

LATVIJAS REPUBLIKAS
ĢENERĀLPROKURORA
ZIŅOJUMS PAR 2022. GADĀ PAVEIKTO UN
2023. GADA DARBĪBAS PRIORITĀTĒM

Rīgā
2023

Saturs

Prokuratūras darbības stratēģijā noteikto prioritāšu izpilde 2022. gadā.....	6
Kvalitātes nodrošināšana kriminālprocesa īstenošanā	6
Prokuratūras resursu koncentrēšana prioritārajiem darbības virzieniem	26
Operatīvās darbības, valsts drošības iestāžu izlūkošanas un pretizlūkošanas procesu un valsts noslēpuma aizsardzības sistēmas kvalitatīva uzraudzība.....	41
Personu un valsts tiesību un likumīgo interešu aizsardzības ārpus krimināltiesiskās jomas īstenošana	44
Prokuratūras pārvaldības uzlabošana – mūsdienīgu vadības metožu ieviešana; iekšējo procesu efektivitātes nodrošināšana; digitālās transformācijas pasākumu īstenošana.....	48
Prokuratūras lomas un prokurora profesijas uzdevumu skaidrošana sabiedrībai	51
Prokuroru un darbinieku prasmju attīstība un iesaistīšanās veicināšana, nodrošinot ētikas un integritātes principu ievērošanu	56
Prokuratūras galvenie darba statistiskie rādītāji krimināltiesiskajā jomā valstī kopumā.....	66
Tiesu apgabalu prokuratūru un to darbības teritorijās ietilpstošo rajona līmeņa prokuratūru 2022. gada darbības pārskats	75
Amatā augstāka prokurora institūts, tā darbība un loma prokuratūras funkciju īstenošanā.....	75
Krimināltiesiskie risinājumi atsevišķās īpaši aktuālās lietās.....	77
Tiesu apgabalu prokuratūru virsprokuroru informācija par 2022. gada prioritāšu izpildi un 2023. gada prioritātēm	88
Statistiskie rādītāji par tiesu apgabalu prokuratūru un to darbības teritorijās ietilpstošo rajona līmeņa prokuratūru darbu	95
Ģenerālprokuratūras struktūrvienību 2022. gada darbības pārskats.....	115
Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta nodaļu pārskats par 2022. gada darba rezultātiem.....	115
Ģenerālprokuratūras Darbības kontroles un starptautiskās sadarbības departamenta nodaļu pārskats par 2022. gada darba rezultātiem	149
Prokuroru atestācijas komisijas 2022. gada darbības pārskats	190
Prokuroru kvalifikācijas komisijas 2022. gada darbības pārskats	193
Pārskats par Latvijas Republikas pārstāvniecības Eiropas Savienībā darbu 2022. gadā	196
Administratīvā direktora dienesta 2022. gada darbības pārskats.....	209
Prokuratūras plānotās darbības prioritātes 2023. gadā.....	228
Pielikumi	231
1. pielikums. Prokuratūras darbībai piešķirto valsts budžeta līdzekļu izlietojums	231
2. pielikums. Prokuroru iesaiste kvalifikācijas celšanas pasākumos 2022. gadā.....	233
3. pielikums. Prokuratūras personālsastāvs.....	241

Godātais lasītāj!

Aizvadīto gadu esam pavadījuši, skaudri apzinoties tiesiskuma nozīmi demokrātisko vērtību nodrošināšanā. Krievijas iebrukums Ukrainā un karadarbība, kura vēl aizvien turpinās, ir bijusi visu mūsu uzmanības centrā. Valsts drošības dienests 2022. gada 15. martā uzsāka kriminālprocesu par Krievijas Federācijas bruņoto spēku īstenotajiem kara noziegumiem, noziegumiem pret cilvēci un mieru Ukrainā. Kriminālprocesa ietvaros tiek iegūti pierādījumi par Krievijas Federācijas bruņoto spēku īstenotajiem noziegumiem un starptautisko tiesību pārkāpumiem. Ģenerālprokuratūra veic šī kriminālprocesa izmeklēšanas uzraudzību.

Eiropas koordinācijas sanāksmes laikā Hāgā aizvadītā gada maijā kopā ar pārējām iesaistītajām pusēm parakstīju vienošanos par Latvijas dalību apvienotajā izmeklēšanas grupā par kara noziegumiem, noziegumiem pret cilvēci un mieru, kas izdarīti Ukrainā.

Līdz ar Latvijas dalību apvienotajā izmeklēšanas grupā, Latvijā iegūtos pierādījumus varēs izmantot visas apvienotajā izmeklēšanas grupā iesaistītās puses, nodrošinot efektīvu un operatīvu informācijas un pierādījumu apmaiņu.

Ņemot vērā notiekošo karadarbību, diemžēl arī Latvijā ir personas, kuras pārkāpj likumā noteikto un vērsas pret citām personām vai izmanto militārās agresijas un kara noziegumu simbolus, par ko šīs personas ir sauktas vai tiks sauktas pie likumā noteiktās atbildības.

Šajā saistībā jāpiemin arī, ka aizvadītajā gadā Rīgas tiesas apgabala prokuratūras prokurore Rudīte Bilsena tika apstiprināta kā civilais eksperts dalībai Eiropas Savienības Padomdevēja misijā civilā drošības sektora reformām Ukrainā, lai pielietotu savas zināšanas un sniegtu ieguldījumu terorisma apkarošanā Ukrainā.

Aizvadītajā gadā norisinājās arī Baltijas valstu ģenerālprokuroru tikšanās, kuras mērķis bija sekmēt pieredzes un zināšanu apmaiņu starp Baltijas valstu prokuratūrām un veicināt regulāru sadarbību, ņemot vērā, ka pieredzes apmaiņa ar mūsu tuvākajām kaimiņvalstīm ir ļoti nozīmīga.

Tikšanās laikā tika apspriesti ar prokuratūras pamatfunkciju īstenošanu saistīti jautājumi, kā arī izteikti viedokļi par tiesas kompetenci atzīt par pierādītiem no apsūdzības atšķirīgus faktiskos apstākļus un citādāk kvalificēt apsūdzībā norādīto nodarījumu iztiesāšanas laikā tiesā.

No prokuratūras darbības pārvaldības aspekta aizvadītais gads prokuratūrai ir bijis nozīmīgs, jo bija pirmais gads, kad uzsākām īstenot Prokuratūras darbības stratēģijā laika periodam no 2022. gada līdz 2027. gadam noteiktos mērķus. Esam daudz paveikuši, lai tiktu īstenoti stratēģijā noteiktie mērķi un sasniegtie rezultāti un lai tiktu īstenota mūsu vīzija par prokuratūru kā neatkarīgu, profesionālu, efektīvu un mūsdienīgu tiesu varas institūciju, kura kalpo sabiedrībai.

Viens no mūsu izvirzītajiem mērķiem bija strādāt pie tā, lai pēc iespējas lielākajā daļā gadījumu, kur tas ir lietderīgi un pamatoti, krimināltiesisko attiecību taisnīgs noregulējums tiktu panākts prokuratūrā, tādējādi ietaupot gan tiesas, gan arī pašas prokuratūras resursus iztiesāšanas laikā. Ar gandarījumu varu apgalvot, ka ir būtiski pieaudzis to kriminālprocesu skaits, kas pabeigti prokuratūrā ar prokurora priekšraksta par sodu piemērošanu, tādējādi nodrošinot to, ka vairāk laika tiek veltīts

tādu kriminālprocesu uzraudzībai, kriminālvajāšanai un iztiesāšanai, kas objektīvi prasa laiktīlīgāku intelektuālo ieguldījumu.

Kā būtisks mērķis prokuratūras darbībā tika noteikts arī tas, lai vienkāršākie kriminālprocesi tiktu pabeigti vairāk prokuratūrā, nenododot lietu tiesai, kas ļautu koncentrēt resursus sarežģītāku noziedzīgu nodarījumu izmeklēšanas uzraudzībai un kriminālprocesu pabeigšanai. Arī attiecībā uz šo mērķi varu apgalvot, ka esam panākuši labus rezultātus, jo būtiski ir samazinājies par tādiem noziedzīgiem nodarījumiem tiesai iztiesāšanai nodoto krimināllietu skaits, kā, piemēram, par zādzībām nelielā apmērā un transportlīdzekļa vadīšanu alkohola ietekmē, kas ir arī visbiežāk izdarītie noziedzīgie nodarījumi, bet kriminālprocesa veikšana par tiem uzskatāma par vienkāršāku. Šī mērķa sasniegšanā jāpateicas arī izmeklēšanas iestāžu darbiniekiem, kuri kvalitatīvi veic visas nepieciešamās darbības, lai kriminālprocess tiktu pabeigts pēc iespējas ātrāk un ekonomiskāk.

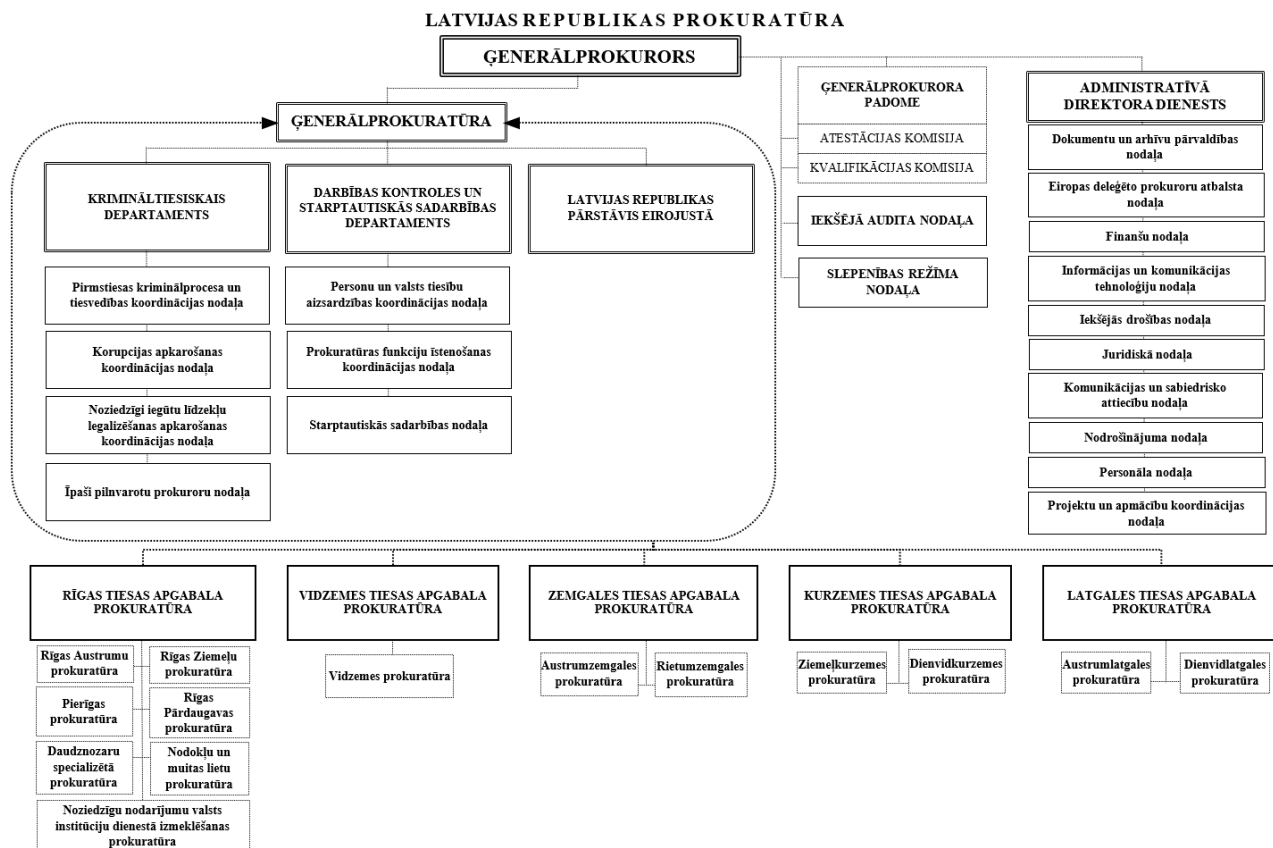
Nozīmīgas izmaiņas aizvadītajā gadā notikušas arī prokuratūras Administratīvā direktora dienestā. Ir panākti vairāki būtiski uzlabojumi, lai prokuratūras atbalsta funkcijas tiktu veiktas pēc iespējas efektīvāk. Piemēram, ir veikts prokuratūras atbalsta funkciju pārvaldības modeļa izvērtējums, īstenotas strukturālas izmaiņas un ieviests jauns funkciju izpildes plānošanas un uzraudzības mehānisms, kas nodrošina pamatu darba snieguma novērtēšanai un vadīšanai. Bez tam Administratīvā direktora dienests ir īstenojis virkni būtisku pasākumu prokuratūras pamatfunkciju īstenošanas atbalstam. Attiecībā uz personāla pārvaldību ir īstenota prokuratūras darbinieku amatu pārklassificēšana un atlīdzības reforma, lai nodrošinātu kvalificētu darbinieku piesaisti prokuroru pamatfunkciju īstenošanai, ņemot vērā, ka, piemēram, prokurora palīga institūts līdz šim nav bijis pietiekami izmantots resurss, bet ir ar lielu potenciālu prokuratūras darbības efektivitātes sekmēšanai.

Aizvadītajā gadā paveiktais nebūtu iespējams bez kolēģu nesavtīga darba un sadarbības partneru atbalsta. Vēlos pateikt paldies visiem sadarbības partneriem un tiesībsargāšanas iestādēm. Un īpašu paldies vēlos pateikt visiem prokuroriem un prokuratūras darbiniekiem par paveikto, lai īstenotu mūsu kopējo misiju – nodrošināt likumību un taisnīgumu, kā arī aizsargāt personu un valsts tiesības un likumīgās intereses.

Ģenerālprokurors
Juris Stukāns

Prokuratūra ir vienota, centralizēta triju līmeņu struktūrvienību sistēma, ko veido Ģenerālprokuratūra, tiesu apgabalu prokuratūras, rajonu (pilsētu) prokuratūras, specializētās prokuratūras un Administratīvā direktora dienests.

Lai nodrošinātu efektīvāku prokuratūras darbību un racionālāku valsts budžeta līdzekļu izmantošanu, noteikta šāda prokuratūras struktūra.

Prokuratūras darbības stratēģijā noteikto prioritāšu izpilde 2022. gadā

Prokuratūras darbība 2022. gadā bija vērsta uz Prokuratūras darbības stratēģijas 2022.–2023. gadam (turpmāk – Stratēģija) definēto darbības prioritāšu un mērķu īstenošanu.

Lai sasniegtu Stratēģijā noteiktās prioritātes un mērķus, tika izstrādāts Latvijas Republikas prokuratūras darba plāns 2022. un 2023. gadam (turpmāk – Darba plāns), kurš tika apstiprināts ar Ģenerālprokurora padomes lēmumu. Darba plānā katram no Stratēģijā izvirzītajiem mērķiem tika noteikti uzdevumi, uzdevumu izpildes termiņi, sasniedzamie rezultāti un atbildīgās prokuratūras struktūrvienības.

Prokuratūras darbības pārskats par 2022. gadā paveikto prioritāšu izpildē ir veidots, analizējot Darba plānā noteikto uzdevumu īstenošanas gaitu un sasniegumus, tādējādi pilnībā aptverot visas prioritātes, kādas tika noteiktas ģenerālprokurora pagājušā gada ziņojumā Saeimai par plānotajām prokuratūras darbības prioritātēm 2022. gadā.

Kvalitātes nodrošināšana kriminālprocesa īstenošanā

Kriminālprocesu pabeigšana prokuratūrā

Atbilstoši Stratēģijā noteiktajam kvalitātes nodrošināšana kriminālprocesā nav un nevar būt atkarīga vienīgi no prokuratūras profesionālā ieguldījuma. Veiksmīga kriminālprocesa virzība nozīmē arī kvalitatīvu sadarbību ar visām iesaistītajām institūcijām un to amatpersonām jebkurā no kriminālprocesa stadijām. Tādēļ ir būtiski, ka kvalitātes prasība tiek nodrošināta katrā no iesaistītajām institūcijām un to amatpersonu darbā. Tajā pašā laikā ir būtiski, lai iestāžu rīcībā esošie personāla un finanšu resursi tiktu izmantoti racionāli. Citiem vārdiem, būtu nepieciešams, ka kriminālprocesam pilnvarotās amatpersonas krimināltiesisko attiecību taisnīgai noregulēšanai paredzētos resursus lieto saprātīgi un arī ekonomiski pamatoti. Nevar uzskatīt par pašmērķi kriminālprocesā iesaistīt visas kriminālprocesam pilnvarotās institūcijas – gan izmeklēšanas iestādes un prokuratūru, gan tiesu instances –, ja iespējams krimināltiesiskās attiecības taisnīgi noregulēt jau, piemēram, prokuratūrā vai pat izmeklēšanas iestādē. Šādi tiktu mazināta gan tiesas noslodze, ļaujot vairāk veltīt laiku, piemēram, sarežģītu lietu iztiesāšanai ar pierādījumu pārbaudi, tādējādi mazinot to izskatīšanas termiņus, gan arī prokuratūras resurss, jo apsūdzības uzturēšana tiesā nav vajadzīga.

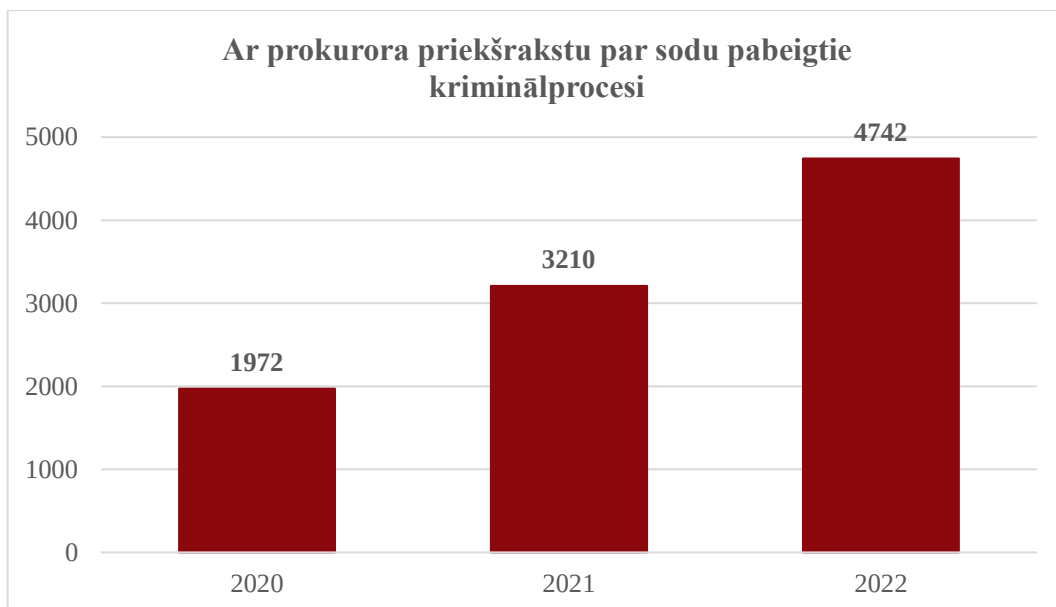
Lai sasniegtu Stratēģijā definēto mērķi, Darba plānā tika noteikts veikt pārbaudi, vai pirmstiesas kriminālprocesa pabeigšana, nododot lietu tiesai, konkrētajā kriminālprocesā uzskatāma par atbilstošāko tiesisko risinājumu.

2022. gadā, iesaistot prokurus, tika sagatavota pārbaudes metodoloģija, paredzot, ka pārbaude jāveic 2023. gadā rajona vai tiesas apgabala līmeņa prokuratūru virsprokuroriem. Pārbaude tiks attiecināta uz kriminālprocesi, kuri pabeigti Kriminālprocesa likuma (turpmāk – KPL) 412. panta (Pirmstiesas kriminālprocesa pabeigšana, nododot lietu tiesai) vai 438. panta (Krimināllietas nosūtīšana tiesai – vienošanās process) kārtībā laika periodā no 2022. gada 1. marta līdz 2022. gada 30. jūnijam, par noziedzīgiem nodarījumiem, ja persona izdarījusi kriminālpārkāpumu, mazāk smagu noziegumu vai smagu noziegumu, par kuru paredzēts brīvības atņemšanas sods līdz pieciem gadiem.

Pārbaudes rezultātu apkopojums tiks veikts līdz 2023. gada maijam un tās laikā virsprokuroriem būs jāanalizē kriminālprocesu materiāli un jāuzklausā procesa virzītāju skaidrojumi, vai un kādi objektīvi konstatēti apstākļi liedza pabeigt pirmstiesas kriminālprocesu, piemērojot prokurora priekšrakstu par sodu (piemēram – nav iespējams vienoties par soda veidu un mēru; personai piemērojams ar reālu brīvības atņemšanu saistīts sods). Pārbaudes mērķis ir arī identificēt praksē pastāvošas problēmas, kā arī sniegt priekšlikumus iespējamam risinājumam.

Tajā pašā laikā 2022. gada laikā dažādos formātos – gan virsprokuroru ikmēneša sanāksmēs, gan arī Ģenerālprokurora padomē prokuroriem tika aktīvi skaidrots par kriminālprocesu pabeigšanas nozīmību vēl pirmstiesas kriminālprocesā. Arī Prokuroru atestācijas komisija, veicot prokuroru profesionālās darbības novērtēšanu, pievērsa uzmanību tam, cik efektīvi prokurors izmanto savas tiesības pabeigt kriminālprocesu prokuratūrā, ja tas ir iespējams un krimināltiesiskie un kriminālprocesuālie apstākļi to pieļauj. Prokuroru atestācijas komisija arī regulāri izmantojusi savas tiesības un noteikusi prokuroriem konkrētus uzdevumus, kas izpildāmi noteiktajā termiņā un ir saistīti ar prokuratūras stratēģiski svarīgu uzdevumu izpildes kvalitātes un efektivitātes paaugstināšanu.

Analizējot statistiskos rādītājus nolūkā novērtēt progresu par to, cik prokurori aktīvi izmantojuši savas pilnvaras, lai kriminālprocesu pēc iespējas pabeigtu prokuratūrā, redzams turpmāk norādītais:

Diagrammā norādītais liecina, ka prokuratūrā pabeigto kriminālprocesu skaits, piemērojot prokurora priekšrakstu par sodu, 2022. gada laikā ir būtiski pieaudzis salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem, kas dod pamatu secinājumam, ka prokurori ir aktīvi izmantojuši KPL noteiktās pilnvaras un

kriminālprocesus (saskatot KPL noteikto pamatu taisnīgi noregulēt krimināltiesiskās attiecības vēl pirmstiesas kriminālprocesa laikā) pēc iespējas pabeiguši prokuratūrā.

Svarīgi akcentēt arī faktu, ka uzsvars pabeigt kriminālprocesus ar priekšrakstu par sodu nav pašmērķis un šāds krimināltiesisks risinājums pieļaujams tikai gadījumā, ja tas ir juridiski korekts un tiesiski pamatots. Galvenā ideja ir prokurora priekšrakstu likumā noteiktajā kārtībā piemērot kriminālprocesos, kuros apsūdzētajai personai piemērojamais soda veids un mērs pēc prokurora pārliecības praktiski neatšķirtos no tā soda veida un mēra, ko prokurors pieprasītu gadījumā, ja lieta tiktu nosūtīta iztiesāšanai. Tātad faktiski krimināltiesisko attiecību galīgais atrisinājums prokuratūrā ne ar ko neatšķirtos no krimināltiesisko attiecību noregulējuma, ja tas tiktu panākts tiesā. Tajā pašā laikā ieguvums kriminālprocesa pabeigšanai vēl prokuratūrā ir acīmredzams. Pirmkārt, tiek būtiski ietaupīti prokuratūras un tiesas resursi (gan finansiālie, gan cilvēkresursi) un, otrkārt, kriminālprocesam pilnvarotās amatpersonas prokuratūrā un tiesā var vairāk laika veltīt attiecīgi tādu kriminālprocesa uzraudzībai un kriminālvajāšanai, kā arī lietu iztiesāšanai, kas objektīvi prasa profesionālu un laikietilpīgu intelektuālo ieguldījumu konkrētu procesuālo darbību veikšanā. Praksē ir pierādījies, ka tiesā iztiesāšana parasti ieilgst lietās ar pierādījumu pārbaudi. Minētā pieeja dod iespēju tiesās daudz vairāk laika veltīt tieši šādu krimināllietu iztiesāšanai.

Ņemot vērā būtisko prokurora priekšraksta par sodu piemērošanas pieaugumu, kā arī ievērojot faktu, ka prokurora priekšraksts par sodu saskaņā ar Krimināllikumu (turpmāk – KL) ir pielīdzināms spriedumam, tad ir būtiski nodrošināt, ka prokurori priekšrakstu par sodu piemēro likumīgi un pamatoti. Tādēļ Ģenerālprokuratūra ārpus kārtas (jeb ārpus Darba plānā noteiktajiem uzdevumiem 2022. gadā) veica prokuroru pieņemto priekšrakstu par sodu kvalitātes izvērtēšanu.

Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta Pirmstiesas kriminālprocesa un tiesvedības koordinācijas nodaļas prokurori izvērtēja četru rajona līmeņa prokuratūras struktūrvienību (Vidzemes, Dienvidlatgales, Austrumzemgales un Dienvidkurzemes prokuratūras) prokuroru 2021. gada decembrī pieņemto priekšrakstu kvalitāti. Savukārt 2022. gada oktobrī un novembrī veikta ārpuskārtas pārbaude, kurā nodaļas prokurori izvērtēja Daudznozaru specializētās prokuratūras prokuroru 2022. gada I ceturksnī pieņemtos prokurora priekšrakstus par sodu.

Abu šo pārbažu ietvaros kopumā tika pārbaudīti 270 kriminālprocesa materiāli un izvērtēta tikpat, t.i., 270, priekšrakstu par sodu kvalitāte un atbilstība KPL un KL normām.

Pārbaudē minētās nodaļas prokurori izvērtēja ne tikai pieņemtā priekšraksta atbilstību KPL 420. panta prasībām, bet arī turpmāk norādīto:

- ✓ vai noziedzīgais nodarījums apsūdzībā kvalificēts pareizi un atbilstoši lietā noskaidrotajiem nodarījuma faktiskajiem apstākļiem;
- ✓ vai priekšrakstā piemērotais sods ir atbilstošs izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturam, radītajam kaitējumam, vainīgā personībai un sekmē KL 35. panta otrajā daļā noteiktā soda mērķa sasniegšanu;
- ✓ vai piemērots papildsods, ja atbilstoši attiecīgā KL panta sankcijai tas piemērojams obligāti;
- ✓ vai soda termiņā ieskaitīts aizturēšanas laiks;
- ✓ vai ir izlemta rīcība ar lietiskajiem pierādījumiem, dokumentiem, ar noziedzīgu nodarījumu saistītu mantu un citiem izņemtajiem priekšmetiem un vērtībām atbilstoši KPL 240. pantā noteiktajam;
- ✓ vai atbilstoši KPL 368. panta septītajai daļai piedzīti procesuālie izdevumi;
- ✓ vai priekšraksts nosūtīts izpildei un vai tas izdarīts KPL 634. panta otrajā daļā noteiktajā termiņā;

- ✓ ja piemērots naudas sods, vai atbilstoši KL 41. panta pirmajai daļai persona noteikto naudas sodu ir samaksājusi 30 dienu laikā. Ja nē – vai prokurors ir vērsies tiesā ar ierosinājumu izlemt jautājumu par naudas soda aizstāšanu;
- ✓ kriminālprocesos par KL 262. pantā paredzētajiem noziedzīgajiem nodarījumiem – vai atbilstoši KL 70.¹³ panta ceturtajai daļai ir konfiscēts transportlīdzeklis, ja nav – vai transportlīdzekli bija iespējams konfiscēt;
- ✓ vai apsūdzība celta KPL 403. panta otrajā daļā noteiktajā termiņā un izsniegta apsūdzētajam bez neattaisnotas vilcināšanās;
- ✓ vai priekšrakstā ir norādīta un izskaidrota tā pārsūdzības kārtība;
- ✓ vai, pabeidzot kriminālprocesu, atcelti personai piemērotie drošības līdzekļi;
- ✓ vai kriminālprocesā pieļauti kādi acīmredzami KPL pārkāpumi, kas nav minēti iepriekš.

Lielākajā daļā kriminālprocesa materiālu pārbaudēs konstatēts, ka prokuroru priekšraksti par sodu atbilst KPL 35. nodaļā norādītajām prasībām, tajos iekļautā informācija atspoguļota korekti un pietiekamā apjomā, savukārt ietvertā argumentācija atzīstama par juridiski precīzu.

Pārbaudē konstatētie trūkumi, nepilnības un kļūdas individuāli izrunātas ar konkrēto prokuroru, kurš tās pieļāva, kā arī par tām informēti attiecīgās struktūrvienības virsprokurori, uzdodot labot konstatētās kļūdas, novērst trūkumus un nepilnības un veikt pārrunas ar savas vadītās struktūrvienības prokuroriem.

Lai skaidrotu 2022. gada maijā un jūnijā veiktajā pārbaudē konstatētās kļūdas, trūkumus un nepilnības, 2022. gada 13. oktobrī Krimināltiesiskais departaments organizēja tiešsaistes diskusiju ar visiem prokuroriem, kuras laikā tika atgādināts par prokurora priekšraksta par sodu piemērošanas teorētiskajiem un praktiskajiem aspektiem.

Paralēli minētajam Krimināltiesiskais departaments 2023. gada laikā turpinās pievērst uzmanību prokuroru priekšraksta par sodu piemērošanas likumībai un pamatotībai.

Krimināltiesisko attiecību taisnīgs noregulējums, ievērojot vadlīnijas vienkāršoto kriminālprocesa pabeigšanas veidu piemērošanai

Kā tika norādīts iepriekš, viena no prokuratūras pamatfunkcijām ir izmeklēšanas uzraudzība. Tādēļ, runājot par kopējo kvalitātes nodrošināšanas nepieciešamību kriminālprocesa īstenošanā, būtiska loma Stratēģijā tika noteikta izmeklēšanas uzraudzībai.

Viens no svarīgākajiem (primārajiem) sasniedzamajiem rādītājiem izmeklēšanas uzraudzības jomā ir uzraugošā prokurora iesaiste izmeklēšanas kvalitātes nodrošināšanā tādos kriminālprocesos, kas tiek veikti par smagiem un sevišķi smagiem noziegumiem, bet vienkāršākos kriminālprocesos izmeklēšanai būtu jānotiek standartizētā veidā, lai koncentrētu personālrесursus sarežģītu kriminālprocesa veikšanai.

Lai sasniegtu šo mērķi, 2021. gadā prokuratūrā tika izstrādātas vadlīnijas atsevišķu kriminālprocesa pabeigšanai vienkāršotā veidā, bet 2022. gads ir pirmais kalendāra gads, kad konkrētās vadlīnijas piemērotas praksē visa gada garumā.

Tādēļ Darba plānā tika iekļauts uzdevums pievērst uzmanību šo vadlīniju piemērošanas kvalitātei, proti, veikt pārbaudi, vai krimināltiesisko attiecību taisnīgs noregulējums panākts, ievērojot vadlīnijas vienkāršoto kriminālprocesa pabeigšanas veidu piemērošanai. Pārbaudes rezultāti ir apkopoti un turpmāk norādīti būtiskākie secinājumi.

Pārbaude tika realizēta divās daļās. Pirmajā daļā tika pārbaudīti kriminālprocesi, kuros noziedzīgs nodarījums kvalificēts pēc KL 180. panta pirmās daļas, t.i., par izdarītu zādzību nelielā apmērā,

konkrēti, kā tiek ievērotas ar ģenerālprokurora 2021. gada 22. jūnija rīkojumu apstiprinātās *Vadlīnijas vienkāršoto kriminālprocesu pabeigšanas veidu piemērošanai, pārbaudot ziņas, virzot izmeklēšanu un veicot kriminālvajāšanu par notikušu zādzību nelielā apmērā*.

Otrajā pārbaudes daļā tika pārbaudīti kriminālprocesi, kuros noziedzīgs nodarījums kvalificēts pēc KL 262. panta pirmās daļas vai 262.¹ panta pirmās daļas (likuma redakcijā līdz 2022. gada 24. novembrim), t. i., par to, ka transportlīdzekļa vadītājs, kuram nav transportlīdzekļa vadīšanas tiesību (tās noteiktā kārtībā nav iegūtas vai ir atņemtas), vadījis transportlīdzekli alkohola, narkotisko, psihotropo, toksisko vai citu apreibinošu vielu ietekmē vai atteicies no medicīniskās pārbaudes alkohola koncentrācijas noteikšanai asinīs vai narkotisko, psihotropo, toksisko vai citu apreibinošu vielu ietekmes pārbaudes, konkrēti, kā tiek ievērotas ar ģenerālprokurora 2021. gada 13. septembra rīkojumu apstiprinātās *Vadlīnijas vienkāršoto kriminālprocesu pabeigšanas veidu piemērošanai, veicot izmeklēšanu un kriminālvajāšanu par Krimināllikuma 262. panta pirmajā daļā un Krimināllikuma 262.¹ panta pirmajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu*. Jāatzīmē, ka šīs vadlīnijas saistībā ar grozījumiem minētajos KL pantos ir pilnveidotas un ar ģenerālprokurora 2022. gada 24. novembra rīkojumu apstiprinātas jaunā redakcijā.

Pārbaudē par vadlīniju, kas attiecas uz kriminālprocesa veikšanu par zādzību nelielā apmērā (KL 180. panta pirmā daļa), piemērošanu konstatēts, ka pārsvarā visi kriminālprocesi ir uzsākti, ievērojot vadlīnijās noteikto, un arī kriminālprocesa pabeigšana prokuratūrā 48 stundu laikā no tā uzsākšanas brīža lielākajā daļā prokuratūras struktūrvienību tika nodrošināta veiksmīgi.

No kopumā 100 pārbaudītajiem kriminālprocesi 83 kriminālprocesi tika pabeigti 48 stundu laikā no tā uzsākšanas brīža. Kā galvenie objektīvi pastāvoši un kavējoši faktori kriminālprocesa virzībai paātrinātā procesa kārtībā, lai tos pabeigtu 48 stundu laikā no uzsākšanas brīža, tiek norādīti – personas tūlītējas pratināšanas neiespējamība, jo tā atrodas alkohola ietekmē; nepieciešams laiks, lai novērošanas kameru ierakstos no tirdzniecības vietām, kur zādzība izdarīta, izmeklētājs identificētu personu, kura, iespējams, izdarījusi šo noziedzīgo nodarījumu; tirdzniecības vietu apsardze neregulāri veic videoierakstu apskati; veicot apskati, konstatē, ka persona pirms dažām (vairākām) dienām ir veikusi zādzību; persona sistemātiski izdara noziedzīgus nodarījumus, ir nonākusi izmeklēšanas iestāžu redzeslokā jau iepriekš, ir jāapvieno kriminālprocesi; persona savu vainu neatzīst, nepieciešams savākt papildu ziņas par faktiem, lai gūtu pārliecību par personas vainu (piemēram, gadījumos, ja zādzības notikušas paziņu lokā).

Pārbaudē arī guvis apstiprinājumu fakts, ka prokurori šīs kategorijas krimināllietas nosūta tiesai pārsvarā tikai gadījumos, kad plāno tiesas debatēs lūgt tiesu piespriest apsūdzētajam brīvības atņemšanas sodu. Šāda prakse liecina par to, ka prokurors izmanto savas likumā noteiktās pilnvaras un kriminālprocesu pabeidz prokuratūrā visos gadījumos, kad noziedzīgā nodarījuma raksturs, radītais kaitējums, apsūdzētā personība un citi faktori prokuroram nerada pārliecību tam, ka vienīgais kriminālsods, kāds attiecīgajai personai par konkrētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu būtu piespriežams, ir brīvības atņemšana.

Pārbaudē konstatētais liecina, ka no kopumā 64 vispārējā kārtībā tiesai nosūtītajām krimināllietām, kurās personas apsūdzētas par zādzības nelielā apmērā izdarīšanu, 50 krimināllietās apsūdzētajiem piespriests brīvības atņemšanas sods, 12 krimināllietās vēl nav iztiesātas, taču, prokurora ieskatā, tajās apsūdzētajām personām nosakāms brīvības atņemšanas sods, un 1 apsūdzētajai personai piespriests sabiedriskais darbs uz laiku, kas pārsniedz pusi no maksimālā šī soda veida ilguma (noziedzīgs nodarījums izdarīts pirms grozījumiem KL 40. panta otrajā daļā). 1 krimināllietā tiesvedība izbeigta (izlīgums – KPL 377. panta 9. punkts – kriminālprocesu nepieļaujošs apstāklis), bet arī šajā gadījumā jāuzsver, ka persona bija apsūdzēta 21 noziedzīga nodarījuma izdarīšanā un

gadījumā, ja izlīgums netiktu noslēgts, prokurors lūgtu tiesu piespriest viņai brīvības atņemšanas sodu.

Līdzīga aina novērojama arī KPL paredzētajā citā kārtībā tiesai nodotajās krimināllietās, kurās personas apsūdzētas par zādzības nelielā apmērā izdarīšanu. 26 krimināllietas nosūtītas tiesai paātrinātā procesa kārtībā, no tām 25 krimināllietās apsūdzētajiem piespriests brīvības atņemšanas sods, bet 1 krimināllietā tiesvedība izbeigta (KPL 377. panta 9. punkts – kriminālprocesu nepieļaujošs apstāklis). Savukārt no 50 vienošanās procesa kārtībā tiesai nodotajām krimināllietām 46 krimināllietās, tiesai apstiprinot prokurora un apsūdzētā noslēgto vienošanos par vainas atzīšanu un sodu, apsūdzētajiem piespriests brīvības atņemšanas sods, bet 4 krimināllietās apsūdzētajiem piemērots sabiedriskais darbs uz laiku, kas pārsniedz pusi no maksimālā šī soda veida ilguma. Šajā gadījumā prokurors ieskatījis, ka ar likumā noteikto pusi no maksimālā šī soda veida ilguma, ko prokurors bija tiesīgs piemērot ar priekšrakstu par sodu līdz grozījumiem KL 40. panta otrajā daļā, soda mērķis netiks sasniegts.

Būtiski gan uzsvērt, ka ar grozījumiem KL 40. panta otrajā daļā, kas stājās spēkā 2022. gada 4. maijā, prokuroram ļauts par noziedzīgiem nodarījumiem, kas izdarīti pēc minēto grozījumu spēkā stāšanās, priekšrakstā par sodu noteikt apsūdzētajam sabiedrisko darbu uz likumā paredzēto maksimālo laiku.

Kā vēl viens kriminālprocesuālo praksi pozitīvi ietekmējošs faktors norādāms vadlīnijās noteiktais, kad kriminālprocesa uzsākšana ar prokurora piekrišanu tiek atteikta un kādos gadījumos kriminālprocess jāizbeidz. Vadlīnijas nosaka, ka izmeklētājs ar prokurora piekrišanu atsaka kriminālprocesa uzsākšanu, ja pastāv kāds no šiem nosacījumiem:

- ✓ nozagtās mantas vērtība bijusi mazāka par pusi no valstī noteiktās minimālās mēnešalgas un resoriskās pārbaudes ietvaros nav noskaidrota persona, kura, iespējams, izdarījusi šo noziedzīgo nodarījumu, neatkarīgi no tā, vai kaitējums nodarīts fiziskai vai juridiskai personai un kas ir zādzības priekšmets;
- ✓ ir noskaidrota persona, kura, iespējams, izdarījusi šo noziedzīgo nodarījumu, un konstatēts, ka tā iepriekš nav izdarījusi noziedzīgus nodarījumus pret īpašumu (neatkarīgi no sodāmības), ir nozagti pārtikas produkti vai pirmās nepieciešamības preces, kuru vērtība atbilstoši likuma “Par sociālo drošību” 2. panta otrajai daļai nepārsniedz garantēto minimālo ienākumu līmeni.

Savukārt kriminālprocess tiek izbeigts, ja noziedzīga nodarījuma rezultātā nodarīts maznozīmīgs kaitējums, nav noskaidrota persona, kas izdarījusi noziedzīgo nodarījumu, un prokurors devis piekrišanu šī kriminālprocesa izbeigšanai KPL 392. panta 2.¹ daļas kārtībā.

Šādā kārtībā kopumā prokurori devuši piekrišanu atteikt uzsākt kriminālprocesu 619 gadījumos, bet kriminālprocesa izbeigšanai piekrituši 243 gadījumos. Tas faktiski nozīmē visai ievērojamu kriminālprocesam pilnvaroto amatpersonu resursa ietaupījumu, dodot iespēju savu darba resursu veltīt kriminālprocesiem, kas saistīti ar smagāku noziedzīgu nodarījumu izmeklēšanu un kriminālvajāšanu. Ja 2022. gadā kopumā tika pabeigti 9798 kriminālprocesi, tad maznozīmīguma dēļ neuzsāktie vai izbeigtie kriminālprocesi kopskaitā ir 862 jeb tuvu 9 % no pabeigto kriminālprocesu kopskaita.

Pārbaudē par vadlīniju, kas attiecas uz kriminālprocesa veikšanu par KL 262. panta pirmajā daļā un KL 262.¹ panta pirmajā daļā paredzētajiem noziedzīgajiem nodarījumiem, piemērošanu konstatēts, ka no kopumā 421 pārbaudītā kriminālprocesa materiāliem 213 kriminālprocesos izmeklētājs pabeidzis izmeklēšanu un iesniedzis krimināllietas materiālus prokuroram 48 stundu laikā no kriminālprocesa uzsākšanas brīža. Kriminālprocesus, kuros objektīvu iemeslu dēļ izmeklēšanu nav bijis iespējams pabeigt 48 stundu laikā (personas aizturēšanas gadījumā 48 stundu laikā no faktiskās

aizturēšanas brīža), izmeklētājs virzījis prokuratūrai, ievērojot KPL 425. panta otrās daļas nosacījumus, attiecīgi – 10 dienu vai 30 dienu laikā.

Faktiski visos gadījumos konstatēts, ka tajos kriminālprocesos, kas virzīti prokuratūrai kriminālvajāšanas uzsākšanai, pārsniedzot 30 dienu termiņu, nav konstatējama nepamatota vai/un ilgstoša izmeklēšanas novilcināšana. Kriminālprocesa virzības kavējumam ir objektīvs pamats. Piemēram, papildu pierādījumu nostiprināšana; persona savu vainu neatzīst; persona nav atrodama un izsludināta tās meklēšana; ekspertīzes noteikšana un veikšana u. tml.

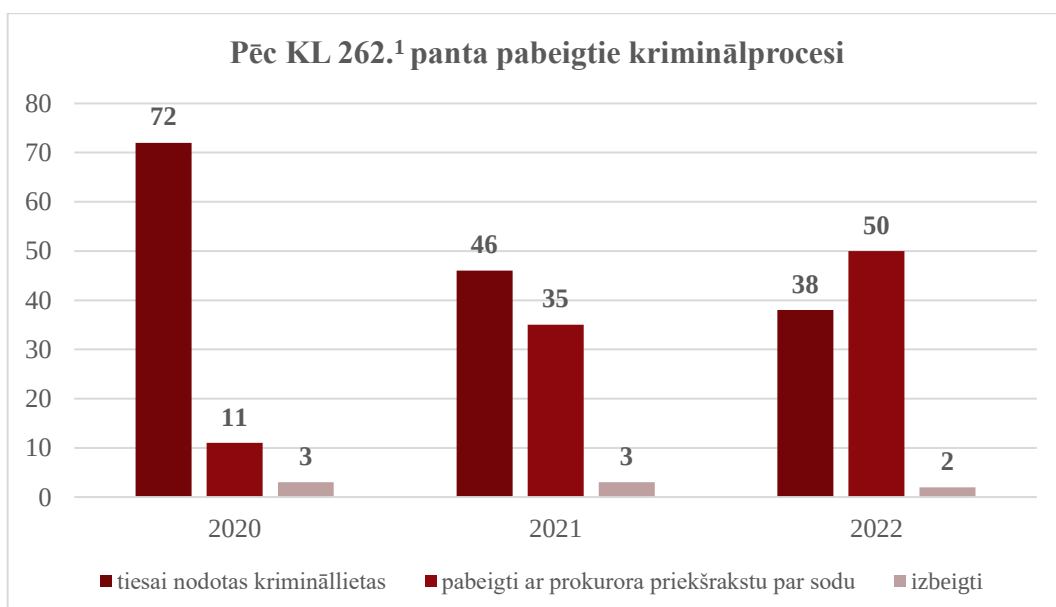
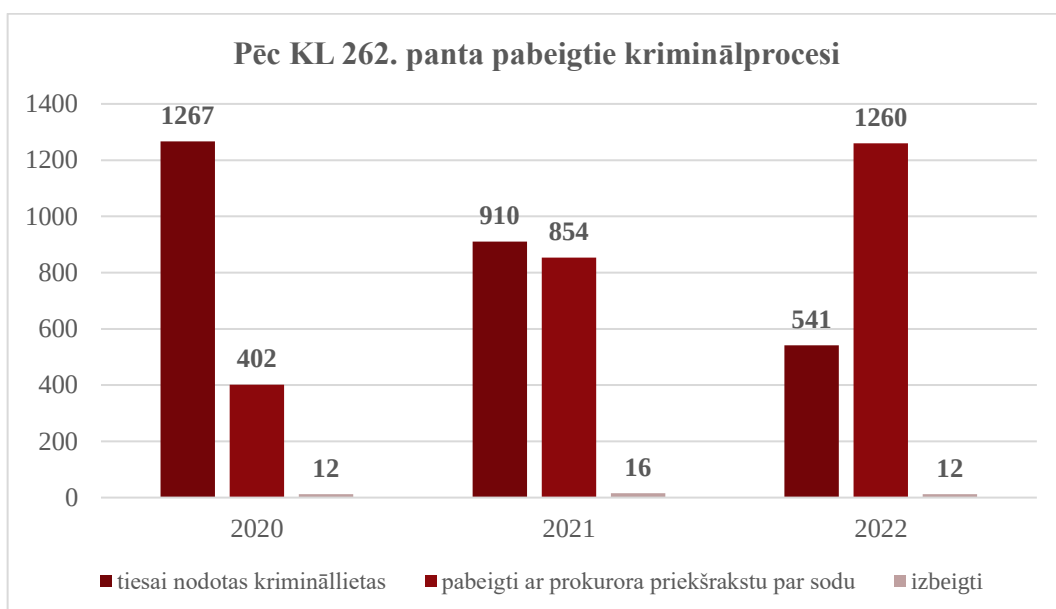
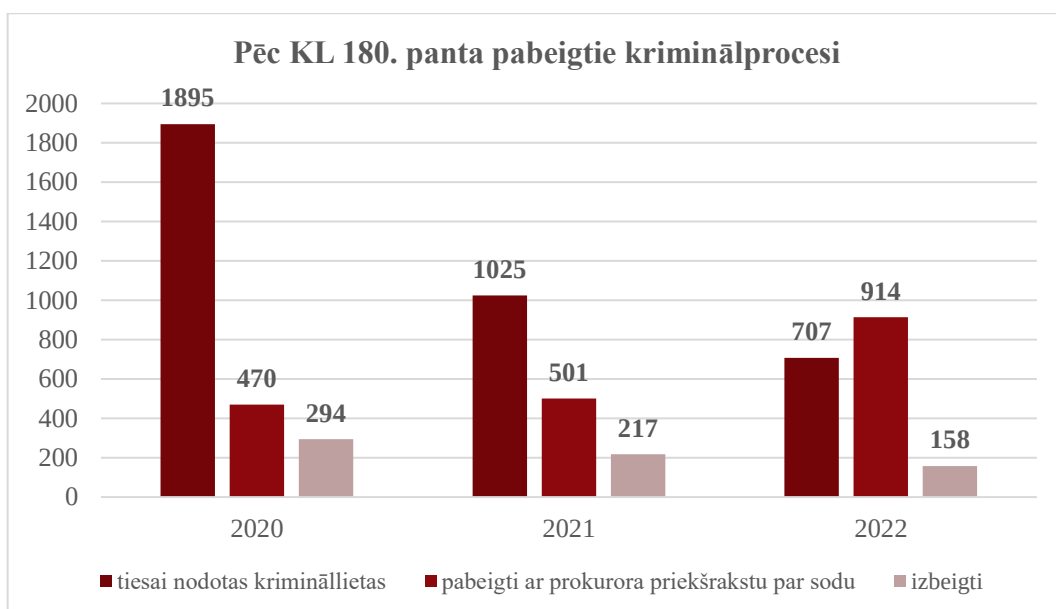
Līdzīgi kā tika aprakstīts iepriekš par vadlīniju piemērošanu kriminālprocesos par KL 180. panta pirmajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu, arī kriminālprocesos par KL 262. panta pirmajā daļā un KL 262.¹ panta pirmajā daļā paredzētajiem noziedzīgajiem nodarījumiem prokurori tos pabeiguši, nododot krimināllietas tiesai, pārsvarā tikai gadījumos, kad pastāvēja tādi krimināltiesiskie un kriminālprocesaūlie apstākļi, kuru atrisināšana ir tiesas kompetencē:

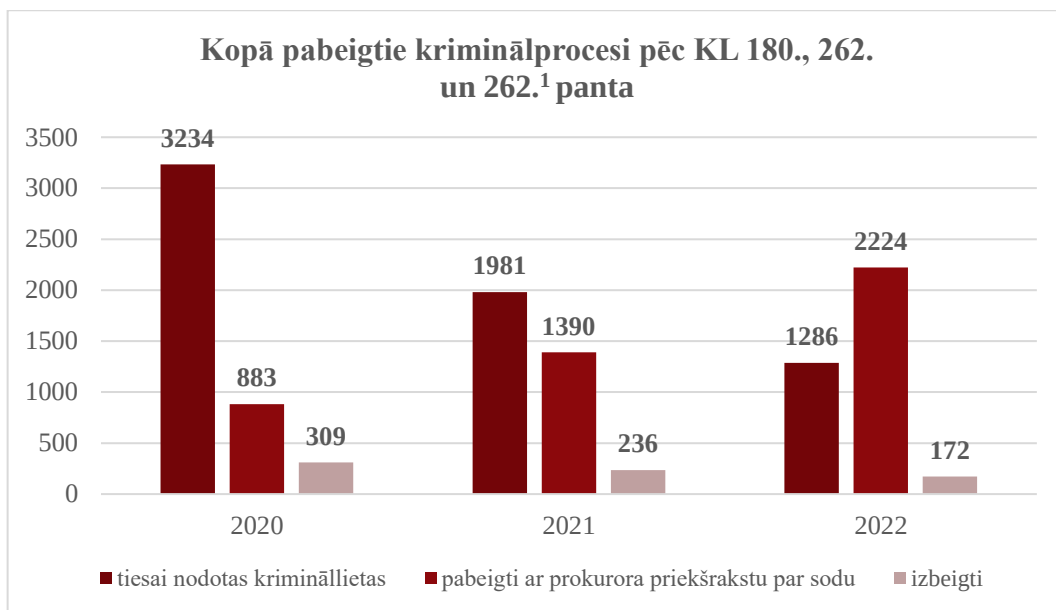
- ✓ no 50 vispārējā kārtībā tiesai nodotajām krimināllietām 34 krimināllietās apsūdzētajām personām piespriests brīvības atņemšanas sods; 7 krimināllietās nav iztiesātas, taču, prokurora ieskatā, tajās apsūdzētajām personām nosakāms brīvības atņemšanas sods; 5 krimināllietās apsūdzētajiem piespriests sabiedriskais darbs uz laiku, kas pārsniedz pusi no maksimālā šī soda veida ilguma (noziedzīgais nodarījums izdarīts pirms grozījumiem KL 40. panta otrajā daļā); 4 gadījumos apsūdzētais neatzina savu vainu vai nepiekrita mantas konfiskācijai;
- ✓ no 61 tiesai paātrinātā procesa kārtībā nodotās krimināllietas 45 krimināllietās apsūdzētajiem piespriests brīvības atņemšanas sods; 1 gadījumā prokurors tiesas debatēs lūdza tiesu piespriest apsūdzētajam brīvības atņemšanas sodu, bet pirmās instances tiesa un arī apelācijas instances tiesa piesprieda sabiedrisko darbu; 9 krimināllietās apsūdzētajiem piespriests sabiedriskais darbs uz laiku, kas pārsniedz pusi no maksimālā šī soda veida ilguma (noziedzīgais nodarījums izdarīts pirms grozījumiem KL 40. panta otrajā daļā); 6 gadījumos apsūdzētais nepiekrita mantas konfiskācijai vai neatzina savu vainu;
- ✓ no 36 vienošanās procesa kārtībā tiesai nodotajām krimināllietām 18 krimināllietās prokurora vienošanās ar apsūdzēto par vainas atzīšanu un sodu bija par brīvības atņemšanas sodu; 17 krimināllietās vienošanās bija par sabiedrisko darbu uz laiku, kas pārsniedz pusi no maksimālā šī soda veida ilguma (noziedzīgais nodarījums izdarīts pirms grozījumiem KL 40. panta otrajā daļā); 1 krimināllietā vienošanās paredzēja piemērot KL 51. panta nosacījumus (sodu saskaitīšanu).

Papildus pieminams fakts, ka 39 krimināllietās apsūdzētajiem, kas atzīti par vainīgiem šīs kategorijas noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā, ir konfiscēts transportlīdzeklis. Prokurori, arī piemērojot priekšrakstu par sodu, nolemj konfiscēt transportlīdzekli, ja tam ir likumā noteiktais pamats. Pārbaudē, piemēram, konstatēts, ka 18 kriminālprocesos, kas pabeigti ar prokurora priekšrakstu par sodu, nolemts konfiscēt noziedzīgu nodarījumu izdarījušai personai piederošu transportlīdzekli.

Vērtējot abu vadlīniju piemērošanu praksē, pārbaudes rezultāti liecina, ka faktiski visās prokuratūras struktūrvienībās ir atrasta tai atbilstošākā un labākā kārtība, kādā paātrinātā procesa kārtībā esošajos kriminālprocesos tiek organizēta sadarbība ar izmeklēšanas iestādēm un tiesu. Tāpat netika identificēti nekādi būtiski problēmjautājumi vai trūkumi KL vai KPL piemērošanā, kas ietekmē vienkāršāka kriminālprocesa veida izvēli un virzību vai ģenerālprokurora vadlīniju iedzīvināšanu vai izpildi. Jāatzīmē, ka šobrīd mehānisms, lai maksimāli ātri pabeigtu pirmstiesas kriminālprocesa konkrēto kategoriju lietās, ir veiksmīgi iestrādāts un darbojas.

Lai noskaidrotu, vai prokuratūrā realizētie pasākumi devuši vēlamo rezultātu, jāpievēršas statistikas par pabeigtajiem kriminālprocesiņiem pēc KL 180., 262. un 262.¹ panta analīzei.

Kā redzams pēc apkopotajiem statistikas datiem, ja 2020. gadā kopskaitā 3234 krimināllietas par noziedzīgiem nodarījumiem, kuru izmeklēšana uzskatāma par vienkāršāku, tika nodotas tiesai iztiesāšanai, tad 2022. gadā šis skaits samazinājies līdz 1286 krimināllietām. Augstāk aprakstītā pieeja prokuratūras darba organizācijai dod pamatu secinājumam, ka, jo vairāk tiks standartizēta (atvieglota) atsevišķu (vienkāršu) kriminālprocesa veikšana un to pabeigšana, jo vairāk laika un resursu var veltīt sarežģītāku kriminālprocesa veikšanai. Tāpat aprakstītā prakse dod iespēju neadekvāti lielu resursu neveltīt tādu kriminālprocesa veikšanai, kuros nav saskatāma kriminālvajāšanas perspektīva vai ieguldīto resursu patēriņš nevar tikt uzskatīts par adekvātu un attaisnojamu. Piemēram, nav racionāla policijas operatīvajai darbībai un izmeklēšanai pilnvarotu amatpersonu iesaiste personas, kura, iespējams, izdarījusi zādzību nelielā apmērā no kāda tirdzniecības centra, noskaidrošanā, ja citā kriminālprocesā tajā pašā laikā tiek izmeklēta zādzība lielā apmērā, kas izdarīta personu grupā. Šo personu noskaidrošana un aizturēšana ir daudz nozīmīgāka par kādas zādzības nelielā apmērā atklāšanu un izmeklēšanu.

Tādēļ par mērķtiecīgu pieeju uzskatāma izmeklēšanas resursu koncentrēšana primāri tādu noziedzīgu nodarījumu izmeklēšanai, kas aizskar būtiskas ar KL aizsargātās intereses, kuru apdraudējuma īpatsvars definēts KL 7. pantā ietvertajā noziedzīgu nodarījumu klasifikācijā, sākot ar kriminālpārkāpumu un beidzot ar smagāko – sevišķi smagu noziegumu.

Par smagiem un sevišķi smagiem noziegumiem pabeigto kriminālprocesa pieaugums

Kā ieskicēts iepriekš, viens no būtiskākajiem kriminālprocesam pilnvaroto amatpersonu, tajā skaitā prokuroru, profesionālās darbības efektivitātes rādītājiem ir pabeigto kriminālprocesa par smagiem un sevišķi smagiem noziegumiem skaits. Pēc būtības tas nozīmē, ka gan izmeklēšanas iestāžu, gan prokuratūras un tiesas viens no darbības kvalitātes rādītājiem ir savlaicīgs krimināltiesisko attiecību noregulējums kriminālprocesos, kas visbūtiskāk aizskar personas vai valsts ar likumu aizsargātās intereses. Kā norādīts iepriekš, atbilstoši KL klasifikācijai smagi un sevišķi smagi noziegumi ir tie, kas prasa visefektīvāko un bieži vien arī visievērojamāko pilnvaroto amatpersonu un kompetento iestāžu intelektuālo, finansiālo un cilvēku resursa patēriņu.

Ņemot vērā minēto, arī Stratēģijā viens no galvenajiem mērķiem noteikts – panākt par smagiem un sevišķi smagiem noziegumiem pabeigto kriminālprocesa pieaugumu.

Lai pilnvērtīgi būtu iespējams nodrošināt minētā mērķa sasniegšanu, kā pirmais uzdevums Darba plānā noteikts – noskaidrot, kāds kopumā ir pabeigto kriminālprocesa par smagiem un sevišķi

smagiem noziegumiem īpatsvars attiecībā pret visu pabeigto kriminālprocesu kopumu 2022. gadā. Apkopojot statistiskos rādītājus, redzama šāda aina.

KL pants	skaits	KL pants	skaits	KL pants	skaits	KL pants	skaits
175.p. 2.-4.d.	509	269.p.	35	166.p. 3., 4.d.	6	309.p. 2.d.	2
253. ¹ p.	202	174.p.	33	319.p. 3.d.	6	317.p. 2.d.	2
193.p. 2.-4.d.	153	275.p. 2.d.	33	84.p. 1.d.	5	74. ¹ p.	1
176.p.	124	231.p. 2.d.	32	256.p. 2.d.	5	77. ² p.	1
190. ¹ p.	123	161.p.	22	285. ² p. 2.d.	5	80.p. 2.d.	1
125.p.	107	179.p. 2., 3.d.	20	109.p. 3.d.	4	94.p.	1
195.p.	90	262. ¹ p. 2.d.	17	183.p.	4	112.p. 3.d.	1
323.p. 1., 2.d.	90	162.p.	13	327.p. 2.d.	4	115.p.	1
221.p. 3.d.	86	320.p. 1.-3.d.	12	164.p. 3. ¹ , 4.d	3	120.p.	1
126.p. 2.d.	64	117.p.	11	165.p. 2., 3.d.	3	133.p.	1
160.p.	63	190.p. 3.d.	10	192.p. 1.d.	3	148.p. 3.d.	1
262.p. 2.-4.d.	63	243.p. 5.d.	9	221. ¹ p. 3.d.	3	206.p. 3.d.	1
253.p. 2.d.	62	318.p. 2., 3.d.	9	81.p.	2	236.p. 2.d.	1
260.p. 2., 3.d.	59	78.p. 2.d.	8	114.p.	2	237.p. 2.d.	1
218.p. 2.d.	52	191.p. 3.d.	8	162. ¹ p. 2.d.	2	257.p. 2.d.	1
221. ² p. 2., 3.d.	51	285. ¹ p. 2.d.	8	165. ¹ p. 2.d.	2	301.p. 2.d.	1
177.p. 2., 3.d.	41	217.p. 2., 3.d.	7	193. ¹ p. 2.d.	2	310.p. 2.d.	1
185.p. 2.d.	40	118.p.	6	230.p. 2.d.	2	321.p. 3.d.	1
116.p.	35	146.p. 2.d.	6	279.p. 3.d.	2	2441 jeb 24,91 % no kopā pabeigtajiem kriminālprocesiem	
159.p.	35	153.p.	6	285.p. 2.d.	2		
KOPĀ:							

Pēc tabulā ietvertajiem rādītājiem redzams, ka ceturtdaļa no kopā pabeigtajiem kriminālprocesiem (24,91 %) ir par smagiem un sevišķi smagiem noziegumiem. Minētais 2022. gada rādītājs ir kā atskaides punkts nākamajiem gadiem, lai par smagiem un sevišķi smagiem noziegumiem pabeigto kriminālprocesu īpatsvaru palielinātu.

Paralēli minētajam jāuzsver, ka 2022. gada laikā dažādos formātos – gan sanāksmēs ar prokuroriem, gan arī Ģenerālprokurora padomē – virsprokuroriem tika aktīvi skaidrots par Stratēģijā noteiktās prioritātes – palielināt pabeigto kriminālprocesu skaitu par smagiem un sevišķi smagiem noziegumiem – aktualitāti. Arī Prokuroru atestācijas komisija, veicot prokuroru profesionālās darbības novērtēšanu, pievērsa uzmanību tam, cik efektīvi prokurors izmanto savas tiesības gan izmeklēšanas uzraudzības laikā, gan kriminālvajāšanā un panāk krimināltiesisko attiecību taisnīgu

noregulējumu pēc iespējas vairāk kriminālprocesos par smagiem un sevišķi smagiem noziegumiem. Prokuroru atestācijas komisija arī regulāri izmantojusi savas tiesības un noteikusi prokuroriem konkrētus uzdevumus, kas izpildāmi noteiktā termiņā un ir saistīti ar prokuratūras stratēģiski svarīgu uzdevumu izpildes kvalitātes un efektivitātes paaugstināšanu.

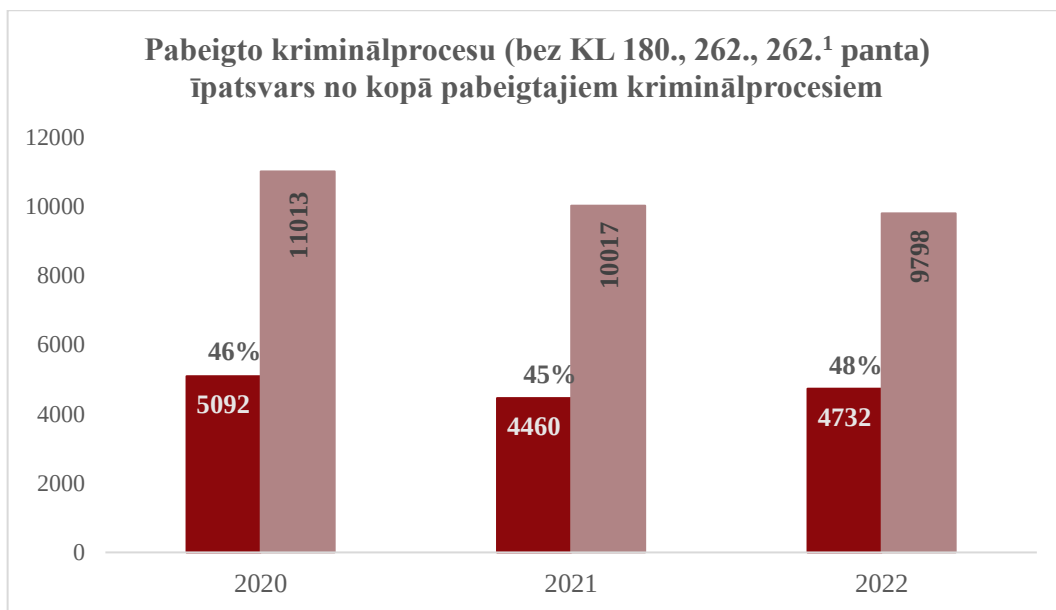
Atgriežoties pie augstāk minētā uzdevuma izpildes raksturojuma, jānorāda, ka statistikas datu apkopojums par pabeigtajiem kriminālprocesiem, kuros izmeklējamā noziedzīgā nodarījuma kvalifikācija atbilst smagam vai sevišķi smagam noziegumam, tika veikts manuāli, kas prasīja ievērojamu cilvēkresursu un laika patēriņu. Tādēļ 2022. gadā tika izstrādāta tehniskā specifikācija Prokuratūras informācijas sistēmas (turpmāk – ProIS) funkcionalitātes uzlabošanai, lai ProIS apkopotus datus varētu automatizēti apstrādāt ne tikai par pabeigtajiem kriminālprocesiem atkarībā no tajos izmeklējamā noziedzīgā nodarījuma kvalifikācijas pēc KL panta, bet arī analizēt pabeigto kriminālprocesu dinamiku un tendences pēc KL panta daļas, ņemot vērā, ka KL Sevišķās daļas vienā pantā atbilstoši KL 7. pantā noteiktajai noziedzīgu nodarījumu klasifikācijai var būt ietverts gan kriminālpārkāpums, gan mazāk smags, gan smags, gan sevišķi smags noziegums.

Piemēram, KL 175. panta pirmajā daļā paredzētais noziedzīgais nodarījums ir mazāk smags noziegums, KL 175. panta otrajā un trešajā daļā paredzētais noziedzīgais nodarījums ir smags noziegums, savukārt KL 175. panta ceturtajā daļā – sevišķi smags noziegums. Šobrīd ProIS automatizēti apstrādā datus tikai par konkrēto Sevišķās daļas pantu kopumā, nešķirojot attiecīgā KL panta daļas pēc tajās ietvertā noziedzīgā nodarījuma smaguma atbilstoši KL 7. pantā noteiktajai klasifikācijai. Turklāt ProIS dod iespēju konkrētu kriminālprocesu, ja tas veikts pēc vairākiem KL pantiem, identificēt tikai pēc smagākā KL panta.

Pēc ProIS funkcionalitātes pielāgošanas sistēma automatizēti apstrādās datus arī pēc KL Sevišķās daļas panta daļām, lai varētu kvalitatīvi sekot līdzi gan izmeklēšanas iestāžu, gan prokuratūras un tiesas darbības kvalitātei kriminālprocesos par smagiem un sevišķi smagiem noziegumiem. Paredzams, ka minētā ProIS funkcionalitāte tiks ieviesta 2023. gada pirmajā pusē.

Tajā pašā laikā arī šobrīd darbības kvalitātes un efektivitātes izvērtēšanai tiek analizēti darba rādītāji un meklēti jauni risinājumi, kas dod iespēju koncentrēt gan izmeklēšanas iestāžu, gan prokuratūras struktūrvienību resursus kriminālprocesu par smagu un sevišķi smagu noziegumu veikšanai. Piemēram, kā konstatēts iepriekš, ļoti ievērojamu daļu no pabeigto kriminālprocesu skaita veido vienkāršāki kriminālprocesi, kas tiek veikti, piemēram, par KL 180., 262. un 262.¹ pantā paredzētajiem noziedzīgajiem nodarījumiem. Šī iemesla dēļ prokurori 2022. gada laikā ļoti aktīvi sekoja līdzi tam, lai izmeklēšanas iestāžu un prokuratūras struktūrvienību resurss pēc iespējas mazāk tiktu izmantots šo kriminālprocesu virzībai, savu darbību koncentrējot kriminālprocesu par smagu un sevišķi smagu noziegumu veikšanai.

Ja vērtējam izmeklēšanas darba un prokuroru veiktās izmeklēšanas uzraudzības darba rezultātus, izņemot kriminālprocesos par noziedzīgiem nodarījumiem, kas kvalificējami pēc KL 180., 262., 262.¹ panta un uzskatāmi par vienkāršākiem, tad redzama šāda aina:

Diagrammā atspoguļotie dati liecina, ka 2022. gadā par 3 % pieaudzis to pabeigto kriminālprocesu skaits, kas nav uzskatāmi par vienkāršākiem. Šeit gan jānorāda, ka pabeigto kriminālprocesu skaitā iekļauti kriminālprocesi pēc 18 KL pantiem, pēc kuriem kriminālprocess pabeigts visbiežāk. Šī tendence norāda uz to, ka kriminālprocesam pilnvarotas amatpersonas savas pilnvaras aktīvāk izmanto tādu kriminālprocesu veikšanai, kas būtiskāk aizskar ar KL aizsargātās intereses.

Efektīva prokuroram uzraudzības īstenošanai KPL paredzēto pilnvaru izmantošana, lai uzraudzībā esošie kriminālprocesi bez kriminālvajāšanas perspektīvas tiktu savlaicīgi apturēti vai izbeigti

Savlaicīga kriminālprocesa pabeigšana ir viens no KPL definētajiem kriminālprocesa pamatprincipiem, tādēļ tās īstenošanas aktivitāte uzskatāma par vienu no prokurora pilnvaru izmantošanas efektivitātes raksturojošiem elementiem.

Lai identificētu praksē pastāvošās problēmas, kuras saistītas ar savlaicīgu kriminālprocesa pabeigšanu, Darba plānā tika iekļauts uzdevums veikt pārbaudi ar mērķi noskaidrot, vai prokurori KPL paredzētās pilnvaras izmanto efektīvi, lai uzraudzībā esošie kriminālprocesi bez kriminālvajāšanas perspektīvas tiktu savlaicīgi apturēti vai izbeigti.

2022. gadā, iesaistot prokurus, tika sagatavota pārbaudes metodoloģija, paredzot, ka pārbaude jāveic 2023. gadā un to īstēnos amatā augstāki prokurori. Pārbaude tiks attiecināta uz rajona līmeņa prokuratūrās uzraudzībā esošajiem kriminālprocesiem, kuri uzsākti laika periodā no 2021. gada 1. oktobra līdz 2021. gada 31. decembrim par noziedzīgu nodarījumu izdarīšanu, kas paredzēti KL 175. panta trešajā daļā (tajā skaitā, ja papildus noteikta kvalifikācija arī pēc cita KL panta) un līdz pārbaudes brīdim tajos nav iesaistīta persona, kurai ir tiesības uz aizstāvību.

Uzdevuma izpildes laikā tiks pārbaudīti kriminālprocesu materiāli un uzklauti amatā augstāki prokurori, kā arī apkopota statistika, norādot gan kopējo kriminālprocesu skaitu, kas uzsākti minētajā laika periodā pēc KL 175. panta trešās daļas, gan to, cik no šiem kriminālprocesiem ir apturēti KPL 400. panta pirmās daļas kārtībā, cik izbeigti, pamatojoties uz KPL 392. panta 1.¹ daļu (ar grozījumiem, kas izdarīti ar 06.10.2022. likumu, kas stājas spēkā 03.11.2022.), cik kriminālprocesos pirmstiesas process ir pabeigts uz cita pamata, cik kriminālprocesos, kuros turpinās izmeklēšana, ir izdevies noskaidrot noziedzīga nodarījuma izdarījušo personu, cik kriminālprocesos ir iesaistīta persona, kurai ir tiesības uz aizstāvību, kā arī vai un cik pārbaudes laikā ir konstatēti nepamatoti pieņemti lēmumi par kriminālprocesa apturēšanu/izbeigšanu, kuri atcelti, atjaunojot kriminālprocesu.

Pārbaudes veicēji pievērsīs uzmanību arī tam, vai prokurori KPL paredzētās pilnvaras izmanto efektīvi, lai uzraudzībā esošie kriminālprocesi bez kriminālvajāšanas perspektīvas tiktu savlaicīgi apturēti/izbeigti. Pārbaudes mērķis ir arī identificēt problēmjautājumus un sniegt priekšlikumus to iespējamajiem risinājumiem. Tie tiks apkopoti 2023. gada laikā.

Pievēršoties statistiskajiem rādītājiem par kriminālprocesiem, kas apturēti ar prokurora piekrišanu (līdz grozījumiem KPL, kas izdarīti ar 06.10.2022. likumu, kas stājas spēkā 03.11.2022., izslēdzot no KPL 400. pantu), jo tajos nav bijis iespējams noskaidrot personu, kura, iespējams, izdarījusi konkrēto noziedzīgo nodarījumu, redzama šāda aina.

Statistiskie dati liecina, ka apturēto kriminālprocesu skaits pēdējo trīs gadu laikā ir krities vairāk nekā divkārt. Minētais, pirmkārt, skaidrojams ar to, ka 2022. gada rādītājos nav iekļauti dati par saskaņā ar jauno KPL normu, kas stājas spēkā 03.11.2022., izbeigtajiem kriminālprocesiem. Tādēļ kopumā šajās diagrammās iekļauti dati par 2022. gada desmit mēnešiem.

Otrkārt, visbūtiskāk apturēto kriminālprocesu skaita samazinājumu ietekmēja prokuratūras vadības politikas maiņa, uzdodot izmeklēšanas uzraudzību realizējošajiem prokuroriem koncentrēt uzmanību to noziedzīgo nodarījumu izmeklēšanai, kur saskatāma perspektīva noskaidrot personu, kura, iespējams, izdarījusi šo noziedzīgo nodarījumu, kā arī saukt viņu pie kriminālatbildības. Šāda pieeja skaidrojama ar apstākli, ka izmeklēšanas iestāžu, īpaši Valsts policijas izmeklēšanas resurss nav pietiekams, lai varētu nodrošināt visu kriminālprocesu kvalitatīvu un efektīvu veikšanu neatkarīgi no to sarežģītības un izdarītā noziedzīgā nodarījuma smaguma, lai noskaidrotu personu, kura, iespējams, izdarījusi šo noziedzīgo nodarījumu. Tādēļ prokuratūras vadības līmenī norādīts pieejamo resursu racionālas izmantošanas nolūkā uzmanību koncentrēt uz tādu kriminālprocesu veikšanu, kuros noskaidrot personu, kura, iespējams, izdarījusi konkrēto noziedzīgo nodarījumu, ir reāli vai arī tās noskaidrošana neprasa nesamērīgus izmeklēšanas iestādes un prokuratūras resursus attiecībā pret izmeklējamā noziedzīgā nodarījuma smagumu. Paredzams, ka arī 2023. gada laikā prokuroru izmeklēšanas uzraudzība galvenokārt tiks fokusēta uz kriminālprocesiem, kuros noziedzīgā nodarījuma atklāšana un tā izmeklēšana ir perspektīva, un konkrētā noziedzīgā nodarījuma izmeklēšana un to izdarījušās personas saukšana pie kriminālatbildības atbilst Stratēģijā definētajām prokuratūras prioritātēm.

Eiropas izmeklēšanas koordinēšanas instrumentu biežāka izmantošana krimināltiesiskajā sadarbībā ar ārvalstu tiesībsardzības iestādēm

Viens no aspektiem, kas ietekmē noziedzīgu nodarījumu izmeklēšanas efektivitāti un kvalitāti un savlaicīgu kriminālprocesu pabeigšanu, ir saistīts ar to, ka arvien biežāk noziedzīgiem nodarījumiem ir pārrobežu raksturs. Minētais faktors vistiešākajā veidā ietekmē dažādu smagu un sevišķi smagu noziegumu izmeklēšanu, tajā skaitā finanšu un ekonomisko noziegumu. Tādēļ Stratēģijā noteikti divi sasniedzamie rezultāti ar mērķi paaugstināt starptautiskās sadarbības efektivitāti, proti, panākt biežāku Eiropas izmeklēšanas koordinēšanas instrumentu izmantošanu krimināltiesiskajā sadarbībā ar ārvalstu tiesībsardzības iestādēm un starptautiskās krimināltiesiskās sadarbības ātruma, kvalitātes un efektivitātes paaugstināšanu. Tas dotu iespēju nodrošināt kvalitatīvu koordināciju starp prokuroriem un Eiropas iesaisti steidzamu un sarežģītu sadarbības lūgumu izpildes paātrināšanai un veicināšanai, kas tieši sekmētu kriminālprocesam nepieciešamo pierādījumu iegūšanu konkrētajā lietā.

Lai izpildītu darba plānā noteikto uzdevumu, bija nepieciešams noskaidrot, kādi faktori ietekmē Eiropas izmeklēšanas instrumenta izmantošanu un kas ir nepieciešams, lai panāktu šī instrumenta izmantošanas uzlabojumus. Tādēļ tika veikta prokuroru aptauja un tajā tika iekļauts visaptverošs jautājumu loks par *Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2018/1727 (2018. gada 14. novembris) par Eiropas Savienības Aģentūru tiesu iestāžu sadarbībai krimināllietās (Eurojust) un ar ko aizstāj un atceļ Padomes Lēmumu 2002/187/TI* (turpmāk tekstā – EUROJUST Regula) praktisko piemērošanu.

Anketēšanas rezultātā bija iespējams izstrādāt ieteikumus Eiropas izmeklēšanas koordinēšanas instrumentu biežākai izmantošanai krimināltiesiskajā sadarbībā ar ārvalstu tiesībsardzības iestādēm, proti:

- ✓ aktualizēt informāciju par Eiropas valsts koordinācijas sistēmas sastāvu un papildināt ar informāciju par sistēmas darbības principiem un iespējām to izmantot;
- ✓ sagatavot apkārtakstu par Eiropas sadarbības iespējām ar valstīm, kuras nav Eiropas Savienības (turpmāk – ES) dalībvalstis, t. sk. iekļaujot aktuālo sarakstu ar valstīm, ar kurām Eiropas izmeklēšanas aģentūrai ir noslēgts sadarbības līgums, kā arī ar valstīm, kurās ir noteikta kontaktpersona sadarbībai ar Eiropas izmeklēšanas aģentūru, un nodrošināt apkārtaksta izplatīšanu visiem prokuroriem;
- ✓ pārskatīt, strukturēt un aktualizēt Eiropas sadarbības prokuratūras iekšējā tīmekļvietnē, kā arī atjaunot tajā pieejamo informāciju par Eiropas kontakttīklu valstīs, kuras nav ES dalībvalstis (trešās valstis);
- ✓ aktualizēt informāciju iekļaušanai apkārtakstā par EUROJUST Regulas 21. pantā noteikto informācijas sniegšanas pienākumu;
- ✓ organizēt apmācības par Eiropas darbību un tā atbalsta iespējām krimināltiesiskās sadarbības veicināšanai un koordinēšanai, piesaistot apmācībām prokurorus, kuri var dalīties ar labākajiem prakses piemēriem un savu pieredzi. Piedaloties Tieslietu mācību centra mācību programmu izstrādē, aicināt kā vienu no tēmām iekļaut apmācības par Eiropas darbību un tā atbalsta iespējām krimināltiesiskās sadarbības veicināšanai un koordinēšanai;
- ✓ sagatavot un novadīt praktiskas apmācības prokuroriem par apvienoto izmeklēšanas grupu darbības tiesiskajiem un praktiskajiem aspektiem;
- ✓ organizēt regulāras prokuroru pieredzes apmaiņas vizītes uz Eiropas izmeklēšanas aģentūru, izskatot iespēju šīs vizītes iekļaut Eiropas Juridiskā tālākizglītības tīkla (*The European Judicial Training Network*) (turpmāk – EJTN) pieredzes apmaiņas aktivitātēs;
- ✓ informēt par starptautiskajām operācijām, kurās piedalās Latvija un kurās atbalstu ir sniedzis Eiropas izmeklēšanas aģentūras sagatavotos paziņojumus presei un iespēju robežās iesaistoties informācijas sagatavošanā; Regulāri sekot līdzi Eiropas izmeklēšanas aģentūras paziņojumiem presei, lai būtu

lietas kursā par Eiropas līmeņa aktualitātēm un varētu vērtēt, kādu informāciju, iespējams, varētu sniegt Latvijas sabiedrībai;

- ✓ meklēt risinājumus, lai prokuroriem īstenotu svešvalodu, jo īpaši, angļu valodas apmācības;
- ✓ pārspriest iespējamus risinājumus, lai automātiski identificētu gadījumus, kuros atbilstoši EUROJUST Regulas 21. pantā paredzētajam ir pienākums sniegt informāciju Eirojustam, kā arī, iespējams, radītu mehānismu, kā šo informāciju automatizētā un strukturētā veidā nosūtīt Eirojustam.

2023. gada laikā saskaņā ar Darba plānu paredzēts novērtēt progresu, vai izdevies nodrošināt Eirojusta izmeklēšanas koordinēšanas instrumentu biežāku izmantošanu.

Starptautiskās krimināltiesiskās sadarbības ātruma, kvalitātes un efektivitātes paaugstināšana, nodrošinot koordināciju starp prokuroriem un Eirojusta iesaisti steidzamu un sarežģītu sadarbības lūgumu izpildes paātrināšanai un veicināšanai

Attiecībā uz otro Stratēģijā noteikto sasniedzamo rezultātu starptautiskās sadarbības jomā bija nepieciešams identificēt problēmjautājumus, kas traucē ātrākai, kvalitatīvākai un efektīvākai starptautisko instrumentu piemērošanai kriminālprocesā, un rast tiem risinājumus. 2022. gadā tika veikta detalizēta prokuroru aptauja par pieejamajiem starptautiskās sadarbības instrumentiem un to piemērošanas problemātiku praksē.

Anketēšanas rezultātā iegūto datu analīzes rezultātā bija iespējams izstrādāt ieteikumus, proti:

- ✓ sagatavot un novadīt apmācības par šādām tēmām – noziedzīgā nodarījuma kvalifikācija tiesiskās palīdzības lūgumā; koordinējošo prokuroru institūta izmantošanas nepieciešamība jautājumā par viena vienota vai vairāku tiesiskās palīdzības lūgumu sastādīšanu atkarībā no konkrētās ārvalsts kompetento iestāžu reģionālās jurisdikcijas, tādējādi nepalielinot lūguma nosūtīšanas administratīvās izmaksas; kriminālprocesa apturēšanas termiņa jēga saskaņā ar KPL 741. panta pirmo daļu; Padomes Pamatlēmums 2009/948/TI (2009. gada 30. novembris) par jurisdikcijas īstenošanas konfliktu novēršanu un atrisināšanu kriminālprocesā;
- ✓ neviennozīmīgās ģeopolitiskās situācijas kontekstā monitorēt jautājumu par Krievijas Federācijai iepriekš nodotajiem kriminālprocesi, lai nodrošinātu personas nesodāmības nepieļaušanu, un sagatavot apkopojumu par situāciju pēc 2022. gada februāra;
- ✓ izvērtēt jautājumu par nepieciešamajiem grozījumiem KPL jautājumā par kriminālprocesa nodošanas ārvalstij fakta paziņošanu cietušajam, kriminālprocesā ieinteresētajai personai, piemēram, līzinga kompānijai, bankai u. tml.;
- ✓ izvērtēt nepieciešamību veikt padziļinātu izpēti par krimināllietu neapvienošanas iemesliem pret vienu personu vienas struktūrvienības ietvaros.

Arī šajā gadījumā 2023. gada laikā atbilstoši Darba plānā noteiktajam uzdevumam tiks veikta progresa novērtēšana, vai starptautiskās sadarbības instrumentu piemērošana kļuvusi efektīvāka.

Ieviests mehānisms prokuroru kvalifikācijas uzlabošanai apsūdzības sastādīšanā

Stratēģijā kvalitātes nodrošināšanai kriminālprocesa īstenošanā kā viens no mērķiem ir izvirzīta pastāvīga prokuroru profesionālās darbības kvalitātes uzlabošana apsūdzību sagatavošanas kvalitātes jomā.

Lai sasniegtu šo mērķi, Stratēģijā noteikts sasniedzamais rezultāts – izstrādāt un praksē ieviest speciāli šim mērķim paredzētu mehānismu, kas no vienas puses sniedz prokuroriem metodisku atbalstu apsūdzību sagatavošanā ikdienā, bet no otras puses regulāri nodrošina kvalificētas apmācības par apsūdzību izstrādi un tās kvalitātes celšanu kopumā.

Viens no veidiem, kādā prokurori saņem metodisko atbalstu apsūdzību sagatavošanā, ir izstrādātie apsūdzību paraugi, kam pievienoti svarīgi kvalifikācijas jautājumi, kuros ietvertas krimināltiesību teorijas un tiesu prakses atziņas. To izstrāde tika uzsākta 2021. gadā un tie ir pieejami prokuratūras iekšējā tīmekļvietnē.

Prokuroru rīcībā šobrīd ir 57 apsūdzību paraugi, no kuriem 20 apsūdzību paraugi izstrādāti un 3 apsūdzību paraugi no iepriekš izstrādātajiem pilnveidoti 2022. gadā, par noziedzīgiem nodarījumiem, kas paredzēti KL Sevišķās daļas šādās nodaļās: X nodaļā. Noziegumi pret valsti (1 apsūdzības paraugs); XI nodaļā. Noziedzīgi nodarījumi pret dabas vidi (2 apsūdzību paraugi); XII nodaļā. Nonāvēšana (7 apsūdzību paraugi); XIII nodaļā. Noziedzīgi nodarījumi pret personas veselību (1 apsūdzības paraugs); XVI nodaļā. Noziedzīgi nodarījumi pret tikumību un dzimumneaizskaramību (5 apsūdzību paraugi); XVII nodaļā. Noziedzīgi nodarījumi pret ģimeni un nepilngadīgajiem (7 apsūdzību paraugi); XVIII nodaļā. Noziedzīgi nodarījumi pret īpašumu (4 apsūdzību paraugi); XIX nodaļā. Noziedzīgi nodarījumi tautsaimniecībā (4 apsūdzību paraugi); XX nodaļā. Noziedzīgi nodarījumi pret vispārējo drošību un sabiedrisko kārtību (8 apsūdzību paraugi); XXI nodaļā. Noziedzīgi nodarījumi pret satiksmes drošību (2 apsūdzību paraugi); XXII nodaļā. Noziedzīgi nodarījumi pret pārvaldības kārtību (1 apsūdzības paraugs); XXIII nodaļā. Noziedzīgi nodarījumi pret jurisdikciju (1 apsūdzības paraugs); XXIV nodaļā. Noziedzīgi nodarījumi valsts institūciju dienestā (14 apsūdzību paraugi).

Lai identificētu raksturīgākās kļūdas apsūdzību sastādīšanā un analizētu, vai prokurori izmanto prokuratūras iekšējā tīmekļvietnē ievietotos apsūdzību paraugus, Darba plānā tika iekļauts uzdevums veikt pārbaudi.

Pārbaude tika veikta divās daļās. Pirmo pārbaudes daļu īstenoja Ģenerālprokuratūras prokurori, izvēloties dažādu prokuratūras struktūrvienību prokuroru sagatavotās apsūdzības par šādiem KL pantiem: KL 116., 117., 118. pants (slepkavība, slepkavība pastiprinošos apstākļos, slepkavība sevišķi pastiprinošos apstākļos); KL 193., 193.¹, 195.¹ pants (nelikumīgas darbības ar finanšu instrumentiem un maksāšanas līdzekļiem, datu, programmatūras un iekārtu iegūšana, izgatavošana, izplatīšana, izmantošana un glabāšana nelikumīgām darbībām ar finanšu instrumentiem un maksāšanas līdzekļiem, ziņu nesniegšana un nepatiesu ziņu sniegšana par līdzekļu piederību un patieso labuma guvēju); KL 177., 179. pants (krāpšana, piesavināšanās); KL 174. pants (cietsirdība un vardarbība pret nepilngadīgo); KL 159., 160. pants (izvarošana, seksuāla vardarbība, kas vērsta pret nepilngadīgām personām); KL 284., 285. pants (valsts robežas nelikumīga šķērsošana, personas nelikumīga pārvietošana pāri valsts robežai); KL 320., 323., 329. pants (kukuļņemšana, kukuļdošana, neizpauzamu ziņu izpaušana). Šajā pārbaudes daļā tika pārbaudītas 124 apsūdzības.

Otro pārbaudes daļu īstenoja rajona līmeņa prokuratūru virsprokurori, vērtējot savā pakļautībā esošo prokuroru sagatavotās apsūdzības kriminālprocesos, kuros izmeklēti noziedzīgi nodarījumi par transportlīdzekļa vadīšanu, ja nav transportlīdzekļa vadīšanas tiesību (transportlīdzekļa vadīšanas tiesības noteiktā kārtībā nav iegūtas vai ir atņemtas) un ja vadītājs atrodas alkohola, narkotisko, psihotropo, toksisko vai citu apreibinošu vielu ietekmē, un vienlaicīgi par izvairīšanos no tiesību ierobežošanas soda izciešanas (KL 262. panta pirmā daļa, 312. panta otrā daļa). Šajā pārbaudes daļā tika pārbaudītas 139 apsūdzības.

Pārbaudes rezultātu apkopojums ļauj secināt, ka pārbaudītās apsūdzības, neskaitot dažus izņēmumus, lielākoties ir sastādītas pietiekoši skaidri un saprotami un labi strukturētas. Konstatētie trūkumi ir ļoti individuāli. Visbiežāk trūkumi ir konstatēti kriminālprocesos, kur apsūdzība sagatavota pēc KL 174., 285., 320., 323. panta. Tāpat konstatēts, ka apsūdzībās pēc KL 262. panta pirmās daļas un 312. panta otrās daļas ne visos gadījumos prokurori ievēro prokuratūras iekšējā tīmekļvietnē esošo apsūdzības

paraugu un tam pievienoto svarīgu kvalifikācijas jautājumu 3. punktā ietverto norādi par šo noziedzīgo nodarījumu kvalifikāciju atbilstoši ideālajai kopībai.

Pārbaudes rezultātā apsūdzībās konstatētie dažāda rakstura būtiskākie trūkumi turpmāk izklāstīti sīkāk. Katrai konstatētajai problēmsituācijai ir formulēts priekšlikums, kā to risināt.

1. Virknē apsūdzību konstatēts tajā norādītajam noziedzīga nodarījuma aprakstam neatbilstošs KL Sevišķās daļas attiecīgā panta dispozīcijas izklāsts. Proti, konstatēti gadījumi, kad apsūdzībā norādītas visas KL panta dispozīcijā paredzētās noziedzīgā nodarījuma kvalificējošās pazīmes, lai gan, saturiski vērtējot apsūdzību, konstatēts, ka ne visas norādītās kvalificējošās pazīmes attiecināmas uz personai inkriminējamo noziedzīgo nodarījumu. Tāpat atsevišķos gadījumos apsūdzībā ietvertais KL panta dispozīcijas izklāsts neatbilst noziedzīga nodarījuma aprakstam, jo tajā tiek norādīta tāda kvalificējošā pazīme, kas nav iekļauta dispozīcijas izklāstā. Turklāt konstatēti arī gadījumi, kad apsūdzībā norādītajā KL panta dispozīcijas izklāstā ir iekļauta kvalificējošā pazīme, ko KL personai inkriminētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas laikā nemaz neparedzēja.

Priekšlikums – organizēt prokuroru informēšanu par pārbaudē konstatētajiem trūkumiem un nepilnībām un vērst prokuroru uzmanību uz to, ka, apsūdzībā citējot KL panta dispozīciju, tā jāattiecinā uz inkriminējamo noziedzīgo nodarījumu, dispozīcijā paredzētās kvalificējošās pazīmes attiecīgi individualizējot. Apsūdzībā nav jānorāda visas KL Sevišķās daļas attiecīgā panta dispozīcijā minētās kvalificējošās pazīmes, bet tikai tās, kas attiecas uz personai inkriminējamo noziedzīgo nodarījumu. Savukārt, veidojot apsūdzībā noziedzīga nodarījuma aprakstu, visos gadījumos prokuroram ir nepieciešams pārliecināties, ka tajā norādītās kvalificējošās pazīmes ir iekļautas arī apsūdzībā ietvertajā KL panta dispozīcijas izklāstā un atbilst KL Sevišķās daļas konkrētajā pantā paredzētajam noziedzīgajam nodarījumam, turklāt KL redakcijā, kas bija spēkā noziedzīga nodarījuma izdarīšanas brīdī.

2. Konstatēti gadījumi, kad apsūdzībā noteiktā noziedzīgā nodarījuma juridiskā kvalifikācija neatbilst tajā izklāstītajiem faktiskajiem apstākļiem. Piemēram, divās apsūdzībās pēc KL 179. panta pirmās daļas nav ievērotas judikatūras atziņas par piesavināšanās kā noziedzīga nodarījuma nošķiršanu no civiltiesiska delikta un par to, kam jābūt iekļautam apsūdzībā norādītajā noziedzīgā nodarījuma faktisko apstākļu aprakstā. Tāpat apsūdzībā pēc KL 174. panta otrās daļas prokurora ietvertajā faktisko apstākļu izklāstā nav konstatējamās darbības, kas atbilst noziedzīgā nodarījuma objektīvās puses izpausmei – cietsirdīga apiešanās –, turklāt apsūdzībā norādīti nekonkrēti un vispārēja rakstura secinājumi.

Priekšlikums – saistībā ar konstatētajiem trūkumiem apsūdzībās pēc KL 179. panta pirmās daļas, 174. panta otrās daļas norādāms, ka prokuratūras iekšējā tīmekļvietnē ievietotajiem apsūdzību paraugiem pievienotajos svarīgos kvalifikācijas jautājumos dots plašs tiesību teorijā, judikatūrā un normatīvajā regulējumā balstīts skaidrojums par:

- ✓ jēdzienu “vardarbība” un “cietsirdība” nošķiršanas problēmjautājumiem;
- ✓ piesavināšanās kā noziedzīga nodarījuma nošķiršanu no civiltiesiska delikta.

Ievērojot minēto, virsprokuroriem uzdodams atkārtoti vērst struktūrvienībā strādājošo prokuroru uzmanību uz prokuratūras iekšējā tīmekļvietnē esošajiem apsūdzību paraugiem un tiem pievienotajos svarīgos kvalifikācijas jautājumos paustajām atziņām.

3. Gadījumi, kad noziedzīgā nodarījuma juridiskā kvalifikācija neatbilst apsūdzībā izklāstītajiem faktiskajiem apstākļiem, visvairāk, t.i., 3 kriminālprocesos, konstatēti apsūdzībās pēc KL 285. panta. Izvērtējot pārbaudītās apsūdzības pēc KL 285. panta, pārbaudes veicējs norādījis, ka, sastādot apsūdzību, pastāv grūtības nošķirt personu grupu pēc iepriekšējas vienošanās no organizētas grupas, kā arī apsūdzībā precīzi norādīt konkrētās personas darbības, kas veido noziedzīga nodarījuma sastāvu

objektīvo pusi, neietverot apsūdzībā kvalifikāciju neietekmējošu un lieku informāciju. Gadījumos, kad noziedzīgais nodarījums ticis uzsākts, apsūdzībā nevajadzīgi tiek aprakstītas darbības, kas kvalificējamās kā gatavošanās noziedzīgajam nodarījumam. Pārbaudes veicējs uzziņā norādījis uz nepieciešamību izstrādāt apsūdzības paraugu.

Priekšlikums – saistībā ar konstatētajiem trūkumiem kriminālprocesos apsūdzībās pēc KL 285. panta nepieciešams izstrādāt apsūdzību paraugus un svarīgus kvalifikācijas jautājumus iekļaušanai prokuratūras iekšējā tīmekļvietnē.

4. Izvērtējot apsūdzības pēc KL 320., 323. un 329. panta, pārbaudes veicējs konstatējis trūkumus visās 14 pārbaudītajās apsūdzībās.

Dažās no pārbaudītajām apsūdzībām pēc KL 320., 323. panta pieļautas kļūdas inkriminētā noziedzīgā nodarījuma kvalifikācijā. Piemēram, saskaņā ar faktisko apstākļu aprakstu kukulis dots par nelikumīgu darbību, taču dispozīcijā norādīts, ka tas dots par likumīgu darbību. Līdz ar to, nosakot noziedzīgā nodarījuma kvalifikāciju, par pamatu ir ņemta nepareiza kvalificējošā pazīme. Dažos gadījumos, sastādot apsūdzību, ne vienmēr tiek nošķirta noziedzīgo nodarījumu ideālā un reālā kopība. Vienā no pārbaudītajiem kriminālprocesiem ir veidots daļēji atšķirīgs faktisko apstākļu apraksts kukuļdevējiem un kukuļņēmējam.

Priekšlikums – piemērotākais veids, kādā informēt prokurorus par konstatētajām nepilnībām apsūdzībās par noziedzīgiem nodarījumiem pēc KL 320., 323. un 329. panta, ir organizēt attiecīgas mācības.

5. Vērtējot apsūdzības atbilstību KPL 405. panta prasībām, konstatēts, ka lielākoties prokurori pieļāvuši KPL 405. panta pirmās daļas 2. punkta pārkāpumu, nepietiekamā kvalitātē un apjomā atspoguļojot katra inkriminētā noziedzīgā nodarījuma faktiskos apstākļus, kas nosaka juridisko kvalifikāciju. Piemēram, apsūdzībā nepietiekami skaidri atspoguļota noziedzīgā nodarījuma objektīvā puse, aprakstot apsūdzētā veiktās darbības, vai netiek norādītas visas nepieciešamās noziedzīgu nodarījumu kvalificējošās pazīmes, piemēram, cietušās vecums gadījumos, kad vecums ir būtisks darbību kvalifikācijai, u. tml. Divos gadījumos, sastādot apsūdzību, nav nošķirta noziedzīgo nodarījumu ideālā un reālā kopība, tādējādi pieļauts KPL 405. panta otrās daļas pārkāpums.

Priekšlikums – organizēt prokuroru informēšanu par pārbaudē konstatētajiem trūkumiem un nepilnībām un vērst prokuroru uzmanību uz Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta pieņemtajos lēmumos un apstiprinātajos tiesu prakses apkopojumos paustajām atziņām, lai nodrošinātu pareizu un efektīvu KL normu piemērošanu.

6. Izplatītākā kļūda apsūdzībās par KL 323. pantā paredzēto noziedzīgo nodarījumu, ja kukulis ir piedāvāts vai dots valsts amatpersonai, kura to nav pieņēmusi, ir šāda: faktisko apstākļu aprakstā nav konkretizēts, kā izpaudās (ar kādiem izteikumiem vai darbībām) noziedzīgā nodarījuma objektīvā puse – kukuļa piedāvāšana un došana. Tā vietā ir izmantoti darbības vārdi “piedāvāja”, “deva”, “iedeva”, t.i., faktiski pārrakstīta dispozīcijas pazīme, papildinot to ar kukuļa vērtību. Minētā nepilnība parasti ir iemesls tam, ka, nepārbaudot lietas materiālus, nav iespējams izvērtēt, vai inkriminēta pareizā kukuļdošanas forma. Piemēram, frāze – apsūdzētais piedāvāja 50 euro – pieļauj divas notikumu versijas: apsūdzētais izdarīja kukuļa piedāvāšanu vai kukuļa došanu. Minētā kļūda ir pieļauta visās piecās pārbaudītajās apsūdzībās par kukuļa piedāvāšanu un divās no trim pārbaudītajām apsūdzībām par kukuļa došanu.

Priekšlikums – prokuratūras iekšējā tīmekļvietnē gan par kukuļa došanu, gan kukuļa piedāvāšanu ir ievietoti vairāki apsūdzību paraugi. Līdz ar to praksē konstatēto kļūdu novēršanai izstrādāt jaunus apsūdzību paraugus nav nepieciešams, bet turpmāk praksē ir pielietojami minētie apsūdzību paraugi.

7. Aprakstot faktiskos apstākļus par KL 262. panta pirmajā daļā un 312. panta otrajā daļā paredzētajiem noziedzīgajiem nodarījumiem, no 139 pārbaudītajiem kriminālprocesiem 93 kriminālprocesos apsūdzība atbilst KPL 405. panta prasībām.

Savukārt 46 kriminālprocesos ir pieļauts KPL 405. panta otrās daļas pārkāpums, jo, neraugoties uz to, ka abi noziedzīgie nodarījumi veido ideālo kopību, apsūdzībā nav veidots kopīgs abu noziedzīgo nodarījumu apraksts. Tādējādi prokurori nav ņēmuši vērā prokuratūras iekšējā tīmekļvietnē ievietoto apsūdzības paraugu un tam pievienoto svarīgu kvalifikācijas jautājumu 3. punktā ietverto norādi par šo noziedzīgo nodarījumu kvalifikāciju atbilstoši ideālajai kopībai.

Priekšlikums – virsprokuroriem uzdodams atkārtoti vērst struktūrvienībā strādājošo prokuroru uzmanību uz prokuratūras iekšējā tīmekļvietnē esošajam apsūdzības paraugam pievienotā svarīgu kvalifikācijas jautājumu 3. punktā ietverto norādi par šo noziedzīgo nodarījumu kvalifikāciju atbilstoši ideālajai kopībai.

Pilnveidošanas nolūkā izvērtēt prokuratūras iekšējā tīmekļvietnē publicēto apsūdzības paraugu pēc KL 262. panta pirmās daļas un 312. panta otrās daļas.

8. Konstatēti gadījumi, kad apsūdzībā norādītais inkriminētā noziedzīgā nodarījuma faktisko apstākļu izklāsts nav pietiekams un nav veidots strukturēti, īsi, skaidri un saprotami. Tā, piemēram, piecās pārbaudītajās apsūdzībās pēc KL 285. panta faktisko apstākļu izklāsts atzīts par nepietiekamu un nekonkrētu, vienā pārbaudītajā apsūdzībā teikumi veidoti pārāk gari un grūti uztverami. Uz identisku trūkumu pārbaudes veicēji norādījuši arī septiņos kriminālprocesos sastādītajās apsūdzībās par KL XVI nodaļā “Noziedzīgi nodarījumi pret tikumību un dzimumneaizskaramību” paredzētajiem noziedzīgajiem nodarījumiem, proti, apsūdzībās teikumi konstruēti grūti uztveramā veidā (gari).

Tāpat virknē apsūdzību konstatēta nevajadzīga atkārtošana un liekvārdība. Pārbaudes gaitā ir konstatēti gadījumi, kad apsūdzībās iekļauti tādi apstākļi, kas tajā nebūtu iekļaujami, piemēram, liekas notikuma detaļas – kukulim dotās naudas zīmes numurs, automašīnas reģistrācijas numurs, ar kuru pārvietojās policijas amatpersona, kurai piedāvāts kukulis, jēdzienu vairākkārtīgi atreferējumi, dažādu dokumentu (līgumu, rēķinu) numuri u.c., lai gan attiecīgie objekti apsūdzībā ir pietiekoši identificēti pēc citām pazīmēm, kā arī nevajadzīgi norādīti saziņai izmantotie telefona numuri, IMEI kodi. Tāpat dažkārt lieki norādītas tādas apsūdzētā un, piemēram, valsts amatpersonas rīcības detaļas, kurām nav saistības ar inkriminētā noziedzīgā nodarījuma objektīvo pusi (piemēram, iekāpšana un izkāpšana no automašīnas, pieešana pie automašīnas).

Priekšlikums – organizēt prokuroru informēšanu par pārbaudē konstatētajiem trūkumiem un nepilnībām un vērst prokuroru uzmanību uz Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta pieņemtajos lēmumos un apstiprinātajos tiesu prakses apkopojumos paustajām atziņām, lai nodrošinātu pareizu un efektīvu KL normu piemērošanu, piemēram, uz Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta 2012. gada 4. jūnija lēmumā Nr. SKK-8/2012 (krimināllietā Nr. 15890002505) paustajām atziņām par apsūdzības konkrētību.

Prokuratūras iekšējā tīmekļvietnē ir ievietoti apsūdzību paraugi pēc KL 159. panta pirmās un trešās daļas, 160. panta ceturtās un sestās daļas. Līdz ar to praksē konstatēto kļūdu novēršanai izstrādāt jaunus apsūdzību paraugus nav nepieciešams, bet turpmāk praksē ir pielietojami minētie apsūdzību paraugi. Savukārt, kā jau iepriekš norādīts, ir nepieciešams izstrādāt apsūdzību paraugus KL 285. pantā paredzētajiem noziedzīgajiem nodarījumiem.

Virsprokuroriem uzdodams atkārtoti struktūrvienībā strādājošajiem prokuroriem atgādināt, ka prokuratūras iekšējā tīmekļvietnē par atsevišķiem KL pantiem ir pieejami apsūdzību paraugi ar tiem

pievienotajiem svarīgiem kvalifikācijas jautājumiem, kas jāņem vērā prokuroru profesionālajā darbībā.

9. Konstatēts, ka apsūdzībās, norādot pie kriminālatbildības saucamo personu, kuras vārds un uzvārds ir svešvalodā un nav atveidots latviešu valodā, netiek ievēroti Ministru kabineta 2004. gada 2. marta noteikumi Nr. 114 “Noteikumi par personvārdu rakstību un lietošanu latviešu valodā, kā arī to identifikāciju”.

Priekšlikums – organizēt prokuroru informēšanu par pārbaudē konstatētajiem trūkumiem un nepilnībām un vērst prokuroru uzmanību uz to, ka, atveidojot citvalodu cilmes personvārdus, jāievēro Ministru kabineta 2004. gada 2. marta noteikumi Nr. 114 “Noteikumi par personvārdu rakstību un lietošanu latviešu valodā, kā arī to identifikāciju”, apsūdzībā personvārdus rakstot latviešu valodā, citas valodas personvārda oriģinālformu latīņu alfabētiskajā transkripcijā slīprakstā ietverot iekavās aiz personvārda. Apsūdzētā kā cittaucieša personvārds iekavās jānorāda tikai pirmo reizi. Latviešu valodā atveidotais personvārds teikumos jāloka atbilstoši kontekstam. Neskaidrību gadījumā par personvārda atveidi iespējams konsultēties Valsts valodas centrā.

10. Izplatīta kļūda ir nepareizā secībā veikts adreses pieraksts. Tas jāsāk ar šaurāko jēdzienu – iela, pilsēta, novads. Tomēr virknē pārbaudīto apsūdzību adreses pieraksts lielākoties ir pretējā vai pat jauktā secībā. Dažos gadījumos konstatēts nepareizs valūtas *euro* pieraksts, kā arī automašīnas marka nav norādīta pēdējās vai slīprakstā.

Tāpat kopumā 26 kriminālprocesos konstatētas gramatikas, interpunkcijas un/vai stila kļūdas, kuras atzīstamas par nebūtiskām, jo nevienā gadījumā pārbaudes veicēji nav norādījuši uz minētajām kļūdām kā tādām, kas ievērojamā mērā apgrūtinātu teksta uztveramību.

Priekšlikums – organizēt prokuroru informēšanu par pārbaudē konstatētajiem trūkumiem un nepilnībām un vērst prokuroru uzmanību uz pareizu adreses, valūtas pierakstu utt.

Pārbaude ir ļāvusi noskaidrot turpmākās nepieciešamās darbības apsūdzību sagatavošanas kvalitātes nodrošināšanai – ir nepieciešama atkārtota prokuroru informēšana par pieejamajiem apsūdzību paraugiem un tiem pievienotajiem svarīgiem kvalifikācijas un citiem jautājumiem, kas jāņem vērā prokuroru profesionālajā darbībā, kā arī mācību organizēšana prokuroriem par konstatētajām nepilnībām apsūdzībās par noziedzīgiem nodarījumiem pēc KL 320., 323. un 329. panta. Vienā no priekšlikumiem norādīts uz nepieciešamību izstrādāt jaunus apsūdzību paraugus par KL 285. pantā paredzētajiem noziedzīgajiem nodarījumiem, citā priekšlikumā – uz nepieciešamību pilnveidošanas nolūkā izvērtēt esošo apsūdzības paraugu pēc KL 262. panta pirmās daļas un 312. panta otrās daļas.

Uzlabotas prokuroru profesionālās komunikācijas prasmes, tai skaitā valsts apsūdzības uzturēšanas procesā

Iepriekšējos gados, veicot prokuroru profesionālās darbības novērtēšanu Prokuroru atestācijas komisijā, tika identificēts, ka ievērojama daļa prokuroru saskata nepieciešamību attīstīt savas profesionālās prasmes komunikācijas jomā. Tādēļ arī Darba plānā tika iekļauts uzdevums nodrošināt prokuroriem iespēju savas komunikācijas prasmes uzlabot.

2022. gadā apmācības komunikācijas prasmju uzlabošanai izmantojuši 97 prokurori. Mācībās prokuroriem bija iespējams uzlabot savas prasmes publiskās runas dažādos aspektos, ieskaitot komunikāciju ar procesa dalībniekiem, pārliecināšanu, pārstāvēšanu, pārliecības un iedvesmas iegūšanu pirms uzstāšanās, ķermeņa valodas un vizuālā tēla izmantošanu, stresa pārvaldību un ikdienā lietojamus instrumentus stresa mazināšanai publiskajā runā, pārliecināšas un pozitīvas saskarsmes veidošanas principus, kā arī saņemt praktiskus ieteikumus saskarsmei ar plašsaziņas līdzekļiem, sagatavojoties interviju sniegšanai. Mācību laikā tika sniegtas zināšanas arī par krīzes

komunikāciju un sarežģītu situāciju pārvarēšanu, ieskaitot metodes, kas palīdz risināt darba komunikācijas situācijas, kurās stress rodas. Mācību laikā dalībniekiem bija iespējams apgūt un uzlabot saskarsmes prasmes, samazinot konfliktu līmeni, tādā veidā samazinot pārmērīgu stresu komunikācijas situācijās.

Prokuratūras resursu koncentrēšana prioritārajiem darbības virzieniem

Par prioritārajiem noziedzīgajiem nodarījumiem pabeigto kriminālprocesu skaita pieaugums

Iepriekšējā sadaļā tika norādīts, ka prokuratūra savā darbībā un arī atbilstoši Stratēģijā paredzētajiem mērķiem koncentrē uzmanību prokurora pilnvaru kvalitatīvai realizācijai primāri kriminālprocesos, kuros izmeklējamais noziedzīgais nodarījums saskaņā ar KL 7. pantu ir smags vai sevišķi smags noziegums. Tajā pašā laikā jāņem vērā, ka pastāv vēl virkne nosacījumu, kas kādu noziedzīgu nodarījumu izmeklēšanas aktualitāti pasvītrot dažādu citu apsvērumu dēļ. Piemēram, tā var tikt noteikta gan nacionāla mēroga, gan starptautiska līmeņa rekomendācijās. Tāpat atsevišķi kā prioritāri tiek definēti noteiktas kategorijas noziedzīgi nodarījumi, kā, piemēram, noziedzīgi nodarījumi, ko izdarījušas valsts amatpersonas, vai noziedzīgi nodarījumi, kas vērsti pret nepilngadīgajiem.

Atbilstoši Stratēģijai prokuratūra par prioritāriem ir noteikusi noziedzīgus nodarījumus pret tikumību un dzimumneaizskaramību, ja tie izdarīti pret nepilngadīgajiem, cilvēku tirdzniecību, finanšu un ekonomiskos noziegumus, tajā skaitā noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu, kā arī jebkuru citu smagu un sevišķi smagu noziegumu, kas par tādu atzīstams atbilstoši KL noteiktajai noziedzīgu nodarījumu klasifikācijai.

Lai nodrošinātu to, ka prokuratūras resursi tiek koncentrēti prioritāro noziedzīgo nodarījumu izmeklēšanas uzraudzībai un šo kriminālprocesu pabeigšanai saprātīgā termiņā, vēl 2021. gadā tika izstrādāta prokuroru profesionālās darbības novērtēšanas sistēma, kurā viena no būtiskām sastāvdaļām prokurora profesionālās darbības kvalitātes un efektivitātes novērtēšanā ir konkrētu prioritāro noziedzīgo nodarījumu izmeklēšanas rezultāts.

Atbilstoši Darba plāna 2.1. apakšpunktam tika noteikts uzdevums veikt datu apkopošanu un to analīzi par prokurora funkciju izpildes efektivitāti par prioritārajiem noziedzīgajiem nodarījumiem pabeigtajos kriminālprocesos. Lai izpildītu šo uzdevumu, apkopot 2020., 2021. un 2022. gada rādītāji.

Minētā uzdevuma izpildei veikta gan datu atlase ProIS moduļos *Atskaites* un *Lietas*, gan informācijas ievākšana no virsprokuroriem par atsevišķiem ar kriminālprocesa veikšanu saistītiem datiem, kuri ProIS šobrīd netiek apkopot un nav izgūstami. Rezultātā apkopot dati par kriminālprocesi, kas pabeigti par prioritārajiem noziedzīgajiem nodarījumiem, kā arī par atsevišķiem prioritārajiem darbības virzieniem (piemēram, KPL 59. nodaļas (process par noziedzīgi iegūtu mantu) piemērošanu), kādi noteikti Prokuroru profesionālās darbības novērtēšanas nolikumā ietvertajā prokurora profesionālās darbības novērtēšanas lietā, un veikta to izpēte.

Pirms analizēt statistikas datus, piebilstams, ka viena lietu kategorija – noziedzīgi nodarījumi, kurus veikuši maksātnespējas administratori, pildot savus amata pienākumus, – iekļauta prioritārajos darbības rādītājos, sākot ar 2021. gadu (apstiprināts ar ģenerālprokurora 22.06.2021. pavēli Nr. P-101-100-2021-00026).

Pievēršoties statistikas analīzei trīs gadu griezumā, 2021. gadā par prioritārajiem noziedzīgajiem nodarījumiem kopā tika pabeigti 732 kriminālprocesi. Tas veidoja 7,3 % no 2021. gadā kopā pabeigtajiem 10 017 kriminālprocesi. Salīdzinājumam – 2020. gadā pēc identiskiem rādītājiem pabeigto kriminālprocesu skaits bija 482, kas veidoja 4,4 % no 2020. gadā kopā pabeigtajiem

11 013 kriminālprocesiem. Kopsummā 2021. gadā tika pabeigti par 250 kriminālprocesiem vairāk nekā gadu pirms tam. Būtiski norādīt, ka par prioritārajiem noziedzīgajiem nodarījumiem pabeigto kriminālprocesu kopskaits ne vien bija audzis skaitliski, kas pie lielāka kopumā izdarīto noziedzīgo nodarījumu kopskaita varētu nebūt objektīvs rādītājs, bet bija palielinājies arī to īpatsvars no kopā pabeigtajiem kriminālprocesiem (pieaugumus par 2,9 %).

2022. gadā vērojams par prioritārajiem noziedzīgajiem nodarījumiem pabeigto kriminālprocesu skaita minimāli neliels samazinājums salīdzinājumā ar 2021. gadu – pabeigti 715 kriminālprocesi –, tomēr arī pie šāda samazinājuma ir izdevies saglabāt nemainīgu par prioritārajiem noziedzīgajiem nodarījumiem pabeigto kriminālprocesu īpatsvaru attiecībā pret kopumā 2022. gadā pabeigto kriminālprocesu skaitu (9798) valstī.

Statistiskie dati apkopoti turpmāk norādītajās tabulās.

Par prioritārajiem noziedzīgajiem nodarījumiem pabeigto kriminālprocesu skaita īpatsvars			
	2020	2021	2022
Par prioritārajiem noziedzīgajiem nodarījumiem pabeigti kriminālprocesi:	482	732	715
% no kopā pabeigtajiem kriminālprocesiem	4,4 %	7,3 % (+2,9 %)	7,3 % (0 %)

Par prioritārajiem noziedzīgajiem nodarījumiem pabeigti kriminālprocesi			
Prioritārais noziedzīgais nodarījums pēc KL panta	Pabeigto kriminālprocesu skaits		
	2020	2021	2022
116.p.	30	57	35
117.p.	15	14	11
118.p.	3	5	6
154. ¹ p.	1	0	2
159.p. 2., 3.d.	17	16	22
160.p. 3.–6.d.	37	46	52
161.p.	32	18	22
162.p.	11	12	23
162. ¹ p.	5	6	2
174.p.	45	43	37
177.p.*	3	3	2
177. ¹ p.*	0	0	0
179.p.*	0	0	0
190.p.	23	52	24
190. ¹ p. 2.,3.d.	12	23	16
191.p.	5	7	15
195.p.	53	95	105
218.p.	49	67	54
220. ¹ p. 2.&4.d.	1	0	0
221.p.3.d.	21	59	88
221. ¹ p.3.d.	6	2	5
221. ² p.3.d.	15	84	46
317.p.	5	0	2

318.p.	7	8	14
319.p.	3	6	13
320.p.	15	18	18
321.p.	0	2	1
322.p.	0	0	0
323.p.	68	84	98
326. ¹ p. 2.d.	0	0	0
Noziedzīgi nodarījumi, kurus izdarījuši maksātnespējas administratori, pildot savus amata pienākumus	-	5	0
KOPĀ:	482	732	715

* *Krāpšana un piesavināšanās (ja tā saistīta ar mantiska kaitējuma nodarīšanu kredītiestādei vai valstij vai saistīta ar ES fondu un ārvalstu finanšu palīdzības līdzekļu izlietojumu)*

Pieaugums attiecībā pret iepriekšējo gadu

Samazinājums attiecībā pret iepriekšējo gadu

Bez izmaiņām

Sīkāk analizējot iegūtos statistikas datus par kriminālprocesiem, kas bija pabeigti par prioritārajiem noziedzīgajiem nodarījumiem 2021. gadā, redzams, ka pēc 18 KL pantiem pabeigto kriminālprocesu skaits no kopā tabulā iekļautā 31 KL panta ir pieaudzis, bet 5 rādītājos nav izmaiņu. Tāpat norādāms, ka pēc 8 KL pantiem pabeigto kriminālprocesu skaita pieaugums bijis vairāk par 10 procesiem. Ja vērtē tabulā iekļautos datus pēc noziedzīgu nodarījumu kategorijām, tad 2021. gadā pieaugums pabeigto kriminālprocesu kopskaitā bijis par tādu kategoriju noziedzīgiem nodarījumiem kā nonāvēšana (par 28 pabeigtiem kriminālprocesiem vairāk nekā 2020. gadā), noziedzīgi nodarījumi tautsaimniecībā (+204 pabeigti kriminālprocesi) un noziedzīgi nodarījumi valsts institūciju dienestā (+20 pabeigti kriminālprocesi).

Līdzīgā veidā vērtējot 2022. gada datus par kriminālprocesiem, kas pabeigti par prioritārajiem noziedzīgajiem nodarījumiem, secināms, ka pēc 11 KL pantiem pabeigto kriminālprocesu skaits ir samazinājies, savukārt pēc 14 KL pantiem pabeigto kriminālprocesu skaits ir palielinājies. Salīdzinājumā ar 2021. gadu izmaiņas ir pabeigto kriminālprocesu kopskaita dinamikā, vērtējot tos pēc noziedzīgu nodarījumu kategorijām. Tā 2022. gadā pieaugums pabeigto kriminālprocesu kopskaitā bijis par tādu kategoriju noziedzīgiem nodarījumiem kā noziedzīgi nodarījumi pret personas brīvību, godu un cieņu (2 pabeigti kriminālprocesi par cilvēku tirdzniecību), noziedzīgi nodarījumi pret tikumību un dzimumneaizskaramību (pieaugums par 23 kriminālprocesiem) un noziedzīgi nodarījumi valsts institūciju dienestā (par 28 pabeigtiem kriminālprocesiem vairāk nekā 2021. gadā), taču kritums vērojams pabeigtajos kriminālprocesos par nonāvēšanu (-24 attiecībā pret 2021. gadu) un par noziedzīgiem nodarījumiem tautsaimniecībā (par 34 kriminālprocesiem mazāk nekā gadu iepriekš).

Vienlaikus, vērtējot prokurora funkciju izpildes efektivitāti, norādāms, ka pēdējos 2 gados aizvien biežāk tiek izmantota iespēja arī kriminālprocesus par prioritārajiem noziedzīgajiem nodarījumiem pabeigt prokuratūrā ar prokurora priekšrakstu par sodu – tā 2021. gadā salīdzinājumā ar 2020. gadu nedaudz vairāk kā 2,5 reizes palielinājies ar prokurora priekšrakstu par sodu pabeigto šīs kategorijas kriminālprocesu skaits (39 priekšraksti par sodu 2020. gadā un 91 priekšraksts par sodu 2021. gadā). Kaut arī minimāli, tomēr pieaugums saglabājies arī 2022. gadā (93 prokurora priekšraksti par sodu).

Būtiski norādīt, ka prioritārie darbības virzieni ietver ne tikai pabeigtos kriminālprocesus atkarībā no noziedzīgā nodarījuma kvalifikācijas pēc KL panta, bet arī izpildes rezultātus citos darbības prioritārajos rādītājos. Tieši pēdējo 2 gadu laikā būtisks palielinājums sasniegts tādu svarīgu rādītāju izpildē kā noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas novēršana un procesi par noziedzīgi iegūtu mantu. 2021. gadā pieaugums pēc KL 195. panta pabeigtajos kriminālprocesos salīdzinājumā ar 2020. gadu bijis 49,47 % apmērā, bet 2022. gadā pabeigto kriminālprocesu dinamika nav bijusi tik strauja, tomēr tendence joprojām saglabājusies pozitīva (ir bijis attiecīgo kriminālprocesu pieaugums). Līdzīga aina vērojama arī datos par procesiem par noziedzīgi iegūtu mantu (KPL 59. nodaļa), ko kopā tiesai nodevuši gan izmeklētāji, uzsākot šos procesus ar prokurora piekrišanu, gan prokurori, kas apliecina strauju šo procesu pieaugumu 2021. gadā (palielinājums par 37,8 %) un saglabātu pozitīvo tendenci – skaitliski mazāku, tomēr palielinājumu – arī 2022. gadā. Naudas izteiksmē 2021. gadā par noziedzīgi iegūtu mantu atzīti nepilni 69 miljoni EUR (5,6 reizes vairāk nekā 2020. gadā), bet 2022. gadā ~50 miljoni EUR, kā arī vairāki nekustamie īpašumi/to domājamās daļas, finanšu instrumenti, automašīnas u. c.

Pozitīva tendence vērojama arī tādā darbības prioritārajā rādītājā kā tiesai nodotie procesi piespiedu ietekmēšanas līdzekļa piemērošanai juridiskajai personai.

Darbības prioritārais rādītājs	2020	2021	2022
KPL 59. nodaļas kārtībā tiesai nodotie procesi	70	185	195
Tiesai nodotie procesi piespiedu ietekmēšanas līdzekļa piemērošanai juridiskajai personai	19	23	24

Pieaugums attiecībā pret iepriekšējo gadu

No statistiskajiem datiem par sasniegtajiem rezultātiem darbības prioritārajos rādītājos kopā (gan pabeigtie kriminālprocesu par noteiktiem noziedzīgiem nodarījumiem, gan tiesai nodotie procesi piespiedu ietekmēšanas līdzekļa piemērošanai juridiskajai personai, gan KPL 59. nodaļas kārtībā tiesai nodotie procesi) redzams, ka profesionālās darbības prioritāro rādītāju kopsumma 2020. gadā bija 571, savukārt 2021. un 2022. gadā sasniegtie rezultāti prioritārajos rādītājos bija attiecīgi 940 un 934, kas apliecina iepriekš izvirzīto tēzi par pozitīvu tendenci darbības prioritāro rādītāju rezultātu sasniegšanā.

Bez iepriekš minētā saskaņā ar Darba plānu un ievērojot arī nepieciešamību valstiskā līmenī nodrošināt noteiktu noziedzīgu nodarījumu veidu apkarošanu (tajā skaitā Eiropas Padomes noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas ekspertu komitejas (turpmāk – MONEYVAL) un Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (turpmāk – OECD) rekomendāciju izpildes nodrošināšanu) īpaša uzmanība 2022. gadā pievērsta tādu noziedzīgu nodarījumu izmeklēšanas kvalitātei un efektivitātei, kas saistīti ar noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju un valsts amatpersonu izdarītajiem noziedzīgajiem nodarījumiem. Būtiski arī uzsvērt, ka noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas apkarošanai, kā arī valsts amatpersonu noziedzīgas rīcības izskaušanai Ģenerālprokuratūras līmenī tika izveidotas specializētas nodaļas – Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas apkarošanas koordinācijas nodaļa un Korupcijas apkarošanas koordinācijas nodaļa.

Būtiskākie problēmjaudājumi un to risinājumi kriminālprocesos par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu

Lai noskaidrotu būtiskākos problēmjaudājumus un to risinājumus kriminālprocesos par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu, Darba plānā tika iekļauts uzdevums sagatavot analītisku apkopojumu, izvērtējot izmeklēšanas iestāžu un prokuratūras darbības kvalitāti un efektivitāti minētās kategorijas lietās. Informācijas iegūšanā analīzei tika iesaistītas ne tikai tiesas apgabala un rajona līmeņa prokuratūras, bet arī visas izmeklēšanas iestādes, lūdzot sniegt aktuālo informāciju un identificētās problēmas praksē par šādiem jautājumiem: 1) kādi ir būtiskākie problēmjaudājumi kriminālprocesos par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu, minēt konkrētus piemērus par dažādu normatīvo aktu izpratni, to piemērošanu praksē, kā arī iespējamo situācijas risinājumu, ieteikumus to novēršanai u. c.; 2) cik aktīvi un savlaicīgi tiek izmantotas KPL paredzētās iespējas kriminālprocesu apturēšanai vai izbeigšanai, tostarp, cik efektīvi praksē tiek pielietoti 2021. gada 1. janvārī spēkā stājušies grozījumi KPL 392. panta 2.² daļā, kas paredz kompetentai amatpersonai pieņemt lēmumu par kriminālprocesa vai tā daļas izbeigšanu, ja panākts mantisko attiecību taisnīgs noregulējums, personas vaina noziedzīga nodarījuma izdarīšanā pirmstiesas procesā nav pierādīta un papildu pierādījumu iegūšana nenodrošinās ekonomisku pirmstiesas kriminālprocesu vai radīs nesamērīgi lielus izdevumus.

Analītiskā ziņojuma sagatavošanas laikā būtiskākie problēmjaudājumi noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas jomā tika apspriesti, rīkojot piecas apmācības diskusiju formātā klātienē katrā tiesas apgabala prokuratūras struktūrvienībā, kurās piedalījās arī konkrētā reģiona izmeklēšanas iestāžu vadība un iespēju robežās arī citi izmeklētāji, kā arī vairākos reģionos (piemēram, Vidzemes un Zemgales tiesu apgabala prokuratūrās) klātienē diskusijai tika nodrošināta arī paralēla pieslēgšanās tiešsaistē *MsTeams* platformā attiecīgā tiesas apgabala rajona un apgabala līmeņa prokuroriem ar iespēju uzdot jautājumus un citādi aktīvi iesaistīties gan apmācību procesā, gan diskusijās. Diskusiju un apmācību gaitā apspriestie metodiskie materiāli, kā arī citi aktuālie materiāli (piemēram, prezentācijas) nosūtīti prokuroriem un izmeklētājiem e-pasta formātā izmantošanai turpmākajām darba vajadzībām.

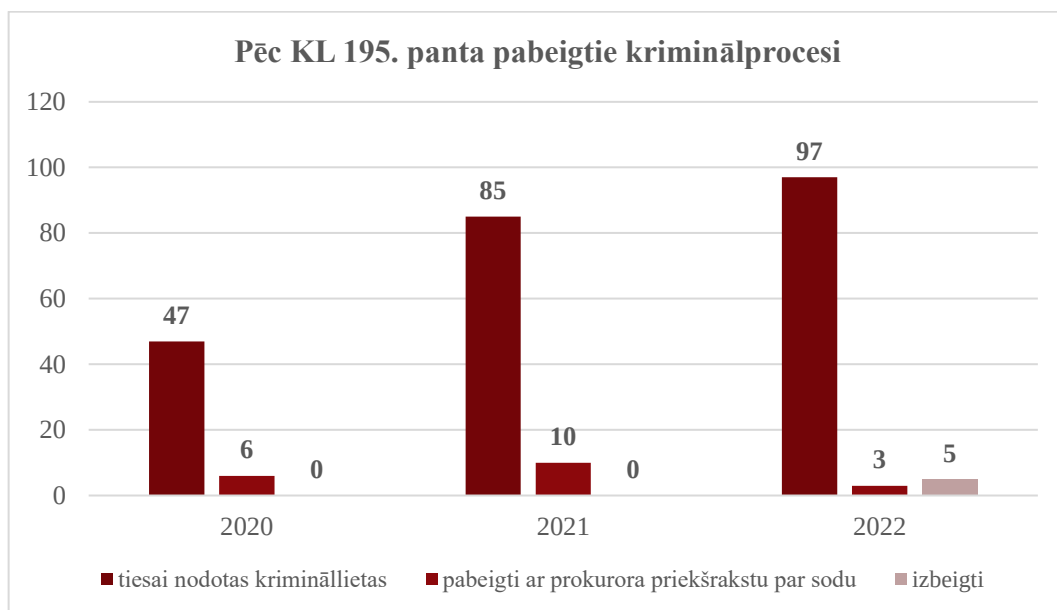
No izmeklēšanas iestādēm un prokuratūras struktūrvienībām saņemtā informācija tika izmantota, lai sagatavotu analītisku apkopojumu par KL 195. pantā paredzēto noziegumu izmeklēšanas un tās uzraudzības efektivitāti, kurā norādītas būtiskākās problēmas, uz kurām uzmanību vēršu izmeklētāji un prokurori: Finanšu izlūkošanas dienesta atzinumu kvalitātes trūkums (neprecīzas atsauces uz atzinumam pievienoto dokumentu pielikumiem, atzinumu balstīšana pamatā uz tipoloģijām un publiskajā telpā pieejamajām ziņām, netulkotu materiālu nosūtīšana izmeklēšanas iestādēm, Finanšu izlūkošanas dienesta atzinumu saņemšana izmeklēšanas iestādēs īsi pirms iesaldēšanas rīkojuma termiņa beigām u. c.); tiesību normu nepareiza piemērošana (neizpratne par KL 195. pantā ietvertā noziedzīgā nodarījuma sastāvu, normu piemērošanu atbilstoši faktiskajiem apstākļiem, neizpratne par legalizēšanas objektīvo pusi, kas definēta Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas likuma 5. panta pirmajā daļā, KPL 356. panta piektajā daļā noteiktā termiņa neievērošana, KPL 125. panta trešajā daļā un 126. panta 3.¹ daļā paredzētā pienākuma izskaidrošanas problemātika, lēmuma par aresta uzlikšanu mantai sastādīšana, nepietiekama izpratne par legalizēšanas pierādīšanas priekšmetu un nepieciešamo pierādījumu apjomu u. c.); nepieciešamība veikt sarežģītu finanšu analīzi; nepareiza advokātu pārstāvniecības noformēšana; starptautiskā sadarbība. Analītiskajā apkopojumā norādīts arī uz nepieciešamību atrisināt ar metodisko materiālu tehnisko izvietojumu saistītos jautājumus, ProIS risinājuma nepieciešamību un par nepieciešamību īstenot operatīvos pasākumus tādā veidā, kas nodrošinātu iegūtās informācijas izmantošanu turpmāk kriminālprocesā. Proti, arī turpmāk jāapspriež jautājumi ar operatīvās darbības subjektiem (piemēram, Valsts policijas Galvenās kriminālpolicijas pārvaldes

Ekonomisko noziegumu apkarošanas pārvaldi, Valsts drošības dienestu, Militāro policiju u. c.) konkrētās operatīvās lietas ietvaros. Visām identificētajām problēmām piedāvāti risinājumi.

Pēc Analītiskā apkopojuma sagatavošanas 2022. gadā ir notikušas divas apmācības diskusiju formātā (tiešsaistē Vidzemes tiesas apgabala prokuratūras, Vidzemes prokuratūras, Zemgales tiesas apgabala prokuratūras, Austrumzemgales prokuratūras un Rietumzemgales prokuratūras prokuroriem un klātienē Kurzemes tiesas apgabalā – Kurzemes tiesas apgabala prokuratūras, Dienvidkurzemes prokuratūras un Ziemeļkurzemes prokuratūras prokuroriem), kurās tika apspriestas gan jau iepriekš analītiskajā apkopojumā apzinātās problēmas noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas jomā un to iespējamie risinājumi, gan arī jaunie izaicinājumi, tostarp saistībā ar 03.11.2022. grozījumiem KPL.

Šajās un citās 2023. gada apmācībās plānots iepazīstināt prokurorus arī ar “Rokasgrāmatu darbam ar kriptovalūtu” – rokasgrāmata tika prezentēta 2022. gada nogalē; tā sniedz vadlīnijas praktiskajiem darbiniekiem kriminālprocesos, kas saistīti ar kriptovalūtām – sākot ar kriminālprocesa izmeklēšanas stadiju, beidzot ar iztiesāšanas stadiju, sniedzot informāciju par virtuālās valūtas konfiskācijas starptautiskās tiesiskās sadarbības veidiem un iespējām, kā arī vērā ņemamiem cilvēktiesību aspektiem visa kriminālprocesa gaitā. Lai nodrošinātu prokuroru zināšanas par noziedzīgi iegūtu līdzekļu atguves iespējām un starptautisko sadarbību kriminālprocesā, apmācībās tiks piesaistīti arī eksperti no Noziedzīgi iegūtu līdzekļu atguves dienesta un ASV vēstniecības Latvijā.

Vērtējot statistikas datus, redzama šāda aina.

Statistiskie dati liecina, ka pēc 2021. gadā ievērojamā pabeigto kriminālprocesu pēc KL 195. panta skaita pieauguma arī 2022. gadā joprojām vērojama tendence minētās kategorijas pabeigto kriminālprocesu skaitam palielināties. Šis apstāklis liecina par efektīvu kriminālprocesam pilnvaroto amatpersonu darbību pēdējo divu gadu laikā, kā arī norāda uz to, ka cīņa ar noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju valstī nonākusi otrajā fāzē – uzsāktie kriminālprocesi tiek pabeigti, bet jauni kriminālprocesi tiek uzsākti ievērojami retāk. Minētās tendences pamatā ir arī fakts, ka bankas ABLV likvidācijas process tiek noslēgts.

Būtiskākie problēmjaudājumi un to risinājumi kriminālprocesos par valsts amatpersonu izdarītajiem noziedzīgajiem nodarījumiem

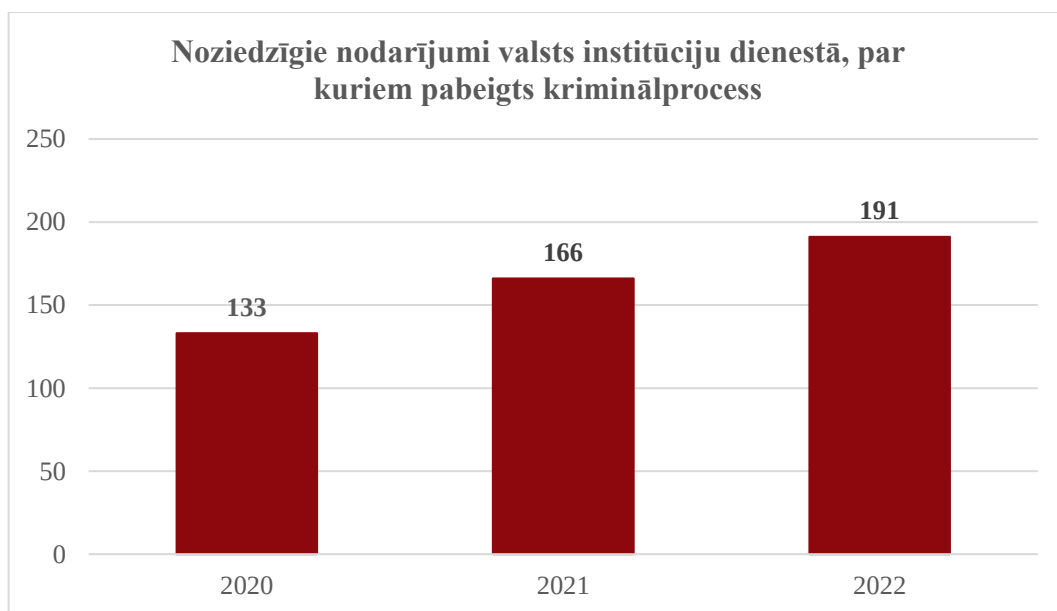
Lai noskaidrotu, kādi ir būtiskākie problēmjaudājumi un to risinājumi kriminālprocesos par valsts amatpersonu izdarītajiem noziedzīgajiem nodarījumiem, ir veikta prokuroru aptauja, izsūtīt jautājumus e-pasta vēstuļu formātā. Diskusija ar prokuroriem, lai identificētu būtiskākos problēmjaudājumus, notika 2022. gada 4. un 11. novembrī virsprokurora M. Lejas vadītā semināru cikla “Koruptīvie noziedzīgie nodarījumi – Krimināllikuma 316., 320. un 323. pants” laikā, kad padziļināti tika skatīti ar valsts amatpersonu izdarītajiem noziedzīgajiem nodarījumiem saistītie jautājumi.

Aplūkojot valsts amatpersonas jēdzienu, tika izvērtētas šī speciālā subjekta pazīmes, proti, ar ko atšķiras valsts amatpersonas jēdziens KL un likumā “Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā”, kā valsts amatpersonas pazīme ir konkretizējama, apsūdzībā aprakstot faktiskos apstākļus, kādi pierādījumi nepieciešami, lai pierādītu valsts amatpersonas statusu, u. c. Tāpat tika aplūkoti specifiskāki jautājumi, piemēram, vai par valsts amatpersonu var atzīt personu, ja, pieņemot viņu darbā, nav ievēroti dienesta pienākumu noformēšanas noteikumi.

2022. gada decembrī prokuratūras iekšējā tīmekļvietnē ir ievietots mācību materiāls par KL 316. panta piemērošanu un koruptīviem noziedzīgiem nodarījumiem, kas prezentēts 2022. gada 4. un 11. novembra semināru cikla laikā.

Analītisks apkopojums par būtiskākajiem problēmjaudājumiem un to risinājumiem kriminālprocesos par valsts amatpersonu izdarītajiem noziedzīgajiem nodarījumiem tiks sagatavots līdz 2023. gada martam.

Pievērsoties jau konkrēti statistisko datu analīzei par noziedzīgajiem nodarījumiem valsts institūciju dienestā (KL XXIV nodaļa), par kuriem pabeigts kriminālprocess, redzama šāda aina.

Augstāk minētā diagramma liecina, ka kopumā pieaug to noziedzīgo nodarījumu skaits, kas kvalificējami pēc kāda no KL XXIV nodaļas panta. Tomēr šajā kontekstā svarīgi atzīmēt, ka KL XXIV nodaļā ietverti gan noziedzīgi nodarījumi, kurus izdara valsts amatpersona, piemēram, kukuļņemšana, gan arī noziedzīgi nodarījumi, kurus izdara fiziska persona, kura nav valsts amatpersona, piemēram, kukuļdošana valsts amatpersonai.

Statistika, atspoguļojot visus noziedzīgos nodarījumus pēc KL XXIV nodaļā paredzētā panta, par kuriem pabeigts kriminālprocess, norādīta tabulā.

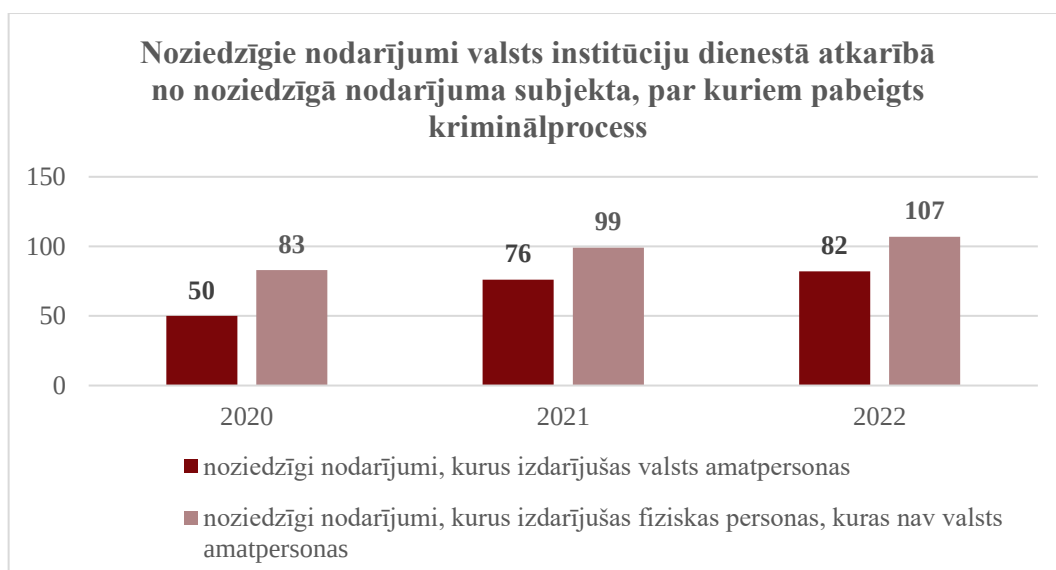
Noziedzīgie nodarījumi valsts institūciju dienestā, par kuriem pabeigts kriminālprocess			
KL pants	Noziedzīgo nodarījumu skaits		
	2020	2021	2022
317.p.	6	0	2
318.p.	9	14	15
319.p.	4	7	13
320.p.	16	24	20
321.p.	3	3	1
322.p.	2	1	0
323.p.	76	90	96
326.p.	1	0	0
326. ² p.	0	1	13
326. ³ p.	1	0	8
327.p.	8	12	10
328.p.	0	1	0
329.p.	7	13	12
330.p.	0	0	1
KOPĀ:	133	166	191

Pieaugums attiecībā pret iepriekšējo gadu

Samazinājums attiecībā pret iepriekšējo gadu

Bez izmaiņām

Analizējot statistiskos rādītājus par noziedzīgajiem nodarījumiem valsts institūciju dienestā atkarībā no noziedzīgā nodarījuma subjekta, par kuriem pabeigts kriminālprocess (noziedzīgu nodarījumu izdarījusi valsts amatpersona (KL 317., 318., 319., 320., 325., 326., 326.¹, 326.², 327., 328., 329. un 330. pants – rādītājs tumšākā krāsā – un noziedzīgu nodarījumu izdarījusi fiziska persona, kura nav valsts amatpersona (KL 321., 322., 323. un 326.³ pants – rādītājs gaišākā krāsā), redzama šāda aina.

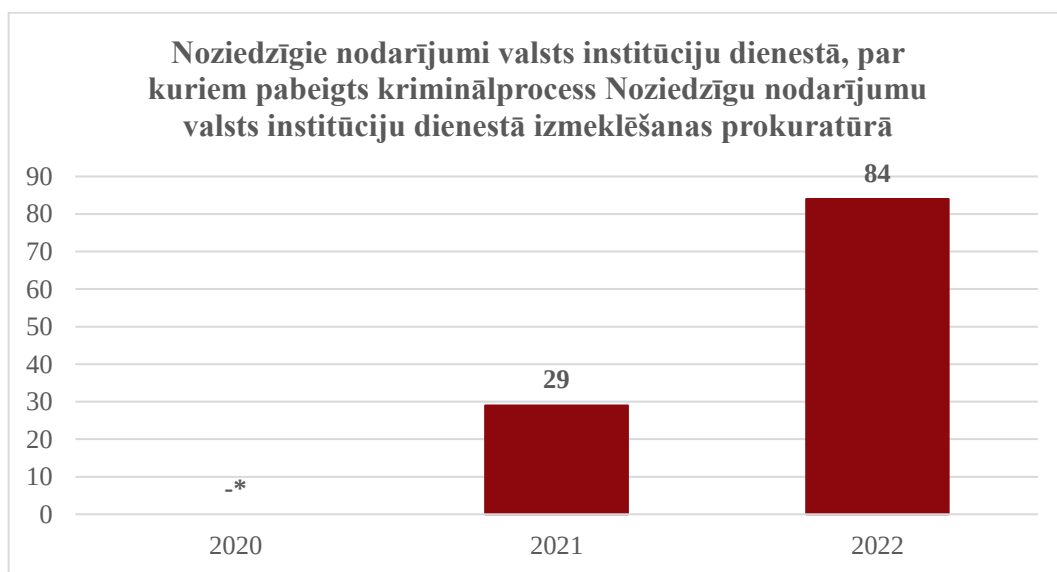

Kā redzams diagrammā, pieaug noziedzīgu nodarījumu skaits pabeigtajos kriminālprocesos, kas kvalificēti pēc kāda no KL XXIV nodaļā paredzētā panta. Pie kam šī pieaugošā tendence redzama gan par tādiem noziedzīgiem nodarījumiem, kurus izdarījušas valsts amatpersonas, gan arī par tādiem noziedzīgiem nodarījumiem, kas izdarīti valsts institūciju dienestā, bet tos izdarījušas fiziskas personas, kuras nav valsts amatpersonas.

Šādas tendences pamatā var pirmšķietami minēt kompetento iestāžu darbības efektivitātes un kvalitātes paaugstināšanos. Tomēr būtiski uzsvērt arī citus faktorus. Piemēram, ievērojams noziedzīgo nodarījumu skaita pieaugums pabeigtajos kriminālprocesos bijis pēc KL 323. panta (kukuļdošana), no kuriem ievērojamu daļu izdarījuši trešo valstu pilsoņi, kuri apsūdzēti par kukuļdošanu mūsu valsts amatpersonām, kas izdarīta Latgales tiesas apgabala teritorijā esošajā pierobežā ar Baltkrieviju. Tajā pašā laikā pretēja tendence jeb samazinājums 2022. gadā vērojams to noziedzīgo nodarījumu skaitā, kas pabeigtajos kriminālprocesos kvalificēts pēc KL 320. panta (kukuļņemšana). Ja 2020. gadā tika pabeigti kriminālprocesi kopumā par 16 noziedzīgiem nodarījumiem, kas kvalificēti pēc KL 320. panta, 2021. gadā attiecīgi par 24 noziedzīgiem nodarījumiem, tad 2022. gadā – vairs tikai par 20 noziedzīgiem nodarījumiem. Objektīvs pamats ieskatīt, ka valsts amatpersonu iesaiste koruptīvos noziegumos mazinājusies, nav saskatāms. Arī Starptautiskās pretkorupcijas organizācijas *Transparency International* publicētais Latvijas korupcijas uztveres indekss par 2022. gadu palicis nemainīgs, tas ir, līmenī, kas ir ievērojami zemāks nekā virknē citu ES un OECD valstu.

Papildus iepriekš minētajam svarīgi atzīmēt arī Noziedzīgu nodarījumu valsts institūciju dienestā izmeklēšanas prokuratūras darbības rādītājus. Šajā gadījumā gan jāatzīmē, ka šī specializētā prokuratūra darbību uzsāka 2021. gada 1. janvārī, pildot prokurora funkcijas kriminālprocesos, kas uzsākti no 2021. gada 1. janvāra pēc KL XXIV nodaļas Rīgas tiesas apgabala teritorijā. No 2021. gada 1. novembra tās kompetence noteikta arī visos kriminālprocesos, kas uzsākti un tiek izmeklēti Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojā, Iekšlietu ministrijas Iekšējās drošības birojā un Valsts ieņēmumu dienesta Iekšējās drošības pārvaldē.

Noziedzīgu nodarījumu valsts institūciju dienestā izmeklēšanas prokuratūras darbības rādītāji par noziedzīgajiem nodarījumiem valsts institūciju dienestā (KL XXIV nodaļa), par kuriem pabeigts kriminālprocess, ir šādi.

*darbību uzsāka 01.01.2021.

Kā redzams diagrammā, Noziedzīgu nodarījumu valsts institūciju dienestā izmeklēšanas prokuratūra 2022. gada laikā pabeigusi kriminālprocesus par ievērojamu skaitu no visiem valstī izmeklētiem noziedzīgiem nodarījumiem, kas paredzēti KL XXIV nodaļā jeb noziedzīgiem nodarījumiem valsts institūciju dienestā.

Statistiskie rādītāji par noziedzīgajiem nodarījumiem kriminālprocesos, kas pabeigti Noziedzīgu nodarījumu valsts institūciju dienestā izmeklēšanas prokuratūrā 2021. un 2022. gadā, atspoguļota turpmāk norādītajā tabulā.

Noziedzīgie nodarījumi valsts institūciju dienestā, par kuriem pabeigts kriminālprocess		
Noziedzīgu nodarījumu valsts institūciju dienestā izmeklēšanas prokuratūrā		
KL pants	Noziedzīgu nodarījumu skaits	
	2021	2022
317.p.	0	2
318.p.	3	6
319.p.	0	4
320.p.	8	8
321.p.	9	1
322.p.	0	0
323.p.	2	34
326.p.	0	0
326. ² p.	1	12
326. ³ p.	1	7
327.p.	1	3
328.p.	0	0
329.p.	4	7
330.p.	0	0
KOPĀ:	29	84

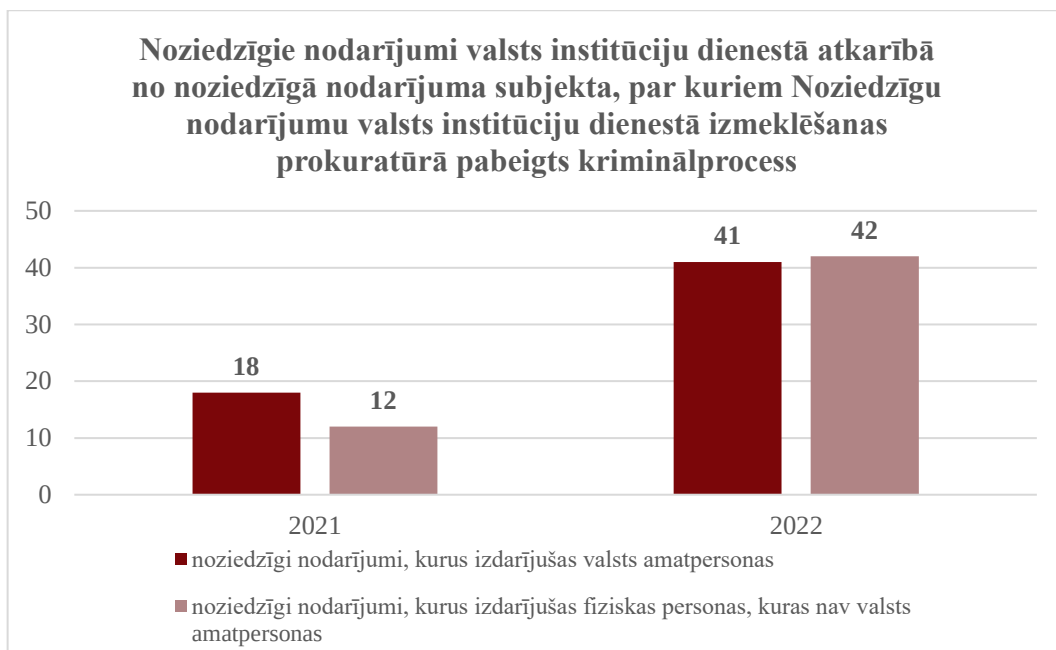
Pieaugums attiecībā pret iepriekšējo gadu

Samazinājums attiecībā pret iepriekšējo gadu

Bez izmaiņām

Kā redzams, būtiskākā Noziedzīgu nodarījumu valsts institūciju dienestā izmeklēšanas prokuratūras profesionālās darbības daļa saistīta ar kriminālprocesu pabeigšanu par noziedzīgu nodarījumu, kas paredzēts KL 323. pantā, tas ir, par kukuļdošanu. Tajā pašā laikā noziedzīgu nodarījumu, kas kvalificēti pēc KL 320. panta, t.i., kukuļņemšana, skaits pabeigtajos kriminālprocesos, salīdzinot ar 2021. gadu, 2022. gadā palicis nemainīgs.

Analizējot statistiskos rādītājus par noziedzīgajiem nodarījumiem valsts institūciju dienestā atkarībā no noziedzīgā nodarījuma subjekta, par kuriem Noziedzīgu nodarījumu valsts institūciju dienestā izmeklēšanas prokuratūrā pabeigts kriminālprocess (noziedzīgu nodarījumu izdarījusi valsts amatpersona (KL 317., 318., 319., 320., 325., 326., 326.¹, 326.², 327., 328., 329. un 330. pants – rādītājs tumšākā krāsā – un noziedzīgu nodarījumu izdarījusi fiziska persona, kura nav valsts amatpersona (KL 321., 322., 323. un 326.³ pants – rādītājs gaišākā krāsā), redzama šāda aina.

Statistiskie rādītāji liecina, ka gan valsts amatpersonu izdarīto noziedzīgo nodarījumu, gan noziedzīgo nodarījumu valsts institūciju dienestā, kurus izdarījušas fiziskas personas, kuras nav valsts amatpersonas, skaits Noziedzīgu nodarījumu valsts institūciju dienestā izmeklēšanas prokuratūrā 2022. gadā pabeigtajos kriminālprocesos krasi pieaudzis. Tik būtiskas datu izmaiņas liecina ne vien par attiecīga veida noziedzīgu nodarījumu kopskaita pieaugumu, bet arī liecina par kompetento izmeklēšanas iestāžu un arī jaunizveidotās specializētās prokuratūras darbības kvalitāti.

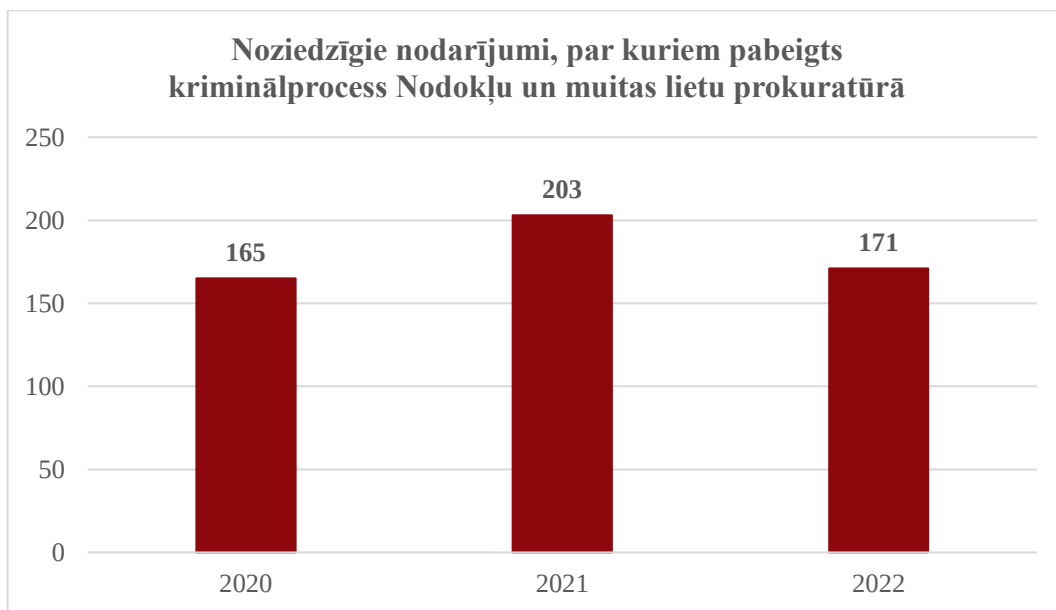
Noziedzīgie nodarījumi nodokļu un muitas jomā

Iepriekš tika norādīts, ka prokuratūrā par prioritārajiem noziedzīgajiem nodarījumiem atzīta virkne noziedzīgu nodarījumu, tajā skaitā arī KL 218. pantā paredzētie noziedzīgie nodarījumi (izvairīšanās no nodokļu un tiem pielīdzināto maksājumu nomaksas). Statistika liecina, ka 2022. gadā vērojams par šīs kategorijas noziedzīgajiem nodarījumiem pabeigto kriminālprocesu skaita samazinājums, proti, ja 2020. gadā tika pabeigti 49 kriminālprocesi, 2021. gadā attiecīgi 67 kriminālprocesi, tad 2022. gadā – vairs tikai 54 kriminālprocesi.

Tajā pašā laikā nepieciešams uzsvērt, ka līdz 2021. gada 31. oktobrim KL 218. pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izmeklēšanas uzraudzība, kriminālvajāšana un valsts apsūdzības uzturēšana tiesā bija noteikta attiecīgā tiesas apgabala teritorijā dislocētajai prokuratūras struktūrvienībai, kuras teritorijā noziedzīgs nodarījums izdarīts. Specializētās Nodokļu un muitas lietu prokuratūras kompetence bija tikai kriminālprocesos par Rīgas tiesas apgabala teritorijā izdarītajiem šīs kategorijas noziedzīgajiem nodarījumiem.

Kopš 2021. gada 1. novembra saskaņā ar ģenerālprokurora pavēli specializētā Nodokļu un muitas lietu prokuratūra izmeklēšanas uzraudzību, kriminālvajāšanu, valsts apsūdzības uzturēšanu par noziedzīgiem nodarījumiem, kas paredzēti KL 218. pantā, nodrošina visas valsts teritorijā.

Pievēršoties jau konkrēti statistisko datu analīzei par noziedzīgajiem nodarījumiem, par kuriem pabeigts kriminālprocess Nodokļu un muitas lietu prokuratūrā, redzama šāda aina.

Kā redzams diagrammā, 2022. gadā kopumā noziedzīgo nodarījumu skaits Nodokļu un muitas lietu prokuratūrā pabeigtajos kriminālprocesos ir mazinājies. Galvenais iemesls šādam kritumam ir izmaiņas piekritības noteikšanā daļā, kas attiecas par izmeklēšanas uzraudzību, kriminālvajāšanu un valsts apsūdzības uzturēšanu kriminālprocesos par noziedzīgu nodarījumu, kas paredzēts KL 221. pantā. Kopš 2021. gada 1. novembra Nodokļu un muitas lietu prokuratūras prokurori savas funkcijas kriminālprocesos, kas uzsākti pēc KL 221. panta, neveic (izņemot kriminālprocesus, kas uzsākti pirms 2021. gada 1. novembra), jo šo noziedzīgo nodarījumu izmeklēšana no Valsts ieņēmumu dienesta kompetences nodota Valsts policijai.

Statistika, atspoguļojot visus noziedzīgos nodarījumus, par kuriem pabeigts kriminālprocess Nodokļu un muitas lietu prokuratūrā, ir šāda.

Noziedzīgie nodarījumi, par kuriem pabeigts kriminālprocess Nodokļu un muitas lietu prokuratūrā			
KL pants	Noziedzīgo nodarījumu skaits		
	2020	2021	2022
148.p.	6	5	2
177.p.	11	26	23
179.p.	0	1	2
180.p.	5	2	2
183.p.	1	0	12
190.p.	14	10	12
191.p.	0	2	0
193.p.	21	27	23
193. ¹ p.	1	0	0
195.p.	14	17	14
197.p.	0	0	1
200.p.	3	0	0
206.p.	7	1	1
207.p.	0	1	1
211.p.	1	0	0
214.p.	0	0	0

215.p.	1	0	0
217.p.	2	6	10
217. ¹ p.	2	2	3
218.p.	15	22	30
219.p.	2	8	4
220.p.	3	1	0
221.p.	47	56	28
221. ² p.	0	0	1
233.p.	0	1	3
237.p.	0	2	0
243.p.	0	1	0
245.p.	0	1	0
253.p.	6	5	6
272.p.	1	0	0
274.p.	1	1	0
275.p.	0	3	2
304.p.	0	1	0
318.p.	0	0	1
319.p.	0	1	0
327.p.	0	0	1
84.p.	0	0	1
KOPĀ:	165	203	171

Pieaugums attiecībā pret iepriekšējo gadu

Samazinājums attiecībā pret iepriekšējo gadu

Bez izmaiņām

Kā redzams, ja netiek vērtēts noziedzīgu nodarījumu pēc KL 221. panta skaita kritums, kas saistāms ar iepriekš minēto šī noziedzīgā nodarījuma izmeklēšanas piekritības maiņu, kopējie Nodokļu un muitas lietu prokuratūras 2022. gada rādītāji salīdzinājumā ar 2021. gadu mazinājušies nebūtiski. Tajā pašā laikā vērojams pastāvīgs KL 218. pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma skaita pieaugums Nodokļu un muitas lietu prokuratūras pabeigtajos kriminālprocesos, proti, 2020. gadā – 15 noziedzīgi nodarījumi –, 2021. gadā – 22 noziedzīgi nodarījumi –, bet 2022. gadā – 30 noziedzīgi nodarījumi.

Prokuratūras struktūras reformas turpinājums

Viens no prioritārajiem mērķiem, kas definēts arī Stratēģijā, ir panākt, ka prokuroriem tiek nodrošināts viss nepieciešamais, lai likumā noteiktās funkcijas realizētu kvalitatīvi un efektīvi. Lai sasniegtu minēto mērķi, uzmanība pievēršama ne tikai nepieciešamajiem resursiem un atbilstošu profesionālās kvalifikācijas celšanas pasākumu organizēšanai. Svarīgi arī pārliecināties, ka esošais prokuratūras strukturālais modelis un konkrētajā atbildības sfērā nodarbinātie prokurori un virsprokurori savus profesionālos pienākumus veic maksimāli efektīvi. Saskaņā ar Prokuratūras likuma 4. panta pirmo daļu prokuratūra ir vienota, centralizēta triju līmeņu struktūrvienību sistēma, kuru vada ģenerālprokurors. Tas nozīmē, ka prokuratūrā darba organizācijas pamatā ir savstarpēja pakļautība amatā zemāku un amatā augstāku prokuroru starpā un amatā augstāki prokurori ir primāri atbildīgi par darba kvalitātes nodrošināšanu prokuratūrā kopumā.

Minētās triju līmeņu sistēmas augšgalā atbilstoši Prokuratūras likumā noteiktajai hierarhijai ir Ģenerālprokuratūra. Ievērojot Ģenerālprokuratūras kā vadošās struktūrvienības atbildību pār prokuratūras darba rezultātiem kopumā, tās efektivitātes un kvalitātes paaugstināšanas nolūkā Darba plānā tika noteikts veikt Ģenerālprokuratūras funkcionālo auditu.

Audita pirmajā posmā tika veikta visu Ģenerālprokuratūras prokuroru un virsprokuroru anketēšana, kuras laikā 20 darba dienu ilgumā tika apkopota informācija par katra prokurora un virsprokurora paveikto darba dienas laikā, precīzi identificējot paveiktā uzdevuma saturu, tā būtību, patērēto darba laiku un sasniegto rezultātu atbilstoši Stratēģijā definētajiem mērķiem.

Iegūto informāciju attiecīgi analizēja gan pats prokurors, gan virsprokurori, sniedzot savu vērtējumu par personīgo ieguldījumu Stratēģijā noteikto prioritāšu sasniegšanā, proti, vai ikdienas pienākumi pilnībā vai tikai daļēji atbilst Stratēģijā noteikto uzdevumu realizēšanai, sniedzot priekšlikumus, kā varētu nodrošināt vēl efektīvāku savu individuālo profesionālo sniegumu Stratēģijā noteikto mērķu īstenošanai.

Šobrīd informācija ir apkopota un attiecīgie priekšlikumi iesniegti prokuratūras Iekšējā audita nodaļā noslēdzošā atzinuma gatavošanai. Ģenerālprokuratūras funkcionālā audita rezultāti tiek apkopoti un atzinums tiks pabeigts 2023. gada pirmajā pusē.

Prokuratūras struktūras reformas turpinājuma ietvaros 2022. gadā ar ģenerālprokurora pavēli reorganizēta Organizētās noziedzības un citu nozaru specializētā prokuratūra. Ar 2023. gada 1. janvāri Rīgas tiesas apgabala teritorijā darbību turpina viena apgabala līmeņa prokuratūras struktūrvienība – Rīgas tiesas apgabala prokuratūra. Šāda lēmuma pamatā bija nepieciešamība nodrošināt vienmērīgu prokuroru darba slodzi Rīgas tiesas apgabala teritorijā, jo šajā tiesas apgabalā rajona līmeņa prokuratūras struktūrvienībās ir 171 prokurora štata vienība no 334 rajona līmeņa prokurora štata vienībām visā valstī kopumā, tātad vairāk nekā puse rajona līmeņa prokuroru savus profesionālos pienākumus pilda Rīgā, kas ir likumsakarīgi, ievērojot noziedzības līmeni un specifiku Rīgas tiesas apgabala teritorijā salīdzinājumā ar noziedzības līmeni un specifiku reģionos.

Kā pieminēts iepriekš, jāņem vērā arī, ka rajona līmeņa prokurori realizē izmeklēšanas uzraudzību visu veidu kriminālprocesos neatkarīgi no to smaguma un sarežģītības, bet apgabala līmeņa prokurori visos kriminālprocesos attiecīgā tiesas apgabala teritorijā saskaņā ar KPL nodrošina amatā augstāka prokurora funkciju īstenošanu.

Organizētās noziedzības un citu nozaru specializētās prokuratūras kompetence, ievērojot tās specializāciju un organizētās noziedzības fenomenu tādā formā, kā tas pastāvēja šīs struktūrvienības izveidošanas laikā – vēl 90tajos gados –, mūsdienu noziedzības izpausmēs ir zaudējusi aktualitāti. Ja, piemēram, vēl pārskatāmā pagātnē kriminālprocesi, kas uzsākti pēc KL 195. pantā paredzētā noziedzīgā nodarījumā, – noziedzīgi iegūto līdzekļu legalizēšana – bija salīdzinoši jauns noziedzības veids, kura izmeklēšanas uzraudzība bija piekritīga vienīgi Organizētās noziedzības un citu nozaru specializētajai prokuratūrai, tad šobrīd, ievērojot mūsdienu aktualitātes un tendences, šādu noziedzīgu nodarījumu izmeklēšanas uzraudzību efektīvi un kvalitatīvi jāspēj realizēt ja ne visiem prokuroriem valstī, tad vairākumam noteikti.

Minētie faktori bija objektīva nepieciešamība Organizētās noziedzības un citu nozaru specializētās prokuratūras 26 prokuroru komandu iesaistīt visu Rīgas tiesas apgabalā uzsāktos kriminālprocesu efektīvākā un kvalitatīvākā izmeklēšanas uzraudzībā, kriminālvajāšanā un iztiesāšanā.

Prokuroru specializācijas noteikšana

Atbilstoši Darba plānā noteiktajam visos tiesu apgabalos jābūt noteiktai rajona līmeņa prokuroru specializācijai. Šāds uzdevums Darba plānā iekļauts, jo kopš 2021. gada 1. novembra rajona līmeņa

prokurori pilda uzraugošā prokurora funkcijas visos kriminālprocesos. Savukārt tiesas apgabala prokurori atbilstoši KPL noteiktajam pilda amatā augstāka prokurora pienākumus. Ņemot vērā to, ka noziedzīgie nodarījumi, to specifika un izmeklēšanas metodika atkarībā no noziedzīgā nodarījuma veida krasi atšķiras, tad nodrošināt, ka viens prokurors spējīgs vienlīdz augstā kvalitātē nodrošināt izmeklēšanas uzraudzību visos kriminālprocesos, nav reāli. Tādēļ viens no risinājumiem ir specializēt prokurorus konkrētas struktūrvienības virsprokurora noteiktajos virzienos, kas dod iespēju daudz kvalitatīvāk un mērķtiecīgāk nodrošināt prokurora profesionālo kompetenču attīstību noteiktajā sfērā.

Prokuroru specializācijas modelis ir ieviests visos tiesas apgabalos. Pārsvārā tiesu apgabalu prokuratūru virsprokurori noteikuši prokuroru specializāciju atkarībā no noziedzīgā nodarījuma veida, piemēram, noziedzīgi nodarījumi pret dabas vidi; nonāvēšana; cilvēku tirdzniecība; noziedzīgi nodarījumi pret nepilngadīgajiem; noziedzīgi nodarījumi pret īpašumu, ja noziedzīgs nodarījums saistīts ar mantiska zaudējuma nodarīšanu kredītiestādei, valstij vai pašvaldībai, kā arī, ja prettiesiski iegūti ES fondu vai ārvalstu finanšu palīdzības līdzekļi; kibernetizēti; noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšana; nodokļu un muitas lietas; nelikumīgas darbības ar akcīzes precēm; darba aizsardzības, ražošanas, būvniecības, ugunsdrošības noteikumu pārkāpšana; narkotisko un psihotropo vielu nelikumīga aprīte; ceļu satiksmes un transporta kustības drošības noteikumu pārkāpšana, kas izraisījusi viena vai vairāku cilvēku nāvi; noziedzīgi nodarījumi valsts institūciju dienestā; noziedzīgi nodarījumi, kas ir īpaši aktuāli saistībā ar izteiktu sabiedrisko rezonansi; personu un valsts tiesību aizsardzība.

Prokuratūras un tiesībsardzības iestāžu sadarbība

Stratēģijā kā viens no sasniedzamajiem mērķiem ir izvirzīta sadarbības veicināšana starp prokuratūru un tiesībsardzības iestādēm ar mērķi nodrošināt kopēju nostāju par prioritāro noziedzīgo nodarījumu lietu kategorijām, izmeklēšanas virzieniem un samērīgām prasībām pierādījumu apjomam, kas nepieciešams personu saukšanai pie kriminālatbildības.

Lai minētos sadarbības mehānismus uzlabotu, Darba plānā ir noteikts uzdevums izstrādāt prokuratūras un tiesībsardzības iestāžu sadarbības vadlīnijas nolūkā nodrošināt kopēju nostāju par prioritāro noziedzīgo nodarījumu lietu kategorijām, izmeklēšanas virzieniem un samērīgām prasībām pierādījumu apjomam, kas ir nepieciešams personu saukšanai pie kriminālatbildības, tādējādi pēc iespējas efektīvāk izmantojot izmeklēšanas iestādēm un prokuratūrai pieejamos resursus.

Lai sāktu darbu pie vadlīnijām, kuras būtu efektīvi piemērojamas gan prokuroru, gan izmeklētāju darbā, 2022. gadā ir veikts starpinstitūciju darba grupas izveides sagatavošanas darbs, apzinot tiesībsardzības iestāžu amatpersonas, kuras strādās darba grupā. Saskaņā ar Darba plānu vadlīniju izstrāde paredzēta 2023. gada laikā.

Prokuratūras iesaiste starptautisko organizāciju rekomendāciju un starpinstitūciju darba plānu izpildē

2022. gadā veiksmīgi turpinājās 2021. gada 2. februārī apstiprinātā “Latvijas Republikas prokuratūras pasākumu plāna MONEYVAL un OECD rekomendāciju izpildei” īstenošana. Šī pasākumu plāna īstenošanu prokuratūrā nodrošina īpaši izveidota darba grupa MONEYVAL un OECD rekomendāciju izpildes koordinēšanai. 2022. gada 8. decembra sanāksmes laikā minētā darba grupa secināja, ka kopumā tiek nodrošināta prioritāra, savlaicīga un aktīva izmeklēšanas uzraudzība un kriminālvajāšana kriminālprocesos par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu, īpaši prioritizējot gadījumus, kad noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas izdarīšanā iesaistītas finanšu institūcijas un to darbinieki un/vai kad predikatīvais noziedzīgais nodarījums ir ārvalstu amatpersonu kukuļošana. Tāpat tika secināts, ka visi nepieciešamie pasākumi prokuratūras resursu stiprināšanai un kapacitātes uzlabošanai noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un ārvalstu amatpersonu kukuļošanas

**Operatīvās darbības, valsts drošības iestāžu izlūkošanas un pretizlūkošanas procesu un valsts
noslēpuma aizsardzības sistēmas kvalitatīva uzraudzība**

Koordinācijas mehānisma iedibināšana praksē operatīvās darbības procesa uzraudzības kvalitātes paaugstināšanai

Lai sasniegtu šo rezultātu, 2022. gadā Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta Īpaši pilnvarotu prokuroru nodaļas prokurori identificēja problēmjaudājumus pastāvošajos operatīvās darbības, valsts drošības iestāžu izlūkošanas un pretizlūkošanas procesos, kā arī valsts noslēpuma aizsardzības sistēmā. Problēmjaudājumu risināšanai tika organizētas 24 dažāda līmeņa sanāksmes ar iesaistītajām institūcijām un amatpersonām: Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroju; Militārās izlūkošanas un drošības dienestu; Valsts ieņēmumu dienesta Nodokļu un muitas policijas pārvaldi; Militārās policijas Izmeklēšanas nodaļu; Valsts policijas Galvenās kriminālpolicijas pārvaldes vadību; Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Kriminālpolicijas pārvaldes vadību; Iekšējās drošības biroju; Valsts ieņēmumu dienesta Iekšējās drošības pārvaldi; Valsts drošības dienesta Izmeklēšanas nodaļu; Valsts policijas Galvenās kriminālpolicijas pārvaldes Kibernetizēto apkarošanas pārvaldi un Organizētās noziedzības apkarošanas pārvaldi, kā arī ar Eiropas deleģēto prokuroru.

- ✓ problēmjautājumi pretizlūkošanas procesos, kas uzsākti saistībā ar personu pārbaudi pieejai valsts noslēpumam, apspriežot trūkumus un nepilnības, kas pieļautas pārbaudes procesā un lēmumu sagatavošanā;
- ✓ operatīvās darbības procesa pilnveidošanas jautājumi, panākot vienošanos par pārbaudes izdarīšanu operatīvās uzskaites lietās, lai novērstu trūkumus un nepilnības, organizējot un veicot operatīvās darbības pasākumus, kā arī dokumentējot to rezultātus un panākot konkrētu operatīvās pārbaudes un izstrādes lietu iesniegšanu pārbaudei prokuratūrā;
- ✓ pārrunāta konkrētu operatīvās darbības procesu virzība lietās, kuras nav iesniegtas pārbaudei prokuratūrā;
- ✓ pārbaudītas iestāžu lietvedībā aktīvās operatīvās uzskaites lietas, pārrunājot ar atbildīgajām amatpersonām lietu virzību un rezultātus;
- ✓ apspriests problēmjautājums par neattaisnotu novilcināšanos amatpersonu darbībās operatīvās darbības procesā;
- ✓ apspriestas sadarbības iespējas ar citiem operatīvās darbības subjektiem konkrētās operatīvās izstrādes lietās, kā arī operatīvo izstrādes lietu ietvaros veicamās darbības, to risināšanas iespējas, taktika un metodika;
- ✓ izskatīta operatīvās darbības subjektu rīcības koordinēšana, lai sasniegtu Operatīvās darbības likuma uzdevumus, kā rezultātā 2022. gadā ir uzsākti kriminālprocesi;

- ✓ skatīts jautājums par aizdomās turētās/apsūdzētās personas izsludināšanu meklēšanā, lai rastu tiesisku risinājumu, kā pretizlūkošanas izstrādes lietā iegūto informāciju pārbaudīt un nostiprināt kriminālprocesā;
- ✓ iesaistīto pušu uzmanība pievērsta Operatīvās darbības likuma 24. panta ceturtajā daļā noteiktajam, norādot, ka konkrētajā situācijā kriminālprocesa virzītājam ir nevis tiesības, bet gan pienākums iepazīties ar operatīvās darbības materiāliem, kuriem ir saistība ar pierādīšanas priekšmetu kriminālprocesā;
- ✓ izmeklēšanas kvalitātes uzlabošanas jautājumi, tai skaitā, izmantojot pierādīšanā pretizlūkošanas darbības procesā un operatīvās darbības procesā iegūtās ziņas;
- ✓ par personu pastiprinātas iepriekšējās darbības pārbaudes pilnveidošanas nepieciešamību, kura tiek veikta likuma “Par aviāciju” 57.¹ panta trešās un ceturtās daļas noteiktajā kārtībā;
- ✓ jautājumi par attiecīgo izziņāšanas metožu pielietošanas atbilstību Operatīvās darbības likuma 6. panta pirmajā daļā uzskaitītajiem operatīvās darbības pasākumiem, apzinot, vai Latvijā pastāv iespēja veikt tiesiskās darbības un kādā kārtībā, lai iegūtu informāciju par internetā notikušu komunikāciju starp noziedzīga nodarījuma izdarīšanā iesaistītajām personām;
- ✓ jautājumi par pretizlūkošanas procesa pilnveidošanu, veicot komersantu pārbaudi industriālās drošības sertifikāta saņemšanai, informējot par trūkumiem un nepilnībām, kas pieļautas pārbaudes procesā un lēmuma sagatavošanā, izsakot viedokli, kā pārbaudes procesu padarīt efektīvāku;
- ✓ problēmjautājumi saistībā ar sākotnējās operatīvās pārbaudes organizēšanu, operatīvās izziņas nozīmi operatīvās darbības procesā, kā arī par darba organizāciju, koncentrējot amatpersonu darbību organizētas grupas sagrāvei, nevis atsevišķu grupas dalībnieku aizturēšanai;
- ✓ pārrunāts jautājums par sodu politiku lietās, kurās operatīvo darbību un pēc tam kriminālprocesu veikušas iesaistītās institūcijas amatpersonas;
- ✓ par operatīvās darbības procesā iegūto rezultātu efektīvu izmantošanu Eiropas prokuratūras darbā.

Īpaši pilnvarotu prokuroru nodaļas prokurori 2022. gada piedalījās arī citu institūciju rīkotajās sanāksmēs: Iekšlietu ministrijas rīkotajā starpinstitūciju sanāksmē par instrukcijas projekta saskaņošanu Padomes Ieteikumu projektam par operatīvo policijas darbu; Valsts policijas Galvenās kriminālpolicijas pārvaldes Kriminālizlūkošanas vadības pārvaldes rīkotajā starpinstitūciju sanāksmē, kurā piedalījās tiesībaizsardzības iestādes un elektronisko sakaru komersants SIA “Latvijas Mobilais telefons”; sanāksmē ar Valsts policijas Galvenās kriminālpolicijas pārvaldes amatpersonām un Francijas prokuratūras un žandarmērijas pārstāvjiem, kurā tika apspriesta Latvijas un Francijas sadarbība konkrētu slepeno darbību īstenošanā.

Kopumā jāsecina, ka koordinācijas mehānisms operatīvās darbības procesa uzraudzības kvalitātes paaugstināšanai darbojas un sniedz rezultātus, jo prokuroru norādes uz trūkumiem un nepilnībām tiek ņemtas vērā, tā, piemēram, uzlabojumi ir panākti, ievērojot prokuroru sniegtos viedokļus par izmeklēšanā pieļautajām nepilnībām un iespējamajiem risinājumiem gan pretizlūkošanas procesā, gan pirmstiesas procesā, kā arī iesaistoties operatīvās darbības subjektu rīcības koordinēšanā, kā rezultātā 2022. gadā ir uzsākti kriminālprocesi. Izceļams rezultāts ir prokuroru norāde par nepieciešamību iestādei izstrādāt iekšējo normatīvo aktu, kurā noteikt pārbaudes kārtību un saturu, un tas, ka prokuroru iesaiste ir turpinājusies arī konkrētā iekšējā normatīvā akta izstrādes gaitā. Visbeidzot Īpaši pilnvarotu prokuroru nodaļas prokurori ir panākuši to, ka, ievērojot starpinstitūciju sanāksmēs pārrunātos, izspriestos un risinātos jautājumus par operatīvās darbības procesa pilnveidošanu iestādē, kā arī ievērojot prokuratūras nosūtītās vēstules, Valsts ieņēmumu dienesta

Nodokļu un muitas policijas pārvaldē ir izbeigtas ne mazāk kā 8 ilgstošas operatīvās izstrādes lietas un ne mazāk kā 7 operatīvās pārbaudes lietas, kā arī 2 operatīvās pārbaudes lietas pārvestas izstrādes lietās.

Operatīvās darbības uzraudzības pilnveidošanai ir uzsākts darbs pie prokuratūras iekšējā normatīvā akta izstrādes, kurā tiks noteikts operatīvās darbības uzraudzības īstenošanas mehānisms prokuratūras struktūrvienībās.

Operatīvās darbības subjektu, tostarp valsts drošības iestāžu, darbības pārbaudes

Darba plānā ietverto uzdevumu vismaz reizi gadā veikt komplekso kāda no operatīvās darbības subjektu, tostarp valsts drošības iestāžu, darbības pārbaudi par operatīvās darbības procesa atbilstību normatīvajiem aktiem, vienlaicīgi izvērtējot arī to piemērošanas kvalitāti, Īpaši pilnvarotu prokuroru nodaļa ir īstenojusi, veicot pārbaudi par Valsts policijas Galvenās Kriminālpolicijas pārvaldes Ekonomisko noziegumu apkarošanas pārvaldes un Rīgas reģiona pārvaldes Kriminālpolicijas pārvaldes 3. biroja 2. nodaļas amatpersonu darbību atbilstību normatīvajiem aktiem operatīvās darbības procesos 2021. un 2022. gadā.

Pārbaudes gaitā īpaši pilnvarots prokurors iepazinās ar 35 operatīvās uzskaites lietām un 5 gadījumos, konstatējot nepilnības operatīvās darbības subjektu amatpersonu veiktajā operatīvās darbības procesā, nekavējoties nosūtīja vēstules attiecīgo struktūrvienību vadītājiem, norādot par nepieciešamību tās steidzami novērst. Izmantojot pārbaudē iegūtos rezultātus, veikta informācijas analīze un sastādīta klasificēta apkopojošā uzziņa, kā arī iesniegts ziņojums ģenerālprokuroram. Valsts policijas Galvenās Kriminālpolicijas pārvaldes priekšniekam 2022. gada 12. decembrī nosūtīts prokurora iesniegums par pārbaudes rezultātā konstatētajiem trūkumiem un veicamajiem pasākumiem, pilnveidojot Operatīvās darbības likuma normu piemērošanu amatpersonu praktiskajā darbībā, lūdzot informēt prokuratūru par vēstulē norādīto ziņu izvērtēšanu.

Operatīvās darbības subjektu izdoto iekšējo normatīvo aktu izvērtēšana un ievērošanas kontrole

Darba plānā ietverto uzdevumu vismaz reizi gadā veikt pārbaudi par kāda no operatīvās darbības subjektu izdoto iekšējo normatīvo aktu atbilstību spēkā esošajiem ārējiem normatīvajiem aktiem Īpaši pilnvarotu prokuroru nodaļa ir īstenojusi, veicot pārbaudi Militārās izlūkošanas un drošības dienestā par tā izdoto iekšējo normatīvo aktu, kas regulē izlūkošanas un pretizlūkošanas darbību procesus, atbilstību spēkā esošajiem ārējiem normatīvajiem aktiem. Izmantojot pārbaudē iegūtos rezultātus, veikta informācijas analīze un sastādīta klasificēta apkopojošā uzziņa, kā arī iesniegts ziņojums ģenerālprokuroram. Militārās izlūkošanas un drošības dienesta priekšniekam 2022. gada 12. decembrī nosūtīta vēstule par pārbaudes rezultātā konstatētajiem trūkumiem un nepieciešamību izstrādāt vai pilnveidot iekšējos normatīvos aktus, kas reglamentē izlūkošanas un pretizlūkošanas darbības, lūdzot informēt prokuratūru par plānotajiem pasākumiem iekšējo normatīvo aktu pilnveidošanai.

2023. gada 10. janvārī nosūtīta vēstule Saeimas Nacionālās drošības komisijai, informējot to par Militārās izlūkošanas un drošības dienestā veiktās pārbaudes rezultātiem.

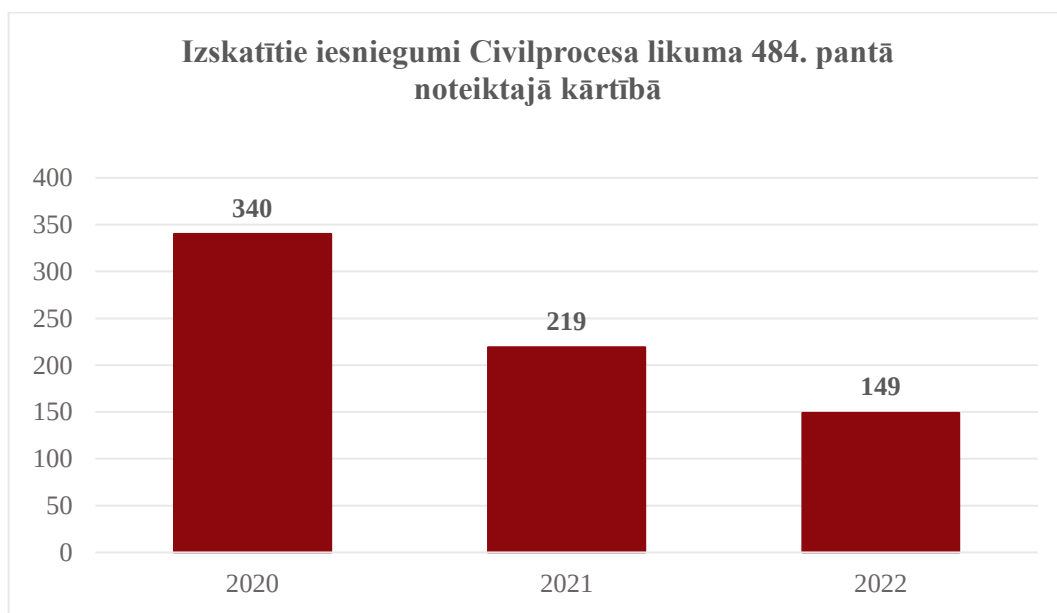
Kopumā jāsecina, ka Stratēģijā noteiktie mērķi un Darba plānā ietvertie uzdevumi attiecībā uz operatīvās darbības procesa savlaicīgu un kvalitatīvu uzraudzību, valsts drošības iestāžu izlūkošanas un pretizlūkošanas procesa kvalitatīvu uzraudzību, kā arī valsts noslēpuma aizsardzības sistēmas kvalitatīvu uzraudzību 2022. gadā ir īstenoti veiksmīgi.

Personu un valsts tiesību un likumīgo interešu aizsardzības ārpus krimināltiesiskās jomas īstenošana

Stratēģijas ceturrtā prioritāte ir personu un valsts tiesību un likumīgo interešu aizsardzība ārpus krimināltiesiskās jomās. Lai nodrošinātu prokuratūras darbības efektivitāti šajā jomā, Stratēģijā ir izvirzīti šādi sasniedzamie rezultāti: iesniegumu skaita samazinājums ar lūgumu protestēt nepārsūdzamus pirmās instances tiesu nolēmumus; prokuroru piedalīšanās civillietu izskatīšanā tiesās kvalitātes izvērtēšana; prokuroru un tiesībaizsardzības iestāžu pārstāvju informēšana par apstākļiem, kas izraisījuši vai veicinājuši atlīdzināmā kaitējuma nodarīšanu; atbalsta sniegšana prokuroriem civiltiesisku jautājumu risināšanā, tai skaitā kriminālprocesa ietvaros, un Administratīvās atbildības likuma un informācijas pieejamības jautājumos; efektīva rīcība personu un valsts tiesību pārkāpuma gadījumā.

Pasākumu veikšana nolūkā mazināt nepieciešamību protestēt nepārsūdzamus pirmās instances tiesu nolēmumus

Lai sasniegtu šo rezultātu, pirmkārt, katru gadu tiek uzskaitīti iesniegumi, kuros lūgts protestēt nepārsūdzamus pirmās instances tiesu nolēmumus, nolūkā veikt salīdzinošo izpēti par šo iesniegumu skaita dinamiku. Kā redzams no apkopotās statistikas, iesniegumu skaitam ir tendence samazināties.

Vienlaikus norādāms, ka nepieciešams veikt izskaidrojošu darbu, lai mazinātu to iesniegumu skaitu (15 %), kuros izteikts lūgums protestēt tādus tiesas nolēmumus, kuru protestēšana saskaņā ar Civilprocesa likuma 484. pantu regulējumu un Senāta paustajām atziņām nav pieļaujama.

Prokuroru piedalīšanās civillietu izskatīšanā tiesās kvalitātes izvērtēšana

Civilprocesa likums paredz vairāku kategoriju lietas, kurās prokurora piedalīšanās tiesvedībā ir obligāta. Viena no tām ir civillietas par personas rīcības spējas ierobežošanu un aizgādības nodibināšanu garīga rakstura vai citu veselības traucējumu dēļ (Civilprocesa likuma 33.–33.² nodaļa).

2022. gadā Ģenerālprokuratūras Darbības kontroles un starptautiskās sadarbības departamenta Personu un valsts tiesību aizsardzības koordinācijas nodaļā veikta minētās kategorijas lietu pārbaude,

kuras mērķis bija izvērtēt prokuroru dalību šīs kategorijas civillietu izskatīšanā, izpratni par rīcībspējas ierobežošanas institūta būtību un prokurora lomu tajā.

Prokuratūrā pārbaudei tika saņemtas 526 civillietas no visas Latvijas. 194 lietas izskatītas saskaņā ar Civilprocesa likuma 33. nodaļas regulējumu par personas rīcībspējas un aizgādības nodibināšanu garīga rakstura vai citu veselības traucējumu dēļ, 196 lietas izskatītas par personas rīcībspējas ierobežojuma garīga rakstura vai citu veselības traucējumu dēļ pārskatīšanu un 94 lietas, kurās pieteikumu tiesā šīs kategorijas lietās iesniedzis prokurors. 42 gadījumos tiesvedība izbeigta, jo persona atsaukusi pieteikumu vai ieinteresētā persona mirusi.

Pārbaudes laikā tika konstatēts, ka prokuroru dalībā šīs kategorijas civillietu izskatīšanā ir konstatējamas nepilnības. Par konstatētajiem trūkumiem prokurori un virsprokurori ir informēti atsevišķi, tāpat aktualizēta uzraudzība pār tiesas nolēmumu protestēšanu. Vienotas prakses veidošanas nolūkā tiek izstrādāti paraugi prokurora pieteikumam un atzinumam civillietās par personas rīcībspējas ierobežošanu un aizgādības nodibināšanu garīga rakstura vai citu veselības traucējumu dēļ un Personu un valsts tiesību aizsardzības koordinācijas nodaļas prokurori rīkos apmācības reģionos, kur analizēs konstatētos problēmjautājumus.

Pārbaudē konstatēts, ka prokuroru un tiesnešu vidū nav vienotas izpratnes par personai nosakāmo rīcībspējas ierobežojumu apjomu, par to, vai ierobežojumi ir nosakāmi arī hipotētiski nākotnē pieļaujamām situācijām, kā arī par to, kuros gadījumos pieļaujama rīcībspējas ierobežošana personas nemantiskajās tiesībās. Tā kā šīs mazaizsargātās sabiedrības grupas tiesību un interešu aizstāvība ir prokuratūras un tiesas kopējs uzdevums, apkopojums nosūtīts arī Augstākās tiesas priekšsēdētājam.

Prokuratūras ieskatā, vienveidīgas prakses veidošanas nolūkā būtu rekomendējamas kopīgas apmācības prokuroriem, tiesnešiem un bāriņtiesu pārstāvjiem, nevalstiskajām organizācijām, psihiatrijas ekspertiem, kas veicinātu izpratni par personu ar garīga rakstura invaliditāti spējām, medicīnisko dokumentu novērtējumu, ikdienā sastopamajām problēmām un jomām, kur nepieciešams noteikt ierobežojumus, kas atbilstu ieinteresēto personu labākajām interesēm un ievērotu cilvēktiesības.

Vērtējot pārbaudīto civillietu materiālus kopumā, secināts, ka absolūtajā vairumā no izskatītajām lietām personām ir konstatēti smagi veselības traucējumi un šīs personas ir pilnīgi atkarīgas no tām sniegtās palīdzības. Ieinteresētajām personām ir nepieciešama tās interešu aizstāvība jeb rūpes, kas ietver sevī pārstāvību dažāda veida tiesiskajās attiecībās (vērsties ar pieteikumiem sociālajā dienestā, izdarīt un saņemt maksājumus, saņemt sakaru iestādē korespondenci, kārtot veselības aprūpes jautājumus). Ar savu aktīvu darbību šīs personas nevar nodarīt sev kaitējumu, jo fiziski nespēj veikt šāda veida darbības.

Minētais ļauj secināt, ka šīm personām nemaz nav nepieciešams ierobežot rīcībspēju, kā to paredz šī brīža normatīvais regulējums, bet tām ir nepieciešamas tikai rūpes par viņu interešu pārstāvību, t. i., tām pietiktu tikai ar aizgādības nodibināšanu bez rīcībspējas ierobežošanas, izsniedzot aizgādņiem pilnvarojumu rīkoties noteiktās jomās.

Ieviešot pastāvīgas aizgādības bez rīcībspējas ierobežošanas institūtu personām ar garīga rakstura vai citiem veselības traucējumiem, būtiski tiktu samazināts to personu skaits, kurām tiktu ierobežota rīcībspēja, personas netiktu ierobežotas personiskajās nemantiskajās tiesībās un šāds regulējums pēc būtības vairāk atbilstu ANO konvencijas Par personu ar invaliditāti tiesībām 12. pantā ietvertajiem principiem, tāpēc apkopojums ar pārbaudes rezultātiem un priekšlikumi normatīvo aktu grozījumiem nosūtīti arī Tieslietu ministrijai.

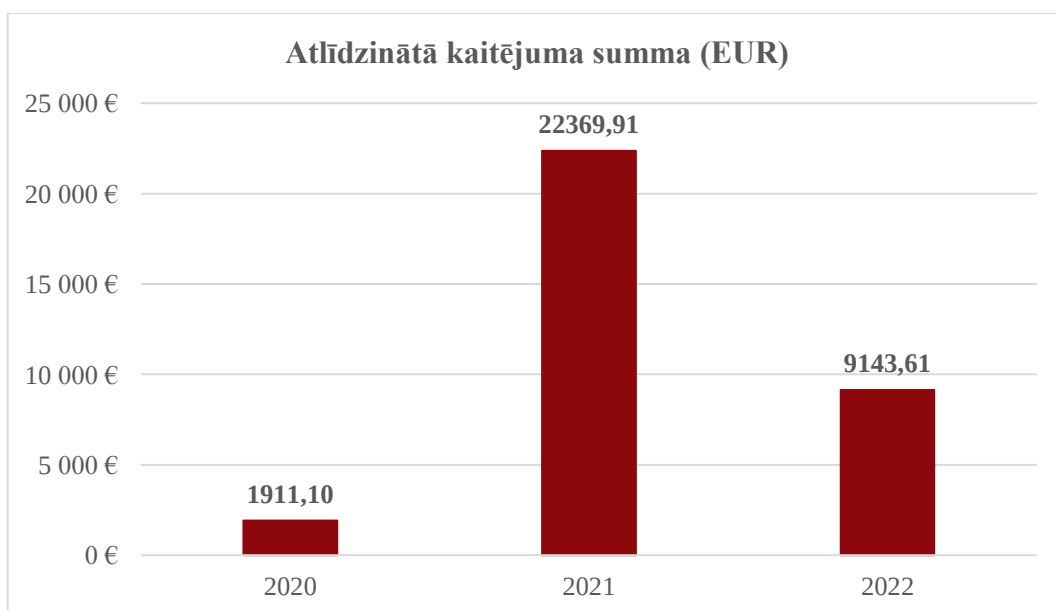
Apstākļi, kas izraisījuši vai veicinājuši atlīdzināmā kaitējuma nodarīšanu

Nemot vērā to, ka saskaņā ar Kriminālprocesā un administratīvo pārkāpumu lietvedībā nodarītā kaitējuma atlīdzināšanas likuma 17. panta pirmās daļas 1. punktu Ģenerālprokuratūra ir lēmējinstāde par kriminālprocesā nodarītā kaitējuma atlīdzināšanu, ja lēmums, kas ir par pamatu tiesībām uz kaitējuma atlīdzinājumu, pieņemts pirmstiesas kriminālprocesā, Stratēģijā kā viens no mērķiem ir noteikta nepieciešamība analizēt kaitējuma pieprasījumus un kriminālprocesu materiālus, lai identificētu apstākļus, kas izraisījuši vai veicinājuši atlīdzināmā kaitējuma nodarīšanu. Šādu apstākļu novēršana ļautu samazināt kompensāciju pieprasījumus un izmaksājamo kompensāciju apmēru, tādējādi ietaupot valsts pamatbudžeta līdzekļus.

Personu un valsts tiesību aizsardzības koordinācijas nodaļas prokurori 2022. gadā izskatījuši 31 iesniegumu par kaitējuma atlīdzināšanu saskaņā ar Kriminālprocesā un administratīvo pārkāpumu lietvedībā nodarītā kaitējuma atlīdzināšanas likumu.

11 iesniegumi atzīti par pamatotiem vai daļēji pamatotiem, 13 gadījumos nolemts izmaksāt kaitējuma atlīdzību, 1 gadījumā kā patstāvīgs nemantiskā kaitējuma atlīdzināšanas veids noteikta atvairošanās.

Personu un valsts tiesību aizsardzības koordinācijas nodaļas prokurori lēmuši, ka iesniedzējiem atlīdzināmi materiālie zaudējumi 3463,61 EUR, tai skaitā par saņemto juridisko palīdzību 1605,84 EUR, bet atlīdzība par nemantisko kaitējumu noteikta 5680,00 EUR apmērā, kopā 9143,61 EUR.

Vērtējot apstākļus, kas izraisījuši atlīdzināmā kaitējuma nodarīšanu, konstatējams, ka 10 gadījumos nemantiskā kaitējuma atlīdzības izmaksas noteiktas par nepamatotu brīvības ierobežošanu, t. i., lēmums pieņemšanas brīdī ir atbildis tiesību normām, taču vēlāk iestājies viens no Kriminālprocesā un administratīvo pārkāpumu lietvedībā nodarītā kaitējuma atlīdzināšanas likumā norādītajiem kaitējuma atlīdzinājuma tiesiskajiem pamatiem, trīs gadījumos atlīdzināta nesaņemtā darba alga, jo personai piemērotā drošības līdzekļa dēļ bija aizliegts pildīt amata pienākumus, kā arī atlīdzināti kriminālprocesā nodarītie materiālie zaudējumi.

Prokurora vai izmeklētāja atbildība iestājas, ja viņa darbība saskaņā ar Kriminālprocesā un administratīvo pārkāpumu lietvedībā nodarītā kaitējuma atlīdzināšanas likuma 6. panta pirmo daļu ir bijusi prettiesiska, t. i., ja ar šo rīcību pārkāptas tiesību normas un vēlāk iestājies viens no šajā likumā

norādītajiem kaitējuma atlīdzinājuma tiesiskajiem pamatiem. Prettiesisku rīcību konstatē ar iestādes, kriminālprocesā pilnvarotas amatpersonas vai tiesas nolēmumu.

Šādi apstākļi šogad netika konstatēti, tomēr vēršama uzmanība, ka Valsts Policijas darbinieku kapacitātes trūkuma dēļ konstatējama kriminālprocesos veiktās izmeklēšanas novilcināšana, kas var rezultēties kriminālprocesa izbeigšanā noilguma dēļ un cietušā tiesību uz kaitējuma kompensāciju aizskārumā, un tādējādi radīt riskus atlīdzinājuma izmaksai nākotnē.

Atbalsts prokuroriem civiltiesisku jautājumu risināšanā, tai skaitā kriminālprocesa ietvaros

Atbilstoši Darba plānā noteiktajam viens no Personu un valsts tiesību aizsardzības koordinācijas nodaļas uzdevumiem 2022. gadā ir bijis atbalsta sniegšana prokuroriem civiltiesisku jautājumu risināšanā, tai skaitā kriminālprocesa ietvaros.

Apkopojot informāciju par uzdevuma izpildi, konstatēts, ka prokuroriem sniegts atbalsts (konsultācijas, nodrošināšana ar dokumentu paraugiem, prokuroru sagatavoto dokumentu izvērtēšana un rediģēšana) turpmāk norādītajos civiltiesiskajos jautājumos:

- ✓ personas rīcībspējas ierobežošana (pamats pieteikuma par personas rīcībspējas ierobežošanu iesniegšanai; pieteikuma par personas rīcībspējas ierobežošana forma un saturs; atzinuma saturs lietās par personas rīcībspējas ierobežošana; audžuvecāku tiesības iesniegt tiesā pieteikumu par audžubērna rīcībspējas ierobežošana u.c.);
- ✓ adoptijas apstiprināšana (pamats apelācijas protesta iesniegšanai, ja pēc adoptijas apstiprināšanas konstatēti apstākļi, kas liek apšaubīt, vai adoptija ir bērna interesēs; lietas par adoptijas apstiprināšanu skatīšana rakstveida procesā; pamats apelācijas protesta iesniegšanai, ja tiesa, izskatot lietu, nav noskaidrojusi visus lietā būtiskos apstākļus, bet tas nav novedis pie lietas nepareizas izspriešanas, u.c.);
- ✓ personas izsludināšana par mirušu (personas izsludināšana par mirušu Latvijā, ja ir ziņas, ka personas miršanas fakts reģistrēts citā valstī);
- ✓ prasība par personas, kurai ir garīga rakstura saslimšana, izlikšanu no dzīvojamās telpas;
- ✓ tiesības piedzīt parādu no nepilngadīgiem mantiniekiem, ja prasības rašanās pamatā ir mantojuma atstājēja galvojums;
- ✓ atzinums civillietā par strīdu, kas izriet no darba tiesiskajām attiecībām;
- ✓ atzinums civillietā par dāvinājuma līguma atzīšanu par spēkā neesošu un noslēgto izlīgumu;
- ✓ jautājuma par personas apbedīšanu risināšana (ieteikums par pienākuma uzlikšanu pašvaldībai apbedīt personu, kuras tuvinieki no apbedīšanas atteikušies);
- ✓ prokurora iesaistīšanās jautājuma risināšanā par bērnu tiesību aizsardzību;
- ✓ juridiskās personas maksātnespējas procesa lietā notikusi izsole;
- ✓ citi civilprocesuāli jautājumi (pamats noraidījuma pieteikšanai tiesnesim, tiesas nolēmuma pārsūdzības kārtība, prokurora pilnvaru apjoms civillietā u.c.).

Tāpat prokuroriem sniegts atbalsts vairākos kriminālprocesos, kuros nepieciešamas zināšanas arī civiltiesiskos jautājumos (par patvaļīgu personas izlikšanu no dzīvojamās telpas, par vekseļa protestēšanu, par bāriņtiesas iecelta aizgādņa atbildību u.c.).

Sniedzot atbalstu kriminālprocesā, ir ticis sagatavots atzinums par apsūdzētajai personai piederošajiem nekustamajiem īpašumiem un ar tiem saistītajām tiesvedībām civilprocesuālā kārtībā, kā arī prokurors, sniedzot konsultatīvu atbalstu, ir piedalījies vairākās tiesas sēdēs, kurās tika lemts jautājums par personas atzīšanu par aizskartās mantas īpašnieku.

Līdz ar to ir iespējams secināt, ka sniegtais atbalsts prokuroriem civiltiesisku jautājumu risināšanā, tai skaitā kriminālprocesa ietvaros, ir bijis ļoti vispusīgs un intensīvs, nodrošinot, ka prokuratūras

resursi tiek izmantoti efektīvi un visiem prokuroriem nav jābūt vienlīdz kvalificētiem speciālistiem visās tiesību nozarēs.

Atbalsts prokuroriem Administratīvās atbildības likuma un informācijas pieejamības jautājumos

Atbilstoši Darba plānā noteiktajam 2022. gadā prokuroriem 90 reizes ir sniegts atbalsts un konsultācijas par Administratīvās atbildības likuma piemērošanas problemātiku un prokurora lomu administratīvā pārkāpuma procesā, iesniegumu izskatīšanu prokuratūrā valsts un personu tiesību aizsardzības jomā, Informācijas atklātības likuma piemērošanu un tā mijiedarbību ar Kriminālprocesa likuma normām, kas regulē jautājumus par iepazīšanos ar krimināllietas materiāliem. 2022. gadā prokuroriem tiešsaistē novadīta informatīva lekcija “Prokurors Administratīvā pārkāpuma procesā”.

Sniegto konsultāciju par KL 230. pantā (cietsirdīga izturēšanās pret dzīvniekiem) paredzētās kriminālatbildības nošķiršanu no Dzīvnieku aizsardzības likumā paredzētās administratīvās atbildības rezultātā ir bijis iespējams noskaidrot, kā atslogot rajona prokuratūras no šo jautājumu risināšanas, un panākta vienošanās ar Pārtikas un veterināro dienestu, ka sākotnēji jautājumos konsultēšanās notiek ar Ģenerālprokuratūras koordinējošajiem prokuroriem. Informatīva lekcija 2022. gadā par šiem jautājumiem novadīta arī Pārtikas un veterinārā dienesta darbiniekiem.

Savukārt, sniedzot konsultācijas par KL 253.² panta piemērošanu, tika konstatēts, ka personas par minētajā KL pantā paredzēto noziedzīgo nodarījumu tiek attaisnotas, jo Administratīvo pārkāpumu procesa atbalsta sistēma nenodrošina iespēju ievadīt tajā datus par personas brīdināšanu par kriminālatbildību. Iesaistot Iekšlietu ministrijas Informācijas centru, tika nodrošināts, ka tiek veikta sistēmas pilnveidošana, līdz ar to novēršot iespējamās nevēlamās sekas līdzīgās situācijās.

Efektīva rīcība personu un valsts tiesību pārkāpumu gadījumā

Saskaņā ar Stratēģijā noteikto viens no sasniegtajiem rezultātiem ir efektīvas rīcības nodrošināšana personu un valsts tiesību pārkāpumu gadījumā. Lai šo rezultātu sasniegtu, Darba plānā ir paredzēts, ka vispirms ir nepieciešams veikt iesniegumu izskatīšanas rezultātā piemēroto prokurora reaģēšanas līdzekļu uzskaiti, sagatavojot analītisku ziņojumu un vērtējot piemēroto prokurora reaģēšanas līdzekļu skaita dinamiku.

2022. gadā 88 gadījumos konstatēts likuma pārkāpums un piemēroti prokurora reaģēšanas līdzekļi: 5 brīdinājumi par likuma pārkāpuma nepieļaujamību; 14 prokurora iesniegumi ar prasību novērst likuma pārkāpumu; tiesā iesniegti 35 prasības pieteikumi vai pieteikumi, kā arī iesniegti 34 protesti. Darbs pie šī uzdevuma turpmākās izpildes ir plānots 2023. gadā.

Kopumā jāsecina, ka Stratēģijā noteiktie mērķi un Darba plānā ietvertie uzdevumi attiecībā uz personu un valsts tiesību un likumīgo interešu aizsardzību ārpus krimināltiesiskās jomas 2022. gadā ir īstenoti veiksmīgi, gan gatavojot risinājumus, kā novērst trūkumus, gan nodrošinot, ka prokuroriem ir pieejams nepieciešamais atbalsts.

Prokuratūras pārvaldības uzlabošana – mūsdienīgu vadības metožu ieviešana; iekšējo procesu efektivitātes nodrošināšana; digitālās transformācijas pasākumu īstenošana

2022. gadā, īstenojot pasākumus Stratēģijas piektās prioritātes mērķu sasniegšanai, galvenā uzmanība tika pievērsta prokuratūras iekšējā pārvaldības modeļa, kas sevī iekļauj gan prokuratūras pamatfunkcijas, gan atbalsta funkcijas, uzlabošanai.

Kvalificētu darbinieku piesaiste prokuroru pamatfunkciju īstenošanas atbalstam

2022. gadā tika uzsākts pilotprojekts, kura gaitā darbā prokuratūrā tika pieņemti 7 juristi krimināltiesību jomā, kuru galvenais pienākums ir sniegt kvalificētu atbalstu rajona līmeņa

prokuroriem viņu pamatfunkciju īstenošanā. Pilotprojekta mērķis tika sasniegts un attiecīgo struktūrvienību, kurās juristi krimināltiesību jomā tika piesaistīti, virsprokurori un prokurori sniedza ļoti pozitīvas atsauksmes, norādot, ka kvalificēts atbalsta personāls būtiski atvieglo tādu profesionālo pienākumu veikšanu, kā salīdzinoši vienkāršu procesuālo dokumentu projektu sagatavošanu vai citus uzdevumus, kam nav nepieciešama prokurora kvalifikācija. Ņemot vērā šī pilotprojekta pozitīvo rezultātu, nolemts, ka 2023. gadā tiks turpināta kvalificēta atbalsta personāla piesaiste rajona līmeņa prokuroriem.

Vienlaicīgi jānorāda, ka kvalificēta atbalsta personāla piesaiste realizēta arī Ģenerālprokuratūras līmenī. Šādu pieeju kā veiksmīgu akcentēja Ģenerālprokuratūras prokurori funkcionālā audita veikšanas laikā, jo pietiekami ievērojama daļa no prokuroru ikdienas pienākumiem Ģenerālprokuratūrā nav atzīstama par tādiem, kuru realizācijai nepieciešama vienīgi Ģenerālprokuratūras prokurora profesionālā kvalifikācija.

Papildu informācija par kvalificēta prokurora atbalsta personāla attīstības iespējām un prokurora palīga amata tālākās attīstības perspektīvu izvērtējums iekļauts sadaļā par Administratīvā direktora dienesta 2022. gada darbības pārskatu.

Efektīva prokuroru profesionālās darbības novērtēšana

Saskaņā ar Stratēģijā noteikto ir izvirzīts mērķis panākt to, ka prokuroru profesionālās darbības novērtēšanas mehānisms nodrošinātu noteiktu prioritāro profesionālās darbības rādītāju regulāru un objektīvu novērtējumu, katram prokuroram nosakot profesionālās darbības attīstības virzienus. Tāpat viens no mērķiem, kas arī šobrīd noteikts Prokuroru profesionālās darbības novērtēšanas nolikumā, ir panākt tādu prokurora profesionālo attīstību, kas tuvināta viņa maksimālajām iespējām.

Attiecībā uz spēkā esošo profesionālās darbības novērtēšanas modeli Darba plānā tika noteikts uzdevums noskaidrot prokuroru viedokļus par tā kvalitāti un efektivitāti. 2022. gadā par šo jautājumu tika rīkota prokuroru aptauja. Prokuroru atsaucība bija liela un tika saņemts ievērojams skaits atbilžu. Apkopotie aptaujas rezultāti liecina, ka kopumā prokurori atbalsta spēkā esošo viņu profesionālās darbības novērtēšanas modeli, tomēr tiek norādīts, ka sistēmai ir nepieciešami uzlabojumi, kuri prokuroru novērtēšanas procesu padarītu efektīvāku. Atbildot uz anketas jautājumiem, daudzi prokurori, vadoties no savas personīgās pieredzes, sniedza priekšlikumus prokuroru profesionālās darbības novērtēšanas sistēmas uzlabošanai, kā arī norādīja uz konstatētajām nepilnībām šajā sistēmā. Ievērojot, ka daudzi priekšlikumi bija tieši saistīti ar prokuroru profesionālās darbības novērtēšanas lietā iekļautajiem prokurora funkciju izpildes kvalitātes rādītājiem, minētie priekšlikumi tika apspriesti un sagatavots projekts šo kvalitātes rādītāju uzlabošanai.

Neskatoties uz to, ka šobrīd spēkā esošā prokuroru profesionālās darbības novērtēšana kopumā tiek atzīta par pietiekami kvalitatīvu, tomēr tā nenodrošina pietiekami regulāru prokuroru profesionālās darbības kvalitātes un efektivitātes monitoringu. Šobrīd spēkā esošā prokuroru profesionālās darbības novērtēšana tiek veikta reizi piecos gados, kas tomēr ne vienmēr nodrošina prokurora mērķtiecību sasniegt pēc iespējas labākus rādītājus ik gadu. Tādēļ šobrīd ir izstrādāts jauns prokuroru profesionālās darbības novērtēšanas koncepts, kas, pirmkārt, ieviesīs prokuroru ikgadējo profesionālās darbības novērtēšanas mehānismu, otrkārt, noteiks minimālo profesionālās darbības kvalitātes un efektivitātes standartu, treškārt, dos iespēju identificēt prokurorus, kuru profesionālajā darbībā saskatāmi trūkumi, paredzot mehānismu to novēršanai, un, ceturtkārt, noteiks konkrētu profesionālās darbības novērtēšanas mehānismu prokurora profesionālajām kompetencēm.

Kriminālprocesuālo dokumentu formu integrēšana ProIS ātrākai, kvalitatīvākai un ekonomiskākai procesuālo dokumentu noformēšanai

2022. gadā uzmanība tika pievērsta ProIS attīstībai ar mērķi panākt nepieciešamos uzlabojumus un novērst trūkumus ProIS pieejamo dokumentu elektroniskajās formās, kā arī veikt izpēti un sagatavot sarakstu ar iztrūkstošo dokumentu elektroniskajām formām.

2022. gadā primāri tika veikti ProIS funkcionalitātes uzlabojumi, kas saistīti ar prokuroru veiktās kriminālvajāšanas efektīvizēšanu elektroniskajā vidē, tostarp materiālu šķirošana, kopiju izsniegšana lietās dalībniekiem, kā arī informācijas pārņemšana no citiem reģistriem, kā, piemēram, advokātu reģistra. Turklāt tika pilnveidotas tieši sarežģītākās veidlapas – lēmums par krimināllietas nodošanu tiesai un prokurora priekšraksts par sodu –, kurās izstrādātā funkcionalitāte ir iekļaujama citās veidlapās.

Nemot vērā, ka primāri bija jāizstrādā visas funkcionalitātes, lai pēc tam tās nav jāizstrādā no jauna iekļaušanai jau publicētajās veidlapās, tādējādi palielinot izmaksas, tās arī tika izstrādātas un tagad tās var iekļaut arī jaunajos lēmumos, kā, piemēram, lēmumā par krimināllietas nodošanu tiesai tiek iekļauta ne tikai norāde uz sējumu un lapu, kurā atrodas papīra dokuments, kurš ir pārvērsts elektroniskajā formā, bet arī pierādījuma numurs pēc kārtas, kas atvieglo elektroniskā dokumenta atrašanu ne tikai ProIS, bet, pēc nodošanas no ProIS uz Elektronisko lietu katalogu, arī Tiesu informatīvajā sistēmā, kā arī tiek iedrukāts pašā lēmumā par krimināllietas nodošanu tiesai, ja tas tiek veidots elektroniskajā formā. Tika izstrādāta arī lietas numura pieprasīšana Kriminālprocesa reģistram no ProIS un tā saņemšana, t. sk. veidojot elektroniskās formas, piemēram, kas tiks izmantota lēmuma par kriminālprocesa sadalīšanu elektroniskajā formā, kā arī citos lietu dokumentos, kas sniegs atbalstu prokuroru darbā (ar sprieduma un lēmuma izpildi radušos jautājumu izskatīšanā; darbā ar atteikuma materiāliem; procesos par noziedzīgi iegūtu mantu).

Jāatzīmē, ka elektronisko formu ieviešanā papildu izaicinājumu radīja KPL grozījumi, kas attiecīgi bija par pamatu tam, lai izstrādātu arvien jaunas funkcionalitātes, kuru izstrādei bija nepieciešams piesaistīt gan prokurus, kuri dēļ noslodzes nevarēja piedalīties visās darba grupās, gan ProIS izstrādātāja SIA “ZZ Dats” atbildīgās personas. Bija nepieciešams gatavot konstatēto kļūdu novērtējuma izmaiņu pieprasījuma aprakstus, jāveic nodošana izpildei, kā arī pēc to izpildes jāveic piegādāto funkcionalitāšu testēšana.

Pēc regulārām darba grupas sanāksmēm, kuras notika ne retāk kā divas reizes nedēļā, un katras dokumentu elektroniskās formas testēšanas, šobrīd prokuroriem ir pieejamas un tiek lietotas septiņpadsmit dokumentu elektroniskās formas. 2023. gadā ir turpināms darbs pie pārējo dokumentu elektronisko formu ieviešanas produkcijas vidē, pirms tam veicot to testēšanu un atbilstības pārbaudi pastāvošajam normatīvajam regulējumam.

Prokurora profesionālās darbības organizēšana kriminālprocesuālajā sfērā e-lietas ietvaros

Šī uzdevuma īstenošanas pirmajā daļā tika identificēta un apkopota informācija par nepieciešamajiem tehniskajiem resursiem prokurora profesionālās darbības veikšanas elektroniskā vidē nodrošināšanai, piemēram, skaņu un attēlu ierakstu veikšanai, dokumentu elektroniskai parakstīšanai u. tml.

2022. gadā sākotnēji tika veikta vairāku prokuratūras struktūrvienību virsprokuroru, virsprokuroru vietnieku un prokuroru aptauja par nepieciešamajiem tehniskajiem resursiem, lai apzinātu un apkopotu vajadzības un varētu sagatavot nepieciešamo tehnisko resursu projektu. Pēc apspriedes ar atbildīgajiem darbiniekiem no Administratīvā direktora dienesta Informācijas un komunikāciju tehnoloģijas nodaļas tika sagatavota tabula ar nepieciešamajiem tehniskajiem resursiem un piedāvātajiem modeļiem. Darba gaitā pēc informācijas nosūtīšanas visiem virsprokuroriem un,

saņemot atbildes par nepieciešamajiem tehniskajiem resursiem katrā prokuratūras struktūrvienībā, tabula papildināta. Galīgais apkopojums izvērtēts un pieņemts lēmums, ka 2022. gadā iegādātie tehniskie resursi var tikt novirzīti tām prokuratūras struktūrvienībām, kurām primāri tie ir nepieciešami, netērējot prokuratūras budžeta līdzekļus. Dažas prokuratūras struktūrvienības tika aprīkotas ar tehniskajiem līdzekļiem, kas iegādāti 2022. gadā. Darba uzdevuma galarezultātā sagatavots apkopojums par tehniskajiem resursiem un iekārtām, kuras nepieciešams iegādāties 2023. gadā, un izmaiņām, kuras veicamas ProIS.

Prokuroru pieņemto gala nolēmumu anonimizēšanas rīka pilnveide

Darba plānā tika paredzēts īstenot nepieciešamos pasākumus prokuroru pieņemto gala nolēmumu anonimizēšanas rīka pilnveidei un anonimizēto nolēmumu publicēšanai Tiesu administrācijas uzturētajā portālā *elieta.lv*. Lai šos pasākumus īstenotu, tika panākta vienošanās ar Tiesu administrāciju par prasībām, kā nepieciešamas prokuratūras anonimizēto gala nolēmumu nodošanai portālam *elieta.lv*, izvērtēti iespējamie risinājumi anonimizēšanas rīka pilnveidei, paredzot anonimizācijas veikšanas iespēju gan elektroniskajās formās veidotiem lēmumiem, gan ProIS pievienotiem, izstrādāts izmaiņu pieprasījums un pēc izstrādes veikti testēšanas darbi, kuros tika konstatēta pasūtītā rīka pilnveides nepieciešamība. Pēc definēto papildinājumu izstrādes un atkārtotas testēšanas pilnveidotais prokuroru gala nolēmumu rīks tika iesviests ProIS produkcijas vidē, tika rīkota prokuroru informēšanas un apmācības par rīka izmantošanu. Savukārt 2022. gada 19. decembrī tika izdots ģenerālprokurora rīkojums “Par nolēmumu anonimizāciju”. Līdz ar to ir izpildīts Darba plānā paredzētais un veikta nolēmumu anonimizēšanas rīka pilnveide. Ar 2023. gada 2. janvāri prokuroru pieņemtie gala nolēmumi tiek anonimizēti un ir pieejami ProIS. Paredzēts, ka Tiesu administrācija provizorisks 2023. gada pirmajā ceturksnī izstrādās papildinājumus e-lietas portālā prokuratūrā anonimizēto gala nolēmumu publicēšanai Tiesu administrācijas uzturētajā portālā *elieta.lv*.

Būtiski svarīga loma prokuratūras pārvaldības uzlabošanas procesā, mūsdienīgu vadības metožu ieviešanā un iekšējo procesu efektivitātes nodrošināšanā, kā arī digitālās transformācijas pasākumu īstenošanā ir Administratīvā direktora dienestam. Papildu informācija par šajās jomās paveikto ir iekļauta sadaļā par Administratīvā direktora dienesta 2022. gada darbības pārskatu.

Prokuratūras lomas un prokurora profesijas uzdevumu skaidrošana sabiedrībai

2022. gadā, īstenojot pasākumus Stratēģijas sestās prioritātes mērķu sasniegšanai, būtiski svarīgas bija divas aktivitātes: sabiedriskās domas aptaujas par Latvijas iedzīvotāju attieksmi pret prokuratūru veikšana un Prokuratūras sabiedrisko attiecību un komunikācijas stratēģijas 2023.–2025. gadam izstrāde un apstiprināšana. Balstoties uz sabiedriskās domas aptaujas rezultātiem, bija iespējams precīzāk izstrādāt Prokuratūras sabiedrisko attiecību un komunikācijas stratēģijas prioritātes un ar tām saistītu rīcības plānu laika periodam no 2023. līdz 2025. gadam.

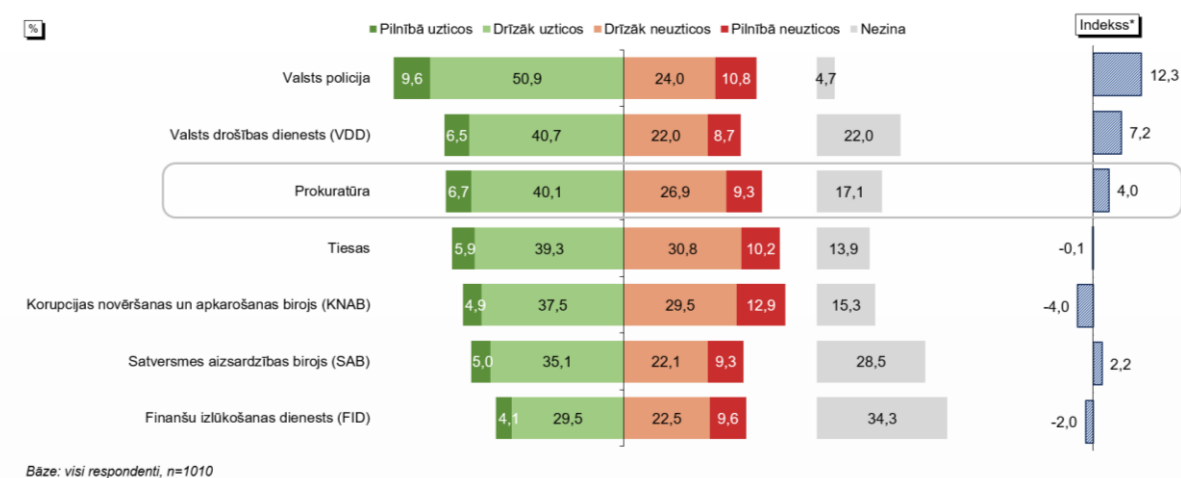
Sabiedrības uzticēšanās prokuratūrai paaugstināšana

Latvijas nacionālajā attīstības plānā 2021.–2027. gadam (turpmāk – NAP2027) rīcības virziena “Tiesiskums un pārvaldība” mērķu sasniegšanas viens no indikatoriem ir noteikta uzticēšanās valsts pārvaldei un tiesībaizsardzības sistēmai. Uzticēšanās rādītāja indikators ir noteikts arī prokuratūrai, par bāzes gadu izvēloties 2018. gadu, kad sabiedrības uzticēšanās prokuratūrai bija 43,9 %. NAP2027 nosaka, ka līdz 2024. gadam šim rādītājam būtu jāsasniedz vismaz 45,8 %, bet 2027. gadā jābūt vismaz 47,1 %. Līdz ar to bija nepieciešams noskaidrot, kāds ir sabiedrības uzticēšanās līmenis 2022. gadā, lai turpmāk to būtu iespējams izmantot kā rādītāju rezultātu sasniegšanas mērīšanai.

Lai īstenotu šo uzdevumu, prokuratūra 2022. gada 28. aprīlī noslēdza līgumu ar pētījumu centru SKDS par “Pētījuma par Latvijas iedzīvotāju attieksmi un saskarsmi ar Latvijas Republikas prokuratūru” veikšanu. Pētījuma norises periodā 2022. gada maijā aptaujātajiem Latvijas iedzīvotājiem lūdza norādīt, cik lielā mērā viņi uzticas dažādām valsts un sabiedriskajām institūcijām. Saskaņā ar aptaujas datiem kopumā 47 % respondentu uzticas prokuratūrai (atbildes “pilnībā uzticos” un “drīzāk uzticos”), savukārt neuzticas 36 % respondentu. Valsts policijai uzticas 61 % (neuzticas: 35 %); Valsts drošības dienestam uzticas 47 % (neuzticas: 31 %), tiesām uzticas 45 % (neuzticas: 41 %), Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojam uzticas 42 % (neuzticas: 42 %), Satversmes aizsardzības birojam uzticas 40 % (neuzticas: 31 %), bet Finanšu izlūkošanas dienestam uzticas 34 % (neuzticas: 32 %).

Uzticēšanās dažādām valsts un sabiedriskajām institūcijām

P5. Lūdzu, atzīmējiet, cik lielā mērā Jūs uzticieties zemāk uzskaitītajām valsts un sabiedriskajām institūcijām! Vai Jūs tām pilnībā uzticieties, drīzāk uzticieties, drīzāk neuzticaties vai arī pilnībā neuzticaties?

*Indekss atspoguļo vērtējumu uzticos/neuzticos īpatnību starpību, kur vērtējumu drīzāk uzticos/drīzāk neuzticos minēšanas biežums (%) ir reizināts ar koeficientu 0,5, bet vērtējumu pilnībā uzticos/pilnībā neuzticos minēšanas biežums - ar koeficientu 1. Indekss var svārstīties robežās no +100 (visi pilnībā uzticas) līdz -100 (visi pilnībā neuzticas).

Pētījuma ietvaros tika noskaidroti respondentu uzskati par to, ar ko, viņuprāt, Latvijā nodarbojas prokurori un prokuratūra. Kopumā 46 % aptaujāto Latvijas iedzīvotāju atbildēja, ka to nezina. 13 % atbildēja, ka prokuratūra ceļ, izskata, uztur apsūdzības, 12 % uzskatīja, ka tā izmeklē, izskata lietas, noziegumus, bet 11 % atbildēja, ka prokuratūra nodarbojas ar tieslietām, tiesvedību. Jautāti, kur iedzīvotāji galvenokārt iegūst informāciju par Latvijas prokuratūras darbu, 43 % respondentu minēja Latvijas TV kanālus, 31 % – dažādus interneta portālus –, 19 % – radio – un tikpat bieži (19 %) minēja dažādus sociālos tīklus. Nedaudz vairāk kā trešdaļa (35 %) respondentu atzina, ka šādu informāciju neiegūst vispār.

Kopumā jāsecina, ka, lai gan kopējais sabiedrības uzticēšanās prokuratūrai rādītājs salīdzinājumā ar 2018. gadu ir pieaudzis par 3 procenta punktiem attiecībā pret NAP2027 ietvaros veikto pētījumu un 2022. gada rādītājs 47 % atbilst mērķim, kurš noteikts kā sasniedzamais 2027. gadā – vismaz 47,1 % –, tomēr aptaujas rezultāti citos jautājumos parādīja, ka turpmākais darbs, īstenojot prokuratūras ārējo komunikāciju, vienlīdz intensīvi vēršams visos aptaujā apzinātajos virzienos. Nepieciešams stiprināt kā prokuratūras tēlu kopumā, tā ģenerālprokurora atpazīstamību un prokurora profesijas prestižu, izglītot sabiedrību par prokuratūras funkcijām un uzdevumiem, veicināt sabiedrības izpratni par prokuratūras lomu tiesiskās valsts veidošanā. Pētījumā iegūtie dati bija svarīgi, atlasot komunikācijas kanālus, ar kuru starpniecību sasniegt identificētās mērķa grupas, lai tās saņemtu informāciju, kas

saistīta ar prokuratūru. Ievērojot pētījuma rezultātus un to, ka ir nepieciešams vēl vairāk veicināt sabiedrības uzticēšanos prokuratūrai, kā arī uzlabot komunikāciju par nozīmīgām prokuratūras aktualitātēm, pētījuma rezultāti tika izmantoti, lai izstrādātu Prokuratūras sabiedrisko attiecību un komunikācijas stratēģijas 2023.–2025. gadam projektu.

Prokuratūras sabiedrisko attiecību un komunikācijas stratēģijas izstrāde

Darbs pie Prokuratūras sabiedrisko attiecību un komunikācijas stratēģijas izstrādes tika uzsākts 2022. gada pavasarī. Prokuratūras sabiedrisko attiecību un komunikācijas stratēģijas izstrādes gaitā veikts esošās situācijas novērtējums, izstrādājot komunikācijas Stipro un vājo pušu, iespēju un draudu analīzi un balstoties uz Iekšējās un ārējās komunikācijas audita ziņojumu, kā arī iepriekš aprakstīto “Pētījumu par Latvijas iedzīvotāju attieksmi un saskarsmi ar Latvijas Republikas prokuratūru”. Tās sagatavošanā ir ņemti vērā arī NAP2027 stratēģiskie mērķi, prioritātes un uzdevumi valsts attīstībai, lai panāktu Latvijas un ikviena iedzīvotāja izaugsmi un labklājības pieaugumu, un uz cilvēku centrētu Latvijas attīstību, kā arī ietverti 2021. gada 14. maijā apstiprinātās Latvijas Republikas prokuratūras komunikācijas instrukcijas un 2015. gada 18. maijā Tieslietu padomes apstiprināto Tiesu sistēmas komunikācijas vadlīniju pamatprincipi.

Prokuratūras sabiedrisko attiecību un komunikācijas stratēģija 2023.–2025. gadam tika apstiprināta 2023. gada 30. janvārī ar Ģenerālprokurora padomes lēmumu. Prokuratūras sabiedrisko attiecību un komunikācijas stratēģijas mērķis ir, īstenojot stratēģiski plānotu, proaktīvu, atvērtu, savlaicīgu un mūsdienīgu komunikāciju, kāpināt sabiedrības uzticības indeksu prokuratūrai un tiesībaizsardzības sistēmai kopumā. Mērķa īstenošanai ir noteikti divi stratēģiskie virzieni: 1) stiprināt prokuratūras institucionālo kapacitāti komunikācijas jomā, tostarp īstenojot pasākumus prokuratūras iekšējās komunikācijas uzlabošanai; 2) vairot sabiedrības izpratni par prokuratūras funkcijām un prokurora īpašo tiesisko statusu.

Pirmajam stratēģiskajam virzienam ir noteiktas šādas prioritātes: 1) stiprināt cilvēkresursu kapacitāti un organizāciju prokuratūrā stratēģiski plānotas, proaktīvas, atvērtas, savlaicīgas un mūsdienīgas komunikācijas īstenošanai, tai skaitā nodrošināt normatīvo aktu bāzi strukturētas, rīcībspējīgas iekšējās un ārējās komunikācijas īstenošanai; 2) veicināt prokuroru un darbinieku izpratni par viņu lomu prokuratūras komunikācijas ar sabiedrību īstenošanā, stiprināt prokuratūras kolektīva savstarpējo sadarbību un saliedētību. Otrajam stratēģiskajam virzienam ir noteiktas šādas prioritātes: 1) īstenot stratēģiski plānotu, proaktīvu, atvērtu, savlaicīgu un mūsdienīgu komunikāciju prokuratūras komunikācijas kanālos un sadarbībā ar medijiem; 2) informēt un izglītēt sabiedrību par prokuratūras funkcijām un prokurora īpašo tiesisko statusu, īstenojot plānotas un cikliskas sabiedrisko attiecību kampaņas.

Prokuratūras kā tiesu varas institūcijas darbs ir vērsts uz visas sabiedrības kopīgo labumu, līdz ar to prokuratūras mērķauditorija ir visi Latvijas iedzīvotāji – kā fiziskas, tā juridiskas personas, kā arī atsevišķos aspektos ārvalstu iedzīvotāji un juridiskās personas. Lai efektīvi un pilnvērtīgi izmantotu iespējas uzrunāt iespējami plašāku sabiedrību, izmantojot atbilstošākos komunikācijas kanālus un izteiksmes veidus, Prokuratūras sabiedrisko attiecību un komunikācijas stratēģijā izdalītas galvenās mērķa grupas, iekļaujot to raksturojumus, un definēti katrai grupai atbilstošākie komunikācijas kanāli un metodes.

Būtiski uzsvērt, ka Prokuratūras sabiedrisko attiecību un komunikācijas stratēģijā ir iekļauts rīcības plāns 2023.–2025. gadam, kurā katrai no izvirzītajām prioritātēm ir izstrādātas konkrētas aktivitātes, noteikti sasniedzamie rezultāti un izpildes termiņi.

Komunikācijas pasākumi prokurora amata tēla popularizēšanai

2022. gadā attiecībā uz prokurora amata tēla popularizēšanu īpaši izceļami trīs pasākumi: prokuratūra dalība karjeras izglītības pasākumā “Ēnu diena” un izglītojošajā kampaņā “Es, Tu un Satversme”, kā arī prokuratūras īstenotā informācijas kampaņa “Prokurora portrets”.

Prokuratūra vairākus gadus ir bijusi aktīva karjeras izglītības pasākuma “Ēnu diena” dalībniece, nodrošinot iespēju jauniešiem ēnot prokurus. 2022. gadā prokuratūra tīmekļvietnē www.enudiena.lv bija reģistrējusi 28 vakances. No piedāvātajām vakancēm, piesakoties Ēnu dienas portālā, tika aizpildītas 22, savukārt vēl astoņi jaunieši ēnot prokurus pieteicās, neizmantojot portālu, līdz ar to “Ēnu dienā” prokuratūrā kopumā prokurus ēnoja trīsdesmit jaunieši.

“Ēnu dienā” piedalījās ne tikai Ģenerālprokuratūra un Rīgā esošās struktūrvienības – Nodokļu un muitas lietu prokuratūra un Rīgas Pārdaugavas prokuratūra –, bet aktīvi iesaistījās arī struktūrvienības reģionos. Jaunieši prokurus ēnoja Rēzeknē, Krāslavā, Daugavpilī, Jelgavā, Valmierā un Liepājā, kur šādu iespēju nodrošināja Austrumlatgales prokuratūra, Dienvidlatgales prokuratūra, Zemgales tiesas apgabala prokuratūra, Vidzemes prokuratūra un Dienvidkurzemes prokuratūra. Lai vispusīgāk iepazītu daudzveidīgo prokuroru darba ikdienu, Ģenerālprokuratūrā bija sagatavota daudzveidīga programma. Tās laikā jauniešiem bija iespēja tikties ar ģenerālprokuru Juri Stukānu, trīs virsprokuriem un četriem prokuriem. Jauniešiem tika demonstrēta vispārīga prezentācija, kurā tika stāstīts par prokuratūras struktūru un darbību, viņi tika iepazīstināti ar prokurora profesijas specifiku, viņiem bija iespēja izjautāt struktūrvienību virsprokurus un prokurus, kā arī uzlaikot prokurora tērpu un tuvāk aplūkot prokurora amata zīmi, lai labāk iejustos prokurora tēlā. Pārrunājot dienas iespākus, jaunieši atzina, ka ievērojami papildinājuši savas zināšanas par prokurora profesiju un to, cik daudzpusīga tā ir, kā arī to, ka ļoti mērķtiecīgi izvēlējušies ēnot prokurus, jo nopietni apsver studēt jurisprudenci un nākotnē pievērsties tieši prokurora profesijai. Jaunieši bija pārsteigti par plašajām karjeras izaugsmes iespējām prokuratūrā.

Otrs pasākums ar jauniešu mērķauditoriju, kurā prokuratūra piedalījās 2022. gadā, bija izglītojošā kampaņa skolēniem “Es, Tu un Satversme”, kas bija veltīta Satversmes simtgadei. Šajā kampaņā kā Satversmes vēstneši iesaistījās arī ģenerālprokurors Juris Stukāns un Ģenerālprokuratūras Darbības kontroles un starptautiskās sadarbības departamenta virsprokurors Aivars Ostapko. Ģenerālprokurors J. Stukāns tikās ar Rīgas 21. vidusskolas skolēniem un runāja par valsts pamatlīkumu, tā vērtībām un nozīmi mūsu ikdienā. Savukārt A. Ostapko devās uz divām izglītības iestādēm Bauskas novadā – Misas pamatskolu un Valles pamatskolu –, kur, uzrunājot jauniešus vienkāršā un saprotamā valodā un izmantojot uzskatāmus piemērus, pamatoja Satversmes nozīmi katra Latvijas pilsoņa dzīvē.

Trešais 2022. gada komunikācijas pasākums, kura fokuss bija prokurora amata tēla popularizēšana, bija prokuratūras veiksmīgi īstenotā kampaņa “Prokurora portrets”. Kampaņas uzdevums bija iepazīstināt sabiedrību ar jaunajiem prokuriem, kuri amatā iecelti 2022. gadā. Kampaņas ietvaros tika sagatavotas 27 amatā iecelto prokuroru īsas intervijas, kurās prokuri iepazīstināja ar sevi un skaidroja savu motivāciju prokurora profesijas izvēlē. Būtiski atzīmēt, ka tieši šīs kampaņas publikācijas prokuratūras sociālo tīklu platformās Facebook un Twitter sasniedza augstu sociālo tīklu apmeklētāju piesaisti.

Papildus jau pieminētajiem pasākumiem sadarbībā ar Latvijas Universitātes Juridisko fakultāti ik gadu kāds no prokuriem dodas pie 1. kursa studentiem projekta “Pirmsaristotelis” ietvaros ar mērķi iepazīstināt viņus ar prokurora profesijas specifiku. Savukārt Latvijas Universitātes rīkotās “Jauno juristu universitātes” ietvaros līdzīgu stāstījumu kāds no prokuriem sniedz 12. klases skolēniem, kuri savu nākotni nolēmuši saistīt ar jurisprudenci. 2022. gadā tika nodrošināta arī prokuratūras dalība Latvijas Universitātes Juridiskās fakultātes studentu pašpārvaldes organizētajā diskusiju ciklā “Krīze

Eiropā”, kurā piedalījās Kurzemes tiesas apgabala prokuratūras prokurors Atis Dzērvēns. Jāatzīmē arī, ka katru gadu prokurori dažādās prokuratūras struktūrvienībās nodrošina Latvijas Universitātes un citu augstskolu studentu prakses vadīšanu.

Komunikācijas pasākumi prokuratūras pozitīvā tēla izkopšanai

Arī 2022. gadā, līdzīgi kā citus gadus, lielāko daļu prokuratūras sniegtās publiskās informācijas veidoja ziņas par prokuroru veiktajām procesuālajām darbībām kriminālprocesos, to pabeigšanu, krimināllietu virzību tiesai un to iztiesāšanas rezultātiem un prokuroru veiktajām pārbaudēm. Papildus šai informācijai tika sagatavotas arī citas publikācijas par prokuratūras darbu, piemēram, par prokuratūras dalību sarunu festivālā “LAMPA” un izglītojošajā *kampaņā* “Es, Tu un *Satversme*”, par sadarbību ar biedrību “Sabiedrība par atklātību – Delna”, par Rīgā rīkoto Baltijas valstu ģenerālprokuroru tikšanos, kā arī par citiem pasākumiem. Kopumā sagatavoti vairāk nekā 350 paziņojumi presei.

2022. gadā aktīvi tika veikta informācijas publicēšana un popularizēšana prokuratūras sociālo tīklu platformās: Facebook platformā ievietotas 442 publikācijas un Twitter platformā – 373 publikācijas. Šo aktivitāšu rezultātā 2022. gadā ir izdevies panākt sekotāju pieaugumu abās platformās – Facebook 634 jauni sekotāji un Twitter 278 jauni sekotāji.

Tāpat kā citus gadus, arī 2022. gadā prokuratūra piedalījās sarunu festivālā “LAMPA”, organizējot diskusiju “E-tiesiskums. Notiek augšupielāde!”. Diskusijas klausītāji varēja iepazīties ar labajiem un ne tik veiksmīgajiem piemēriem no policijas, prokuratūras, tiesas un advokatūras pieredzes darbā e-vidē. Tāpat, saprotot, ka e-procesu veiksmīgu adaptāciju ietekmē dažādi faktori, viens no diskusijas laikā apskatāmajiem tematiem bija tiesu varas sistēmā nodarbināto vecuma un e-pratības mijiedarbība ar veiksmīgu e-procesu ieviešanu. Tika apspriests arī jautājums par to, vai sabiedrība ir gatava e-tieslietām, diskutējot par sabiedrības digitālo prasmju un pieejamo tehnoloģisko iespēju pietiekamību, lai veiksmīgi īstenotu e-tiesiskuma modeli, un kādi ir sarežģījumi, kas jau šobrīd identificēti sadarbībai ar sabiedrību e-vidē, kas tos rosina un kur rast risinājumu. Diskusiju “E-tiesiskums! Notiek augšupielāde!” vadīja Ģenerālprokuratūras Darbības kontroles un starptautiskās sadarbības departamenta Starptautiskās sadarbības nodaļas prokurors Mārcis Viļums, diskusijā piedalījās Rīgas tiesas apgabala prokuratūras prokurors Aldis Lasmanis, Nodokļu un muitas lietu prokuratūras prokurors Andris Aleksejevs, kā arī pārstāvji no Vidzemes rajona tiesas, Valsts policijas un zvērinātu advokātu pārstāvis. Prokurors Mārcis Viļums piedalījās arī improvizācijas teātrī bērniem “Zaķa prāva”, kurā sarežģītie tiesību jautājumi tika risināti caur spēli ar bērniem.

Prokuratūras pozitīvā tēla veidošanu 2022. gadā veicināja arī prokuroru dalība televīzijas kanāla ReTV raidījumā “Zini savas tiesības”. Rīgas Ziemeļu prokuratūras prokureore Alla Seibute piedalījās raidījumā par tēmu “Viens noziegums – dažādi sodi”. Komentāri portālos pie kriminālziņām nereti liecina, ka sabiedrībai pēc kāda izdarītā nozieguma iztiesāšanas patīk pašiem tiesāt un spriest savu taisnīgu tiesu, vienlīdz kritizējot tiesas spriedumu. Cilvēki mēdz salīdzināt divus šķietami līdzīgus noziegumus un brīnīties par to, ka vienam vainīgajam ir ticis piespriests maigāks, citam bargāks sods. Raidījumā tika diskutēts par to, kāpēc šādi lēmumi tiek pieņemti un pēc kā vadās tiesa. Savukārt Ģenerālprokuratūras Darbības kontroles un starptautiskās sadarbības departamenta Prokuratūras funkciju īstenošanas koordinācijas nodaļas prokurors Gints Bērziņš piedalījās raidījumā par tēmu “Soda piemērošana”. Raidījums tika veltīts soda piemērošanai administratīvā pārkāpuma procesā – kā tiek noteikts, kāds administratīvais sods tiks piemērots, kas administratīvā pārkāpuma procesa izpratnē ir lietas, kuras tiek izskatītas pārkāpuma konstatēšanas vietā, un lietas, kuras tiek izskatītas iestādē.

Kopumā jāsecina, ka prokuratūras sabiedrisko attiecību un komunikācijas aktivitātes gan iepriekšējos gados, gan 2022. gadā ir īstenotas veiksmīgi. Par to liecina sabiedrības uzticēšanās rādītāja pieaugums par 3 procenta punktiem salīdzinājumā ar 2018. gadu, sasniedzot 47 % 2022. gadā. Būtiski, ka, sākot ar 2023. gadu prokuratūras sabiedrisko attiecību un komunikācijas aktivitātes tiks īstenotas saskaņā ar Prokuratūras sabiedrisko attiecību un komunikācijas stratēģiju 2023.– 2025. gadam un tās rīcības plānu, īstenojot stratēģiski plānotu, proaktīvu, atvērtu, savlaicīgu un mūsdienīgu komunikāciju.

Prokuroru un darbinieku prasmju attīstība un iesaistīšanās veicināšana, nodrošinot ētikas un integritātes principu ievērošanu

Stratēģijā ir noteikts, ka prokuratūras kapacitāte balstās uz godprātīgiem, profesionāliem un augsti kvalificētiem prokuroriem un darbiniekiem. 2022. gadā, īstenojot pasākumus Stratēģijas septītās prioritātes mērķu sasniegšanai, galvenā uzmanība tika pievērsta apmācību pieejamības nodrošināšanai gan prokuroriem, gan darbiniekiem, kā arī 2021. gadā ieviestā prokuroru–koordinatoru mehānisma darbībai un Latvijas Prokuroru ētikas kodeksa normu iedzīvināšanai. Informācija par apmācību pasākumiem ir iekļauta sadaļā – Administratīvā direktora dienesta 2022. gada darbības pārskats.

Pasākumi prokuroru darba pienākumu izpildei nepieciešamās metodikas izstrādes kapacitātes stiprināšanai

Prokuroru darba pienākumu izpildei nepieciešamo materiālu sagatavošanu nosaka 2021. gadā ģenerālprokurora izdotā “Instrukcija par prokuroru profesionālajai darbībai nepieciešamo materiālu izstrādāšanu un to ievērošanu”. 2022. gadā prokuroriem ir sagatavots ļoti plašs metodisko materiālu klāsts – gan apsūdzību paraugi, gan vadlīnijas, gan likuma normu skaidrojumi, gan tiesu nolēmumu un krimināltiesību teorijas tēžu apkopojumi, kā arī cita veida materiāli.

Apsūdzību paraugi

2022. gada gadā tika sagatavoti un publicēti prokuratūras iekšējā tīmekļvietnē 20 jauni apsūdzību paraugi, kam pievienoti svarīgi kvalifikācijas jautājumi, kuros ietvertas krimināltiesību teorijas un tiesu prakses atziņas. Tie sagatavoti par noziedzīgiem nodarījumiem, kas paredzēti šādos KL Sevišķās daļas pantos – KL 94. pantā, 132.¹ pantā, 159. panta pirmajā daļā, 159. panta trešajā daļā, 160. panta ceturtajā daļā, 160. panta sestajā daļā, 161. pantā, 195. panta trešajā daļā, 231. panta pirmajā daļā, 231. panta otrajā daļā, 231.¹ panta pirmajā daļā, 296. panta otrajā daļā, 318. panta trešajā daļā, 319. panta trešajā daļā, 320. panta ceturtajā daļā, 321. panta ceturtajā daļā, 323. panta otrajā daļā, 325. panta pirmajā daļā, 326.¹ panta pirmajā un otrajā daļā, 326.² panta otrajā daļā.

Savukārt 3 apsūdzību paraugi no iepriekš izstrādātajiem – par KL 177. panta pirmajā daļā, KL 179. panta pirmajā daļā un KL 323. panta pirmajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu – pilnveidoti, papildinot tiem pievienotos svarīgus kvalifikācijas jautājumus ar tiesu nolēmumu un krimināltiesību teorijas atziņām.

Vadlīnijas

2022. gadā ar ģenerālprokurora rīkojumiem apstiprinātas šādas vadlīnijas:

- ✓ Vadlīnijas pirmstiesas kriminālprocesa pabeigšanai, veicot izmeklēšanu un kriminālvajāšanu par KL 253. panta pirmajā un otrajā daļā paredzētajiem noziedzīgajiem nodarījumiem;
- ✓ Vadlīnijas pirmstiesas kriminālprocesa pabeigšanai, veicot izmeklēšanu un kriminālvajāšanu par KL 185. panta pirmajā un otrajā daļā paredzētajiem noziedzīgajiem nodarījumiem;

- ✓ Vadlīnijas pirmstiesas kriminālprocesa pabeigšanai, veicot izmeklēšanu un kriminālvajāšanu par KL 175. pantā un 180. pantā paredzētajiem noziedzīgajiem nodarījumiem;
- ✓ Vadlīnijas vienkāršoto kriminālprocesa pabeigšanas veidu piemērošanai, veicot izmeklēšanu un kriminālvajāšanu par KL 262. panta pirmajā daļā un 1.¹ daļā un KL 262.¹ panta pirmajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu.

Informatīvās vēstules

- ✓ Par vienveidīgu praksi noziedzīgu nodarījumu kvalifikācijā pēc KL 262. panta pirmās daļas un 262. panta 1.¹ daļas, kuras pielikumā ir arī normu piemērošanas ilustratīva shēma;
- ✓ Par izstrādāto kriminālprocesuālo dokumentu paraugu kriminālprocesa izbeigšanai pēc KPL 392. panta 1.¹ daļas, kuras pielikumā ir lēmuma un paziņojuma par kriminālprocesa izbeigšanu paraugs;
- ✓ Par konta numuru, uz kuru nepieciešams pārskaitīt naudu, ar kuru aizstāj citai personai piederošu transportlīdzekli KL 262. panta gadījumā;
- ✓ Par likumu “Grozījumi Kriminālprocesa likumā”, kas stājās spēkā 2022. gada 3. novembrī;
- ✓ Par likumu “Grozījumi likumā “Par Krimināllikuma spēkā stāšanās un piemērošanas kārtību””, kas stājās spēkā 2022. gada 15. jūnijā;
- ✓ Par likuma “Grozījumi Krimināllikumā” un likuma “Grozījums likumā “Par Krimināllikuma spēkā stāšanās un piemērošanas kārtību””, kas stājās spēkā 2022. gada 4. maijā;
- ✓ Par KL 58.¹ panta ceturtās daļas 3. punkta piemērošanu praksē;
- ✓ Par KPL 143. panta ceturtajā daļā paredzētā pārskata sagatavošanu;
- ✓ Par priekšraksta par sodu nosūtīšanu izpildei KL 262. panta gadījumā;
- ✓ Par transportlīdzekļa konfiskāciju, piemērojot prokurora priekšrakstu par sodu;
- ✓ Par Senāta lēmumu lietā Nr. SKK-53/2021;
- ✓ Par Senāta lēmumu lietā Nr. SKK-J-189/2022 (par tiesību ierobežošanu);
- ✓ Par Senāta lēmumu lietā Nr. SKK-7/2022 (par konstatētiem trūkumiem valsts apsūdzības uzturēšanā);
- ✓ Par 2020. gada 17. decembra likuma “Grozījumi Krimināllikumā” pareizu izpratni un piemērošanu;
- ✓ Par konfiskācijai pakļautās ne arestētās mantas vērtības noteikšanu;
- ✓ Par ziņu sniegšanu atbildīgajām institūcijām;
- ✓ Par kvalifikācijas jautājumiem lietās, saistītās ar viltotiem Covid-19 sertifikātiem;
- ✓ Par Senāta lēmumu lietā Nr. SKK-159/2021;
- ✓ Par Senāta lēmumu lietā Nr. SKK-J-301/2022;
- ✓ Par KPL 420. panta ceturtās daļas piemērošanu;
- ✓ Par Senāta lēmumu lietā Nr. SKK-113/2022;
- ✓ Par tiesas nolēmumu krimināllietā Nr. 11110042817 (par procesuālo izdevumu piedziņas saprātīgo termiņu un piedziņas iespējamību pēc sodāmības dzēšanas);
- ✓ Par KL 262.¹ panta pirmajā daļā (KL redakcijā līdz 2022. gada 24. novembrim) un 262. panta pirmajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu subjektu;
- ✓ Par ekspertu un speciālistu pieaicināšanas izmeklēšanā nepieciešamības izvērtēšanu;
- ✓ Par lietisko pierādījumu un arestētās mantas glabāšanu;
- ✓ Pārskats par trauksmes celšanu 2021. gadā.

Trīs no minētajām informatīvajām vēstulēm nosūtītas arī izmeklēšanas iestādēm zināšanai un izmantošanai praktiskajā darbā: 1) Par KL 262.¹ panta pirmajā daļā (KL redakcijā līdz 2022. gada 24. novembrim) un 262. panta pirmajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu subjektu; 2) Par izstrādāto kriminālprocesuālo dokumentu paraugu kriminālprocesa izbeigšanai pēc KPL 392. panta

1.¹ daļas; 3) Par vienveidīgu praksi noziedzīgu nodarījumu kvalifikācijā pēc KL 262. panta pirmās daļas un 262. panta 1.¹ daļas.

Papildus prokuratūra ir sagatavojusi un nosūtījusi izmeklēšanas iestādēm metodisko materiālu – “Par speciālo izmeklēšanas darbību uzsākšanu neatliekamības gadījumos” (17.01.2022.).

Izveidota prokuroru–koordinatoru (mentor) grupa, definējot konkrētus profesionālās darbības virzienus metodiskā atbalsta sniegšanai

Prokuroru–koordinatoru (mentor) mehānisma mērķis ir uzlabot prokuratūras darba kvalitāti un prokuroru savstarpējo sadarbību, šim nolūkam prokurori ar ievērojamu darba stāžu sniedz padomus mazāk pieredzējušiem prokuroriem, apkopo un risina problēmjautājumus. Prokuroru–koordinatoru konsultācijas ir viens no apmācību līdzekļiem, kurš tiek izmantots prokuroru profesionālo iemaņu pilnveidošanai. Prokuroru–koordinatoru mehānismu regulē ar ģenerālprokurora pavēli apstiprinātā “Prokuroru apmācības kārtība”, kurā ir noteikts, ka par prokuroru–koordinatoru kļūst ar Prokuroru atestācijas komisijas lēmumu, pamatojoties uz struktūrvienības nolikumu vai ar struktūrvienības virsprokurora piekrišanu, izvirzot savu kandidatūru patstāvīgi.

Šī mehānisma ietvaros prokuroriem ir tiesības saņemt prokurora–koordinatora konsultāciju (klātienē, telefoniski, e-pastā) strīdīgās tiesību normu piemērošanas situācijās (arī procesuālajos jautājumos) vai gadījumā, ja attiecīgajā jautājumā trūkst pieredzes, bet prokuroru–koordinatoru uzdevums ir sniegt konsultāciju savā tiesību jomā prokuroram, kurš vērsies pēc padoma. Gadījumā, ja ar sniegtās konsultācijas palīdzību nav izdevies vai nav iespējams atrisināt problēmu, prokurors–koordinators informē Ģenerālprokuratūras Darbības kontroles un starptautiskās sadarbības departamenta virsprokuroru, norādot, kāda rakstura problēma tā ir (normatīvo aktu nepilnības, vienotas izpratnes trūkums u. tml.) un iespējamo risinājumu (likuma grozījumi, vadlīniju izstrāde, iekšēja normatīva nepieciešamība u. tml.). Ģenerālprokuratūras Darbības kontroles un starptautiskās sadarbības departamenta virsprokurors organizē pasākumus konstatēto trūkumu novēršanai.

2022. gadā izveidotais koordinējošo prokuroru saraksts tika pastāvīgi aktualizēts un šobrīd tajā ir iekļauti 53 prokurori-koordinatori, kuri sniedz konsultācijas par šādiem jautājumiem:

- ✓ vainas formas (nodoms, neuzmanība (KL 8.–10. pants), cēloņsakarība, KL normu interpretācijas noteikumi;
- ✓ soda noteikšana par vairākiem noziedzīgiem nodarījumiem un pēc vairākiem spriedumiem (KL 50., 51. pants);
- ✓ juridiskajām personām piemērojamie piespiedu ietekmēšanas līdzekļi (KL 70.¹–70.⁹ pants);
- ✓ naida noziegumi – genocīda, nozieguma pret cilvēci, nozieguma pret mieru un kara nozieguma attaisnošana (KL 74.¹ pants), nacionālā, etniskā un rasu naida izraisīšana (KL 78. pants), diskriminācijas aizlieguma pārkāpšana (KL 149.¹ pants), sociālā naida un nesaticības izraisīšana (KL 150. pants), noziedzīga nodarījuma izdarīšana rasistisku, nacionālu, etnisku vai reliģisku motīvu vai sociālā naida dēļ kā atbildību pastiprinošs apstāklis (KL 48. panta pirmās daļas 14. punkts);
- ✓ terorisma draudu raksturojums Latvijā;
- ✓ terorisma apkarošanas krimināltiesiskie aspekti un starptautiskās tendences (KL 79.¹–79.⁶ pants);
- ✓ noziedzīgi nodarījumi pret dabas vidi (KL 96.–115.¹ pants);
- ✓ KL 116., 117., 118. pantā (slepkavība) paredzēto noziedzīgo nodarījumu sastāvu pazīmju problēmjautājumi;
- ✓ nonāvēšanas kvalifikācija un pierādījumu iegūšanas iespējas (KL 116.–124. pants, 125. panta trešā daļa);

- ✓ atbildība par būvniecības, darba drošības un ugunsdrošības normu pārkāpumiem (KL 146., 238., 239., 239.¹, 240. pants);
- ✓ cilvēku tirdzniecība (KL 154.¹ pants);
- ✓ noziedzīgi nodarījumi pret tikumību un dzimumneaizskaramību (KL 159.–166. pants);
- ✓ KL 170. pantā (izvairīšanās no uzturēšanas) paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva pazīmju problēmjautājumi;
- ✓ nelikumīgas darbības ar finanšu instrumentiem un maksāšanas līdzekļiem (KL 193. pants), datu, programmatūras un iekārtu iegūšana, izgatavošana, izplatīšana, izmantošana un glabāšana nelikumīgām darbībām ar finanšu instrumentiem un maksāšanas līdzekļiem (KL 193.¹ pants), ziņu nesniegšana un nepatiesu ziņu sniegšana par līdzekļu piederību un patieso labuma guvēju (KL 195.¹ pants) saistībā ar noziedzīgi iegūtu līdzekļu procesiem;
- ✓ noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas apkarošanas problēmjautājumi (KL 195. pants, kopība ar predikatīvajiem noziedzīgajiem nodarījumiem);
- ✓ izvairīšanās no nodokļu un tiem pielīdzināto maksājumu nomaksas (KL 218. pants);
- ✓ cietsirdīga izturēšanās pret dzīvniekiem (KL 230. pants, Dzīvnieku aizsardzības likums);
- ✓ noziedzīgi nodarījumi datortīklos (kibernoziegumi), tai skaitā specializētās struktūrvienības, to kompetence (Latvijā un ES);
- ✓ ceļu satiksmes un transportlīdzekļu ekspluatācijas noteikumu pārkāpšana (KL 260., 262. pants) – konsultācijas tiesu autotehniskās ekspertīzes jautājumos, sākotnējo izmeklēšanas darbību, it īpaši notikuma vietas apskates, kvalitāte, ceļu satiksmes negadījumu shēmu analīze, vienota sodu politika, izmeklētāja un uzraugošā prokurora darbību koordinācija u. c.
- ✓ valsts robežas nelikumīga šķērsošana, personas nelikumīga pārvietošana pāri valsts robežai, nodrošināšana ar iespēju nelikumīgi uzturēties Latvijas Republikā (KL 284., 285., 285.¹ pants);
- ✓ noziedzīgi nodarījumi valsts institūciju dienestā (KL 316.–324. pants, 329. pants);
- ✓ koruptīvu noziedzīgu nodarījumu izmeklēšana jautājumos, kas skar OECD kompetenci, juridiskās personas un valsts amatpersonas koruptīvie noziedzīgie nodarījumi;
- ✓ metodiska atbalsta sniegšana kriminālprocesos, kas saistīti ar noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu un terorisma un proliferācijas finansēšanu;
- ✓ tiesību uz sadarbību citu personu izdarītu noziedzīgu nodarījumu atklāšanā realizācijas tiesiskie un praktiskie aspekti;
- ✓ speciālais izmeklēšanas eksperiments, tā piemērošana praksē;
- ✓ prokurora priekšraksts par sodu, tā piemērošanas tiesiskie un praktiskie aspekti;
- ✓ rīcība ar mantu kriminālprocesā;
- ✓ kriminālprocess par noziedzīgi iegūtu mantu (KPL 59. nodaļa), tā praktiskā piemērošana;
- ✓ kriminālprocesa īpatnības, piemērojot piespiedu ietekmēšanas līdzekļus juridiskajai personai;
- ✓ valsts amatpersonu kriminālprocesuālā imunitāte;
- ✓ problēmjautājumi procesuālo darbību izpildē ar valsts noslēpuma objektiem;
- ✓ tiesību iepazīties ar krimināllietas materiāliem (KPL 375., 375.¹ pants) specifika iepretim Informācijas atklātības likuma nosacījumiem;
- ✓ personas izdošana pēc Latvijas lūguma, tai skaitā uz Eiropas apcietinājuma lēmuma pamata;
- ✓ kriminālprocesa nodošanas ārvalstij/procesa pārņemšanas Latvijā praktiskie jautājumi;
- ✓ tiesiskās palīdzības lūguma ārvalstij, tai skaitā Eiropas izmeklēšanas rīkojuma, sastādīšana/ārvalsts tiesiskās palīdzības lūguma izpilde;
- ✓ apvienotās izmeklēšanas grupas;
- ✓ personas izdošana pēc ārvalsts lūguma;

- ✓ ES finanšu interešu aizsardzības jautājumi krimināltiesiskajā sfērā (tiesiskais regulējums, iesaistītās institūcijas, Eiropas prokurora un Eiropas deleģēto prokuroru funkcijas, kriminālprocesu piekritība, atsevišķi praktiskie jautājumi);
- ✓ kasācijas protesta kvalitatīva sastādīšana, kā arī protestu KPL 649. panta trešās daļas, 651. panta septītās daļas kārtībā sagatavošana;
- ✓ bērnu tiesību aizsardzība krimināltiesiskā un sociālā skatījumā;
- ✓ klasificētas informācijas aizsardzības normatīvais regulējums;
- ✓ iesniegumu izskatīšana prokuratūrā valsts un personu tiesību aizsardzības jomā;
- ✓ prasības pieteikuma saturs un forma civilprocesā (Civilprocesa likuma 90. panta otrā daļa), tiesas nolēmuma pārsūdzēšanas pamats un kārtība, lietas jauna izskatīšana sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem;
- ✓ adopcijas lietu praktiskās problēmas prokurora kompetences ietvaros, adopcijas apstiprināšana un atcelšana;
- ✓ lietas, kas izriet no aizgādības un saskarsmes tiesībām;
- ✓ prokurora atzinuma saturs un forma civilietā (Civilprocesa likums 90. panta trešā daļa);
- ✓ fiziskās un juridiskās personas maksātnespējas procesa lietas;
- ✓ pazudušas personas izsludināšana par mirušu;
- ✓ personas rīcībspējas ierobežošana un aizgādības nodibināšana izlaidīgas vai izšķērdīgas dzīves dēļ, kā arī alkohola vai citu apreibinošu vielu pārmērīgas lietošanas dēļ;
- ✓ īpašuma tiesību un apgrūtinājumu reģistrēšana Zemesgrāmatā;
- ✓ streika vai streika pieteikuma atzīšana par nelikumīgu;
- ✓ lokauta vai lokauta pieteikuma atzīšana par nelikumīgu;
- ✓ administratīvā procesa tiesības;
- ✓ tiesas spriedumu izpilde, mantas konfiskācija, tiesu izpildītāju darbības jautājumi, aizskartās mantas īpašnieks kriminālprocesā;
- ✓ personas rīcībspējas ierobežošana un aizgādības nodibināšana garīga rakstura vai citu veselības traucējumu dēļ, ierobežojumu pārskatīšana, pagaidu aizgādības nodibināšana;
- ✓ kredītiestāžu maksātnespējas un likvidācijas lietas;
- ✓ notāru darbība, notariālie akti, apliecinājumi;
- ✓ administratīvā pārkāpuma process, Administratīvās atbildības likuma piemērošanas problemātika, prokurora loma administratīvā pārkāpuma procesā.

Par izmaiņām prokuroru–koordinatoru sarakstā visi prokurori tiek informēti elektroniski un aktuālais prokuroru–koordinatoru saraksts ir pieejams prokuratūras iekšējā tīmekļvietnē.

Prokuroru–koordinatoru mehānisma darbības novērtējuma veikšanai ir paredzēts, ka Administratīvā direktora dienesta Projektu un apmācību koordinācijas nodaļa divas reizes gadā organizē prokuroru anonīmu aptauju par sniegto konsultāciju kvalitāti. 2022. gada pavasarī veiktā prokuroru aptauja parādīja, ka kopumā prokurori atzinīgi novērtēja sadarbību ar koordinējošiem prokuroriem (16 % pilnībā piekrita, 64 % piekrita, ka šī sadarbība ir veiksmīga). Tāpat vairumā gadījumu (pilnībā piekrita 23 %, piekrita 51 %) atzīts amatā augstāku prokuroru metodiskais un praktiskais atbalsts koordinācijas tvērumā, tomēr norādīts arī uz nepieciešamību to pilnveidot. 2022. gada decembrī veiktajā anonīmajā aptaujā par koordinējošo prokuroru sniegto konsultāciju kvalitāti tika iekļauti arī jautājumi par spilgtākajiem gadījumiem, kad konsultācija bija noderīga, vai tieši pretēji. 75 % no prokuroriem, kuri piedalījās aptaujā, atzina prokuroru–koordinatoru konsultācijas par noderīgām, tikai četri prokurori norādīja, ka jautājumu risinājumu rast nav izdevies. No aptaujas dalībniekiem saņemti arī priekšlikumi prokuroru–koordinatoru mehānisma darbības uzlabošanai.

Jaunā Latvijas Prokuroru ētikas kodeksa iedzīvināšana

2022. gadā sadarbībā ASV vēstniecību Latvijā un biedrību “Sabiedrība par atklātību – Delna” tika organizēts lekciju cikls par Latvijas Prokuroru ētikas kodeksu gan Rīgā Prokuroru atestācijas komisijas locekļiem, gan arī prokuroriem Jelgavā un Valmierā. Kopā šajās lekcijās piedalījušies 49 prokurori. Lekciju laikā prokurori tika iepazīstināti ar Latvijas Prokuroru ētikas kodeksa saturu, kā arī tika izskatīti trīs dažādu situāciju scenāriji, kuros aprakstīta ētiski neviennozīmīga situācija, ar kuru prokurors var saskarties, veicot savus amata pienākumus. Darbojoties grupās un diskutējot, tika vērtēti un pārrunāti risinājumi, balstoties uz Latvijas Prokuroru ētikas kodeksā definētajām normām. 2023. gadā paredzēts lekcijas atkārtot Liepājā un Rēzeknē.

2022. gada 7. novembrī tika sagatavots Prokuroru atestācijas komisijas skaidrojums par ētikas jautājumu, atsaucoties uz prokurores lūgumu sniegt skaidrojumu, vai viņa ārpus amata pienākumu veikšanas, atvaļinājuma laikā, pēc Eiropas Parlamenta deputātes uzaicinājuma apmeklējot Eiropas Parlamentu, nav pārkāpusi Latvijas Prokuroru ētikas kodeksa normas. Prokurore norādīja, ka viņas māsa saņēmusi Eiropas Parlamenta deputātes uzaicinājumu grupas ietvaros apmeklēt Eiropas Parlamentu Briselē. Tā kā grupas dalībniekam bija iespēja aicināt līdzbraucēju, māsa uzaicinājusi arī viņu. Prokurores brauciena nolūks bija iepazīt Eiropas Parlamentu un tā kompetences, noskaidrot lēmumu pieņemšanas kārtību, pilnveidot savas zināšanas un iedziļināties skatāmo jautājumu lokā. Grupas ietvaros notikusi īsa tikšanās arī ar Eiropas Parlamenta deputāti. Tikšanās laikā netika uzsvērts, kādā statusā viņa ieradusies, tai skaitā, ka viņa ir valsts amatpersona. Tā kā apmeklējums tika apmaksāts no Eiropas Parlamenta budžeta līdzekļiem, prokurore lūdza skaidrot, vai šāda rīcība atbilst Latvijas Prokuroru ētikas kodeksa normām, kā arī izvērtēt iespējamos riskus, kas varētu ietekmēt prokuratūras reputāciju vai dotu pamatu apšaubīt viņas objektivitāti.

Prokuroru atestācijas komisija skaidrojumā uzsvēra, ka no Latvijas Prokuroru ētikas kodeksa normām izriet, ka prokuroram tiek izvirzītas paaugstinātas uzvedības prasības, gan pildot amata pienākumus, gan privātajā dzīvē. Atsevišķas Latvijas Prokuroru ētikas kodeksa normas paredz prokuroram ierobežojumus ārpusdarba attiecībās, tomēr prokurors nav un nevar būt izolēts no sabiedrības un tajā notiekošajiem procesiem. Vispusīgums, padziļināta interese, līdzdalība ir katras personības attīstības un prokurora profesionālās kompetences pilnveidošanās pamatā. Prokuroram kā jebkuram sabiedrības loceklim ir Latvijas Republikas Satversmē garantētās cilvēka pamattiesības, tai skaitā domas, apziņas, vārda brīvības, kā arī tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību. Arī Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 11. pants noteic, ka ikvienai personai ir tiesības uz vārda brīvību. Šīs tiesības ietver uzskatu brīvību un brīvību saņemt un izplatīt informāciju vai idejas bez valsts iestāžu iejaukšanās un neatkarīgi no valstu robežām. Turklāt ētikas un uzvedības principi, kas jāievēro prokuroram, nevar būt par pamatu, lai nemotivēti iejauktos prokurora privātajā dzīvē vai nepamatoti ierobežotu viņa dalību sabiedriskajos pasākumos (Latvijas Prokuroru ētikas kodeksa 44. punkts).

Prokuroru atestācijas komisija uzsvēra, ka prokurors ir pakļauts pastāvīgai sabiedrības uzmanībai, tādēļ arī ārpus amata pienākumu pildīšanas viņš uzņemas personīgus ierobežojumus, ko cita persona varētu uztvert par apgrūtinošiem (Latvijas Prokuroru ētikas kodeksa 34. punkts). Tomēr prokuroram ne vienmēr obligāti jāizvairās no pasākumu apmeklēšanas vai tikšanās ar personām, par kurām nākotnē, iespējams, varētu būt jāpieņem lēmums vai jāveic uzraudzības, kontroles, izmeklēšanas vai sodīšanas funkcijas.

Lai nepieļautu privātu vai ārēju interešu ietekmi uz prokurora neatkarību un izlemtu, vai piedalīties kādā pasākumā pēc atsevišķas personas, personu grupas vai politiskās partijas uzaicinājuma, Prokuroru atestācijas komisija aicina prokurorus izvērtēt vairākus kritērijus:

1. *Pasākuma mērķis un formāts.* Tam jābūt skaidram un saprotamam, lai tas neradītu pamatu šaubām ne neatkarīgam vērotājam, ne arī pašam prokuroram. Svarīgi, kur notiek pasākums, cik plašs

ir uzaicināto personu loks, vai ir saprotams, pēc kādiem kritērijiem ir izvēlētas uzaicinātās personas. Konkrētajā gadījumā prokurores mērķis ir saprotams, tas nevarētu radīt šaubas par prokurora neatkarību un godprātību. Viesošā Eiropas Parlamentā prokurorei sniedza unikālu iespēju uzzināt, kā darbojas ES parlamentārā demokrātija un kā Eiropas Parlamenta pieņemtie lēmumi skar ikviena cilvēka ikdienas dzīvi, kā arī iespēju iepazīt Eiropas Parlamenta un ES darbu, vēsturi un darbības principus. Eiropas Parlamentu var apmeklēt pēc kāda Eiropas Parlamenta deputāta uzaicinājuma vai pēc savas iniciatīvas. Apmeklējuma ietvaros notiek tikšanās arī ar Eiropas Parlamenta deputātiem. Eiropas Parlamenta apmeklējums ietver sevī arī tiesības iegūt informāciju par institūcijas lomu un darbu. Tādēļ arī prokuroram kā ikvienam ES pilsonim nevajadzētu pastāvēt ierobežojumiem savas tiesības brīvi izmantot. Lai arī uzaicinājums un turpmākie organizatoriska rakstura pasākumi bija no konkrētas Eiropas Parlamenta deputātes, tas pats par sevi nav pamats liegt prokurora līdzdalību vizītē, tomēr katru uzaicinājumu ieteicams izvērtēt individuāli.

2. *Pasākuma finansētājs.* Saņemot uzaicinājumu uz sabiedrisku pasākumu, jānoskaidro, kas to finansē, vai ir paredzēta dalības maksa. Svarīgi, lai dalības finansēšana nevarētu radīt šaubas par prokurora neatkarību. Eiropas Savienības māja, kas apvieno Eiropas Parlamenta biroju Latvijā un Eiropas Komisijas pārstāvniecību Latvijā, Prokuroru atestācijas komisijai sniedza informāciju, ka ar apmeklējumu saistītie izdevumi grupai tiek apmaksāti no Eiropas Parlamenta budžeta līdzekļiem. Tā kā finansējuma avots ir publiskas personas līdzekļi, kas tiek izmantoti konkrētam mērķim, saprātīgam vērotājam nevajadzētu rasties šaubām par prokurora neatkarību un godprātību.

3. *Vai pasākuma apmeklēšana varētu būt pamats atstatīties no kriminālprocesa veikšanas, lēmuma pieņemšanas vai piedalīšanās lietas izskatīšanā tiesā?* Galvenais nosacījums jautājumā par atstatīšanos ir prokurora spēja pieņemt objektīvu lēmumu un novērtēt apstākļus, kas var radīt kļūdainu priekšstatu par prokurora neatkarību. Piedaloties šādos pasākumos, nevajadzētu radīt situācijas, kuru dēļ būtu jāatstatās no kriminālprocesa veikšanas, lēmuma pieņemšanas vai piedalīšanās lietas izskatīšanā tiesā. Protams, vienmēr pastāv potenciāli interešu konflikta riski. Piemēram, konkrētajā brīdī nav personiskās intereses, bet, iespējams, nākotnē tādas var rasties saistībā ar prokurora veicamajām funkcijām vai pienākumiem (interesu konflikts, valsts amatpersonas deklarācijā norādāmās ziņas u. tml.). Atbildība par prokurora ētikas principu ievērošanu uz katru prokuroru gulstas pastāvīgi (Latvijas Prokuroru ētikas kodeksa 42. punkts).

Prokuroru atestācijas komisija vērsa uzmanību, ka prokurora ārpusdarba attiecībām, jebkādi dalībai vai līdzdalībai pasākumos jānotiek stingrā saskaņā ar Latvijas Prokuroru ētikas kodeksu, īpaši 5. punktu, kas noteic, ka prokurors, pildot savus amata pienākumus, ir brīvs no atsevišķas personas, personu grupas, politiskas partijas interesēm, [...] politisko [...] vai citu interešu ietekmi uz savu rīcību vai lēmumiem; 35. punktu – ārpus darba prokurora uzvedība saglabājas tāda, lai neradītu pamatu šaubām par viņa spēju objektīvi veikt savus amata pienākumus; 37. punktu – prokurors nedrīkst radīt priekšstatu, ka kādai personai būs iespēja ietekmēt prokuroru laikā, kad viņš pildīs amata pienākumus.

Skaidrojuma noslēguma daļā Prokuroru atestācijas komisijas secināja, ka prokurores rīcībai konkrētajos apstākļos – apmeklējot Eiropas Parlamentu un tiekoties ar Eiropas Parlamenta deputāti – saprātīgam vērotājam nevajadzētu radīt šaubas par Latvijas Prokuroru ētikas kodeksa normu pārkāpumu. Ar minēto skaidrojumu iepazīstināti visi prokurori un tas ir ievietots arī prokuratūras iekšējā tīmekļvietnē.

Minētais piemērs ļoti uzskatāmi raksturo pieeju, kas vistiešākajā mērā saistīts ar jaunā Latvijas Prokuroru ētikas kodeksa iedzīvināšanas efektivitāti praksē. Saskaņā ar šo kodeksu jebkurš prokurors var vērsties Prokuroru atestācijas komisijā pēc padoma par kādu ētiska rakstura jautājumu un saņemt atbildi. Savukārt Prokuroru atestācijas komisija, sniedzot savu skaidrojumu par vienu vai otru ētiska rakstura dilemmu praksē, veido vienotu redzējumu par prokurora ētikas standartiem. Svarīgi arī

pieminēt, ka atbilstoši Latvijas Prokuroru ētikas kodeksa normām jebkuram prokuroram ir tiesības izmantot arī prokuratūras kontaktpersonu trauksmes celšanas jomā, kas jautājumus par ētikas normām Prokuroru atestācijas komisijai iesniegtu pseidonimizētā veidā.

Papildus iepriekš minētajam skaidrojumam 2022. gada 9. novembrī Prokuroru atestācijas komisijā apspriests jautājums par iespējamajiem ētikas pārkāpuma riskiem un Vidzemes prokuratūras prokurorei sniegta konsultācija.

Izstrādāta un ieviesta Integritātes kontroles sistēma (stratēģija)

2022. gadā izstrādāts iekšējā tiesību akta projekts, kurā paredzēts noteikt iekšējās kontroles sistēmu prokuroru korupcijas, interešu konflikta un integritātes risku novēršanai prokuratūrā, kā arī notikušas konsultācijas ar Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroju. Izpildot Darba plānā uzdevuma posmu par atbildības noteikšanu ar integritāti saistītu pasākumu veikšanai un koordinēšanai, minētajā projektā iestrādātas virsprokuroru funkcijas. Savukārt Darba plāna uzdevuma izpildes posmā, kas paredz esošās situācijas izpēti (risku noteikšana, risku ietekmes mazināšanai nepieciešamie pasākumi u. c.), turpināta tā pielikumu izstrāde. 2023. gadā darbs tiks turpināts, īstenojot šī iekšējā tiesību akta projekta izstrādi, saskaņošanu un pieņemšanu.

Prokuratūrā izveidotā trauksmes celšanas kanāla popularizēšana

Saskaņā ar Darba plānā noteikto tika apkopota informācija par trauksmes celšanu un trauksmes cēlēju aizsardzību prokuratūrā 2021. gadā, kas atbilstoši Trauksmes celšanas likuma 8. panta otrās daļas 6. punkta noteikumiem sniegta Valsts kancelejai. Sniegtā informācija publicēta tīmekļvietnē <https://www.trauksmescelejs.lv/statistika>.

2021. gadā prokuratūrā tika saņemti 48 iesniegumi, kas noformēti kā trauksmes cēlēju ziņojumi, tas ir, 9,1 % no kopējā iesniegumu skaita valstī. Vairāk iesniegumu saņemti tikai Valsts ieņēmumu dienestā – 85 –, Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojā – 63 – un Rīgas pilsētas pašvaldībā – 52.

Trauksmes cēlēju aktivitāte prokuratūrā 2021. gadā palielinājusies par 14,3 %, tas ir, saņemts par 6 iesniegumiem vairāk nekā 2020. gadā, kas liecina par to, ka uzticēšanās prokuratūrai un trauksmes celšanas sistēmai kopumā ir augusi. No prokuratūrā 2021. gadā saņemtajiem iesniegumiem 6 atzīti par trauksmes cēlēju ziņojumiem, turpretī 2020. gadā par tādu netika atzīts neviens iesniegums, jo neatbilda kādai no trauksmes celšanas pazīmēm (piemēram, ziņots par vispārīgiem pārkāpumiem, kas nav saistīti ar darbu, informācija sniegta tikai par personīgu interešu aizskārumu).

Minētais liecina, ka personas pirms celt trauksmi vairāk iepazīstas ar informāciju par trauksmes celšanas sistēmu, kas pieejama prokuratūras tīmekļvietnē, kā arī izmanto iespēju konsultēties par trauksmes celšanas jautājumiem ar prokuratūras kontaktpersonu. Prokuratūra atbilstoši Valsts kancelejas publicētajam pārskatam kopā ar Izglītības un zinātnes ministriju un Labklājības ministriju pēc atzīto trauksmes cēlēju ziņojumu skaita ir astotā starp visām kompetentajām institūcijām. Visvairāk trauksmes cēlēju ziņojumi atzīti Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojā – 22 –, Rīgas pilsētas pašvaldībā – 19 –, Valsts ieņēmumu dienestā – 14.

Prokuratūrā 2021. gadā sniegtas arī konsultācijas 23 personām par jautājumiem, kas saistīti ar trauksmes celšanu. Personām telefoniski sniegtas konsultācijas (informācija) par Trauksmes celšanas likumā noteikto ziņojuma iesniegšanas kārtību, trauksmes cēlēja identitātes aizsardzības garantijām, kā arī citiem jautājumiem, kas saistīti ar trauksmes celšanu. Tāpat, sadarbojoties ar citām institūcijām, sniegtas konsultācijas un nepieciešamā informācija arī šo institūciju kontaktpersonām par problēmjautājumiem, kas saistīti ar trauksmes cēlēju ziņojumu izvērtēšanu vai to virzību.

Visvairāk iesniedzēju prokuratūrai 2021. gadā ziņojuši par iespējamajiem pārkāpumiem šādās jomās:

- ✓ amatpersonu bezdarbību, nolaidību, dienesta stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu vai citām prettiesiskām darbībām;
- ✓ korupciju;
- ✓ publiskas personas finanšu līdzekļu vai mantas izšķērdēšanu, pārkāpumiem publisko iepirkumu jomā;
- ✓ cilvēktiesību pārkāpumiem;
- ✓ vides drošības apdraudējumu u. c.

Prokuratūrā, izskatot trauksmes cēlēju ziņojumus pēc būtības, vienā gadījumā ir uzsākts kriminālprocess par atkritumu apsaimniekošanas noteikumu pārkāpšanu, kā arī par zemes piesārņošanu ar atkritumiem. Izmeklēšanu šajā kriminālprocesā veic Valsts policijas Galvenās kriminālpolicijas pārvaldes Ekonomisko noziegumu apkarošanas pārvalde, bet uzraudzību realizē Daudznozaru specializētā prokuratūra.

Savukārt piecos trauksmes cēlēju ziņojumos norādītie fakti pārbaudes gaitā nav apstiprinājušies. Viena laikus norādāms, ka viena no tiesas apgabala prokuratūrām, veicot pārbaudi par trauksmes cēlēju ziņojumos norādīto saistībā ar procesuāli pilnvaroto amatpersonu iespējamajiem pārkāpumiem kriminālprocesā, konstatēja, ka divos kriminālprocesos procesa virzītāji nenodrošina mērķtiecīgu izmeklēšanu un pieļauj neattaisnotu vilcināšanos. Tādējādi, pamatojoties uz KPL 46. panta otrās daļas 6. punktu, procesa virzītājiem doti amatā augstāka prokurora rakstveida norādījumi par izmeklēšanas darbību veikšanu, kā arī iesniegts prokurora iesniegums par pieļautajiem pārkāpumiem kriminālprocesā.

2022. gada 12. jūlijā sagatavots metodiskais materiāls prokuroriem un prokuratūras darbiniekiem “Pārskats par trauksmes celšanu 2021. gadā”, kurā iekļauti visi pārskata rezultāti, t. sk. dati par citām institūcijām, kā arī par pārskata periodā konstatētajiem problēmjautājumiem un ieteikumiem to risinājumam; trauksmes celšanas sistēmas darbību prokuratūrā; tiesvedībām un citām novitātēm trauksmes celšanas regulējumā. Informācija publicēta prokuratūras oficiālajā tīmekļvietnē un sociālo tīklu platformās (Facebook, Twitter), kā arī citās tīmekļvietnēs (piemēram, žurnālā “Jurista vārds”).

2022. gadā prokuratūrā tika saņemti un izvērtēti 35 iesniegumi, kas noformēti kā trauksmes cēlēju ziņojumi, pieņemot lēmumus par to atzīšanu vai neatzīšanu par trauksmes cēlēju ziņojumiem. Izvērtējot iesniegumu pirmšķietamo atbilstību Trauksmes celšanas likumā noteiktajām trauksmes celšanas pazīmēm, divi iesniegumi atzīti par trauksmes cēlēju ziņojumiem un uzsākta to pārbaude.

Veicot pārbaudi, vienā gadījumā tika izvērtēts Iepirkumu uzraudzības biroja pieņemtais lēmums par administratīvā pārkāpuma procesa izbeigšanu, kas bija uzsākts, pamatojoties uz trauksmes cēlēja ziņojumu par pārkāpumiem publisko iepirkumu jomā, bet otrajā gadījumā izvērtēta kriminālprocesu veicošās amatpersonas rīcība saistībā ar trauksmes cēlēja ziņojumā norādīto par, iespējams, notikušu publiskas personas finanšu līdzekļu izšķērdēšanu. Trauksmes cēlēju ziņojumos norādītie fakti pārbaudes gaitā nav apstiprinājušies.

Četri trauksmes cēļi informēti par ziņojumu izskatīšanas gaitu, sniedzot tiem informāciju par pārbaudēs konstatētajiem faktiem un pieņemtajiem lēmumiem vai veiktajām darbībām.

Divpadsmit ziņojumi nosūtīti pēc piekritības citām institūcijām izskatīšanai atbilstoši kompetencei.

Prokuratūrā 2022. gadā sniegtas konsultācijas 21 personai par jautājumiem, kas saistīti ar trauksmes celšanu. Personām telefoniski sniegtas konsultācijas par Trauksmes celšanas likumā noteikto ziņojuma iesniegšanas kārtību, trauksmes cēlēja identitātes aizsardzības garantijām, kā arī citiem jautājumiem, kas saistīti ar trauksmes celšanu. Sniegta arī informācija par Latvijas Prokuroru ētikas

kodeksa 46. punkta noteikumiem, izskaidrojot, ka prokuroram ir tiesības izmantot prokuratūras kontaktpersonu trauksmes celšanas jomā, kas dod iespēju Prokuroru atestācijas komisijai prokurora jautājumu par iespējamu ētikas normu pārkāpumu iesniegt pseidonimizētā veidā.

Visvairāk trauksmes cēlēju 2022. gadā prokuratūrai ziņojuši par iespējamajiem pārkāpumiem šādās jomās:

- ✓ amatpersonu bezdarbību, nolaidību, dienesta stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu vai citām prettiesiskām darbībām;
- ✓ korupciju;
- ✓ publiskas personas finanšu līdzekļu vai mantas izšķērdēšanu;
- ✓ pārkāpumiem publisko iepirkumu jomā;
- ✓ izvairīšanos no nodokļu samaksas;
- ✓ cilvēktiesību pārkāpumiem;
- ✓ pārkāpumiem finanšu un kapitāla tirgus sektorā;
- ✓ konkurences tiesību pārkāpumiem;
- ✓ valsts drošības apdraudējumu u. c.

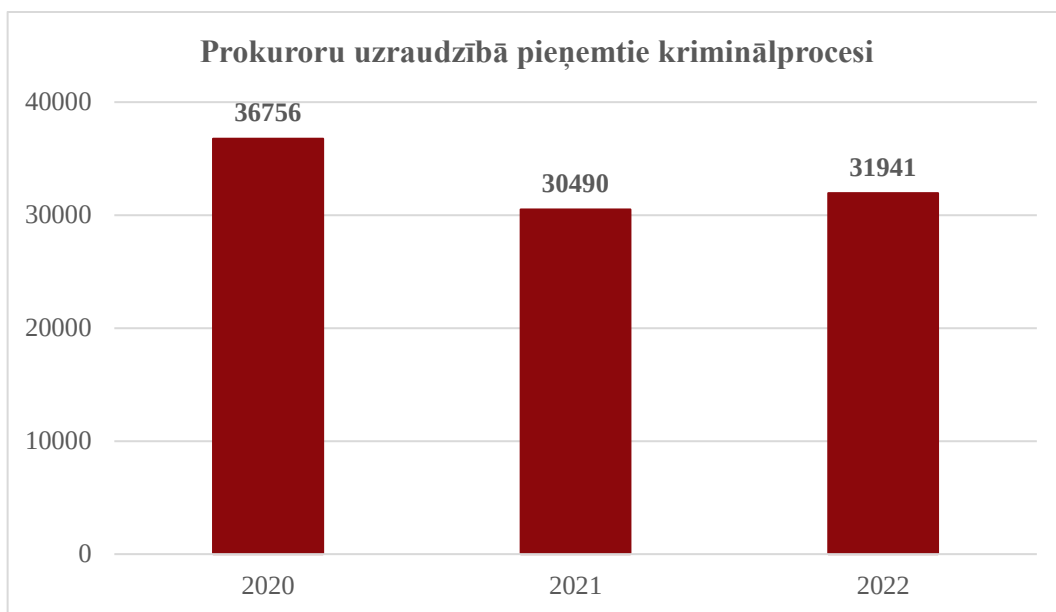
Sadarbojoties ar citām institūcijām, sniegtas konsultācijas un nepieciešamā informācija arī šo institūciju kontaktpersonām par jautājumiem, kas saistīti ar trauksmes cēlēju ziņojumu izvērtēšanu vai to virzību.

Lai popularizētu trauksmes celšanas kanāla izmantošanu, pilnveidota prokuratūras tīmekļvietnes www.prokuratura.lv sadaļas “Kontaktinformācija” apakšsadaļa “Trauksmes cēlējs”, aktualizējot tajā informāciju par trauksmes celšanas sistēmas darbību prokuratūrā. Prokuratūras tīmekļvietnē ir nodrošināta visiem viegli pieejama informācija par trauksmes celšanas mehānismiem, tai skaitā trauksmes cēlēja ziņojuma iesniegšanas veidiem un kārtību, kā arī trauksmes cēlēja ziņojuma veidlapa. Tāpat nodrošināta iespēja personām saņemt konsultācijas par trauksmes celšanas jautājumiem, zvanot prokuratūras kontaktpersonai uz prokuratūras tīmekļvietnē norādīto informatīvo tālruni.

Papildus jau iepriekš minētajiem trauksmes celšanas kanāla popularizēšanas pasākumiem regulāri tika uzturēti kontakti un veikta informācijas apmaiņa ar citu institūciju kontaktpersonām trauksmes celšanas jautājumos – ar Valsts kanceleju kā trauksmes cēlēju kontaktpunktu un citām institūcijām, t. sk. biedrību “Sabiedrība par atklātību – Delna”, – apspriežot jautājumus, kas saistīti ar trauksmes celšanu prokuratūrā un Trauksmes celšanas likuma regulējumu.

Kopumā jāsecina, ka Stratēģijas septītās prioritātes īstenošana 2022. gadā ir noritējusi veiksmīgi, par ko liecina gan ievērojamais prokuroru un darbinieku skaits, kuri ir piedalījušies apmācībās, uzlabojot savas profesionālās prasmes, gan arī veiksmīga 53 prokuroru–koordinatoru darbība, konsultējot mazāk pieredzējušus prokurus, apkopojot un risinot problēmjautājumus, gan arī Latvijas Prokuroru ētikas kodeksa normu iedzīvināšana, rīkojot apmācības un nodrošinot ētikas normu skaidrojumus.

Prokuratūras galvenie darba statistiskie rādītāji krimināltiesiskajā jomā valstī kopumā (salīdzinājums 3 gadu periodā)

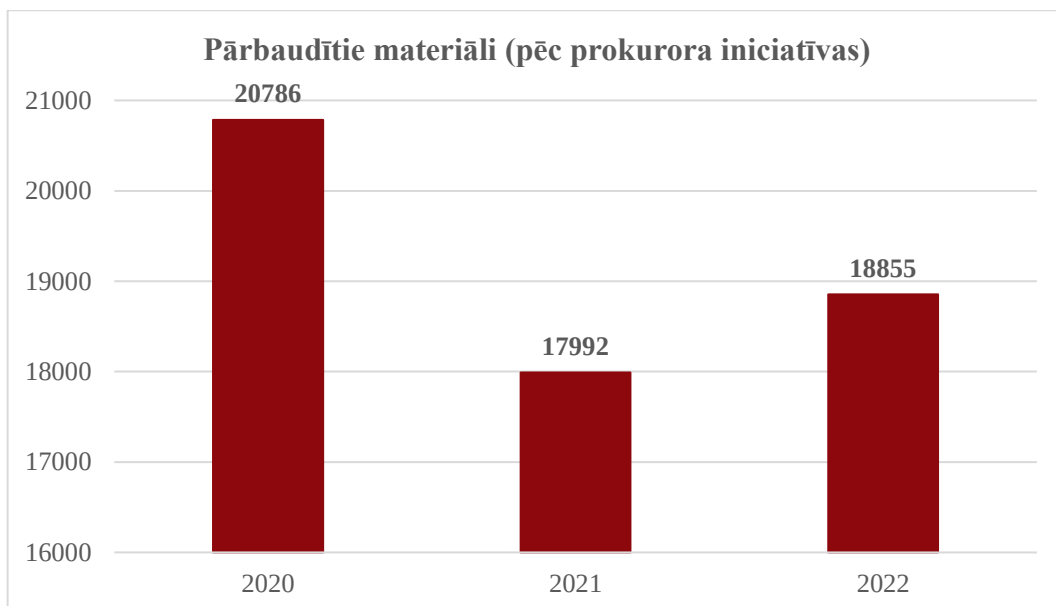

Pretēji iepriekšējo gadu statistikai, kad valstī reģistrēto noziedzīgo nodarījumu skaitam bija tendence samazināties (2021. gadā, salīdzinot ar 2020. gadu, reģistrēto noziedzīgo nodarījumu skaits samazinājās par 15,3 %), 2022. gadā reģistrēto noziedzīgo nodarījumu skaits, salīdzinot ar 2021. gadu, pieaudzis par 3 %, līdz ar to pieaudzis arī uzsākto kriminālprocesu skaits.

2022. gadā kopumā uzsākts 31 941 kriminālprocess, kas vienlaicīgi ir prokuroru uzraudzībā pieņemto kriminālprocesu skaits.

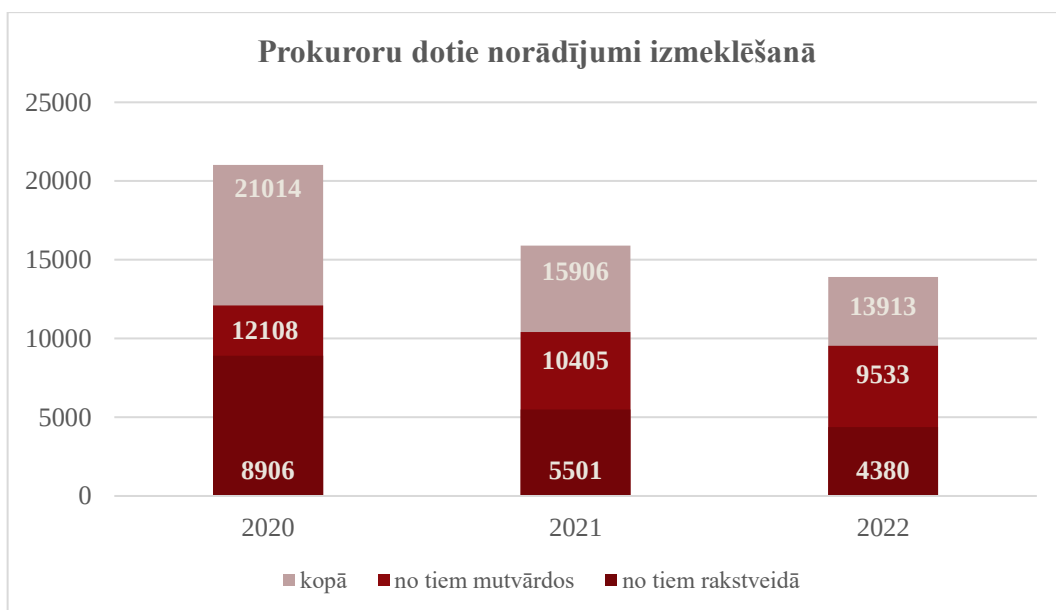

Būtiski nav mainījies to kriminālprocesu skaits (2022. gadā – 422 kriminālprocesi jeb 2,5 % mazāk nekā 2021. gadā), kuri, izskatot fizisku un juridisku personu iesniegumus un sūdzības, atceļot lēmumus par atteikšanos uzsākt kriminālprocesu, sadalot kriminālprocesus un vienlaicīgi uzsākot jaunus kriminālprocesus, uzsākti prokuratūrā.

Analizējot statistiku, redzams, ka 2022. gadā prokurori pēc savas iniciatīvas ir pārbaudījuši 18 855 lēmumu par atteikšanos uzsākt kriminālprocesu likumību, kas ir par 4,6 % vairāk nekā 2021. gadā. Izskatot sūdzības vai pārbaudot atteikuma materiālus pēc savas iniciatīvas, 2022. gadā prokuratūrā atcelti 1004 lēmumi par atteikšanos uzsākt kriminālprocesu, 2021. gadā tika atcelti 1164, bet 2020. gadā – 1565 izmeklēšanas iestāžu lēmumi, ar kuriem atteikts uzsākt kriminālprocesu. Kā redzams, tad, pieaugot pārbaudīto atteikuma materiālu un tajos pieņemto lēmumu skaitam, turpina samazināties atcelto lēmumu skaits, kas liecina, ka pieaug izmeklēšanas iestāžu pieņemto lēmumu kvalitāte.

Jāatzīmē, ka 2022. gadā būtiski pieaudzis to gadījumu skaits, kad ar prokurora piekrišanu (prokurors jau pirms lēmuma pieņemšanas iesaistās materiāla pārbaudē) atteikts uzsākt kriminālprocesu par maznozīmīgu noziedzīgu nodarījumu. 2022. gadā šādi lēmumi pieņemti 3677 gadījumos, savukārt 2021. gadā – 2788 gadījumos.

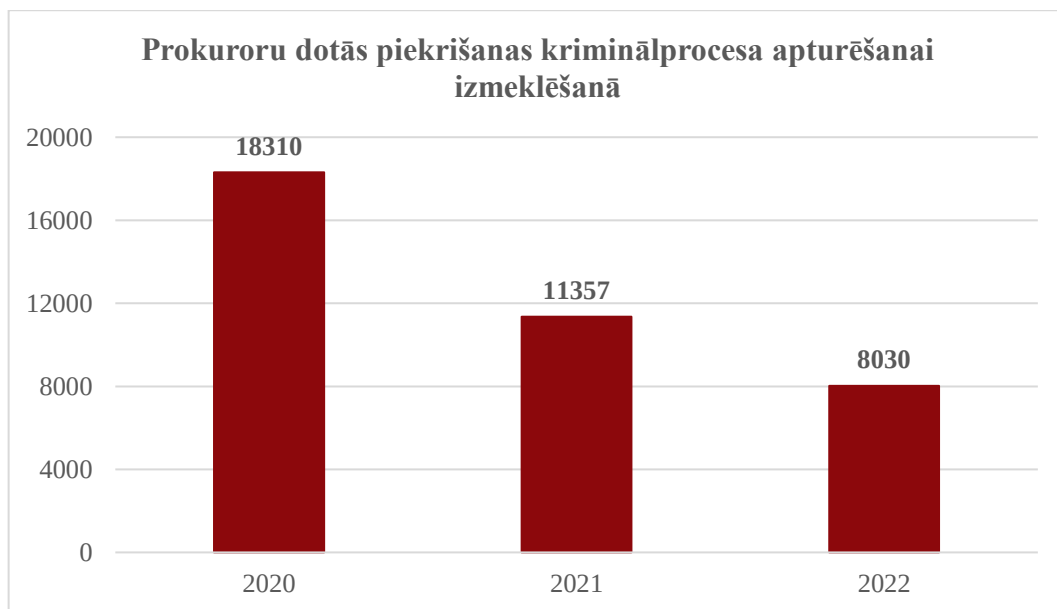
Analizējot statistiku 3 gadu griezumā, redzams, ka prokuroru doto norādījumu skaits izmeklēšanas iestādēm ir liels, lai arī to skaitam ir tendence samazināties. Jāatzīmē, ka norādījumu skaits pats par sevi nesniedz objektīvu priekšstatu par prokurora realizētās izmeklēšanas uzraudzības efektivitāti un kvalitāti kopumā, jo atbilstoši izvirzītajām prasībām prokurori iesaistās kriminālprocesā veiktajā

izmeklēšanā jau no tā uzsākšanas brīža, ar izmeklētājiem apspriežot konkrētā kriminālprocesa virzību un gaitu, jo īpaši kriminālprocesos par smagiem, sevišķi smagiem un aktuāliem noziegumiem, nenoformējot dotos uzdevumus izmeklētājam prokurora norādījumu formā. Kopumā gan jāsecina, ka arī 2022. gadā prokurori aktīvi izmantojuši galveno izmeklēšanas uzraudzības līdzekli – prokurora norādījumu došanu par izmeklēšanas virzienu un izmeklēšanas darbību veikšanu.

Veicot izmeklēšanas uzraudzību, prokurori 2022. gadā 257 neatliekamos gadījumos (2021. gadā – 394, 2020. gadā – 368), kad novilcināšanas dēļ meklējamie priekšmeti vai dokumenti var tikt iznīcināti, noslēpti vai sabojāti, devuši piekrišanu kratīšanas izdarīšanai. 2022. gadā 58 gadījumos (attiecīgi 2021. gadā – 87, 2020. gadā – 102) speciālās izmeklēšanas darbības uzsāktas ar prokurora piekrišanu.

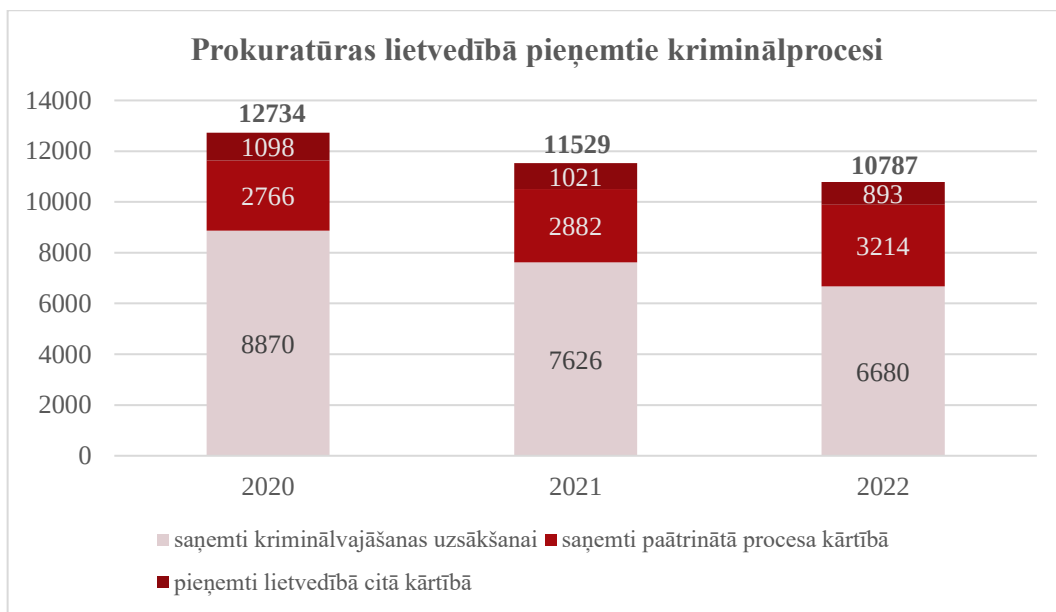
2022. gadā virsprokurori pieņēmuši 1113 lēmumus par kriminālprocesa apvienošanu. 2021. gadā – 1100, bet 2020. gadā pieņemti 1636 šādi lēmumi.

Realizējot izmeklēšanas uzraudzību un izskatot sūdzības par kriminālprocesa veicošās amatpersonas rīcību vai lēmumiem, 2022. gadā atcelti 1113 lēmumi, 2021. gada – 1366, bet 2020. gadā – 1663. Redzams, ka atcelto lēmumu skaitam ir tendence samazināties, kas norāda, ka pārsūdzētie lēmumi izmeklēšanas iestādēs tiek pieņemti izsvērtāki un pamatotāki.

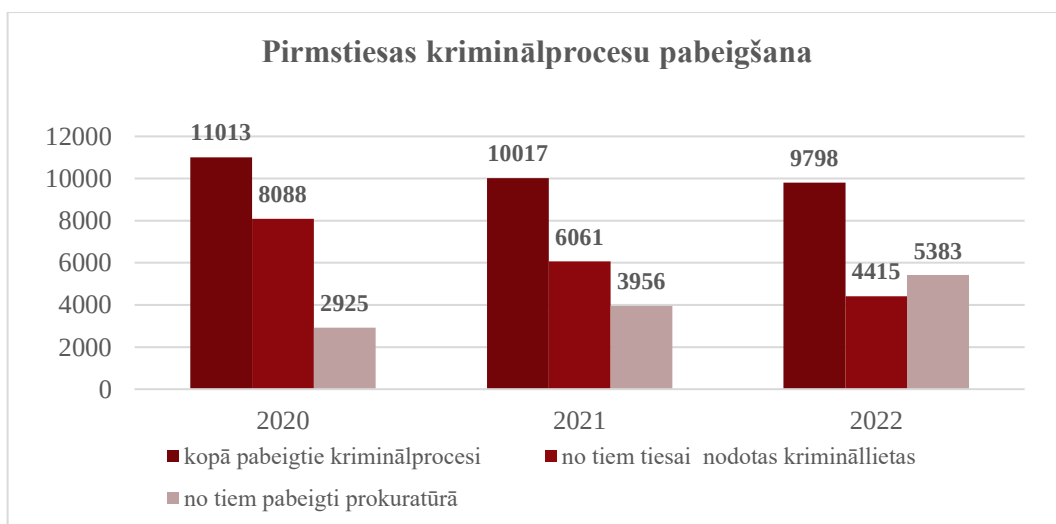
Statistiskie dati liecina, ka prokuroru doto piekrišanu kriminālprocesa apturēšanai izmeklēšanā skaits pēdējo trīs gadu laikā ir būtiski krities. Minētais, pirmkārt, skaidrojams ar to, ka saskaņā ar grozījumiem KPL, kas stājās spēkā 2022. gada 3. novembrī, kriminālprocesa apturēšana, ja veiktas nepieciešamās kriminālprocesuālās darbības un nav izdevies noskaidrot noziedzīgo nodarījumu izdarījušo personu, vairs netika paredzēta, šādos gadījumos paredzot kriminālprocesa izbeigšanu. Tas nozīmē, ka diagrammā atspoguļoti dati par 2022. gada 10 mēnešiem.

Otrkārt, visbūtiskāk prokuroru doto piekrišanu kriminālprocesa apturēšanai izmeklēšanā skaita samazinājumu ietekmēja prokuratūras vadības politikas maiņa, uzdodot izmeklēšanas uzraudzību realizējošajiem prokuroriem koncentrēt uzmanību to noziedzīgo nodarījumu izmeklēšanai, kuros ir perspektīvi noskaidrot personu, kas noziedzīgu nodarījumu izdarījusi.

2022. gadā prokuratūras struktūrvienībās kopumā lietvedībā pieņemti 10 787 kriminālprocesi, tajā skaitā no izmeklēšanas iestādēm kriminālvajāšanas uzsākšanai vispārējā kārtībā saņemti 6680 kriminālprocesi, bet paātrinātā procesa kārtībā saņemti 3214 kriminālprocesi, kā arī 893 kriminālprocesi lietvedībā pieņemti citā kārtībā, tai skaitā 685, atjaunojot agrāk apturētus vai izbeigtus kriminālprocesus.

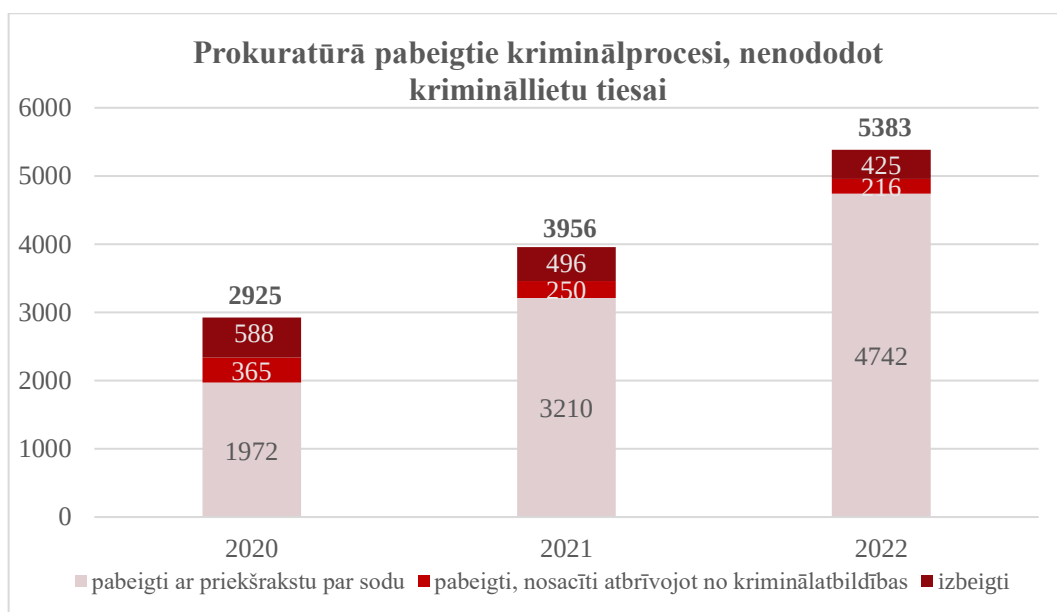
Analizējot statistiku, redzams, ka 2022. gadā par 12,4 % samazinājies to kriminālprocesu skaits, kuri saņemti jautājuma lemsšanai par kriminālvajāšanas uzsākšanu. Tomēr jāatzīmē, ka 2022. gadā par 11,5 %, salīdzinot ar 2021. gadu, pieaudzis to kriminālprocesu skaits (2022. gadā – 3214, attiecīgi 2021. gadā – 2882), kuri no izmeklēšanas iestādēm saņemti paātrinātā procesa kārtībā, tas ir, kad ne vēlāk kā 10 dienu laikā vai gadījumos, kad jāveic ekspertīze, ne vēlāk kā 30 dienu laikā no kriminālprocesa uzsākšanas brīža ir noskaidrota persona, kas izdarījusi kriminālpārkāpumu, mazāk smagu vai smagu noziegumu, un savākti pietiekami pierādījumi, lai personu sauktu pie kriminālatbildības. Kā pieminēts iepriekš, 2021. gadā prokuratūrā tika izstrādātas vadlīnijas par atsevišķiem noziedzīgiem nodarījumiem veikto kriminālprocesu pabeigšanai vienkāršotā veidā, bet 2022. gads ir pirmais kalendāra gads, kad konkrētās vadlīnijas piemērotas praksē visa gada garumā. Norādītā statistika liecina, ka izstrādātās vadlīnijas sekmīgi tiek piemērotas praksē.

2022. gadā prokuratūrā kopumā pabeigti 9798 kriminālprocesi, tai skaitā 4415 kriminālprocesi pabeigti, nododot krimināllietu tiesai (kopā tiesai nodotas 5072 personas, kuras izdarījušas 8689 noziedzīgus nodarījumus), bet prokuratūrā pabeigti 5383 kriminālprocesi. Analizējot statistiku trīs gadu griezumā, redzams, ka turpina samazināties tiesai nodoto krimināllietu skaits (2022. gadā tiesai nodotas par 27,4 % mazāk krimināllietu, salīdzinot ar 2021. gadu), tādējādi atslogojot gan tiesas un prokuratūras resursus, kas tiktu patērēti, iztiesājot lietas, gan paātrinot krimināltiesisko attiecību taisnīgu noregulējumu jau prokuratūrā.

Savukārt 2022. gadā prokuratūrā pabeigto kriminālprocesu, nenododot krimināllietu tiesai, skaits, salīdzinot ar 2021. gadu, pieaudzis par 36 %, bet salīdzinot ar 2020. gadu – par 84 %.

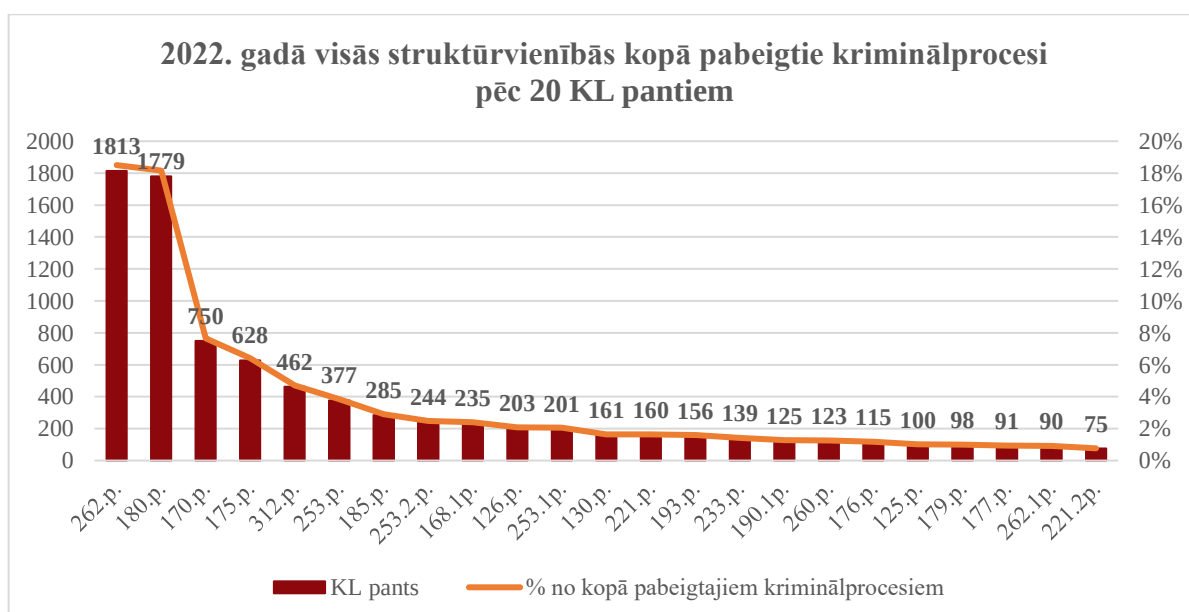
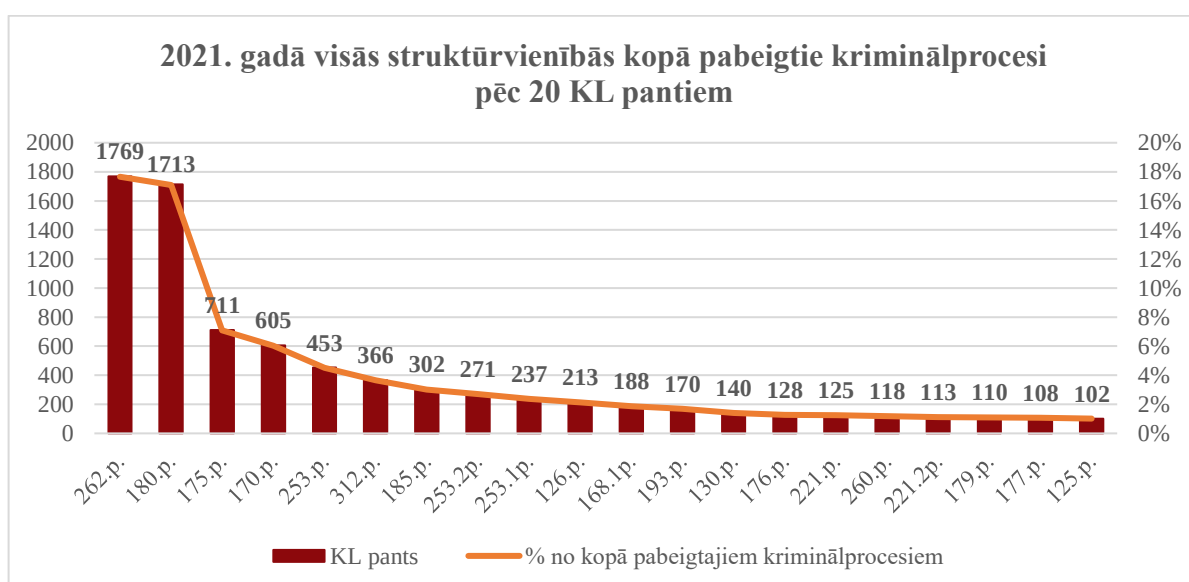
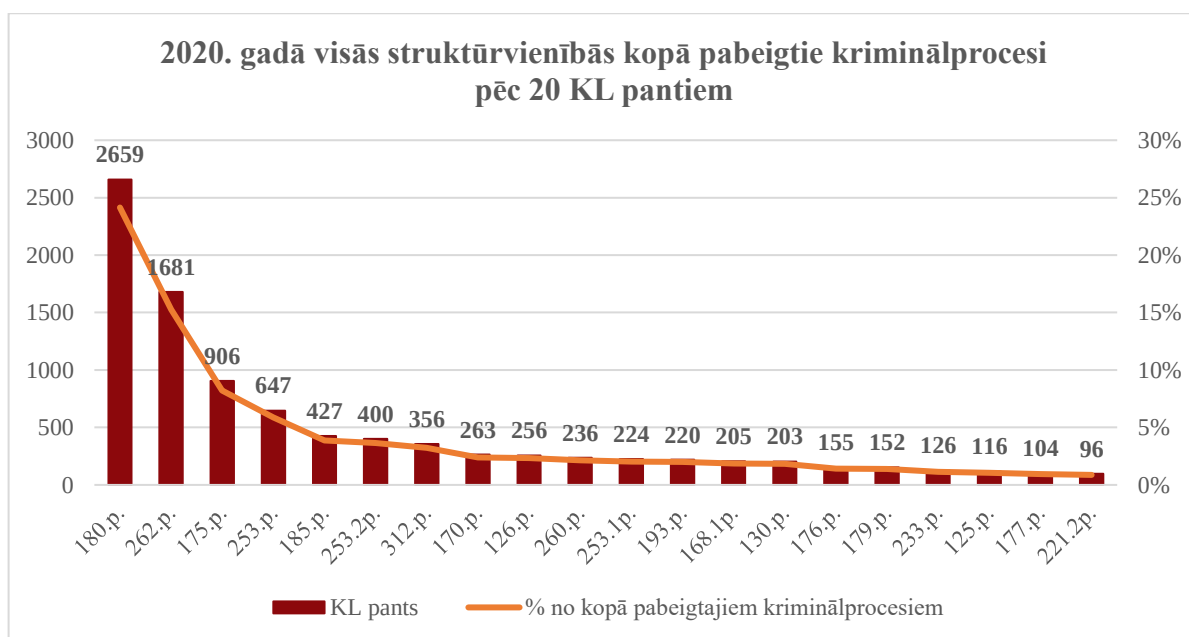
Jāatzīmē, ka 2022. gadā, salīdzinot ar 2021. gadu, par 9,4 % samazinājies prokuratūrā nepabeigto lietu atlikums gada beigās.

Iepriekš, raksturojot noteikto prioritāšu izpildi prokuratūrā 2022. gadā, tika norādīts, ka būtiski ir pieaudzis prokuratūrā pabeigto kriminālprocesu skaits, piemērojot prokurora priekšrakstu par sodu (2022. gadā attiecībā pret 2020. gadu – par 140,5 %), kas ļauj secināt, ka prokurori ir aktīvi izmantojuši KPL noteiktās pilnvaras un kriminālprocesus, saskaņot KPL noteikto pamatu taisnīgi noregulēt krimināltiesiskās attiecības vēl pirmstiesas kriminālprocesa laikā, pēc iespējas pabeiguši prokuratūrā. 2022. gadā prokurori priekšrakstu par sodu piemērojuši 4892 personām, tajā skaitā 140 nepilngadīgām personām. 3663 gadījumos ar prokurora priekšrakstu par sodu piemērots sabiedriskais darbs (kopā vairāk nekā 480 000 sabiedriskā darba stundas), 669 gadījumos jeb 14 % – naudas sods (kopā vairāk nekā 1 500 000,00 EUR). 2022. gadā prokurori 1330 gadījumos kopā ar pamatsodu piemērojuši arī papildsodu – tiesību ierobežošanu.

2021. gadā ar prokurora priekšrakstu par sodu pabeigtajos krimināl procesos 2778 gadījumos personas tika sodītas ar piespiedu darbu (2020. gadā – 1765), 412 gadījumos personām piemērots naudas sods (2020. gadā – 189), bet 890 gadījumos noteikts arī papildsods – tiesību ierobežošana.

Pēdējo trīs gadu laikā prokuratūrā pabeigto kriminālprocesu dinamika pēc KL pantiem redzama turpmāk norādītajā diagrammā, kurā norādīti 20 KL panti, pēc kuriem visās prokuratūras struktūrvienībās kopā kriminālprocess pabeigts visbiežāk.

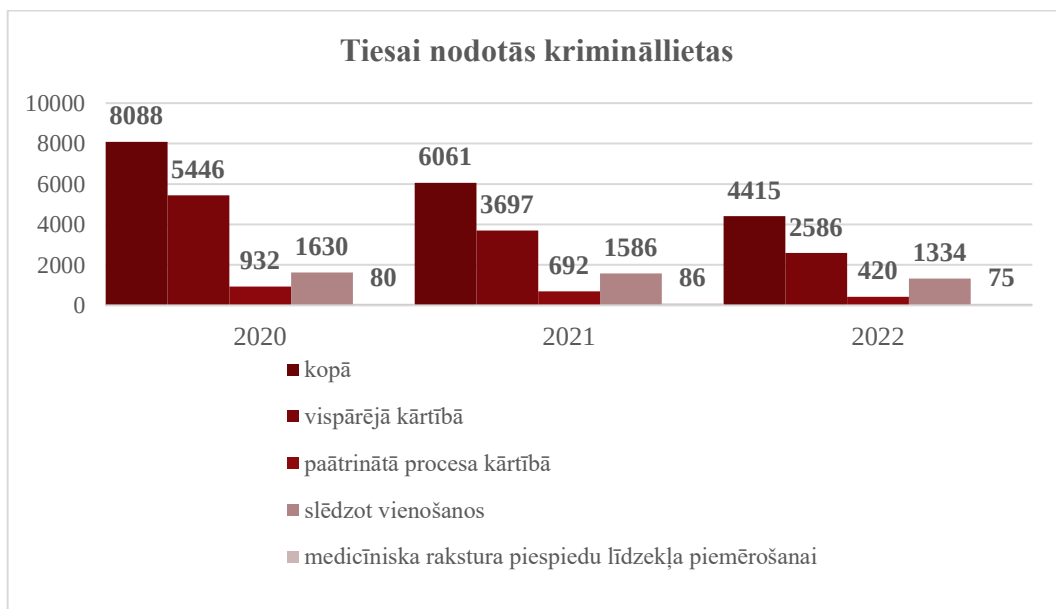

Analizējot norādītās diagrammas, redzams, ka gan 2021. gadā, gan arī 2022. gadā prokuratūrā visvairāk pabeigti kriminālprocesi, kuros personas apsūdzētas par transportlīdzekļa vadīšanu alkohola, narkotisko, psihotropo, toksisku vai citu apreibinošu vielu ietekmē, tas ir, pēc KL 262. panta. Salīdzinot ar 2020. gadu, 2022. gadā šādu kriminālprocesu skaits pieaudzis par 7,9 %. Šo pieaugumu kaut nedaudz, bet sekmējuši arī 2022. gada nogalē (25. novembrī) spēkā stājušies grozījumi KL 262. pantā, kas paredz kriminālatbildību arī transportlīdzekļa vadītājam, kuram ir atbilstošas kategorijas transportlīdzekļa vadīšanas tiesības, par transportlīdzekļa vadīšanu vai mācīšanu to vadīt, ja viņa izelpotā gaisa vai asins pārbaudē konstatētā alkohola koncentrācija asinīs pārsniedz 1,5 promiles vai viņš atrodas narkotisko, psihotropo, toksisko vai citu apreibinošu vielu ietekmē. Iepriekš par to bija paredzēta administratīvā atbildība.

No diagrammām redzams, ka trīs gadu griezumā turpina pieaugt to pabeigto kriminālprocesu skaits, kurās personas apsūdzētas pēc KL 312. panta par izvairīšanos no tiesas nolēmuma pildīšanas, – no 356 kriminālprocesi 2020. gadā līdz 462 kriminālprocesi 2022. gadā. Minētais varētu būt saistīts ar to personu skaita palielināšanos, kurām bijis piemērots tiesību ierobežošanas sods – transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšana –, bet viņas turpina vadīt transportlīdzekli, tādā veidā izvairoties no šī soda izciešanas.

2022. gadā būtiski pieaudzis pēc KL 170. panta par izvairīšanos no uzturēšanas pabeigto kriminālprocesu skaits. Ja 2021. gadā tie bija 605 kriminālprocesi, tad 2022. gadā attiecīgi 750 kriminālprocesi, bet kopš 2020. gada to skaits faktiski trīskāršojies. No vienas puses šādu tendenci nevar uzskatīt par pozitīvu, jo pieaug to personu skaits, kuri izvairās no pienākuma uzturēt, piemēram, savus bērnus. No otras puses ir pozitīvi, ka šādas personas tiek sauktas pie kriminālatbildības un sodītas arvien biežāk.

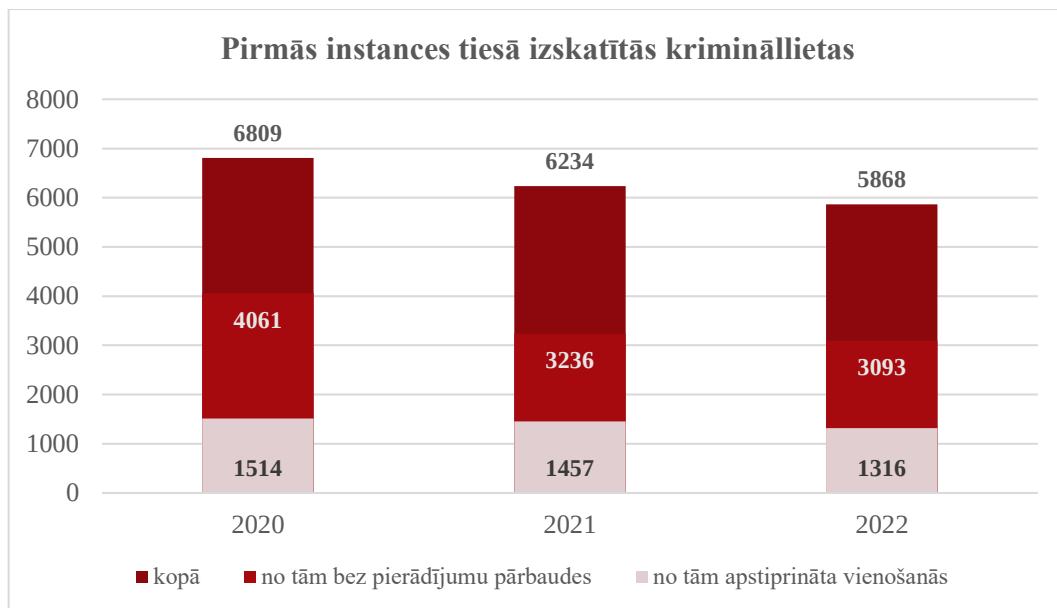
Analizējot pabeigto kriminālprocesu skaitu par tīšu smagu miesas bojājumu (KL 125. pants) un tīšu vidēja smaguma miesas bojājumu (KL 126. pants), redzams, ka šādu kriminālprocesu skaitam ir tendence samazināties. Salīdzinot ar 2020. gadu, pēc KL 125. panta pabeigto kriminālprocesu skaits 2022. gadā samazinājies par 13,8 %, savukārt pēc KL 126. panta – par 20,7 %.

2022. gadā kopā tiesai nodotas 5072 apsūdzētās personas (tajā skaitā 239 nepilngadīgas personas) par 8689 noziedzīgu nodarījumu izdarīšanu.

2021. gadā kopā tiesai nodotas 6766 apsūdzētās personas (tajā skaitā 324 nepilngadīgas personas) par 11 008 noziedzīgu nodarījumu izdarīšanu.

2020. gadā kopā tiesai nodotas 9019 apsūdzētās personas (tajā skaitā 479 nepilngadīgas personas) par 14 158 noziedzīgu nodarījumu izdarīšanu.

2022. gadā pirmās instances tiesās ar nolēmuma taisīšanu kopā izskatītas 5868 krimināllietas. No tām bez pierādījumu pārbaudes izskatīto krimināllietu īpatsvars sastāda 52,7 % no visām izskatītajām krimināllietām (2021. gadā – 51,9 %, bet 2020. gadā – 59,6 %). Savukārt vienošanās procesa kārtībā, apstiprinot prokurora noslēgto vienošanos ar apsūdzēto par vainas atzīšanu un sodu, 2022. gadā izskatīto krimināllietu īpatsvars sastāda 22,4 % (2021. gadā – 23,3 %, bet 2020. gadā – 22,3 %) no visām tiesās izskatītajām krimināllietām.

2022. gadā krimināllietās iesniegti kopā 315 protesti, tiesās izskatīti:

- ✓ 158 apelācijas protesti, no tiem noraidīti 53, bet apmierināti 105 protesti;
- ✓ 60 kasācijas protesti, no tiem noraidīti 18, bet apmierināti 42 protesti;
- ✓ 33 KPL 61. un 63. nodaļas kārtībā iesniegtie protesti, no tiem 31 protests apmierināts, bet divi noraidīti.

Analizējot statistiku, redzams, ka beidzamo trīs gadu laikā īpaši nav mainījusies apmierināto un noraidīto apelācijas protestu proporcija – 2022. gadā apmierināti 66,5 %, 2021. gadā – 68,1 %, bet 2020. gadā 66,3 % no izskatītajiem apelācijas protestiem.

2022. gadā, salīdzinot ar 2021. gadu (61,7 %), līdz 70 % pieaudzis apmierināto kasācijas protestu skaits, taču tas nav būtiski mainījies, salīdzinot ar 2020. gadu, kad tika apmierināti 69,6 % no izskatītajiem kasācijas protestiem.

Tiesu apgabalu prokuratūru un to darbības teritorijās ietilpstošo rajona līmeņa prokuratūru 2022. gada darbības pārskats

Amatā augstāka prokurora institūts, tā darbība un loma prokuratūras funkciju īstenošanā

Kopš 2021. gada 20. janvāra visu tiesas apgabala līmeņa prokuratūras struktūrvienību prokurori pilda amatā augstāka prokurora funkcijas attiecībā pret rajona līmeņa prokuroriem. Kopumā valstī ir aizpildītas 86 tiesas apgabala līmeņa prokurora amata jeb amatā augstāka prokurora vietas.

Saskaņā ar KPL 46. panta pirmo daļu amatā augstākam prokuroram ir pienākums izlemt sūdzības par uzraugošā prokurora un prokurora – procesa virzītāja lēmumiem un rīcību. Bez tam atbilstoši minētā panta otrajai daļai amatā augstākam prokuroram ir tiesības dot norādījumus izmeklētājam, uzraugošajam prokuroram vai prokuroram – procesa virzītājam par procesa veida izvēli, pirmstiesas procesa virzību un izmeklēšanas darbību veikšanu; atcelt izmeklētāja, izmeklēšanas grupas dalībnieka, amatā zemāka prokurora lēmumus, kā arī dot norādījumus valsts apsūdzības uzturētājam par pierādījumu pārbaudes taktiku un papildu pierādījumu avotu pieteikšanu.

Praksē tas nozīmē, ka krimināltiesisko attiecību taisnīgas noregulēšanas pamatā ir veiksmīga amatā zemāka un amatā augstāka prokurora sadarbība, kopīgi nodrošinot kvalitatīvu un efektīvu prokurora funkciju īstenošanu jebkurā kriminālprocesā.

Kā norāda tiesu apgabalu prokuratūru virsprokurori savu struktūrvienību pārskatos ģenerālprokuroram, amatā augstāku prokuroru slodzi pamatā veido sūdzību izskatīšana, kā arī kriminālprocesu, kuros persona apsūdzēta smaga nozieguma, par kuru paredzēts brīvības atņemšanas sods līdz pieciem gadiem, izvērtēšana pirms piekrišanas došanas to pabeigšanai ar prokurora priekšrakstu par sodu. Tāpat virsprokurori uzsver, ka ievērojamu daļu darba laika amatā augstāki prokurori velta, sniedzot konsultācijas rajona līmeņa prokuroriem par dažāda rakstura problēmjautājumiem, tajā skaitā palīdzot sastādīt procesuālo dokumentu projektus.

Minētais arī raksturo amatā augstāka prokurora institūta izveides būtību un nozīmi. Pārsvārā tiesas apgabala līmeņa prokuratūras struktūrvienībās savus profesionālos pienākumus pilda pieredzējuši prokurori ar ilggadīgu darba stāžu dažādu noziedzīgu nodarījumu izmeklēšanā, kriminālvajāšanā un iztiesāšanā. Tā kā rajona līmeņa prokurori uzraugošā prokurora pilnvaras realizē visos kriminālprocesos, tad ir būtiska amatā augstāku prokuroru aktīva iesaiste kvalitatīvas kriminālprocesa norises nodrošināšanā. Pirms reformas īstenošanas prokurora pilnvaras prioritāru noziedzīgu nodarījumu izmeklēšanas uzraudzībā, kriminālvajāšanā un valsts apsūdzības uzturēšanā tiesā pārsvārā realizēja tiesas apgabala līmeņa prokurori. Praksē tas nozīmēja, ka apgabala līmeņa prokurors savus profesionālos pienākumus pildīja tikai tajos kriminālprocesos, kas ir viņa individuālā pārziņā. Jaunais prokuratūras struktūrvienību pakļautības modelis dod iespēju profesionāli spēcīgākos apgabala līmeņa prokurorus iesaistīt visu kriminālprocesa kvalitātes paaugstināšanā konkrētā tiesas apgabala teritorijā atbilstoši tiesas apgabala prokuratūras virsprokurora noteiktajai specializācijai.

Piemēram, Rīgas tiesas apgabala prokuratūras viens prokurors līdz reformas īstenošanai prokurora pienākumus veica kriminālprocesos, kas saistīti ar nonāvēšanu. Tas nozīmē, ka viņa darba ikdiena bija saistīta ar konkrētu, vienīgi viņam piekritīgu kriminālprocesa uzraudzību, kriminālvajāšanu un valsts apsūdzības uzturēšanu tiesā. Līdzīgi cits prokurors tiesas apgabala līmenī specializējās kibernetizācijas apkarošanas jautājumos un prokurora pienākumus veica atsevišķos, sev piekritīgos kriminālprocesos, kas viņam tika nodoti prokurora funkciju realizēšanai. Pēc reformas īstenošanas abi minētie prokurori tika noteikti kā amatā augstāki prokurori katrs savā specializācijas jomā pār visiem amatā zemāka līmeņa prokuroru uzraudzībā esošajiem kriminālprocesi, kas praksē nozīmē,

ka pieredzējušākie apgabala līmeņa prokurori tiek iesaistīti nevis dažos individuālos, tikai viņiem piekritīgos kriminālprocesos, bet gan profesionāli augstā līmenī iesaistās jebkura kriminālprocesa, kas atbilst viņu specializācijai konkrētajā tiesas apgabalā, kvalitatīvā un efektīvā virzībā.

Protams, ka šobrīd vēl ir pārāgri sagaidīt izteiktu rajona līmeņa prokuroru darbības rādītāju pieaugumu sarežģītos kriminālprocesos, kas tiek veikts par prioritārajiem noziedzīgajiem nodarījumiem, jo nepieciešams laiks, kamēr konkrētie rajona līmeņa prokurori apgūst vajadzīgās iemaņas un attīsta savas profesionālās spējas noteiktu kriminālprocesa uzraudzības, kriminālvajāšanas un valsts apsūdzības uzturēšanas tiesā realizēšanā. Iepriekš raksturojot 2022. gada darbības rezultātus kriminālprocesos par prioritārajiem noziedzīgajiem nodarījumiem, tika norādīts, ka 2022. gada rādītāji daļā par pabeigtajiem kriminālprocesiem palikuši 2021. gada līmenī. Tomēr 2023. gadā ir sagaidāms, ka darbības rezultāti šajos rādītājos pieaugs.

Lai gūtu priekšstatu par amatā augstāku prokuroru noslodzi un darba specifiku, var minēt tiesu apgabalu prokuratūru virsprokuroru sniegto informāciju.

Zemgales tiesas apgabalā amatā augstāka prokurora pienākumus veic 8 prokurori. 2022. gadā, Zemgales tiesas apgabala prokuratūras prokuroriem realizējot amatā augstāka prokurora pilnvaras, atcelti 34 nelikumīgi vai nepamatoti lēmumi par kriminālprocesa izbeigšanu un 6 citi lēmumi kriminālprocesos, atcelti 6 lēmumi par kriminālprocesa apturēšanu, izlemts liels skaits sūdzību, saskaņā ar ģenerālprokurora rīkojumu veiktas apspriedes 10 kriminālprocesos, sniegti amatā augstāka prokurora 7 mutiski un 13 rakstiski norādījumi, pārbaudīti 393 kriminālprocesa materiāli, bet 77 kriminālprocesa materiālu pārbaudi veicis virsprokurors, tāpat iesniegti 12 protesti. Lielā skaitā sniegts metodiskais atbalsts rajona prokuratūras prokuroru uzraudzībā vai lietvedībā esošajos kriminālprocesos vai iztiesāšanās esošajās krimināllietās, kā arī realizētas citas amatā augstāka prokurora pilnvaras.

Arī Latgales tiesas apgabalā amatā augstāka prokurora pienākumus veic 8 prokurori. 2022. gadā Latgales tiesas apgabala prokuratūras prokurori KPL 46. panta otrās daļas 1. punkta kārtībā, kas paredz, ka amatā augstākam prokuroram ir tiesības iepazīties ar visiem materiāliem kriminālprocesā, kurā viņš pilda amatā augstāka prokurora funkcijas, ir pārbaudījuši 489 kriminālprocesa materiālus, atcēlušī 10 lēmumus par kriminālprocesa izbeigšanu, ko akceptējuši vai pieņēmuši rajona līmeņa prokurori, un 2 citus lēmumus kriminālprocesos, ko pieņēmuši rajona līmeņa prokurori, nosūtījuši 9 prokurora iesniegumus par pieļautajiem likuma pārkāpumiem pirmstiesas kriminālprocesā. Minētā tiesas apgabala prokuratūras prokurori 2022. gadā ir izskatījuši arī 164 sūdzības, devuši kopumā 111 mutiskus un rakstiskus norādījumus kriminālprocesos, no kuriem vairāk par 60 % norādījumu ir doti saskaņā ar KPL 46. panta otrās daļas 6. punktu (par procesa veida izvēli, pirmstiesas procesa virzību un izmeklēšanas darbību veikšanu). Tāpat 2022. gadā 110 kriminālprocesos apgabala prokurori, pildot amatā augstāka prokurora funkcijas, deva piekrišanu kriminālprocesa pabeigšanai ar prokurora priekšrakstu par sodu vai izbeigšanai, nosacīti atbrīvojot no kriminālatbildības.

Vidzemes tiesas apgabala prokuratūras septiņi prokurori kā amatā augstāki prokurori 2022. gadā pārbaudījuši Vidzemes prokuratūras prokuroru uzraudzībā esošu 379 kriminālprocesa materiālus; apsprieduši 116 kriminālprocesa iespējamo virzību; devuši 114 (pārsvarā mutiskus) norādījumus par nepieciešamību veikt kriminālprocesos papildu izmeklēšanas darbības; devuši piekrišanu 50 kriminālprocesa pabeigšanai ar prokurora priekšrakstu par sodu vai izbeigšanai, nosacīti atbrīvojot no kriminālatbildības; izvērtējuši un devuši piekrišanu prokuroram grozīt apsūdzību vai atteikties no apsūdzības daļā vai iniciējuši valsts apsūdzības uzturētāja nomaiņu; pārrunājuši valsts apsūdzības uzturēšanu tiesā, iztiesāšanas gaitu, noziedzīga nodarījuma sastāva esamību, pirms tam Tiesu informācijas sistēmā noklausoties tiesas sēžu gaitu; palīdzējuši sagatavot lēmumus par personas saukšanu pie kriminālatbildības par smagiem un sevišķi smagiem noziegumiem; labojuši prokuroru

sagatavotos lēmumus par personas saukšanu pie kriminālatbildības; devuši piekrišanas informācijas pieprasīšanai no elektronisko sakaru komersantiem gadījumos, kad uzraugošais prokurors ir prombūtnē; ar prokuroriem pārrunājuši prokurora protesta iesniegšanas pamatu; snieguši atbalstu prokurora protesta sagatavošanā; KPL noteiktajā kārtībā izskatījuši 107 sūdzības, atceļot 11 Vidzemes prokuratūras prokuroru pieņemtos lēmumus un 16 izmeklēšanas iestāžu amatpersonu pieņemtos lēmumus; atjaunojuši izmeklēšanas iestādēs 2 izbeigtus kriminālprocesus; atjaunojuši 1 Vidzemes prokuratūrā izbeigtu kriminālprocesu; atcēluši 1 procesa virzītāja lēmumu; atcēluši 7 izmeklēšanas iestāžu lēmumus par atteikšanos uzsākt kriminālprocesu.

Minētie dati liecina, ka amatā augstāku prokuroru iesaiste amatā zemāku prokuroru kvalitatīvā profesionālās darbības nodrošināšanā ir visai ievērojama, kas dod pamatu secinājumam, ka amatā augstāka prokurora institūta praktiskā nozīme sniedz būtisku pievienoto vērtību.

Tiesu apgabalu prokuratūru virsprokurori gan ir norādījuši, ka pilnībā šobrīd visu profesionālo ikdienu veltīt amatā augstāka prokurora pienākumiem tiesas apgabala prokurori vēl nevar, jo šo prokuroru uzraudzībā vai lietvedībā joprojām atrodas ievērojams skaits kriminālprocesu, kā arī iztiesāšanā atrodas krimināllietas, kur viņi kā prokurori bija iesaistīti vēl pirms reformas īstenošanas. Tomēr virsprokurori arī piebilst, ka tiesas apgabala prokuroru šo pienākumu veikšana mazinās, ņemot vērā, ka minētie kriminālprocesi tiek pabeigti un krimināllietas iztiesātas, un šī tendence būs vērojama arī turpmāk.

Paralēli minētajam jāakcentē, ka jebkuras reformas īstenošana vismaz tās sākuma posmā prasa nepārtrauktu iesaistīto amatpersonu ieguldījumu jaunizveidoto procesu kvalitātes un efektivitātes nodrošināšanā. Arī šajā gadījumā, vērtējot amatā augstāka prokurora institūta ieviešanu, 2022. gadā tika veikta prokuroru aptauja ar mērķi noskaidrot amatā zemāku prokuroru viedokli par amatā augstāku prokuroru iesaisti un profesionālo devumu kopējo mērķu efektīvākā sasniegšanā. Aptaujas rezultāti deva iespēju identificēt papildu virzienus, kas var nodrošināt vēl efektīvāku savstarpējā pakļautībā esošo prokuroru sadarbību.

Šī pārskata sākuma daļā iekļautais raksturojums parāda, ka prokuratūra 2022. gada laikā veiksmīgi realizēja Stratēģijā un attiecīgi arī 2022. gada Darba plānā paredzētos uzdevumus. Protams, ka arī amatā augstāku prokuroru aktīva iesaiste nenoliedzami veicināja definēto mērķu sasniegšanu. Kā norāda Latgales tiesas apgabala prokuratūras virsprokurors, akcentējot 2022. gada profesionālos sasniegumus tiesas apgabala prokuratūrā, amatā augstāku prokuroru galvenās funkcijas 2022. gadā bija un arī 2023. gadā būs aktīvi izmantot savas pilnvaras nolūkā nodrošināt, ka amatā zemāki prokurori ik gadu vairāk piemēro vienkāršotus kriminālprocesa pabeigšanas veidus, tajā skaitā, ievērojot attiecīgās vadlīnijas, kas izstrādātas kriminālprocesu par atsevišķiem noziedzīgiem nodarījumiem pabeigšanai vienkāršotā veidā, palielina to pabeigto kriminālprocesu skaitu, kas veikts par īpaši aktuāliem noziedzīgiem nodarījumiem, kā arī par smagiem un sevišķi smagiem noziegumiem, efektīvi izmanto prokuroram izmeklēšanas uzraudzības īstenošanai KPL paredzētās pilnvaras, lai uzraudzībā esošie kriminālprocesi bez kriminālvajāšanas perspektīvas tiktu apturēti vai pabeigti.

Krimināltiesiskie risinājumi atsevišķās īpaši aktuālās lietās

Saskaņā ar ģenerālprokurora 2022. gada 20. decembra instrukciju visiem tiesu apgabalu prokuratūru virsprokuroriem pārskatā ģenerālprokuroram par tiesas apgabala prokuratūras un tās darbības teritorijā ietilpstošo rajona līmeņa prokuratūru profesionālajiem sasniegumiem iepriekšējā kalendāra gada laikā uzmanība bija jāpievērš arī atsevišķu kriminālprocesu raksturojumam, kas akcentē panāktos rezultātus konkrētos kriminālprocesos par īpaši aktuāliem noziedzīgiem nodarījumiem.

Šī pārskata sākuma daļā jau tika uzsvērts, ka atbilstoši Stratēģijai prokuratūras darbības prioritāšu lokā ietilpst konkrēti par īpaši aktuāliem atzīti noziedzīgi nodarījumi, kuru izmeklēšanas uzraudzībai pievēršama pastiprināta uzmanība.

Turpmāk norādītajā aprakstā ir iespēja gūt plašāku priekšstatu par prokuroru profesionālo darbību dažādos kriminālprocesos, kuros tika izmeklēti par īpaši aktuāliem atzītie noziedzīgie nodarījumi un kuros panākts krimināltiesisko attiecību taisnīgs noregulējums.

Latgales tiesas apgabals

2022. gadā Latgales tiesas apgabala prokuratūras un tās darbības teritorijā ietilpstošo rajona līmeņa prokuratūru prokurori kopā pabeiguši 126 kriminālprocesus par īpaši aktuāliem noziedzīgiem nodarījumiem, kas gan ir būtiski mazāk nekā iepriekšējos 2 gados. Tas skaidrojams ar vairākiem faktoriem.

Pirmkārt, 2021. gadā tika izveidota jauna specializētā prokuratūras struktūrvienība – Noziedzīgu nodarījumu valsts institūciju dienestā izmeklēšanas prokuratūra – un Nodokļu un muitas lietu prokuratūrai mainīta teritoriālā piekritība prokurora funkciju veikšanai. Kopš pagājušā gada šajās prokuratūras struktūrvienībās tiek uzraudzīta daļa no tiem kriminālprocesiem par īpaši aktuāliem noziedzīgiem nodarījumiem, kuri iepriekš teritoriāli bija piekritīgi Latgales tiesas apgabalā ietilpstošajām prokuratūras struktūrvienībām. Tie ir īpaši aktuāli noziedzīgi nodarījumi valsts institūciju dienestā (KL 317.–319. pants), kukuļošana (KL 320.–323. pants), noziedzīgi nodarījumi tautsaimniecībā (KL 218. pants).

Otrkārt, kopš Krievijas iebrukuma Ukrainā tika pastiprinātas rietumvalstu sankcijas pret Krieviju un Baltkrieviju, kā rezultātā ievērojami samazinājās kravu pārvadājumi un cilvēku pārvietošanās pāri robežām. Attiecīgi mazinājušies arī konstatētie noziedzīgi nodarījumi uz robežas, tai skaitā kontrabanda (KL 190. pants) un neatļautas darbības ar muitošanai pakļautām precēm (KL 191. pants), kas arī ir pieskaitāmi pie īpaši aktuāliem noziedzīgiem nodarījumiem.

Neskatoties uz šiem faktoriem, vislielāko pabeigto kriminālprocesu īpatsvaru Latgales tiesas apgabalā sastāda kriminālprocesi par noziedzīgiem nodarījumiem tautsaimniecībā – kontrabanda (KL 190. pants), neatļautas darbības ar muitošanai pakļautām precēm (KL 191. pants), noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšana (KL 195. pants) –, noziedzīgi nodarījumi valsts institūciju dienestā – amatpersonu izdarītie noziedzīgi nodarījumi (KL 317.–319. pants), tostarp kukuļošana (KL 320.–323. pants), – un noziedzīgie nodarījumi pret tikumību un dzimumneaizskaramību, ja tie izdarīti pret nepilngadīgo, tai skaitā cietsirdība un vardarbība pret nepilngadīgo (KL 159.–162.¹ pants, 174. pants).

Tā, piemēram, Latgales tiesas apgabala prokuratūras prokurori 2022. gadā kopā ir pabeiguši 16 kriminālprocesus par īpaši aktuāliem noziedzīgiem nodarījumiem: 11 kriminālprocesus par noziedzīgiem nodarījumiem tautsaimniecībā (KL 190., 191., 195., 218. pants) un 5 kriminālprocesus par noziedzīgiem nodarījumiem pret tikumību un dzimumneaizskaramību, ja tie izdarīti pret nepilngadīgo (KL 159., 160., 162. pants).

Dienvidlatgales prokuratūras un Austrumlatgales prokuratūras prokurori 2022. gadā kopā ir pabeiguši 110 kriminālprocesus par šādiem īpaši aktuāliem noziedzīgiem nodarījumiem: 71 kriminālprocesu par noziedzīgiem nodarījumiem tautsaimniecībā (KL 190., 191., 195., 218., 221. pants); 31 kriminālprocesu par noziedzīgiem nodarījumiem valsts institūciju dienestā, tostarp 30 kriminālprocesus no tiem saistībā ar amatpersonu kukuļošanu (KL 320., 323. pants); 8 kriminālprocesus par cietsirdību un vardarbību pret nepilngadīgo (KL 174. pants).

Īpaši jāatzīmē, ka 2022. gadā saskaņā ar KPL 392. panta 2.² daļu izbeigti 9 kriminālprocesi, kas bija Latgales tiesas apgabala prokuratūras prokuroru uzraudzībā par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu, jo tika panākts mantisko jautājumu taisnīgs noregulējums.

KPL 59. nodaļas kārtībā ar aktīvu Latgales tiesas apgabala prokuratūras prokuroru piedalīšanos 2022. gadā tiesā izskatīti 16 procesi par noziedzīgi iegūtu mantu materiāli, un visos minētajos procesos stājušies spēkā tiesas nolēmumi, ar kuriem par noziedzīgi iegūtu mantu kopumā atzīti naudas līdzekļi un konfiscēti valsts labā par kopējo summu 7 917 840,97 EUR, kā arī 8 jūras konteineri, kuru vērtība vēl tiek precizēta, kas ir par 2 330 000,00 EUR vairāk salīdzinājumā ar pagājušo gadu.

Latgales tiesas apgabala prokuratūras prokurors 2022. gadā nodevis tiesai 3 krimināllietas, kurās apsūdzētas kopumā 8 personas par īpaši aktuālu noziedzīgu nodarījumu, kas paredzēti KL 218., 195. un 319. pantā, izdarīšanu. Šie procesi bija īpaši sarežģīti. Tiesai nodoto krimināllietu sējumu skaits pārsniedza 70 sējumus katrā krimināllietā.

Viena no šīm krimināllietām 2022. gada 5. jūlijā nosūtīta Ekonomisko lietu tiesai. Kriminālprocesa ietvaros bija uzsākts process par piespiedu ietekmēšanas līdzekļa piemērošanu juridiskajai personai – SIA –, jo tika noskaidrots, ka KL 218. panta otrajā daļā paredzētais noziedzīgais nodarījums tika izdarīts minētās juridiskās personas interesēs un labā. Šajā procesā 2022. gada 4. jūlijā tika noslēgta vienošanās par piespiedu ietekmēšanas līdzekļa – naudas piedziņas 200 minimālo mēnešalgu apmērā (100 000,00 EUR) – piemērošanu juridiskajai personai. Valstij nodarītais mantiskais zaudējums 442 495,36 EUR apmērā tika atlīdzināts pilnībā uz vienošanās slēgšanas brīdi. Tiesa ar spriedumu apstiprināja vienošanos 2022. gada 26. jūlijā.

Citā lietā atzīmējams, ka ar Augstākās tiesas 2022. gada 10. maija lēmumu, ar kuru atteikts ierosināt kasācijas tiesvedību, tika apstiprināta prokurora pozīcija, kuru viņš saistībā ar soda noteikšanu aizstāvēja apelācijas instances tiesā. Šajā krimināllietā Latgales apgabaltiesa divām Valsts robežsardzes amatpersonām piesprieda reālu brīvības atņemšanas sodu uz 1 gadu un 6 mēnešiem – vienai par kontrabandu organizētā grupā, t. i., par KL 190. panta ceturtajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu, bet otrai – par KL 190. panta ceturtajā daļā un arī KL 318. panta otrajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu, t. i., par dienesta stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu.

Līdzīgs rezultāts atzīmējams arī krimināllietā par izvairīšanos no nodokļu nomaksas (nodarot zaudējumu 307 828,21 EUR apmērā) un krāpšanu (mēģināja izkrāpt valsts budžeta līdzekļus 72 478,03 EUR apmērā, bet izkrāpa valsts budžeta līdzekļus 54 563,69 EUR apmērā), kurā apsūdzētajai personai tika piespriests reāls brīvības atņemšanas sods uz 3 gadiem un 6 mēnešiem un ar Augstākās tiesas 2022. gada 14. jūlija lēmumu atteikts uzsākt kasācijas tiesvedību.

2022. gada 28. martā stājās spēkā Rēzeknes tiesas 2019. gada 8. novembra spriedums, ar kuru atzīta par vainīgu un notiesāta persona par nepilngadīgas meitenes slepkavību. Krimināllieta bija nosūtīta tiesai pēc vairāk nekā 16 gadiem kopš nozieguma izdarīšanas brīža.

Virsprokurors akcentē, ka, konstatējot valsts tiesību aizskārumu, Latgales tiesas apgabalā panākts risinājums lietā par valsts īpašumu tiesību atjaunošanu uz Latgales ezeriem. Dienvidlatgales prokuratūras prokurore ir ieguldījusi ievērojamu 5 gadu darbu civillietā, gan iesniedzot prasības pieteikumus, gan noprotējot dažādu instanču tiesu nolēmumus. 2022. gadā Latgales apgabaltiesā tika izskatītas 3 civillietas. Vienā lietā no tām prasība tika apmierināta daļēji. Prokurores darba rezultātā valstij tika atgūta Šķirnates ezera daļa 1 ha platībā, Kamenkas ezera daļa 9,45 ha platībā. Savukārt lietā par pārējo ezera platību atgūšanu (Skirnas ezeru – 31,8 ha platībā) darbs turpinās.

Vidzemes tiesas apgabals

2022. gadā Vidzemes tiesas apgabala prokuratūras prokurori pabeiguši 4 kriminālprocesus, nododot krimināllietu tiesai, par īpaši aktuāliem noziedzīgiem nodarījumiem pret tikumību un dzimumneaizskaramību, proti:

- ✓ kriminālprocesā pie kriminālatbildības pēc KL 160. panta ceturtās daļas saukta persona par seksuāla rakstura darbību izdarīšanu nolūkā apmierināt savu dzimumtieksmi fiziskā saskarē ar cietušās, kura nav sasniegusi sešpadsmit gadu vecumu (cietušajai bija 10 gadi), ķermeni, izmantojot cietušās bezpalīdzības stāvokli;
- ✓ kriminālprocesā pie kriminālatbildības saukta persona par kopumā 41 noziedzīga nodarījuma izdarīšanu: pēc KL 159. panta trešās daļas par personas, kura nav sasniegusi sešpadsmit gadu vecumu (cietušajai bija 15 gadi), izvarošanu; pēc KL 166. panta otrās daļas par pornogrāfiska rakstura materiālu apriti, kas satur bērnu pornogrāfiju un cilvēka seksuālas darbības ar dzīvnieku; pēc KL 162.¹ panta otrās daļas par mazgadīgo pamudināšanu iesaistīties seksuālās darbībās, izmantojot komunikācijas tehnoloģijas; pēc KL 166. panta ceturtās daļas par sešpadsmit gadu vecumu nenasniegušas personas pamudināšanu un iesaistīšanu pornogrāfiska rakstura materiālu izgatavošanā; pēc KL 162.¹ panta pirmās daļas par sešpadsmit gadu vecumu nenasniegušas personas pamudināšanu iesaistīties seksuālās darbībās un šādas personas pamudināšanu tikties ar mērķi izdarīt seksuālās darbības, izmantojot komunikācijas tehnoloģijas; pēc KL 160. panta ceturtās daļas par seksuāla rakstura darbību izdarīšanu ar personu, kura nav sasniegusi sešpadsmit gadu vecumu, nolūkā apmierināt savu dzimumtieksmi fiziskā saskarē ar cietušās ķermeni pret cietušās gribu, izmantojot uzticību;
- ✓ kriminālprocesā pie kriminālatbildības pēc KL 160. panta ceturtās daļas saukta persona par seksuāla rakstura darbību izdarīšanu ar personu, kura nav sasniegusi sešpadsmit gadu vecumu, nolūkā apmierināt savu dzimumtieksmi fiziskā saskarē ar cietušās ķermeni, izmantojot uzticību;
- ✓ kriminālprocesā pie kriminālatbildības pēc KL 160. panta otrās daļas saukta persona par dzimumtiesmju citādu apmierināšanu pretdabiskā veidā, lietojot vardarbību un draudus, ar nepilngadīgu personu.
- ✓ 2022. gadā Vidzemes prokuratūrā palielinājies pabeigto kriminālprocesu par īpaši aktuāliem noziedzīgiem nodarījumiem skaits. Prokurori pabeiguši kriminālprocesu par slepkavību, par noziedzīgiem nodarījumiem pret nepilngadīgo tikumību un dzimumneaizskaramību, par cietsirdību un vardarbību pret nepilngadīgo, par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu, par izvairīšanos no nodokļu nomaksas un noziedzīgiem nodarījumiem valsts institūciju dienestā, proti:
- ✓ kriminālprocesā pie kriminālatbildības pēc KL 159. panta trešās daļas un 160. panta sestās daļas saukta persona par to, ka šī pilngadīgā persona, lietojot vardarbību, pret cietušās gribu izdarīja dzimumaktu ar sešpadsmit gadus nenasniegušu personu, kā arī, lietojot vardarbību, pret cietušās gribu izdarīja orālu aktu;
- ✓ kriminālprocesā pie kriminālatbildības pēc KL 319. panta trešās daļas saukta persona par to, ka nepildīja valsts amatpersonas pienākumus, tas ir, tīši neizdarīja darbības, kuras tai pēc likuma un uzlikta uzdevuma bija jāizdara, ar to izraisot smagas sekas. Novada amatpersonas bezdarbības dēļ uz novada pašvaldības īpašumā esošās zemes tika pieļauta masīvkoka šūpoļu patvaļīga būvniecība un būves patvaļīga ekspluatācija, kā rezultātā tika ekspluatētas drošības prasībām neatbilstošas masīvkoka šūpoles. Tā rezultātā mazgadīga persona ar minētajām masīvkoka šūpolēm saņēma sitienu pa galvu, guva smagus miesas bojājumus, kas bīstami dzīvībai, kā rezultātā iestājās mazgadīgās personas nāve;

- ✓ kriminālprocesā pie kriminālatbildības pēc KL 177. panta trešās daļas un 195. panta trešās daļas saukta persona par to, ka 2021. gadā, izciešot sodu ieslodzījuma vietā, organizētā grupā ar vairākām nenoskaidrotām personām, ievietojot dažādos interneta portālos sludinājumus par neesošas traktortehnikas pārdošanu, no sešām personām izkrāpa naudu 356 780,50 EUR apmērā, pēc kā šos noziedzīgi iegūtos līdzekļus legalizēja;
- ✓ kriminālprocesā pie kriminālatbildības saukta persona pēc KL 218. panta otrās daļas un 195. panta trešās daļas par to, ka laikā no 2014. gada līdz 2018. gadam, būdama divu uzņēmumu amatpersona, izvairījās no nodokļu nomaksas 56 936,60 EUR apmērā, kā arī šos noziedzīgi iegūtos līdzekļus legalizēja.

Vidzemes prokuratūras prokuroru uzraudzībā atrodas kriminālprocesi par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu, no kuriem vairākos kriminālprocesos izdalīti materiāli un uzsākti procesi KPL 59. nodaļas kārtībā, kas nosūtīti izskatīšanai Ekonomisko lietu tiesai, lai atzītu mantu par noziedzīgi iegūtu.

Kurzemes tiesas apgabals

Kurzemes tiesas apgabala prokuratūras prokurori tiesai nosūtījuši lietas gan par dzimumnoziegumiem, gan par piesavināšanos lielā apmērā, gan par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu. Tiesā uzturētas apsūdzības un panākti notiesājoši tiesas spriedumi nozīmīgās un sabiedrisku rezonansi guvušās iepriekšējo gadu lietās.

Kurzemes tiesas apgabala prokuratūras virsprokurora pienākumu izpildītājs uzsver Ziemeļkurzemes prokuratūras panākumus ēnu ekonomikas apkarošanā – 2022. gadā vairākās krimināllietās prokuroriem izdevies panākt reāla brīvības atņemšanas soda piemērošanu apsūdzētajiem par izvairīšanos no nodokļu nomaksas. Tāpat 2022. gadā tiesā izskatītas vairākas krimināllietas par nelikumīgām darbībām ar akcīzes precēm lielā apmērā. Tiesā izskatītas vairākas krimināllietas, kurās personas bija sauktas pie kriminālatbildības par prettiesiskām darbībām, kuru rezultātā iestājās cietušo nāve.

Savukārt Dienvidkurzemes prokuratūras prokurora tiesai nodotajā krimināllietā tika piemērots medicīniska rakstura piespiedu līdzeklis personai, kura ar vairākiem naža dūrieniem mēģināja noslepkavot skolotāju. Citā krimināllietā diviem jauniešiem, kas 2022. gada februārī kādā namā Liepājā nogalināja 19 gadus veco paziņu, tiesa piesprieda brīvības atņemšanas sodu uz desmit gadiem, kas ir maksimālais sods, jo abi ir nepilngadīgi. Tāpat atklāta izvarošana Pāvilostā, ko izdarīja Lietuvas pilsonis, ar kuru noslēgta vienošanās par brīvības atņemšanu.

Zemgales tiesas apgabals

Zemgales tiesas apgabala prokuratūras prokuroru uzraudzībā un lietvedībā esošie kriminālprocesi un iztiesāšanā esošās krimināllietas lielākoties ir par īpaši aktuāliem smagiem un sevišķi smagiem noziegumiem, tostarp noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu, citiem ekonomiska rakstura noziedzīgiem nodarījumiem un noziedzīgiem nodarījumiem pret tikumību un dzimumneaizskaramību.

Zemgales tiesas apgabala prokuratūras virsprokurors uzsver, ka prokurori vienlīdz aktīvi realizē likumā deleģētās pilnvaras visos kriminālprocesos.

Pateicoties prokuroru augstajām profesionālajām zināšanām un nopietnajai attieksmei pret savu darbu, 2022. gadā izdevies panākt notiesājošus spriedumus daudzās aktuālās krimināllietās. Vienlīdz pozitīvi jāvērtē prokuroru sniegums tiesā, izskatot materiālus KPL 59. nodaļas kārtībā (process par noziedzīgi iegūtu mantu), panākot tiesas nolēmumu, ar kuru valsts labā konfiscēti noziedzīgi iegūti līdzekļi vairāku miljonu apmērā.

Kā būtiskākās krimināllietas par īpaši aktuāliem noziedzīgiem nodarījumiem, kas iztiesātas 2022. gadā, akcentējamas:

- ✓ 2022. gada 25. aprīlī pirmās instances tiesā iztiesāta un taisīts notiesājošs spriedums Zemgales tiesas apgabala prokuratūras prokurora 2018. gada 10. decembrī tiesai nodotajā krimināllietā vienas personas apsūdzībā par desmit KL 317. panta otrajā daļā (dienesta pilnvaru pārsniegšana), divu KL 319. panta pirmajā daļā (valsts amatpersonas bezdarbība) un viena KL 136. pantā (piespiešana izdarīt abortu) paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu;
- ✓ 2022. gada 29. martā pirmās instances tiesā iztiesāta un taisīts notiesājošs spriedums Zemgales tiesas apgabala prokuratūras prokurora 2015. gada 9. martā tiesai nodotajā krimināllietā vienas personas apsūdzībā par divu KL 162. panta otrajā daļā (pavešana netiklībā) un viena KL 160. panta ceturtajā daļā (seksuāla vardarbība) paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu;
- ✓ 2022. gada 18. augustā pirmās instances tiesā iztiesāta un taisīts notiesājošs spriedums Zemgales tiesas apgabala prokuratūras prokurora 2021. gada 2. septembrī tiesai nodotajā krimināllietā divu personu apsūdzībā pēc KL 320. panta trešās daļas (kukuļņemšana);
- ✓ 2022. gada 14. jūnijā pirmās instances tiesā iztiesāta un taisīts notiesājošs spriedums Zemgales tiesas apgabala prokuratūras prokurora 2021. gada 31. augustā tiesai nodotajā krimināllietā nepilngadīgas personas apsūdzībā pēc 160. panta sestās daļas (seksuāla vardarbība).

Rietumzemgales prokuratūras virsprokureore norādījusi, ka 2022. gadā prokurori tiesai nodevuši krimināllietas par šādiem īpaši aktuāliem noziedzīgiem nodarījumiem: 6 krimināllietas par KL 116. pantā paredzēto noziegumu (slepkavība), vienu krimināllietu par KL 117. panta 2. punktā paredzēto noziegumu (slepkavība pastiprinošos apstākļos), 2 krimināllietas par KL 159. panta otrajā un trešajā daļā paredzēto noziegumu (nepilngadīgas personas izvarošana), 7 krimināllietas par KL 160. pantā paredzēto noziegumu (seksuāla vardarbība pret nepilngadīgo), kā arī akcentējusi vairāku krimināllietu par īpaši aktuāliem noziedzīgiem nodarījumiem iztiesāšanas rezultātus pirmās instances tiesā un vienā gadījumā arī apelācijas instances tiesā:

- ✓ 2022. gada 21. decembrī pirmās instances tiesā iztiesāta un taisīts notiesājošs spriedums Rietumzemgales prokuratūras prokurora 2022. gada 22. aprīlī tiesai nodotajā krimināllietā vienas personas apsūdzībā par trīs KL 162. panta otrajā daļā, divu KL 160. panta trešajā daļā, trīs KL 160. panta ceturtajā daļā, divu KL 160. panta sestajā daļā un viena 162. panta pirmajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu (pret mazgadīgas personas tikumību un dzimumneaizskaramību);
- ✓ 2022. gada 6. decembrī apelācijas instances tiesa, izskatot prokurora apelācijas protestu, atcēla pirmās instances tiesas attaisnojošu spriedumu un taisīja notiesājošu spriedumu Rietumzemgales prokuratūras prokurora 2019. gada 22. jūlijā tiesai nodotajā krimināllietā vienas personas apsūdzībā pēc KL 146. panta pirmās daļas un vienas personas apsūdzībā pēc KL 146. panta otrās daļas (darba aizsardzības noteikumu pārkāpšana, kā rezultātā iestājusies cilvēka nāve);
- ✓ 2022. gada 2. augustā pirmās instances tiesā iztiesāta un taisīts notiesājošs spriedums Rietumzemgales prokuratūras prokurora 2021. gada 30. jūnijā tiesai nodotajā krimināllietā vienas personas apsūdzībā pēc KL 15. panta ceturtais daļas un 117. panta 12. punkta (slepkavības pastiprinošos apstākļos mēģinājums).

Austrumzemgales prokuratūras virsprokurors norādījis, ka 2022. gadā prokurori tiesai nodevuši krimināllietas par šādiem īpaši aktuāliem noziedzīgiem nodarījumiem: 2 krimināllietas par KL 116. pantā paredzēto noziegumu (slepkavība), vienu krimināllietu par KL 117. panta 4. punktā

paredzēto noziegumu (slepkavība pastiprinošos apstākļos), 2 krimināllietas par KL 159. panta trešajā daļā paredzēto noziegumu (nepilngadīgas personas izvarošana), 3 krimināllietas par KL 160. pantā paredzēto noziegumu (seksuāla vardarbība pret nepilngadīgo), kā arī akcentējis vairāku krimināllietu par īpaši aktuāliem noziedzīgiem nodarījumiem iztiesāšanas rezultātus pirmās instances un apelācijas instances tiesā:

- ✓ 2022. gada 28. aprīlī apelācijas instances tiesā izskatīta un taisīts notiesājošs spriedums, cita starpā piedzenot valsts labā 119 609,39 EUR, Austrumzemgales prokuratūras prokurora 2017. gada 12. jūnijā tiesai nodotajā krimināllietā vienas personas apsūdzībā par divu KL 177. panta pirmajā daļā, četru KL 177. panta trešajā daļā, viena KL 15. panta ceturtajā daļā un 177. panta trešajā daļā, viena KL 195. panta trešajā daļā un viena KL 195. panta pirmajā daļā paredzēto noziegumu izdarīšanu;
- ✓ 2022. gada 21. novembrī apelācijas instances tiesā izskatīta un taisīts notiesājošs spriedums Austrumzemgales prokuratūras prokurora 2018. gada 24. maijā tiesai nodotajā krimināllietā vienas personas apsūdzībā pēc KL 117. panta 2. punkta (slepkavība pastiprinošos apstākļos);
- ✓ 2022. gada 9. februārī pirmās instances tiesa iztiesāja un taisīja notiesājošu spriedumu Austrumzemgales prokuratūras prokurora 2021. gada 19. jūnijā tiesai nodotajā krimināllietā vienas personas apsūdzībā pēc KL 117. panta 2. punkta (slepkavība pastiprinošos apstākļos), kuru 2021. gada 7. decembrī apelācijas instances tiesa, atceļot pirmās instances tiesas spriedumu, bija nosūtījusi izskatīšanai no jauna pirmās instances tiesai.

Rīgas tiesas apgabals

2022. gadā Rīgas tiesas apgabala prokuratūras prokurori pabeiguši pirmstiesas procesu un nodevuši tiesai krimināllietas par šādiem īpaši aktuāliem noziedzīgiem nodarījumiem:

- ✓ par valsts amatpersonu un uzņēmēju noziedzīgām darbībām Valsts robežsardzes organizētajā iepirkumā. Kriminālprocesā pie kriminālatbildības pēc KL 177. panta trešās daļas, 318. panta trešās daļas, 320. panta otrās daļas sauktas Valsts robežsardzes amatpersonas par to, ka viņas ilgstošā laika posmā ļaunprātīgi izmantoja dienesta stāvokli, pieņēma kukuli un atbalstīja krāpnieciskas darbības valsts robežas infrastruktūras izbūves procesā. Kriminālprocesā apsūdzība pēc KL 177. panta trešās daļas un 239. panta trešās daļas celta būvuzraugam par krāpniecisko darbību atbalstīšanu un būvniecības noteikumu pārkāpšanu. Tāpat apsūdzības pēc KL 177. panta trešās daļas un 323. panta otrās daļas celtas divām uzņēmuma amatpersonām par kukuļa došanu valsts amatpersonai un krāpšanu. Atbilstoši personām celtajām apsūdzībām valsts amatpersonu atbalstītās un uzņēmēju izdarītās krāpšanas rezultātā valstij nodarīts mantisks zaudējums vairāk nekā 7,5 miljonu EUR apmērā, kā arī radīts apdraudējums valsts ārējās drošības interesēm;
- ✓ par valsts amatpersonas bezdarbību – kriminālprocesā pie kriminālatbildības pēc KL 319. panta trešās daļas saukts Valsts robežsardzes bijušais priekšnieks par bezdarbību valsts robežas joslas infrastruktūras izbūves procesa kontrolē, kas izraisījusi smagas sekas;
- ✓ par valsts amatpersonu un uzņēmēju noziedzīgām darbībām Valsts robežsardzes organizētajā iepirkumā – kriminālprocesā pie kriminālatbildības pēc KL 319. panta trešās daļas, 177. panta trešās daļas sauktas septiņas fiziskas personas, kā arī virzīts process par piespiedu ietekmēšanas līdzekļa piemērošanu juridiskajai personai. Atbilstoši celtajai apsūdzībai Valsts robežsardzes organizētajā iepirkumā personas veica krāpnieciskas darbības, ar ko nodarīja valstij mantisku zaudējumu lielā apmērā, bet Valsts robežsardzes amatpersonas nepildīja savus amata pienākumus, tādā veidā radot smagas sekas;
- ✓ par valsts amatpersonu uz uzņēmēju noziedzīgām darbībām Valsts policijas organizētajā formas tērpu iepirkumā – kriminālprocesā pie kriminālatbildības pēc KL 318. panta pirmās daļas par dienesta stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu un tā atbalstīšanu sauktas 7 personas,

tostarp trīs Valsts policijas vadības amatpersonas. Atbilstoši celtajai apsūdzībai Valsts policijas amatpersonas ļaunprātīgi izmantoja dienesta stāvokli, lai iepirkuma ietvaros nodrošinātu labvēlīgu lēmumu konkrētam uzņēmumam. Ar šādām darbībām valsts amatpersonas radīja būtisku kaitējumu valsts varai;

- ✓ par VAS “Latvijas dzelzceļš” amatpersonu noziedzīgām darbībām – kriminālprocesā četras valsts amatpersonas sauktas pie kriminālatbildības pēc KL 318. panta trešās daļas par prettiesiskām darbībām, ļaunprātīgi izmantojot dienesta stāvokli, kā rezultātā valstij nodarīts mantisks zaudējums vairāk nekā 1,5 miljonu EUR apmērā;
- ✓ par zvērināta tiesu izpildītāja bezdarbību, kas radījusi smagas sekas – kriminālprocesā pie kriminālatbildības pēc KL 319. panta trešās daļas saukts zvērināts tiesu izpildītājs par to, ka viņš nepildīja valsts amatpersonas amata pienākumus, ar ko nodarīja personai mantisku zaudējumu nepilnu 160 000,00 EUR apmērā.
- ✓ par zvērinātas advokātes noziedzīgām darbībām – kriminālprocesā pie kriminālatbildības pēc KL 301. panta otrās daļas, 300. panta otrās daļas un 300.¹ panta saukta zvērināta advokāte par to, ka viņa organizēja liecinieka nelikumīgu iespaidošanu, nepatiesas liecības sniegšanu kriminālprocesā, kā arī iesniedza izmeklēšanas iestādē un tiesā viltotu pierādījumu;
- ✓ par noziegumiem pret valsti un mieru – kriminālprocesā pie kriminālatbildības pēc KL 74.¹ panta, 80. panta otrās daļas, 81.¹ panta sauktas trīs personas par organizētā grupā izdarītām darbībām, kas vērstas pret Latvijas Republikas suverenitāti, kā arī PSRS īstenoto noziegumu slavināšanu un attaisnošanu;
- ✓ par krāpnieciskām darbībām Rīgas pašvaldības uzņēmuma “Rīgas namu pārvaldnieks” organizētajos iepirkumos par liftu uzturēšanu. Šajā kriminālprocesā divas valsts amatpersonas un piecas fiziskas personas sauktas pie kriminālatbildības pēc KL 318. panta trešās daļas, 177. panta trešās daļas un 195. panta trešās daļas. Atbilstoši kriminālprocesā noskaidrotajiem apstākļiem apsūdzētie krāpšanas ceļā ieguva naudas līdzekļus vairāk nekā 2 miljonu EUR apmērā un pēc to iegūšanas tos legalizēja;
- ✓ par personu grupas realizētām krāpnieciskām darbībām, kuru rezultātā apkrāptas 19 personas. Šajā kriminālprocesā divas personas sauktas pie kriminālatbildības pēc KL 207. panta otrās daļas, 177. panta trešās daļas un 195. panta trešās daļas. Atbilstoši krimināllietā noskaidrotajiem apstākļiem apsūdzētie krāpšanas ceļā ieguva naudas līdzekļus 584 912,32 EUR apmērā, no kuriem 119 299,32 EUR pēc to iegūšanas legalizēja.

Īpaši jāizceļ vēl divi kriminālprocesi, kuros 2022. gadā pabeigta izmeklēšana, nododot krimināllietas materiālus prokuratūrai kriminālvajāšanas uzsākšanai, un uz šo brīdi tie atrodas kriminālvajāšanas stadijā:

- ✓ par zvērināta advokāta Mārtiņa Bunkus slepkavību – kriminālprocesā personai celta apsūdzība par KL 118. panta 1. un 5. punktā paredzētā nozieguma izdarīšanu, bet vēl divām personām apsūdzības celtas par līdzdalību šī nozieguma izdarīšanā;
- ✓ par 2021. gada 28. aprīlī ēkā Merķeļa ielā 8, Rīgā, notikušo ugunsgrēku – kriminālprocesā divas personas sauktas pie kriminālatbildības pēc KL 240. panta ceturtās daļas un 207. panta otrās daļas par nelegālu uzņēmējdarbību un ugunsdrošības noteikumu pārkāpšanu, kas izraisīja 8 personu nāvi, radīja fizisku un mantisku kaitējumu vēl citām personām.

Nozīmīgs ir Rīgas tiesas apgabala prokuroru veikums noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas apkarošanā. 2022. gadā tiesai nodotas 10 krimināllietas, kurās kopumā 27 personas apsūdzētas par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu apmēram 3 280 000,00 EUR apmērā.

Rīgas tiesas apgabala prokuratūras darbības teritorijā ietilpstošo rajona līmeņa prokuratūru prokuroru ieguldīto darbu kriminālprocesos par īpaši aktuāliem noziedzīgiem nodarījumiem raksturo 96 tiesai nodotās krimināllietas, no kurām sevišķi izceļamas šādas krimināllietas:

- ✓ Rīgas Austrumu prokuratūras prokurors nodevis tiesai krimināllietu, kurā pie kriminālatbildības pēc KL 272. panta saukta persona par to, ka viņa, būdama 14. Saeimas vēlēšanu deputāta amata kandidāte, izpildot Saeimas vēlēšanu likumā noteiktās prasības deputātu kandidātiem, aizpildīja un parakstīja anketu, kurā norādīja apzināti nepatiesas ziņas par sevi, un tās tika iesniegtas Centrālajā vēlēšanu komisijā;
- ✓ Rīgas Austrumu prokuratūras prokurors nodevis tiesai krimināllietu, kurā pie kriminālatbildības pēc KL 160. panta pirmās un otrās daļas saukts ārsts imunologs par septiņiem noziedzīgiem nodarījumiem, kas izpaudušies kā seksuāla rakstura darbības nolūkā apmierināt savu dzimumtieksmi fiziskā saskarē ar cietušās ķermeni, kas izdarītas pret cietušās gribu, un par dzimumtieksmes apmierināšanu pret dabiskā veidā;
- ✓ Rīgas Pārdaugavas prokuratūras prokurors nodevis tiesai krimināllietu, kurā pēc KL 117. panta 2. punkta apsūdzēts tēvs par sava 3 gadus vecā bērna noslepkavošanu, nodurot viņu;
- ✓ Rīgas Pārdaugavas prokuratūras prokurors nodevis tiesai krimināllietu, kurā pēc KL 231. panta otrās daļas apsūdzēta persona par to, ka viņa nacionālu motīvu vadīta uzbruka personai saistībā ar to, ka tā pauda atbalstu Ukrainai un nosodīja Krievijas īstenoto agresiju Ukrainā;
- ✓ Rīgas Pārdaugavas prokuratūras prokurors nodevis tiesai krimināllietu par zvērīnātas notāres un viņas palīga noziedzīgu iesaistīšanos krāpnieciskās darbībās. Pie kriminālatbildības pēc KL 177. panta trešās daļas saukta viena fiziska persona, kā arī divas valsts amatpersonas apsūdzētas pēc KL 327. panta otrās daļas. Atbilstoši celtajām apsūdzībām zvērīnāta notāre un viņas palīgs, izdarot dienesta viltojumu, sekmēja krāpnieciskās darbības;
- ✓ Pierīgas prokuratūras prokurors nodevis tiesai krimināllietu 18 gadus veca jaunieša apsūdzībā pēc KL 117. panta 4. un 5. punkta par to, ka viņš meža masīvā izdarīja savas klasesbiedrenes tīšu prettiesisku nonāvēšanu (slepkavību) pastiprinošos apstākļos – ar sevišķu cietsirdību, pēc slepkavības izdarot līķa apgānīšanu;
- ✓ Pierīgas prokuratūras prokurors nodevis tiesai krimināllietu, kurā pie kriminālatbildības pēc KL 118. panta 1. punkta saukta persona par to, ka viņa ar ne mazāk kā 53 naža dūrieniem nogalināja sievieti, jo tā bija sniegusi liecības pret viņu citā kriminālprocesā;
- ✓ Pierīgas prokuratūras prokurors nodevis tiesai krimināllietu, kurā pie kriminālatbildības pēc KL 159. panta trešās daļas, 160. panta ceturrtās daļas, 160. panta sestās daļas, 162. panta otrās daļas, 166. panta ceturrtās daļas saukta persona, kura ilgā laika periodā vairākas reizes veica savas mazgadīgās meitas izvarošanu un izdarīja ar viņu citādas seksuāla rakstura darbības.

Specializētās prokuratūras

Organizētās noziedzības un citu nozaru specializētā prokuratūra

Organizētās noziedzības un citu nozaru specializētās prokuratūras prokurori pabeiguši pirmstiesas procesu un nodevuši tiesai krimināllietas par šādiem īpaši aktuāliem noziedzīgiem nodarījumiem:

- ✓ par cilvēku tirdzniecību – kriminālprocesā pie kriminālatbildības pēc KL 154.¹ panta pirmās daļas saukta persona par darbībām, kas izpaudušās kā piecu personu ekspluatācijas nolūkā veikta piespiedu nodarbināšana;
- ✓ par valsts amatpersonas izdarītu spiegošanu, dienesta stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu un noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu – kriminālprocesā pie kriminālatbildības pēc KL 195. panta trešās daļas, 318. panta pirmās daļas un 85. panta otrās daļas saukta bijusī Valsts policijas vadoša amatpersona;

- ✓ par komercbankas amatpersonu iesaistīšanos noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanā – kriminālprocesā pie kriminālatbildības pēc KL 195. panta trešās daļas sauktas 8 personas par Latvijā un ārvalstīs noziedzīgi iegūtu finanšu līdzekļu legalizēšanu ne mazāk kā 263 538 182,18 EUR un 1 948 641 578,65 USD apmērā.
- ✓ par izvairīšanos no pievienotās vērtības nodokļa nomaksas – kriminālprocesā pie kriminālatbildības pēc KL 21. panta otrās daļas un 195. panta trešās daļas sauktas personas par organizētā grupā izdarītu izvairīšanos no pievienotās vērtības nodokļa nomaksas vairāk nekā 1 miljona EUR apmērā un šo līdzekļu legalizēšanu.

Noziedzīgu nodarījumu valsts institūciju dienestā izmeklēšanas prokuratūra

Noziedzīgu nodarījumu valsts institūciju dienestā izmeklēšanas prokuratūras prokurori pabeiguši pirmstiesas procesu un nodevuši tiesai krimināllietas par šādiem īpaši aktuāliem noziedzīgiem nodarījumiem:

- ✓ par Valsts ieņēmumu dienesta amatpersonas noziedzīgu rīcību – kriminālprocesā pie kriminālatbildības pēc KL 329. panta saukta Valsts ieņēmumu dienesta amatpersona par neizpauzamu ziņu izpaušanu trešajai personai. Saskaņā ar celto apsūdzību kādreizējais Valsts ieņēmumu dienesta Nodokļu un muitas policijas pārvaldes Muitas lietu izmeklēšanas daļas vadītājs privātpersonai nosūtīja ierobežotas pieejamības informāciju – muitas kontroles punktā uzņemtu video ierakstu ar muitas amatpersonu par kravas automašīnas pārbaudes laikā konstatētu cigarešu slēptuvi, kā arī šai pašai privātpersonai nosūtīja ekrānuzņēmumus ar Valsts ieņēmumu dienesta darbinieku dienesta e-pasta saraksti par darba pienākumu veikšanu, darbinieka dalību komisijās un darbinieka rīcības izvērtēšanu. Tāpat amatpersona apsūdzēta par izmeklēšanas noslēpuma izpaušanu, nododot trešajai personai krimināllietā esošu dokumentu kopijas;
- ✓ par Valsts policijas darbinieka kukuļošanu – kriminālprocesā pie kriminālatbildības saukts kādreizējais Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Kriminālpolicijas pārvaldes 3. biroja 2. nodaļas priekšnieka vietnieks par KL 320. panta otrajā daļā un 221.² panta trešajā daļā paredzēto noziegumu izdarīšanu. Saskaņā ar celto apsūdzību amatpersona saņēma kukuļus no vairākām privātpersonām, lai to pārstāvētie uzņēmumi netiktu pakļauti policijas pārbaudēm, varētu turpināt nelikumīgi realizēt tabakas izstrādājumus, kā arī par nelikumīgu alkoholisko dzērienu glabāšanu lielā apmērā;
- ✓ par Nodrošinājuma valsts aģentūras amatpersonu un vienas fiziskas personas noziedzīgu rīcību juridiskas personas interesēs – kriminālprocesā pie kriminālatbildības sauktas četras Nodrošinājuma valsts aģentūras amatpersonas par KL 20. panta ceturtajā daļā un 177. panta trešajā daļā, kā arī KL 318. panta trešajā daļā paredzēto noziegumu izdarīšanu, un viena fiziska persona par KL 177. panta trešajā daļā paredzētā nozieguma izdarīšanu. Turklāt juridiskajai personai rosināts piemērot piespiedu ietekmēšanas līdzekli. Saskaņā ar celto apsūdzību fiziskā persona līdzdalībā ar Nodrošinājuma valsts aģentūras četrām amatpersonām Nodrošinājuma valsts aģentūrai piegādāja 25 000 m dzeloņstieples, kas paredzēta pagaidu dzeloņstieple žoga izbūvei uz Latvijas Republikas un Baltkrievijas Republikas valsts robežas, apzinoties, ka tā neatbilst noteiktajām prasībām. Tādā veidā personas izkrāpa valsts līdzekļus 373 602,99 EUR apmērā, bet Nodrošinājuma valsts aģentūras amatpersonas ļaunprātīgi izmantoja savu dienesta stāvokli, radot smagas sekas;
- ✓ par prokurores noziedzīgām darbībām – kriminālprocesā pie kriminālatbildības saukta prokurore un Ieslodzījumu vietu pārvaldes amatpersona par KL 329. pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu. Saskaņā ar celto apsūdzību Ieslodzījumu vietu pārvaldes amatpersona uzkūdīja prokurori izpaust neizpauzamas ziņas, savukārt prokurore tās izpaua;

- ✓ par Latvijas Universitātes amatpersonas noziedzīgām darbībām – kriminālprocesā pie kriminālatbildības pēc KL 318. panta trešās daļas saukta Latvijas Universitātes amatpersona par ļaunprātīgu dienesta stāvokļa izmantošanu, noslēdzot prettiesiskas vienošanās par atlaišanas kompensāciju izmaksu darbiniekiem.

Nodokļu un muitas lietu prokuratūra

Nodokļu un muitas lietu prokuratūras prokurori pabeiguši pirmstiesas procesu un nodevuši tiesai krimināllietas par šādiem īpaši aktuāliem noziedzīgiem nodarījumiem:

- ✓ par izvairīšanos no pievienotās vērtības nodokļa nomaksas 1 136 372,09 EUR apmērā – kriminālprocesā divas persona sauktas pie kriminālatbildības pēc KL 218. panta otrās daļas par izvairīšanos no nodokļu nomaksas. Atbilstoši apsūdzībai viens no apsūdzētajiem nolūkā izvairīties no nodokļu nomaksas par nelietota nekustamā īpašuma domājamo daļu (dzīvokļu) pārdošanas darījumiem izveidoja mākslīgu darījumu ķēdi, ar kuru kāda nekustamā īpašuma Rīgā domājamo daļu iegādes vērtība tika mākslīgi palielināta, lai starpība starp to sākotnējo iegādes vērtību un pārdošanas vērtību, kas aplikama ar pievienotās vērtības nodokli, būtu nepamatoti samazināta. Pēc tam ar kādas juridiskas personas pārstāvja atbalstu tika realizēti īpašuma domājamo daļu pārdošanas darījumi, no kuriem netika aprēķināts un likumā noteiktajā termiņā netika nomaksāts pievienotās vērtības nodoklis, nodarot valstij zaudējumu 1 136 372,09 EUR apmērā. Kriminālprocesa ietvaros arī uzsākts process par piespiedu ietekmēšanas līdzekļa piemērošanu vienai juridiskajai personai;
- ✓ par izvairīšanos no nodokļu nomaksas un tās atbalstīšanu, nodarot zaudējumus valstij lielā apmērā – kriminālprocesā pie kriminālatbildības pēc KL 218. panta otrās daļas sauktas 3 personas. Atbilstoši celtajām apsūdzībām persona, kura faktiski vadīja sabiedrības ar ierobežotu atbildību saimniecisko darbību, ar divu citu personu atbalstu, no Lietuvas Republikā reģistrētajiem uzņēmumiem iegādājās un realizēja 29 100 kg neapstrādātas tabakas, par kurām nav sniegusi akcīzes nodokļa deklarācijas un nav veikusi akcīzes nodokļa aprēķināšanu un nomaksu, tādējādi valstij nodarot mantisku zaudējumu 1 729 000,00 EUR apmērā;
- ✓ par grāmatvedības uzskaitē neuzrādītās darba samaksas izmaksāšanu ievērojamā apmērā un par izvairīšanos no nodokļu nomaksas, nodarot zaudējumus valstij lielā apmērā – kriminālprocesā pie kriminālatbildības pēc KL 217.¹ panta un 218. panta otrās daļas saukta viena persona. Atbilstoši celtajai apsūdzībai sabiedrības ar ierobežotu atbildību amatpersona izmaksāja sabiedrības ar ierobežotu atbildību darbiniekiem grāmatvedības uzskaitē neuzrādīto darba samaksu 960 498,66 EUR. Turklāt šī pati persona nodrošināja nepatiesas informācijas sniegšanu ziņojumos par valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām no darba ņēmēju darba ienākumiem un iedzīvotāju ienākumu nodokli pārskata mēnesī, nenodrošināja normatīvajiem aktiem atbilstošu nodokļu aprēķināšanu un samaksu, kā rezultātā izvairījās no nodokļu nomaksas 540 934,70 EUR apmērā.

Daudznozaru specializētā prokuratūra

Daudznozaru specializētās prokuratūras prokurori pabeiguši pirmstiesas procesu un nodevuši tiesai krimināllietas par šādiem īpaši aktuāliem noziedzīgiem nodarījumiem:

- ✓ par ceļu satiksmes noteikumu pārkāpšanu, kas izraisījusi smagas sekas – kriminālprocesā persona apsūdzēta pēc KL 260. panta otrās daļas, 262.¹ panta otrās daļas un 141. panta otrās daļas. Atbilstoši apsūdzībai persona, vadot transportlīdzekli, atrodoties alkohola ietekmē, uz regulējamās gājēju pārejas, braucot pie sarkanā luksofora signāla, notrieca 3 gājējus. Vadītājs no notikuma vietas aizbrauca un atstāja cietušos dzīvībai bīstamā stāvoklī. Lieta nodota tiesai un tajā stājies spēkā tiesas spriedums, ar kuru personai piespriesta brīvības

atņemšana uz 12 gadiem 9 mēnešiem, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz 15 gadiem;

- ✓ par militārpersonas noziedzīgām darbībām – kriminālprocesā pie kriminālatbildības pēc KL 341. panta pirmās daļas saukta Nacionālo bruņoto spēku vadības amatpersona (komandieris) par izdarītu noziedzīgu nodarījumu militārajā dienestā, proti, par dienesta stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu, ko izdarīja priekšnieks mantkārīgā nolūkā. Atbilstoši celtajai apsūdzībai militārpersona ilgstoši un sistemātiski izmantoja vairākus dienesta transportlīdzekļus savām personīgajām vajadzībām;
- ✓ par nelikumīgām darbībām ar narkotisko vielu sevišķi lielā apmērā – kriminālprocesā pie kriminālatbildības pēc KL 253.¹ panta trešās daļas saukta persona par gandrīz 50 kg marihuānas iegādāšanos un glabāšanu realizācijas nolūkā.

Tiesu apgabalu prokuratūru virsprokuroru informācija par 2022. gada prioritāšu izpildi un 2023. gada prioritātēm

Lai vispusīgi raksturotu prokuratūras 2022. gada darba rezultātus un definētu darbības prioritātes 2023. gadā, uzmanība pievēršama tiesu apgabalu prokuratūru virsprokuroru informācijai un vērtējumam par 2022. gada rezultātiem un viņu 2023. gadā plānotajām prioritātēm.

Latgales tiesas apgabals

2022. gadam noteikto prioritāšu izpildes rezultāti

2022. gadam Latgales tiesas apgabala prokuratūras un tās darbības teritorijā ietilpstošo rajona līmeņa prokuratūras struktūrvienību sekmīgai darbībai tika izvirzītas šādas prioritātes:

- ✓ struktūrvienības darba organizēšana, veicot iekšējo kontroli un nosakot optimālu prokuroru un darbinieku slodzi;
- ✓ amatā augstāka prokurora funkciju realizēšanas kontrole, koordinēšanas virzienu noteikšana;
- ✓ regulāra prokuratūru darba organizācijas un virsprokuroru kontrole, darba pārbaudes veikšana;
- ✓ krimināltiesisku un procesuālu problēmjaudājumu konstatēšana, apzināšana un analīze, priekšlikumu to uzlabošanai iesniegšana Ģenerālprokuratūrai pirmstiesas kriminālprocesa veikšanas kvalitātes uzlabošanai un vienveidīgas prakses izveides veicināšanai apgabalā un valstī kopumā;
- ✓ vienkāršota procesa veida izvēle un prokuratūrā pabeigto kriminālprocesu, nenododot krimināllietu tiesai, skaita palielināšanas veicināšana, izstrādāto vadlīniju sekmīga piemērošana, jaunu vadlīniju izstrāde apgabalā un valstī kopumā;
- ✓ vienotas sodu politikas panākšana apgabalā un kopumā valstī;
- ✓ kvalitatīvas, efektīvas un lietišķas sadarbības veicināšana starp tiesībaizsardzības iestādēm;
- ✓ prokuroru profesionālās izaugsmes sekmēšana;
- ✓ prokuratūras prestiža celšanas, pozitīva tēla veidošanas veicināšana.

Kopumā Latgales tiesas apgabalā esošās struktūrvienības ir izpildījušas savus iepriekšējā gadā noteiktos mērķus. Pirmās divas prioritātes tika izpildītas ar Latgales tiesas apgabala prokuratūras virsprokurora 2022. gada 28. februāra rīkojumu “Par prokuroru darba organizāciju Latgales tiesas apgabala prokuratūras darbības teritorijā ietilpstošajās prokuratūrās”, kurā noteikta Latgales tiesas apgabala prokuratūras prokuroru, Austrumlatgales prokuratūras un Dienvidlatgales prokuratūras prokuroru darba organizācija atbilstoši prokuroru teritoriālajam un specializācijas modelim.

Attiecībā uz struktūrvienību darba organizēšanu, nosakot optimālu prokuroru un darbinieku slodzi, Austrumlatgales prokuratūra un Dienvidlatgales prokuratūra ir papildinātas ar prokurora palīgiem,

kas būtiski atviegloja prokuroru darbu administratīvi tehniskajā jomā. Rajona prokuratūrās veikts nozīmīgs darbs prokurora palīgu profesionālajā pilnveidošanā, iesaistot viņus lēmumu un atbilžu projektu, pavaddokumentu un citu dokumentu projektu izstrādē, tādējādi samazinot prokuroru slodzi. Paralēli gan virsprokurors atzīst, ka tas nav pietiekoši, lai optimizētu prokuroru darbu un maksimāli viņus atvieglotu no to pienākumu pildīšanas, kas nav tieši saistīti ar izmeklēšanas uzraudzību, lietvedībā esošajiem kriminālprocesiem un citiem tiešajiem prokurora amata pienākumiem.

2022. gadā ne mazāk kā 2 reizes pusgadā Latgales tiesas apgabala prokuratūras virsprokurors veica Dienvidlatgales prokuratūras un Austrumlatgales prokuratūras darba organizācijas un virsprokuroru darba pārbaudi. Pārbaudēs ar rajonu prokuroriem, virsprokuroriem un virsprokuroru vietniekiem tika pārrunāti darba organizācijas problēmjautājumi un trūkumi. Konstatētie trūkumi tika analizēti un novērsti turpmākajā darbā.

Kā uz vienu no trūkumiem, uz ko norādīja amatā augstāki prokurori, veicot informācijas analīzi, varētu minēt nevienlīdzīgu slodzi starp prokuroriem Austrumlatgales prokuratūrā. Šāds nevienmērīgs slodzes sadalījums starp prokuroriem izveidojās, tai skaitā noteiktās specializācijas dēļ. Piemēram, Austrumlatgales prokuratūras prokuroriem ar darba vietu Ludzā pēc noteiktās specializācijas sākotnēji tika nodoti uzraudzībā visi kriminālprocesi par noziedzīgiem nodarījumiem, kas paredzēti KL 84. pantā (starptautisko organizāciju un Latvijas Republikas noteikto sankciju pārkāpšana). Šie procesi tika nodoti prokuroriem ar darba vietu Ludzā pēc teritoriālās un specializācijas principa, jo Ludzas novada austrumu robeža ir arī ne tikai Latvijas Republikas ārējā robeža ar Krievijas Federāciju, bet arī ES ārējā austrumu robeža.

Pēc 2022. gada 24. februāra Krievijas Federācijas bruņotā iebrukuma Ukrainā uzsākšanas noteiktajām (paplašinātajām) Latvijas Republikas un starptautiskajām sankcijām pret Krievijas Federāciju un Baltkrievijas Republiku, uz Latvijas Republikas austrumu robežas kontroles punktiem tika konstatēti vairāki desmiti gadījumu, kad netika ievērotas noteiktās sankcijas, par ko uzsākti vairāki desmiti kriminālprocesu. Izmeklēt šāda veida kriminālprocesus un veikt tajos izmeklēšanas uzraudzību bija liels izaicinājums izmeklētājiem un prokuroriem, jo iepriekš šādas prakses valstī nebija. Līdz ar to Austrumlatgales prokuratūras prokuroriem ar darba vietu Ludzā, uzraugot šos kriminālprocesus, izveidojās lielāka slodze attiecībā pret citiem struktūrvienības prokuroriem. 2022. gada nogalē šis problēmjautājums tika pārrunāts kopsapulcē ar Austrumlatgales prokuratūras virsprokurori un amatā augstākiem prokuroriem. Rezultātā panākta vienošanās ar virsprokurori par slodzes izlīdzināšanu.

Latgales tiesas apgabala prokuratūras virsprokurora ieskatā ir nepieciešams izstrādāt vienotu metodiku par prokuratūras darba organizācijas, virsprokuroru kontroles un darba pārbaudes veikšanu.

Apgabalā regulāri tiek apkopoti krimināltiesiski un procesuāli problēmjautājumi, ko konstatē prokurori, amatā augstāki prokurori un izmeklētāji. Tie tiek apkopoti, analizēti, sniegti viedokļi un rekomendācijas šo jautājumu risināšanai. Vienveidīgas prakses ieviešanas sekmēšanai ne vien apgabalā, bet arī kopumā valstī, tai skaitā sodu politikas jautājumos, apkopojumi ar viedokļiem un rekomendācijām tiek nosūtīti Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskajam departamentam un Darbības kontroles un starptautiskās sadarbības departamentam. Konstatētie problēmjautājumi, kuru risināšana nav apgabala kompetencē vai šī kompetence iztrūkst, tālākai risināšanai tiek nosūtīti Ģenerālprokuratūras attiecīgajiem speciālistiem, tai skaitā jautājumi, kas saistīti ar ProIS uzlabošanu.

Par vienkāršota procesa veida izvēles un prokuratūrās pabeigto kriminālprocesu, nenododot krimināllietu tiesai, skaita palielināšanu, sekmīgi piemērojot izstrādātās vadlīnijas, liecina 2022. gada statistika.

Par kvalitatīvas, efektīvas un lietišķas sadarbības veicināšanu starp tiesībaizsardzības iestādēm liecina iepriekš norādītais izvirzīto prioritāšu izpildē 2022. gadā. Īpaši veiksmīga un lietišķa sadarbība krimināltiesiskajos un kriminālprocesuālajos jautājumos prokuroriem ir izveidojusies ar Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldi, ar kuras pārstāvjiem notiek regulāras tikšanās problēmjautājumu apzināšanai, konstatēšanai un risinājumu rašanai. Neapšaubāmi, ka darbs pie sadarbības uzlabošanas starp tiesībaizsardzības iestādēm ir turpināms.

2022. gadā prokurori aktīvi piedalījušies krimināltiesisku un procesuālu problēmjautājumu risināšanā. Tā, piemēram, prokurori aktīvi piedalījās sapulcēs, diskusijās un apspriedēs par izmeklēšanas virzienu, taktiku lietās par KL 84. panta izmeklēšanu, kas izdarīti uz valsts robežas, jo stabilas judikatūras un tiesu prakses šo kategoriju kriminālprocesos nav. Tāpat tika sniegts viedoklis saistībā ar vadlīniju ieviešanu par KL 180., 262. pantā paredzēto noziedzīgo nodarījumu izmeklēšanu.

Prokuratūras prokurori aktīvi piedalījās elektronisko lietu kataloga ieviešanā, ProIS lietu attīstībā, nosūtot konstatētās problēmas ProIS darbības atbalsta personālam.

Latgales prokuratūru prokurori sistemātiski un regulāri piedalījās Ģenerālprokuratūras, Tieslietu ministrijas un citu iestāžu piedāvātajās apmācībās, kas sekmēja prokuroru profesionālo izaugsmi un motivēja apgūt jaunas zināšanas.

Ar savu darbu un 2022. gadā sasniegtajiem rezultātiem, ko kopumā virsprokurors uzskata par pozitīviem, Latgales tiesas apgabala prokuratūras struktūrvienību prokurori sekmēja prokuratūras izvirzīto prioritāšu sasniegšanu.

Darbības prioritātes 2023. gadā

Latgales tiesas apgabala prokuratūras un tās darbības teritorijā ietilpstošo rajona līmeņa prokuratūras struktūrvienību sekmīgai darbībai 2023. gadā virsprokurors noteicis šādas prioritātes:

- ✓ pievērst uzmanību un palielināt uzraugošā prokurora aktivitāti tādu kriminālprocesu izmeklēšanas kvalitātes nodrošināšanā, kas klasificējami kā smagi un sevišķi smagi, bet vienkāršāku kriminālprocesu izmeklēšanu nodrošināt standartizētā veidā, lai koncentrētu personālrесursus sarežģītu kriminālprocesu izmeklēšanai;
- ✓ efektīva prokurora protesta kā pārsūdzības instrumenta izmantošana;
- ✓ maksimāla kriminālprocesu pabeigšana prokuratūrā, kad tas iespējams;
- ✓ E-lietas apguve un pēc iespējas plašāka izmantošana ikdienā;
- ✓ Stratēģijā noteikto ilgtermiņa mērķu un prioritāšu sasniegšana.

Kurzemes tiesas apgabals

2022. gadam noteikto prioritāšu izpildes rezultāti

2022. gadā Kurzemes tiesas apgabala prokuratūrā un tās darbības teritorijā ietilpstošajās rajona līmeņa prokuratūrās ir turpinājies veiksmīgs darbs kriminālprocesos par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu un noziedzīgiem nodarījumiem ekonomikas jomā.

Ziemeļkurzemes prokuratūras virsprokurors norādījis, ka 2022. gadā ir uzlabota sadarbība starp uzraugošajiem prokuroriem un procesa virzītājiem; ir izveidota veiksmīga komunikācija ar koordinējošajiem prokuroriem; būtiski izdevies samazināt prokuroru uzraudzībā esošo kriminālprocesu atlikumu un palielināt prokuratūrā pabeigto kriminālprocesu skaitu, panākot 2/3 no kriminālvajāšanai saņemto kriminālprocesu kopskaita pabeigšanu struktūrvienībā, nenododot krimināllietu tiesai. Būtiski samazināti arī kriminālvajāšanas termiņi prokuroru lietvedībā esošajos kriminālprocesos.

Dienvidkurzemes prokuratūras virsprokurors norādījis, ka iepriekšējā gadā būtiski pieaudzis prokuratūrā pabeigto kriminālprocesu, nenododot krimināllietu tiesai, skaits. Tas šobrīd varētu būt jau ap 90 % no pabeigtajiem procesiem. Tāpat gada laikā progress ir panākts e-lietas ieviešanā, prokurori gatavo apsūdzības pēc ProIS sagatavēm, biežāk izmanto e-parakstus, pievieno lietas materiālus elektronisko lietu katalogā.

Darbības prioritātes 2023. gadā

Kurzemes tiesas apgabala prokuratūrā uzlabojama sadarbība ar amatā zemākiem prokuroriem, amatā augstāka prokurora funkcijas pildot ne vien formāli, bet arī pašiem aktīvi iesaistoties palīdzības sniegšanā. Koordinējama kriminālprocesu par smagu un sevišķi smagu noziegumu atklāšana un virzība, tai skaitā arī dodot amatā augstāka prokurora norādījumus.

Ziemeļkurzemes prokuratūras virsprokurors 2023. gada prioritātēs izvirzījis šādus uzdevumus: turpināt samazināt kriminālvajāšanas termiņus, strādāt pie smagu un sevišķi smagu noziedzīgu nodarījumu izmeklēšanas uzraudzības, veicināt kriminālprocesu pabeigšanu prokuratūrā, pievērst pastiprinātu uzmanību prokuroru noslodzes izlīdzināšanai, turpināt uzlabot sadarbību starp uzraugošajiem prokuroriem un procesa virzītājiem, turpināt samazināt prokuroru uzraudzībā esošo kriminālprocesu atlikumu.

Dienvidkurzemes prokuratūras virsprokurors savukārt norādījis, ka 2023. gadā prokuroriem būtu pilnībā jāapgūst visas ProIS piedāvātas iespējas e-lietas izveidē, jāpiesaista un jāapmāca prokurora palīgi, vecākie prokurora palīgi to darbu izpildei, ko paredz Nolikums par prokurora palīgu, jāizvērtē iespējas pabeigt kriminālprocesus prokuratūrā par tiem noziedzīgiem nodarījumiem, kurus prokuratūrā var pabeigt ar amatā augstāka prokurora piekrišanu, jāsamazina kriminālvajāšanas termiņi kriminālprocesos, kuros nav objektīvu apstākļu tik gariem termiņiem.

Zemgales tiesas apgabals

2022. gadam noteikto prioritāšu izpildes rezultāti

Kā viens no nozīmīgākajiem sasniegumiem 2022. gada prioritāšu izpildē Zemgales tiesas apgabalā ir bijis darbs kriminālprocesos par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu un citiem ekonomiska rakstura noziedzīgiem nodarījumiem, kuri saistīti ar noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu. Līdz 2021. gada 1. novembrim Zemgales tiesas apgabala prokuratūras prokuroru uzraudzībā tika nodots liels skaits kriminālprocesu, kuros izmeklējamais noziedzīgais nodarījums kvalificēts atbilstoši KL 195. panta trešajai daļai, un 2022. gadā šajā jomā tika ieguldīts ļoti būtisks darba apjoms. 2022. gadā tiesā KPL 59. nodaļas kārtībā izskatīti procesi par noziedzīgi iegūtu mantu un likumīgā spēkā stājusies 21 tiesas nolēmums, ar kuru valsts labā konfiscēti ievērojami noziedzīgi iegūti līdzekļi, savukārt tiesai jau nodoti un dažādās tiesu instancēs atrodas 20 šādu procesu materiāli, bet 19 kriminālprocesos turpinās izmeklēšana. Arī rajona līmeņa prokuratūru prokurori uzsākuši darbu ar attiecīgās kategorijas kriminālprocesiem un 2022. gadā spēkā stājušies 2 tiesas nolēmumi. Ņemot vērā gan apgabala, gan rajona līmeņa prokuratūras prokuroru aktīvā uzraudzībā esošo kriminālprocesu skaitu, darbs ar attiecīgo kategoriju kriminālprocesiem arī turpmāk būs viena no prioritātēm.

Pozitīvi vērtējams prokuroru sniegums vienkāršoto kriminālprocesu pabeigšanas veidu piemērošanā, nevirzot krimināllietas iztiesāšanai tiesā. 2022. gadā būtiski pieaudzis to kriminālprocesu skaits, kuri pabeigti prokuratūrā tieši ar prokurora priekšrakstu par sodu. Proti, Rietumzemgales prokuratūrā ar prokurora priekšrakstu par sodu pabeigti 45,02 %, bet Austrumzemgales prokuratūrā 57,75 % no visiem struktūrvienībā pabeigtajiem kriminālprocesiem, tādējādi sasniedzot vēsturiski augstāko rādītāju. Prokuratūras struktūrvienībās ir izveidots attiecīgs kontroles mehānisms, tāpēc arī turpmāk

kriminālprocesa pabeigšanai, izmantojot vienkāršotos pabeigšanas veidus, tiks pievērsta īpaša uzmanība.

Sadarbības veicināšanai starp izmeklētāju un uzraugošo prokuroru, jo īpaši kriminālprocesos par smagiem un sevišķi smagiem, kā arī aktuāliem noziedzīgiem nodarījumiem, prokuroram iesaistoties izmeklēšanā jau no kriminālprocesa uzsākšanas brīža, ir pievērsta pastiprināta uzmanība. 2022. gadā veikti organizatoriski pasākumi, lai augstākminētajos kriminālprocesos savlaicīgi iesaistās uzraugošais prokurors un amatā augstāks prokurors, kas dod iespēju savlaicīgi sekot izmeklēšanai un kontrolēt tās kvalitāti. Nepieciešamības gadījumā uzraugošajam prokuroram ir iespēja no amatā augstāka prokurora saņemt metodisku atbalstu, bet īpaši apjomīgos vai juridiski sarežģītos kriminālprocesos tiek iesaistīts nākamais amatā augstāks prokurors. Tādējādi šobrīd uzraugošā prokurora rīcībā ir visi nepieciešamie līdzekļi, lai nodrošinātu kvalitatīvu un efektīvu kriminālprocesa virzību jebkurā tā stadijā. Nav šaubu, ka sadarbība uzlabojama arī turpmāk, panākot vienotu izpratni par katras kriminālprocesā iesaistītās amatpersonas nozīmīgumu, nodrošinot efektīvu KL normu piemērošanu un krimināltiesisko attiecību taisnīgu noregulējumu.

2022. gadā uzmanība pievērsta kvalitātes celšanai prokuroru sastādītajos juridiskajos dokumentos, jo īpaši lēmumā par personas saukšanu pie kriminālatbildības (apsūdzībā), prokurora priekšrakstā par sodu un lēmumā par krimināllietas nodošanu tiesai. Pozitīvi vērtējams apstāklis, ka prokuratūrā izstrādāti un prokuroriem ikdienas darbā pieejami apsūdzību paraugi, kas dod iespēju veidot vienveidīgu praksi un izpratni par KPL 405. panta izvirzītajām prasībām.

Kopumā Zemgales tiesas apgabala prokuratūras un tās darbības teritorijā ietilpstošo rajona līmeņa prokuratūru prokurori 2022. gadā spējuši veiksmīgi pielāgoties izvirzītajām prioritātēm, to apliecinot ar sasniegtajiem darba rezultātiem.

Darbības prioritātes 2023. gadā

2023. gadā Zemgales tiesas apgabala prokuratūras darbības teritorijā tiks turpināts darbs pie iepriekš noteiktajām prioritātēm, kuras nekādā mērā nav zaudējušas aktualitāti. Uzmanība tiks pievērsta darbam ar kriminālprocesi par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu un citiem ekonomiska rakstura noziegumiem, kā arī kriminālprocesi par īpaši aktuāliem noziedzīgiem nodarījumiem un vienkāršoto kriminālprocesa pabeigšanas veidu piemērošanai. Ņemot vērā, ka pēc KL195. panta trešās daļas (noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšana) kvalificēto nepabeigto kriminālprocesa skaits struktūrvienību prokuroru uzraudzībā vērtējams kā liels (Zemgales tiesas apgabala prokuratūrā 38, Rietumzemgales prokuratūrā 32, bet Austrumzemgales prokuratūrā 40), savukārt izmeklēšanas kapacitāte attiecīgā izmeklēšanas iestādē kopumā jāvērtē kā nepietiekoša tieši sakarā ar izmeklētāju augsto noslodzi, īpaša uzmanība tiks pievērsta šo kategoriju kriminālprocesi.

2023. gadā veicami organizatoriski pasākumi tehniskā personāla piesaistei, īpaši rajona līmeņa prokuratūras struktūrvienībās. Prokuratūras veiktās aktivitātes un nelielā pieredze 2022. gadā jurista krimināltiesību jomā piesaistei dos iespēju, nenoslogot prokuroru ikdienas darbā ar tehniska rakstura darba pienākumiem, atvēlot vairāk laika pirmstiesas kriminālprocesa uzraudzībai, kriminālvajāšanai un valsts apsūdzības uzturēšanai par īpaši aktuāliem, smagiem un sevišķi smagiem noziegumiem. Gūstot pozitīvu pieredzi šajā jomā, pārskatāmā nākotnē pastāvētu pamats neaizpildīt vakantās rajona līmeņa prokurora amata vietas.

Virsprokurors saskata par nepieciešamu turpināt darbu pie prokuroru darba kvalitātes celšanas, sastādot juridiskos dokumentus, kā arī laicīgai un plašākai prokurora pozīcijas skaidrošanai sabiedrībai par īpaši aktuālu vai sabiedrisko rezonansi guvušu kriminālprocesa virzību.

Vidzemes tiesas apgabals

2022. gadam noteikto prioritāšu izpildes rezultāti

Kā norāda Vidzemes tiesas apgabala prokuratūras virsprokure, atbilstoši 2022. gadam noteiktajām prioritātēm izdevies izpildīt šādus galvenos uzdevumus:

- ✓ struktūrvienības darbs organizēts, veicot iekšējo kontroli, nosakot optimālu prokuroru un darbinieku slodzi; prokurori pēc iespējas centušies izlemt uzraudzībā esošo kriminālprocesu virzību (kriminālvajāšanu vai izbeigšanu), kur vien tas iespējams, tādējādi samazinot uzraudzībā esošo kriminālprocesu skaitu;
- ✓ nolūkā nodrošināt efektīvu un savlaicīgu KPL 45. pantā un 46. pantā noteikto amatā augstāka prokurora pilnvaru realizēšanu attiecībā pret Vidzemes tiesas apgabala prokuratūras darbības teritorijā ietilpstošo rajona līmeņa Vidzemes prokuratūru, 2022. gada 18. martā izdots virsprokura rīkojums “Par Vidzemes tiesas apgabala prokuratūras prokuroru darba organizāciju, pildot amatā augstāka prokurora pilnvaras”, ar kuru noteikts Vidzemes tiesas apgabala prokuratūras prokuroriem atbilstoši rīkojumā norādītajam kompetenču un specializācijas sadalījumam veikt KPL noteiktās amatā augstāka prokurora pilnvaras kriminālprocesos visās tā stadijās, kā arī pirms kriminālprocesa uzsākšanas un pēc kriminālprocesa pabeigšanas, kā arī uzdots attiecīgajā darbības virzienā papildus amatā augstāka prokurora funkcijām pastāvīgi apkopot informāciju par problēmām, kas traucē izmeklēšanas kvalitatīvai norisei, organizēt aktuālo problēmjaudājumu apspriešanu un sekmēt vienotas pieejas formulēšanu specializācijas ietvaros, kā arī regulāri sniegt informāciju tiesas apgabala prokuratūras virsprokuroram par normatīvo aktu piemērošanas aktualitātēm un praktiskajiem risinājumiem, lai nodrošinātu optimālu un efektīvu pirmstiesas kriminālprocesa virzību un tiesvedību krimināllietās;
- ✓ ar Vidzemes prokuratūras virsprokuroru, virsprokura vietniekiem un pēc nepieciešamības arī ar prokuroriem apspriesti un analizēti prokuroru darba rādītāji, pārrunāti problēmjaudājumi, diskutējot par kvalifikācijas jautājumiem, uzklusot viedokļus un priekšlikumus turpmākai darba pienākumu veikšanas uzlabošanai;
- ✓ regulāri struktūrvienības prokuroru vidū veikta aktuālās informācija apmaiņa, pieļauto kļūdu analīze, pārrunātas tiesas spriedumos izteiktās atziņas, kas turpmāk ir efektīvi izmantojamas praksē;
- ✓ vienkāršota procesa veida izvēles un prokuratūrā pabeigto kriminālprocesu, nenododot krimināllietu tiesai, skaita palielināšanas veicināšana rajona līmeņa prokuratūrā, sekmīgi piemērojot vadlīnijas;
- ✓ veicināta kvalitatīva un lietišķa sadarbība starp tiesībaizsardzības iestādēm, piedaloties Valsts policijas Vidzemes reģiona pārvaldes rīkotajās ikmēneša sanāksmēs; sazinoties ar Vidzemes tiesas priekšsēdētāju un Vidzemes apgabaltiesas priekšsēdētāju, lai izrunātu aktuālus, problemātiskus jautājumus, ieskaitot tos jautājumus, kas skar konkrētu krimināllietu virzību tiesā, prokuroru darba kvalitāti tiesas sēdē, uzturot valsts apsūdzību, izmeklēšanas kvalitāti, krimināllietu iztiesāšanas kavēšanās iemeslus;
- ✓ sekmēta prokuroru profesionālā izaugsme; kontrolēta prokuroru ProIS lietošana, e-lietas ieviešana;
- ✓ sekmēta vakanto prokurora amata vietu nokomplektēšana Vidzemes prokuratūrā (2021. gadā vakantas bija 9 prokurora amata vietas, bet šobrīd tikai 4), nodrošināta prokuroru kvalifikācijas celšana, apmeklējot piedāvātos mācību pasākumus;
- ✓ prokurori sekmīgi pilnveidojuši prasmes prokuroru funkciju kvalitatīvā izpildē kriminālprocesos par īpaši aktuāliem noziedzīgiem nodarījumiem, tajā skaitā ēnu ekonomikas un noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas apkarošanas jomā, par valsts

amatpersonu izdarītajiem noziedzīgiem nodarījumiem, un nodrošinājuši prioritāru resursu virzīšanu smagu un sevišķi smagu noziegumu atklāšanai un izmeklēšanai.

Darbības prioritātes 2023. gadā

Vidzemes tiesas apgabalā 2023. gadā tiks turpināta iepriekšējā gadā izvirzīto prioritāšu izpilde saskaņā ar Stratēģijā noteikto, īpašu uzmanību pievēršot noziedzīgu nodarījumu pret personas dzīvību un veselību, tikumību un dzimumneaizskaramību izmeklēšanas uzraudzībai un kriminālvajāšanai, tāpat arī noziedzīgo nodarījumu tautsaimniecības jomā, tostarp par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu, amatnoziegumu izmeklēšanas uzraudzībai un kriminālvajāšanai; amatā augstāka un uzraugošā prokurora sadarbības modeļa pilnveidošanai un efektīvas sadarbības nodrošināšanai; izstrādāto vadlīniju piemērošanai, pēc iespējas kriminālprocesu pabeigšanu veicot prokuratūrā un samazinot uz tiesu nosūtīto krimināllietu skaitu.

Rīgas tiesas apgabals

2022. gadam noteikto prioritāšu izpildes rezultāti

Kā norāda Rīgas tiesas apgabala prokuratūras virsprokurors, 2022. gadam noteikto prioritāšu izpilde ir bijusi sekmīga:

- ✓ optimāli aizpildītas brīvās štata vietas rajona līmeņa prokuratūrās, tādējādi normalizējot prokuroru slodzi un sekmējot prokuratūras funkciju kvalitatīvu izpildi;
- ✓ panākts progress amatā augstāka prokurora lomas izpratnē un pilnvērtīgākai šīs funkcijas izpildei kriminālprocesos;
- ✓ uzlabojusies prokuroru sadarbība un pilnvaru izpilde kriminālprocesu par īpaši aktuāliem noziedzīgiem nodarījumiem ātrā un kvalitatīvā virzībā;
- ✓ stabilizējusies prokuroru izpratne par vienotu vadlīniju kriminālprocesa vienkāršošanai piemērošanu;
- ✓ aktualizēta diskusija ar tiesnešiem un prokuroriem par risinājumu tiesu noslodzes mazināšanai;
- ✓ reorganizēta prokuroru dežūru kārtība, lai panāktu prokuroru kompetentu iesaisti sākotnējās informācijas pārbaudē un kvalitatīva lēmuma pieņemšanā.

Darbības prioritātes 2023. gadā

Rīgas tiesas apgabala prokuratūrā 2023. gadā īpaša uzmanība tiks pievērsta šādu uzdevumu izpildei:

- ✓ tiesas apgabala prokuratūras reorganizācijas rezultātā identificēto darba organizācijas jautājumu atrisināšana;
- ✓ rajona līmeņa prokuratūru darba organizācijas izvērtēšana un racionālu uzlabojumu ieviešana darba kvalitātes celšanai;
- ✓ izmeklētāja, uzraugošā prokurora un amatā augstāka prokurora efektīvas sadarbības modeļa attīstība;
- ✓ darba rezultātu uzlabošana īpaši aktuālu noziegumu atklāšanā un izmeklēšanā;
- ✓ optimāls risinājums valsts apsūdzības uzturēšanas funkcijas efektīvai īstenošanai.

Specializētās prokuratūras

2022. gadam noteikto prioritāšu izpildes rezultāti

Kā norāda Organizētās noziedzības un citu nozaru specializētās prokuratūras virsprokure, 2022. gadam noteikto prioritāšu izpilde ir bijusi ar mainīgām sekmēm:

- ✓ efektīva amatā augstāka prokuroru iesaiste kriminālprocesos nav bijusi iespējama saistībā ar tiesas apgabala prokuroru noslodzi viņiem uzraudzībā, lietvedībā un tiesvedībā esošajās lietās;
- ✓ uzraudzībā esošo kriminālprocesu skaita samazinājumā progress nav panākts;
- ✓ prokurori aktīvi piedalījušies starptautisko organizāciju rekomendāciju noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas apkarošanai izpildē;
- ✓ prokurori efektīvi realizējuši procesuālās pilnvaras kriminālprocesos par noziedzīgiem nodarījumiem kredītiestāžu darbības jomā;
- ✓ nodrošinātas plašas iespējas prokuroru apmācībām un pieredzes apmaiņai profesionālo kompetenču uzlabošanai.

Darbības prioritātes 2023. gadā

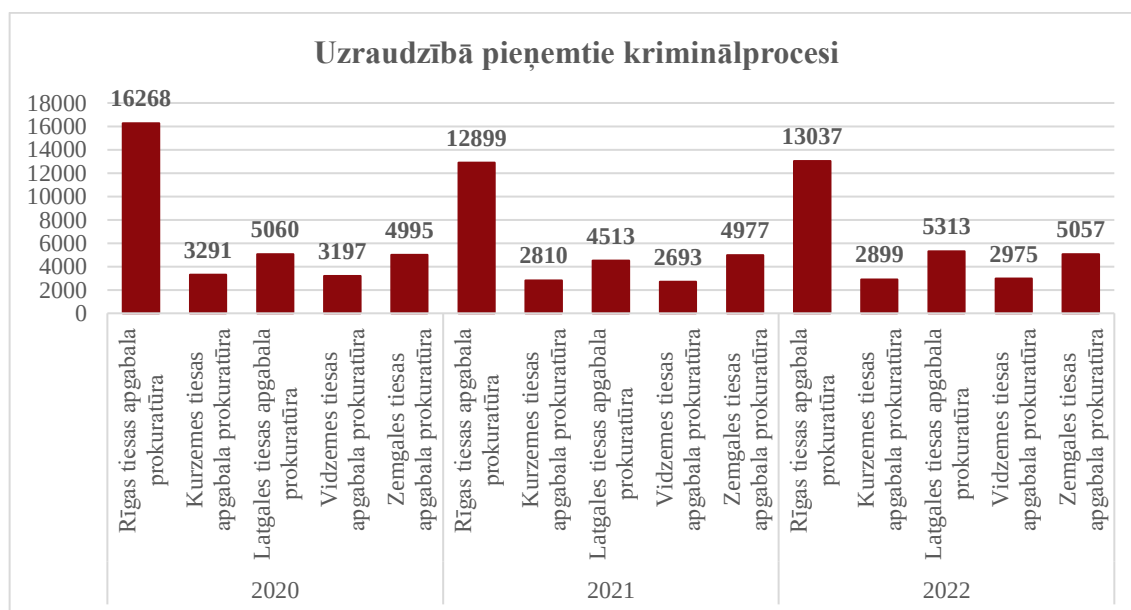
Darbības prioritātes 2023. gadam nav noteiktas saistībā ar Organizētās noziedzības un citu nozaru specializētās prokuratūras reorganizāciju un specializēto prokuratūru turpmāku darba organizāciju Rīgas tiesas apgabala prokuratūras sastāvā.

Statistiskie rādītāji par tiesu apgabalu prokuratūru un to darbības teritorijās ietilpstošo rajona līmeņa prokuratūru darbu

Šajā sadaļā ir apkopota salīdzinoša statistikas informācija un vispārējo tendenču analīze par Rīgas, Kurzemes, Latgales, Vidzemes un Zemgales tiesas apgabala prokuratūru un to darbības teritorijās ietilpstošo rajona līmeņa prokuratūru galvenajiem darbības rādītājiem pēdējo trīs gadu periodā. Jāuzsver, ka tendenču analīze veikta, balstoties uz tiesu apgabalu prokuratūru virsprokuroru pārskatā ģenerālprokuroram sniegto informāciju par struktūrvienību profesionālo darbību 2022. gadā.

Sadaļas nobeigumā ir iekļauta informācija par apgabala statusa Organizētās noziedzības un citu nozaru specializētās prokuratūras un rajona statusa Daudznozaru specializētās prokuratūras galvenajiem statistikas rādītājiem. Savukārt divu rajona statusa specializēto prokuratūru – Nodokļu un muitas lietu prokuratūras un Noziedzīgu nodarījumu valsts institūciju dienestā izmeklēšanas prokuratūras – darbības rādītāji apkopoti sadaļā par Prokuratūras darbības stratēģijā noteikto prioritāšu izpildi 2022. gadā.

Uzraudzībā pieņemtie kriminālprocesi

Diagrammā apkopotā informācija par prokuroru uzraudzībā pieņemtajiem kriminālprocesiem tiesu apgabalu prokuratūrās un to darbības teritorijās ietilpstošajās rajona līmeņa prokuratūrās norāda, ka salīdzinājumā ar 2021. gada rādītājiem 2022. gadā ir vērojams uzraudzībā pieņemto kriminālprocesu skaita pieaugums, kas kopumā ir saistīts ar valstī reģistrēto noziedzīgo nodarījumu skaita nelielu pieaugumu salīdzinājumā ar 2021. gadu. Apgabalu prokuratūru virsprokurori norāda, ka iespējamais skaidrojums pieaugumam varētu būt arī Covid-19 ierobežojumu atcelšana, kas ir veicinājusi zādzību skaita pieaugumu.

Kurzemes, Zemgales, Vidzemes un Latgales tiesas apgabala prokuratūru virsprokurori norāda, ka vēl viens iemesls uzraudzībā saņemto kriminālprocesu skaita pieaugumam ir Valsts policijas Rīgas struktūrvienību lietvedībā esošo kriminālprocesu nosūtīšanu uz citiem reģioniem nolūkā izlīdzināt izmeklētāju slodzi. Tā, piemēram, Valsts policijas Zemgales reģiona pārvaldei izmeklēšanai 2022. gadā tika pārsūtīti vairāk nekā 100 kriminālprocesu, kuri ir uzsākti laikā no 2018. gada un kuros izmeklēšana faktiski nav veikta. Līdz ar to, Zemgales tiesas apgabala prokuratūras virsprokurora ieskatā, kriminālprocesu pārdale no Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes rada riskus kopējai izmeklēšanas kvalitātei apgabalā un, viņaprāt, ir nepieciešams risinājums izmeklētāju trūkuma problēmai valstiskā līmenī.

Jānorāda, ka salīdzinoši vislielākais prokuroru uzraudzībā saņemto kriminālprocesu skaita pieaugums ir Latgales tiesas apgabalā. Papildus jau iepriekš minētajiem skaidrojumiem pieaugums ir saistīts ar uzsākto kriminālprocesu skaita pieaugumu pēc KL 84. panta (starptautisko organizāciju un Latvijas Republikas noteikto sankciju pārkāpšana), kā arī to kriminālprocesu skaita pieaugumu, kas uzsākti pēc KL 262.¹ panta pirmās daļas (par atteikšanos no medicīniskās pārbaudes alkohola koncentrācijas noteikšanai asinīs vai narkotisko, psihotropo, toksisko vai citu apreibinošu vielu ietekmes pārbaudes, ja to izdarījis transportlīdzekļa vadītājs), un tādu noziedzīgo nodarījumu, par kuriem uzsākts kriminālprocess, kā naudas izkrāpšana, izmantojot telekomunikācijas līdzekļus un internetu, skaita pieaugumu.

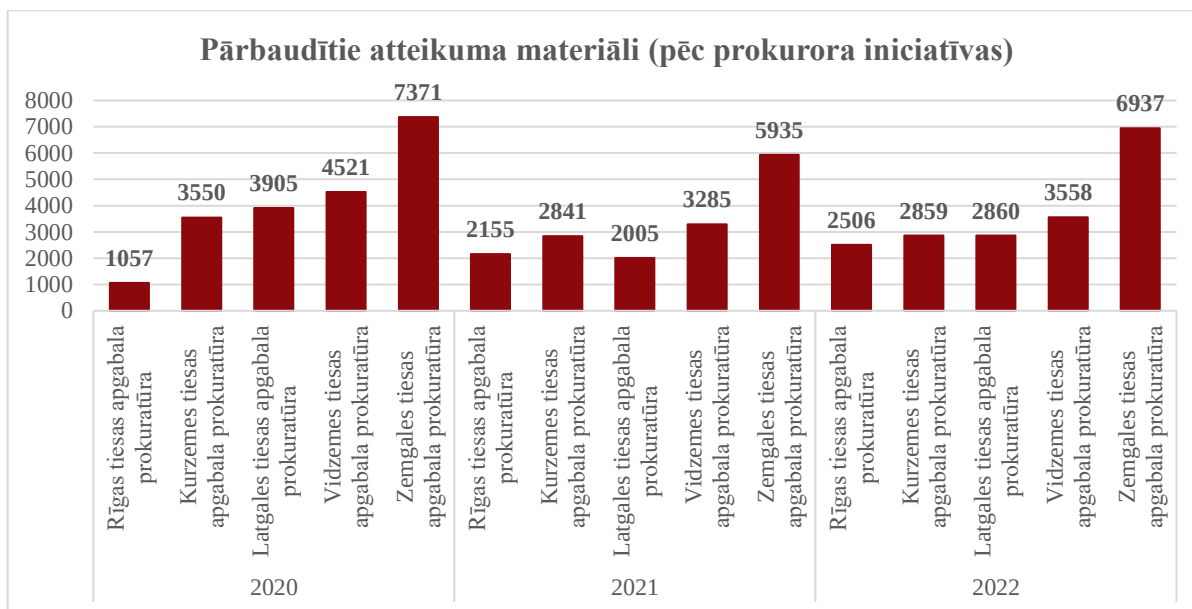
Prokuratūrā uzsāktie kriminālprocesi

Kā redzams diagrammā, tad visu tiesu apgabalu prokuratūrās un to darbības teritorijās ietilpstošajās rajona līmeņa prokuratūrās uzsākto kriminālprocesu skaits būtiski nav mainījies. Bet, aplūkojot to dinamiku, ir redzams, ka, salīdzinot ar diviem iepriekšējiem gadiem, 2022. gadā, izņemot Latgali, citos tiesu apgabalos šim rādītājam ir tendence samazināties. Kā vienu no skaita samazinājuma

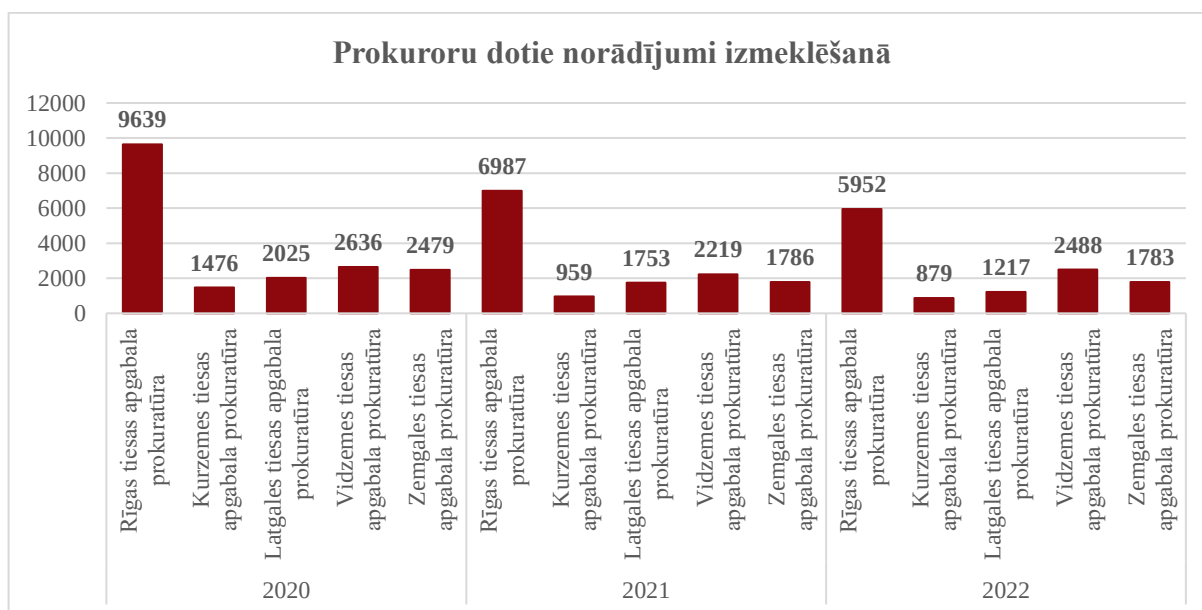
iesmesliem var minēt to, ka prokuratūrā pamatā tiek uzsākti tādi kriminālprocesi, kuros pēc fizisku un juridisku personu iesniegumu un sūdzību izskatīšanas tiek atcelti lēmumi par atteikšanos uzsākt kriminālprocesu. 2022. gadā salīdzinājumā ar 2021. gadu atcelto lēmumu par atteikšanos uzsākt kriminālprocesu skaits ir samazinājies, līdz ar to tas ir ietekmējis arī prokuratūrā uzsāktu kriminālprocesu skaita samazināšanos.

Pārbaudītie atteikuma materiāli (pēc prokurora iniciatīvas)

Aplūkojot statistikas datus par pārbaudīto lēmumu par atteikšanos uzsākt kriminālprocesu likumību skaitu, ir redzams, ka 2022. gadā, salīdzinot ar 2021. gadu, visu tiesu apgabalu prokuratūrās un to darbības teritorijās ietilpstošajās rajona līmeņa prokuratūrās ir vērojams pēc prokuroru iniciatīvas pārbaudīto atteikuma materiālu skaita pieaugums. Šī prokuroru iniciatīva vērsta uz to, lai uzlabotu izmeklēšanas iestāžu pieņemto lēmumu par atteikšanos uzsākt kriminālprocesu kvalitāti.

Prokuroru dotie norādījumi izmeklēšanā

Analizējot izmeklēšanā doto prokuroru norādījumu skaitu, ir redzams, ka visos reģionos, izņemot Vidzemes reģionu, to skaitam ir tendence samazināties. Kā iemesls šādai tendencei norādāms Latgales tiesas apgabala prokuratūras virsprokurora paustais, ka, pilnveidojoties prokuroru sadarbībai

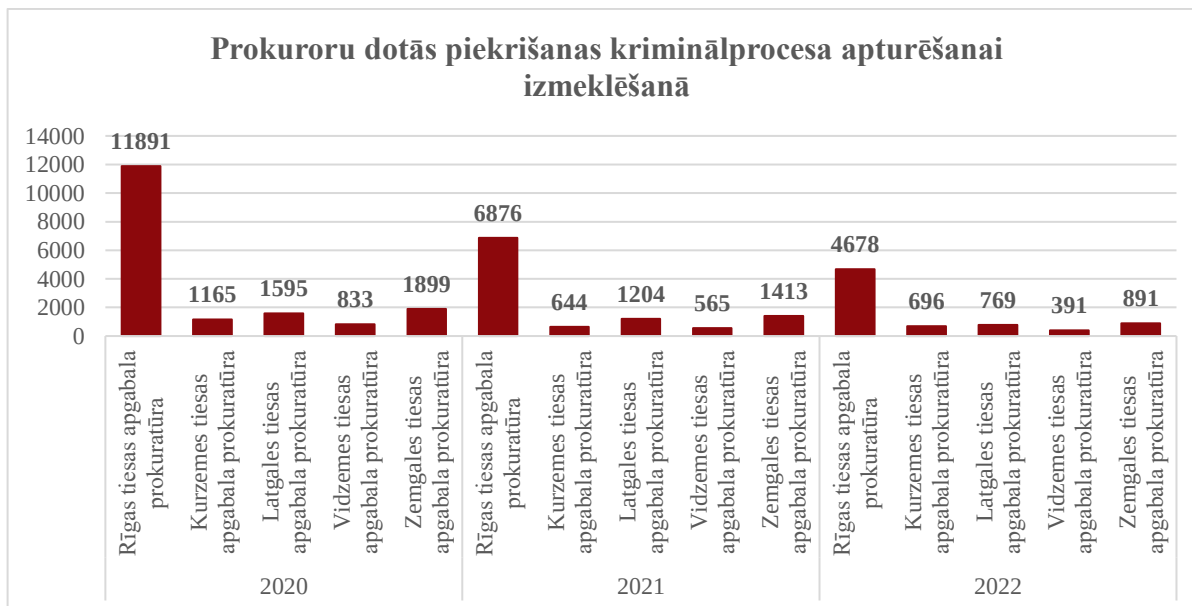
ar izmeklētājiem un amatā augstākiem prokuroriem, ir rastas efektīvākas uzraudzības formas veiksmīgai izmeklēšanas norisei, piemēram, tiek rīkotas amatā augstāka prokurora, uzraugošā prokurora un izmeklētāja savstarpējas apspriedes par kriminālprocesa virzību. Uzraugošajam prokuroram iespēju aktīvi sekot kriminālprocesa virzībai un aktīvi realizēt izmeklēšanas uzraudzību palīdz arī tas, ka izmeklētāji savlaicīgi veic dokumentu pievienošanu Kriminālprocesa informācijas sistēmai.

Vēl viens iemesls prokuroru doto norādījumu skaita samazinājumam ir tas, ka virknei noziedzīgu nodarījumu, kuru izmeklēšanai ir izstrādātas vadlīnijas, nav nepieciešama detalizēta norādījumu sniegšana, jo procesa virzītāji piemēro izstrādāto vienoto kārtību, kas nodrošina vienveidīgu praksi efektīvai KL un KPL normu un vienkāršoto kriminālprocesa pabeigšanas veidu piemērošanai.

Turklāt, piemēram, Latgales tiesas apgabala prokuratūras virsprokurors atzīmē 2021. gada reformas nozīmi, kad tika izveidotas divas jaunas prokuratūras struktūrvienības – Dienvidlatgales prokuratūra un Austrumlatgales prokuratūra. Pēc to izveides katrs prokurors veica uzraudzībā esošo kriminālprocesa revīziju. Līdz ar to gandrīz divas reizes lielāks bija pārbaudīto kriminālprocesa skaits, attiecīgi lielāks bija arī doto norādījumu skaits – 2021. gadā tika doti 1753 prokurora norādījumi, kas ir par 536 norādījumiem vairāk nekā 2022. gadā.

Vidzemes tiesas apgabalā prokuroru doto norādījumu skaita pieaugums 2022. gadā saistīts ar to, ka ir pieaudzis tās darbības teritorijā ietilpstošās rajona līmeņa Vidzemes prokuratūras prokuroru doto norādījumu skaits. Viens no pieauguma iemesliem varētu būt uzraudzībā saņemto kriminālprocesa skaita pieaugums, kā arī tas, ka prokurori norādījumus biežāk dod kriminālprocesos par smagiem un sevišķi smagiem noziegumiem.

Prokuroru dotās piekrišanas kriminālprocesa apturēšanai izmeklēšanā

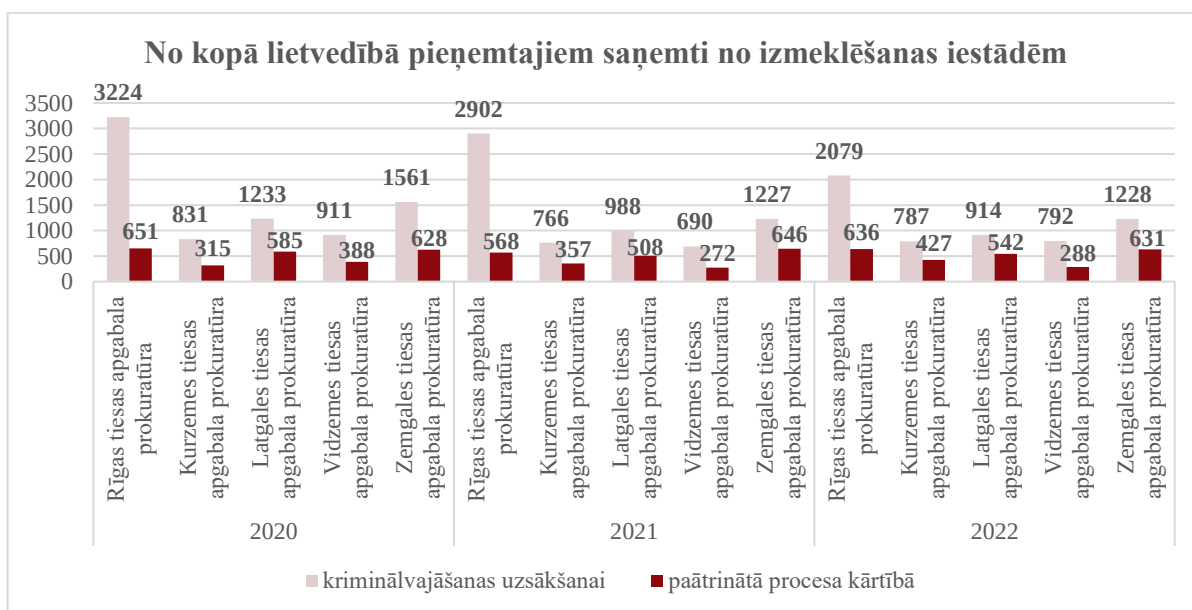
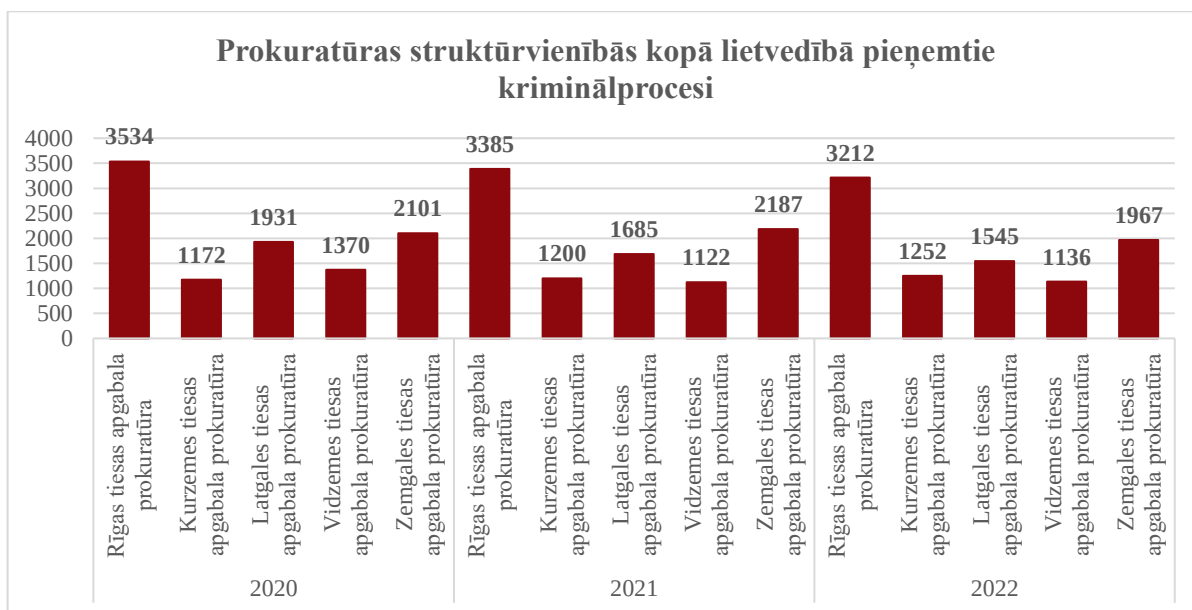

Salīdzinot statistikas rādītājus par prokuroru doto piekrišanu kriminālprocesa apturēšanai izmeklēšanā skaitu trīs gadu griezumā, ir redzams, ka Rīgā, Latgalē, Vidzemē un Zemgalē tas ir būtiski krities. Kā jau iepriekš norādīts, tad visbūtiskāk prokuroru doto piekrišanu kriminālprocesa apturēšanai izmeklēšanā skaita samazinājumu ir ietekmējis tas, ka prokuroriem par prioritāti tika izvirzīts kriminālprocesos koncentrēt uzmanību uz to noziedzīgo nodarījumu izmeklēšanu, kurā ir perspektīvi noskaidrot personu, kas noziedzīgu nodarījumu izdarījusi. Skaita kritumu ir ietekmējusi arī pāreja uz jaunu procesuālo kārtību, atbilstoši kurai gadījumos, kad izmeklēšanā nav izdevies

noskaidrot noziedzīgu nodarījumu izdarījušo personu, kriminālprocesa apturēšana aizstāta ar kriminālprocesa izbeigšanu.

Savukārt, Kurzemes tiesas apgabalā 2022. gadā tika dotas prokuroru 696 piekrišanas kriminālprocesa apturēšanai izmeklēšanā, kas ir par 52 vairāk, salīdzinot ar 2021. gadu. Kā norāda Kurzemes tiesas apgabala prokuratūras virsprokure, kopumā šādu prokuroru piekrišanu skaita nelielais pieaugums Kurzēmē ir saistīts ar būtisku to pieaugumu Ziemeļkurzemes prokuratūrā, kuras prokurori 2022. gadā bija aktīvāk pievērsušies senāk uzsāktu kriminālprocesu, kuros nav bijis iespējams noskaidrot noziedzīgo nodarījumu izdarījušo personu, izvērtēšanai, jo Dienvidkurzemes prokuratūrā prokuroru doto piekrišanu kriminālprocesa apturēšanai izmeklēšanā skaits ir samazinājies. Turpmāk atbilstoši grozījumiem KPL šādi kriminālprocesi tiks izbeigti.

Prokuratūras struktūrvienībās lietvedībā pieņemtie kriminālprocesi

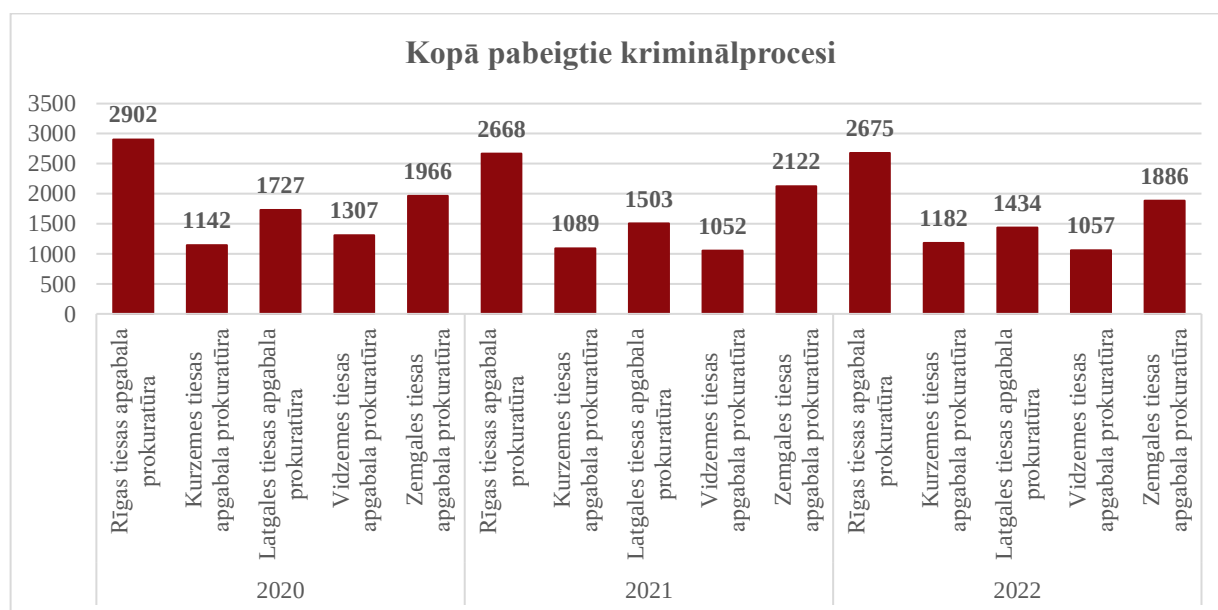
Aplūkojot statistikas datus par prokuratūras struktūrvienībās lietvedībā pieņemto kriminālprocesu skaitu, kas ietver gan kriminālvajāšanas uzsākšanai vispārējā kārtībā, gan paātrinātā procesa kārtībā no izmeklēšanas iestādēm saņemtos kriminālprocesus, gan citā kārtībā lietvedībā pieņemtos

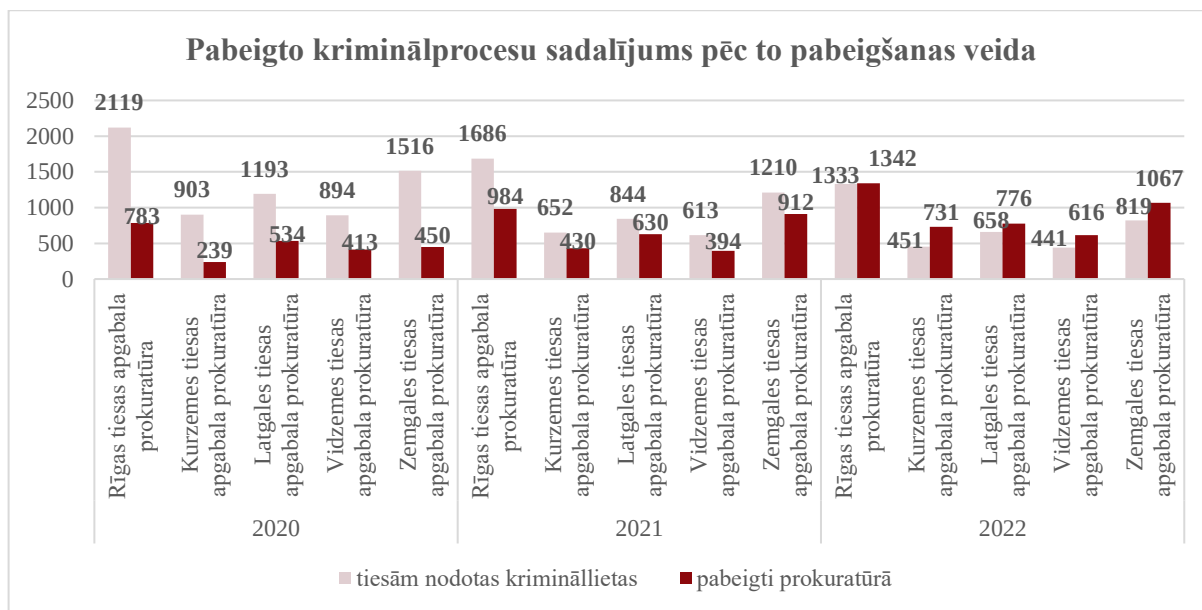
kriminālprocesus, tai skaitā atjaunojot agrāk apturētus vai izbeigtus kriminālprocesus, redzams, ka 2022. gadā, salīdzinot ar 2021. gadu, kopumā ir vērojama tendence to skaitam samazināties. Rīgas, Latgales un Zemgales tiesas apgabalā samazinājums 2022. gadā, salīdzinot arī 2021. gadu, ir attiecīgi par 173, 140 un 220 kriminālprocesiem. Pat, ja ir vērojams pieaugums, kā tas redzams Kurzemes un Vidzemes tiesas apgabalā, tad tas ir nebūtisks – par 52 un 14 vairāk lietvedībā pieņemtajiem kriminālprocesiem. Minētais samazinājums ir saistīts ar reģistrēto noziedzīgo nodarījumu skaita samazinājumu un to, ka izmeklēšanas iestādes rūpīgāk izvērtē kriminālprocesa uzsākšanas pamatu sakarā ar iespēju atteikties uzsākt kriminālprocesa noziedzīgā nodarījuma maznozīmīguma dēļ.

Atsevišķi vērtējot prokuratūrā no izmeklēšanas iestādēm 2022. gadā saņemto kriminālprocesa skaitu, redzams, ka kriminālvajāšanas uzsākšanai vispārējā kārtībā saņemto kriminālprocesa skaits samazinājies Rīgas tiesas apgabalā, bet pārējos reģionos ir vērojams pieaugums.

Savukārt paātrinātā procesa kārtībā saņemto kriminālprocesa skaits 2022. gadā kopumā ir pieaudzis visās prokuratūras struktūrvienībās. Vienīgi Zemgales tiesas apgabalā tas ir samazinājies nebūtiski – par 15 kriminālprocesiem. Rīgas tiesas apgabala prokuratūras virsprokurors uzsver, ka paātrinātā procesa piemērošanas prakse skaidri iezīmē tā praktisko izmantošanu tikai pirmstiesas procesa stadijā. Procentuāli neliela daļa šādā procesuālā kārtībā prokuratūrai virzīto kriminālprocesa nonāk tiesā, jo prokurori pārsvarā piemēro kriminālprocesa vienkāršotas pabeigšanas iespējas, kas ļauj kriminālprocesa pabeigt prokuratūrā, nenododot krimināllietu tiesai.

Pabeigtie kriminālprocesi

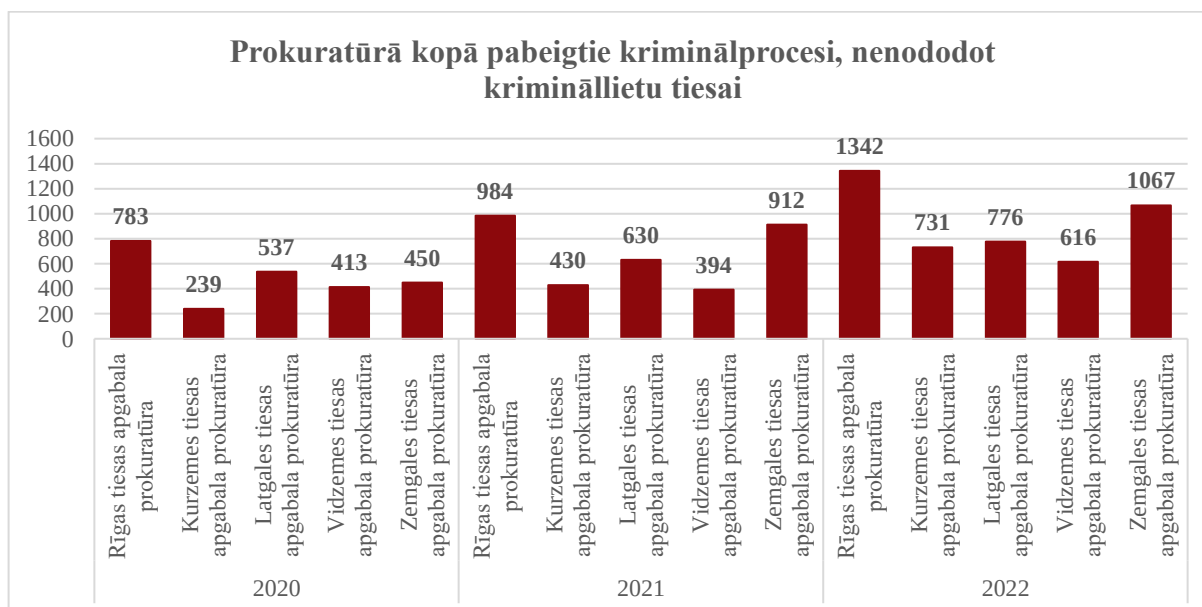

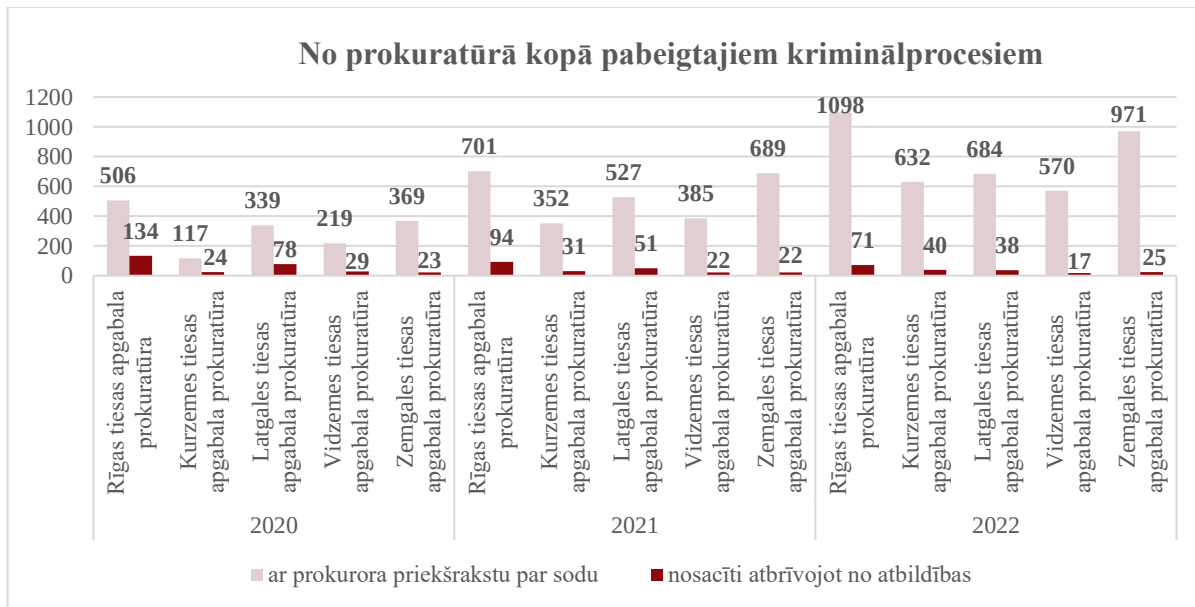
2022. gadā kopā pabeigto kriminālprocesu skaits ir palielinājies Rīgas, Kurzemes, Vidzemes tiesas apgabalā, savukārt nedaudz samazinājies Latgales un Zemgales tiesas apgabalā.

Svarīgi uzsvērt, ka visu tiesu apgabalu prokuratūrās un to darbības teritorijās ietilpstošajās rajona līmeņa prokuratūrās ir būtiski samazinājies pabeigto kriminālprocesu, nododot krimināllietu tiesai, skaits, savukārt palielinājies prokuratūrā pabeigto kriminālprocesu skaits. Tā, piemēram, Rīgas tiesas apgabala prokuratūra un tās darbības teritorijā ietilpstošās rajona līmeņa prokuratūras 2021. gadā tiesai nodeva 1686 krimināllietas, bet 2022. gadā – 1333 lietas. Tajā pašā laikā minētajās prokuratūras struktūrvienībās 2021. gadā tika pabeigti, nenododot krimināllietu tiesai, 984 kriminālprocesi, bet 2022. gadā to skaits sasniedza 1342. Kurzemes tiesas apgabala prokuratūra un tās darbības teritorijā ietilpstošās rajona līmeņa prokuratūras 2021. gadā tiesai nodeva 652 krimināllietas, bet 2022. gadā – 451 lietu –, savukārt minētajās prokuratūras struktūrvienībās 2021. gadā tika pabeigti, nenododot krimināllietu tiesai, 430 kriminālprocesi, bet 2022. gadā to skaits sasniedza 731. Tādējādi ir redzams, ka prokurori ir aktīvi iesaistījušies Stratēģijā noteiktā mērķa – pēc iespējas panākt krimināltiesisko attiecību taisnīgu noregulējumu prokuratūrā – īstenošanā.

Prokuratūrā pabeigtie kriminālprocesi, nenododot krimināllietu tiesai

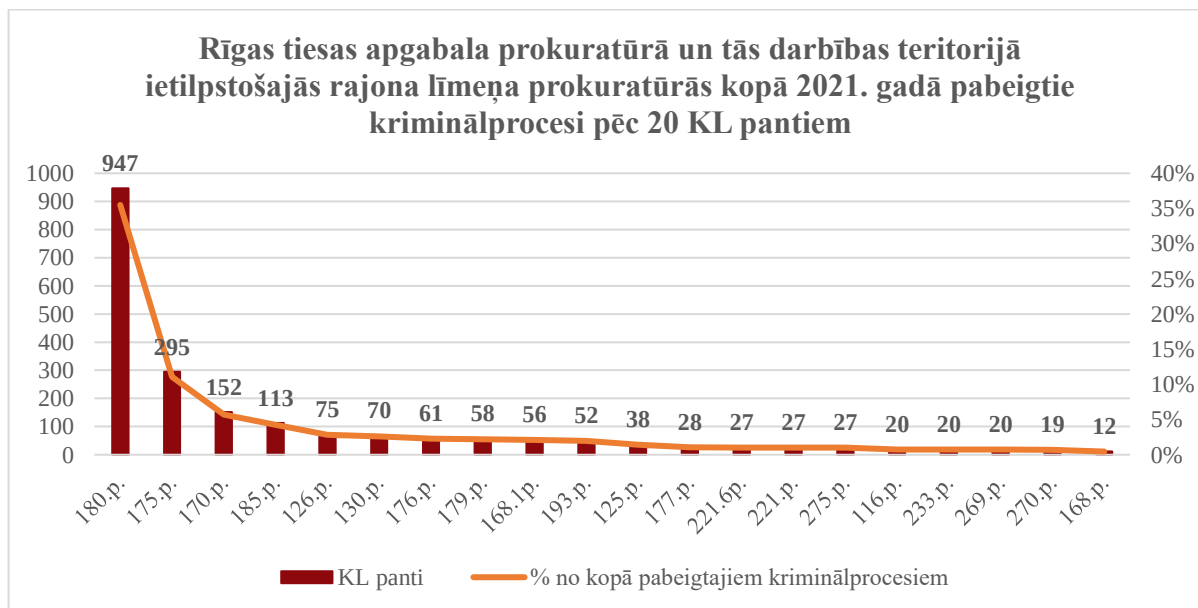

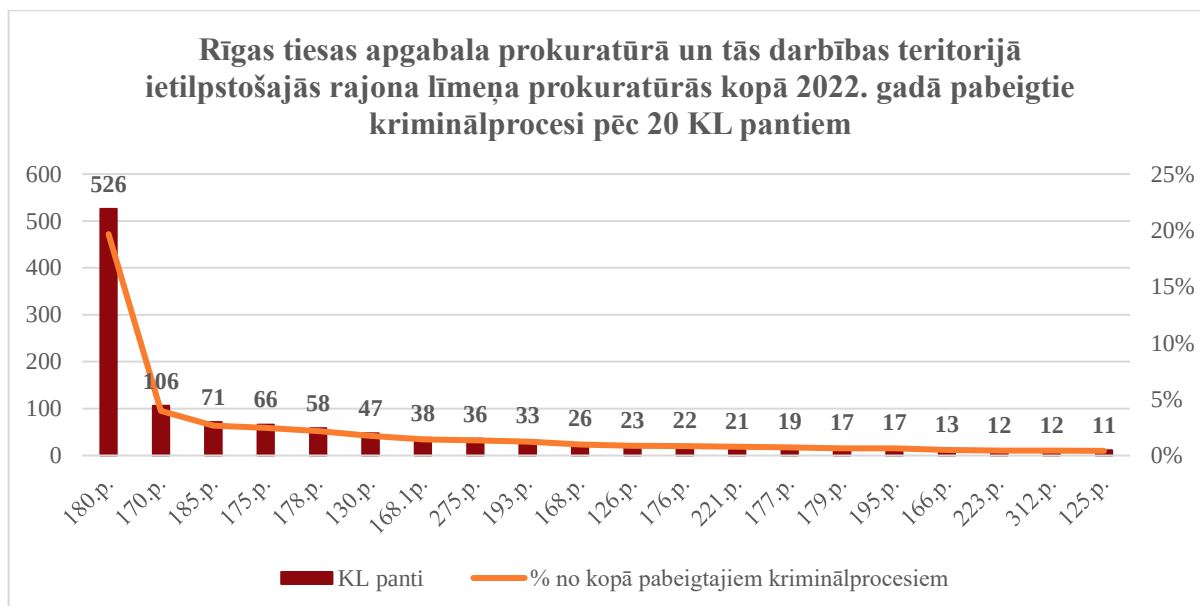
Kā norādīts iepriekš, statistikas dati par prokuratūrā pabeigto kriminālprocesu, nenododot krimināllietu tiesai, kopskaitu liecina, ka saglabājas iepriekšējo gadu tendence, proti, ar katru gadu aizvien vairāk kriminālprocesu tiek pabeigti prokuratūrā. Turklāt 2022. gadā šis pieaugums bijis ļoti izteikts, jo īpaši Vidzemes tiesas apgabalā un Rīgas tiesas apgabalā, kur prokuratūrā pabeigto kriminālprocesu, nenododot krimināllietu tiesai, kopskaits palielinājies pat 1,96 un attiecīgi 1,36 reizes.

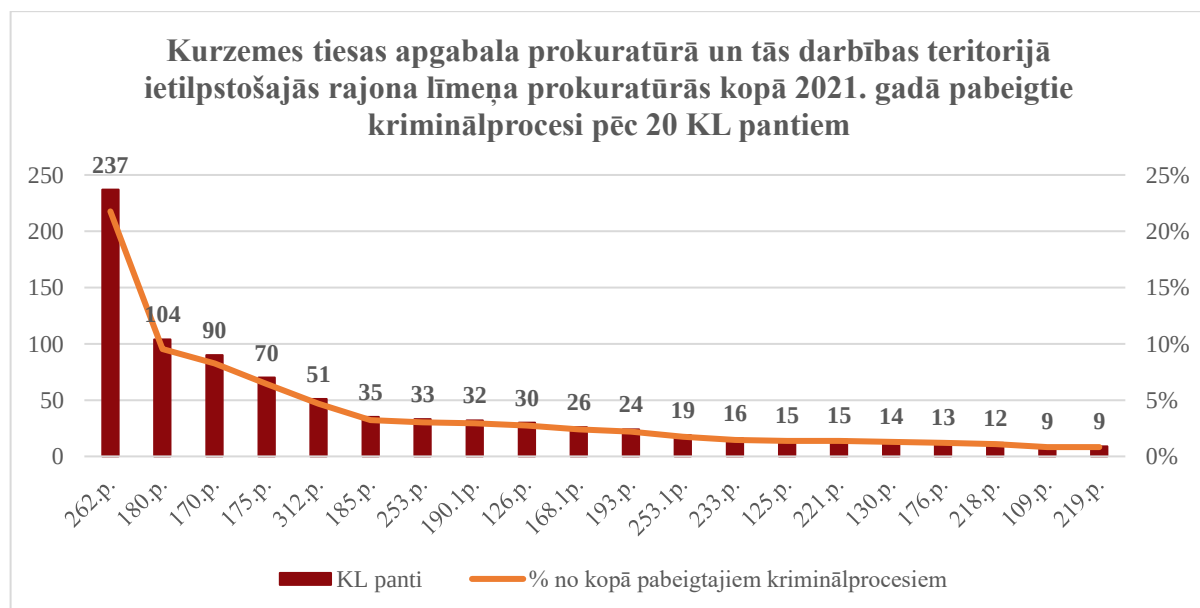
Arvien pieaugošā tendence kriminālprocesus pabeigt jau prokuratūrā, nenododot krimināllietu tiesai, saistīta gan ar iepriekš minētajām prioritātēm un stratēģiskajiem mērķiem krimināltiesisko attiecību taisnīga noregulējuma panākšanā prokuratūrā, gan arī liecina par prokuroru spēju efektīvi piemērot vienkāršotās kriminālprocesa pabeigšanas formas, kas īpaši redzams dinamikā par kriminālprocesa pabeigšanu, piemērojot prokurora priekšrakstu par sodu.

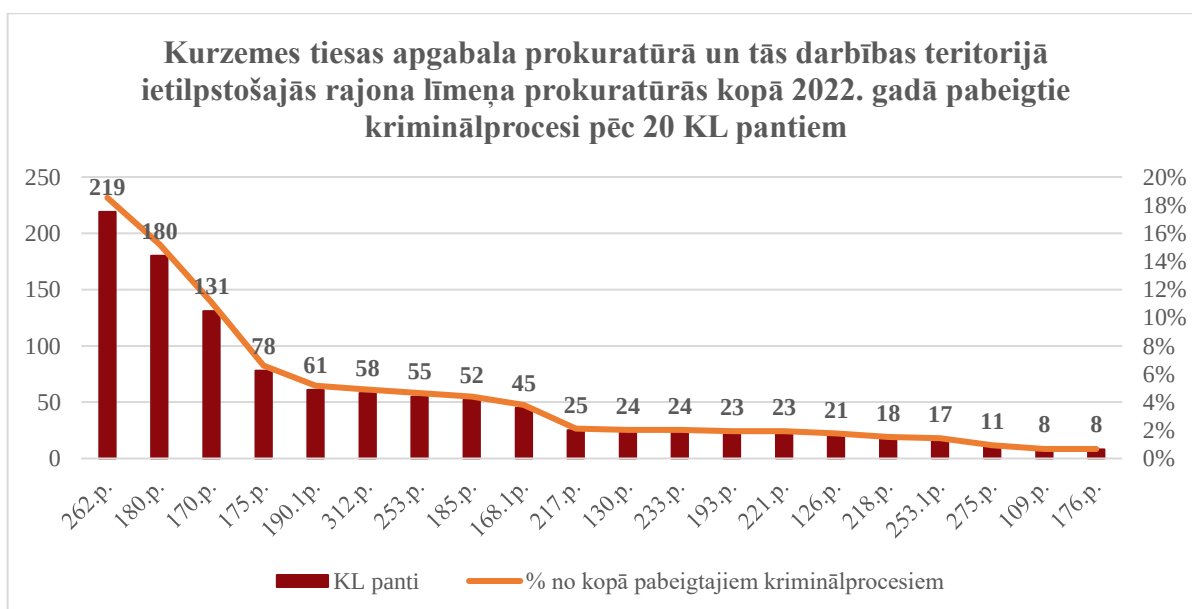
Pabeigtie kriminālprocesi pēc 20 KL pantiem, pēc kuriem kriminālprocess pabeigts visbiežāk

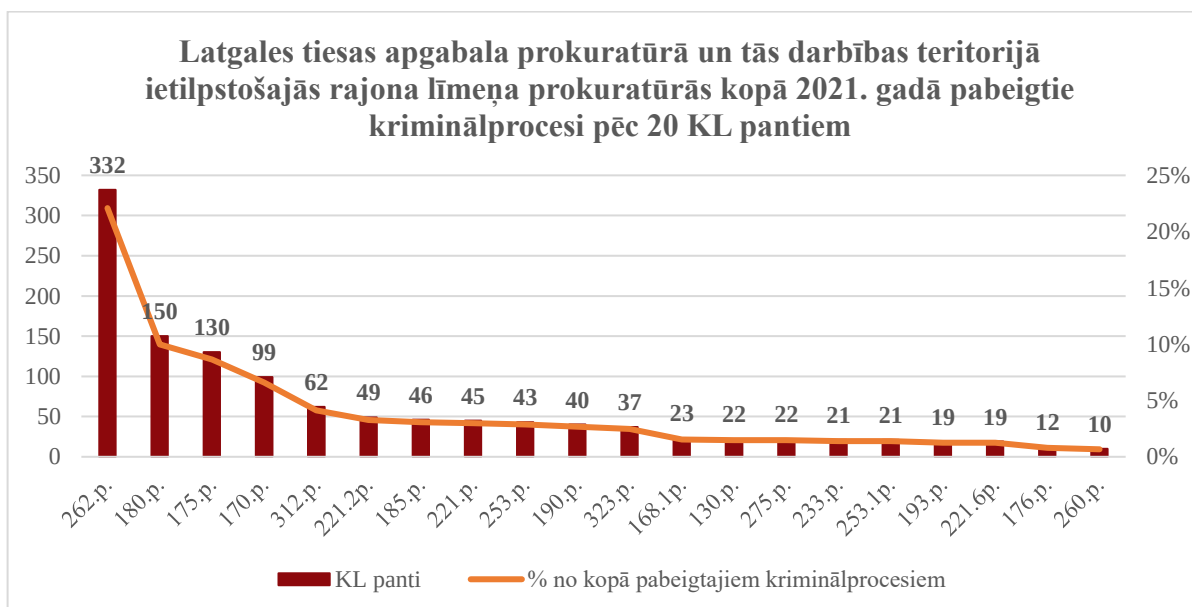

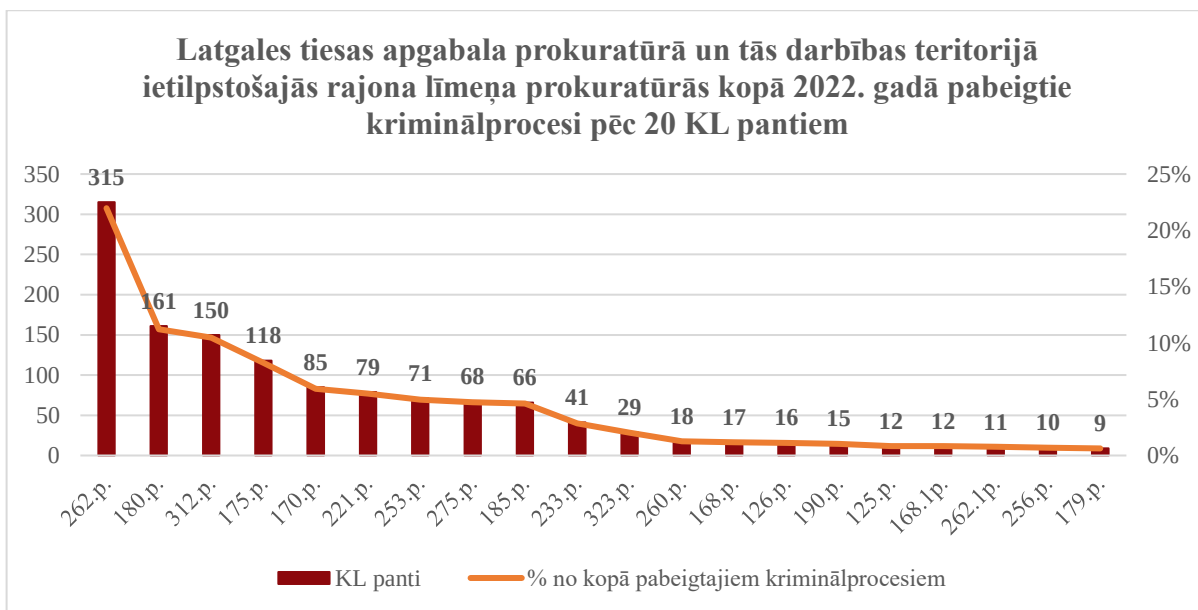
Salīdzinot 2022. gada datus ar iepriekšējā gada rādītājiem, jāsecina, ka Rīgas tiesas apgabala prokuratūrā un tās darbības teritorijā ietilpstošajās rajona līmeņa prokuratūrās nav būtisku izmaiņu visbiežāk pabeigto kriminālprocesa skaita dinamikā pēc noziedzīgo nodarījumu veidiem. Rajona līmeņa prokuratūrās lielākā daļa pabeigto kriminālprocesi ir par noziedzīgiem nodarījumiem pret īpašumu. Toties ievērojamas izmaiņas ir skaita dinamikā, kur būtisks samazinājums vērojams pabeigtajos kriminālprocesos par iepriekšējā gadā dominējušajiem KL 180., 170., un 175. pantā paredzētajiem noziedzīgiem nodarījumiem, kas ir pretēja citos tiesu apgabalos vērojamajai tendencei.

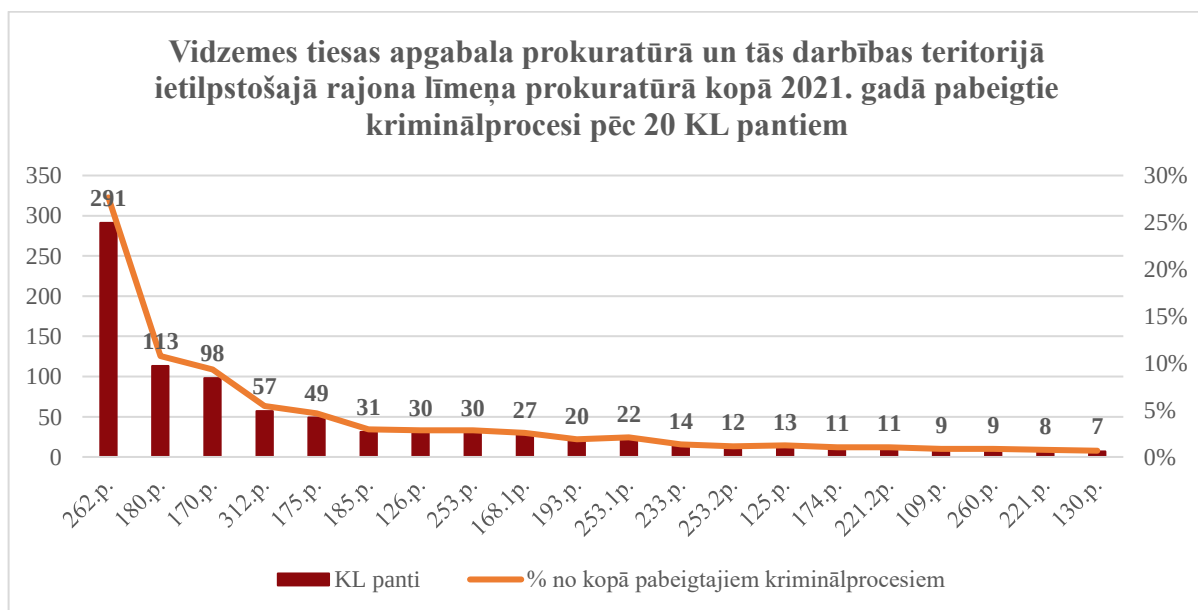

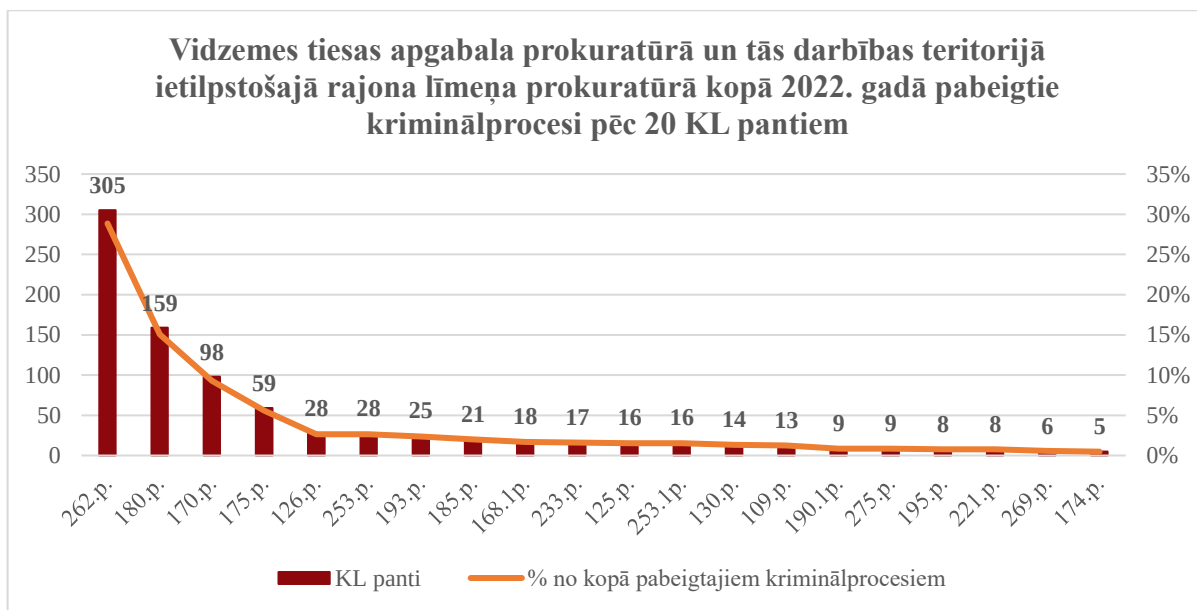
Arī Kurzemes reģionā 2022. gadā redzama līdzīga tendence kā 2021. gadā. Tomēr ir redzamas atsevišķas izmaiņas pabeigto kriminālprocesu skaitā noteiktu lietu kategorijās.

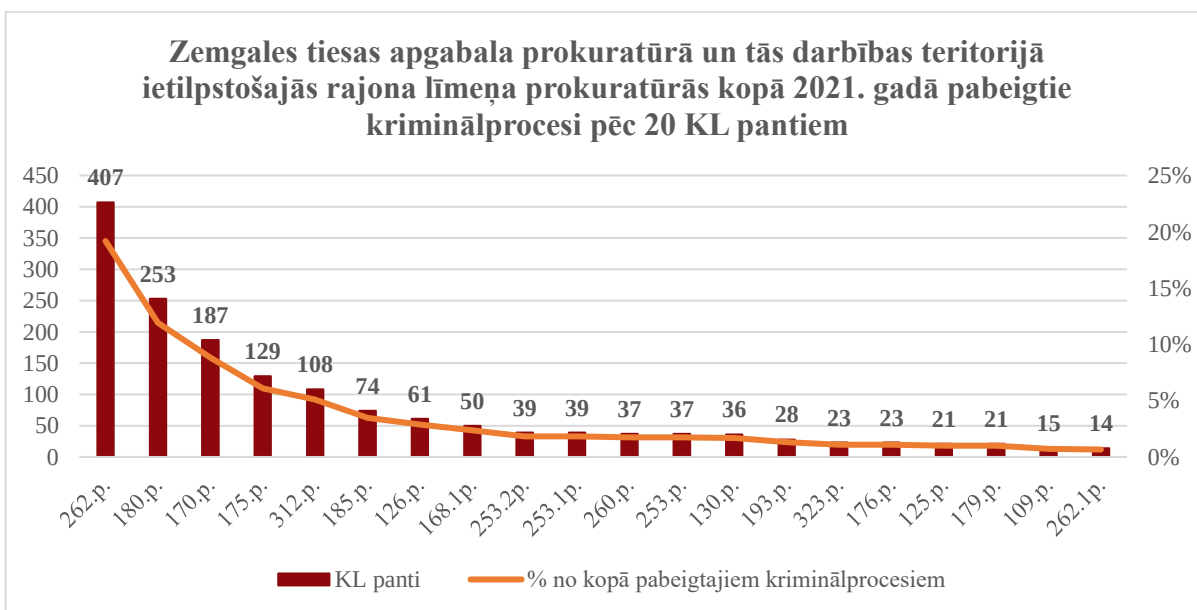

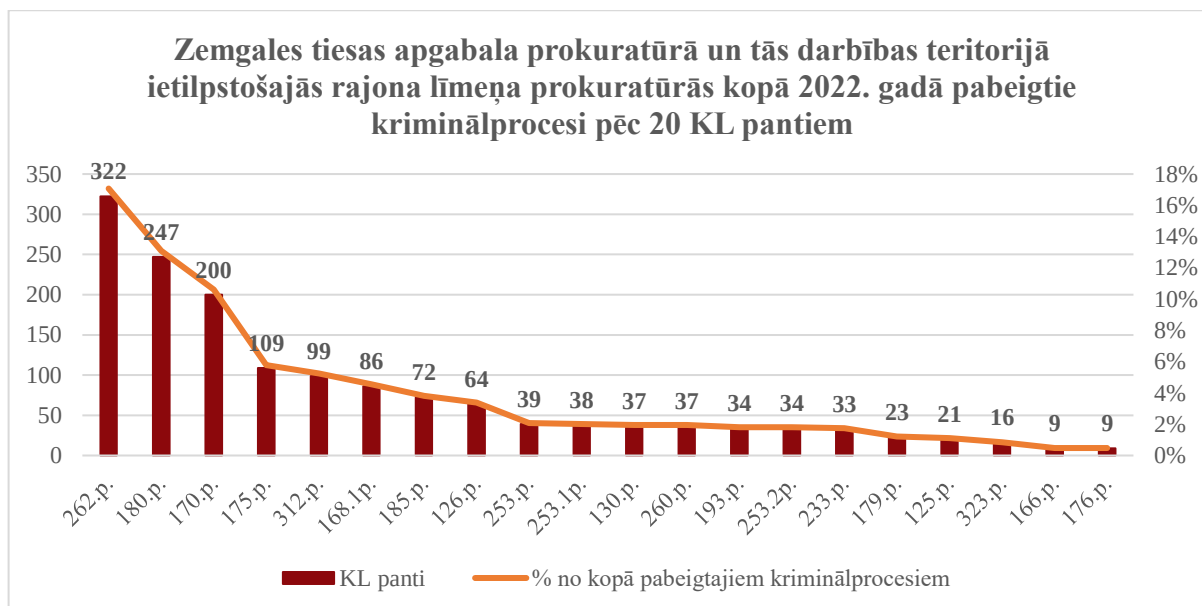
Latgales reģionā 2022. gadā līdzīgi kā gadu iepriekš joprojām dominējuši kriminālprocesi par KL 262. un 180. pantā paredzētajiem noziedzīgajiem nodarījumiem. Būtisks skaita pieaugums vērojams pabeigtajos kriminālprocesos par noziedzīgiem nodarījumiem, kas kvalificēti pēc KL 253., 260. un 312. panta, turpretī samazinājums ir pabeigto kriminālprocesu skaitā par KL 168.¹ un 190. pantā paredzētajiem noziedzīgajiem nodarījumiem.

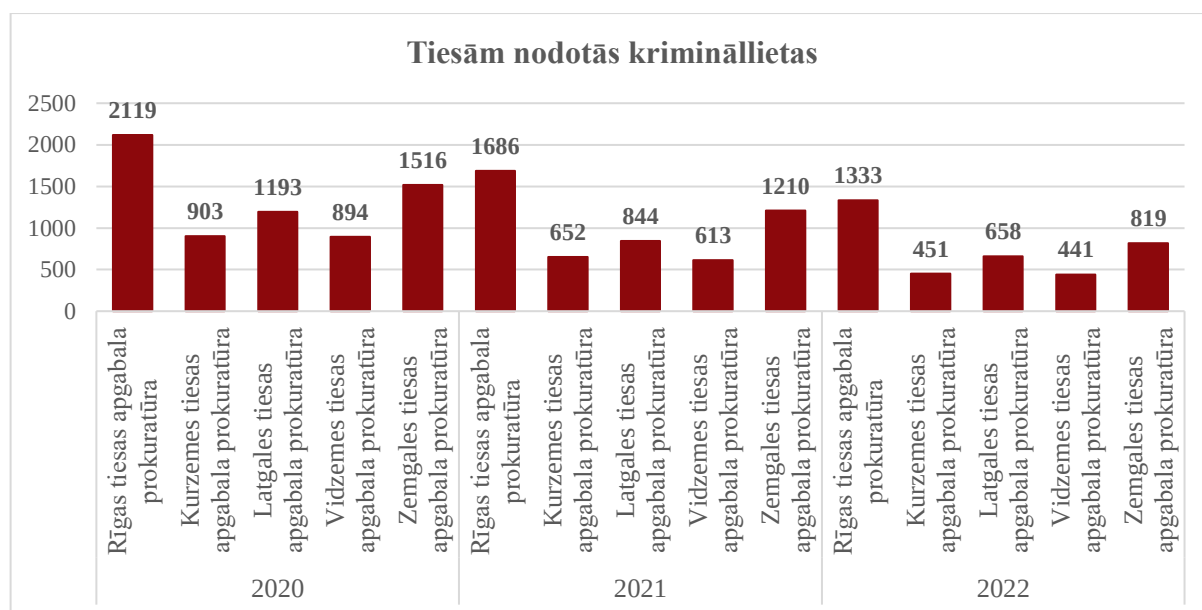
2022. gada rezultātos līdzīgus secinājumus var izdarīt arī par Vidzemes reģionu, kur rajona līmeņa prokuratūrā pieaudzis pabeigto kriminālprocesa par KL 262. un 180. pantā paredzēto noziedzīgo nodarījumu izdarīšanu skaits, bet kopumā tendences ir nemainīgas. Arī Vidzemes tiesas apgabala prokuratūrā un tās darbības teritorijā ietilpstošajā rajona līmeņa prokuratūrā situācija bez lielām izmaiņām.

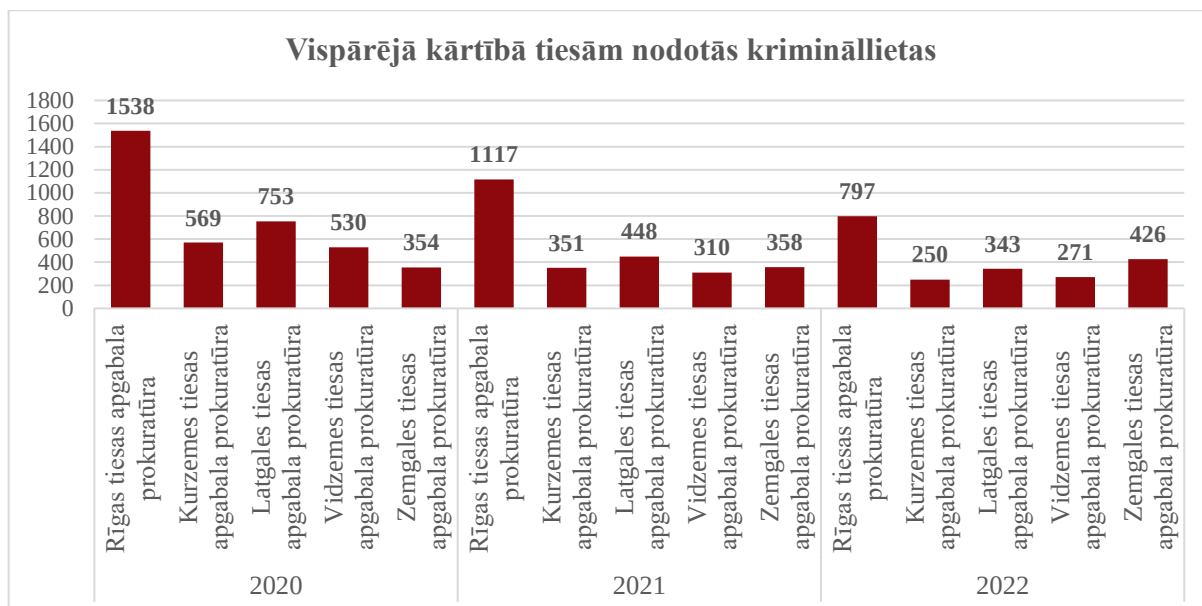

Zemgales tiesas apgabala prokuratūrā un tās darbības teritorijā ietilpstošajās rajona līmeņa prokuratūrās pabeigto kriminālprocesa īpatsvars gan skaita, gan noziedzīgo nodarījumu veidu ziņā ir bez lielām izmaiņām (skaitliski ievērojami palielinājies vien par KL 168.¹ pantā paredzēto noziedzīgo nodarījumu pabeigto kriminālprocesa skaits).

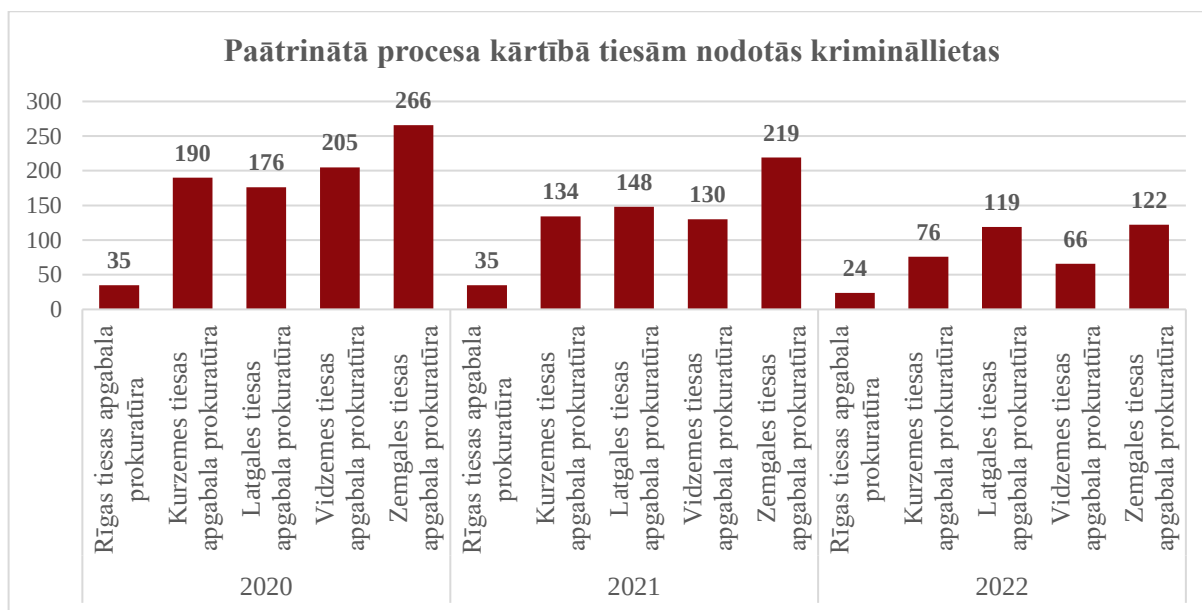
Tiesām nodotās krimināllietas

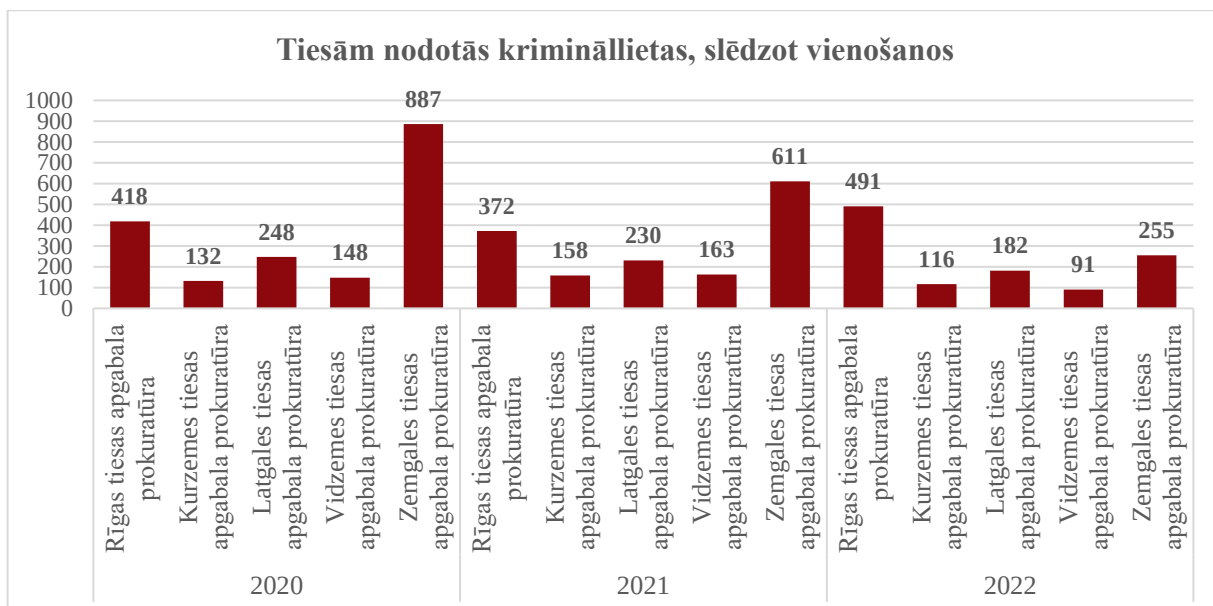
Līdzīgi tendencei iepriekšējos gados, arī 2022. gadā tiesām nodots ievērojami mazāks skaits krimināllietu.

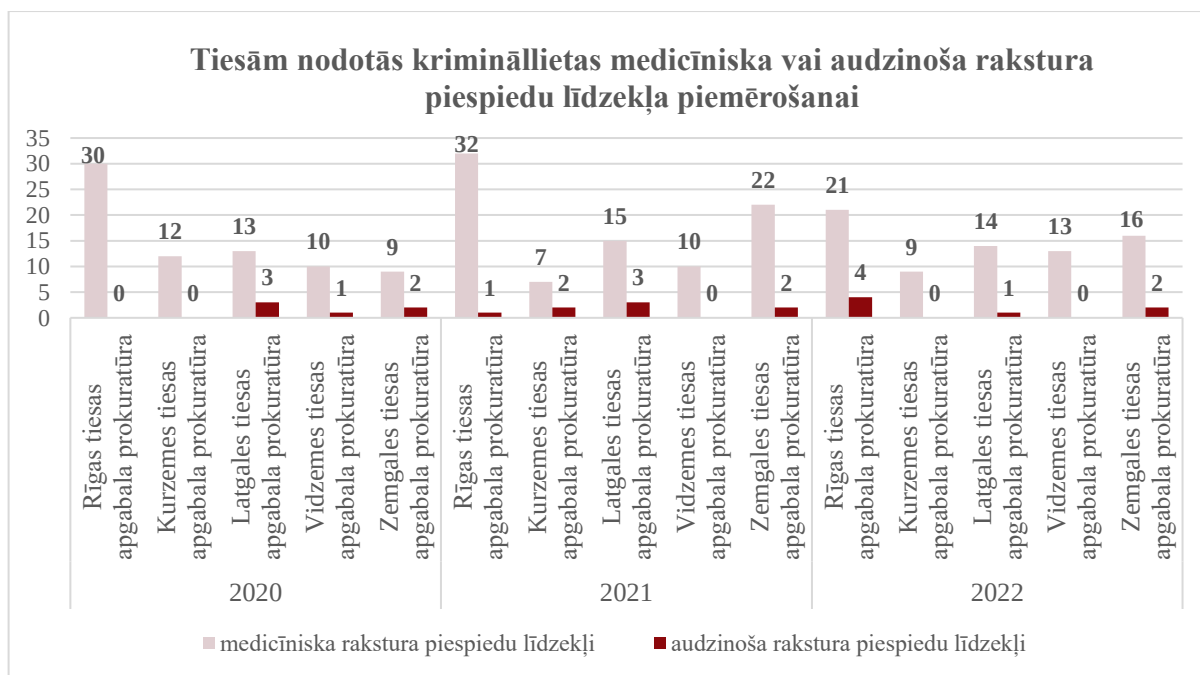
Vispārējā kārtībā tiesām nodoto krimināllietu skaita samazinājums izskaidrojams ar iepriekš minētajām prokuratūras prioritātēm vienkāršoto kriminālprocesa pabeigšanas veidu – kriminālprocesa pabeigšana prokuratūrā un piemērojot vienošanās procesu – biežākā piemērošanā.

Daļa kriminālprocesu no izmeklēšanas iestādēm prokuratūrai tiek virzīti paātrinātā procesa kārtībā, kas bieži ir par kriminālpārkāpumiem vai mazāk smagiem noziegumiem. Attiecīgi šādus kriminālprocesus iespējams pabeigt prokuratūrā ar prokurora priekšrakstu par sodu, tāpēc šī procesa kārtībā tiesai nodoto krimināllietu skaits ievērojami samazinās, kas vērtējams pozitīvi.

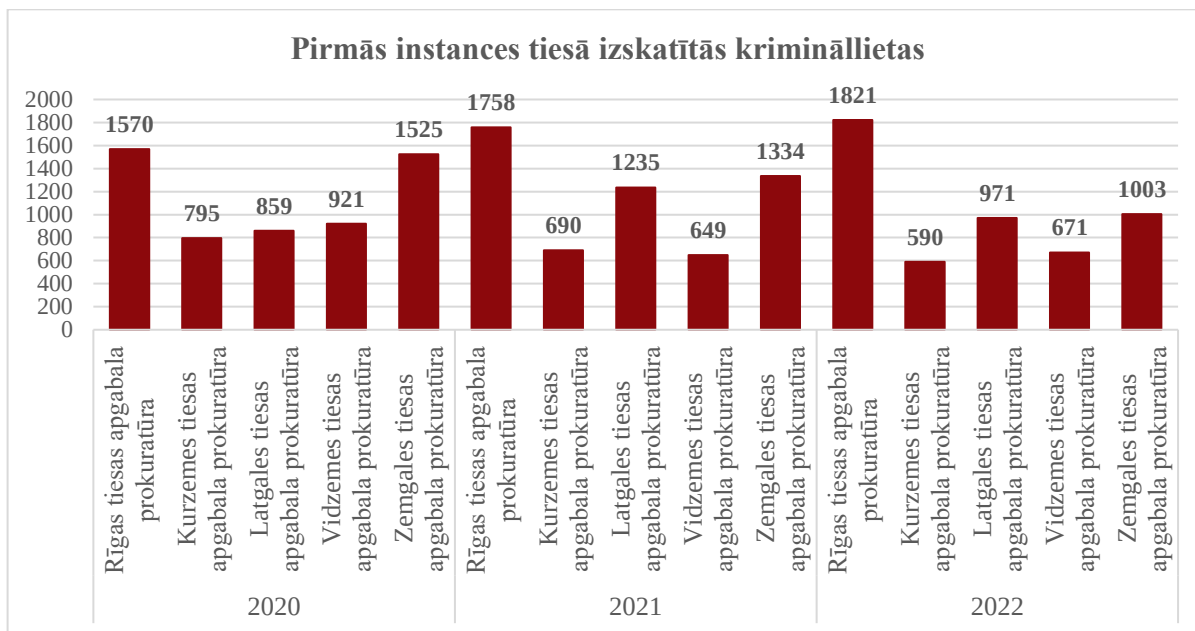

Arī vienošanās procesa kārtībā tiesām nodoto lietu skaita samazināšanās, kā tas pēc statistikas datiem vērojams praktiski visos reģionos, jo īpaši Zemgales tiesas apgabalā, izskaidrojama ar būtiski lielāka skaita kriminālprocesu pabeigšanu jau prokuratūrā. Izņēmums ir vien Rīgas tiesas apgabals, kur 2022. gadā minētais rādītājs salīdzinājumā ar 2021. gadu ir nedaudz palielinājies.

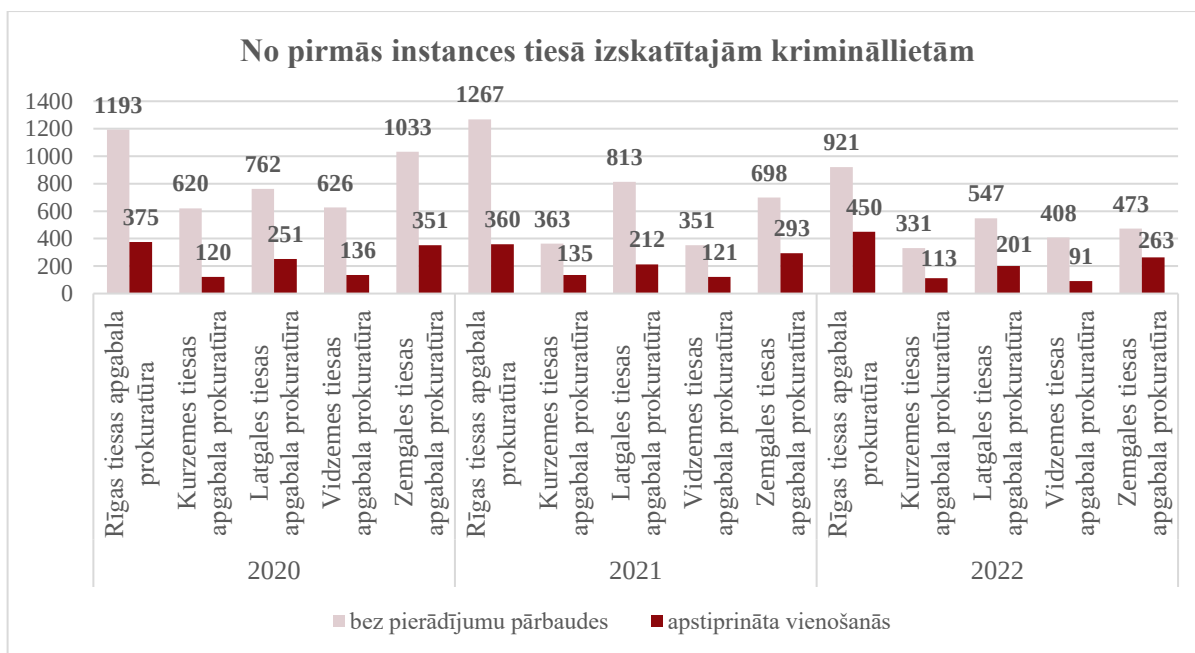

Statistikas dati liecina par krimināllietu medicīniska vai audzinoša rakstura piespiedu līdzekļa piemērošanai kopumā nemainīgu tendenci.

Pirmās instances tiesā izskatītās krimināllietas

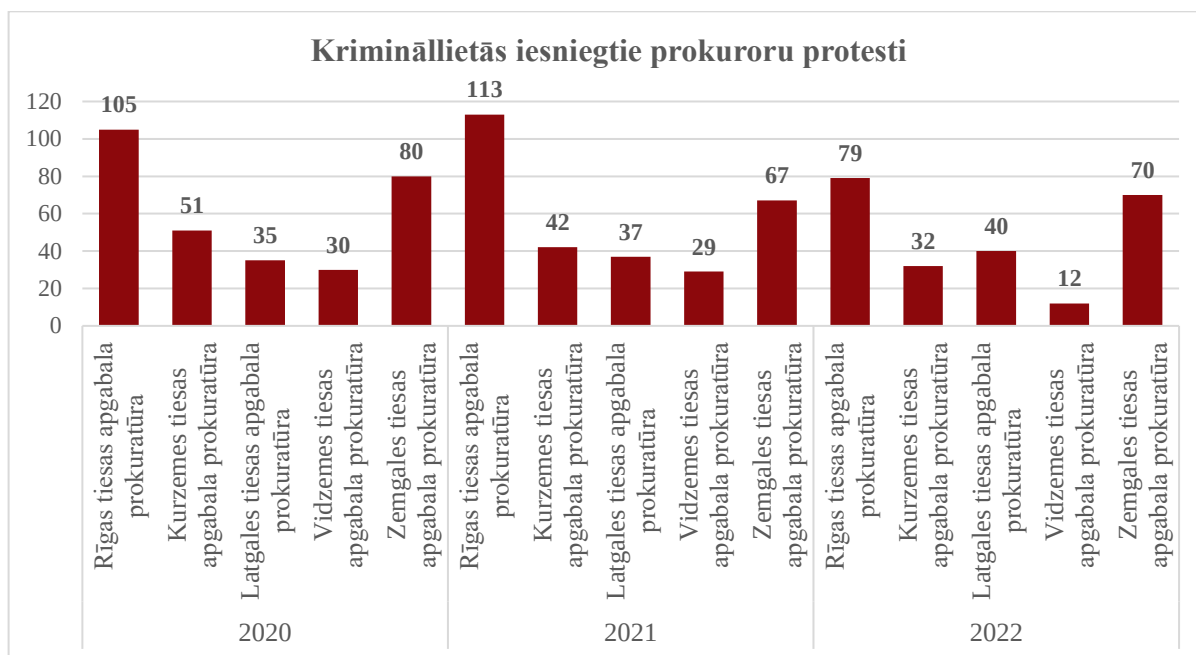

Apgabala līmeņa prokuratūrās ievērojami samazinās pirmās instances tiesās izskatīto krimināllietu skaits. Izņēmums ir Rīgas reģions, kur Rīgas tiesas apgabala prokuratūras virsprokurors kopš 2020. gada vērojamo lietu skaita pieaugumu skaidro ar valstī noteikto Covid-19 pandēmijas izplatības ierobežojumu atcelšanu, kas atspoguļojas arī tiesu darbā.

Pirmās instances tiesā izskatīto lietu skaits bez pierādījumu pārbaudes un arī vienošanās procesā pārsvarā ir samazinājies jau iepriekš pieminētā iemesla dēļ – būtiski pieaudzis prokuroru piemēroto priekšrakstu par sodu skaits.

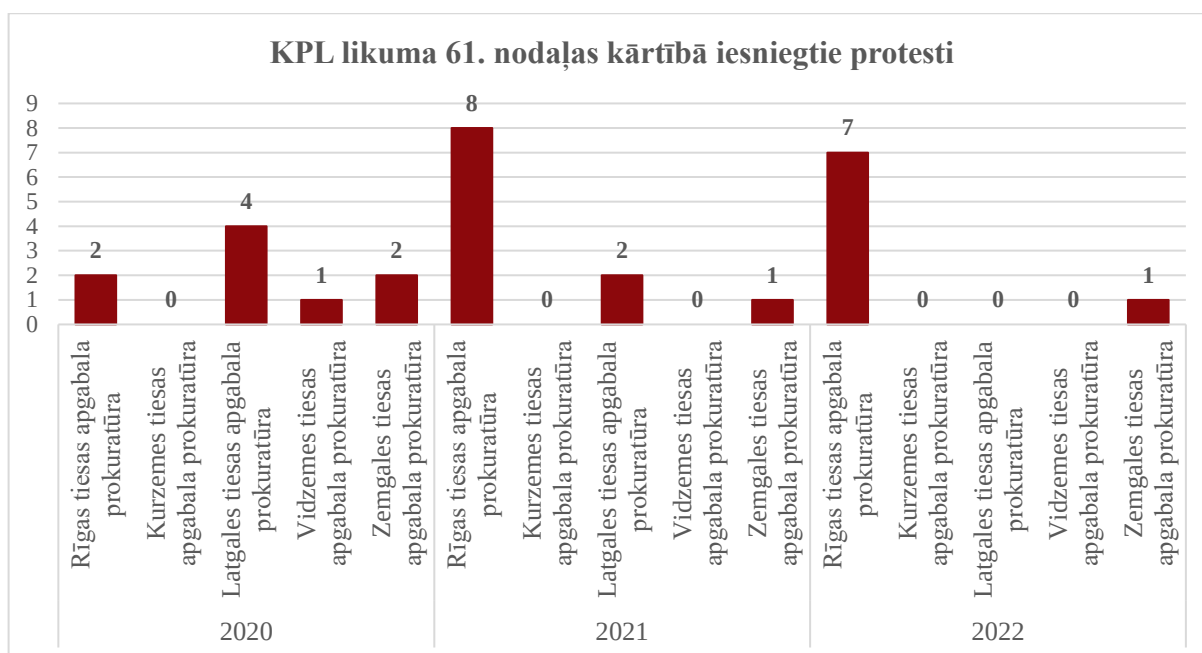
Krimināllietās iesniegtie prokuroru protesti

Krimināllietās iesniegto prokuroru protestu skaita dinamika dažādos reģionos ir atšķirīga, tomēr kopumā, samazinoties tiesās izskatīto lietu kopskaitam, samazinās arī prokuroru iesniegto protestu skaits.

Apkopotie statistikas dati liecina par prokuroru iesniegto apelācijas protestu skaita saglabāšanos iepriekšējā gada līmenī un kasācijas protestu nelielu samazinājumu.

KPL 61. nodaļas kārtībā iesniegto protestu skaits pēdējos divos gados ir bez būtiskām izmaiņām.

Tiesā pilnībā attaisnoti apsūdzētie

Tiesā pilnībā attaisnoto apsūdzēto skaitam ir tendence pēdējos gados samazināties. Tādēļ attaisnoto apsūdzēto kopskaits vērtējams kā zems un dod pamatu prokuroru darba kvalitāti kopumā vērtēt pozitīvi.

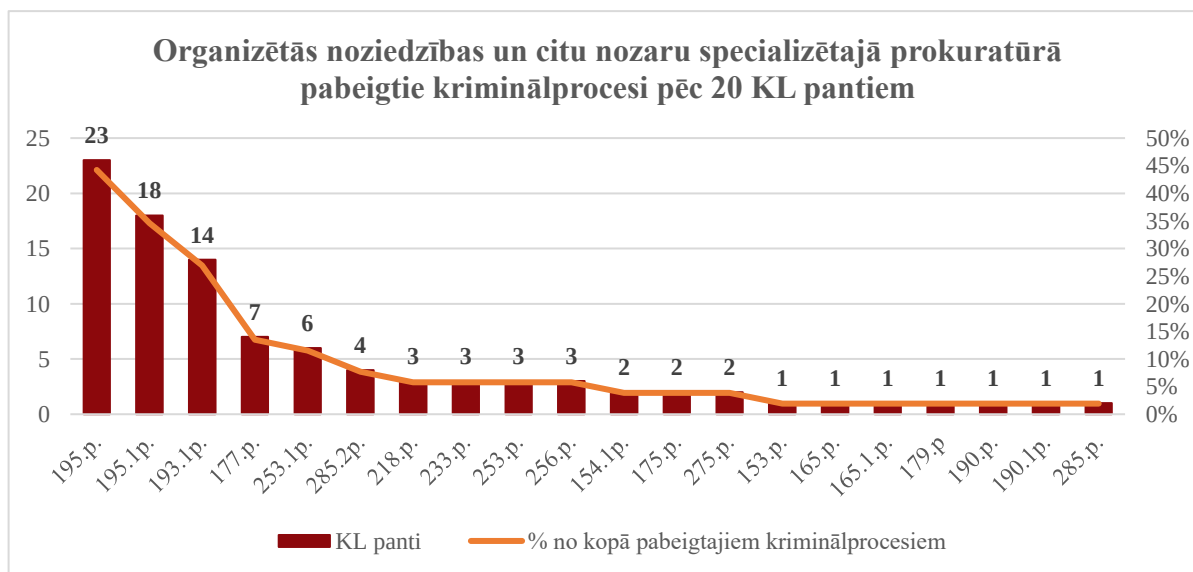
Izskatītas civilīetas ar prokurora piedalīšanos

Tiesās izskatīto civilīetu ar prokuroru piedalīšanos skaita dinamika ir mainīga un dažādos reģionos atšķirīga. Pieaugums attiecībā pret 2021. gadu vērojams Latgales un Zemgales tiesas apgabalos, būtiskāk – Vidzemes tiesas apgabalā. Vairumā gadījumu visos tiesu apgabalos prokurori piedalās civilīetu izskatīšanā par personu rīcībspējas ierobežošanu vai to pārskatīšanu, aizgādības nodibināšanu, kā arī retākos gadījumos adopcijas lietās.

Organizētās noziedzības un citu nozaru specializētās prokuratūras darbības rādītāji

Lai raksturotu apgabala statusa Organizētās noziedzības un citu nozaru specializētās prokuratūras darbību, šajā sadaļā ir iekļauta statistikas informācija par 2022. gadā pabeigto kriminālprocesu dinamiku pēc 20 KL pantiem, pēc kuriem kriminālprocess šajā prokuratūrā pabeigts visbiežāk, norādot arī procentuālo attiecību pret kopumā pabeigtajiem kriminālprocesi 2022. gadā.

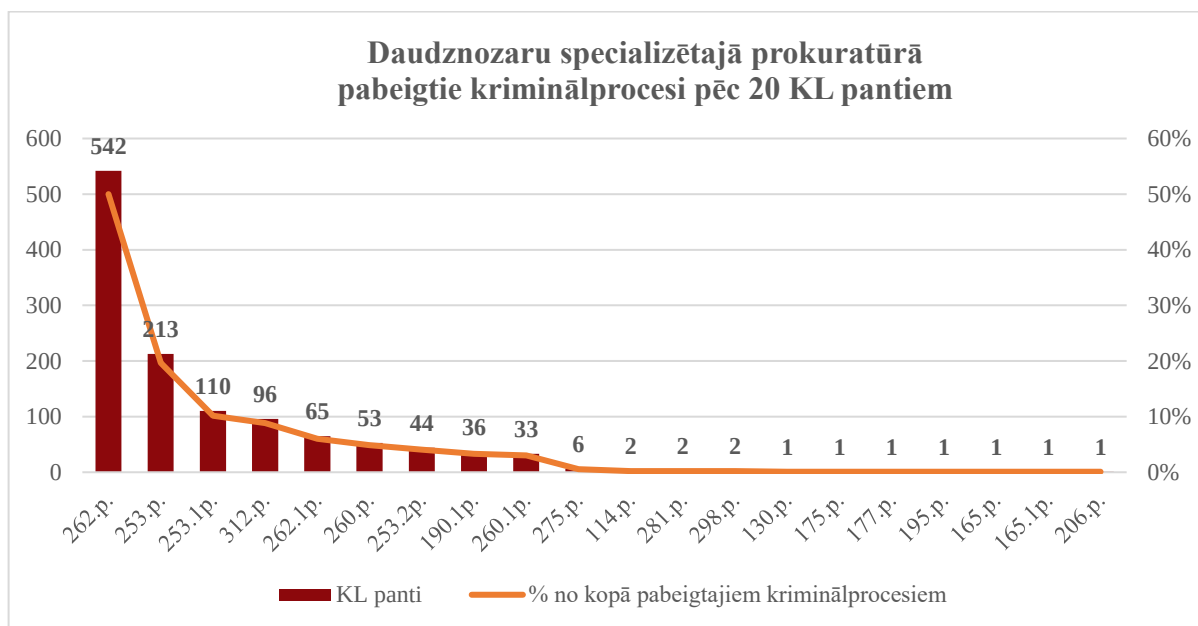

Kā redzams no diagrammā norādītās statistiskās informācijas, tad Organizētās noziedzības un citu nozaru specializētajā prokuratūrā 2022. gadā visvairāk pabeigto kriminālprocesu ir bijis par KL 195. pantā paredzēto noziedzīgo nodarījumu – noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu. Līdz ar to Organizētās noziedzības un citu nozaru specializētās prokuratūras prokuroru profesionālā darbība

pārsvarā bija saistīta ar visai ierobežotu kompetenci kriminālprocesu uzraudzībā un kriminālvajāšanā. Kā norādīts iepriekš, lai minētās struktūrvienības prokurorus iesaistītu plašāka mēroga prokurora funkciju veikšanā dažāda veida un sarežģītības kriminālprocesos, no 2023. gada Organizētās noziedzības un citu nozaru specializētās prokuratūras prokurori savas funkcijas turpina pildīt Rīgas tiesas apgabala prokuratūrā.

Daudznozaru specializētās prokuratūras darbības rādītāji

Lai raksturotu Daudznozaru specializētās prokuratūras darbību, šajā sadaļā ir iekļauta statistikas informācija par 2022. gadā pabeigto kriminālprocesu dinamiku pēc 20 KL pantiem, pēc kuriem kriminālprocess šajā prokuratūrā pabeigts visbiežāk, norādot arī procentuālo attiecību pret kopumā pabeigtajiem kriminālprocesiem 2022. gadā.

Daudznozaru specializētajā prokuratūrā 2022. gadā vislielākais ir bijis pabeigto kriminālprocesu skaits pēc KL 262. panta – transportlīdzekļa vadīšana alkohola, narkotisko, psihotropo vai citu apreibinošu vielu ietekmē. Procentuāli šo pabeigto kriminālprocesu īpatsvars pret minētās prokuratūras kopā pabeigtajiem kriminālprocesiem 2022. gadā ir 43,8 %. Turklāt būtiski norādīt, ka Daudznozaru specializētās prokuratūras rādītājs pabeigtajos kriminālprocesos pēc KL 262. panta sastāda teju pusi no visā valstī pabeigtajiem kriminālprocesiem par šo noziedzīgo nodarījumu.

Atbilstoši kompetenču sadalījumam Daudznozaru specializētā prokuratūra veic izmeklēšanas uzraudzību, kriminālvajāšanu, valsts apsūdzības uzturēšanu un citu likumā noteikto prokurora funkciju izpildi par Rīgas tiesas apgabala prokuratūras darbības teritorijās izdarītajiem noziedzīgajiem nodarījumiem par noziedzīgiem nodarījumiem, kas paredzēti KL 147. pantā, KL 148. pantā, KL 190.¹ pantā (daļā par narkotiskajām, psihotropajām un jaunām psihoaktīvajām vielām), KL 206. pantā, KL 241. pantā, KL 243.–245. pantā, KL 248.¹–256. pantā, KL 260. pantā, KL 262. pantā, KL 262.¹ pantā, KL 263. pantā, KL 264. pantā, KL 266. pantā, KL 275. pantā (ja tas saistīts ar viltotas transportlīdzekļa vadīšanas apliecības izmantošanu), KL 309. pantā un KL 312. pantā (ja tas saistīts ar izvairīšanos no transportlīdzekļa vadīšanas tiesību ierobežošanas soda izciešanas), kā arī par visas valsts teritorijā izdarītiem noziedzīgiem nodarījumiem, kas paredzēti KL 96. pantā–106. pantā, KL 113.–115.¹ pantā, KL 154.¹ pantā, KL 165. pantā, KL 165.¹ pantā, KL 257.–259. pantā, KL 267. pantā un KL 268. pantā. Minētais atspoguļojas statistikas tabulā ietvertajos datos par noziedzīgiem nodarījumiem, par kuriem kriminālprocess Daudznozaru specializētajā prokuratūrā 2022. gadā pabeigts visbiežāk.

Ģenerālprokuratūras struktūrvienību 2022. gada darbības pārskats

Ģenerālprokuratūras struktūru veido divi departamenti: Krimināltiesiskais departaments un Darbības kontroles un starptautiskās sadarbības departaments. Krimināltiesiskajā departamentā ietilpst četras nodaļas: Pirmstiesas kriminālprocesa un tiesvedības koordinācijas nodaļa, Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas apkarošanas koordinācijas nodaļa, Korupcijas apkarošanas koordinācijas nodaļa un Īpaši pilnvarotu prokuroru nodaļa. Darbības kontroles un starptautiskās sadarbības departamentu veido trīs nodaļas: Prokuratūras funkciju īstenošanas koordinācijas nodaļa, Personu un valsts tiesību aizsardzības koordinācijas nodaļa un Starptautiskās sadarbības nodaļa.

Ģenerālprokuratūra saskaņā ar Prokuratūras likumu ir hierarhiski augstākā struktūrvienība prokuratūrā un tās darbība tieši ietekmē prokuratūrai ar likumu noteikto funkciju īstenošanas kvalitāti un efektivitāti. Ģenerālprokuratūras struktūrvienības nepastarpināti iesaistītas gan Stratēģijā definēto prioritāšu sasniegšanā, gan arī Darba plānā noteikto uzdevumu realizācijā. Tāpat katrai no struktūrvienībām Ģenerālprokuratūrā ir noteikta konkrēta atbildības sfēra, kas reglamentēta Ģenerālprokuratūras departamentu nolikumos.

Lai sniegtu plašāku priekšstatu par Ģenerālprokuratūras lomu gan prokuratūras kopējo stratēģisko mērķu sasniegšanā, gan arī raksturotu katras tās struktūrvienības atbildības sfēras un veikto uzdevumu klāstu 2022. gadā, sagatavots turpmāk norādītais pārskats.

Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta nodaļu pārskats par 2022. gada darba rezultātiem

Pirmstiesas kriminālprocesa un tiesvedības koordinācijas nodaļas darba rādītāji

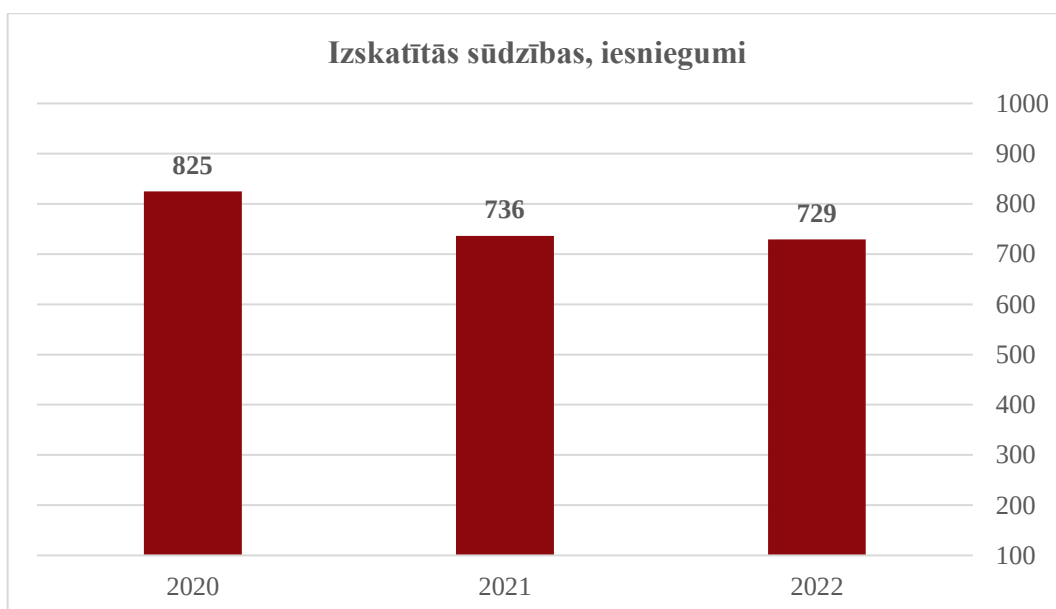
Strukturālais modelis un prokuroru personālsastāvs

Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta Pirmstiesas kriminālprocesa un tiesvedības koordinācijas nodaļā noteiktas 15 prokurora amata vietas (1 virsprokurora un 14 prokurora štata vietas), bet faktiski 2022. gadā nodaļā strādāja virsprokurors un 11 prokurori. Nodaļā ir 1 jurista–konsultanta amata vieta.

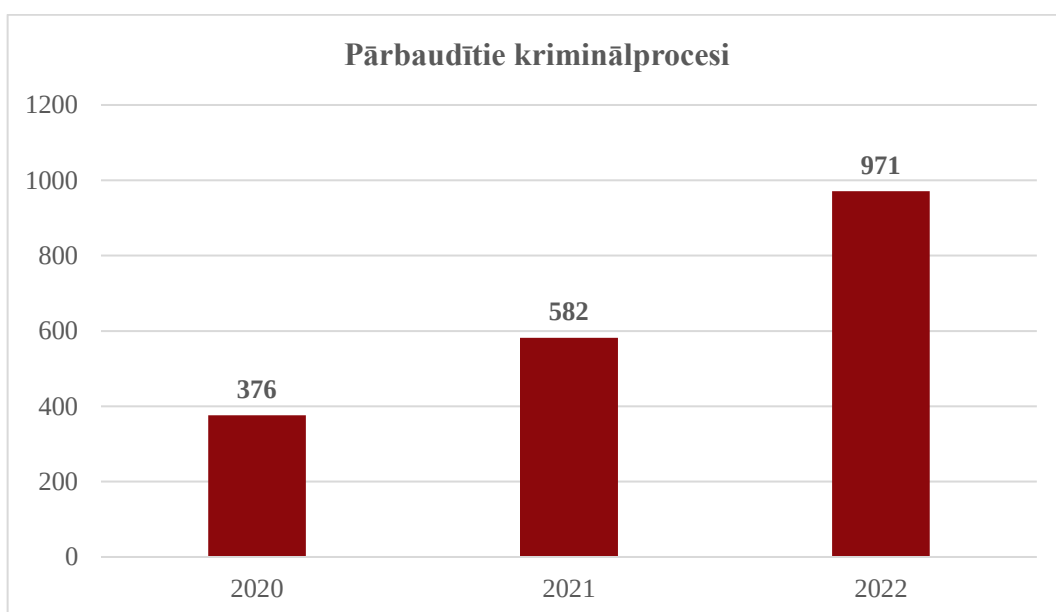
Pirmstiesas kriminālprocesa un tiesvedības koordinācijas nodaļas būtiskāko uzdevumu izpildes apraksts

Pirmstiesas kriminālprocesa un tiesvedības koordinācijas nodaļas funkciju izpildes statistiskie rādītāji 2022. gadā:

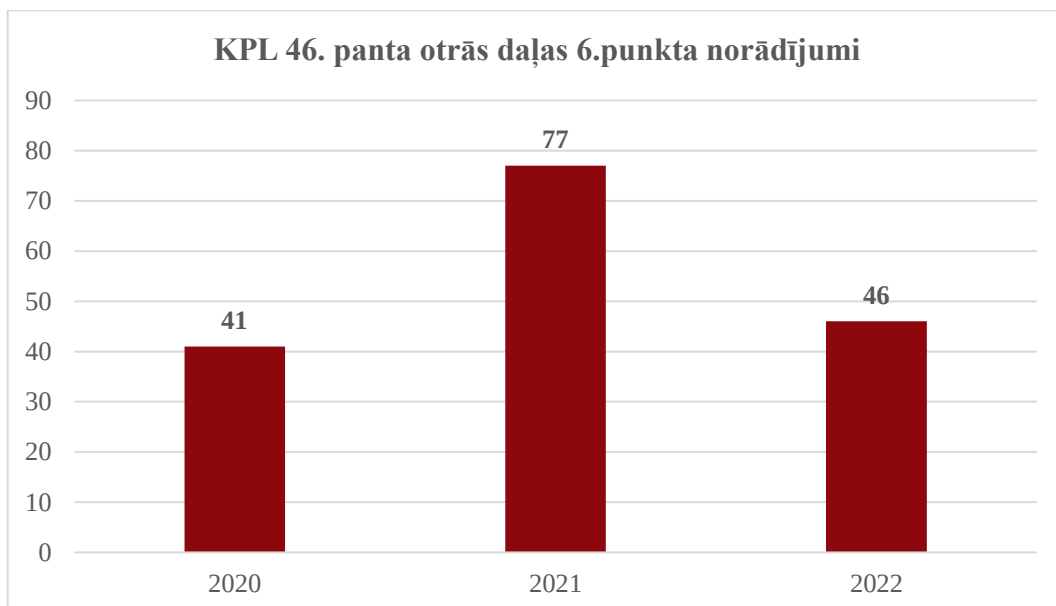
- ✓ Kopumā saņemtas un izskatītas 729 sūdzības, iesniegumi, no kuriem 587 sūdzības, iesniegumi izskatīti pēc būtības, sniedzot atbildi; 131 sūdzība, iesniegumi pārsūtīti izlemšanai kompetentai institūcijai; 11 sūdzības, iesniegumi atstāti bez izskatīšanas pēc būtības.

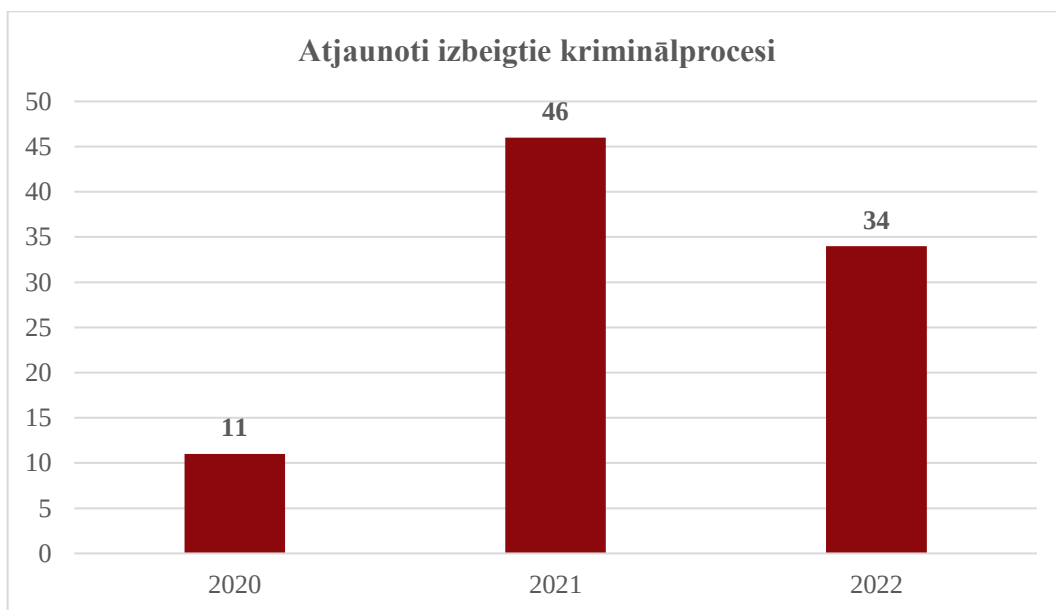
- ✓ KPL 46. panta otrās daļas 1. punkta kārtībā pārbaudīti 971 kriminālprocess.

- ✓ Pirmstiesas kriminālprocesa un tiesvedības koordinācijas nodaļas prokurori piedalījušies virsprokurora, pašu nodaļas prokuroru, citu struktūrvienību virsprokuroru vai amatā zemāku prokuroru iniciētās 162 kriminālprocesu apspriedēs.
- ✓ Sniegtas 200 konsultācijas, tai skaitā koordinējošā prokurora statusā. Papildus 2021. gadā noteiktajiem koordinējošajiem prokuroriem 2022. gadā vēl trīs Pirmstiesas kriminālprocesa un tiesvedības koordinācijas nodaļas prokurori tika iekļauti prokuratūras koordinējošo prokuroru sarakstā konsultāciju sniegšanai šādos jautājumos – cietsirdīga izturēšanās pret dzīvniekiem (KL 230. pants); prokurora priekšraksts par sodu, tā piemērošanas tiesiskie un praktiskie aspekti; rīcība ar mantu kriminālprocesā.
- ✓ KPL 46. panta otrās daļas 6. punkta kārtībā doti mutiski/rakstiski amatā augstāka prokurora norādījumi par izmeklēšanas virzību un izmeklēšanas darbību veikšanu 46 kriminālprocesos.

- ✓ Atjaunoti 34 izbeigtie kriminālprocesi: 32 lēmumi par kriminālprocesa izbeigšanu atcelti, konstatējot, ka procesa izbeigšanai nebija likumīga pamata, un 2 lēmumi par kriminālprocesa izbeigšanu atcelti sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem.

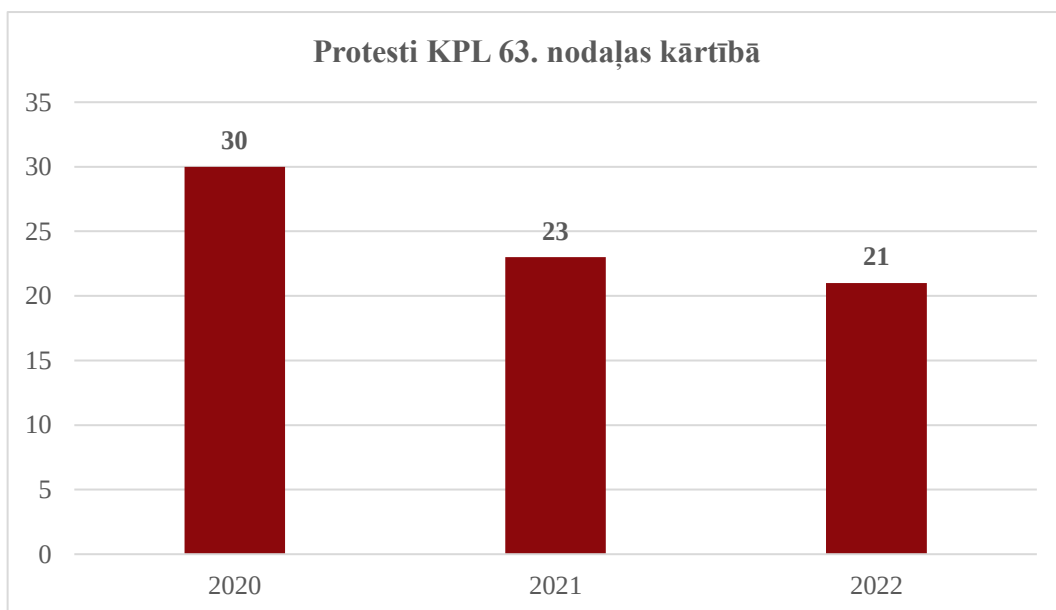

- ✓ Saskaņā ar KPL 420. panta pirmo daļu 4 kriminālprocesos par smagiem noziegumiem dotas amatā augstāka prokurora piekrišanas prokurora priekšraksta par sodu sastādīšanai.

Nr. p. k.		2021	2022
1.	Pārbaudīti materiāli par atteikšanos uzsākt kriminālprocesu / atcelti kā nepamatoti lēmumi par atteikšanos uzsākt kriminālprocesu	23/8	15/4
2.	Uzsākti kriminālprocesi	1	2
3.	Atcelti procesa virzītāja / amatā zemāka prokurora lēmumi KPL 46. panta otrās daļas 7. punkta kārtībā	9/9	7/5
4.	Izlemti strīdi par uzraudzības piekritību kriminālprocesos (skaits)	5	2
5.	Atcelti lēmumi, izskatot sūdzības par kriminālprocesu veicošās amatpersonas rīcību vai nolēmumu	48	23
6.	Sagatavoti lēmuma par kriminālprocesu apvienošanu projekti (skaits) KPL 390. panta trešās daļas kārtībā	27	39
7.	Sagatavoti lēmumu par noziedzīgu nodarījumu institucionālo piekritību projekti saskaņā ar KPL 387. panta 14. daļu	22	22
8.	Iesniegti iesniegumi par KPL pārkāpumiem pirmstiesas procesā Prokuratūras likuma 20. panta kārtībā	23	4
9.	Izvērtētas ģenerālprokurora rīkojuma <i>Par rīcību un informācijas sniegšanu kriminālprocesos</i> 2.3. apakšpunkta kārtībā virsprokuroru sniegtās informācijas par iztiesāšanas rezultātiem krimināllietās, kurās uzturēta apsūdzība par sevišķi smaga nozieguma izdarīšanu, vai par attaisnotajām personām	143	521
10.	Realizējot amatā augstāka prokurora pienākumus, iesniegti apelācijas protesti	3	3
11.	Realizējot amatā augstāka prokurora pienākumus, iesniegti kasācijas protesti	1	1

- ✓ Iestājoties KPL 459. panta pirmajā daļā noteiktajam gadījumam, izvērtētas 4 prokuroru atteikšanās no apsūdzības;
- ✓ Sagatavoti 8 projekti par spēkā esoša prokurora priekšraksta par sodu atcelšanu KPL 671.¹ panta trešās daļas kārtībā. Prokurora priekšrakstu par sodu atcelšanas iemesli:
 - 1 kriminālprocesā – personai piemērots sabiedriskais darbs uz 300 stundām, t. i., uz laiku, kas pārsniedz KL 40. panta otrajā daļā noteikto maksimālo šī soda veida ilgumu;
 - 1 kriminālprocesā – personai par noziedzīgu nodarījumu, kas izdarīts līdz grozījumiem KL 40. panta otrajā daļā, kas stājās spēkā 2022. gada 4. maijā, piemērots sabiedriskais darbs uz 180 stundām, t. i., uz laiku, kas pārsniedz pusi no maksimālā šī soda veida ilguma;
 - 1 kriminālprocesā – kļūdaini piemērots KL 52. panta pirmās daļas 2. punkts un soda termiņā personai, kura aizturēšanā atradusies nepilnas 29 stundas, kas attiecīgi pārsniedz vienu dienu, 16 sabiedriskā darba stundu vietā ieskaitītas tikai 8 sabiedriskā darba stundas;
 - 1 kriminālprocesā – darbnespējīgai personai, neievērojot KL 40. panta otrajā daļā noteikto (*likuma redakcijā līdz 2021. gada 31. decembrim*), piemērots piespiedu darbs;
 - 2 kriminālprocesos – pilngadīgām personām par noziedzīgiem nodarījumiem, kas nav ietverti KL pārejas noteikumu 25. punktā, kas stājās spēkā 2022. gada 1. janvārī, kā pamatsods nelikumīgi noteikta probācijas uzraudzība;

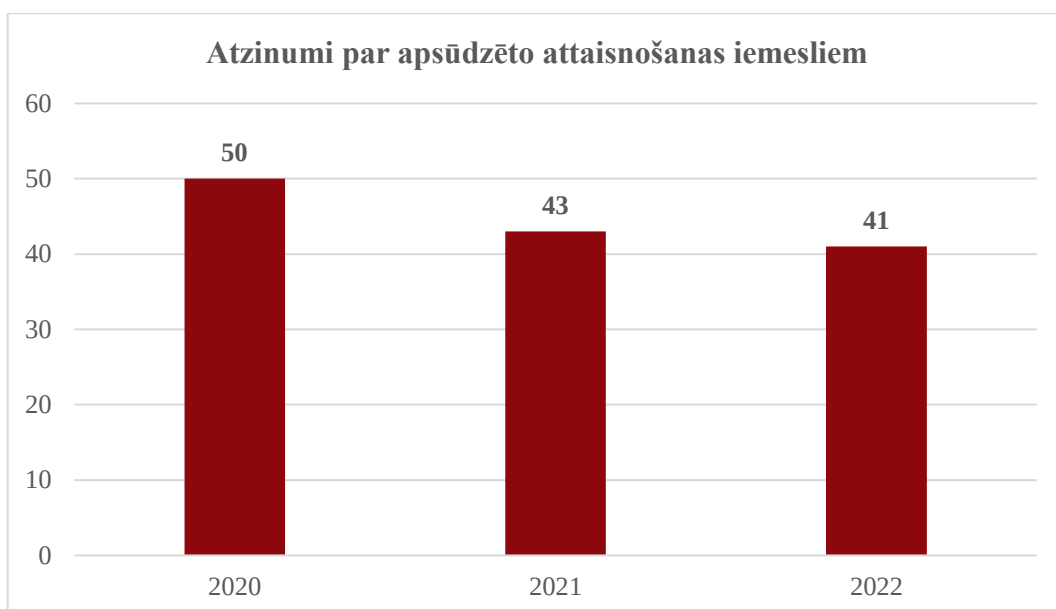
- 1 kriminālprocesā – priekšraksta rezolutīvajā daļā norādot KL Sevišķās daļas pantu, par kurā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu nolemts personu sodīt, pieļauta pārrakstīšanās kļūda;
- 1 kriminālprocesā – tapuši zināmi jaunatklāti apstākļi, kas, pabeidzot kriminālprocesu un pieņemot priekšrakstu par sodu, prokuroram nav bijuši zināmi un kas paši par sevi, kā arī kopā ar agrāk kriminālprocesā konstatētajiem apstākļiem norāda, ka persona nav izdarījusi noziedzīgu nodarījumu, par kuru tai piemērots prokurora priekšraksts par sodu.
- ✓ Iesniegti 11 protesti KPL 651. panta kārtībā.
- ✓ Sagatavots 21 protests KPL 63. nodaļas kārtībā par tiesu nolēmumiem, kas stājušies spēkā, konstatējot KL vai KPL pārkāpumu, kas pasliktināja notiesātās personas stāvokli (pārsvarā par KPL 25. pantā noteiktā dubultās sodīšanas principa pārkāpumu vai nepamatotu galīgā soda noteikšanu pēc noziedzīgu nodarījumu vai spriedumu kopības, t. i., pēc KL 50. vai 51. panta).

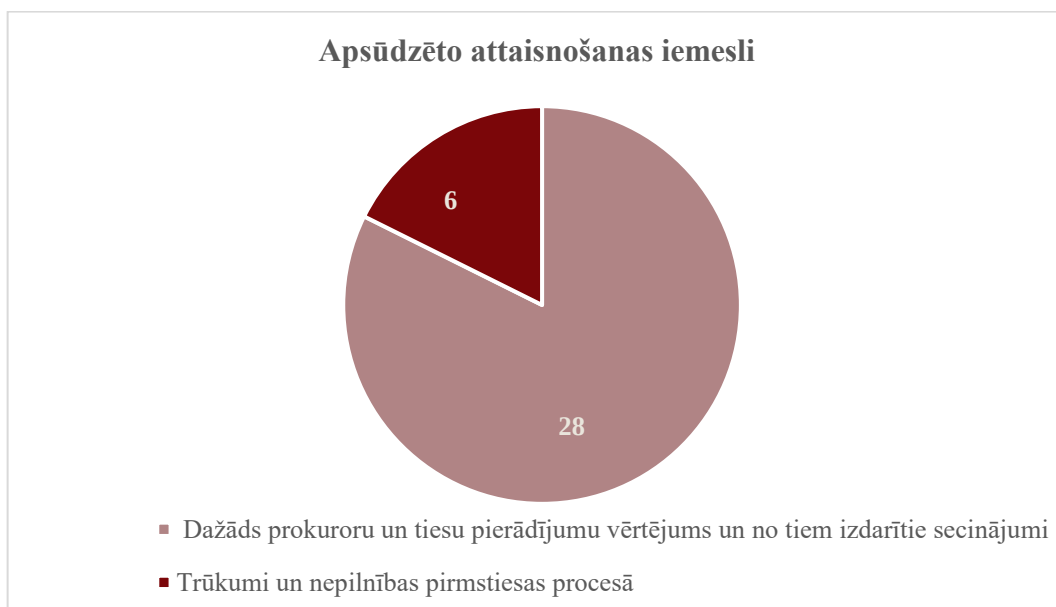
- ✓ Sagatavots 41 atzinums par attaisnošanas iemesliem kopumā par 57 personām.

34 krimināllietās tika taisīti attaisnojoši spriedumi, 5 lietās kriminālprocess izbeigts sakarā ar prokurora atteikšanos no apsūdzības, 2 krimināllietas izbeigtas sakarā ar grozījumiem KL.

Attaisnojošie nolēmumi taisīti 23 krimināllietās pirmās instances tiesā, 11 krimināllietās apelācijas instancē. Atzīmējams, ka 1 krimināllietā gan pirmās instances tiesa, gan apelācijas instances tiesa sākotnēji taisīja notiesājošu nolēmumu, taču attaisnojošais spriedums pieņemts, atkārtoti skatot lietu apelācijas instances tiesā pēc Augstākās tiesas Senāta nolēmuma.

Attaisnošanas pamatā 28 krimināllietās bija prokuroru un tiesu atšķirīgs pierādījumu vērtējums, 6 krimināllietās pieļauti trūkumi un nepilnības pirmstiesas procesa laikā.

- ✓ Sagatavoti 6 atzinumi par krimināllietu izmeklēšanas rezultātiem.
- ✓ Sagatavota 1 informācija augstākām valsts amatpersonām, 2022. gada 25. aprīlī sagatavota atbilde Latvijas Republikas tiesībsargam Par pasākumiem, kas veikti pret bērnu tikumību un dzimumneaizskaramību vērstu noziegumu izmeklēšanas kvalitātes celšanas jomā.
- ✓ Katru pusgadu sagatavoti apkopojumi par tiesas attaisnotajām personām krimināllietās.
- ✓ Katru pusgadu apzināti kriminālprocesi ar kriminālvajāšanas termiņu virs 4 mēnešiem, pēc kā veikta šo kriminālprocesa gaitas līdz pirmstiesas procesa pabeigšanai regulāra kontrole.
- ✓ Sagatavoti 25 atzinumi par krimināltiesiskiem vai kriminālprocesuāliem jautājumiem.
- ✓ Pirmstiesas kriminālprocesa un tiesvedības koordinācijas nodaļas prokurori piedalījušies 129 sanāsmēs par krimināltiesiskiem, kriminālprocesuāliem jautājumiem.
- ✓ Doti 11 amatā augstāka prokurora novērtējumi tiesas apgabala līmeņa prokuroriem profesionālās darbības novērtēšanas lietas ietvaros.
- ✓ Pirmstiesas kriminālprocesa un tiesvedības koordinācijas nodaļas prokurori piedalījušies dažādu institūciju, tai skaitā izmeklēšanas iestāžu, rīkotajās sanāsmēs, kā arī darbojušies

TAI starpinstitūciju ekspertu un AFCOS darba grupā, sniedzot liela apjoma informācijas atbildes uz pieprasījumiem.

- ✓ Novadītas 17 lekcijas, prezentācijas, Krimināltiesiskā departamenta diskusijas, tai skaitā:
 - 2022. gada 29. martā Krimināltiesiskā departamenta diskusijas ietvaros Pirmstiesas kriminālprocesa un tiesvedības koordinācijas nodaļas prokurore visiem prokuroriem novadīja tiešsaistes lekciju par aktualitātēm apelācijas, kasācijas un KPL 63. nodaļas kārtībā iesniegto protestu izskatīšanā;
 - 2022. gada 8. aprīlī Krimināltiesiskā departamenta diskusijas ietvaros Pirmstiesas kriminālprocesa un tiesvedības koordinācijas nodaļas virsprokurore visiem prokuroriem novadīja tiešsaistes lekciju par sūdzību, pieteikumu, iesniegumu, lūgumu izskatīšanu pirmstiesas kriminālprocesā;
 - 2022. gada 13. oktobrī Krimināltiesiskā departamenta diskusijas ietvaros Pirmstiesas kriminālprocesa un tiesvedības koordinācijas nodaļas prokurori visiem prokuroriem novadīja tiešsaistes lekcijas par prokurora priekšraksta par sodu teorētiskajiem aspektiem un praksē konstatētajām kļūdām, trūkumiem un par KL 52. panta ceturtās daļas piemērošanas problēmjautājumiem.
- ✓ Pirmstiesas kriminālprocesa un tiesvedības koordinācijas nodaļas prokurori piedalījušies arī prokurora amata kandidātu apmācībās. Nodaļas virsprokurore prokurora amata kandidātiem novadīja 3 lekcijas par sūdzību, iesniegumu, pieteikumu, lūgumu izskatīšanu pirmstiesas kriminālprocesā, trīs Pirmstiesas kriminālprocesa un tiesvedības koordinācijas nodaļas prokurori katrs novadīja 3 lekcijas attiecīgi par kriminālprocesuālajiem piespiedu līdzekļiem pirmstiesas kriminālprocesā, par mantu pirmstiesas kriminālprocesā un par KPL pamatjautājumiem iztiesāšanā un problēmjautājumiem iztiesāšanas stadijā.
- ✓ Pirmstiesas kriminālprocesa un tiesvedības koordinācijas nodaļas prokurori piedalījušies 168 semināros un mācību pasākumos.
- ✓ Sagatavoti prokuratūras iekšējo tiesību aktu projekti, tai skaitā rīkojuma Par rīcību un informācijas sniegšanu kriminālprocesos jaunās redakcijas projekts, Krimināltiesiskā departamenta nolikuma jaunās redakcijas projekts.
- ✓ Sadarbībā ar Ģenerālprokuratūras Darbības kontroles un starptautiskās sadarbības departamenta Prokuratūras funkciju īstenošanas koordinācijas nodaļas prokuroriem sagatavoti apsūdzību paraugi un svarīgākie kvalifikācijas jautājumi KL 132.¹ pantam, 159. panta pirmajai daļai, 160. panta ceturtajai daļai, 160. panta sestajai daļai, 161. pantam, 231. panta pirmajai daļai, 231. panta otrajai daļai, 231.¹ panta pirmajai daļai, 296. panta otrajai daļai, pilnveidoti svarīgākie kvalifikācijas jautājumi KL 177. panta pirmajai daļai un 179. panta pirmajai daļai.
- ✓ Sekojot līdzi praksei un izmaiņām KL un KPL, vienotas minēto likumu normu izpratnes un piemērošanas nolūkā sagatavoti visiem prokuroriem, virsprokuroriem adresēti 16 metodiskie materiāli (apkārtraksti, informatīvās vēstules).
- ✓ Pirmstiesas kriminālprocesa un tiesvedības koordinācijas nodaļas virsprokurore 2022. gadā piedalījās prokuroru pašpārvaldes institūcijā un pildīja Prokuroru atestācijas komisijas līdzpriekšsēdētājas pienākumus, piedaloties 48 Prokuroru atestācijas komisijas sēdēs.
- ✓ Viens Pirmstiesas kriminālprocesa un tiesvedības koordinācijas nodaļas prokurors pildīja Prokuroru kvalifikācijas komisijas līdzpriekšsēdētāja pienākumus, piedaloties 61 Prokuroru kvalifikācijas komisijas sēdē.

Par Pirmstiesas kriminālprocesa un tiesvedības koordinācijas nodaļas prioritātēm 2023. gadā uzskatāma visu nodaļas galveno funkciju aktīva, pilnvērtīga izpilde, īpašu uzmanību veltot Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta virsprokurora noteikto īpaši aktuālo krimināllietu, kā arī plašu sabiedrisko rezonansi ieguvušo kriminālprocesa pirmstiesas procesa

kvalitātes, efektivitātes un savlaicīguma nodrošināšanas kontrolei un nepieciešamības gadījumā metodiskā atbalsta sniegšanai šajos kriminālprocesos visās to stadijās. Papildus minētajam tiks turpināta 2022. gadā iesākto prokuroru priekšrakstu par sodu kvalitātes apzināšana, pārbaude un kontrole. Tāpat ir plānots veikt pārbaudi par tiesas apgabala prokuratūru prokuroru izpratni par amatā augstāka prokurora institūtu un viņu faktisko iesaisti kriminālprocesos, KPL noteikto amatā augstāka prokurora funkciju realizēšanā. Nodaļas prokurori turpinās sekot līdzi praksei un izmaiņām KL un KPL un atbilstoši nepieciešamībai vienotas likumu normu izpratnes un piemērošanas nolūkā izstrādāt metodiskos materiālus, tai skaitā turpinot apsūdzību paraugu un svarīgāko kvalifikācijas jautājumu, vadlīniju izstrādi, iesaistoties mācību pasākumu rīkošanā un vadīšanā Krimināltiesiskā departamenta diskusiju ietvaros ar mērķi uzlabot prokuroru kvalifikāciju un prokuroru darbības efektivitāti.

Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas apkarošanas koordinācijas nodaļas darba rādītāji

Strukturālais modelis un prokuroru personālsastāvs

Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas apkarošanas koordinācijas nodaļā noteiktas 5 prokurora amata vietas (1 virsprokurora un 4 prokurora štata vietas), bet faktiski 2022. gadā nodaļā strādāja virsprokurors un 3 prokurori. Nodaļā ir 1 jurista–konsultanta amata vieta.

Lai uzlabotu prokuroru zināšanas noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas apkarošanas jomā, laika periodā no 2022. gada 1. jūlija līdz 31. decembrim Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas apkarošanas koordinācijas nodaļā stažējās Ģenerālprokuratūras Darbības kontroles un starptautiskās sadarbības departamenta Prokuratūras funkciju īstenošanas koordinācijas nodaļas prokurors, kā arī Organizētās noziedzības un citu nozaru specializētās prokuratūras prokurors. Minētie prokurori stažēšanās laikā realizēja amatā augstāka prokurora funkcijas, izskatot sūdzības, izstrādāja metodiskos materiālus un informatīvās vēstules, sniedza cita veida atbalstu Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas apkarošanas koordinācijas nodaļas prokuroriem.

Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas apkarošanas koordinācijas nodaļas būtiskāko uzdevumu izpildes apraksts

Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas apkarošanas koordinācijas nodaļas funkcijas un uzdevumi ir noteikti Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta nolikuma (2021. gada 16. jūnija redakcijā) 5. punktā, kā arī izriet no citiem iekšējiem un ārējiem normatīvajiem aktiem. Tā, pamatojoties uz Ministru kabineta 2022. gada 22. februāra rīkojumā Nr. 122 “Par pasākumu plānu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas, terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanai 2022. gadam”¹ prokuratūrai noteiktajiem uzdevumiem, daļa no to izpildes atbilstoši ar Ģenerālprokurora padomes 2021. gada 2. februāra lēmumu apstiprinātajam pasākumu plānam “Latvijas Republikas Prokuratūras Pasākumu plāns Eiropas Padomes noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas ekspertu komitejas (MONEYVAL) un Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (OECD) rekomendāciju izpildei” ir deleģēta Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas apkarošanas koordinācijas nodaļai.

Vērtējot Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas apkarošanas koordinācijas nodaļas darbības rezultātus, pārskatā tiek analizēti rezultatīvie rādītāji šādām nodaļas prokuroru būtiskām izpildāmām funkcijām un uzdevumiem:

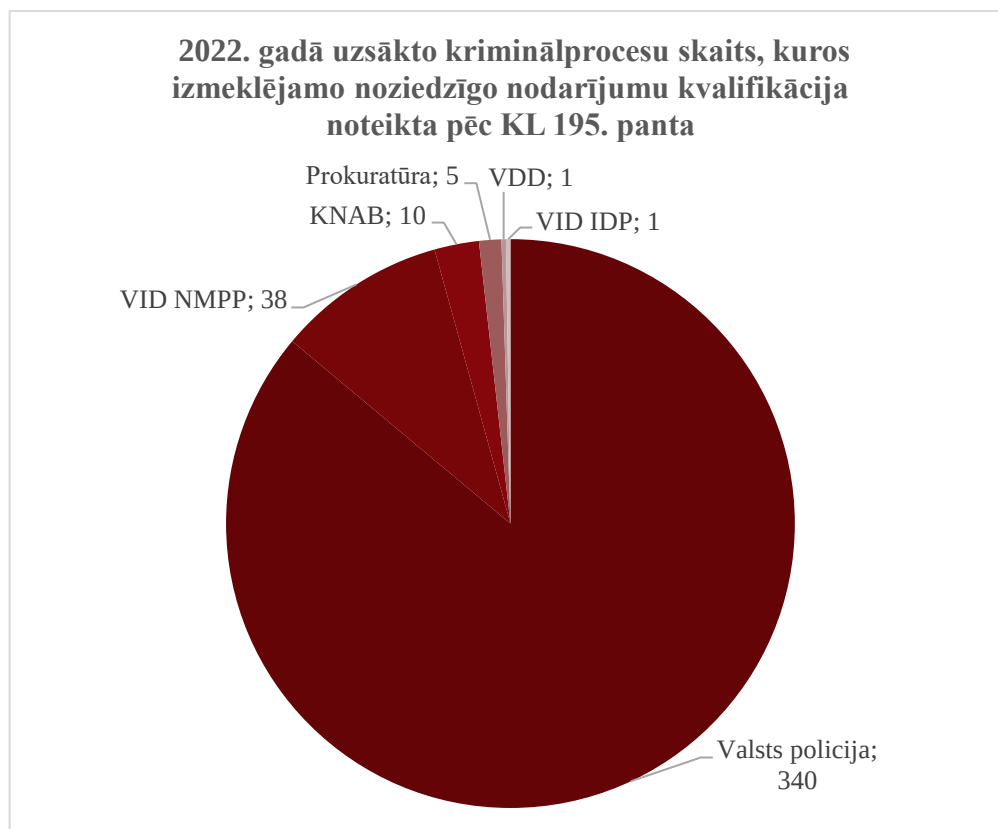
¹ Ziņojuma sagatavošanas brīdī tiesību akts ir zaudējis spēku. Skatīt Ministru kabineta 2022. gada 13. decembra rīkojumu Nr. 940 “Par Pasākumu plānu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas, terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanai 2023.–2025. gadam”, pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/330241-par-pasakumu-planu-noziedzīgi-iegutu-lidzekļu-legalizācijas-terorisma-un-proliferācijas-finansēšanas-noversanai-2022-gadam>.

- ✓ amatā augstāka prokurora funkciju realizēšana KPL 45. panta otrās daļas 2. punkta un 46. panta, kā arī koordinācijas tvērumā;
- ✓ tiesību aktu, informatīvo vēstule, metodisko materiālu un prokuratūras iekšējo normatīvo aktu projektu izstrāde;
- ✓ MONEYVAL, OECD un citu starptautisko organizāciju, kā arī Valsts kontroles rekomendāciju un atzinumu ieviešanas praksē koordinācija;
- ✓ starptautiskās sadarbības projektu un apmācību programmu izstrāde, vadīšana un dalība tajās.

Pirms tiek vērtēti Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas apkarošanas koordinācijas nodaļas darbības rezultāti, šajā sadaļā tiek sniegts arī vispārīgs pārskats par 2022. gada rezultātiem kriminālprocesos, kuros izmeklējamie noziedzīgie nodarījumi kvalificēti pēc KL 195. panta, un procesos par noziedzīgi iegūtu mantu, kas izskatīti KPL 59. nodaļas kārtībā. Pārskatam sagatavotā informācija apkopota atbilstoši ProIS un Tiesu informācijas sistēmā reģistrētajiem datiem, struktūrvienību virsprokuroru saņemtajiem datiem, kā arī publiski pieejamās informācijas (piemēram, Tiesu administrācijas publicētās informācijas tīmekļvietnē <https://tiesas.lv/>).

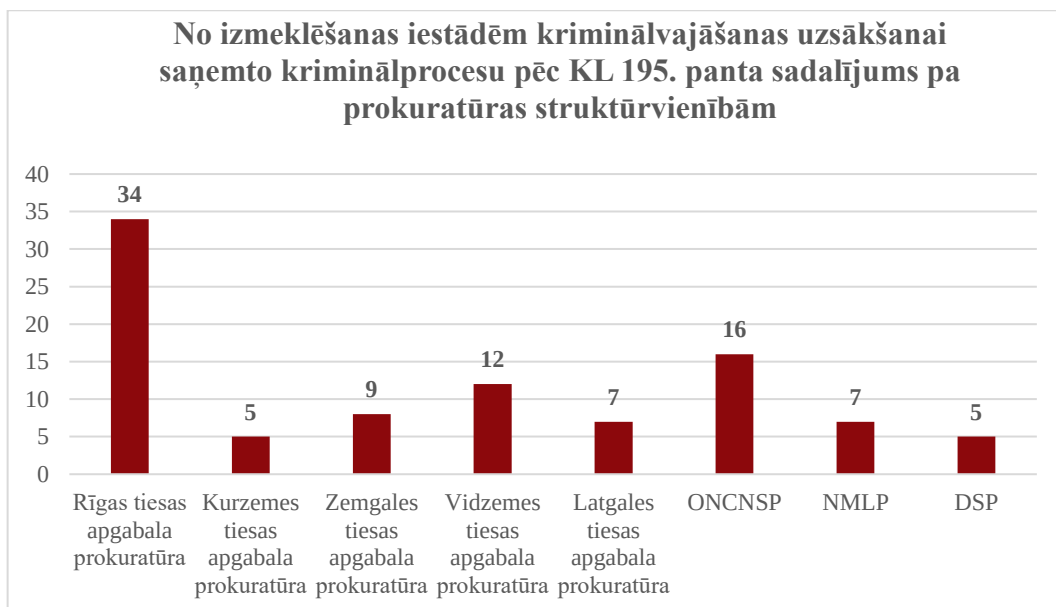
Pārskats par kriminālprocesi, kuros izmeklējamie noziedzīgie nodarījumi kvalificēti pēc KL 195. panta

Atbilstoši ProIS reģistrētajiem datiem 2022. gadā kopā uzsākti 395 kriminālprocesi (2021. gadā – 360), kuros izmeklējamie noziedzīgie nodarījumi kvalifikācija noteikta pēc KL 195. panta (pirmās, otrās un trešās daļas). Lielākā daļa no tiem uzsākti Valsts policijā – 340 kriminālprocesi (2021. gadā – 267 kriminālprocesi). Attiecīgi Valsts ieņēmumu dienesta Nodokļu un muitas lietu policijā uzsākti 38 kriminālprocesi, Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojā 10 kriminālprocesi, prokuratūrā 5 kriminālprocesi, Valsts drošības dienestā un Valsts ieņēmumu dienesta Iekšējās drošības pārvaldē pa 1 kriminālprocesam.

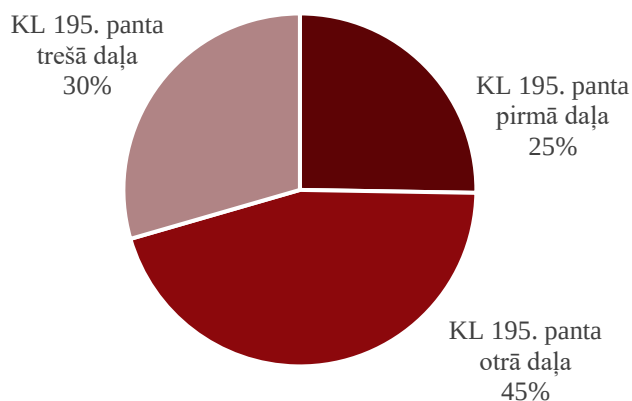
Vērtējot lielākajā izmeklēšanas iestādē – Valsts policijā – uzsāktu kriminālprocesu skaitu, secināms, ka tas ir būtiski palielinājies (2022. gadā uzsākti 340 kriminālprocesi, t. i., par aptuveni 27 % vairāk nekā 2021. gadā). Tādējādi var atzīt, ka 2022. gadā noslodze uz izmeklēšanas iestādēm un prokuratūru joprojām ir augsta.

2022. gadā prokuratūrā no izmeklēšanas iestādēm kriminālvajāšanas uzsākšanai saņemti 95 kriminālprocesi (2021. gadā – 131 kriminālprocess), no kuriem: 34 kriminālprocesi – Rīgas tiesas apgabala prokuratūrā un tās darbības teritorijā ietilpstošajās rajona līmeņa prokuratūras struktūrvienībās (Rīgas TAP); 5 kriminālprocesi – Kurzemes tiesas apgabala prokuratūrā un tās darbības teritorijā ietilpstošajās rajona līmeņa prokuratūras struktūrvienībās (Kurzemes TAP); 9 kriminālprocesi – Zemgales tiesas apgabala prokuratūrā un tās darbības teritorijā ietilpstošajās rajona līmeņa prokuratūras struktūrvienībās (Zemgales TAP); 12 kriminālprocesi – Vidzemes tiesas apgabala prokuratūrā un tās darbības teritorijā ietilpstošajā rajona līmeņa prokuratūras struktūrvienībā (Vidzemes TAP); 7 kriminālprocesi – Latgales tiesas apgabala prokuratūrā un tās darbības teritorijā ietilpstošajās rajona līmeņa prokuratūras struktūrvienībās (Latgales TAP); 16 kriminālprocesi – Organizētās noziedzības un citu nozaru specializētajā prokuratūrā (ONCNSP); 7 kriminālprocesi – Nodokļu un muitas lietu prokuratūrā (NMLP); 5 kriminālprocesi – Daudznozaru specializētajā prokuratūrā (DSP).

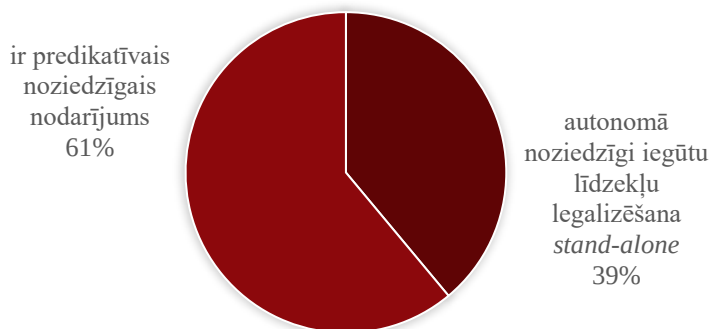
24 kriminālprocesos (25 %) noziedzīgo nodarījumu kvalifikācija noteikta pēc KL 195. panta pirmās daļas, 43 kriminālprocesos (45 %) pēc KL 195. panta otrās daļas un 28 kriminālprocesos (30 %) pēc KL 195. panta trešās daļas. Salīdzinot 2021. gadā no visiem kriminālvajāšanas uzsākšanai saņemtajiem kriminālprocešiem 25 % kriminālprocesu noziedzīgie nodarījumi bija kvalificēti pēc KL 195. panta pirmās daļas, 37 % pēc KL 195. panta otrās daļas un 38 % pēc KL 195. panta trešās daļas. Ņemot vērā gan izmeklēšanas iestāžu, gan prokuratūras aktīvo darbu ar tā sauktajiem “ABLV Bank” kriminālprocešiem, var secināt, ka kriminālprocesu, kuros noziedzīgie nodarījumi kvalificēti pēc KL 195. panta trešās daļas, samazinājumu ir sekmējusi “ABLV Bank” pašlikvidācijas procesa noslēgšana.

No izmeklēšanas iestādēm kriminālvajāšanas uzsākšanai saņemto kriminālprocesu pēc KL 195. panta sadalījums pēc panta daļām

58 kriminālprocesos (61 %) ir konstatēts predikatīvais noziedzīgais nodarījums (KL 195. panta kvalifikācija kopībā ar citu noziedzīgo nodarījumu), bet 37 kriminālprocesos (39 %) – autonoma noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšana (*stand alone*). Salīdzinot ar datiem par 2021. gadu, var secināt, ka statistiskajos rādītājos ir manāms neliels procentuālais pieaugums, proti, 2021. gadā predikatīvais noziedzīgais nodarījums tika konstatēts 77 kriminālprocesos (59 %), bet autonoma noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšana kvalificēta 54 kriminālprocesos (41 %).

No izmeklēšanas iestādēm kriminālvajāšanas uzsākšanai saņemto kriminālprocesu pēc KL 195. panta sadalījums atkarībā no tā, vai ir konstatēts predikatīvais noziedzīgais nodarījums

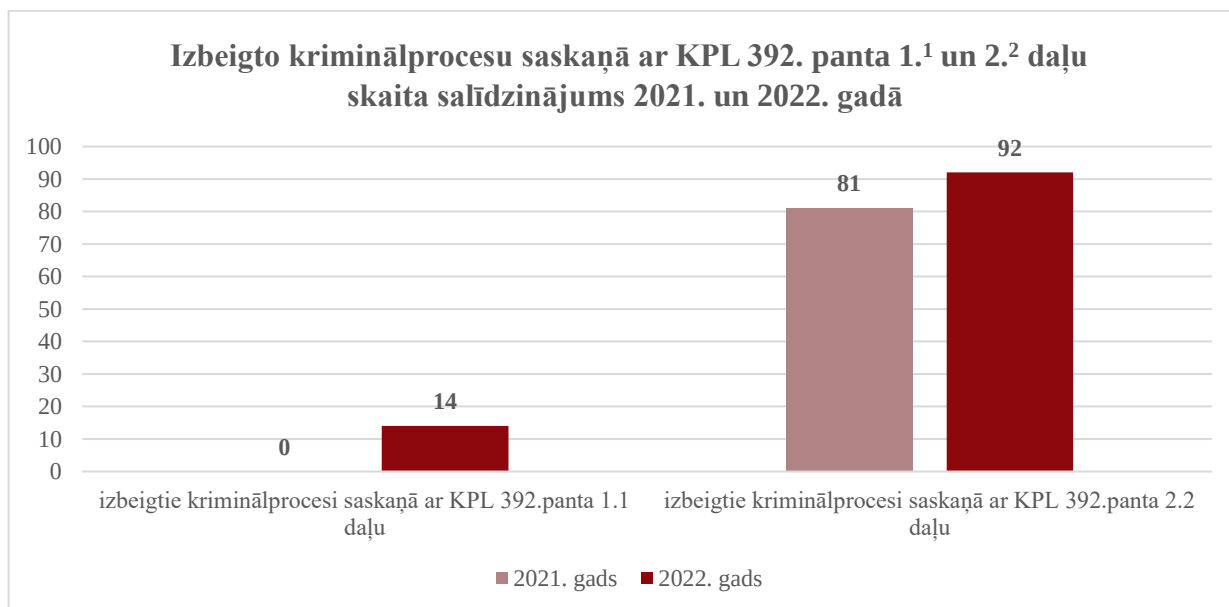
Analizējot datus par krimināltiesisko attiecību noregulējumu kriminālvajāšanas stadijā, kopā tā ir pabeigta 105 kriminālprocesos, un pabeigto kriminālprocesu skaitā, salīdzinot ar 2021. gadu, kad tika pabeigti 95 kriminālprocesi, ir konstatējams pieaugums.

2022. gadā 97 kriminālprocesi pabeigti, pieņemot lēmumu par lietas nodošanu tiesai (2021. gadā – 85 kriminālprocesi), no kuriem 66 krimināllieta nodota tiesai vispārējā kārtībā (2021. gadā – 62), bet 31 krimināllieta – vienošanās procesa kārtībā (2021. gadā – 23). 2022. gadā 3 kriminālprocesi pabeigti, piemērojot prokurora priekšrakstu par sodu (2021. gadā šāds kriminālprocesa pabeigšanas veids piemērots 10 reizes), bet 5 kriminālprocesi ir izbeigti. Jāatzīmē, ka tiesai nodoti arī kriminālprocesa ietvaros uzsāktie 2 procesi piespiedu ietekmēšanas līdzekļa piemērošanai

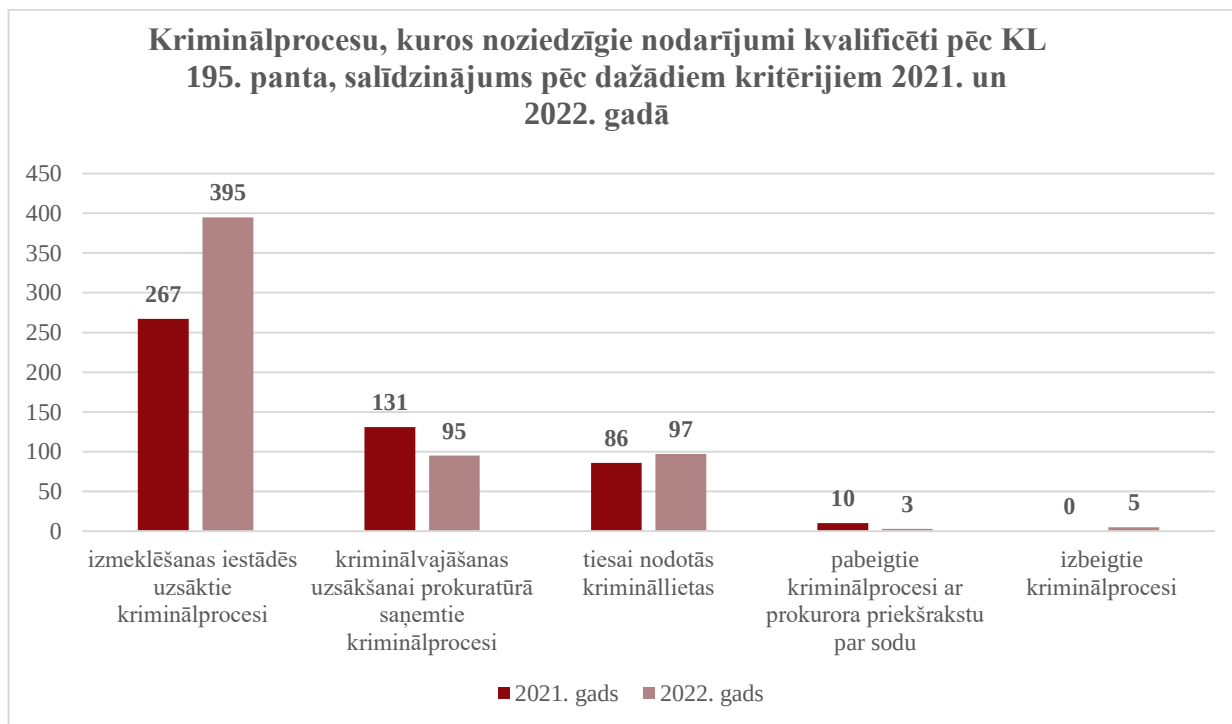
juridiskajai personai, bet 2 kriminālprocesi nodoti atpakaļ izmeklēšanas iestādei izmeklēšanas turpināšanai.

Atbilstoši statistiskajiem datiem, kas saņemti no tiesas apgabala līmeņa prokuratūru virsprokuroriem, 2022. gadā saskaņā ar 392. panta 2.² daļu, kas stājās spēkā 2021. gada 1. janvārī, izbeigti 92 kriminālprocesi (2021. gadā – 81 kriminālprocess), bet kopš 2022. gada 3. novembra, kad stājās spēkā KPL jaunā norma – KPL 392. panta 1.¹ daļa –, saskaņā ar to izbeigti 14 kriminālprocesi. Var secināt, ka procesa virzītāji, konstatējot minētajās KPL normās paredzētos apstākļus, tajās noteiktajā kārtībā (ar uzraugošā prokurora vai amatā augstāka prokurora piekrišanu) izbeiguši salīdzinoši lielu skaitu kriminālprocesu, kā rezultātā ir samazinājies izmeklēšanā esošo šīs kategorijas kriminālprocesu skaits.

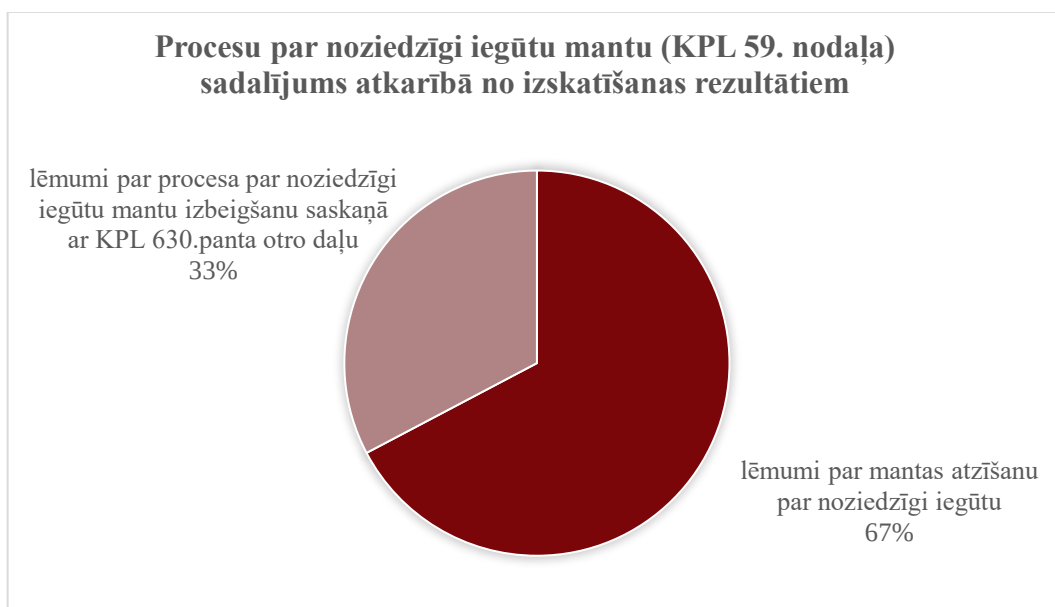
Līdz ar to var secināt, ka, salīdzinot 2021. un 2022. gada rādītājus, pieaugums ir saskatāms gandrīz visos aspektos, izņemot kriminālvajāšanas uzsākšanai saņemto kriminālprocesu skaitu, kā arī piemēroto prokurora priekšrakstu par sodu skaitu.

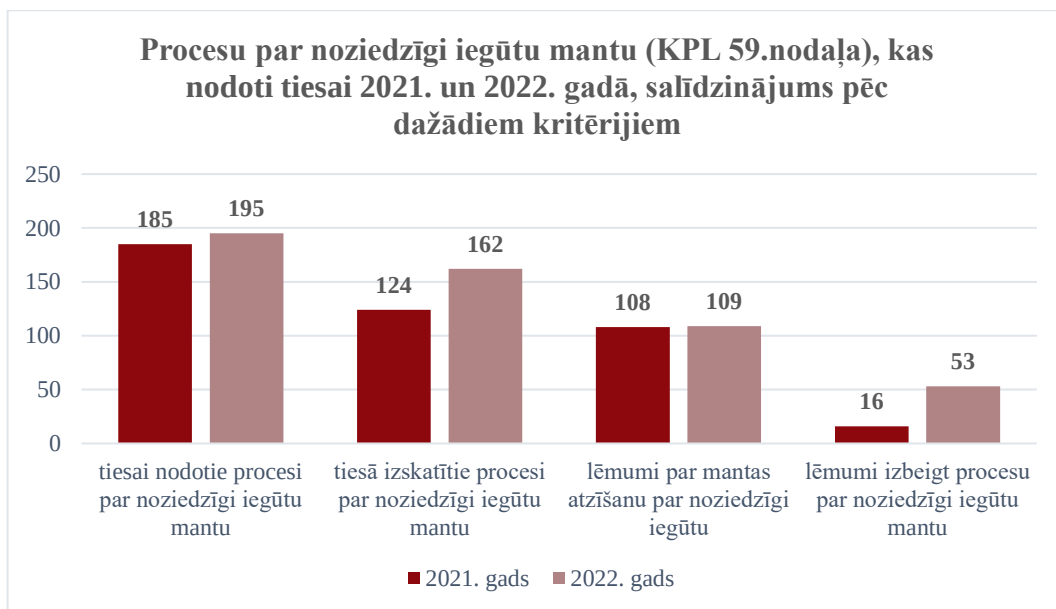
Pārskats par procesiem par noziedzīgi iegūtu mantu (KPL 59. nodaļa)

Atbilstoši publiski pieejamajai informācijai un Tiesu informācijas sistēmas datiem Ekonomisko lietu tiesa 2022. gadā saņēma 195 procesus par noziedzīgi iegūtu mantu (2021. gada martā–decembrī tie bija 185 procesi).

Ekonomisko lietu tiesa 2022. gadā no visiem lietvedībā esošajiem procesiem par noziedzīgi iegūtu mantu (ieskaitot tos, kas nodoti tiesai 2021. gadā) izskatīja 162 procesus, kas ir par 38 procesiem vairāk nekā 2021. gadā, un 109 procesos pieņēma lēmumu par mantas atzīšanu par noziedzīgi iegūtu (2021. gadā – 108 procesos), savukārt 53 procesus saskaņā ar KPL 630. panta otro daļu izbeidza (2021. gadā – 16 procesus).

Līdz ar to var secināt, ka, salīdzinot 2021. un 2022. gada rādītājus, nedaudz pieaudzis Ekonomisko lietu tiesai nodoto procesu par noziedzīgi iegūtu mantu skaits, būtiski palielinājies tiesā izskatīto procesu par noziedzīgi iegūtu mantu skaits, tajā pašā laikā tiesas pieņemto lēmumu par mantas atzīšanu par noziedzīgi iegūtu skaits palicis nemainīgs, bet būtiski palielinājies saskaņā ar KPL 630. panta otro daļu izbeigto procesu par noziedzīgi iegūtu mantu skaits.

Atbilstoši Tiesu informācijas sistēmas datiem Rīgas apgabaltiesa 2022. gadā izskatījusi 73 sūdzības par Ekonomisko lietu tiesas pieņemtajiem lēmumiem procesos par noziedzīgi iegūtu mantu. 62 gadījumos Ekonomisko lietu tiesas lēmums atstāts negrozīts, bet 11 reizes Rīgas apgabaltiesa Ekonomisko lietu tiesas lēmumu atcēla pilnībā vai daļā.

2022. gadā ar Ekonomisko lietu tiesas un Rīgas apgabaltiesas nolēmumiem par noziedzīgi iegūtu mantu atzīti aptuveni 50 miljoni EUR (2021. gadā par noziedzīgi iegūtu mantu atzīti aptuveni 69 miljoni EUR), kā arī vairāki nekustamie īpašumi un to domājamās daļas, finanšu instrumenti, automašīnas u. c.

Amatā augstāka prokurora funkciju realizēšana KPL 45. panta otrās daļas 2. punkta un 46. panta tvērumā un koordinācijas tvērumā

Īstenojot amatā augstāka prokurora funkcijas KPL 45. panta otrās daļas 2. punkta un 46. panta tvērumā, Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas apkarošanas koordinācijas nodaļas prokurori prioritāri iepazīstas ar visiem krimināllietu materiāliem un dod norādījumus kriminālprocesā iesaistītajām amatpersonām (izmeklētājam, uzraugošajam prokuroram vai prokuroram–procesa virzītājam) par procesa veida izvēli, pirmstiesas procesa virzību un izmeklēšanas darbību veikšanu, kā arī izskata sūdzības un nepieciešamības gadījumā atceļ izmeklētāja un amatā zemāka prokurora lēmumus.

Savukārt koordinācijas tvērumā Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas apkarošanas koordinācijas nodaļas prokurori gan pēc pašu iniciatīvas, gan arī pēc izmeklētāju un prokuroru iniciatīvas prioritāri nodrošina metodisku atbalstu citiem prokuroriem un izmeklētājiem kriminālprocesos, kas saistīti ar noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu, sniedzot priekšlikumus, komentārus gan par KPL, gan KL normu piemērošanu vai citos normatīvajos aktos ietverto normu piemērošanu, kā arī par faktisko apstākļu izklāsta pietiekamību procesuālajos dokumentus. Piemēram, par šādu lēmumu projektu –

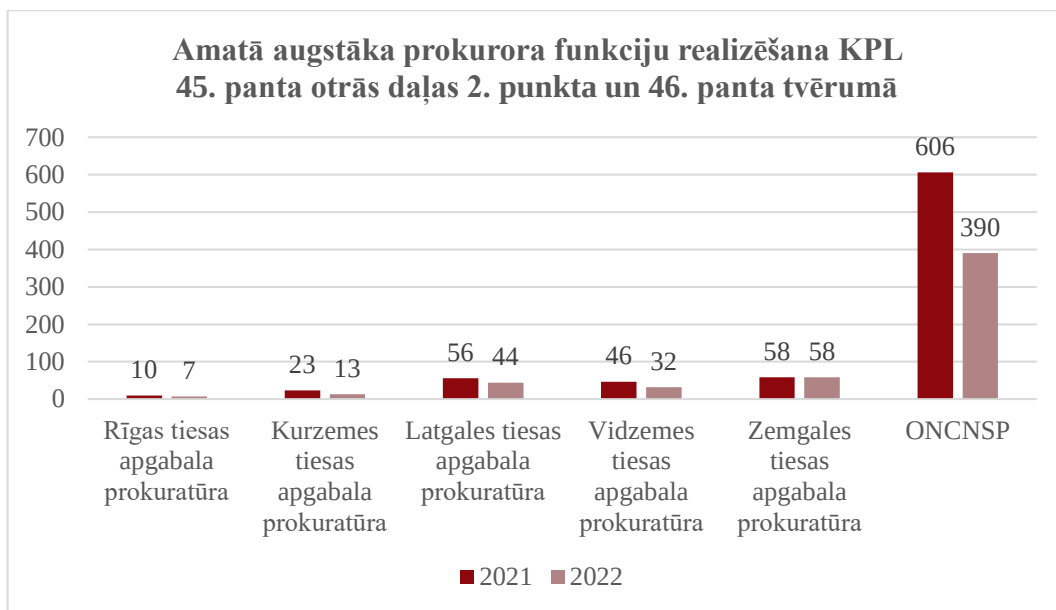
par personas atzīšanu par aizdomās turēto, par personas saukšanu pie kriminālatbildības, par aresta uzlikšanu mantai – precizēšanu (tajā ietvertu faktisko apstākļu izklāstu, kvalifikācijas jautājumiem) vai par nepieciešamību iesniegt protestu.

Kā vēl viens būtisks kriminālprocesu koordinācijas īstenošanas virziens (gan KPL 45. panta otrās daļas 2. punkta un 46. panta tvērumā, gan koordinācijas tvērumā) ir atzīmējama Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas apkarošanas koordinācijas nodaļas prokuroru iesaiste koordinējošās apspriedēs ar kriminālprocesu virzībā iesaistītām amatpersonām.

Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas apkarošanas koordinācijas nodaļas prokurori 2022. gadā galvenokārt ir piedalījušies tādu kategoriju lietu apspriedēs, kurās legalizēšanas sastāvs tika inkriminēts reālajā kopībā ar predikatīvo noziedzīgo nodarījumu vai patstāvīgi (*stand alone* pieeja). Turpinot 2021. gadā iesākto, arī 2022. gadā īpaša uzmanība pievērsta tādu legalizēšanas lietu apspriedēm, kurās legalizēšanas izdarīšanas paņēmieni atbilst aktuālajam Latvijas legalizēšanas riska profilam. Tāpat atsevišķi Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas apkarošanas koordinācijas nodaļas prokurori un virsprokurors 2022. gadā piedalījās operatīvās darbības lietu apspriedēs, kas saistītas ar iespējamo noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas izdarīšanu.

Analizējot Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas apkarošanas koordinācijas nodaļas prokuroru noslodzes rādītājus, 2022. gadā koordinācijas tvērumam KPL 45. panta otrās daļas 2. punkta un 46. panta ietvaros kopā bija pakļauti 524 kriminālprocesi par noziedzīgiem nodarījumiem, kas paredzēti KL 195. pantā (2021. gadā – 800 kriminālprocesi), no kuriem:

- ✓ 7 kriminālprocesi atradās Rīgas tiesas apgabala prokuratūras un tās darbības teritorijā ietilpstošo rajona līmeņa prokuratūras struktūrvienību (Rīgas TAP) uzraudzībā vai lietvedībā (2021. gadā – 10 kriminālprocesi);
- ✓ 13 kriminālprocesi atradās Kurzemes tiesas apgabala prokuratūras un tās darbības teritorijā ietilpstošo rajona līmeņa prokuratūras struktūrvienību (Kurzemes TAP) uzraudzībā vai lietvedībā (2021. gadā – 23 kriminālprocesi);
- ✓ 44 kriminālprocesi atradās Latgales tiesas apgabala prokuratūras un tās darbības teritorijā ietilpstošo rajona līmeņa prokuratūras struktūrvienību (Latgales TAP) uzraudzībā vai lietvedībā (2021. gadā – 56 kriminālprocesi);
- ✓ 32 kriminālprocesi atradās Vidzemes tiesas apgabala prokuratūras un tās darbības teritorijā ietilpstošās rajona līmeņa prokuratūras struktūrvienības (Vidzemes TAP) uzraudzībā vai lietvedībā (2021. gadā – 46 kriminālprocesi);
- ✓ 38 kriminālprocesi atradās Zemgales tiesas apgabala prokuratūras un tās darbības teritorijā ietilpstošo rajona līmeņa prokuratūras struktūrvienību (Zemgales TAP) uzraudzībā vai lietvedībā (2021. gadā – 58 kriminālprocesi);
- ✓ 390 kriminālprocesi atradās Organizētās noziedzības un citu nozaru specializētās prokuratūras (ONCNSP) uzraudzībā vai lietvedībā (2021. gadā – 606 kriminālprocesi).

Analizējot sūdzību izskatīšanas rezultātus, jāatzīmē, ka 2022. gadā, realizējot amatā augstāka prokurora funkcijas KPL 45. panta otrās daļas 2. punkta un 46. panta tvērumā, Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas apkarošanas koordinācijas nodaļas prokurori izlēma 173 sūdzības, iesniegumus un lūgumus attiecībā uz uzraugošā prokurora un prokurora–procesa virzītāja lēmumiem un rīcību, un 9 gadījumos procesa virzītāja vai prokurora lēmums tika atcelts. Salīdzinot ar 2021. gadu, kad tika izlemtas 203 sūdzības, iesniegumi un lūgumi, 8 gadījumos atceļot procesa virzītāja vai prokurora lēmumu, konstatējams neliels samazinājums. Tas saistāms ar apstākli, ka prokurori, izskatot sākotnējās sūdzības, sazinās ar Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas apkarošanas koordinācijas nodaļas prokuroriem vai koordinējošajiem prokuroriem, kuri sniedz atbalstu, lai pēc iespējas taisnīgāk un efektīvāk atrisinātu konkrēto tiesisko situāciju.

Tāpat jāatzīmē, ka kriminālprocesi, kuros Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas apkarošanas koordinācijas nodaļas prokurori atbilstoši KPL 45. panta otrās daļas 2. punktam un 46. panta tvērumā īsteno amatā augstāka prokurora funkcijas, raksturojami, tostarp kā juridiski sarežģīti, apjomīgi un prioritāri.

Atsevišķu kriminālprocesu raksturojums

- ✓ 2022. gadā sniegts atbalsts gala apsūdzību sagatavošanā apjomīgā kriminālprocesā, kurā pie kriminālatbildības sauktas divas Latvijā reģistrēta uzņēmuma amatpersonas. Apsūdzība celta pēc KL 218. panta otrās daļas par izvairīšanos no pievienotās vērtības nodokļa nomaksas un ar nodokli apliekamā objekta samazināšanu, kā rezultātā Latvijas valstij nodarīts materiāls zaudējums 442 495,36 EUR apmērā, kas kvalificējams kā liels apmērs, ko amatpersonas ar 3 citu personu atbalstu izdarīja 2018. gadā. Tāpat apsūdzība kriminālprocesā amatpersonām celta pēc KL 195. panta trešās daļas par to, ka viņas personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās ar 5 citām personām legalizēja izvairīšanās no pievienotās vērtības nodokļa nomaksas rezultātā iegūtos finanšu līdzekļus 410 160,00 EUR apmērā. Pirmstiesas kriminālprocesa laikā apsūdzētie pilnībā atlīdzināja Latvijas valstij nodarītos materiālos zaudējumus.

2022. gada 5. jūlijā krimināllieta nosūtīta Ekonomisko lietu tiesai, lūdzot apstiprināt ar apsūdzētajiem noslēgtās vienošanās par vainas atzīšanu un sodu, kā arī ar juridisko personu noslēgto vienošanos par piespiedu ietekmēšanas līdzekļa – naudas piedziņas 100 000,00 EUR apmērā – piemērošanu. Iztiesājot krimināllieta vienošanās procesa kārtībā,

Ekonomisko lietu tiesa Latgales tiesas apgabala prokurora noslēgtās vienošanās ar apsūdzētajiem un juridisko personu apstiprināja.

Attiecībā pret pārējiem pieciem apsūdzētajiem – trim apsūdzētajiem pēc KL 20. panta ceturrtās daļas un 218. panta otrās daļas, 195. panta trešās daļas un diviem apsūdzētajiem pēc KL 195. panta trešās daļas kriminālprocess tika izdalīts atsevišķā lietvedībā un 2022. gada 11. jūlijā pabeigts, nosūtot krimināllietu izskatīšanai Ekonomisko lietu tiesai vispārējā kārtībā.

- ✓ Valsts drošības dienests 2018. gadā uzsāka kriminālprocesu pēc KL 84. panta trešās daļas par normatīvo aktu, kuri regulē Apvienoto Nāciju Organizācijas Drošības padomes, ES un citu starptautisko organizāciju noteikto sankciju darbību Latvijā, tīšu pārkāpšanu personu grupā. 2021. gadā tika noteikta papildu kvalifikācija pēc KL 195. panta trešās daļas par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu lielā apmērā, personu grupā.

Kriminālprocesa ietvaros izmeklētas četru personu darbības, noslēdzot līgumu starp Ukrainas militāro uzņēmumu un Seišeļu salu ārzonas sabiedrību par liela apjoma ieroču piegāžu nodrošināšanu Dienvidsudānas Aizsardzības spēkiem, kā rezultātā laika periodā no 2014. līdz 2016. gadam no Ukrainas uz Dienvidsudānu tika nogādāti ieroči (ložmetēji, munīcija un detaļas) kopumā 3 418 700,00 USD vērtībā. 2022. gada februārī divas personas sauktas pie kriminālatbildības pēc KL 84. panta trešās daļas, bet divas – pēc KL 84. panta trešās daļas un 195. panta trešās daļas.

No šī kriminālprocesa izdalītajā procesā par noziedzīgi iegūtu mantu Ekonomisko lietu tiesa 2022. gada augustā konfiscēja Lielbritānijas uzņēmuma kontā Šveices bankā esošos naudas līdzekļus – gandrīz 4,1 miljonus USD – un ieskaitīja tos Latvijas valsts budžetā.

- ✓ Kriminālprocesā divas personas sauktas pie kriminālatbildības pēc KL 195. panta trešās daļas par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu lielā apmērā, personu grupā (ārvalstīs izdarīta predikatīvā nozieguma rezultātā ģenerētie naudas līdzekļi ne mazāk kā 2 milj. EUR apmērā 2016.–2019. gadā iepludināti Latvijas finanšu sistēmā, tostarp investīciju darījumos, izmantojot Jelgavas pašvaldībai piederošu kapitālsabiedrību), kā arī pēc KL 217. panta trešās daļas par grāmatvedības dokumentu slēpšanu mantkārīgā nolūkā. Attiecībā pret piecām juridiskajām personām uzsākti procesi piespiedu ietekmēšanas līdzekļa piemērošanai. 2022. gada 31. augustā krimināllieta nodota izskatīšanai Ekonomisko lietu tiesai.

- ✓ 2022. gada 19. jūlijā tika pieņemts lēmums par krimināllietas nodošanu Ekonomisko lietu tiesai, kurā apsūdzētas astoņas personas par KL 195. panta trešajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu, proti, par noziedzīgi iegūtu finanšu līdzekļu legalizēšanu lielā apmērā, kas izdarīta organizētā grupā.

Piecas no apsūdzētajām personām noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu izdarīja, būdamas kredītiestādes augsta līmeņa amatpersonas. Savukārt pārējās apsūdzētās personas nodrošināja sadarbību starp AS “ABLV Bank” un uzņēmumu reģistrācijas aģentiem tādā veidā, lai slēptu AS “ABLV Bank” lomu ar uzņēmumu reģistrāciju saistītā procesā kontrolēto uzņēmumu, nodrošināja norēķina kontos esošo noziedzīgi iegūtu naudas līdzekļu uzskaiti un pārskaitījumu veikšanu, kā arī nodrošināja AS “ABLV Bank” vajadzībām ārvalstu uzņēmumu reģistrāciju un uzturēšanu.

Vienlaikus tiesai nodots arī process par piespiedu ietekmēšanas līdzekļa piemērošanu juridiskajai personai – kredītiestādei AS “ABLV Bank”.

Organizētās grupas radītās noziedzīgi iegūtu finanšu līdzekļu legalizēšanai izveidotās infrastruktūras ietvaros laika periodā no 2010. gada 1. maija līdz 2018. gada 15. februārim tika

legalizēti citu personu ārvalstīs noziedzīgi iegūti finanšu līdzekļi ne mazāk kā 263 538 182,18 EUR un 1 948 641 578,65 USD apmērā.

Kriminālprocesā ir arestēta manta – nekustamais īpašums, transportlīdzekļi, akcijas, kapitāldaļas, finanšu instrumenti, nauda – par kopējo vērtību aptuveni 414 310 703,39 EUR.

Kā nākamais būtiskais Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas apkarošanas koordinācijas nodaļas prokuroru noslodzes rādītājs ir jāatzīmē kriminālprocesu koordinējošās apspriedes un procesuālo nolēmumu projektu pārbaude. 2022. gadā koordinācijas tvērumā nodaļas prokurori:

- ✓ piedalījās 382 koordinējošās apspriedēs ar kriminālprocesu virzībā iesaistītām amatpersonām (kurās piedalījās, tostarp izmeklētājs, izmeklētāja tiešais priekšnieks, uzraugošais prokurors, amatā augstāks prokurors, virsprokurors, operatīvais darbinieks un tā tiešais priekšnieks), tādējādi veicinot izmeklēšanas iestāžu, operatīvās darbības subjektu un prokuratūras darba koordinēšanu (2021. gadā – 545 apspriedēs);
- ✓ pārbaudīja 76 procesuālo nolēmumu projektus (2021. gadā – 113 procesuālo nolēmumu projektus).

Gan koordinējošo apspriežu, gan procesuālo nolēmumu projektu pārbaudes skaita samazināšanās saistāma ar prokuroru zināšanu par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas apkarošanu uzlabošanu, kā arī koordinējošo prokuroru (tiesas apgabala prokuratūras līmeņa) aktīvāku iesaisti apmācībās un amatā augstāka prokurora funkciju realizēšanā. 2023. gadā Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas apkarošanas koordinācijas nodaļas prokurori plāno veikt dažādu procesuālo nolēmumu projektu pārbaudi izlases kārtībā, lai atkārtoti novērtētu prokuroru izpratni par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas krimināltiesisko sastāvu un mantas īpašās konfiskācijas institūtu.

Tiesību aktu un prokuratūras iekšējo normatīvo aktu projektu, atzinumu, informatīvo vēstuļu, metodisko materiālu, vadlīniju izstrāde

2022. gadā Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas apkarošanas koordinācijas nodaļā veikta 2 ārējo normatīvo aktu projektu un atzinumu par tiem izstrāde, kā arī dalība to izstrādes apspriedēs. Kā svarīgākais no tiem minams likumprojekts par grozījumiem Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas likumā (50. pantu papildinot ar 4.¹ daļu), kas saistīti ar finanšu līdzekļu atgriešanu personām. Likumprojekta mērķis ir nodrošināt, ka Finanšu izlūkošanas dienesta darbība, t. i., to pienākumu un tiesību īstenošana šajā jautājumā, kas Finanšu izlūkošanas dienestam piešķirta Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas likumā, turpmāk tiktu uzraudzīta. Uzraudzība atbilstoši likumprojektā noteiktajam būtu jāveic ģenerālprokuroram vai viņa uzdevumā pilnvarotiem Ģenerālprokuratūras prokuroriem. 2022. gadā par likumprojektu ir notikušas vairākas sanāksmes gan ar ekspertiem no Latvijas (piemēram, Finanšu ministrijas un Tieslietu ministrijas), gan ārvalstīm (ASV vēstniecības Latvijā pārstāvjiem, kas specializējas Finanšu izlūkošanas dienesta darbībā), un tās plānots turpināt rīkot arī 2023. gadā, lai virzītu likumprojekta izskatīšanu Saeimas atbildīgajā komisijā.

Otrais ārējais normatīvais akts, kura izstrādē piedalījies Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas apkarošanas koordinācijas nodaļa, ir 2022. gada 13. decembrī pieņemtais Ministru kabineta rīkojums Nr. 940 “Par Pasākumu plānu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas, terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanai 2023.–2025. gadam”. Izstrādājot minēto rīkojumu, Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas apkarošanas koordinācijas nodaļas prokurori un jurists-konsultants gan sagatavoja un nosūtīja priekšlikumus Tieslietu ministrijai un Iekšlietu ministrijai, gan piedalījās vairākās Iekšlietu ministrijas organizētajās sanāksmēs.

Tāpat Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas apkarošanas koordinācijas nodaļas prokurori piedalījušies rīkojuma projekta izstrādē (tostarp Krimināltiesiskā departamenta organizētajās

sanāksmēs), kas tika veikta saistībā ar nepieciešamību izdot jaunu ģenerālprokurora rīkojumu “Par rīcību un informācijas sniegšanu kriminālprocesos”, tostarp nolūkā papildināt to par informācijas sniegšanu kriminālprocesos, kuros noziedzīgais nodarījums kvalificēts pēc KL 195. panta. Rīkojums jaunā redakcijā izdots 2022. gada 26. oktobrī un ar to noteikts, ka visiem prokuroriem pēc pirmās instances vai apelācijas instances tiesā pasludināta saīsinātā sprieduma vai pilna nolēmuma pieejamības dienas jāinformē struktūrvienības virsprokurors/amatā augstāks prokurors un Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas apkarošanas koordinācijas nodaļas virsprokurors par iztiesāšanas rezultātu krimināllietās, kurās uzturēta apsūdzība par KL 195. pantā paredzētā nozieguma izdarīšanu (arī kopībā ar citu noziedzīgu nodarījumu), kuriem jāizvērtē saņemtā informācija un jālemj par nepieciešamo reaģēšanas pasākumu veikšanu. Lai nodrošinātu rīkojumā noteiktās informācijas apmaiņu, 2022. gada nogalē izstrādāta tabula apkopojumam par sodiem pēc KL 195. panta.

Pēc minētā rīkojuma spēkā stāšanās līdz 2022. gada 31. decembrim prokurori 18 reizes informējuši Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas apkarošanas koordinācijas nodaļu par iztiesāšanas rezultātiem. Izvērtējot saņemto informāciju, Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas apkarošanas koordinācijas nodaļas prokurori konstatējuši, ka vairumā gadījumu spriedumi ir pamatoti. 6 krimināllietas iztiesātas vienošanās procesa kārtībā, bet 6 krimināllietās, kas iztiesātas vispārējā kārtībā, pieprasīts pilns spriedums. Jāatzīmē, ka kopumā 2022. gadā atsevišķās krimināllietās prokurori ir iesnieguši apelācijas un kasācijas protestus, kuru sastādīšanā un koriģēšanā Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas apkarošanas koordinācijas nodaļas prokurori kā koordinējošie prokurori snieguši atbalstu.

Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas apkarošanas koordinācijas nodaļas prokuroru darbu būtisku noslodzi raksturo arī sagatavoto informatīvo vēstuļu, metodisko materiālu, kā arī vadlīniju projektu skaits. 2022. gadā tādu bija 41 (2021. gadā – 64). Kā būtiskākos var minēt šādus dokumentus:

- ✓ atzinuma (prokuratūras viedokļa) projektu Satversmes tiesai lietā Nr. 2022-01-01 (Par KPL 627. panta ceturtās un piektās daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 92. panta pirmajam teikumam);
- ✓ atzinuma (prokuratūras viedokļa) projektu Satversmes tiesai lietā Nr. 2021-44-01 (Par KPL 631. panta trešās daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 92. panta pirmajam teikumam);
- ✓ atzinuma (prokuratūras viedokļa) projektu Satversmes tiesai lietā Nr. 2022-32-01 (Par KPL 124. panta sestās daļas, 125. panta trešās daļas un 126. panta 3.¹ daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 92. panta pirmajam un otrajam teikumam);
- ✓ atzinuma (prokuratūras viedokļa) projektu saistībā ar administratīvās lietas ierosināšanu par procesuālo izdevumu kriminālprocesā atlīdzināšanu;
- ✓ metodisko materiālu “Praktiskie soļi mantas atzīšanai par noziedzīgi iegūtu. 12 soļu teorija”;
- ✓ metodisko materiālu (informatīvo materiālu) izmeklēšanas iestādēm un prokuratūras struktūrvienībām “Par valsts valodas prasību ievērošanu dokumentu aprītē starp valsts iestādēm”;
- ✓ vairākus atzinumus Tieslietu ministrijai saistībā ar grozījumiem Rokasgrāmatai rīcībai ar mantu kriminālprocesā;
- ✓ viedokli Tieslietu ministrijai “Par izvērtējumu par mantas konfiskāciju ārpus kriminālprocesa”.

2022. gadā Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas apkarošanas koordinācijas nodaļas virsprokurors sadarbībā ar Tieslietu ministriju un citām līdzatbildīgajām institūcijām (Valsts policiju, Finanšu un kapitāla tirgus komisiju, Valsts ieņēmumu dienestu, Ārlietu ministriju u. c.) piedalījās metodiskā materiāla – rokasgrāmatas “Darbs ar virtuālo valūtu” – izstrādē. Rokasgrāmata paredzēta izmantošanai tiesnešiem, prokuroriem un izmeklētājiem, un tā sniedz vadlīnijas darbam ar

kriptovalu, sākot ar kriminālprocesa izmeklēšanas stadiju, beidzot ar iztiesāšanas stadiju, sniedzot informāciju par virtuālās valūtas konfiskācijas starptautiskās tiesiskās sadarbības veidiem un iespējām, kā arī vērā ņemamiem cilvēktiesību aspektiem visa kriminālprocesa gaitā. Tā prezentēta 2022. gada 30. novembrī, bet 2023. gadā ar to plānots iepazīstināt tiesnešus, prokurorus un izmeklētājus.

Tāpat Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas apkarošanas koordinācijas nodaļas prokurori 142 reizes ir piedalījušies starpinstitūciju sanāksmēs, starpinstitūciju komisiju un darba grupu sēdēs, Saeimas komisiju sēdēs (2021. gadā – 173 reizes), kā arī 126 reizes (2021. gadā – 83 reizes) – prokuratūras organizatoriski koordinējošās sanāksmēs (ar prokuroriem, virsprokuroriem, ģenerālprokuroru).

MONEYVAL, OECD un citu starptautisko organizāciju, kā arī Valsts kontroles rekomendāciju un atzinumu ieviešanas praksē koordinācija

Apzinoties noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas tendenču un metožu mainīgo raksturu un nepieciešamību to savlaicīgi identificēt, Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas apkarošanas koordinācijas nodaļas prokurori 2022. gadā:

- ✓ piedalījās prokuratūras darba grupas MONEYVAL un OECD rekomendāciju izpildes koordinēšanai sanāksmēs, kurās cita starpā tika apspriesta nepieciešamība aktualizēt 2021. gada 21. novembra “Prokuratūras pasākumu plānu Eiropas Padomes noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas ekspertu komitejas (MONEYVAL) un Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (OECD) rekomendāciju izpildei”, kā arī minētā plāna izpildes gaita;
- ✓ piedalījās 2022. gada 13. decembrī pieņemtā Ministru kabineta rīkojuma Nr. 940 “Par Pasākumu plānu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas, terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanai 2023.–2025. gadam” izstrādes procesā, sniedzot gan rakstveida priekšlikumus, gan piedaloties tiešsaistes diskusijās;
- ✓ iepazīstināja izmeklētājus un prokurorus ar metodisko materiālu par paralēlās finanšu izmeklēšanas veikšanu (izstrādāts 2021. gada nogalē), īstenojot MONEYVAL 7.1. rekomendāciju;
- ✓ organizēja un īstenoja tiesnešu, prokuroru un izmeklētāju apmācības par OECD un MONEYVAL rekomendācijās norādītajiem jautājumiem, apmācot ne mazāk kā 200 personas (izmeklētājus, prokurorus, tiesnešus), īstenojot OECD 3 (a), (b) un (c) rekomendāciju;
- ✓ turpināja darbību Finanšu izlūkošanas dienesta izveidotajā specializētajā starpinstitūciju ekspertu apakšgrupā informācijas aprītei un analīzei noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas metožu, tipoloģiju un fenomenu jautājumos, īstenojot Finanšu darījumu darba grupas (*Financial Action Task Force – FATF*) 2. rekomendāciju;
- ✓ reizi pusgadā sagatavoja pārskatu par prokuroru izteikto viedokli tiesā, t. sk. iesniegtajiem protestiem un to izskatīšanas rezultātiem noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas lietās, īstenojot Pasākumu plāna noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas, terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanai 2022. gadam 7.3. apakšpunktā noteikto. Lai nodrošinātu pilnvērtīgāku kontroles īstenošanu par prokuroru izteikto viedokli tiesā noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas lietās, kā iepriekš minēts, 2022. gada 26. oktobrī jaunā redakcijā izdots ģenerālprokurora rīkojums “Par rīcību un informācijas sniegšanu kriminālprocesos”.

Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas apkarošanas koordinācijas nodaļas prokurori, pamatojoties uz Tieslietu ministrijas lūgumu, 2022. gadā sagatavoja apjomīgu ziņojumu par prokuratūras veiktajiem pasākumiem MONEYVAL rekomendāciju (rekomendēto darbību) ieviešanai atskaites

periodā (01.02.2021.–01.08.2022.). Ziņojums sagatavots, aizpildot MONEYVAL Sekretariāta izstrādāto veidni. Tajā sniegta informācija par 7. (“Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas izmeklēšana un kriminālvajāšana”) un 8. (“Konfiskācija”) rīcības virzienos rekomendēto darbību ieviešanu, iekļaujot ne tikai detalizētus aprakstus par rekomendāciju izpildi, bet arī statistikas datus un informāciju par izmeklēšanā un kriminālvajāšanā esošām noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas lietām, kas atbilst Latvijas riska profilam.

Starptautiskās sadarbības projektu un apmācību programmu izstrāde, vadīšana un dalība tajās

2022. gadā Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas apkarošanas koordinācijas nodaļas prokurori izstrādāja, vadīja un piedalījās gan starptautiskās sadarbības projektos, gan vairākās apmācību programmās. Organizēto un/vai novadīto apmācību skaits noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas novēršanas un apkarošanas jomā tiesnešiem, prokuroriem, izmeklētājiem, advokātiem, maksātnespējas administratoriem u. c. profesiju pārstāvjiem sasniedz 48 pasākumus (2021. gadā – 29 pasākumi), bet konferencēs, semināros un apmācībās Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas apkarošanas koordinācijas nodaļas prokurori un jurists–konsultants ir piedalījušies 86 reizes (2021. gadā – 71 reizi).

Kā būtiskākais 2022. gadā īstenotais apmācību pasākums minams Valsts policijas un prokuratūras īstenotā konference par finanšu sistēmu bez netīrās naudas “Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas novēršana un apkarošana”. Konferencē klātienē piedalījās aptuveni 120 praktiķu un ekspertu gan no Latvijas tiesībsardzības iestādēm (Augstākās tiesas, Ekonomisko lietu tiesas, apgabala un rajona līmeņa tiesām, prokuratūras, Valsts policijas, Militārās policijas, Finanšu izlūkošanas dienesta, Valsts drošības dienesta, Iekšējās drošības dienesta, Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja un Valsts ieņēmumu dienesta), kā arī biedrības “Sabiedrība par atklātību – Delna”, Ārvalstu investoru padomes Latvijā, Latvijas Finanšu nozares asociācijas, gan ārvalstīm (ASV, Islandes, Nīderlandes, Apvienotās Karalistes), bet tiešaistē to vēroja aptuveni 230 dalībnieku. Konferencē tika vērsta uzmanība gan uz noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas novēršanas un apkarošanas jaunajiem virzieniem un tendencēm, gan uz privātā un publiskā sektora sadarbības stiprināšanu. Vienā no diskusiju paneļiem tika piesaistīti vairāki pētnieciskie žurnālisti, kuri dalījās savā pieredzē par naudas atmazgāšanas gadījumu izmeklēšanu. Konferencē ar lekciju par metodisko materiālu “Praktiskie soļi mantas atzīšanai par noziedzīgi iegūtu. 12 soļu teorija” uzstājās Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas apkarošanas koordinācijas nodaļas prokurori.

2022. gadā tika īstenotas apmācības izmeklētājiem un prokuroriem tiesu apgabalu prokuratūrās, kas ietvēra gan diskusijas, gan kriminālprocesu apspriedes. 2022. gadā kopā īstenoti 8 šādi pasākumi. Minētajos pasākumos izmeklētāji un prokurori cita starpā iepazīstināti ar metodiskajiem materiāliem “Paralēlā finanšu izmeklēšana” un “Praktiskie soļi mantas atzīšanai par noziedzīgi iegūtu. 12 soļu teorija”. Tāpat tajos apspriests Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas apkarošanas koordinācijas nodaļas sagatavotais Analītiskais ziņojums par problēmjautājumiem un to risinājumiem kriminālprocesos par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu.

Ņemot vērā Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas apkarošanas koordinācijas nodaļas 2021. gada nogalē izstrādāto metodisko materiālu “Paralēlā finanšu izmeklēšana”, kurā sniegta informācija par paralēlās finanšu izmeklēšanas jēdzienu, mērķiem un uzdevumiem, kā arī procesu un metodēm, 2022. gada pirmajā pusgadā ar to tika pabeigts iepazīstināt gan izmeklētājus, gan prokurorus. Paralēlajai finanšu izmeklēšanai pastiprināta uzmanība pievērsta arī citās 2022. gada organizētajās apmācībās. Prasība izstrādāt metodisko materiālu par paralēlajām finanšu izmeklēšanām izriet arī no Ministru kabineta 2020. gada 29. septembra rīkojuma Nr. 576 “Par pasākumu plānu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas, terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanai laikposmam no 2020. līdz 2022. gadam” 7.1. apakšpunkta, kurā ietverta MONEYVAL 7.1. rekomendācija.

Kā citus no 2022. gadā Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas apkarošanas koordinācijas nodaļas prokuroru novadītajiem apmācību pasākumiem var minēt:

- ✓ apmācības Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja izmeklētājiem par kriminālprocesu izmeklēšanu, kuros piemērojama KPL 59. nodaļa;
- ✓ apmācības Valsts policijas Galvenās Kriminālpolicijas pārvaldes Ekonomisko noziegumu apkarošanas pārvaldes 1. nodaļas izmeklētājiem par kriminālprocesu izmeklēšanu, kuros piemērojama KPL 59. nodaļa;
- ✓ apmācības “Noziedzīgi iegūtas mantas konfiskācijas institūta piemērošanas un noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas sastāva kvalifikācijas problemātika” tiesnešiem;
- ✓ apmācības “Būtiskākie jautājumi KL 195. p. paredzētā noziedzīgā nodarījuma kvalifikācijā. Aktuālie jautājumi saistībā ar noziedzīgi iegūtu mantu (t. sk. Finanšu izlūkošanas dienesta sniegtās informācijas izmantošana u. c.)” Militārajai policijai;
- ✓ apmācības Valsts ieņēmumu dienesta Nodokļu un muitas policijas pārvaldes amatpersonām un Nodokļu un muitas lietu prokuratūras prokuroriem, iepazīstinot tos ar metodisko materiālu “Praktiskie soļi mantas atzīšanai par noziedzīgi iegūtu. 12 soļu teorija”.

2022. gada darbības prioritāšu izpildes rezultāti

Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas apkarošanas koordinācijas nodaļas 2022. gada darbības prioritātes galvenokārt tika saistītas ar noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas izdarīšanas mehānisma prioritizāciju atbilstoši Latvijas noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas riska profilam, kas determinēts Nacionālajā noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas risku novērtēšanas ziņojumā par 2017.–2019. gadu. Tika noteikts, ka personas jāsauc pie kriminālatbildības par plašāku noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas loku, ieskaitot trešo personu un autonomo legalizēšanu (*stand alone*), nosakot šādas izmeklēšanas prioritātes: darījuma iespējama sasaiste ar noteikto sankciju pārkāpšanu, darījuma saistība ar terorisma finansēšanu, bankas atbildīgā darbinieka vai bankas kā tādas piedalīšanās darījuma nodrošināšanā, politiski nozīmīgas personas iesaiste darījumā, kā arī darījuma iespējama veikšana organizētā grupā. Uzmanība tika pievērsta arī darījuma veidam (piemēram, starptautiskiem pārskaitījumiem), iesaistītajām personām (piemēram, saistītajiem klientiem) un noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas infrastruktūras izmantošanai, noziedzīgi iegūtu legalizējamo līdzekļu apjomam.

2022. gadā 111 fiziskām personām celtas apsūdzības pēc KL 195. panta par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu 68 kriminālprocesos, tostarp 2 kriminālprocesu ietvaros uzsākts arī process piespiedu ietekmēšanas līdzekļa piemērošanai juridiskajai personai. Tādējādi ir vērojams neliels pieaugums fizisko personu saukšanā pie kriminālatbildības, salīdzinot ar 2021. gadu, kad 106 fiziskām personām tika celtas apsūdzības pēc KL 195. panta 76 kriminālprocesos, tostarp 2 kriminālprocesu ietvaros tika uzsākts process piespiedu ietekmēšanas līdzekļa piemērošanai juridiskajai personai.

Lielākajā daļā gadījumu ir noteikta kvalifikācija kā autonomā noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšana (*stand alone*), bet atsevišķos gadījumos noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšana kvalificēta kopībā ar predikatīvajiem noziedzīgajiem nodarījumiem, par kuriem kriminālatbildība paredzēta, piemēram, KL 175. pantā (Zādzība), KL 179. pantā (Piesavināšanās), KL 193.¹ pantā (Datu, programmatūras un iekārtu iegūšana, izgatavošana, izplatīšana, izmantošana un glabāšana nelikumīgām darbībām ar finanšu instrumentiem un maksāšanas līdzekļiem), KL 253.¹ pantā (Narkotisko un psihotropo vielu neatļauta izgatavošana, iegādāšanās, glabāšana, pārvadāšana un pārsūtīšana realizācijas nolūkā un neatļauta realizēšana).

Vērtējot kriminālprocesus, kuros personas sauktas pie kriminālatbildības par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu, var secināt, ka legalizēšana ir veikta gan lielā apmērā, gan organizētā grupā,

izmantojot starptautiskus pārskaitījumus un kredītiestāžu infrastruktūras. Tāpat vienā gadījumā pie kriminālatbildības sauktas kredītiestādes augsta līmeņa amatpersonas.

Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas apkarošanas koordinācijas nodaļa 2023. gadā plāno paplašināt savu darbību divos virzienos: Finanšu izlūkošanas dienesta atzinumu izstrādes kvalitātes kontrolē un paplašinot nodaļas pamatfunkcijas ar noziedzīgi iegūtu līdzekļu atguves koordinēšanu.

Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas apkarošanas koordinācijas nodaļas 2022. gadā veiktajā aptaujā prokurori un izmeklētāji norādīja uz Finanšu izlūkošanas dienesta atzinumu kvalitātes trūkumu kā vienu no problēmjaudājumiem, kas var būtiski negatīvi ietekmēt personas saukšanu pie kriminālatbildības par KL 195. pantā paredzēto noziedzīgo nodarījumu vai arī mantas īpašās konfiskācijas piemērošanu. Lai identificētu un novērstu radušās problēmas, Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas apkarošanas koordinācijas nodaļa 2023. gadā plāno rīkot regulāras sadarbības koordinācijas grupas apsrieses ar Finanšu izlūkošanas dienestu un izmeklēšanas iestādēm.

Ņemot vērā to, ka noziedzīgi iegūtu līdzekļu atguve ir nesaraujami saistīta ar KL 195. pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izmeklēšanu un kriminālvajāšanu, kā arī to, ka šādas funkcijas efektivizēšana ir paredzēta arī Eiropas Komisijas izstrādātājā priekšlikumā Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par līdzekļu atgūšanu un konfiskāciju², Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas apkarošanas koordinācijas nodaļa 2023. gadā plāno paplašināt nodaļas funkcijas ar sadarbības koordināciju starp Noziedzīgi iegūtu līdzekļu atguves dienestu (*Asset Recovery Office* – ARO), prokuratūru, izmeklēšanas u. c. iestādēm (piemēram, Finanšu izlūkošanas dienestu). Šādas sadarbības koordinēšana veicinās un nodrošinās optimālāku un efektīvāku noziedzīgi iegūtu līdzekļu atguvi, tostarp no ārvalstīm, kas pašlaik mēdz būt nepilnīga, piemēram, tiesiskās palīdzības lūgumu neizpildes vai novēlotas izpildes dēļ.

Tāpat 2023. gadā Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas apkarošanas koordinācijas nodaļa plāno turpināt darbu pie konfiskācijas ārpus kriminālprocesa (administratīvās konfiskācijas) regulējuma izstrādes un ieviešanas veicināšanas atbilstoši ģenerālprokurora saņemtajam uzdevumam. Ņemot vērā pašreiz spēkā esošo tiesisko regulējumu, vienmēr ir jāuzsāk kriminālprocess, lai konfiscētu mantu, kas personas īpašumā vai valdījumā tieši vai netieši nonākusi noziedzīga nodarījuma izdarīšanas rezultātā (noziedzīgi iegūtu mantu), tomēr praksē ir konstatēts liels skaits gadījumu, kad nav iespējams iegūt konkrētus pierādījumus par mantas noziedzīgo izcelsmi, lai to konfiscētu. Līdz ar to ir nepieciešams turpināt diskusijas ar Tieslietu ministriju un citām iesaistītajām iestādēm par tiesību institūta, kas regulētu jautājumus par nelikumīgi iegūtiem naudas līdzekļiem un to konfiskāciju ārpus kriminālprocesa, piemēram, administratīvā kārtībā.

Ņemot vērā to, ka pakāpeniski samazinās to kriminālprocesa skaits, kuros noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšana notika, izmantojot AS “ABLV Bank” infrastruktūru, 2023. gadā plānots pievērst pastiprinātu uzmanību procesuālo nolēmumu (apsūdzību, lēmumu uzsākt procesu par noziedzīgi iegūtu mantu un lēmumu nodot materiālus par noziedzīgi iegūtu mantu izlemšanai tiesai u. c.) projektu pārbaudei izlases kārtībā. Tādējādi pastiprināta uzmanība tiks pievērsta tiem kriminālprocešiem, kuros ir konstatēti predikatīvie noziedzīgie nodarījumi kopībā ar legalizēšanas sastāvu, jo īpaši tādi, kas atzīti par aktuāliem ar Krimināltiesiskā departamenta virsprokurora 2022. gada 3. janvāra rīkojumu “Par īpaši aktuālām krimināllietām”.

Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas apkarošanas koordinācijas nodaļas prokurori arī 2023. gadā turpinās gan paši piedalīties dažādās apmācībās, kas saistītas ar noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu, gan apmācīt citus prokurorus, izmeklētājus un tiesnešus. Kā apmācību galvenie mērķi

² The European Commission proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on asset recovery and confiscation. Pieejams: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52022PC0245>

ir nosakāmi, pirmkārt, izmeklētāju un prokuroru izpratnes kāpināšana par KL 195. pantā paredzēto noziedzīgo nodarījumu – gan autonomo (*stand alone*) noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu, gan KL 195. panta kopībā ar predikatīvo noziedzīgo nodarījumu kvalifikācijas un pierādīšanas jautājumiem. Otrkārt, apmācāmo iepazīstināšana ar 2022. gada nogalē izstrādāto metodisko materiālu prokuroriem, izmeklētājiem un tiesnešiem – rokasgrāmatu “Darbs ar virtuālo valūtu”, apmācību pasākumos iesaistot arī koordinējošos prokurorus. Ņemot vērā kriptovalūtu izmantošanas pieaugumu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanā, visām kriminālprocesā iesaistītajām amatpersonām ir nepieciešams paplašināt zināšanas par kriptovalūtas kā noziedzīgi iegūtu līdzekļu identificēšanu un arestēšanu, kā arī glabāšanu un realizāciju. Treškārt, Noziedzīgi iegūtu līdzekļu atguves dienesta iesaiste apmācībās. Lai nodrošinātu efektīvu noziedzīgi iegūtu līdzekļu atguvi, jāiepazīstina izmeklētāji un prokurori ar Noziedzīgi iegūtu līdzekļu atguves dienesta starptautiskajām sadarbības iespējām, iegūstamās informācijas apjomu un tās pieprasīšanas kārtību.

Lai sasniegtu un sekmīgi īstenotu Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas apkarošanas koordinācijas nodaļas 2023. gada darbības prioritātes, tāpat kā 2022. gadā, arī 2023. gadā Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas apkarošanas koordinācijas nodaļas prokurori turpinās regulāri sniegt atbalstu prokuroriem un izmeklētājiem, veicot kriminālprocesu virzības apspriedes un konsultāciju sniegšanu. Nodaļas prokurori ne retāk kā 2 reizes gadā veiks kriminālprocesu virzības apspriedes katrā Latvijas reģionā, pievēršot uzmanību noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas riska profila veidiem, kā arī mudinās prokurorus un izmeklētājus efektīvizēt un paātrināt mantisko jautājumu kriminālprocesā atrisinājumu.

Korupcijas apkarošanas koordinācijas nodaļas darba rādītāji

Strukturālais modelis un prokuroru personālsastāvs

Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta Korupcijas apkarošanas koordinācijas nodaļā ir noteiktas 8 prokurora amata vietas (1 virsprokurora un 7 prokurora štata vietas), bet faktiski 2022. gada decembra beigās nodaļā strādāja virsprokurors un 5 prokurori. 2022. gadā saglabājās tendence samazināties faktiski strādājošo prokuroru skaitam (2020. gada beigās nodaļā faktiski strādāja virsprokurors un 8 prokurori, 2021. gada beigās – virsprokurors un 6 prokurori).

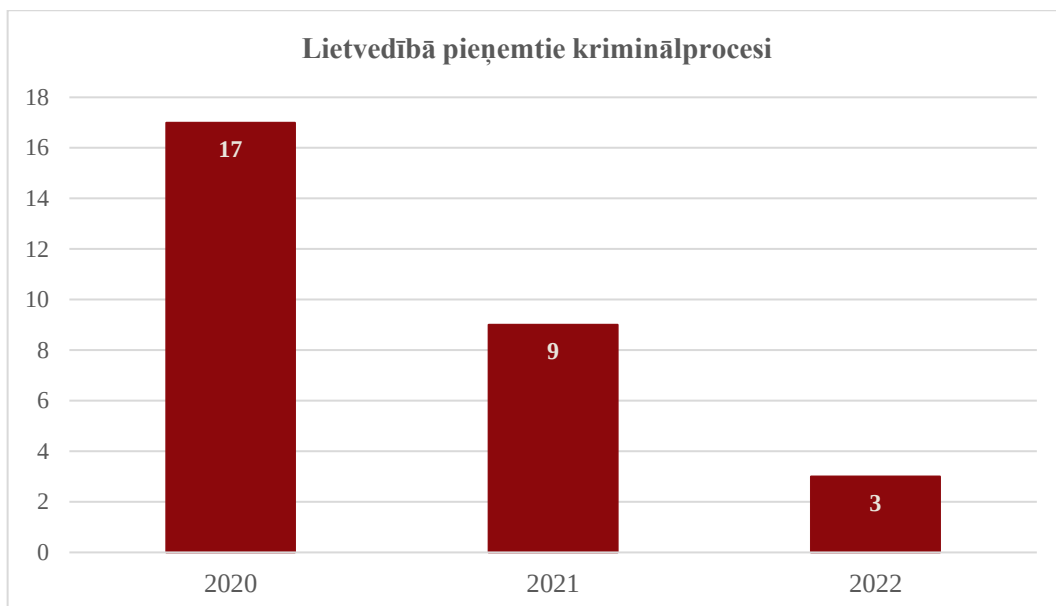
Korupcijas apkarošanas koordinācijas nodaļas būtiskāko uzdevumu izpildes apraksts

Veicot prokuroram kriminālprocesā noteiktās pamatfunkcijas, Korupcijas apkarošanas koordinācijas nodaļas prokuroru lielākā noslodze ir valsts apsūdzības uzturēšanas nodrošināšanā. Šīs funkcijas realizācija ietver ne tikai dalību tiesas sēdēs, bet arī sagatavošanos tām, tiesas nolēmumu tiesiskuma pārbaudi un protestu sagatavošanu. 2022. gadā tiesai nodoto krimināllietu samazinājumu slodzes ziņā kompensē slodzes palielināšanās, uzturot valsts apsūdzību un sniedzot metodisko atbalstu.

Korupcijas apkarošanas koordinācijas nodaļas darba pārskatā par laika periodu no 2020. gada līdz 2022. gadam ietverti vairāki rādītāji, kas norādīti turpmāk

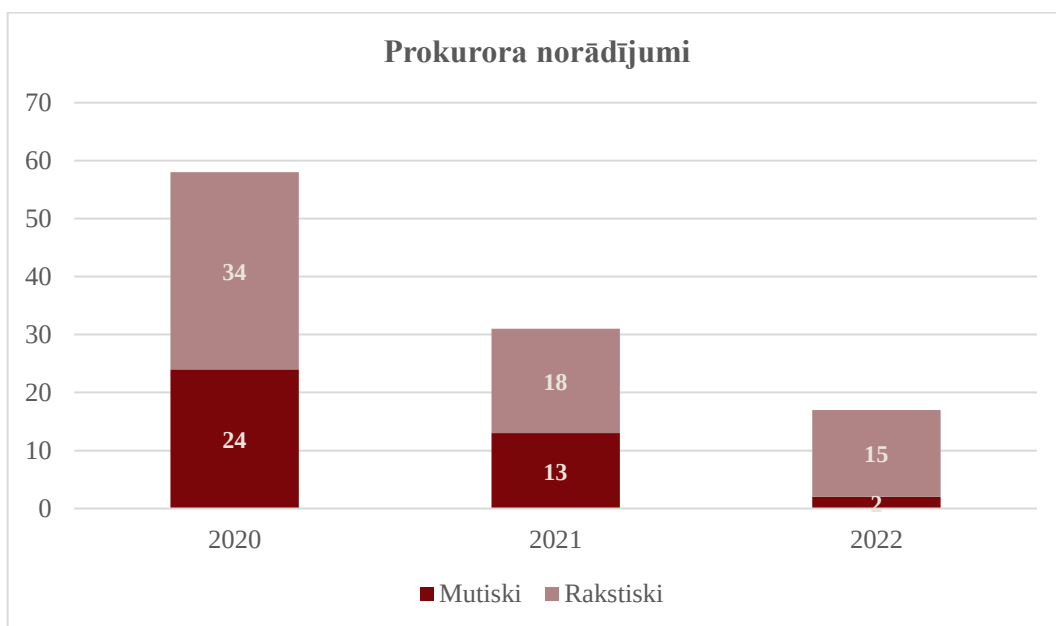
Lietvedībā pieņemtie kriminālprocesi

2022. gadā Korupcijas apkarošanas koordinācijas nodaļas lietvedībā pieņemti 3 kriminālprocesi. Salīdzinājumam 2021. gadā nodaļas lietvedībā pieņemti 9 kriminālprocesi, bet 2020. gadā – pieņemti 17 kriminālprocesi. Lietvedībā pieņemto kriminālprocesu samazināšanās 2022. gadā ir saistīta ar Korupcijas apkarošanas koordinācijas nodaļas kompetences sašaurināšanos kriminālvajāšanas jomā.

Prokurora norādījumi

2022. gadā Korupcijas apkarošanas koordinācijas nodaļas prokurori devuši 17 norādījumus, 15 no tiem rakstiski un 2 mutiski. Salīdzinājumam 2021. gadā nodaļas prokurori devuši 31 norādījumu, no tiem 18 rakstiski un 13 mutiski, bet 2020. gadā doti 58 norādījumi, no tiem 34 rakstiski un 24 mutiski. Līdzīgi kā lietvedībā pieņemto kriminālprocesa skaita samazināšanās gadījumā, arī prokurora norādījumu samazināšanās 2022. gadā ir saistīta ar Korupcijas apkarošanas koordinācijas nodaļas kompetences sašaurināšanos izmeklēšanas uzraudzības un kriminālvajāšanas veikšanas jomā.

2022. gada beigās Korupcijas apkarošanas koordinācijas nodaļas prokuroru uzraudzībā bija 7 kriminālprocesi, no kuriem 2 bija apturēti.

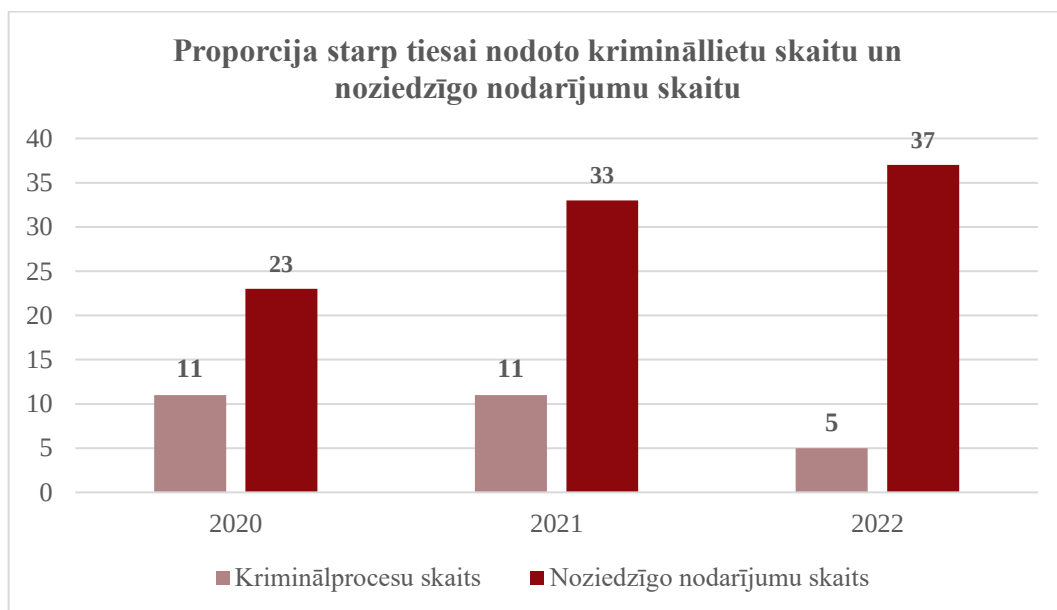
Pirmstiesas kriminālprocesa pabeigšana

Tiesai nodotās krimināllietas:

- ✓ 2020. gadā – 11 krimināllietas 20 personu apsūdzībā par 23 noziedzīgu nodarījumu izdarīšanu (tai skaitā procesi pret 3 juridiskajām personām par piespiedu ietekmēšanas līdzekļa piemērošanu);

- ✓ 2021. gadā – 11 krimināllietas 27 personu apsūdzībā par 33 noziedzīgu nodarījumu izdarīšanu (tai skaitā procesi pret 2 juridiskajām personām par piespiedu ietekmēšanas līdzekļa piemērošanu);
- ✓ 2022. gadā – 5 krimināllietas 10 personu apsūdzībā par 33 noziedzīgu nodarījumu izdarīšanu (tai skaitā procesi pret 2 juridiskajām personām par piespiedu ietekmēšanas līdzekļa piemērošanu).

Tiesai nodoto krimināllietu samazināšanās 2022. gadā ir saistīta ar kompetences sašaurināšanos izmeklēšanas uzraudzības un kriminālvajāšanas veikšanas jomā. Tajā pašā laikā 2022. gadā ir būtiski pieaudzis noziedzīgo nodarījumu skaits tiesai nodotajās krimināllietās.

Tiesai nodotās nozīmīgākās krimināllietas 2022. gadā:

- ✓ krimināllieta pret bijušo Saeimas deputātu par spiegošanu (KL 85. pants);
- ✓ krimināllieta pret Jēkabpils pašvaldības amatpersonām (KL 177. panta trešā daļa u. c.);
- ✓ krimināllieta pret bijušo valsts amatpersonu (Valsts drošības dienesta darbinieku) par apzinātu valsts noslēpuma izpaušanu (KL 94. pants).

Pirmstiesas kriminālprocesa izbeigšana

2022. gadā Korupcijas apkarošanas koordinācijas nodaļā izbeigti 5 kriminālprocesi. Salīdzinājumam gan 2020. gadā, gan 2021. gadā katru gadu bija izbeigti pa diviem kriminālprocesiem.

Kopumā gada laikā būtiski samazinājies nodaļā nepabeigto kriminālprocesu atlikums: ja 2022. gada sākumā atlikumā bija 13 kriminālprocesi, tad 2022. gada beigās – 7 kriminālprocesi, no kuriem 5 kriminālprocesi apturēti sakarā ar apsūdzēto meklēšanu.

Iztiesāšana

- ✓ 2021. gada 1. janvārī tiesās neizskatīto lietu skaits, kurās tiesas nolēmums nebija stājies spēkā, bija 53 (vidēji 6,6 lietas uz astoņiem strādājošiem prokuroriem)
- ✓ 2022. gada 1. janvārī tiesās neizskatīto lietu skaits, kurās tiesas nolēmums nebija stājies spēkā, bija 56 (vidēji 8 uz septiņiem strādājošiem prokuroriem)
- ✓ 2023. gada 1. janvārī tiesās neizskatīto lietu skaits, kurās tiesas nolēmums nebija stājies spēkā, bija 50 (vidēji 8,3 uz sešiem strādājošiem prokuroriem)
- ✓ 2022. gadā būtiski palielinājās tiesā izskatīto kriminālprocesu skaits.

2022. gadā pirmās un apelācijas instances tiesā nolēmums taisīts 17 krimināllietās (9 krimināllietās pirmajā instancē, 8 krimināllietās apelācijas instancē).

Ja 2020. un 2021. gadā spēkā stāvējis tiesas nolēmums 2 krimināllietās, tad 2022. gadā nolēmums stāvējis spēkā 9 krimināllietās, tostarp:

- ✓ krimināllietā, kurā apsūdzēta Ģenerālprokuratūras virsprokurore par KL 329. pantā paredzēto noziedzīgo nodarījumu;
- ✓ krimināllietā, kurā apsūdzēts bijušais Saeimas deputāts par KL 177. un 327. pantā paredzētajiem noziedzīgajiem nodarījumiem;
- ✓ krimināllietā, kurā apsūdzēts pašvaldības vadītājs par KL 327. pantā paredzēto noziedzīgo nodarījumu;
- ✓ krimināllietā, kurā apsūdzēta Daugavpils pašvaldības uzņēmuma amatpersona un divas privātpersonas (tā dēvētā “Daugavpils siltumtīklu lieta”).

Ar galīgo tiesas nolēmumu notiesājot spriedums stāvējis spēkā par 13 personām, bet attaisnojošs spriedums 5 personām.

Apelācijas un kasācijas protesti

- ✓ 2020. gads – iesniegti 3 apelācijas protesti un 1 kasācijas protests, apmierināti 2 apelācijas protesti
- ✓ 2021. gads – iesniegti 4 apelācijas un 3 kasācijas protesti, apmierināts 1 apelācijas protests, noraidīti 3 apelācijas protesti
- ✓ 2022. gads – iesniegti 3 apelācijas un 3 kasācijas protesti, 1 apelācijas protests noraidīts, 3 kasācijas protesti apmierināti, 2 noraidīti

Sūdzības un iesniegumi

- ✓ 2020. gads – saņemts 101 iesniegums/sūdzība, no kuriem izskatīti pēc būtības 90, atstāti bez izskatīšanas 7, pārsūtīti pēc piekritības 4. No izskatītajiem iesniegumiem/sūdzībām 13 gadījumos pilnībā vai daļēji atcelts pārsūdzētais nolēmums.
- ✓ 2021. gads – saņemti 65 iesniegumi/sūdzības, no kuriem izskatīti pēc būtības 52, atstāti bez izskatīšanas 7, pārsūtīti pēc piekritības 3. No izskatītajiem iesniegumiem/sūdzībām 3 gadījumos pilnībā vai daļēji atcelts pārsūdzētais nolēmums, 1 gadījumā pārsūdzētās rīcības rezultāti atzīti par spēkā neesošiem.
- ✓ 2022. gads – saņemti 32 iesniegumi/sūdzības, no kuriem izskatīti pēc būtības 32, atstāti bez izskatīšanas 2, pārsūtīti pēc piekritības 1. No izskatītajiem iesniegumiem/sūdzībām 1 gadījumā pārsūdzētās rīcības rezultāti atzīti par spēkā neesošiem.
- ✓ 2022. gadā saņemto un izskatīto sūdzību un iesniegumu skaita samazināšanās ir saistīta ar Korupcijas apkarošanas koordinācijas nodaļas kompetences sašaurināšanos izmeklēšanas uzraudzības un kriminālvajāšanas veikšanas jomā.

Metodiskā atbalsta sniegšana

Kopš 2021. gada Korupcijas apkarošanas koordinācijas nodaļas kompetencē ir sniegt metodisku atbalstu koordinācijas tvērumā prokuratūras struktūrvienību prokuroriem kriminālprocesos par KL XXIV nodaļā paredzētajiem noziedzīgajiem nodarījumiem.

2022. gadā metodiskais atbalsts amatā zemākiem prokuroriem kopumā ir sniegts 166 reizes, tajā skaitā, organizējot un piedaloties kriminālprocesu virzības apspriedēs, sniedzot atbalstu apsūdzības projektu sastādīšanā u. tml. Salīdzinājumam – 2021. gadā metodiskais atbalsts bija sniegts tikai 49 reizes. Tādējādi būtiski ir pieaugusi šīs funkcijas nozīme Korupcijas apkarošanas koordinācijas

nodaļas darbā, un par nodaļas prokuroru sniegto metodisko atbalstu kopumā saņemtas pozitīvas atsauksmes.

Realizējot metodiskā atbalsta funkciju, 2022. gadā Korupcijas apkarošanas koordinācijas nodaļas prokurori ir sagatavojuši un rīkojuši šādas mācības:

- ✓ 2022. gada 2. februārī – I lekcija prokuroriem par apsūdzības sastādīšanu pirmstiesas kriminālprocesā (vispārīgie jautājumi);
- ✓ 2022. gada 16. februārī – II lekcija prokuroriem par apsūdzības sastādīšanu pirmstiesas kriminālprocesā atsevišķu kategoriju lietās (dalība/līdzdalība, ideālā/reālā kopība, blanketās normas, būtisks kaitējums);
- ✓ 2022. gada 16. martā – III lekcija prokuroriem par apsūdzības grozīšanu tiesā;
- ✓ 2022. gada 4. aprīlī – IV lekcija prokuroriem par tiesas kompetenci spriedumā atzīt par pierādītiem no apsūdzības atšķirīgus faktiskos apstākļus un citādu juridisko kvalifikāciju;
- ✓ 2022. gada 4. aprīlī – lekcija KNAB analītiķiem un VID darbiniekiem “Izpratne par noziedzīgu nodarījumu: pazīmes, sastāvs un to nozīme”;
- ✓ 2022. gada 14., 21. jūnijā un 10. oktobrī – mācības prokuroriem, kas izmeklē koruptīvos noziedzīgos nodarījumus, par apsūdzības saturu amatnoziegumos;
- ✓ 2022. gada 6. oktobrī – Tiesu administrācijas un prokuratūras rīkotā diskusija prokuroriem un tiesnešiem par būtisku kaitējumu;
- ✓ 2022. gada 4. novembrī – mācības prokuroriem, tiesnešiem un izmeklētājiem par valsts amatpersonas jēdzienu;
- ✓ 2022. gada 11. novembrī – mācības prokuroriem, tiesnešiem un izmeklētājiem par koruptīviem noziedzīgiem nodarījumiem (kukuļa priekšmets, kukuļošanas izpausmes formas).

Prokuratūras iekšējās tīmekļvietnes papildināšanai sagatavoti šādi materiāli:

- ✓ Apsūdzības saturs – dispozīcijas un faktisko apstākļu apraksts;
- ✓ Apsūdzības saturs atsevišķu kategoriju lietās (dalība un līdzdalība; turpināts noziedzīgs nodarījums; noziedzīgo nodarījumu ideālā un reālā kopība; blanketās KL normas);
- ✓ Apsūdzības grozīšana tiesā;
- ✓ Tiesas kompetence atzīt par pierādītiem no apsūdzības atšķirīgus faktiskos apstākļus un pārkvalificēt noziedzīgo nodarījumu;
- ✓ Koruptīvie noziedzīgie nodarījumi;
- ✓ Valsts amatpersonas jēdziens (KL 316. pants);
- ✓ Tiesu nolēmumu un krimināltiesību teorijas tēzu apkopojums par KL 325. pantā paredzēto noziedzīgo nodarījumu.

Korupcijas apkarošanas koordinācijas nodaļas prokurori ir sagatavojuši apsūdzību paraugus ar svarīgākajiem kvalifikācijas jautājumiem par šādiem noziedzīgiem nodarījumiem: KL 318. panta trešā daļa; KL 319. panta trešā daļa; KL 320. panta ceturtdaļa; KL 321. panta ceturtdaļa; KL 323. panta pirmā daļa; KL 323. panta otrā daļa; KL 325. panta pirmā daļa; KL 326.¹ panta pirmā un otrā daļa; KL 326.² panta otrā daļa.

Citi pienākumi

2022. gadā Korupcijas apkarošanas koordinācijas nodaļas virsprokurors piedalījās Tieslietu ministrijas darba grupās: OECD rekomendāciju izpildes gaita; KPL grozījumu izstrāde par tiesas kompetenci pārkvalificēt apsūdzībā inkriminēto noziedzīgo nodarījumu; KPL grozījumu izstrāde par kriminālprocesa uzsākšanas kārtību par apzināti nepatiesu liecību sniegšanu (KL 300. pants). Korupcijas apkarošanas koordinācijas nodaļas prokureore piedalījās Finanšu izlūkošanas dienesta

vadītajā starpinstitūciju darba grupā “Noziedzīgo nodarījumu korupcijas jomā radītie draudi un spēja tos apkarot.

2022. gadā pēc Valsts Kancelejas, kura koordinē sadarbību ar Starptautisko Šķīrējtiesu, lūguma Korupcijas apkarošanas koordinācijas nodaļas prokurores sniedza atbalstu valsts pozīcijas sagatavošanai Starptautiskajā Šķīrējtiesā Londonā prasībā pret Latvijas valsti.

2023. gadā Korupcijas apkarošanas koordinācijas nodaļā plānots veikt regulāru uzraudzībā un lietvedībā esošo kriminālprocesu apspriedi (ar izmeklētājiem un nodaļas prokuroriem); pilnveidot metodiskā atbalsta sniegšanas procedūru, tajā skaitā palielinot metodiskā atbalsta sniegšanu pēc nodaļas prokuroru iniciatīvas; veikt amatā zemāku prokuroru sastādīto apsūdzību un lēmumu par kriminālprocesu izbeigšanu pārbaudi; organizēt mācības par koruptīviem noziedzīgiem nodarījumiem, apsūdzības saturu koruptīvos noziedzīgos nodarījumos un par apsūdzības runas saturu; ar mērķi veicināt OECD rekomendāciju izpildi organizēt mācības par Konvencijas par ārvalstu amatpersonu kukuļošanas apkarošanu starptautiskajos biznesa darījumos piemērošanu un jurisdikcijas jautājumiem; veicināt tiesās neizskatīto lietu, kurās valsts apsūdzību uztur nodaļas prokurori, apjoma samazināšanos.

Īpaši pilnvarotu prokuroru nodaļas darba rādītāji

Strukturālais modelis un prokuroru personālsastāvs

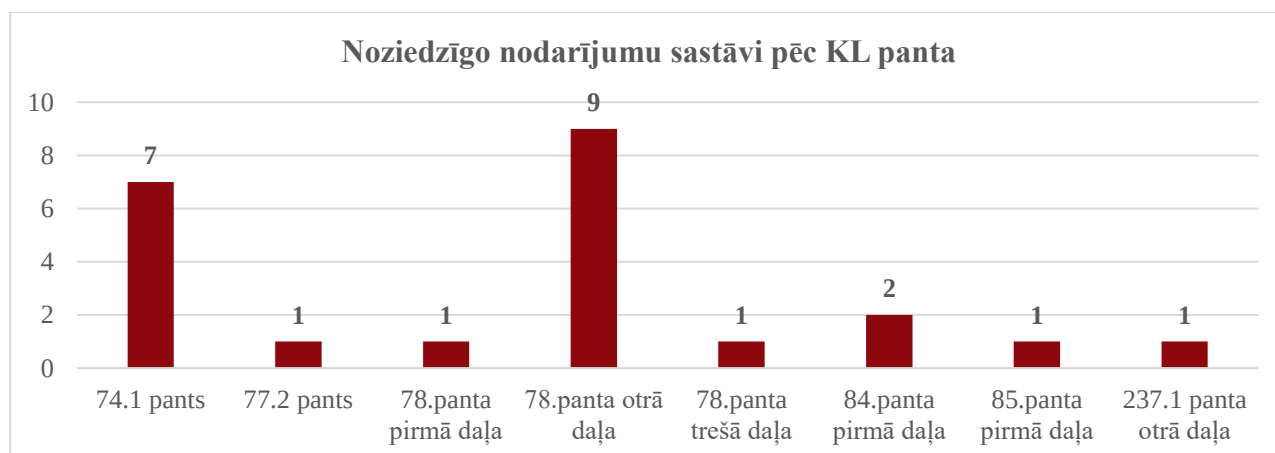
Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta Īpaši pilnvarotu prokuroru nodaļā noteiktas 7 prokurora amata vietas (1 virsprokurora un 6 prokurora štata vietas), un 2022. gadā tās visas bija aizpildītas, kā arī no 2021. gada 1. decembra nodaļā ir noteikta 1 jurista–konsultanta amata vieta.

Izmeklēšanas uzraudzība, kriminālvajāšana un valsts apsūdzības uzturēšana tiesā

Īpaši pilnvarotu prokuroru nodaļai uzdots nodrošināt izmeklēšanas uzraudzību, kriminālvajāšanu, apsūdzības uzturēšanu un citu likumā noteikto prokurora funkciju izpildi par visas valsts teritorijā izdarītiem noziedzīgiem nodarījumiem kriminālprocesos, kuri tiek izmeklēti Valsts drošības dienestā.

2022. gadā Īpaši pilnvarotu prokuroru nodaļa kopumā uzraudzībā bija pieņēmusi 48 kriminālprocesus, to starpā no Valsts drošības dienesta kriminālvajāšanas uzsākšanai saņemti 16 kriminālprocesi.

Apsūdzība celta 15 personām par 23 noziedzīgiem nodarījumiem.

2022. gadā Īpaši pilnvarotu prokuroru nodaļā kopumā pabeigti 12 kriminālprocesi. No tiem 6 kriminālprocesi pabeigti, sastādot prokurora priekšrakstu par sodu, ar kuru apsūdzētajām personām piemērots sabiedriskais darbs. 4 krimināllietas nodotas tiesai izskatīšanai vispārējā kārtībā, savukārt

2 kriminālprocesos noslēgta vienošanās ar apsūdzēto par vainas atzīšanu un sodu, un krimināllietas nodotas tiesai vienošanās procesa kārtībā.

Norādāms arī, ka vienā kriminālprocesā personai celta apsūdzība, bet pirmstiesas kriminālprocess apturēts, apsūdzētais izsludināts starptautiskā meklēšanā.

2022. gada 15. martā Valsts drošības dienests uzsāka kriminālprocesu pēc KL 71.², 72. un 74. panta par Krievijas Federācijas bruņoto spēku plaša mēroga iebrukumu Ukrainas teritorijā. 2022. gada 30. maijā Latvija pievienojās apvienotajai izmeklēšanas grupai. Šobrīd izmeklēšanas grupas sastāvā ir Ukraina, Latvija, Lietuva, Igaunija, Polija, Slovākija, Starptautiskā Krimināltiesā un Rumānija. Līdz šim galvenais darbs ir bijis liecinieku un cietušo personu, kas ieradušās no Ukrainas Latvijā un bijuši tiešie notikumu aculiecinieki, apzināšana un pratināšana, kā arī viņu rīcībā esošo video un foto izņemšana, lai pēc iespējas ātrāk tiktu iegūti un procesuāli nostiprināti pierādījumi, kas pierāda noziegumus pret cilvēci, mieru un kara noziegumus, kas tiek pastrādāti Ukrainā.

Reaģējot uz Krievijas Federācijas agresiju pret Ukrainu un militāro uzbrukumu Ukrainai, ES un citas valstis pastiprināja sankcijas pret Krieviju un Baltkrieviju, un Īpaši pilnvarotu prokuroru nodaļas prokurors pildīja koordinējošā prokurora funkcijas sankciju apiešanas un pārkāpšanas gadījumos muitas lietu jomā, organizējot un novadot 23 koordinējošās starpinstitūciju sanāksmes starp Valsts ieņēmumu dienesta Muitas pārvaldi, Nodokļu un muitas policijas pārvaldi, Valsts drošības dienestu un prokuratūru, atsevišķu jautājumu risināšanai pieaicinot Ārlietu ministrijas, Finanšu izlūkošanas dienesta, Nodrošinājuma valsts aģentūras u.c. institūciju pārstāvjus.

2022. gadā Īpaši pilnvarotu prokuroru nodaļas prokurori uzraudzībā esošajos kriminālprocesos izmeklēšanas iestādei devuši 19 rakstveida norādījumus, kā arī organizēja sanāksmi ar Valsts drošības dienesta amatpersonām nolūkā veicināt izmeklēšanas kvalitātes uzlabošanu.

Iesniegumu, sūdzību un ierosinājumu izskatīšana

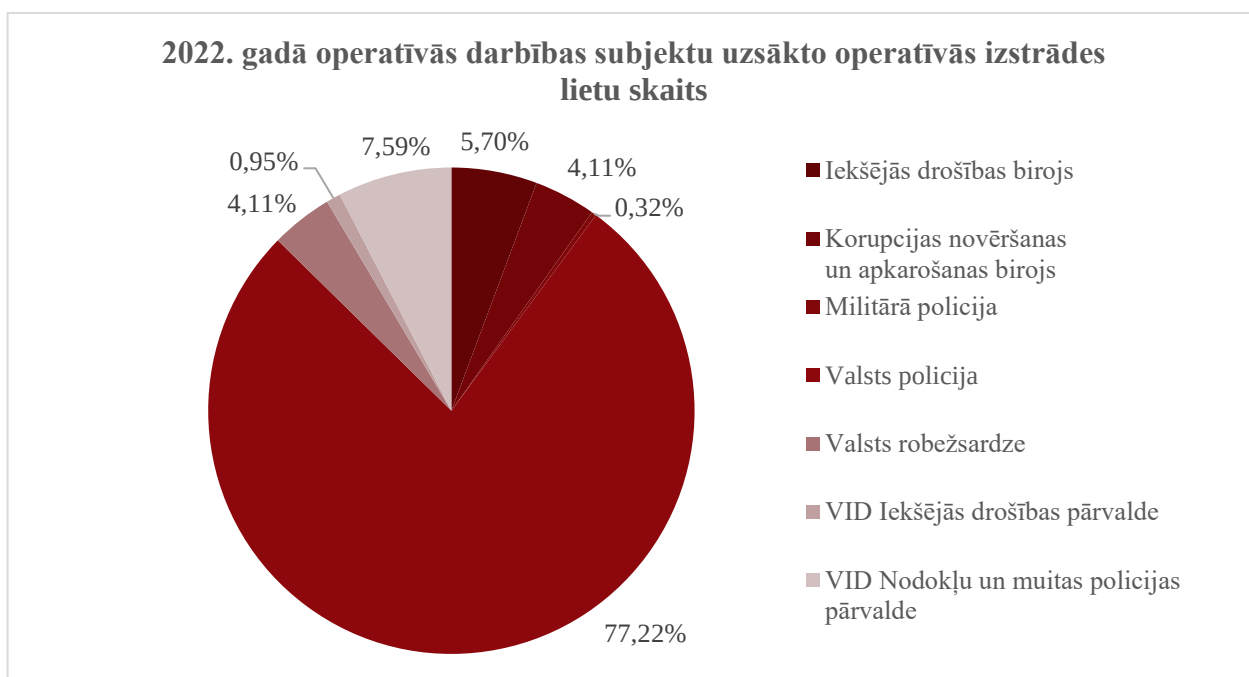
2022. gadā uzsāktas 269 pārbaudes lietas sakarā ar saņemtajiem iesniegumiem (sūdzībām) un ierosinājumiem Īpaši pilnvarotu prokuroru nodaļas kompetencē esošajos jautājumos, kas norādīti turpmāk.

- ✓ Saskaņā ar Operatīvās darbības likuma 5., 36.–38. pantu, Valsts drošības iestāžu likuma 6. un 26. pantu izskatītas 12 sūdzības par operatīvās darbības subjektu amatpersonu, tai skaitā valsts drošības iestāžu amatpersonu, rīcību.

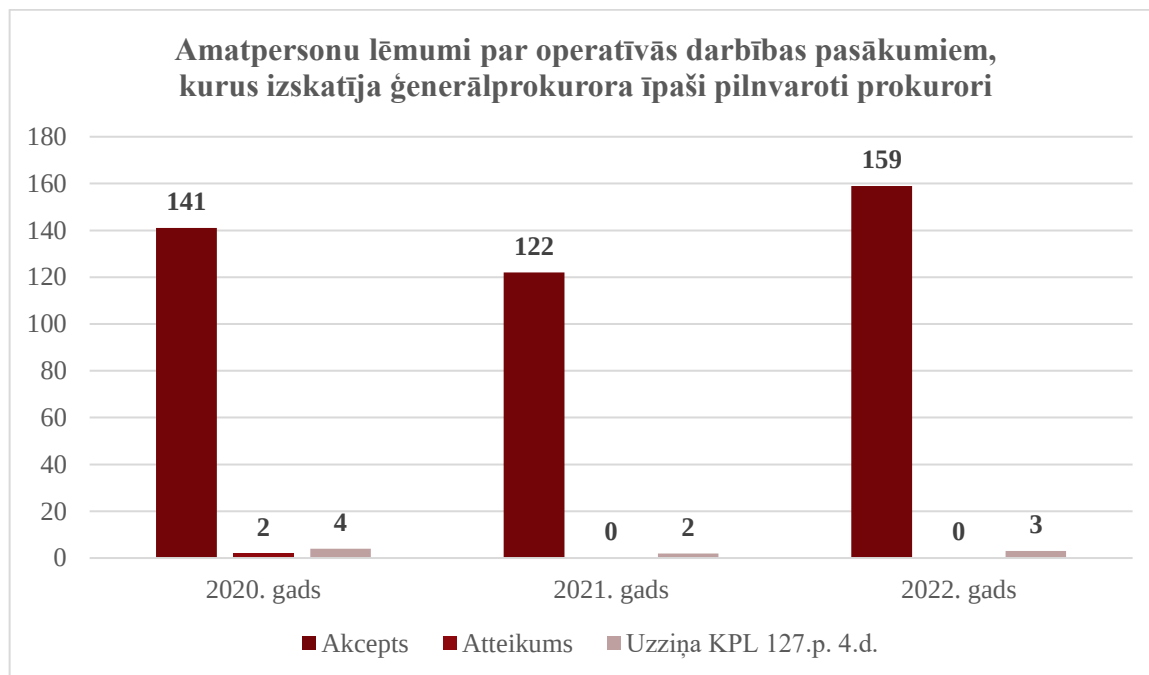
- ✓ Izskatīti 77 iesniegumi par soda samazināšanas iespējamību notiesātajām personām sakarā ar palīdzību citu personu izdarītu noziegumu atklāšanā (KPL 642. pants), 21 gadījumā ģenerālprokurora iesniegumi par soda samazināšanu izņēmuma gadījumā izskatīti tiesā.
- ✓ Izskatīti 1 personas un/vai izmeklēšanas iestādes iesniegtie materiāli par kriminālprocesa izbeigšanu pret personu, kura būtiski palīdzējusi atklāt smagu vai sevišķi smagu noziegumu (KPL 410. pants).
- ✓ Izskatīti 2 procesa virzītāja rakstveida ierosinājumi KPL 17. nodaļas kārtībā par liecinošo personu speciālās procesuālās aizsardzības noteikšanu. Sagatavots 1 atzinums ģenerālprokuroram lēmuma par personas speciālās aizsardzības izbeigšanu pieņemšanai.
- ✓ Atbilstoši likuma "Par valsts noslēpumu" 16. panta pirmajai daļai izskatītas 8 sūdzības par valsts drošības iestāžu lēmumiem sakarā ar atteikumu izsniegt speciālo atļauju pieejai valsts noslēpumam vai speciālās atļaujas kategorijas pazemināšanu. Nodaļas prokurori piedalījās Administratīvajā apgabaltiesā divās lietās saistībā ar ģenerālprokurora lēmuma pārsūdzēšanu. Abos gadījumos ģenerālprokurora lēmums atstāts spēkā. Administratīvā procesa likuma 203. panta kārtībā lietās sniegts rakstveida paskaidrojums.
- ✓ Atbilstoši likuma "Par valsts noslēpumu" 7. panta piektajai daļai izskatītas 6 sūdzības par Satversmes aizsardzības biroja direktora lēmumu par atteikumu izsniegt industriālās drošības sertifikātu vai par tā anulēšanu. Visos gadījumos sūdzības noraidītas. Nodaļas prokurori piedalījušies Administratīvajā apgabaltiesā 4 lietās saistībā ar ģenerālprokurora lēmuma pārsūdzēšanu. Visās lietās ģenerālprokurora lēmums atzīts par tiesisku.
- ✓ Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 30. pantu sniegts atzinums Administratīvajai rajona tiesai lietā par valsts drošības iestādes atzinuma pamatotību, kas kalpoja par pamatu Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldei pagarināt lietas izskatīšanas termiņu.
- ✓ Izskatīti 74 citi iesniegumi un sūdzības nodaļas kompetences jautājumos.

Uzraudzība pār operatīvās darbības atbilstību likumiem, tai skaitā pār valsts drošības iestāžu operatīvās darbības, izlūkošanas un pretizlūkošanas procesiem

2022. gadā operatīvās darbības subjekti kopumā uzsāka 316 operatīvās izstrādes lietas.

Izvērtēti 159 operatīvās darbības subjektu amatpersonu pieņemtie lēmumi Operatīvās darbības likuma 15. panta trešās daļas, 15.¹ panta ceturrtās daļas un 16. panta trešās daļas kārtībā (operatīvais eksperiments, kontrolētā piegāde, operatīvā detektīvdarbība).

Saskaņā ar Operatīvās darbības likuma 22. panta piekto daļu 129 operatīvās izstrādes lietās izņemts jautājums par lietvedības termiņa pagarināšanu. Atbilstoši Operatīvās darbības likuma 35. panta pirmajai daļai 53 operatīvās uzskaites lietās veiktas pārbaudes, no kurām 21 operatīvās uzskaites lietā doti norādījumi Operatīvās darbības likuma 35. panta otrās daļas kārtībā. Veiktas 34 operatīvās uzskaites lietu pārbaudes atbilstoši Operatīvās darbības likuma 23.² panta trešajai un ceturtajai daļai, izvērtējot, vai atkāpšanās no tiesneša akcepta būtiski aizskāra personas pamattiesības. Saskaņā ar Operatīvās darbības likuma 3. panta otro daļu izvērtēti 2 Satversmes aizsardzības biroja izdotie iekšējie normatīvie akti. Sniegts 1 akcepts Operatīvās darbības likuma 24. panta septītās daļas kārtībā.

Atbilstoši Operatīvās darbības likuma 24.² panta otrajai daļai izvērtēti operatīvās darbības subjektu – Valsts policijas, Valsts ieņēmumu dienesta Nodokļu un muitas policijas pārvaldes, Nacionālo bruņoto spēku Militārās policijas – iesniegtie 9 akti par operatīvās uzskaites lietu iznīcināšanu.

Likumdošanas pilnveidošana, atzinumu sniegšana par normatīvo aktu un metodisko materiālu projektiem

Īpaši pilnvarotu prokuroru nodaļas prokurori izvērtējuši un snieguši viedokļus par šādiem normatīvo aktu projektiem:

- ✓ likumprojektu “Grozījumi likumā “Par aviāciju””;
- ✓ likumprojektu “Grozījumi Publiskas personas mantas atsavināšanas likumā”;
- ✓ likumprojektu “Grozījumi Nacionālās drošības likumā”;
- ✓ likumprojektu “Grozījumi Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likumā”;
- ✓ Ministru kabineta noteikumu projektu “Valsts noslēpuma, Ziemeļatlantijas līguma organizācijas, ES un ārvalstu institūciju klasificētās informācijas aizsardzības noteikumi”.

Pēc savas iniciatīvas Īpaši pilnvarotu prokuroru nodaļas prokurori sagatavojuši priekšlikumus likumdošanas pilnveidošanas jautājumos: par nepieciešamajiem grozījumiem KL 58., 60., 74.¹ un 85. pantā, kā arī par nepieciešamajiem grozījumiem KL X nodaļā. Īpaši pilnvarotu prokuroru nodaļa saskaņojusi Valsts policijas vadlīnijas “naida noziegumu” identifikācijai un novēršanai, kā arī sniegts

saskaņojums Iekšlietu ministrijas instrukcijas projektam par Eiropas Savienības Padomes ieteikuma projektu par policijas operatīvo sadarbību. Sadarbībā ar Finanšu izlūkošanas dienestu izstrādāts informatīvs materiāls “Pret Krieviju noteikto sankciju apiešanas indikatori”. Nodaļas prokurori sagatavojuši viedokli Satversmes tiesai par KPL 500. panta sestās daļas atbilstību Satversmes 92. pantam. Saskaņā ar Gaisa kuģu pasažieru datu apstrādes likumā noteikto sniegts atzinums Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskajam departamentam par piekrišanas sniegšanu pasažieru datu pieprasījumam.

Nodaļas prokurori izstrādājuši prokuratūras iekšējā normatīvā akta projektu par prokuroru rīcību pretterorisma plānu ieviešanas gadījumā. Sadarbībā ar Ģenerālprokuratūras Darbības kontroles un starptautiskās sadarbības departamenta Prokuratūras funkciju īstenošanas koordinācijas nodaļas prokuroriem sagatavots apsūdzības paraugs un svarīgākie kvalifikācijas jautājumi KL 94. pantam.

Prokuratūras reaģēšanas pasākumi

- ✓ Nosūtīts prokurora iesniegums Prokuratūras likuma 20. panta pirmās daļas kārtībā Valsts drošības dienestam.
- ✓ Izskatot 3 personu sūdzības, konstatēti likuma normu pārkāpumi, tādēļ nosūtīts prokurora iesniegums Prokuratūras likuma 20. panta pirmās daļas kārtībā AS “Air Baltic Corporation” un VAS “Starptautiskā lidosta “Rīga”” valdēm un padomēm, kā arī VA “Civilās aviācijas aģentūra” un Satiksmes ministrijai.

Apmācību īstenošana, dalība semināros un konferencēs

Īpaši pilnvarotu prokuroru nodaļas prokurori kā Ģenerālprokuratūras pārstāvji un lektori vadīja seminārus:

- ✓ prokurora amata kandidātiem par tēmu “Speciālās izmeklēšanas darbības un to veikšana”;
- ✓ prokurora amata kandidātiem par tēmu “Speciālā izmeklēšanas eksperimenta piemērošanas problemātika un piemērošana”;
- ✓ prokuroriem par tēmu “Tiesību uz sadarbību citu personu izdarītu noziedzīgu nodarījumu atklāšanā tiesiskie un praktiskie aspekti”;
- ✓ prokuroriem par tēmu “Terorisma draudu raksturojums Latvijā”;
- ✓ Satversmes aizsardzības biroja amatpersonām par Operatīvās darbības procesa problēmjautājumiem.

Īpaši pilnvarotu prokuroru nodaļas prokurori kā Ģenerālprokuratūras pārstāvji piedalījās šādos sadarbības pasākumos, sanāsmēs un mācībās:

- ✓ Nodaļas prokurors 2022. gadā tika noteikts kā kontaktpersona Genocīda apkarošanas tīklā (“*Genocide Network*”), kas darbojas Eirojusta paspārnē. Prokurors piedalījās virknē apmācību gan attālināti, gan arī klātienē sanāsmēs Hāgā, Nīderlandē, kas notiek divas reizes gadā;
- ✓ Eirojusta organizētajā Pretterorisma sanāsmē, kas notika Hāgā, Nīderlandē;
- ✓ EJTN organizētajā seminārā “Starptautisko noziegumu izmeklēšana un kriminālvajāšana”, kas notika Nirnbergā, Vācijā;
- ✓ pretterorisma mācībās “Liedags 2022”, kurās dažādi valsts dienesti pārbaudīja prasmes teroristiska uzbrukuma gadījumā un pretterorisma plāna darbību praksē;
- ✓ Finanšu izlūkošanas dienesta rīkotajās starpinstitucionālajās sanāsmēs saistībā ar sankciju apiešanas un pārkāpšanas gadījumu identificēšanu;
- ✓ tiesībaizsardzības iestāžu un elektronisko sakaru komersanta SIA “Latvijas Mobilais telefons” pārstāvju sanāsmē, kurā tika identificētas problēmas ar elektronisko sakaru komersanta sniegtajiem pakalpojumiem un pārrunāti to risināšanas jautājumi.

2023. gadā Īpaši pilnvarotu prokuroru nodaļas prioritātes būs saistītas ar šādiem uzdevumiem:

- ✓ tiks izstrādāts projekts ģenerālprokurora pavēles “Par operatīvās darbības uzraudzību” pilnveidošanai;
- ✓ plānots sagatavot apmācības un lekcijas par speciālā izmeklēšanas eksperimenta piemērošanas praksi, speciālo izmeklēšanas darbību veikšanas problemātiku, operatīvo darbību un tās tiesiskajiem un praktiskajiem aspektiem, kā arī par operatīvās darbības procesā iegūto ziņu izmantošana kriminālprocesā;
- ✓ Īpaši pilnvarotu prokuroru nodaļas prokurori turpinās nodrošināt savlaicīgu un kvalitatīvu uzraudzību pār operatīvās darbības procesiem, lai tajos iegūtās ziņas par faktiem, tajā skaitā ziņas, kas fiksētas ar tehnisku līdzekļu palīdzību, būtu iegūtas atbilstoši Operatīvās darbības likuma nosacījumiem un tālāk būtu izmantojamas kriminālprocesā;
- ✓ tiks izstrādātas vadlīnijas KL 60. panta piemērošanai;
- ✓ tiks izstrādāti grozījumi Pilsonības likumā, rosinot izslēgt 17. panta ceturto daļu, kas nosaka, ka “ja personai naturalizācija atteikta ar šā panta pirmajā daļā minētās institūcijas lēmumu sakarā ar šā likuma 11. panta pirmās daļas 1. punktā minētajiem nosacījumiem un šis lēmums ir pieņemts, pamatojoties uz izlūkošanas vai pretizlūkošanas rezultātā iegūto informāciju, to var pārsūdzēt ģenerālprokuroram, kura lēmums nav pārsūdzams” , ņemot vērā, ka Satversmes tiesa nolēma līdzīgu normu izslēgt no Imigrācijas likuma.
- ✓ tiks turpināta sadarbība ar Ukrainas Ģenerālprokuratūru, citām apvienotās izmeklēšanas grupas valstīm un Starptautisko Krimināltiesu, lai veicinātu Ukrainas un Starptautiskās Krimināltiesas spējas izmeklēt kara noziegumus.

Ģenerālprokuratūras Darbības kontroles un starptautiskās sadarbības departamenta nodaļu pārskats par 2022. gada darba rezultātiem

Prokuratūras funkciju īstenošanas koordinācijas nodaļas darba rādītāji

Strukturālais modelis un prokuroru personālsastāvs

Ģenerālprokuratūras Darbības kontroles un starptautiskās sadarbības departamenta Prokuratūras funkciju īstenošanas koordinācijas nodaļā, kas darbojas no 2021. gada maija, noteiktas 13 prokurora amata vietas (1 virsprokurora un 12 prokurora štata vietas), bet faktiski 2022. gadā nodaļā strādāja virsprokurors un 8 prokurori.

Prokuratūras funkciju īstenošanas koordinācijas nodaļas būtiskāko uzdevumu izpildes apraksts

Koordinācija prokurora amata pretendentu atlases plānošanā

Atbilstoši Darbības kontroles un starptautiskās sadarbības departamenta nolikumā Prokuratūras funkciju īstenošanas koordinācijas nodaļai noteiktajām funkcijām 2022. gadā tika nodrošināta koordinācija, plānojot prokurora amata pretendentu atlases, ieviešot praksē jaunu, no agrākās prokurora amata vakanču aizpildīšanas atšķirīgu kārtību, nošķirot Prokuroru atestācijas komisijas un Prokuroru kvalifikācijas komisijas pilnvaras prokurora amata kandidātu atlases, stažēšanās un kvalifikācijas pārbaudes stadijās. 14 reizes sniegtas konsultācijas un metodisks atbalsts Prokuroru atestācijas komisijai un Prokuroru kvalifikācijas komisijai par jautājumiem, kas saistīti ar prokurora amata kandidātu atlases, stažēšanās un kvalifikācijas pārbaudes procesiem.

ProIS lietošanas koordinēšanas funkciju izpilde

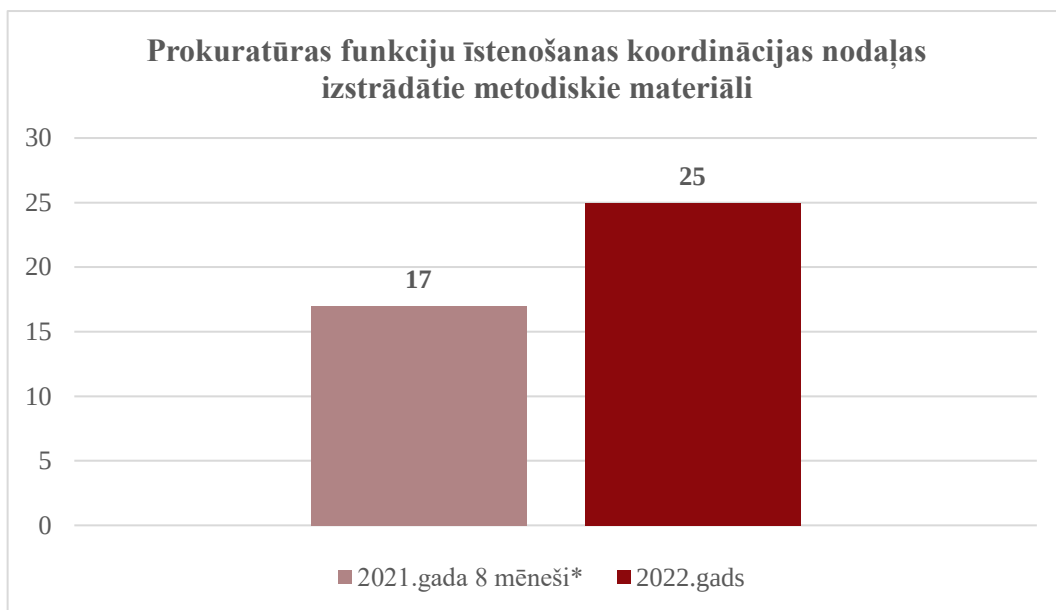
2022. gadā saistībā ar ProIS lietošanas koordinēšanas funkcijas īstenošanu ir notikušas 93 sanāksmes prokuratūrā. Darbības rezultātā tika konstatēti un definēti 32 izmaiņu pieprasījumi, no kuriem 25 tika izstrādāti un piegādāti ProIS, pirms tam nodrošinot piegādāto izmaiņu testēšanu. Turklāt ir notikušas 52 starpinstītūciju sanāksmes saistībā ar e-lietas darbības nodrošināšanu, operatīvi risinot e-lietas pamatdarbības informācijas sistēmā esošās tehniska rakstura problēmas, kas ietekmē kopējo e-lietas darbību. Turklāt tika veikta lietojamības uzlabošana atsevišķi vairākās pamatdarbības informācijas sistēmās, t. sk. ProIS, kam ir kopīga lietojamības uzlabošanas ietekme. Kā piemēru var minēt krimināllietas materiālu numurēšanas ieviešanu ProIS, kas tiek nodots Elektronisko lietu katalogam un turpmāk tiek izmantots arī Tiesu informatīvajā sistēmā, kā arī nākotnē būs pieejams lietas dalībniekiem e-lietas portālā.

Iekšējo normatīvo aktu izstrāde un metodiskā atbalsta sniegšana

Prokuratūras funkciju īstenošanas koordinācijas nodaļas prokurori nodrošināja iekšējo normatīvo aktu izstrādi par jautājumiem, kas saistīti ar virsprokuroru pilnvarām, prokuratūras struktūru un štatiem, tiesu apgabalu prokuratūru un rajonu (pilsētu) prokuratūru darbības teritoriju, kā arī prokuratūras struktūrvienības reorganizāciju u. c.

Prokuratūras funkciju īstenošanas koordinācijas nodaļā 2022. gadā tika izstrādāti 25 materiāli (salīdzinājumam 2021. gada 8 mēnešos – 17 materiāli) par šādiem jautājumiem: par Valsts ieņēmumu dienesta sniegto informāciju saistībā ar prokuroru pieļautajiem pārkāpumiem valsts amatpersonu kārtējā gada deklarācijas par 2019. gadu iesniegšanā; par trauksmes celšanu 2021. gadā; Prokuroru atestācijas komisijas skaidrojums par ētikas jautājumiem; par pienākumu iesniegt valsts amatpersonas deklarāciju un pienākumu aktualizēt valsts amatpersonu sarakstu atbilstoši likuma “Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” noteikumiem; par grozījumiem Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likumā; citi metodiskie materiāli

sanāksmju ierakstu veidā par krimināllietu elektronisku nosūtīšanu tiesai un par prokurora pieņemto gala nolēmumu anonimizēšanu.

* Prokuratūras funkciju īstenošanas koordinācijas nodaļa darbojas kopš 2021.gada maija

2022. gadā Prokuratūras funkciju īstenošanas koordinācijas nodaļas prokurori turpināja metodiskā atbalsta sniegšanu prokuratūras struktūrvienībām. Lai arī rakstveida informatīvo vēstuļu un analītisko apkopojumu skaits ir mazs, nodaļas prokuroru konsultācijas 2022. gadā, sniedzot metodisko atbalstu, salīdzinājumā ar 2021. gada 8 mēnešiem pieauga par 211 % – no 132 konsultācijām 2021. gada 8 mēnešos līdz 279 sniegtajām konsultācijām 2022. gadā.

Metodiskais atbalsts un konsultācijas sniegtas par šādām tēmām:

- ✓ par jautājumiem, kas saistīti ar trauksmes celšanu;
- ✓ Prokuroru atestācijas komisijai un Prokuroru kvalifikācijas komisijai par jautājumiem, kas saistīti ar prokurora amata kandidātu atlases, stažēšanās un kvalifikācijas pārbaudes procesiem, t. sk. 2 reizes sniegts atbalsts arī komisiju lēmumu sagatavošanā;
- ✓ par biedrību un nodibinājumu tiesībām un personas datu apstrādes pamatiem prokuratūras darbiniekiem un privātpersonām;
- ✓ par jautājumiem, kas saistīti ar normatīvo aktu spēkā stāšanās un to piemērošanas nosacījumiem;
- ✓ par darba tiesībām;
- ✓ par servitūtu tiesībām;
- ✓ par informācijas pieejamības un izsniegšanas jautājumiem;
- ✓ par aktuālajiem grozījumiem KL un KPL, atsevišķu šo likumu normu piemērošanu praksē (3 informatīvas vēstules), kā arī individuāli sniegtas konsultācijas šajā jomā;
- ✓ sniegts atbalsts un konsultācijas prokuroriem par Administratīvās atbildības likuma piemērošanas problemātiku un prokurora lomu administratīvā pārkāpuma procesā, iesniegumu izskatīšanu prokuratūrā valsts un personu tiesību aizsardzības jomā, KL 230. pantu un tā nošķiršanu no Dzīvnieku aizsardzības likumā paredzētās administratīvās atbildības, Informācijas atklātības likuma piemērošanu un tā mijiedarbību ar KPL normām, kas regulē jautājumus par iepazīšanos ar krimināllietas materiāliem. Visos gadījumos atrisināta prokuroru problēma un sniegtais atbalsts un konsultācija ir sekmējusi kriminālprocesa vai pārbaudes lietas ātrāku virzību.

Komentāru, atzinumu un viedokļu sagatavošana

Prokuratūras atbilžu vēstuļu, atzinumu un viedokļu sagatavošana dažādām institūcijām ir viena no Prokuratūras funkciju īstenošanas koordinācijas nodaļas funkcijām. Ja 2021. gada 8 mēnešos tika sagatavotas 124 šādas vēstules, atzinumi, viedokļi, tad 2022. gadā to skaits bija 165. Kā piemēru var minēt komentāru sniegšana par Tieslietu ministrijas sagatavoto Rokasgrāmatu rīcībai ar mantu kriminālprocesā. Gandrīz visi izteiktie iebildumi un priekšlikumi tika ņemti vērā.

Sagatavotas 8 prokuratūras atbilžu vēstules institūcijām, tostarp par grozījumiem Nacionālās drošības likumā, Publiskas personas mantas atsavināšanas likumā, Ministru kabineta 2020. gada 4. februāra noteikumos Nr. 76 “Ieroču reģistra noteikumi”. Sagatavoti arī 14 viedokļi, atbildot uz citu institūciju iesniegumiem, tajā skaitā Ģenerālprokuratūras viedoklis Aizsardzības ministrijai par grozījumiem Militārā dienesta likumā; Tieslietu ministrijai – par jautājumiem, kas saistīti ar ES priekšlikumu izstrādāt jaunu direktīvu par vides krimināltiesisko aizsardzību; Iekšlietu ministrijai – par informatīvā ziņojuma “Par cilvēku tirdzniecības novēršanas pamatnostādņu 2014.–2020. gadam īstenošanu” projektu u. c.

Saistībā ar 2010. gada 28. septembra Ministru kabineta instrukciju Nr. 16 “Kārtība, kādā valsts augstākās amatpersonas apziņojamas valsts apdraudējuma gadījumā un par ārkārtas notikumiem valstī” apkopota informācija par Ģenerālprokuratūrai noteikto uzdevumu izpildes realizāciju. Sniegta rakstveida informācija Nacionālajiem bruņotajiem spēkiem par prokuroriem, kuri nav pakļauti iesaukšanai aktīvajā dienestā un iedzīvotāju mobilizācijai civilās aizsardzības formējumos.

2022. gadā nodaļā tika sagatavoti un sniegti 54 atzinumi par tiesību aktu un politikas dokumentu projektiem prokuratūras kompetences jautājumos. Sniegti iebildumi un priekšlikumi par šādiem tiesību aktiem:

- ✓ likumprojektu “Grozījumi likumā “Par Krimināllikuma spēkā stāšanās un piemērošanas kārtību””;
- ✓ Ministru kabineta noteikumu un rīkojuma projektiem:
 - E-lietas platformas datu apstrādes noteikumi (stājās spēkā 08.04.2022.);
 - E-lietas uzraudzības padomes nolikums (stājās spēkā 08.04.2022.);
 - Par starpinstitucionālās darba grupas izveidi vienotas nacionāla līmeņa e-lietas koncepcijas un vienotas e-lietas arhitektūras īstenošanai un attīstībai, kā arī turpmākai e-lietas pārvaldības mehānisma īstenošanai (stājās spēkā 05.04.2022.);
 - E-lietas datu arhivēšanas noteikumi (stājās spēkā 09.12.2022);
 - Grozījumi Ministru kabineta 2016. gada 20. septembra noteikumos Nr. 618 “Tiesu informatīvās sistēmas noteikumi”.

Vairums iebildumu un priekšlikumu, kas tika izteikti šo tiesību aktu un dokumentu izstrādes un saskaņošanas gaitā, tika ņemti vērā.

Tieslietu ministrijai sadarbībā ar citu nodaļu prokuroriem vairākkārt iesniegti ierosinājumi par grozījumiem KPL, lai pilnveidotu likuma normas un risinātu praktiķu konstatētās problēmas. Ierosinājumi Tieslietu ministrijas pastāvīgajā Kriminālprocesa likuma darba grupā tika izdiskutēti un atbalstīti, piemēram, grozījumi KPL 114. pantā, kas paredz, ka ieslodzījumu vietas amatpersona procesa virzītāja uzdevumā izsniedz ieslodzītajam paredzētu dokumentu; grozījumi, kas saistīti ar kompensācijas piedziņu valsts vai pašvaldības interesēs (grozījumi KPL 351. pantā), jautājumi, kas saistīti ar valsts robežas nelikumīgu šķērsošanu (grozījums KPL 378. pantā). Priekšlikumi jau ir pieņemti un stājušies spēkā.

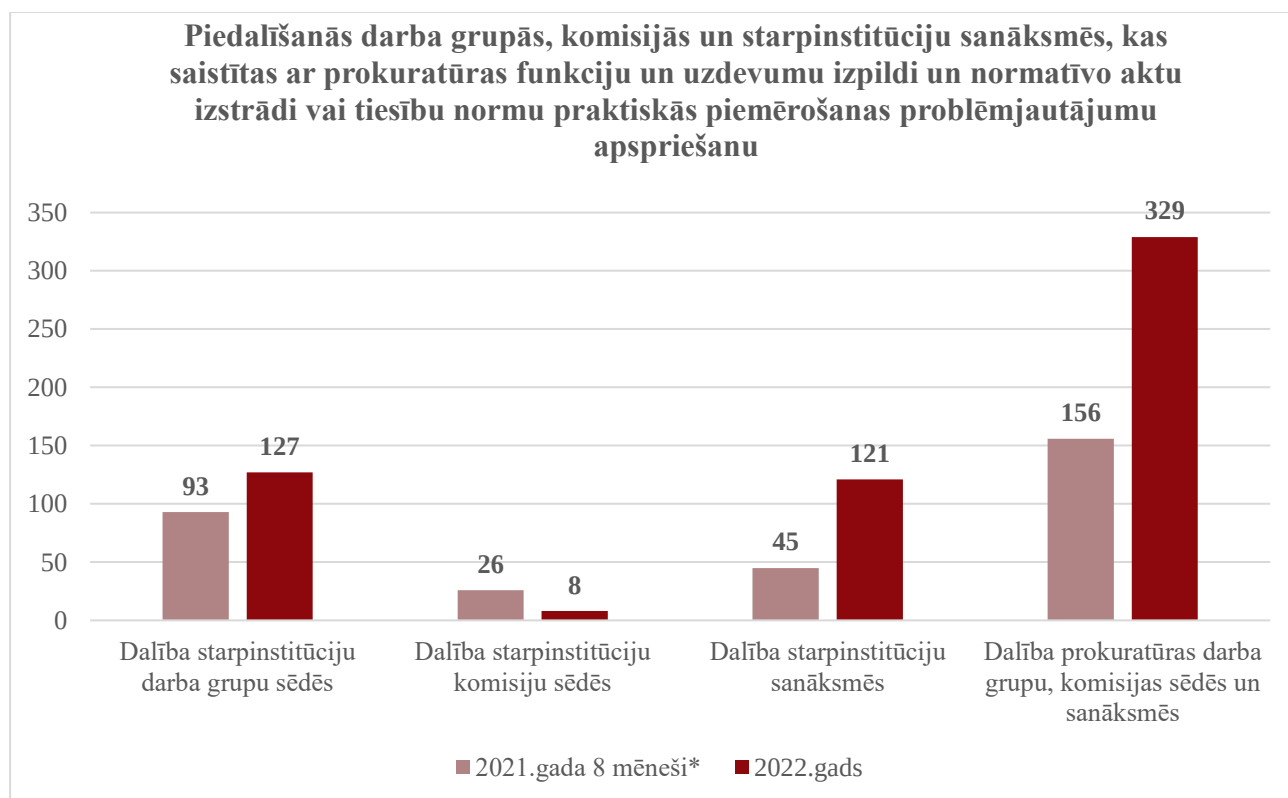
Prokuratūras funkciju īstenošanas koordinācijas nodaļas prokurori sagatavojuši arī atbildes pēc starptautisku organizāciju pieprasījuma, proti, atbildes uz Eiropas prokuroru konsultatīvās padomes

anketu par prokuroru lomu vides aizsardzībā un Eiropas Padomes aptaujas anketas par mākslīgo intelektu un krimināltiesībām (automatizētas braukšanas izmantošana) Latvijas sadaļu.

Papildus iepriekš minētajam būtiski uzsvērt, ka pēc Prokuratūras funkciju īstenošanas koordinācijas nodaļas prokurora iesniegtā protesta administratīvā pārkāpuma lietā par cietsirdīgu izturēšanos pret suni sabiedrībā tika aktualizēts jautājums par nepieciešamību pilnveidot administratīvā pārkāpuma un KL tiesību normas par dzīvnieku aizsardzību. Lai situāciju uzlabotu tika sasauktas starpinstitūciju sanāksmes, kurās prokurors piedalījās kopā ar Tieslietu ministrijas un Zemkopības ministrijas pārstāvjiem par minētā tiesiskā regulējuma pilnveidošanu. Sanāksmēs tika izteikti ierosinājumi, tai skaitā par KL 230. pantā un Dzīvnieku aizsardzības likumā paredzētās administratīvās atbildības savstarpējo mijiedarbību, un pašreiz ir izstrādāti attiecīgi grozījumi šajos normatīvajos aktos, kuri jau ir pieņemti Saeimā pirmajā lasījumā.

Dalība darba grupās, komisijās un starpinstitūciju sanāksmēs

Nodaļas prokurori plaši pārstāv prokuratūru, piedaloties darba grupās, komisijās un starpinstitūciju sanāksmēs, kas saistītas ar prokuratūras funkciju un uzdevumu izpildi un normatīvo aktu izstrādi vai tiesību normu praktiskās piemērošanas problēmjaudājumu apspriešanu. Salīdzinājumā ar 2021. gada 8 mēnešiem pieaudzis prokuroru piedalīšanās reižu skaits gan starpinstitūciju, gan prokuratūras izveidoto darba grupu, komisiju sēdēs, sanāksmēs, jo īpaši pieaugums vērojams 2022. gadā.

* Prokuratūras funkciju īstenošanas koordinācijas nodaļa darbojas kopš 2021. gada maija

Saistībā ar piedalīšanos Tieslietu ministrijas pastāvīgajā Kriminālprocesa likuma darba grupā apkopoti prokuratūrā konstatētie problēmjaudājumi, kas saistīti ar speciālo izmeklēšanas darbību veikšanu un kas saistīti ar medicīniska rakstura piespiedu līdzekļu piemērošanu, piedāvājot arī iespējamus risinājumus apkopojumā aprakstītajām problēmām, kas nosūtīti minētajai darba grupai apspriešanai tās sēdēs.

Izvērtējot Tieslietu ministrijas sagatavotos priekšlikumus likumprojektam “Grozījumi Kriminālprocesa likumā” (Saeimas reģ. Nr. 1323/Lp13), piedāvāts precizēt gan sagatavoto

priekšlikumu redakcijas, gan arī priekšlikumu pamatojumu. Visi izteiktie komentāri un precizējumi tika ņemti vērā. Vienlaicīgi piedāvāta arī grozījumu redakcija KPL 323. pantam, kura tika atbalstīta arī Tieslietu ministrijas pastāvīgajā Kriminālprocesa likuma darba grupā. Šobrīd minētais likums jau ir pieņemts un grozījumi KPL stājušies spēkā 2022. gada 3. novembrī. Pēc likuma pieņemšanas prokuroriem sagatavota informatīvā vēstule, kurā vērsta uzmanība uz būtiskākajiem grozījumiem un to piemērošanu praksē.

Prokuratūras funkciju īstenošanas koordinācijas nodaļas prokurori ir nodrošinājuši prokuratūras pārstāvību 22 Tieslietu ministrijas pastāvīgās Krimināllikuma darba grupas sēdēs, kurās tika izskatīta virkne grozījumu KL, tajā skaitā Ģenerālprokuratūras iniciētie priekšlikumi. Jāatzīmē šajā darba grupā izstrādātie grozījumi KL normās par prokurora tiesībām piemērot sodu pilnā apmērā, par citas personas izdarīta nozieguma atklāšanas veicināšanu, kā arī nosacītas atbrīvošanas no kriminālatbildības tiesiskā regulējuma pilnveidei, kas pēc to pieņemšanas Saeimā sniedz plašākas iespējas krimināltiesisko attiecību taisnīgam noregulējumam jau pirmstiesas kriminālprocesa stadijā un ievērojami atvieglo prokuroru darbu.

Saistībā ar piedalīšanos komisijās un konsultatīvajās padomēs, kurās prokurora iekļaušana tās sastāvā noteikta normatīvajos aktos, kur piedalīties to darbā deleģējis ģenerālprokurors vai departamenta virsprokurors, 2022. gadā ir vērojams pieaugums, īpaši dalībai Saeimas komisiju sēdēs. Prokuratūras funkciju īstenošanas koordinācijas nodaļas prokurori ir piedalījušies 83 Saeimas komisiju sēdēs. Nodaļas prokurori ir pārstāvējuši prokuratūru 11 Saeimas Aizsardzības, iekšlietu un korupcijas novēršanas komisijas sēdēs, kurās saistībā ar Krievijas agresiju tika izskatīti priekšlikumi grozījumiem Nacionālās drošības likumā, Militārā dienesta likumā, Nacionālo bruņoto spēku likumā, Zemessardzes likumā, Mobilizācijas likumā, Imigrācijas likumā, Pilsonības likumā, kā arī priekšlikumi grozījumiem Administratīvo sodu likumā par pārkāpumiem valsts pārvaldes, sabiedriskās kārtības un valsts valodas lietošanas jomā, kā arī likumprojekts “Valsts aizsardzības dienesta likums”. Tāpat nodaļas prokurori ir piedalījušies Saeimas Tautsaimniecības, agrārās vides un reģionālās politikas komisijas sēdē, kurā paralēli grozījumiem KL normās saistībā ar noziedzīgiem nodarījumiem ceļu satiksmē tika izskatīti priekšlikumi sistēmiski nepieciešamajiem grozījumiem Ceļu satiksmes likumā.

Tāpat nodaļas prokurori ir nodrošinājuši prokuratūras pārstāvību Iekšlietu ministrijas vadītajā pastāvīgajā darba grupā cilvēktirdzniecības novēršanas pamatnostādņu īstenošanas koordinēšanai. Šīs darba grupas ietvaros klātienē notika tikšanās ar Eiropas Drošības un sadarbības organizācijas Īpašo pārstāvi cilvēku tirdzniecības novēršanas jomā. Iekšlietu ministrijai sniegta informācija arī ASV valdības 2022. gada ziņojuma par cilvēku tirdzniecību Latvijā sagatavošanai.

Ģenerālprokurora pilnvarojumā nodaļas prokurori piedalījušies arī 3 Tiesnešu disciplinārkolēģijas sēdēs par tiesnešu pieļautajiem disciplinārajiem pārkāpumiem saistībā ar ierobežojumiem, kas noteikti Covid-19 pandēmijas apkarošanai.

Atbilstoši 2019. gada 3. septembra Ministru kabineta noteikumu Nr. 414 “Kārtība, kādā tiek izvērtēta personas atbilstība pedagoga amatam” 8. punktam Prokuratūras funkciju īstenošanas koordinācijas nodaļas prokurors iekļauts Personu izvērtēšanas komisijas sastāvā, kas izvērtē agrāk sodītas personas, kuras vēlās strādāt par pedagogu. 2022. gadā prokurors piedalījies sešās šīs komisijas sēdēs, kur tika uzdoti jautājumi vērtējamajām personām un izteikts viedoklis par šo personu atbilstību pedagoga amatam.

Papildus jau iepriekš minētajām sanāksmēm Prokuratūras funkciju īstenošanas koordinācijas nodaļas prokurors ir pārstāvējis Ģenerālprokuratūru Krāpšanas apkarošanas koordinācijas dienesta (*Anti-Fraud Coordination Service – AFCOS*) Padomes sēdē.

Būtiski uzsvērt, ka trīs nodaļas prokurori pārstāv prokuratūru Valsts vienotā jurista profesionālās kvalifikācijas eksāmena komisijā, kas periodiski – vairāku mēnešu garumā – veido papildu slodzi.

Prokuratūras funkciju īstenošanas koordinācijas nodaļa pilda Trauksmes celšanas likumā noteikto kontaktpunkta pienākumu, tai skaitā trauksmes cēlēju ziņojumu pirmšķietamās atbilstības likumā noteiktajām trauksmes celšanas pazīmēm izvērtēšanu un attiecīgu lēmumu pieņemšanu. Informācija par trauksmes cēlēju aizsardzību un trauksmes celšanas kanāla darbību prokuratūrā iekļauta sadaļā Prokuratūras darbības stratēģijā noteikto prioritāšu izpilde 2022. gadā.

Prokuratūras funkciju īstenošanas koordinācijas nodaļas 2023. gada darbības prioritātes būs saistītas ar prokuratūras funkciju izpildes efektivitātes uzlabošanu, iesaistoties vairāku Stratēģijā noteikto sasniedzamo mērķu īstenošanā.

Personu un valsts tiesību aizsardzības koordinācijas nodaļas darba rādītāji

Strukturālais modelis un prokuroru personālsastāvs

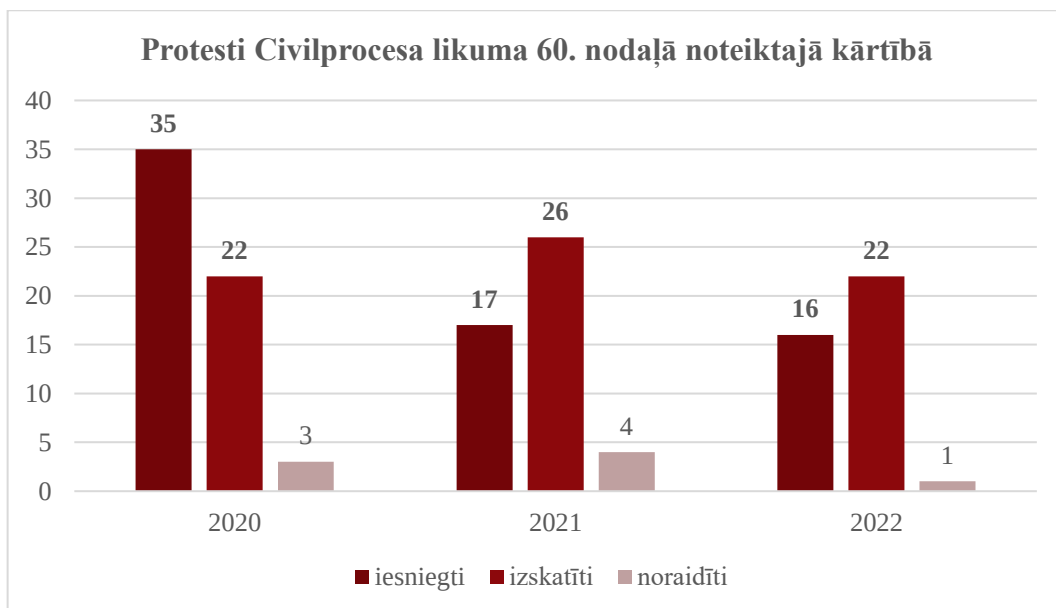
Ģenerālprokuratūras Darbības kontroles un starptautiskās sadarbības departamenta Personu un valsts tiesību aizsardzības koordinācijas nodaļā noteiktas 7 prokurora amata vietas (1 virsprokurora un 6 prokurora štata vietas), no kurām nav aizpildīta 1 prokurora štata vieta, bet kopš 2022. gada aprīļa nodarbināts jurists–konsultants.

Personu un valsts tiesību aizsardzības koordinācijas nodaļas būtiskāko uzdevumu izpildes apraksts

Civilprocesa likuma 483.–484. pants nosaka ģenerālprokurora ekskluzīvās tiesības Augstākajā tiesā iesniegt protestu par nepārsūdzamu pirmās instances tiesas nolēmumu. Šī ir vienīgā iespēja, lai Augstākajā tiesā tiktu izskatītas lietas, kuras saskaņā ar likumu ir izskatītas tikai pirmajā instancē, bet kurās pieļauti būtiski materiālo vai procesuālo tiesību normu pārkāpumi.

Mainot iesniegumu par tiesas nolēmumu protestēšanu izskatīšanas un pārsūdzības kārtību, kopš 2020. gada izskatīto iesniegumu skaits samazinājies par 44 %. 2022. gadā prokuratūra saņēmusi 149 iesniegumus ar lūgumu protestēt nepārsūdzamus tiesas nolēmumus, taču protesti iesniegti vien 16 gadījumos.

Personu un valsts tiesību aizsardzības koordinācijas nodaļas sagatavoto protestu kvalitāte vērtējama kā augsta. No Senātā 2022. gadā izskatītajiem 22 protestiem apmierināts 21 protests.

Senātā izskatītie protesti fiziskās personas maksātnespējas procesos

1) Maksātnespējas izdevumu pamatotības pārbaude

Lieta Nr. SPC-1/2022

Protests iesniegts par Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2019. gada 31. oktobra lēmumu, ar kuru apmierināta maksātnespējas administratora sūdzība par Maksātnespējas kontroles dienesta lēmumu, kurā konstatēts, ka maksātnespējas administrators rīkojies pretēji Maksātnespējas likumā ietvertajiem principiem, iekļaujot parādnieka maksātnespējas izdevumos biroja nomas maksājumus un degvielas izdevumus, kā arī nenosūtot kreditoriem administratora darbības pārskatu.

Apmierinot protestu, Senāts norādījis, ka administratoram ir pienākums pierādīt, kādi pakalpojumi, kādā apjomā un par kādu summu saņemti konkrētajā maksātnespējas procesā. Pieņemot lēmumu, tiesa nebija vērtējusi, vai uz maksātnespējas procesu ir attiecināma nomas maksa administratora norādītajā apmērā, ņemot vērā, ka minētajās telpās parādnieces maksātnespējas procesa laikā bez administratores praktizēja vēl četri maksātnespējas procesu administratori un administratoru lietvedībās atradās ne mazāk kā 29 maksātnespējas procesi. Tāpat tiesa nebija vērtējusi to, ka administratore vienlaikus ir arī zvērināta advokāte un šīs telpas ir arī viņas kā advokātes prakses vieta.

Tāpat Senāts norādīja, ka, iekļaujot degvielas iegādes izdevumus maksātnespējas procesa izmaksu sarakstā, bez degvielas iegādes čeka jāiesniedz arī citi dokumenti, kas apliecinātu maksātnespējas procesa nodrošināšanai nepieciešamo braucienu maršrutu, skaitu un nobraukto attālumu.

Attiecībā uz administratora darbības pārskata nosūtīšanu Senāts atzina, ka administratorei bija jānosūta kreditoriem gan Elektroniskajā maksātnespējas uzskaites sistēmā ģenerētais viņas darbības pārskats, gan arī jāinformē par kļūdām vai nepilnībām pārskatā, tādējādi sniedzot kreditoriem visu nepieciešamo informāciju. Maksātnespējas likumā nav paredzēta iespēja administratora darbības pārskata nosūtīšanu aizstāt ar informācijas par maksātnespējas procesa norisi sniegšanu kreditoru sapulcē un maksātnespējas procesa izmaksu saraksta nosūtīšanu.

Lieta Nr. SPC-2/2022

Protests iesniegts par Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas 2020. gada 12. jūnija lēmumu, ar kuru daļēji atcelts Maksātnespējas kontroles dienesta lēmums par administratora rīcību. Ar minēto lēmumu tika atzīts, ka administrators nav ievērojis Maksātnespējas likuma prasības, pieprasot no parādnieka iemaksāt naudas līdzekļus tādu maksātnespējas procesa izdevumu segšanai, kas nav apstiprināti ar radušos izmaksu apstiprinošiem dokumentiem. Tiesa, atceļot Maksātnespējas kontroles dienesta lēmumu, cita starpā secinājusi, ka Maksātnespējas likums neliedz administratoram prasīt avansā segt maksātnespējas procesa izdevumus.

Protestā uzsvērts, ka Maksātnespējas likuma 172. panta otrajā daļā norādītās procesa izmaksas ir izsmēlošas, līdz to administrators var pieprasīt no parādnieka tikai saskaņā ar minēto normu aprēķinātas un ar dokumentiem pamatotas izmaksas, un maksātnespējas procesu izmaksu aprēķins ir nosūtāms kreditoriem, pabeidzot bankrota procedūru.

Senāts, piekrītot protestā izklāstītajiem argumentiem, norādījis, ka tiesai jāvērtē izdevumus apliecinājošo dokumentu saturs un jānoskaidro, vai tie ir attiecināmi uz konkrēto procesu, jo maksātnespējas procesā būtisks ir caurskatāmības princips. Tāpat Senāts piekritis, ka administratoram ir pienākums izmaksu sarakstu sastādīt jau bankrota procedūras laikā, nevis pēc tam, kad ir pabeigts maksātnespējas process.

2) Saistību dzēšanas plāna izpilde

Lieta Nr. SPC-3/2022

Protests iesniegts par Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2020. gada 8. oktobra lēmumu, ar kuru izbeigta parādnieka saistību dzēšanas procedūra un maksātnespējas process, neatbrīvojot viņu no atlikušajām saistībām. Protestā norādīts, ka tiesa nav vērtējusi apstākli, ka parādnieks visā saistību dzēšanas procedūras laikā kreditoriem novirzījis summu, kas nav mazāka par 20 procentiem no kopējām saistībām, kā arī nav ņēmusi vērā to, ka parādnieks atbilstoši Maksātnespējas likuma 155. panta noteikumiem veicis maksājumus kreditoriem par kopējo summu, kas atbilst vienai trešdaļai no viņa faktiskajiem ienākumiem. Protestā arī uzsvērts, ka parādnieks tiesas noteiktajā termiņā nosūtījis tiesai paskaidrojumus, kuri pasta komersanta rīcības dēļ tiesā piegādāti pēc lēmuma taisšanas, tomēr tas nevar būt par pamatu, lai parādniekam liegtu tiesības būt uzklautam.

Senāts piekritis protestā norādītajiem argumentiem un nolēmis atcelt tiesas lēmumu, norādot, ka, lai gan saistību dzēšanas procesa laikā ir konstatējamās atkāpes no plānotajiem ienākumiem un līdz ar to arī veiktajiem maksājumiem kreditoriem, saistību dzēšanas plāna grozīšanai nebija pamata un, lemjot par saistību dzēšanas procedūras izbeigšanu, tiesai rūpīgi jāvērtē lietas faktiskie un tiesiskie apstākļi, jāsamēro parādnieka un kreditora intereses, ievērojot fiziskas personas maksātnespējas procesa mērķi un iesaistīto personu labticīgu.

Lieta Nr. SPC-7/2022

Protests iesniegts par Rīgas rajona tiesas 2020. gada 1. decembra lēmumu, ar kuru lietas izskatīšana atlikta, dodot iespēju parādniekam samaksāt kreditoriem iztrūkstošās summas, un par 2021. gada 24. marta lēmumu, ar kuru apstiprināta parādnieka saistību dzēšanas procedūras izbeigšana, atbrīvojot viņu no saistībām, un izbeigts maksātnespējas process.

Protestā norādīts, ka parādnieks nebija pildījis saistību dzēšanas plānu – maksājumi kreditoriem veikti neregulāri un nepietiekamā apmērā, kreditoriem termiņā neizmaksātā parādnieka ienākumu daļa sasniedz 40 % no parādnieka saistību dzēšanas procedūrā kopumā dzēšamo saistību apmērā. Savukārt ar 2020. gada 1. decembra lēmumu tiesa nepamatoti pagarinājusi parādnieka saistību dzēšanas procedūru, tādējādi nenodrošinot likumam atbilstošu procesuālo kārtību jautājuma izskatīšanai par saistību dzēšanas procedūras izbeigšanu.

Senāts ir noraidījis protestu un nolēmis abus lēmumus atstāt negrozītus. Senāta ieskatā parādnieks veicis saistību dzēšanas plānā paredzētus maksājumus kreditoriem, bet atkāpes no plāna ir bijušas nebūtiskas, neradot kreditoru interešu aizskārumu.

Lieta Nr. SPC-11/2022

Protests iesniegts par Zemgales rajona tiesas 2021. gada 19. augusta lēmumu, ar kuru izbeigta fiziskās personas saistību dzēšanas procedūra un maksātnespējas process, atbrīvojot viņu no atlikušajām saistībām. Protestā norādīts, ka tiesa, konstatējot, ka parādniecei nav pastāvīgu ienākumu un maksājumi kreditoriem veikti no laulātā līdzekļiem, bez ievēribas atstājusi Maksātnespējas likuma 160. panta 2. punkta prasības, kas uzliek pienākumu parādniekam pašam gūt ienākumus atbilstoši savām iespējām, lai pilnīgāk apmierinātu kreditoru prasījumus. Tāpat tiesa nebija paziņojusi kreditoriem par parādnieka pieteikuma izskatīšanu rakstveida procesā, tādējādi liedzot iespēju izteikt iebildumus par maksātnespējas procesa norisi un atlikušo parādsaistību dzēšanu.

Senāts, apmierinot protestu, piekrita tajā norādītajiem argumentiem un norādīja, ka tiesa nav vērtējusi, vai lietā konstatētais ienākumu gūšanas risinājums nav pretrunā ar parādnieka pienākumu ienākumu gūšanā un vai tas atbilst maksātnespējas procesa principiem, kā arī atzina, ka paziņojuma par pieteikuma izskatīšanu nenosūtīšana kreditoriem varēja liegt iespēju izmantot tiesības izteikt

iebildumus sakarā ar pieteikumu par saistību dzēšanas procedūras izbeigšanu un atbrīvošanu no atlikušajām saistībām.

Lieta Nr. SPC-13/2022

Protests iesniegts par Kurzemes rajona tiesas 2021. gada 17. decembra lēmumu, ar kuru izbeigta fiziskās personas saistību dzēšanas procedūra un maksātnespējas process, neatbrīvojot parādnieku no atlikušajām saistībām. Protestā norādīts, ka parādnieka veikto maksājumu apmērs kreditoriem katru mēnesi bija lielāks par vienu trešdaļu no valstī noteiktās minimālās mēnešalgas, līdz ar to saistību dzēšanas plāns uzskatāms par izpildītu. Parādnieka kļūdīšanās savās prognozēs par paredzamo ienākumu apmēru nevar būt par pamatu pieteikuma par saistību dzēšanas procedūras izbeigšanu noraidīšanai.

Senāts, apmierinot protestu, norādījis, ka lietā iesniegtie pierādījumi liecina, ka parādnieks saistību dzēšanas procedūras ietvaros kreditoru prasījumu apmierināšanai novirzījis vienu trešdaļu no saviem ienākumiem, kā tas paredzēts saistību dzēšanas plānā un noteikts likumā. Citi pierādījumi, kas liecinātu par parādnieka negodprātīgu rīcību, tostarp savu ienākumu slēpšanu, lietā nav atrodamī. Tā kā atbilstoši judikatūrai parādnieka ienākumi nebija mainījušies tādā apmērā, lai būtu jāgroza saistību dzēšanas plāns, atzīstams, ka tiesas lēmumā izdarītie secinājumi nav balstīti uz pienācīgi noskaidrotiem lietas faktiskajiem apstākļiem.

3) Atbrīvošana no atlikušajām saistībām

Lieta Nr. SPC-5/2022 , SPC-10/2022

Protesti iesniegti par Vidzemes rajona tiesas 2021. gada 26. marta un Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2019. gada 19. septembra lēmumiem, ar kuriem parādnieki atbrīvoti no saistību dzēšanas plānā norādītajām saistībām, neizvērtējot kreditoru prasījumu rašanās pamatu.

Izskatot protestus, Senāts atkārtoti uzsvēris, ka kreditoru neinformēšana par pieteikuma izskatīšanu, kā to paredz Civilprocesa likuma 363.³⁵ panta otrā daļa, ir atzīstama par būtisku procesuālo tiesību normu pārkāpumu, jo varēja kreditoriem liegt iespēju izmantot tiesības izteikt iebildumus sakarā ar pieteikuma par saistību dzēšanas procedūras izbeigšanu un atbrīvošanu no atlikušajām saistībām.

Maksātnespējas likuma 164. panta ceturtajā daļā nostiprināts vispārējs princips, atbilstoši kuram fiziskā persona maksātnespējas procesā nekādos apstākļos nevar tikt atbrīvota no saistībām, kuru pamatā ir neatļauta darbība.

Senāts vairākkārt ir norādījis, ka neatļauta darbība ir formulēta kā atklāts juridisks jēdziens, kas piepildāms ar saturu katru reizi no jauna. Tiesas, lemjot par parādnieku atbrīvošanu no atlikušajām parādsaistībām, nav izvērtējušas kreditoru prasījumus, kuru pamatā ir apdrošinātāju regresu kārtībā pieteikts prasījums par ceļu satiksmes negadījumā trešajai personai nodarīto zaudējumu atlīdzināšanu.

Lieta Nr. SPC-15/2022

Protests iesniegts par Vidzemes rajona tiesas 2021. gada 4. oktobra lēmumu, ar kuru apstiprināta fiziskās personas saistību dzēšanas procedūras izbeigšana un parādniece atbrīvota no atlikušajām saistībām. Protestā norādīts, ka tiesa nebija paziņojusi kreditoriem par parādnieka pieteikuma izskatīšanu rakstveida procesā, tādējādi liedzot iespēju izteikt iebildumus par saistību dzēšanas plāna izpildi un atbrīvošanu no atlikušajām saistībām, nebija izvērtējusi kreditoru prasījumu rašanās pamatu un pārliecinājusies par parādnieces godprātīgu rīcību saistību dzēšanas plāna izpildē.

Maksātnespējas likuma 164. panta ceturtajā daļā nostiprināts vispārējs princips, atbilstoši kuram fiziskā persona maksātnespējas procesā nekādos apstākļos nevar tikt atbrīvota no saistībām, kuru pamatā ir neatļauta darbība.

Senāts vairākkārt ir norādījis, ka neatļauta darbība ir formulēta kā atklāts juridisks jēdziens, kas piepildāms ar saturu katru reizi no jauna. Tiesa, lemjot par parādnieces atbrīvošanu no atlikušajām parādsaistībām, nav izvērtējusi kreditora prasījumu, kura pamatā ir tiesas nolēmums par zaudējumu piedziņu saistībā ar parādnieces prettiesisku darbību, proti, parādniece būdama vienīgā juridiskās personas dalībniece un valdes locekle, atbilstoši Maksātnespējas likuma 72.¹ pantam nebija nodevusi grāmatvedības dokumentus un ievērojusi citus saimniecisko darbību regulējošos tiesību aktus, kā rezultātā nodarījusi sabiedrībai zaudējumus. Senāts uzsvēris, ka, lai arī spriedums lietas materiālos neatradās, tomēr tiesai pastāvēja iespēja iepazīties ar tā saturu.

Tāpat Senāta lēmumā norādīts, ka tiesai jau saistību dzēšanas plāna apstiprināšanas stadijā ir jāapsver, vai tajā atspoguļotie dati par paredzamiem ienākumiem (to gūšanas veidu un apmēru) un kreditoriem novirzāmām summām ļauj prezumēt, ka likumā noteikto pienākumu parādnieks izpildīs pienācīgi un šā plāna izpildes gadījumā radīsies tiesisks pamats parādnieka atbrīvošanai no atlikušajām saistībām.

4) Saistību dzēšanas plāna atbilstība likuma prasībām

Lieta Nr. SPC-6/2022

Protests iesniegts par Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2021. gada 11. marta lēmumu, ar kuru pabeigta fiziskās personas bankrota procedūra, apstiprināts saistību dzēšanas plāns un pasludināta saistību dzēšanas procedūra. Protestā norādīts, ka tiesas lēmums pieņemts, nepārbaudot, vai parādniece bija izpildījusi likuma prasības par saistību dzēšanas plāna savlaicīgu nosūtīšanu kreditoriem. Turklāt protestā uzsvērts, ka parādnieka saistību dzēšanas plāns neatbilda kreditoru līdztiesības principam un nenodrošināto kreditoru prasījumu apmierināšanas proporcionalitātes principam.

Konstatējot, ka tiesa nav veikusi lietas faktisko apstākļu pienācīgu izvērtējumu, proti, nav ņēmusi vērā, ka saistību dzēšanas plāns iesniegts tiesai pirms kreditoru iebildumu termiņa notecējuma, tas sastādīts viena kreditora interesēs, jo tajā paredzēts vienam kreditoram izmaksāt summu, kas pat pārsniedz kreditora prasījuma apmēru, kā arī plānā norādītais ienākumu apmērs neatbilst reāli gūtajiem ienākumiem, Senāts protestu apmierināja un atcēla tiesas lēmumu.

Lieta Nr. SPC-19/2022

Protests iesniegts par Vidzemes rajona tiesas 2022. gada 12. aprīļa lēmumu, ar kuru apstiprināta parādnieka bankrota procedūras pabeigšana un izbeigts maksātnespējas process, nepiemērojot saistību dzēšanas procedūru. Protestā norādīts, ka lietā nav pierādījumu, ka parādnieks nepildīja bankrota vai saistību dzēšanas procedūrā paredzētos pienākumus, bet tiesa, formāli apskatot saistību dzēšanas plānā ierakstīto datumu, nav ņēmusi vērā dokumenta datumu, kas elektroniskajiem dokumentiem ir redzams tieši elektroniskā paraksta laika zīmogā, tādējādi kļūdaini konstatējusi faktiskos apstākļus, no kuriem vēlāk izdarījusi nepamatotus secinājumus.

Senāts protestā norādītos argumentus atzinis par pamatotiem un norādījis, ka tiesai primāri bija jānoskaidro, vai parādnieks ir sagatavojis divus saistību dzēšanas plānus ar atšķirīgiem datumiem un atšķirīgās redakcijās. No lietas materiāliem izriet, ka parādnieks ir iesniedzis identiska satura saistību dzēšanas plānus, līdz ar to izpildījis Maksātnespējas likuma 139. panta 4. punktā uzlikto pienākumu.

Senātā izskatītie protesti tiesiskās aizsardzības procesos

Lieta Nr. SPC-8/2022

Protests iesniegts par Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas 2021. gada 15. jūlija lēmumu, ar kuru izbeigts juridiskās personas tiesiskās aizsardzības process, jo tiesas ieskatā juridiskā persona nebija ievērojusi tiesiskās aizsardzības procesa pasākumu plāna iesniegšanas termiņu.

Apmierinot protestu, Senāts konstatēja, ka juridiskā persona saskaņotu tiesiskās aizsardzības pasākumu plānu ar elektroniskā pasta starpniecību bija tiesīga iesniegt tiesā līdz 2021. gada 15. jūlija pulksten divdesmit četriem. Tiesas rīcība, nesagaidot minētā termiņa notecējumu un 2021. gada 15. jūlijā taisot lēmumu par tiesiskās aizsardzības procesa izbeigšanu, radījusi juridiskās personas tiesību un likumīgo interešu aizskārumu.

Lieta Nr. SPC-21/2022

Protests iesniegts par Vidzemes rajona tiesas 2022. gada 28. marta lēmumu, ar kuru apmierināts pieteikums par juridiskās personas tiesiskās aizsardzības procesa pasākumu plāna apstiprināšanu. Protestā norādīts, ka, apstiprinot plānu, tiesa nebija ņēmusi vērā viena no kreditoriem iebildumus, par kura prasījuma pamatotību norisinās cita tiesvedība. Tādējādi, nepieaicinot šo kreditoru lietā kā ieinteresēto personu, tiesa faktiski tam ir liegusi tiesības celt iebildumus savu interešu aizsardzībai.

Apmierinot protestu, Senāts norādījis, ka tiesa bez ievērības atstājusi faktu, ka pirmšķietami apstiprinātais plāns būtiski (negatīvi) ietekmē tikai vienu kreditoru, proti, to, kura tiesību pēc saistības parādniece neatzīst un par ko strīds prasības tiesvedības kārtībā tiek risināts tiesā. Tāpat Senāts uzsvēris, ja iebildumi saņemti no personas, kuras mantiskās tiesības šī procesa rezultātā tiek būtiski aizskartas, tiesa nevar aprobežoties ar norādi par to nepamatotību, bet lēmumā jānorāda motivēts kreditora iebildumu un to pamatojošo pierādījumu vērtējums. Ārpustiesas tiesiskās aizsardzības process pēc savas būtības ir bezstrīdus process, taču tas nenozīmē, ka procesā iesaistītās personas nevar izmantot savas tiesības celt iebildumus, norādot uz apstākļiem, kas nepieļauj šī procesa realizēšanu.

Senātā izskatītie protesti citos civilprocesuālajos jautājumos

Lieta Nr. SPC-9/2022

Protests iesniegts par Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas 2021. gada 5. oktobra spriedumu, ar kuru pasludināts fiziskās personas maksātnespējas process, kā arī par 2021. gada 9. novembra Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas lēmumu, ar kuru noraidīts maksātnespējas procesa administratora pieteikums par maksātnespējas procesa izbeigšanu. Protesta pamatā ir apstāklis, ka 2021. gada 18. janvārī citā civillietā ticis izbeigts tā paša parādnieka maksātnespējas process, konstatējot ierobežojumus saistību dzēšanas procedūras piemērošanai.

Vērtējot Maksātnespējas likuma 150. panta pirmās daļas, 130. panta 5. punkta, Civilprocesa likuma 363.²⁷ panta otrās daļas 2. punktā noteikto, Senāts piekritis protestā minētajiem argumentiem un atcēlis lēmumus, norādot, ka persona nedrīkst gada laikā no brīža, kad izbeigts pirmais fiziskās personas maksātnespējas process, nedzēšot saistības, vēlreiz iesaistīties fiziskās personas maksātnespējas procesā.

Lieta Nr. SPC- 12/2022

Protests iesniegts par Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas 2019. gada 26. novembra un 2020. gada 5. augusta lēmumiem, jo tiesnesim, konstatējot, ka tās pašas tiesas tiesvedībā jau bija ierosināta lieta

par strīdu starp tām pašām pusēm, par to pašu priekšmetu un uz tā paša pamata, saskaņā ar Civilprocesa likuma 132. panta pirmās daļas 4. punktu bija jāatsaka pieņemt prasības pieteikumu.

Izskatot protestu, Senāts norādījis, ka tiesnesim prasības pieteikuma pieņemšanas procesuālajā stadijā primāri jāpārlicinās, vai nav konstatējami likumā minētie pamati, kuri nepieļauj tiesvedības ierosināšanu. Savukārt, ja informācijas trūkuma dēļ prasība tomēr ir pieņemta, Civilprocesa likuma 219. panta pirmās daļas 4. punkts nosaka tiesas pienākumu atstāt prasību bez izskatīšanas. Senāts konstatējis, ka minētajās normās noteikto prasību neievērošana konkrētajā gadījumā novedusi pie nepamatota lēmuma pieņemšanas, un nolēmis atcelt 2020. gada 5. augusta lēmumu.

Lieta Nr. SPC-16/2022

Protests iesniegts par Vidzemes rajona tiesas 2021. gada 17. decembra spriedumu, ar kuru apmierināta prasība par draudzības pirkuma līguma atzīšanu par simulatīvu un zemesgrāmatā norādītā īpašuma tiesību iegūšanas pamata aizstāšanu. Protestā norādīts, ka konkrētajā lietā prasītājiem nav bijusi prasības tiesība, savukārt līguma atzīšana par simulatīvu bija vērsta uz trešās personas (kopīpašnieka) pirkuma tiesību apiešanu. Turklāt tiesa atbildētāju rīcību un paskaidrojumus bija nepareizi iztulkojusi kā prasības atzīšanu, līdz ar ko tiesa nebija tiesīga taisīt saīsināto spriedumu.

Apmierinot protestu, Senāts norādījis, ka kādas personas nosaukšana par atbildētāju pati par sevi neliecina, ka starp pusēm pastāv civiltiesisks strīds pēc būtības, jo jākonstatē, vai prasītāja civilās tiesības vai ar likumu aizsargātās intereses ir aizskartas un kādu civilo tiesību aizsardzībai prasība ir celta.

Legatārs ir tikai labuma saņēmējs un juridiski atšķiras no mantinieka, jo neatbild par mantinieka parādiem. Līdz ar to atbildētājiem bija tiesības tikai uz to, kas viņiem ar testamentu bija novēlēts, bet tas nerada tiesības uz mantojumu kā mantiniekam un neuzliek atbildību atbildēt par parādiem, līdz ar to uz viņiem nevar tikt attiecināta atbildība par līguma noslēgšanu.

Tāpat Senāts akcentēja, ka tiesai jānošķir fakta atzīšana no prasības atzīšanas, jo tikai prasības atzīšana pilnībā rada iespēju tiesai taisīt saīsināto spriedumu, savukārt no pārbaudāmā sprieduma izriet, ka atbildētāji nav apstrīdējuši prasības pieteikumā minētos apstākļus, t. i., faktus. Minētais nedeļa tiesai pamatu, izskatot lietu tikai rakstveida procesā, secināt, ka atbildētāji ir atzinuši prasību. Līdz ar to tiesa nebija tiesīga taisīt saīsināto spriedumu.

Lieta Nr. SPC-17/2022

Protests iesniegts par Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas 2015. gada 27. maija lēmumu par puses aizstāšanu ar procesuālo tiesību pārņēmēju. Protestā norādīts, ka tiesa jau iepriekš bija lēmusi par puses aizstāšanu, līdz ar to šobrīd ir izveidojusies situācija, ka sākotnējais piedzinējs lietā ir aizstāts ar diviem dažādiem tiesību pārņēmējiem.

Senāts apmierinājis protestu, norādot, ka pēc tam, kad tiesa ir pārliecinājusies, ka tiesiskā attiecība pieļauj procesuālo tiesību pārņemšanu un piedzinējs Civilprocesa likuma 77. panta noteiktajā kārtībā ir aizstāts, iepriekšējais piedzinējs no lietas izstājas. Tiesa, atkārtoti lemjot par piedzinēja aizstāšanu, nav ņēmusi vērā, ka procesuālo tiesību pārņemšana vienreiz jau ir notikusi un sākotnējais piedzinējs jau ir zaudējis savu statusu lietā.

Lieta Nr. SPC-18/2022

Protests iesniegts par Tukuma rajona tiesas 2018. gada 15. janvāra spriedumu civillietā par juridiskā fakta konstatēšanu. Protestā norādīts, ka, taisot spriedumu lietā, pārkāpts Civilprocesa likuma 258. pants, kas noteic, ka sevišķā tiesāšanas kārtībā nevar izskatīt lietas, kurās ir strīds par tiesībām,

kā arī minētā likuma 288. pants, kurš nepieļauj jautājuma par īpašuma tiesību atzīšanu uz nekustamo īpašumu izskatīšanu sevišķā tiesāšanas kārtībā.

Apmierinot protestu, Senāts norādījis, ka tiesa bez ievēribas atstājusi apstākli, ka, iesniedzot pieteikumu par juridiskā fakta konstatēšanu, lietā nav pieaicinātas visas tās personas, kuru tiesiskās intereses var skart spriedums. Apmierinot pieteikumu par juridiskā fakta konstatēšanu, tiesa pēc būtības izlēmusi jautājumu par īpašuma tiesību atzīšanu, bet Civilprocesa likuma 288. pants nepieļauj jautājuma par īpašuma tiesību atzīšanu uz nekustamo īpašumu izskatīšanu sevišķā tiesāšanas kārtībā. Senāta ieskatā sevišķā tiesāšanas kārtība varētu tikt piemērota vienīgi tiem gadījumiem, kad personai īpašuma tiesības zemesgrāmatā jau ir bijušas nostiprinātas, bet nav saglabājušies vai ir gājuši bojā zemesgrāmatu nodaļu dokumenti.

Lieta Nr. SPC-22/2022

Protests iesniegts par Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2022. gada 5. jūlija spriedumu lietā par personas rīcībspējas ierobežojumu pārskatīšanu.

Tiesa lietu par personas rīcībspējas ierobežojumu pārskatīšanu izskatījusi bez prokurora piedalīšanās, tādējādi pārkāpjot Civilprocesa likuma 72. panta piekto daļu. Protestā uzsvērts, ka jautājums par prokurora pieaicināšanu nav izlemjams pēc tiesas ieskatiem, jo prokurora dalība lietās, kas saistītas ar personas rīcībspējas ierobežošanu, ir obligāta. Tāpat protestā norādīts uz sprieduma iekšējo pretrunīgumu, jo sprieduma rezolutīvajā daļā nospriests neatbilst motīvu daļā norādītajai argumentācijai.

Apmierinot protestu, Senāts konstatējis, ka tiesa nebija nosūtījusi prokuratūrai pieteikumu par personas rīcībspējas ierobežojumu pārskatīšanu un nebija pieaicinājusi prokuroru sniegt atzinumu lietā, tādējādi nenodrošinot kontroli procesā par personas rīcībspējas ierobežošanu.

Tāpat Senāts piekrita protestā norādītajām, ka spriedums ir acīmredzami pretrunīgs, bet īpaši uzsvēra, ka sprieduma rezolutīvajā daļā ietvertā konstrukcija ir neiespējama gan tiesiski, gan faktiski, nav saprotams ar spriedumu noteiktais rīcībspējas apjoms.

Lieta Nr. SPC-24/2022

Protests iesniegts par Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2022. gada 14. jūnija lēmumu, ar kuru maksājuma saistība nodota piespiedu izpildei brīdinājuma kārtībā. Protests iesniegts, jo tiesa nepamatoti secinājusi, ka brīdinājums izsniegts parādniekam, jo, kā redzams no lietas materiāliem, parādniekam adresētais brīdinājums izsniegts citai personai, kas ir pretrunā ar Civilprocesa likuma 406.⁶ panta pirmajā daļā noteikto.

Senāts, atsaucoties uz judikatūru, atkārtoti norādījis, ka brīdinājums obligāti izsniedzams pašam parādniekam pret viņa parakstu, jo vienīgi parādnieks personīgi ir tiesīgs izlemt jautājumu par parāda samaksu vai tā ignorēšanu.

Senāta izskatītie protesti par izpildu raksta izsniegšanu šķīrējtiesas sprieduma piespiedu izpildei

Lieta Nr. SPC-14/2022

Protests iesniegts par Daugavpils tiesas tiesneša 2021. gada 16. decembra lēmumu, ar kuru apmierināts juridiskās personas pieteikums par izpildu raksta izsniegšanu Rīgas šķīrējtiesas 2021. gada 23. jūlija sprieduma izpildei. Ar šķīrējtiesas spriedumu piedzīta kompensācija 70 000,00 EUR apmērā par pilnvaras atsaukumu.

Protestā norādīts, ka šķīrējtiesas spriedums neatbilst Šķīrējtiesu likuma 54. panta ceturtās daļas 5. punkta prasībām, jo tas nesatur motivāciju attiecībā uz piedzītā līgumsoda tiesiskumu un samērību.

Senāts, apmierinot protestu, norādījis, ka saskaņā ar Civillikuma 1716. panta pirmo daļu līgumsods ir pamatums, ko kāda persona uzņemas ciest sakarā ar savu saistību neizpildi vispār, nepienācīgu izpildi vai neizpildīšanu īstā laikā (termiņā). Ievērojot, ka pilnvarojuma līgumā paredzētā kompensācija noteikta par saistības (vienpusēji neatsaukt pilnvarojumu līdz noteiktam laikam) neizpildi, šķīrējtiesai bija pamats vērtēt to kā līgumsodu ar visām no tā izrietošajām konsekvencēm, uz ko bija norādījis arī atsauksmes iesniedzējs. Tomēr no šķīrējtiesas sprieduma redzams, ka atsauksmē attiecībā uz kompensācijas tiesiskumu un samērīgumu minētie argumenti faktiski ir ignorēti. Minētais apstiprina, ka šķīrējtiesas spriedumā nav motivācijas attiecībā uz svarīgiem lietas apstākļiem, kas neatbilst Šķīrējtiesu likuma 54. panta ceturtās daļas 5. punkta prasībām un liecina, ka šķīrējtiesas process nav noticis atbilstoši Šķīrējtiesu likuma noteikumiem. Pie šādiem apstākļiem konstatējams izpildu raksta izsniegšanas atteikuma pamats.

Lieta Nr. SPC-23/2022

Protests iesniegts par Rēzeknes tiesas tiesneša 2022. gada 31. maija lēmumu par izpildu raksta izsniegšanu šķīrējtiesas sprieduma izpildei. Protestā norādīts, ka atbilstoši Civillikuma 1727. un 1728. pantam rokas naudas līgums, ar ko tiek nodibināta akcesora saistība, uzskatāms par noslēgtu tikai ar rokas naudas izsniegšanas brīdi. Glabājuma līgumā ietvertais apsolījums dot rokas naudu, nodrošinot nākotnē slēdzamo pirkuma līgumu, nerada nekādas tiesiskās sekas un nav izpildāms piespiedu kārtā.

Izskatot protestu, Senāts norādījis, ka Civilprocesa likumā noteiktās kontroles robežas pār šķīrējtiesas spriedumu noskaidrojamas kontekstā ar Šķīrējtiesu likuma 1. pantu, saskaņā ar kuru tiesiskā regulējuma viens no galvenajiem mērķiem ir nodrošināt taisnīgu strīda izšķiršanu šķīrējtiesā. Šķīrējtiesu likuma 1. panta pirmās daļas priekšraksti var tikt uzskatīti par izpildītiem tikai gadījumā, ja šķīrējtiesas sniegtais juridiskais vērtējums nav acīmredzami pretējs nodibinātajiem lietas faktiskajiem apstākļiem un materiāltiesiskajam regulējumam.

Šķīrējtiesas procesa neatbilstība Šķīrējtiesu likuma prasībām ir konstatējama arī gadījumos, kad pretēji materiāltiesiskajam regulējumam ar šķīrējtiesas spriedumu apmierināta tāda prasība, kuras neatbilstība formālajiem pieļaujamības kritērijiem ir patstāvīgs šķērslis tiesvedībai šķīrējtiesā. Citiem vārdiem, ja atbilstoši tiesiskajam regulējumam prasība nevar būt pakļauta izskatīšanai civilprocesuālajā prasības tiesvedības kārtībā vai personai nevar būt civilā prasības tiesība vispārējās jurisdikcijas tiesā, tad šāda prasība nevar tikt izskatīta arī šķīrējtiesā.

Apmierinot protestu, Senāts piekritis protestā norādītajiem argumentiem, ka tiesisks pamats tiesas ceļā prasīt rokas naudas samaksu, pamatojoties uz apsolījumu, kas saskaņā ar Civillikuma 1727. pantu nerada tiesiskas sekas, nepastāv. Šādas saistības nodibināšana ar tiesas spriedumu ir atkāpe no civiltiesībām raksturīgā privātautonomijas un līguma slēgšanas brīvības princips.

Šķīrējtiesa nemaz nav pievērsusies rokas naudas institūta būtības un tās samaksas tiesisko seku skaidrošanai, tā vietā aprobežojoties ar vispārīgu atsaukšanos uz *pacta sunt servanda* (līgumi ir jāpilda) principu un nepilnīgi atreferētu juridiskajā literatūrā paustu atziņu.

Šo motīvu pietiekamība, lai pretēji tiesiskajam regulējumam atzītu, ka var tikt celta prasība par rokas naudas, kuras samaksas mērķis ir pierādīt un nodrošināt starp pusēm pastāvošu galveno saistību, piedziņu, pārbaudāmajā lietā vispār nav vērtēta. Tādā veidā pirmās instances tiesas tiesnesis par pieļaujamu atzinis situāciju, kurā ar šķīrējtiesas spriedumu tiek apieta Civillikumā noteiktā kārtība šāda rakstura saistību nodibināšanai labprātīgi.

Ģenerālprokuratūrā veiktās pārbaudes un piemērotie prokurora reaģēšanas līdzekļi personu un valsts tiesību aizsardzības jomā

Pārbaude par tiesas spriedumu daļā par mantas konfiskāciju izpildi

2021. gadā Personu un valsts tiesību aizsardzības koordinācijas nodaļas prokurors tika pieaicināts atbalsta sniegšanai kriminālprocesā saistībā ar tiesas spriedumā noteiktā papildsoda – mantas konfiskācijas – izpildi. Vērtējot izveidojušos faktiskos lietas apstākļus, tika konstatēta notiesātās personas negodprātīga rīcība saistībā ar konfiscēto mantu, tāpēc, pamatojoties uz Prokuratūras likuma 16. panta otrās daļas 1. punktu, tika uzsākta pārbaude ar mērķi identificēt problēmas, kas saistītas ar tiesas spriedumu daļā par mantas konfiskāciju izpildi.

Izmantojot Tiesu informācijas sistēmā statistikas apkopojumus par attiecīgo gadu pieejamos datus, tiesas, zvērinātu tiesu izpildītāju un Valsts ieņēmumu dienesta sniegto informāciju, tika pārbaudīta tiesas spriedumu daļā par KL 36. panta otrās daļas 1. punktā paredzētās mantas konfiskācijas kā papildsoda un VIII² nodaļā “Mantas īpašā konfiskācija” paredzētās mantas īpašās konfiskācijas izpilde (spēkā no 2017. gada 1. augusta) laika no periodā no 2015. gada līdz 2021. gadam, pavisam kopā 96 krimināllietās.

Pārbaudes gaitā konstatēts, ka minētajā laika periodā tiesas spriedumi daļā par mantas konfiskāciju kā papildsodu un/vai mantas īpašo konfiskāciju izpildīti 86 krimināllietās. 10 gadījumos tiesas spriedums šajā daļā nav izpildīts – vienā gadījumā uzņēmums likvidēts un tā kapitāldaļu konfiskācija nav izpildāma, 7 gadījumos konfiscētās automašīnas nav atrodamas, 2 gadījumos tiesas spriedumā nav konkrēti norādīts, kāda manta konfiscējama, tāpēc paziņojumā tiesai norādīts, ka nav konstatēta manta, kas konfiscējama.

20 gadījumos tiesai nav paziņots par tiesas sprieduma daļā par mantas konfiskācijas kā papildsoda un/vai mantas īpašās konfiskācijas izpildi, no tiem 12 gadījumos informāciju nav sniedzis zvērināts tiesu izpildītājs, bet 8 gadījumos Valsts ieņēmumu dienests. Pēc papildu informācijas saņemšanas konstatēts, ka visos gadījumos tiesas spriedums izpildīts.

Par pārbaudes gaitā konstatētajām nepilnībām – par KPL 639. panta pirmajā daļā noteiktā paziņošanas pienākuma par tiesas sprieduma izpildi, par nepieciešamību paziņojumos par tiesas sprieduma izpildi ietvert izvērstāku skaidrojumu par tā neizpildes cēloņiem nolūkā identificēt iespējama noziedzīga nodarījuma izdarīšanu saistībā ar mantas glabāšanu (KL 308. pants) – informēts Valsts ieņēmumu dienests un Zvērinātu tiesu izpildītāju padome.

Prokurora iesniegums par no vardarbības vai nolaidības cietušu bērnu rehabilitācijai izlietoto līdzekļu piedzīšanu

2022. gadā Ģenerālprokuratūra, ievērojot to, ka naudas līdzekļi, kas no valsts budžeta tiek izlietoti no vardarbības vai nolaidības cietušu bērnu rehabilitācijai, nevar tikt piedzīti no vainīgajām personām kriminālprocesa ietvaros, jo tie nav atzīstami ne par kaitējuma kompensāciju, ne arī par procesuālajiem izdevumiem, vērsās Labklājības ministrijā, lūdzot sniegt skaidrojumu par to, kādā veidā tiek realizēts Bērnu tiesību aizsardzības likuma 52. panta pirmajā daļā noteiktais pienākums regresa kārtībā piedzīt no vainīgajām personām naudas līdzekļus, kas izlietoti no vardarbības vai nolaidības cietušu bērnu rehabilitācijai (sociālās rehabilitācijas pakalpojumu sniegšana tiek īstenota Labklājības ministrijai piešķirto valsts budžeta līdzekļu ietvaros).

Pēc tam, kad Labklājības ministrija sniedza atbildi, ka nevienai no ministrijas institūcijām nav deleģēts veikt Bērnu tiesību aizsardzības likuma 52. panta pirmajā daļā paredzēto regresa piedziņu, labklājības ministram tika nosūtīts prokurora iesniegums, uzdodot ministrijai cita starpā iesniegumā noteiktajā termiņā informēt prokuratūru par tiem pasākumiem, kas veikti, lai izpildītu Bērnu tiesību aizsardzības likuma 52. panta pirmajā daļā noteikto regresa piedziņas pienākumu.

Saistībā ar prokurora iesniegumu Labklājības ministrija informējusi, ka tā atšķirīgi no prokuratūras interpretē Bērnu tiesības aizsardzības likuma 52. panta pirmo daļu, vienlaikus norādot, ka piekrīt, ka noteiktās situācijās piedziņa regresa kārtībā par valsts sniegto sociālās rehabilitācijas pakalpojumu bērnam, kurš cietis no vardarbības, būtu nosakāma. Ministrija ir apņēmusies organizēt diskusiju ar bērnu tiesību aizsardzības jomas un sociālās rehabilitācijas pakalpojuma speciālistiem par mehānisma izveidi sociālās rehabilitācijas pakalpojuma izmaksu regresa piedziņas kārtībai gadījumos, kad vainīgā persona nav bērna ģimenes loceklis un atzīta par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā ar spēkā stājušos tiesas nolēmumu vai likumā paredzētajos gadījumos ar prokurora priekšrakstu par sodu (administratīvā pārkāpuma lietā – ar kompetentas institūcijas vai amatpersonas spēkā stājušos nolēmumu).

Neskatoties uz pausto nostāju, ka noteiktās situācijās piedziņa regresa kārtībā būtu pieļaujama, Labklājības ministrija iniciējusi grozījumus Bērnu tiesību aizsardzības likuma 52. pantā, lai panta pirmajā daļā vārdu “rehabilitācija” (attiecīgā locījumā) aizstātu ar vārdiem “medicīniskā rehabilitācija” (attiecīgā locījumā), tādējādi pēc būtības vispār atsakoties no regresa piedziņas iespējamības par valsts nodrošinātajiem sociālās rehabilitācijas pasākumiem vardarbības vai nolaidības rezultātā cietušo bērnu ārstēšanai vai rehabilitācijai. Ģenerālprokuratūras ieskatā grozījumi Bērnu tiesību aizsardzības likuma 52. panta pirmajā daļā ir priekšlaicīgi un nepamatoti.

Prokuratūra savu pozīciju 2022. gada nogalē aizstāvēja arī valsts sekretāru sanāksmē, šobrīd likumprojekts “Grozījumi Bērnu tiesību aizsardzības likumā” nodots skatīšanai Saeimas Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisijai, kur prokuratūra uztur izteiktos iebildumus.

Pārbaude pēc Konkurences padomes iesnieguma

Personu un valsts tiesību aizsardzības koordinācijas nodaļas prokurori 2022. gadā ir izskatījuši 126 iesniegumus, uz kuriem sniegtas motivētas atbildes.

Saskaņā ar Prokuratūras likuma 16. panta otrās daļas 1. punktu veikta pārbaude pēc Konkurences padomes iesnieguma “Par zaudējumu atlīdzības pieprasīšanu konkurences tiesību pārkāpuma konstatēšanas gadījumā”. Iesniegumā norādīts uz valsts pārvaldes iestāžu un citu publisko personu bezdarbību attiecībā par zaudējumu piedziņu no komersantiem tajos gadījumos, kad ar spēkā stājušos Konkurences padomes lēmumu konstatēti konkurences tiesību pārkāpumi.

Pārbaudes gaitā 45 publiskām personām un to kapitālsabiedrībām tika pieprasīta informācija par to, vai saistībā ar Konkurences padomes pieņemtajiem lēmumiem tika izvērtēta iespēja un pamats vērsties pret sodītajiem uzņēmumiem ar zaudējumu atlīdzināšanas prasījumu, kā arī lūgts skaidrot iemeslus bezdarbībai. Konstatējot, ka attiecīgās personas bez attaisnojuma nevēršas pret atbildīgajām juridiskajām personām, 7 gadījumos publiskajām personām nosūtīti prokurora iesniegumi Prokuratūras likuma 17. panta kārtībā (Gulbenes novada pašvaldībai, Valmieras novada pašvaldībai, Dienvidkurzemes novada pašvaldībai, Smiltenes tehnikumam, Nodarbinātības valsts aģentūrai, Rīgas austrumu klīniskās universitātes slimnīcai, Ogres rajona slimnīcai).

Reaģējot uz prokurora vēstulēm un iesniegumiem, 1 pašvaldība un 2 kapitālsabiedrības ir noslēgušas izlīgumu ar sodītajiem uzņēmumiem par kopējo summu 15 185,75 EUR; 1 pašvaldība, 3 valsts iestādes un 2 kapitālsabiedrības ir cēlušas prasību Ekonomisko lietu tiesā par zaudējumu atlīdzību par kopējo apmēru 419 000,00 EUR, turklāt vienā no gadījumiem prasība apmierināta un no pārkāpēja piedzīti 52 524,93 EUR (tiesvedība turpinās apelācijas instancē); 1 pašvaldība un 7 kapitālsabiedrības ir vērsušās pret pārkāpējiem ar pretenziju par zaudējumu atlīdzināšanu, pamatojoties uz Konkurences likuma 21. panta trešo daļu (10 % zaudējumu prezumpciju) kopējā apmērā aptuveni 210 000,00 EUR; savukārt 1 speciālā ekonomiskā zona, 3 pašvaldības un 5 kapitālsabiedrības ir apņēmušās veikt zaudējumu izvērtējumu un celt prasību.

Jāatzīmē, ka prokuratūra šīs pārbaudes ietvaros ir veikusi lielu skaidrojošo darbu valsts pārvaldes iestāžu un citu publisko personu amatpersonām par normatīvo aktu piemērošanu konkurences tiesību jomā un prasības celšanas iespējām. Ņemot vērā pārbaudes lielo apjomu, tā vēl joprojām turpinās.

Pārbaude par dabasgāzes publiskā tirgotāja AS “Latvijas Gāze” rīcību

Saskaņā ar Prokuratūras likuma 16. panta otrās daļas 1. punktu veikta pārbaude par dabasgāzes publiskā tirgotāja AS “Latvijas Gāze” rīcības atbilstību Enerģētikas likuma prasībām. Pārbaude tika uzsākta saistībā ar AS “Latvijas Gāze” 2022. gada 18. augustā publiski sniegto informāciju par to, ka tai pieejamais dabasgāzes apjoms Inčukalna pazemes gāzes krātuvē nesasniedz Ministru kabineta noteikumos paredzēto apjomu saistīto lietotāju (mājsaimniecību) apgādei ar gāzi, jo daļa gāzes krājumu rezervēta citiem komersantiem atbilstoši uzņemtajām līgumiskajām saistībām.

Pārbaudē netika konstatēts pamats Prokuratūras likumā paredzēto prokurora reaģēšanas līdzekļu piemērošanai saistībā ar AS “Latvijas Gāze” noslēgtajiem līgumiem par gāzes piegādēm. Tāpat konstatēts, ka pēc pārbaudes uzsākšanas AS “Latvijas Gāze” noslēdza vienošanos, kas mainīja gāzes rezervju īpašuma tiesības attiecībā uz ievērojamu apjomu krājumā esošas gāzes. Līdz ar to AS “Latvijas Gāze” dabasgāzes apjoms Inčukalna pazemes gāzes krātuvē ir pietiekams saistīto lietotāju apgādei ar gāzi 2022./2023. gada sezonā.

Bez tam pārbaudē izvērtēts arī agrīnās brīdināšanas izsludināšanas tiesiskums dabasgāzes apgādē, kas noteikts ar Ministru kabineta 2022. gada 8. marta rīkojumu. No pārbaudes gaitā iegūtās un izvērtētās informācijas izriet, ka agrīnās brīdināšanas izsludināšana dabasgāzes apgādē bija tiesiska un atbilstoša 2017. gada 25. oktobra Eiropas Parlamenta un Padomes regulas Nr. 2017/1938 par gāzes piegādes drošības aizsardzības pasākumiem un ar ko atceļ Regulu (ES) Nr. 994/2010 prasībām.

Pārbaude par AS “Latvijas valsts meži” realizēto ilgtermiņa mežizstrādes līgumu pārveidošanu

Saskaņā ar Prokuratūras likuma 16. panta otrās daļas 1. punktu veikta pārbaude par AS “Latvijas valsts meži” realizēto ilgtermiņa mežizstrādes līgumu pārveidošanu. Pārbaudes ietvaros vērtēta ilgtermiņa mežizstrādes līgumu pārveidošanas procedūra, tās atbilstība valsts kapitālsabiedrības darbības principiem un publisko iepirkumu regulējumam.

Pārbaudē atzīts, ka AS “Latvijas valsts meži” rīcībā, pārveidojot ilgtermiņa mežizstrādes līgumus, ir konstatējamas Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 1. panta 3. punkta un 2. panta un Publisko iepirkumu likuma 8. panta septītās daļas 2. punkta c) apakšpunkta pārkāpuma pazīmes, par ko 2022. gada 28. decembrī AS “Latvijas valsts meži” iesniegts prokurora brīdinājums. Tajā vērsta uzmanība uz ilgtermiņa mežizstrādes līgumu pārveidošanas procedūras izvēles pamatotību un nepieciešamību ievērot uz valsts kapitālsabiedrībām attiecināmo regulējumu par līgumu slēgšanu.

Par pārbaudes gaitā konstatēto informēta Zemkopības ministrija, kurai cita starpā norādīts, ka pārbaudes gaitā identificēto problēmu pamatā ir apstākļi, ka pastāv regulējuma robs attiecībā uz ilgtermiņa mežizstrādes līgumu darbību, jo normatīvajos aktos nav paredzēts speciāls mehānisms, kā AS “Latvijas valsts meži” var mainīt vai grozīt ilgtermiņa mežizstrādes līgumu darbību. Atbilstoši tiesību normām, kas bija spēkā ilgtermiņa mežizstrādes līgumu slēgšanas laikā, valsts īpašumā esošās cirsmas tika nodotas mežizstrādei izsolēs un konkursos. Šobrīd, neesot speciālam regulējumam attiecībā uz ilgtermiņa mežizstrādes līgumu darbību, to grozīšanu un izbeigšanu, AS “Latvijas valsts meži” veic ilgtermiņa mežizstrādes līgumu pārveidošanu tādos veidos, kas rada nevienlīdzīgas attieksmes risku pret citiem tirgus dalībniekiem, un tādējādi neatbilst labas pārvaldības principam. Ģenerālprokuratūras ieskatā šo problēmu ir iespējams novērst, pieņemot tiesisko regulējumu, kas ļautu AS “Latvijas valsts meži” izvairīties no ilgtermiņa mežizstrādes līgumu noteiktajām

neizdevīgajām saistībām un to vietā noslēgt citu veidu darījumus ar ilgtermiņa mežizstrādes līgumu partneriem. Ievērojot minēto, Zemkopības ministrijai kā meža nozares augstākajai iestādei Latvijas Republikā un vienīgajam AS “Latvijas valsts meži” akciju turētājam ierosināts lemt jautājumu par speciāla regulējuma izstrādi, lai atrisinātu ilgtermiņa mežizstrādes līgumu darbības jautājumu, kas būtu izdevīgs AS “Latvijas valsts meži” un valsts budžetam, bet vienlaikus nodrošinātu taisnīgus un caurspīdīgus noteikumus ilgtermiņa mežizstrādes līgumu partneriem un citiem tirgus dalībniekiem. Par pārbaudes gaitā konstatēto informēta arī Valsts kontrole un Konkurences padome.

Pārbaude par zemesgabalu iegādi Bīķernieku kompleksās sporta bāzes attīstības projekta īstenošanai

Saskaņā ar Prokuratūras likuma 16.panta otrās daļas 1. punktu veikta pārbaude par Ministru kabineta 2022. gada 31. augusta lēmumu atļaut Satiksmes ministrijai no privātpersonām pirkt nekustamos īpašumus Sergeja Eizenšteina ielā, Rīgā, Bīķernieku kompleksās sporta bāzes attīstības projekta īstenošanai, šim mērķim paredzot piešķirt līdzekļus 8 192 004,00 EUR apmērā no valsts budžeta programmas 02.00.00 “Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem”. Pārbaudes gaitā netika konstatēts pamats prokurora reaģēšanas līdzekļu piemērošanai.

Vienlaikus Ministru prezidentam, finanšu ministram, satiksmes ministram un valsts kontrolierim tika nosūtīta vēstule, adresātu uzmanību vēršot uz to, ka Sabiedrības vajadzībām nepieciešamā nekustamā īpašuma atsavināšanas likuma piemērošana pieļaujama, ja nav citu līdzekļu paredzētā mērķa sasniegšanai. Pārbaudes gaitā netika gūta pārliecība, ka valsts akciju sabiedrība “Ceļu satiksmes drošības direkcija” ir veikusi visas iespējamās un nepieciešamās darbības, lai patstāvīgi vienotos ar zemesgabalu īpašniekiem par nekustamo īpašumu iegādi par saviem līdzekļiem, tādējādi arī nepastarpināti atrisinot dalītā īpašuma jautājumu. Ievērojot minēto, ģenerālprokurors lūdza turpmāk izvērtēt, vai visos gadījumos, kad īpašuma atsavināšana ir nepieciešama valsts kapitālsabiedrības funkciju nodrošināšanai, ir piemērojams Sabiedrības vajadzībām nepieciešamā nekustamā īpašuma atsavināšanas likums.

Izdevumus, kas saistīti ar nekustamo īpašumu pirkšanu un īpašuma tiesību nostiprināšanu zemesgrāmatā, paredzēts segt no valsts budžeta programmas 02.00.00 “Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem”, nevis izmantojot ierasto budžeta procesu. Ievērojot Valsts kontroles likuma 2. panta otro daļu, ģenerālprokurors rosināja Valsts kontrolei izvērtēt valsts budžeta līdzekļu izlietošanas lietderību un paredzēto kompensējošo pasākumu atbilstību labas budžeta pārvaldības principam.

Ar Ministru kabineta 2023. gada 17. janvāra rīkojumu Nr. 32 Ministru kabineta 2022. gada 31. augusta rīkojums Nr. 578 “Par nekustamo īpašumu Sergeja Eizenšteina ielā, Rīgā, pirkšanu Bīķernieku kompleksās sporta bāzes attīstības projekta īstenošanai” atzīts par spēku zaudējušu.

Pārbaude par Mārupes novada būvvaldes rīcību

Veikta prokurora pārbaude saistībā ar Dabas aizsardzības pārvaldes iesniegumu par nelikumīgu Mārupes novada būvvaldes rīcību, pieļaujot jaunas daudzdzīvokļu ēkas būvniecību aizsargājamām dabas teritorijām pielīdzināmā teritorijā Kantora ielā 115/117, Mārupē. Lieta izraisījusi lielu sabiedrisko rezonansi, par to vairākkārt sniegta informācija masu informācijas līdzekļiem. Pārbaudes rezultātā būvvaldei iesniegts prokurora iesniegums ar prasību novērst nelikumīgo rīcību. Iesniegumā norādītās prasības būvvalde neizpildīja, līdz ar ko prokurors vērsās ar pieteikumu Administratīvajā rajona tiesā, lūdzot atcelt izsniegtās būvatļaujas un atjaunot sākotnējo stāvokli objektā (lieta Nr. A420188422). Šobrīd notiek tiesvedība administratīvajā lietā. Saistībā ar notikušo prokurors uzsācis arī kriminālprocesu par noziedzīgiem nodarījumiem pret dabas vidi un valsts institūciju dienestā. Pārbaudes lieta vērtējama kā sarežģīta un apjomīga.

Pārbaude par Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta rīcību

Izskatot personas iesniegumu, konstatēts, ka Rīgas domes Pilsētas attīstības departaments noraidījis personas iesniegumu par administratīvā pārkāpuma procesa uzsākšanu saistībā ar juridiskās personas rīcību par Būvniecības likuma prasību neievērošanu. Iesniegumā persona norādīja, ka nekustamajā īpašumā Rīgā bruģa seguma izbūves darbus veikusi juridiskā persona bez reģistrācijas būvkomersantu reģistrā un bez būvniecības obligātās civiltiesiskās apdrošināšanas. Rīgas domes Pilsētas attīstības departaments atbildē iesniedzējai norādīja, ka jautājums par administratīvā pārkāpuma procesa uzsākšanu ir Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta ekskluzīvās tiesības un nevienai personai nav tiesību norādīt, kā Rīgas domes Pilsētas attīstības departamentam būtu jārīkojas.

Pārbaudes gaitā tika noskaidrots, ka Rīgas domes Pilsētas attīstības departaments nav ievērojis Administratīvās atbildības likuma 117. panta prasības attiecībā uz lēmuma pieņemšanu par personas iesniegumu, kas satur informāciju par iespējamu administratīvo pārkāpumu, tāpēc prokurors, pamatojoties uz Prokuratūras likuma 20. pantu, nosūtīja Rīgas domes Pilsētas attīstības departamentam prokurora iesniegumu, kurā tika lūgts pieņemt lēmumu atbilstoši Administratīvās atbildības likuma 117. un 121. panta prasībām, jo personas iesniegumā norādīta informācija, kas satur informāciju par iespējamu administratīvo pārkāpumu.

2022. gada 22. decembrī Rīgas domes Pilsētas attīstības departaments prokurora iesniegumu apmierinājis un pieņēmis lēmumu par atteikšanos uzsākt administratīvā pārkāpuma procesu. Lēmumā norādīts, ka, apsekojot īpašumu, būvinspektors nav konstatējis pārkāpumus, par kuru būtu paredzēta atbildība Būvniecības likuma 30. pantā.

Pārbaude pēc tādas personas iesnieguma, kura nevar sevi pilnvērtīgi aizsargāt

Veikta Prokuratūras likuma 16. panta otrās daļas 2. punktā paredzētā pārbaude pēc tādas personas iesnieguma, kura nevar sevi pilnvērtīgi aizsargāt, par tās tiesību aizskārumu sakarā ar prettiesisku izlikšanu no dzīvesvietas. Konstatēts, ka persona patvaļīgi izlikta no dzīvokļa, kur tai bija tiesības atrasties sakarā ar līgumā ietvertu personālservitūtu. Izmantojot faktu, ka personālservitūts (dzīvokļa tiesība) nebija ierakstīts zemesgrāmatā, jaunais dzīvokļa īpašnieks patvaļīgi izlika personu no dzīvokļa, nomainot tam ārdurvju atslēgas. Uzsākts kriminālprocess, kurā turpinās izmeklēšana.

Piedalīšanās tiesvedībā

2022. gadā tiesā, pamatojoties uz Biedrību un nodibinājumu likuma 57. panta pirmās daļas 1. punktu (biedrības darbība ir pretrunā ar likumiem), iesniegti 9 pieteikumi tiesā par biedrības darbības izbeigšanu: 8 gadījumos pieteikums iesniegts, jo biedrība pretēji Biedrību un nodibinājumu likuma 5. pantā noteiktajam neatrodas un nav sasniedzama tās juridiskajā adresē, bet 1 gadījumā – pretēji Biedrību un nodibinājumu likuma 6. panta piektajā un sestajā daļā noteiktajam aizliegumam biedrības nosaukumā ir ietvertas maldinošas ziņas par biedrības darbības mērķi, darbības veidu un tiesisko formu, kā arī maldinošas ziņas par to, ka biedrība vai nodibinājums ir apveltīts ar publisku varu.

Savukārt, pamatojoties uz Biedrību un nodibinājumu likuma 57.³ panta otro daļu, tiesā iesniegts 1 pieteikums par biedrības darbības izbeigšanu, jo biedrības darbība pārkāpj Biedrību un nodibinājumu likuma 10. panta 1.¹ daļā minēto aizliegumu sludināt komunisma ideoloģiju, propagandēt karu.

9 gadījumos pirms pieteikuma iesniegšanas tiesā ir piemēroti prokurora reaģēšanas līdzekļi (brīdinājums, iesniegums), aicinot pārkāpumu novērst, taču nevienā gadījumā pārkāpums nav ticis novērsts.

2022. gadā tiesā ir izskatīti un apmierināti 4 pieteikumi par biedrības darbības izbeigšanu, 1 gadījumā tiesvedība izbeigta, jo biedrība pēc savas iniciatīvas uzsākusi likvidācijas procesu.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 90. panta trešajai daļai Zemgales rajona tiesa pieaicinājusi prokuroru civillietas izskatīšanā atzinuma sniegšanai personas prasībā par dāvinājuma līguma atlīdzības nozīmē atsaukšanu. Prasība celta par dāvinājuma līguma, ar kuru atbildētājam uzdāvināts nekustamais īpašums, atsaukšanu personas rupjas nepateicības dēļ. Atbildētājs civillietā prasību atzina pilnībā. Konstatēts, ka atbildētājam pasludināts fiziskās personas maksātnespējas process.

Civillietā sniegti divi atzinumi par izlīguma civillietā apstiprināšanu un prasības būtību. Atzinumos sniegts viedoklis par pušu lūguma par izlīguma civillietā apstiprināšanas noraidīšanu un par prasības par dāvinājuma līguma atsaukšanu noraidīšanu. Prokurora atzinumā, lūdzot noraidīt izlīguma apstiprināšanu un prasību, norādīts, ka atbildētāja rīcība, atzīstot prasību un lūdzot apstiprināt izlīgumu, vērsta uz to, lai izvairītos no maksātnespējas procesā paredzēto saistību izpildes.

Ar Zemgales rajona tiesas lēmumu atteikts apstiprināt pušu noslēgto izlīgumu. Savukārt personas prasība par dāvinājuma līguma atsaukšanu nozīmēta izskatīšanai uz 2023. gada februāri.

2021. gadā Personu un valsts tiesību aizsardzības koordinācijas nodaļas prokurors cēla prasību tiesā personas ar garīga rakstura veselības traucējumiem interesēs, lūdzot atzīt par spēkā neesošu no noslēgšanas brīža 2004. gadā starp personas aizgādni un personu noslēgto aizdevuma līgumu, kā arī dzēst Rīgas pilsētas zemesgrāmatas nodaļā ierakstīto atzīmi par 216 563,94 EUR piedziņu par labu personas aizgādnim. 2022. gadā trīs tiesas sēdēs lieta tika izskatīta pēc būtības un ar Rīgas pilsētas tiesas 2023. gada 6. janvāra spriedumu celtā prasība apmierināta. Spriedums nav stājies spēkā.

Saskaņā ar Kriminālprocesā un administratīvo pārkāpumu lietvedībā nodarītā kaitējuma atlīdzināšanas likuma 23. pantu lēmējinstādes lēmumu var pārsūdzēt tiesā Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā. No 2022. gadā pieņemtā 31 lēmuma tiesā pārsūdzēti 8 lēmumi jeb 26 %. Personu un valsts tiesību aizsardzības koordinācijas nodaļas prokurori lēmumos pausto pozīciju aktīvi aizstāv tiesā visās instancēs. 2022. gadā Administratīvajai tiesai sniegti 6 paskaidrojumi, iesniegta 1 apelācijas un 1 kasācijas sūdzība. Tāpat 2022. gadā turpinājās tiesvedības 10 administratīvajās lietās saistībā ar iepriekšējos gados pieņemtajiem lēmumiem, kā arī noslēgusies pēdējā tiesvedība civillietā par morālā kaitējuma piedziņu, kurās prokuratūra ir atbildētāja saskaņā ar Civillikuma 1635. pantu.

Nr.	Krimināllietas Nr., prasījums	Prokurora lēmums, tā pamatojums	Administratīvās lietas Nr., tiesas nolēmums
1.	Nr. 11088268416 Nemantiskā kaitējuma atlīdzināšana saistībā ar apcietinājumā pavadītu vienu mēnesi	14.01.2022. Atteikts, jo nokavēts iesnieguma iesniegšanas termiņš	Nav pārsūdzēts
2.	Nr. 12030001118 Zaudējumu 202 519,63 EUR apmērā atlīdzināšana par kriminālprocesa ietvaros neiegūtu kaitējuma kompensāciju lietas novilcināšanas dēļ	14.01.2022. Atteikts, jo nav konstatēta cēloņsakarība starp iestādes prettiesisku rīcību un kaitējumu	Nav pārsūdzēts
3.	Nr. 11840000518	31.01.2022. Daļēji apmierināts.	Nav pārsūdzēts

	Nemantiskā kaitējuma atlīdzināšana 2000 EUR apmērā par fiziska spēka pielietošanu aizturēšanas laikā, nepamatotu turēšanu aizdomās, tai skaitā 416,00 EUR saistībā ar aizturēšanā un apcietinājumā pavadītām 13 dienām	Atlīdzināts nemantiskais kaitējums 416,00 EUR saistība ar brīvības ierobežošanu (13 dienas) un 400,00 EUR par pārējo kriminālprocesā nodarīto nemantisko kaitējumu	
4.	Nr. 11840000317 Nemantiskā kaitējuma par goda un cieņas aizskārumu un veselības traucējumu atlīdzināšana 40 000,00 EUR apmērā	22.02.2022. Atteikts, jo nokavēts iesnieguma iesniegšanas termiņš	Nav pārsūdzēts
5.	Nr. 15830009816 Zaudējumu saistībā ar advokāta sniegto juridisko palīdzību 500 EUR apmērā atlīdzināšana un nemantiskā kaitējuma atlīdzināšana saistībā ar goda un cieņas aizskārumu, privātās dzīves un ģimenes noslēpuma atklāšanu	02.03.2022. Atteikts, jo nokavēts iesnieguma iesniegšanas termiņš	Nav pārsūdzēts
6.	Nr. 11817001820 Nemantiskā kaitējuma 1835,00 EUR apmērā atlīdzināšana saistībā ar nepamatotu brīvības ierobežošanu un zaudējumu 9 112,50 EUR apmērā par atrauto peļņu atlīdzināšana	04.03.2022. Daļēji apmierināts. Atlīdzināts nemantiskais kaitējums 2080,00 EUR par brīvības ierobežošanu (65 dienas)	Nav pārsūdzēts
7.	Nr. 12812000517 Rakstveida atvainošanās sniegšana un informācijas par kriminālprocesa izbeigšanu publicēšana prokuratūras tīmekļvietnē	14.03.2022. Daļēji apmierināts. Sniegta atvainošanās par aizturēšanu	Nav pārsūdzēts
8.	Nr. 16870003218 Zaudējumi 8271,00 USD, kas neatgriezeniski sabojāti ekspertīzes laikā	09.05.2022. Atteikts. Nav konstatēts tiesiskais pamats kaitējuma atlīdzināšanai, jautājums lemjams Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likumā noteiktajā kārtībā	Nav pārsūdzēts
9.	Nr. 15830007916 Nesaņemtās darba samaksas, slimības naudas, atvaļinājuma naudas un	10.05.2022. Atteikts, jo nav konstatēts kaitējuma atlīdzināšanas pamats	Nav pārsūdzēts

	pabalsta, kompensācijas par neizmantoto atvaļinājumu, kā arī nemantiskā kaitējuma atlīdzināšana saistībā ar atstādināšanu no amata	(lēmums par kriminālprocesa izbeigšanu ir atcelts)	
10.	Nr. 11095085018 Zaudējumu 5656,00 EUR atlīdzināšana saistībā ar kriminālprocesā neiegūto kaitējuma kompensāciju procesa virzītāja pieļautās novilcināšanas dēļ	19.05.2022. Atteikts, jo nav konstatēta cēloņsakarība starp iestādes prettiesisko rīcību un kaitējumu	A420221622. 19.01.2023. lieta izskatīta, spriedums tiks pasludināts 06.02.2023.
11.	Nr. 11860003920 Nemantiskā kaitējuma 20 000,00 EUR apmērā atlīdzināšana saistībā ar nepamatotu brīvības ierobežošanu un reputācijas graušānu	26.05.2022. Daļēji apmierināts. Atlīdzināts nemantiskais kaitējums 64,00 EUR par brīvības ierobežošanu (2 dienas) un sniegta atvairošanās	Nav pārsūdzēts
12.	Nr. 11860003719 Zaudējumu saistībā ar juridisko palīdzību 2336,08 EUR un nesaņemto darba algu 798,96 EUR atlīdzināšana un nemantiskā kaitējuma 10 000,00 EUR atlīdzināšana saistībā ar goda un cieņas aizskārums	08.06.2022. Daļēji apmierināts. Atlīdzināti izdevumi par juridisko palīdzību 265,29 EUR un pievienotās vērtības nodokli 55,71 EUR; atlīdzināta nesaņemtā darba alga 921,21 EUR (kopā 1122,14 EUR. t. sk. ieturēts IIN 199,74 EUR, veiktas sociālās apdrošināšanas iemaksas darba ņēmēja daļā 123,44 EUR) par atstādināšanas no amata laiku, kā arī veiktas darba devēja sociālās apdrošināšanas iemaksas 270,32 EUR; kompensēts nemantiskais kaitējums 32,00 EUR par brīvības ierobežošanu	A420230822. Ar 29.11.2022. Administratīvās rajona tiesas (Rēzeknē) spriedumu pieteikums noraidīts, pieteicējs iesniedzis apelācijas sūdzību
13.	Nr. 11860003719 Zaudējumu saistībā ar juridisko palīdzību 1700,00 EUR, nesaņemto darba algu 294,08 EUR un transporta izdevumiem 48,60 EUR atlīdzināšana un nemantiskā kaitējuma 10 000,00 EUR atlīdzināšana saistībā ar goda un cieņas aizskārums	09.06.2022. Daļēji apmierināts. Atlīdzināts nemantiskais kaitējums 32,00 EUR par brīvības ierobežošanu (1 diena); atlīdzināti zaudējumi saistībā ar nesaņemto darba samaksu 339,07 EUR (kopā 374,46 EUR, t.sk. ieturēts IIN 39,19 EUR un veiktas sociālās apdrošināšanas iemaksas darba ņēmēja daļā 41,19 EUR) par atstādināšanas no amata laiku, kā arī veiktas darba devēja sociālās apdrošināšanas iemaksas 90,21 EUR un izdienas	Nav pārsūdzēts

		stāžā ieskaitīts atstādināšanas no amata laiks; atlīdzināti izdevumi par juridisko palīdzību 170,22 EUR	
14.	Nr. 11320047119 Zaudējumu 8064,00 EUR atlīdzināšana saistībā ar kriminālprocesa prettiesisku novilcināšanu un nespēju iegūt kaitējuma kompensāciju par noziedzīga nodarījuma rezultātā radīto kaitējumu kriminālprocesa izbeigšanas dēļ	14.06.2022. Atteikts, jo nav konstatēta cēloņsakarība starp iestādes prettiesisko rīcību un kaitējumu	A420262622. Lieta izskatīta, spriedums tiks pasludināts 10.02.2023.
15.	Nr. 118600001021 Kompensācija 494,60 EUR par neizmantoto atvaļinājumu, atalgojuma starpības 351,00 EUR un izdevumu par juridisko palīdzību 1000,00 EUR atlīdzināšana, kā arī nemantiskā kaitējuma atlīdzināšana 6415,80 EUR par nepamatotu brīvības ierobežošanu un goda un cieņas aizskārumu.	27.06.2022. Daļēji apmierināts. Atlīdzināti 88,73 EUR par juridisko palīdzību; atlīdzināti 368,31 EUR par neizmantoto atvaļinājumu (10 k. d., kopā 494,60 EUR, t. sk. ieturēts IIN 88,53 EUR un veiktas sociālās apdrošināšanas iemaksas darba ņēmēja daļā 51,93 EUR), kā arī veiktas darba devēja sociālās apdrošināšanas iemaksas 116,68 EUR; atlīdzināta nesaņemtā atalgojuma starpība 229,18 EUR (kopā 280,43 EUR, t. sk. ieturēts IIN 50,19 EUR un veiktas sociālās apdrošināšanas iemaksas darba ņēmēja daļā 29,48 EUR), kā arī veiktas sociālās apdrošināšanas iemaksas darba devēja daļā 66,15 EUR); atlīdzināts nemantiskais kaitējums 64,00 EUR par brīvības ierobežošanu (2 dienas), kā arī sniegta atvairošanās saistībā ar iesniedzēja nepamatotu turēšanu aizdomās un nepamatotu drošības līdzekļu piemērošanu	Nav pārsūdzēts
16.	Nr. 11410061210 Kaitējuma atlīdzība par apcietinājumā pavadīto laiku	08.07.2022. Atteikts, jo nokavēts iesnieguma iesniegšanas termiņš	Nav pārsūdzēts
17.	Nr. 11221087921 Kaitējuma atlīdzība par 2 mēnešus apcietinājumā pavadīto laiku	11.07.2022. Atteikts, jo kriminālprocess izbeigts uz nereabilitējošiem pamatiem	Nav pārsūdzēts
18.	Nr. 11352047318	18.07.2022. Atteikts, jo lēmums par	Nav pārsūdzēts

	Kaitējuma atlīdzināšana par apcietinājumā pavadīto laiku	kriminālprocesa izbeigšanu ir atcelts	
19.	Nr. 11816006119 Izdevumu par juridisko palīdzību 330,00 EUR atlīdzināšana un nemantiskā kaitējuma 7000,00 EUR atlīdzināšana	27.07.2022. Daļēji apmierināts. Atlīdzināti 64,00 EUR par brīvības ierobežošanu (2 dienas), kā arī atlīdzināti 153,40 EUR par saņemto juridisko palīdzību	A420251122. 29.08.2022. pieteikums pieņemts un ierosināta lieta
20.	Nr. 11096268416 Nemantiskā kaitējuma 5000,00 EUR atlīdzināšana, kā arī zaudējumu atlīdzināšana 318,98 EUR par nesaņemto darba algu, 114,83 EUR par likumiskajiem nokavējuma procentiem un 748,16 EUR par parāda saistībām.	04.08.2022. Atteikts, jo nav konstatēta cēloņsakarība starp iestādes prettiesisko rīcību un kaitējumu	A420274422. 12.10.2022. pieteikums pieņemts un ierosināta lieta
21.	Nr. 13800024321 Nemantiskā kaitējuma 2000,00 EUR atlīdzināšana	31.08.2022. Atteikts, jo nav konstatēts kaitējuma atlīdzināšanas pamats (lēmums par kriminālprocesa izbeigšanu atcelts)	Nav pārsūdzēts
22.	Nr. 12030001118 Zaudējumu 216 671,10 EUR atlīdzināšana saistībā ar kriminālprocesa prettiesisku novilcināšanu un nespēju iegūt kaitējuma kompensāciju	31.08.2022. Atteikts, jo nav konstatēta cēloņsakarība starp iestādes prettiesisko rīcību un kaitējumu	A420278622. 25.10.2022. pieteikums pieņemts un ierosināta lieta
23.	Nr. 11151000122 Izdevumu 400,00 EUR atlīdzināšana saistībā ar aizstāvja sniegto juridisko palīdzību, kā arī nemantiskā kaitējuma 1000,00 EUR atlīdzināšana	13.09.2022. Daļēji apmierināts. Atlīdzināti 152,49 EUR par juridisko palīdzību; atlīdzināts nemantiskais kaitējums 64,00 EUR par brīvības ierobežošanu (2 dienas)	Nav pārsūdzēts
24.	Nr. 11130040321 Zaudējumi 403,00 EUR saistībā ar lietiskā pierādījuma – automašīnas – nepienācīgu glabāšanu	11.10.2022. Atteikts. Iesniegums skatāms saskaņā ar Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likumu.	Nav pārsūdzēts
25.	Nr. 11816012019 Kaitējuma 1 558 607,35 EUR atlīdzināšana saistībā ar finanšu instrumentu arestu, t.sk. izdevumu par juridisko palīdzību un notariālajiem pakalpojumiem 26 429,31 EUR, un nemantiskā kaitējuma	08.11.2022. Daļēji apmierināts. Atlīdzināti izdevumi par juridisko palīdzību 720,00 EUR apmērā; konstatēts, ka process par noziedzīgi iegūtu mantu izbeigts	A420111523 06.01.2023. pieteikums pieņemts un ierosināta lieta

	10 000,00 EUR atlīdzināšana		
26.	Nr.11353047320 Izdevumu par advokāta palīdzību un starptautiskiem pakalpojumiem, kā arī nemantiskā kaitējuma atlīdzināšana	11.11.2022. Atteikts, jo nokavēts iesnieguma iesniegšanas termiņš	Nav pārsūdzēts
27.	Nr. 11352054520 Izdevumu par advokāta palīdzību un starptautiskiem pakalpojumiem, kā arī nemantiskā kaitējuma atlīdzināšana	11.11.2022. Atteikts, jo nav konstatēts kaitējuma atlīdzināšanas pamats	Nav pārsūdzēts
28.	Nr. 11810008209 Zaudējumu 42 881,08 EUR, tai skaitā 3414,88 EUR par saņemto darba algu, 284,57 EUR par mobilo telefonu, 32,71 EUR par priekšapmaksas kartēm, 5000,00 EUR par līzings maksājumiem, kā arī nemantiskā kaitējuma 71 143,58 EUR atlīdzināšana	14.11.2022. Daļēji apmierināts. Atlīdzināti 2464,00 EUR par brīvības ierobežošanu (77 dienas)	Nav pārsūdzēts
29.	Nr. 11370007322 Nemantiskā kaitējuma atlīdzināšana saistībā ar brīvības ierobežošanu	25.11.2022. Atteikts, jo nav konstatēts kaitējuma atlīdzināšanas pamats (kriminālprocess izbeigts uz nereabilitējoša pamata)	Nav pārsūdzēts
30.	Nr. 1120012222 Nemantiskā kaitējuma atlīdzināšana 16,00 EUR saistībā ar aizturēšanu un 1000,00 EUR par morālo aizskārumu	05.12.2022. Atteikts, jo nav konstatēts kaitējuma atlīdzināšanas pamats (lēmums par kriminālprocesa izbeigšanu atcelts)	Nav pārsūdzēts
31.	Nr. 11519000220 Kaitējuma 89 677,16 EUR atlīdzināšana, t. sk. 71 697,21 EUR par neiegūto peļņu, 8 013,66 EUR par sabojāto vai neatgriezto preču vērtību, 4205,81 EUR par izmaksām saistībā ar veikala likvidāciju, 5000,00 EUR par nemantisko kaitējumu, 760,48 EUR par advokāta palīdzību, rakstveida atvainošanās	13.12.2022. Atteikts, jo nav konstatēts kaitējuma atlīdzināšanas pamats (Valsts policijas prettiesiska rīcība)	17.01.2023. pieteikums pieņemts, ierosināta lieta

Aktīvās tiesvedības saistībā ar iepriekšējos gados pieņemtajiem lēmumiem par kaitējuma atlīdzināšanu saskaņā ar Kriminālprocesā un administratīvo pārkāpumu lietvedībā nodarītā kaitējuma atlīdzināšanas likumu.

Nr.	Kriminālprocesa Nr.	Pieņemtais lēmums	Administratīvās lietas Nr., virzība
1.	Nr. 11096111311 Nemantiskais kaitējums 10 000,00 EUR, zaudējumi 1247,09 EUR	Atteikts, jo nav konstatēts būtisks tiesību aizskārumš, nav pierādīti zaudējumi	A420273619. 14.10.2020. pirmās instances tiesas lēmums par tiesvedības izbeigšanu (nav kompetentas institūcijas vai amatpersonas nolēmuma, ar kuru konstatēta prettiesiska rīcība); 10.12.2021. Senāta lēmums atcelt zemākas instances lēmumu daļā un jautājumu nodot jaunai izskatīšanai pirmās instances tiesā; 04.11.2022. pirmās instances tiesas spriedums par pieteikuma noraidīšanu; pieteicējs iesniedza apelācijas sūdzību, lietas izskatīšana nozīmēta rakstveida procesā 07.09.2023.
2.	Nr. 15830015116 Nemantiskais kaitējums 4000,00 EUR, zaudējumi 200,00 EUR	Daļēji apmierināts (sniegta atvainošānās), atteikts daļā par zaudējumiem, jo nav pierādījumu	A420262818. 05.04.2019. pirmās instances tiesas spriedums par pieteikuma noraidīšanu; 09.12.2019. apelācijas instances tiesas spriedums par pieteikuma apmierināšanu daļā (atlīdzināts nemantiskais kaitējums 200,00 EUR un zaudējumi 200,00 EUR); prokurore un ieteicējs iesniedza kasācijas sūdzības; 31.08.2022. Senāta spriedums par apelācijas instances tiesas sprieduma atcelšanu un lietas nodošanai izskatīšanai tai pašai tiesai
3.	Nr. 11840000518 Nemantiskais kaitējums 56,00 EUR, materiālie zaudējumi par advokāta pakalpojumiem 530,00 EUR	Apmierināts daļēji (atlīdzināts par nepamatotu brīvības ierobežošanu 56,00 EUR un juridisko palīdzību 193,99 EUR)	A420249220. 30.08.2021. pirmās instances tiesas spriedums par pieteikuma apmierināšanu daļā (uzlikts par pienākumu atlīdzināt zaudējumus 158,50 EUR); prokurors iesniedza apelācijas sūdzību; 18.05.2022. apelācijas instances tiesas spriedums par pieteikuma

			apmierināšanu (uzlikts par pienākumu atlīdzināt zaudējumus 158,50 EUR); spriedums stājies spēkā 21.06.2022.
4.	Nr. 1120028018 Nemantiskais kaitējums 5000,00 EUR	Apmierināts daļēji (atlīdzināts par nepamatotu brīvības ierobežošanu 28,00 EUR)	A420121321. 17.11.2021. pirmās instances tiesas spriedums par pieteikuma noraidīšanu; 30.05.2022.apelācijas instances tiesas spriedums par pieteikuma noraidīšanu; 27.07.2022. Senāta lēmums par atteikšanos ierosināt kasācijas tiesvedību
5.	Nr. 11331064918 Nemantiskais kaitējums 3000,00 EUR, zaudējumi 1089,00 EUR	Apmierināts daļēji (nolemts atlīdzināt zaudējumus 27,23 EUR)	A420171519. 12.08.2019. pirmās instances tiesas spriedums par pieteikuma noraidīšanu; pieteicēja spriedumu pārsūdzēja; 21.01.2021. apelācijas instances tiesas spriedums par pieteikuma daļēju apmierināšanu (uzlikts par pienākumu atlīdzināt nemantisko kaitējumu 1500,00 EUR); prokurors iesniedza kasācijas sūdzību; 21.04.2022. Senāta spriedums, ar kuru apelācijas instances tiesas spriedums atstāts negrozīts
6.	Nr. 15830019714 Zaudējums 257 000,00 EUR (konfiscēti noziedzīgi iegūti līdzekļi), nemantiskais kaitējums 10 000,00 EUR	Atteikts, jo atcelts lēmums par kriminālprocesa izbeigšanu	A420250820. 24.01.2022. lēmums par tiesvedības izbeigšanu, jo pieteicēja atteikusies no pieteikuma (stājies spēkā 10.02.2022.)
7.	Nr. 12040001310 Zaudējumi 19 745,71 EUR, nemantiskais kaitējums 20000,00 EUR	Atteikts atlīdzināt	A420181021 24.11.2022. pirmās instances tiesā pieteikums noraidīts; pieteicēja iesniedza apelācijas sūdzību; 09.06.2022. apelācijas instances tiesa pieteikumu noraidīja; pieteicēja iesniedza kasācijas sūdzību; 07.11.2022. ierosināta kasācijas tiesvedība, nav nozīmēta izskatīšanai

8.	Nr. 11904004320 Zaudējumi 6 % no iesaldētās summas – 16793,76 EUR	Atteikts atlīdzināt	A420219521, 29.11.2022. pirmās instances tiesa nosprieda pieteikumu apmierināt daļēji, par naudas vērtības kritumu, piemērojot inflācijas koeficientu, atlīdzināt mantisko zaudējumu 737,63 EUR + valsts nodevu 30,00 EUR; gan pieteicējs, gan prokuratūra iesniedza apelācijas sūdzības
9.	Nr. 11092065920 Nemantiskais kaitējums par brīvības ierobežošanu – 1680,00 EUR	Apmierināts daļēji – atlīdzināts nemantiskais kaitējums 300,00 EUR	A420279621 31.05.2022. pirmās instances tiesa nosprieda pieteikumu apmierināt daļēji (uzlikts par pienākumu atlīdzināt nemantisko kaitējumu 628,00 EUR); spriedums stājies spēkā
10.	Nr. 11261131115 Atvainošanās, morālā kaitējuma kompensācija – 3000,00 EUR	Apmierināts daļēji – sniegta atvainošanās	A420255921 15.06.2022. pirmās instances tiesa nosprieda pieteikumu apmierināt daļēji – atlīdzināt nemantisko kaitējumu 1500,00 EUR + valsts nodevu 30,00 EUR; spriedums stājies spēkā

Civillietas, kurās prokuratūra ir atbildētāja saskaņā ar Civillikuma 1635. pantu

Nr.	Civillietas Nr.	Prokurora pozīcija	Tiesas nolēmumi
1.	Nr. 11840000518	tiesvedība izbeidzama	<u>C30373421.</u> 18.03.2022. pirmās instances tiesas spriedums par prasības noraidīšanu; iesniegta apelācijas sūdzība; 03.10.2022. apelācijas instances tiesas lēmums par tiesvedības izbeigšanu (lieta nav pakļauta izskatīšanai tiesā); iesniegta blakus sūdzība; 07.11.2022. Senāta lēmums par atteikšanos pieņemt blakus sūdzību

Personu un valsts tiesību aizsardzības koordinācijas nodaļas prokurori ir iesaistīti arī dažādu papildu pienākumu veikšanā. Nodaļas prokurori ir nodrošinājuši 5 Latvijas Universitātes Juridiskās fakultātes profesionālā maģistra studiju programmas “Tiesību zinātne” pirmā semestra studentu un vienas Lietuvas Republikas Utenas Lietišķo zinātņu universitātes profesionālā bakalaura studiju programmas “Tiesību zinātne” studentes prakses vadīšanu prokuratūrā.

Personu un valsts tiesību aizsardzības koordinācijas nodaļas virsprokurore un prokurore bija iesaistītas Prokuroru atestācijas komisijas darbā līdzpriekšsēdētājas un sekretāres amatos, cita prokurore bija iesaistīta Prokuroru kvalifikācijas komisijas darbā, veica sekretāres pienākumus un lasīja lekcijas prokurora amata kandidātiem “Prokurors personu un valsts tiesību aizsardzībā”.

Tāpat nodaļas prokurore piedalījies krīžu un konsultāciju centra “Skalbes” organizētajā seminārā “Eiropas dienas noziegumos cietušajiem 2022” ar prezentāciju “Personas tiesības uz kaitējuma atlīdzinājumu Kriminālprocesā un administratīvo pārkāpumu lietvedībā nodarītā kaitējuma atlīdzināšanas likuma izpratnē”.

Pildot koordinējošā prokurora funkcijas, 2022. gadā tika apzināti un apkopoti problēmjautājumi un nolūkā veidot vienveidīgu praksi iesniegumu izskatīšanā personu un valsts tiesību aizsardzības jomā Personu un valsts tiesību aizsardzības koordinācijas nodaļa sadarbībā ar Pirmstiesas kriminālprocesa un tiesvedības nodaļu organizēja tiešsaistes mācību pasākumu, kurā prokuroriem novadītas mācības par iesniegumu izskatīšanu personu un valsts tiesību aizsardzības jomā, kā arī izstrādāts un prokuratūras iekšējā tīmekļvietnē ievietots metodiskais materiāls “Iesniegumu izskatīšana personu un valsts tiesību aizsardzības jomā”. Tāpat, realizējot koordinējošo prokuroru funkcijas, visiem prokuroriem novadītas apmācības “Adopcijas lietu praktiskās problēmas prokurora kompetences ietvaros”.

Saistībā ar Personu un valsts tiesību aizsardzības koordinācijas nodaļas kompetencē esošo jautājumu izskatīšanu prokurori piedalījušies arī Saeimas komisiju sēdēs. Prokurors piedalījās Mandātu, ētikas un iesniegumu komisijas sēdē, kas izskatīja Latvijas pilsoņu kolektīvo iesniegumu “Par vienotu sabiedrību bez Latvijas Krievu savienības”.

Tāpat tika sagatavots atzinuma projekts Saeimas Aizsardzības, iekšlietu un korupcijas novēršanas komisijai saistībā ar Tieslietu ministrijas otrajam lasījumam sagatavotajiem priekšlikumiem likumprojektam “Grozījumi Politisko partiju likumā” (Nr. 1431/Lp13). Ģenerālprokuratūra likumprojektu konceptuāli atbalstīja, vienlaikus vēršot uzmanību uz atsevišķām nepilnībām, un piedalījās komisijas sēdē pie jautājuma izskatīšanas.

Personu un valsts tiesību aizsardzības koordinācijas nodaļas prokurore Tieslietu ministrijas pastāvīgās Civilprocesa likuma darba grupas ietvaros piedalījās divās Saeimas Juridiskās komisijas sēdēs, kurās lemts jautājums par likumprojektu “Grozījumi Civilprocesa likumā” un likumprojektu “Grozījumi likumā “Par nekustamā īpašuma ierakstīšanu zemesgrāmatā””, ar kuru ierosināts ieviest regulējumu, kas ļaus zemes īpašniekiem vienkāršā tiesvedības procesā apvienot vienotā īpašumā uz savas zemes atrodošās ēkas (būves) ar nenoskaidrotu piederību.

Atbalsta sniegšana kriminālprocesos civiltiesisko jautājumu jomā

2022. gadā Personu un valsts tiesību aizsardzības nodaļas prokurori snieguši atbalstu turpmāk minētajos kriminālprocesos:

- ✓ sniegts atbalsts Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta Korupcijas apkarošanas koordinācijas nodaļas prokuroram kriminālprocesā – sagatavota informācija par nekustamajiem īpašumiem, par personu atzīšanu par aizskartās mantas īpašniekiem, prokurore piedalījies arī četrās tiesas sēdēs;
- ✓ sniegtas konsultācijas izmeklētājam un Austrumzemgales prokuratūras prokurorei kriminālprocesā, skaidrojot personas darbību kvalifikāciju pēc KL 279. panta (patvarība), t. i., civiltiesiskus jautājumus, kas izriet no dzīvokļa servitūta, un jautājumu par to, kāda būtu likumiska personas izlikšana no dzīvojamās telpas;
- ✓ sniegtas konsultācijas Vidzemes prokuratūras prokurorei kriminālprocesā, skaidrojot personas darbību kvalifikāciju pēc KL 279. panta (patvarība), t. i., civiltiesiskus jautājumus, kas izriet no faktiskā valdījuma un saistību tiesībām (patapinājuma līgums), un jautājumu par to, kāda būtu likumiska personas izlikšana no dzīvojamās telpas, kā arī sniegta konsultācija personai celtās apsūdzības precizēšanā;

- ✓ sniegtas konsultācijas Rīgas tiesas apgabala prokuratūras prokurorei kriminālprocesā (civiltiesiskos jautājumos attiecībā par vekseļa protestēšanu) par situāciju, kad persona labprātīgi uzņēmusies saistības, kuras nevar izpildīt – vai tas pats par sevi ir prettiesiski;
- ✓ sniegtas konsultācijas Vidzemes prokuratūras prokuroram jautājumā par aizgādņa atbildību (lai izņemtu jautājumu par kriminālprocesa uzsākšanu pret aizgādni pēc bāriņtiesas iesnieguma).

Personu un valsts tiesību aizsardzības koordinācijas nodaļas prioritātes 2023. gadā būs progresa novērtēšana attiecībā uz civillietu par personas rīcības spējas ierobežošanu un aizgādības nodibināšanu garīga rakstura vai citu veselības traucējumu dēļ pārbaudē konstatētajiem trūkumiem un analītiskā ziņojuma izstrāde par prokurora reaģēšanas līdzekļu izmantošanu un piemērošanas pamatotību personu un valsts tiesību aizsardzības jomā.

Starptautiskās sadarbības nodaļas darba rādītāji

Strukturālais modelis un prokuroru personālsastāvs

Ģenerālprokuratūras Darbības kontroles un starptautiskās sadarbības departamenta Starptautiskās sadarbības nodaļas personālsastāvs ir pilnībā nokomplektēts. Tās sastāvā ir virsprokurors un 11 prokurori, divi no kuriem pastāvīgi atrodas ārzemēs (Nīderlandē, Hāgā), veicot Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla sekretariāta amatpersonas un Eirojusta sekondētā eksperta pienākumus.

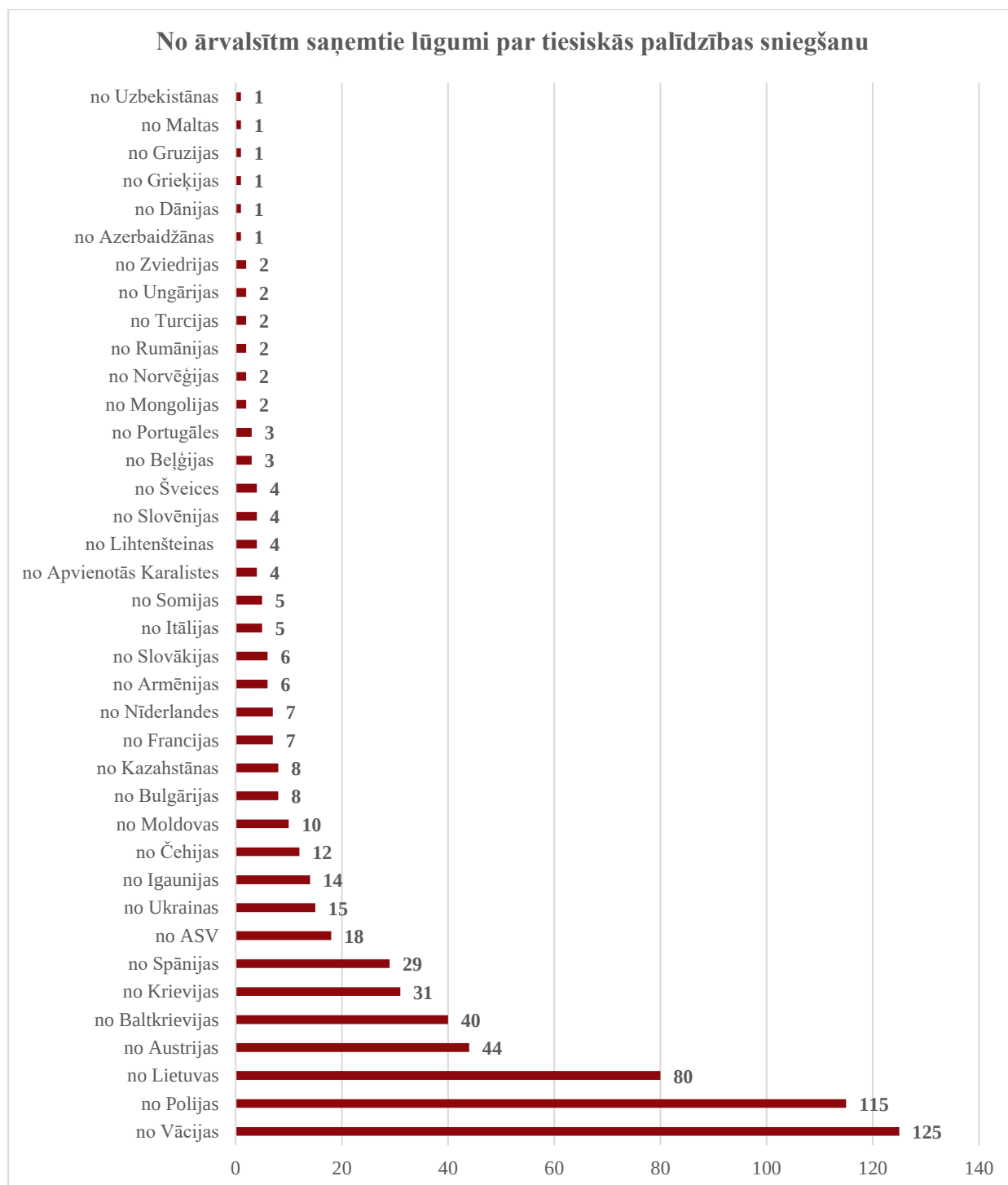
Starptautiskās sadarbības nodaļas būtiskāko uzdevumu izpildes apraksts

Starptautiskās sadarbības nodaļas darba organizācija tiek veikta, pamatojoties uz KPL C daļā minēto funkciju izpildi. Prokurori nosacīti ir specializējušies vienā no trim KPL C daļā aprakstītajiem starptautiskās sadarbības veidiem (tiesiskā palīdzība, personu izdošana, kriminālprocesa nodošana/pārņemšana), kas gan neizslēdz iespēju saņemt izpildē arī cita starptautiskās sadarbības veida lūgumus, līdz ar to nodaļas prokuroru noslodze ir atkarīga no saņemto lūgumu daudzuma.

2022. gadā Starptautiskās sadarbības nodaļa no ārvalstīm saņēma 625 tiesiskās palīdzības lūgumus. Visvairāk tiesiskās palīdzības lūgumu tika saņemti no:

- ✓ Vācijas (125 lūgumi);
- ✓ Polijas (115 lūgumi);
- ✓ Lietuvas (80 lūgumi);
- ✓ Austrijas (44 lūgumi).

Sīkāks dalījums redzams diagrammā:

Salīdzinot ar 2021. gadu, ir ievērojami samazinājusies sadarbība ar Krievijas Federāciju un attiecīgi Ukrainu, ņemot vērā Ukrainas teritorijā notiekošo karu.

Pārsvarā saņemtie tiesiskās palīdzības lūgumi attiecās uz tādu noziedzīgu nodarījumu izmeklēšanu, kā:

- ✓ krāpšana (248 gadījumi), tai skaitā krāpšana, kas apdraud ES finanšu intereses (28 gadījumi),
- ✓ noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšana (126 gadījumi);
- ✓ datornoziedzīgi nodarījumi (67 gadījumi);
- ✓ noziedzīgi nodarījumi nodokļu sfērā (38 gadījumi).

2022. gadā ir saņemts 3,6 reizes mazāk tiesiskās palīdzības lūgumu, kas attiecas uz koruptīvo noziedzīgo nodarījumu izmeklēšanu, t. i., 14 lūgumi 9 krimināllietās (2021. gadā bija 51 lūgums). Savukārt 2022. gadā no Latvijas ārvalstīm tika nosūtīti 10 tiesiskās palīdzības lūgumi 7 šīs kategorijas noziedzīgu nodarījumu kriminālprocesos (2021. gadā – 11 lūgumi 5 kriminālprocesos), tādējādi saglabājot iepriekšējo gadu līmeni praktiski bez izmaiņām.

Atsevišķi ir izceļams piemērs, kad Starptautiskās sadarbības nodaļā trīs gadu garumā tika saņemti apjomīgi tiesiskās palīdzības lūgumi, kuru koordinētā izpildē bez Starptautiskās sadarbības nodaļas bija iesaistīti arī Valsts ieņēmumu dienesta Nodokļu un muitas policijas pārvalde, Valsts policijas Galvenās Kriminālpolicijas pārvaldes Starptautiskās sadarbības pārvalde, Nodokļu un muitas lietu prokuratūra, ASV Tieslietu departaments, ASV Federālais izmeklēšanas birojs, ASV Prokuratūras Konektikutas štata nodaļas prokurori, ASV Tirdzniecības departamenta Eksporta uzraudzības birojs un ASV Iekšzemes drošības izmeklēšanu daļa un kas rezultējās ar:

- ✓ 10 kratīšanu veikšanu;
- ✓ 10 personu nopratināšanu;
- ✓ 6 speciālajām izmeklēšanas darbībām;
- ✓ 3 izdodamo personu aizturēšanu, no kurām 1 izdota ASV, attiecībā uz pārējām divām pieņemti lēmumi par personu izdošanu;
- ✓ dokumentu izņemšanu no vairākām juridiskām personām par importa un eksporta operācijām;
- ✓ stratēģiskas nozīmes preces atgriešanu ASV kompetentajām iestādēm.

Šajā lietā Eiropas valstspiederīgajiem un uzņēmumiem tika izvirzītas apsūdzības par ASV tiesību aktu pārkāpšanu par mēģinājumu kontrabandas ceļā nogādāt uz Krieviju augstas precizitātes slīpmašīnu Jig Grinder “Moore 500 – CPWZ”, kas varētu tikt izmantota kodolieroču izplatīšanas un Krievijas aizsardzības programmās.

Sākot ar 2018. gadu, divi Latvijas pilsoņi (ĒM) un (VA), kas vadīja Latvijā reģistrētu uzņēmumu, grupā ar Ukrainas pilsoni un Igaunijas rezidentu (SR), kurš vadīja Igaunijā reģistrētu uzņēmumu, un citiem, tostarp Latvijas pilsoni JU, kā arī personām Krievijā un Krievijā reģistrētu uzņēmumu, pārkāpjot ASV eksporta likumus un noteikumus, kontrabandas ceļā mēģināja uz Krieviju nogādāt Konektikutā ražotu augstas precizitātes slīpmašīnu, kuras eksportam uz ES valstīm nav nepieciešama licence, bet eksportam un reeksportam uz Krieviju ir nepieciešama licence, jo to var izmantot kodolieroču izplatīšanas un aizsardzības programmās, kas savukārt var būtiski veicināt citu valstu militāro potenciālu vai kuras varētu kaitēt ASV ārpolitikai un valsts drošībai. ASV iestādes, sadarbojoties ar Latvijas iestādēm, pārtvēra slīpmašīnu Rīgā, Latvijā, pirms to bija paredzēts nosūtīt uz Krieviju.

2022. gada oktobra sākumā, sazinoties ar ASV vēstniecības Latvijā pārstāvjiem, tika uzsākts koordinācijas darbs par trīs Latvijas pilsoņu aizturēšanu izdošanas nolūkā saistībā ar ASV Konektikutas štata apgabala Lielās zvērināto tiesas apsūdzībām par augstas precizitātes slīpēšanas iekārtas kontrabandas mēģinājumu no ASV uz Krieviju, izmantojot Latvijas teritoriju kā tranzīta valsti.

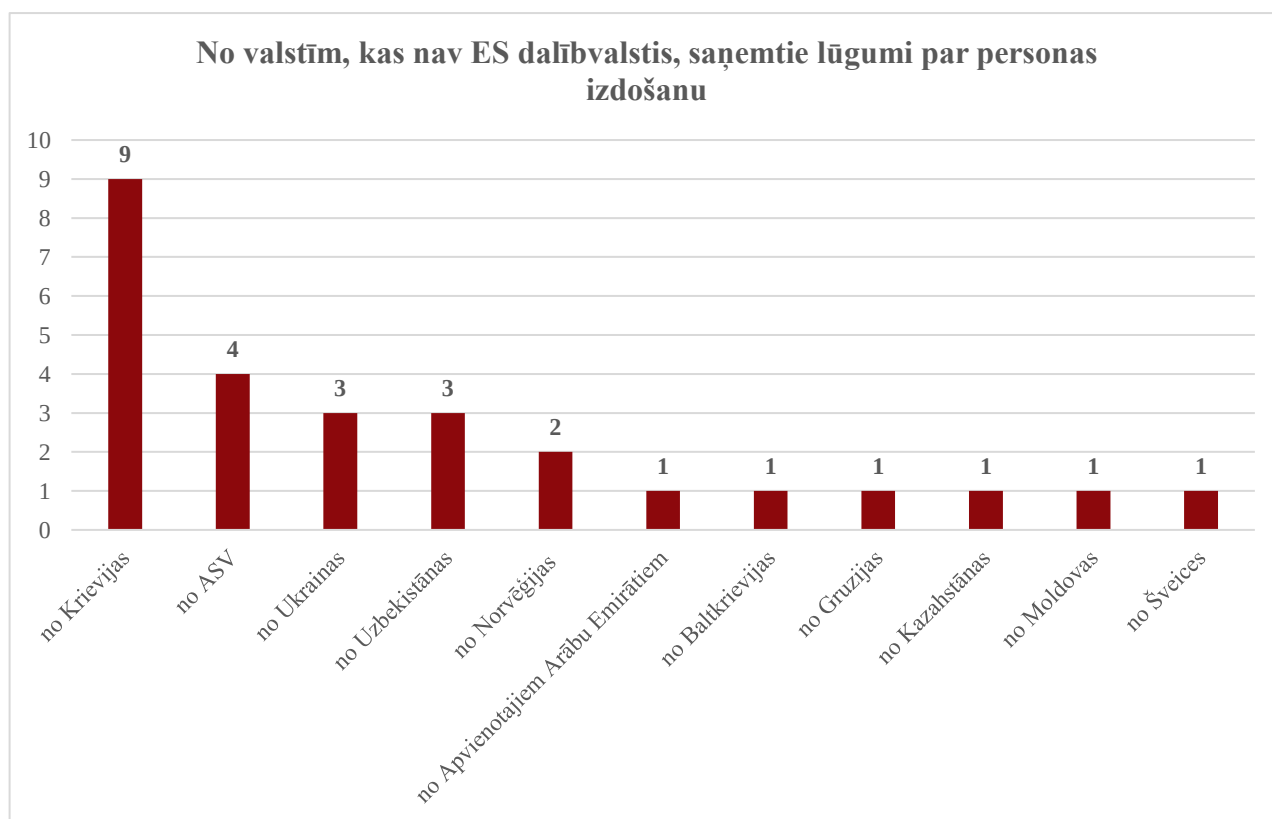
Ievērojot to apstākli, ka paralēli personu aizturēšanām bija nepieciešams veikt vairākas procesuālas darbības (kratīšanas izdodamo personu dzīvesvietās, birojos un automašīnās, kur bija jānodrošina arī izdodamo personu piedalīšanās, kā arī jāveic visu trīs personu nopratināšana, piedaloties pārstāvjiem no ASV), tad 2022. gada 17. oktobrī, piedaloties Valsts ieņēmumu dienesta Nodokļu un muitas policijas pārvaldes pārstāvjiem, Nodokļu un muitas lietu prokuratūras prokuroram, Valsts policijas Galvenās kriminālpolicijas pārvaldes Starptautiskās sadarbības pārvaldes pārstāvim, Starptautiskās sadarbības nodaļas prokuroriem, kā arī ASV Tieslietu departamenta un Federālā izmeklēšanas biroja

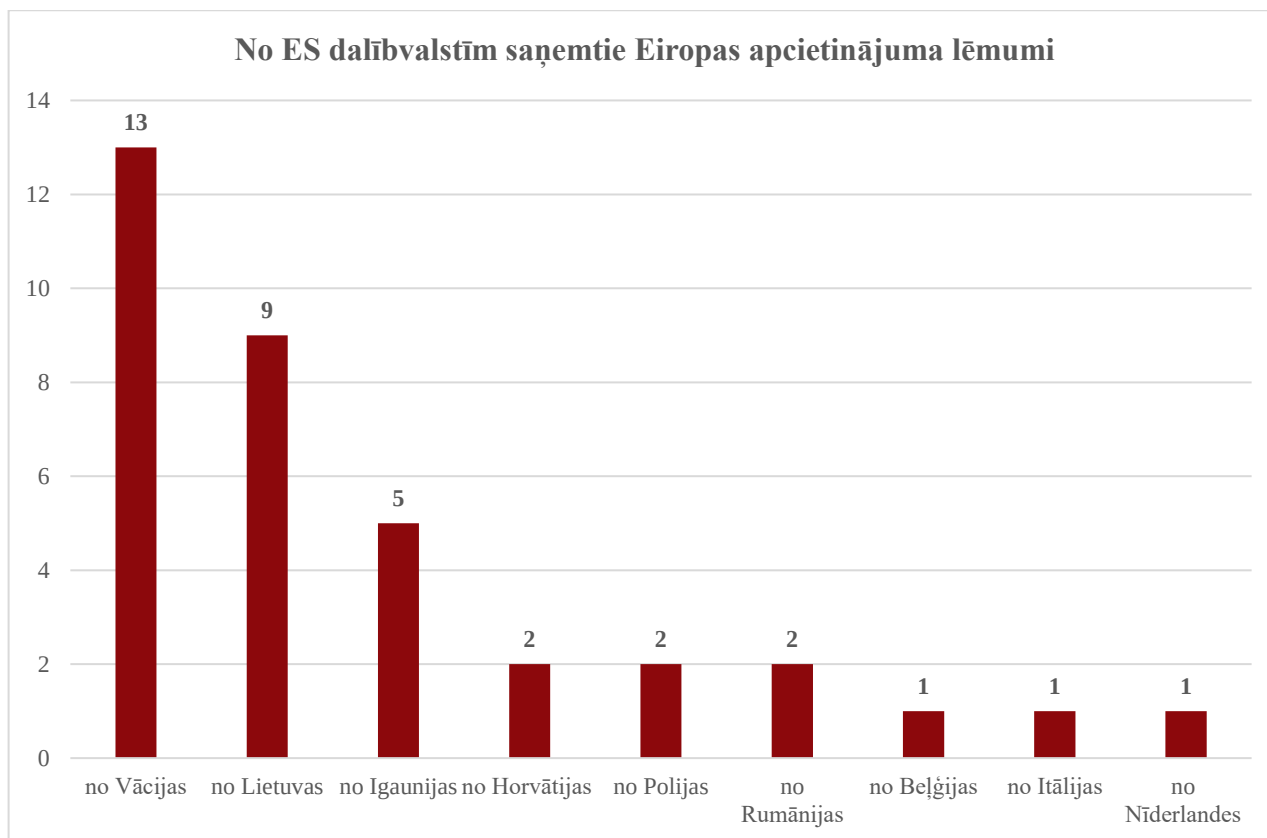
pārstāvjiem, ASV Prokuratūras Konektikutas štata nodaļas prokuroriem, ASV Tirdzniecības departamenta Eksporta uzraudzības biroja un ASV Iekšzemes drošības izmeklēšanu daļas pārstāvjiem, tika panākta vienošanās par konkrētu rīcības plānu.

2022. gada 18. oktobrī notika personu aizturēšanas operācija, kam sekoja virkne minēto savstarpēji koordinētu procesuālo darbību, piedaloties ASV iestāžu pārstāvjiem, vienlaicīgi ar izdodamo personu iepazīstināšanu ar ASV izdošanas lūgumiem un nogādāšanu pie izmeklēšanas tiesneša izdošanas apcietinājuma piemērošanai. Viena no personām piekrita izdošanai un 2022. gada 14. decembrī tika nodota ASV pārstāvjiem.

2022. gadā no ārvalstīm tika saņemti 63 lūgumi par personas izdošanu, tai skaitā 27 izdošanas lūgumi no valstīm, kas nav ES dalībvalstis (visvairāk no Krievijas – 9 lūgumi, ASV – 4, Ukrainas un Uzbekistānas – attiecīgi pa 3 lūgumiem), un 36 Eiropas apcietinājuma lēmumi (visvairāk no Vācijas – 13, Lietuvas – 9 un Igaunijas – 5 lēmumi).

Sīkāks dalījums redzams diagrammās:

Līdzīgi kā ārvalsts tiesiskās palīdzības lūgumi, arī personu izdošanas lūgumi visvairāk attiecas uz kriminālprocesiem, kurās personas tika apsūdzētas par:

- ✓ krāpšanas izdarīšanu (21 gadījums);
- ✓ narkotisko un psihotropo vielu nelegālu apriti (6 gadījumi);
- ✓ zādzību (6 gadījumi);
- ✓ noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu (5 gadījumi).

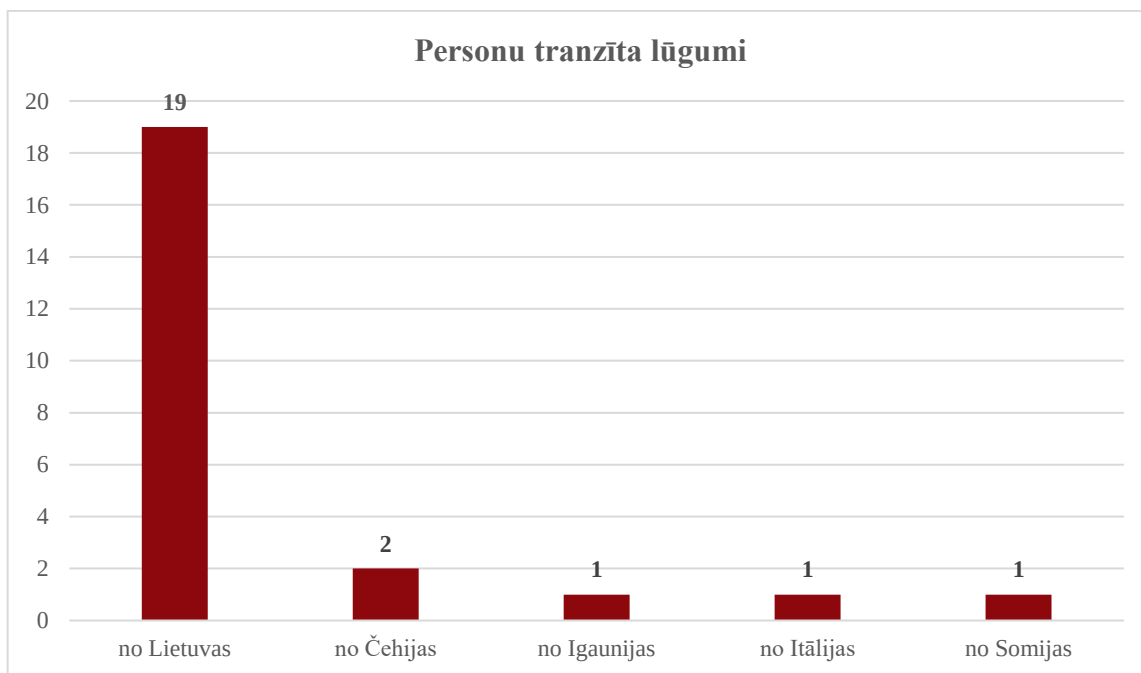
Atsevišķi ir atzīmējama divu personu izdošana sadarbībā ar Dienvidkurzemes prokuratūras kolēģiem pēc Lietuvas Eiropas apcietinājuma lēmumiem dažādās krimināllietās (svešas mantas tiša iznīcināšana, ja tā izdarīta ar dedzināšanu, un brīvības atņemšanas soda izpilde par transportlīdzekļa vadīšanu alkohola ietekmē), kas, neskatoties uz abu personu vienlaicīgu aizturēšanu svētku dienā, tika paveikta 72 stundu laikā – 2022. gada 24. decembrī no Lietuvas tika saņemti divi Eiropas apcietinājuma lēmumi, tajā pašā dienā abas personas izdošanas nolūkā tika aizturētas Latvijā, bet 27. decembrī, apmierinot izdošanas lūgumus, nodotas Lietuvas kompetento iestāžu rīcībā.

Izvērtējot no ārvalsts saņemtos personu izdošanas lūgumus, ir bijuši arī gadījumi, kad personas izdošana tikusi atteikta. Šajā gadījumā ir atteikta vairāku personu izdošana Krievijas Federācijai, pamatojoties uz politisko motivāciju.

Kā jau iepriekš tika minēts, līdz ar kara sākumu Ukrainā 2022. gada 24. februārī ir krasi samazinājusies sadarbība ar Krievijas Federācijas un Baltkrievijas Republikas kompetentajām iestādēm. Visām prokuratūras struktūrvienībām un izmeklēšanas iestādēm izsūtīta informācija, ka sadarbība ar Krievijas Federācijas un Baltkrievijas iestādēm, ņemot vērā Ārlietu ministrijas nostāju, tiek minimizēta. ņemot vērā, ka formāli divpusējie līgumi nav denonsēti, katrs tiesiskās palīdzības, izdošanas vai procesa nodošanas lūgums tiek vērtēts individuāli, ņemot vērā nodarījuma smagumu un raksturu, izmeklējamās lietas aktualitāti un sadarbības kritisko nepieciešamību.

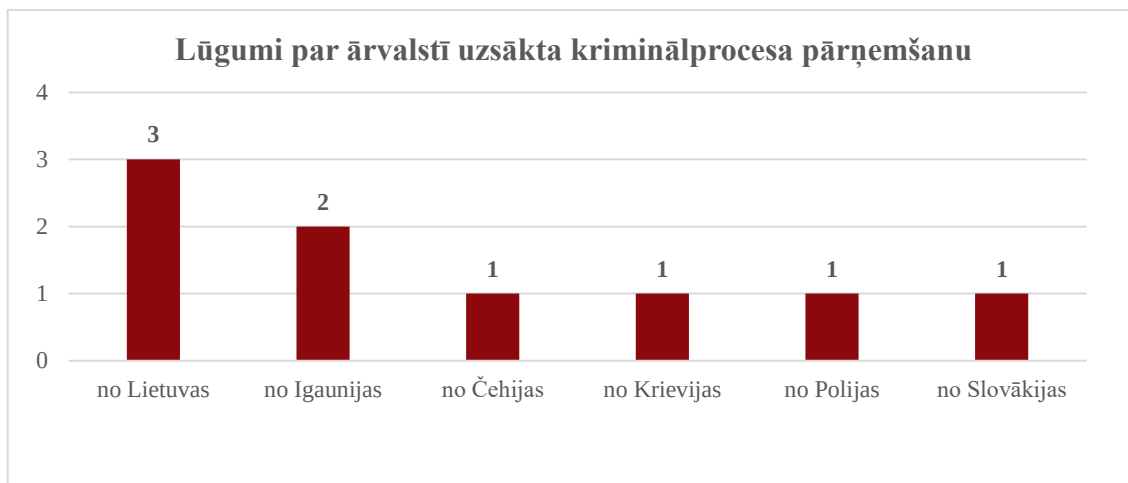
Vienlaicīgi sakarā ar aviotransporta tiešo reisu nepieejamību vai citu iemeslu dēļ (personas veselības stāvoklis, atteikšanās no lidojuma utt.) tika saņemti 24 personu tranzīta lūgumi (visvairāk no Lietuvas – 19 lūgumi).

Sīkāks dalījums redzams diagrammā:

Attiecībā uz ārvalstī uzsākta kriminālprocesa pārņemšanu 2022. gadā saņemti 9 lūgumi (visvairāk no Lietuvas – 3 lūgumi). No noziedzīgu nodarījumu kategoriju viedokļa saņemtajos procesos prevalē krāpšanas un zādzības izdarīšana (attiecīgi 3 un 2 gadījumi).

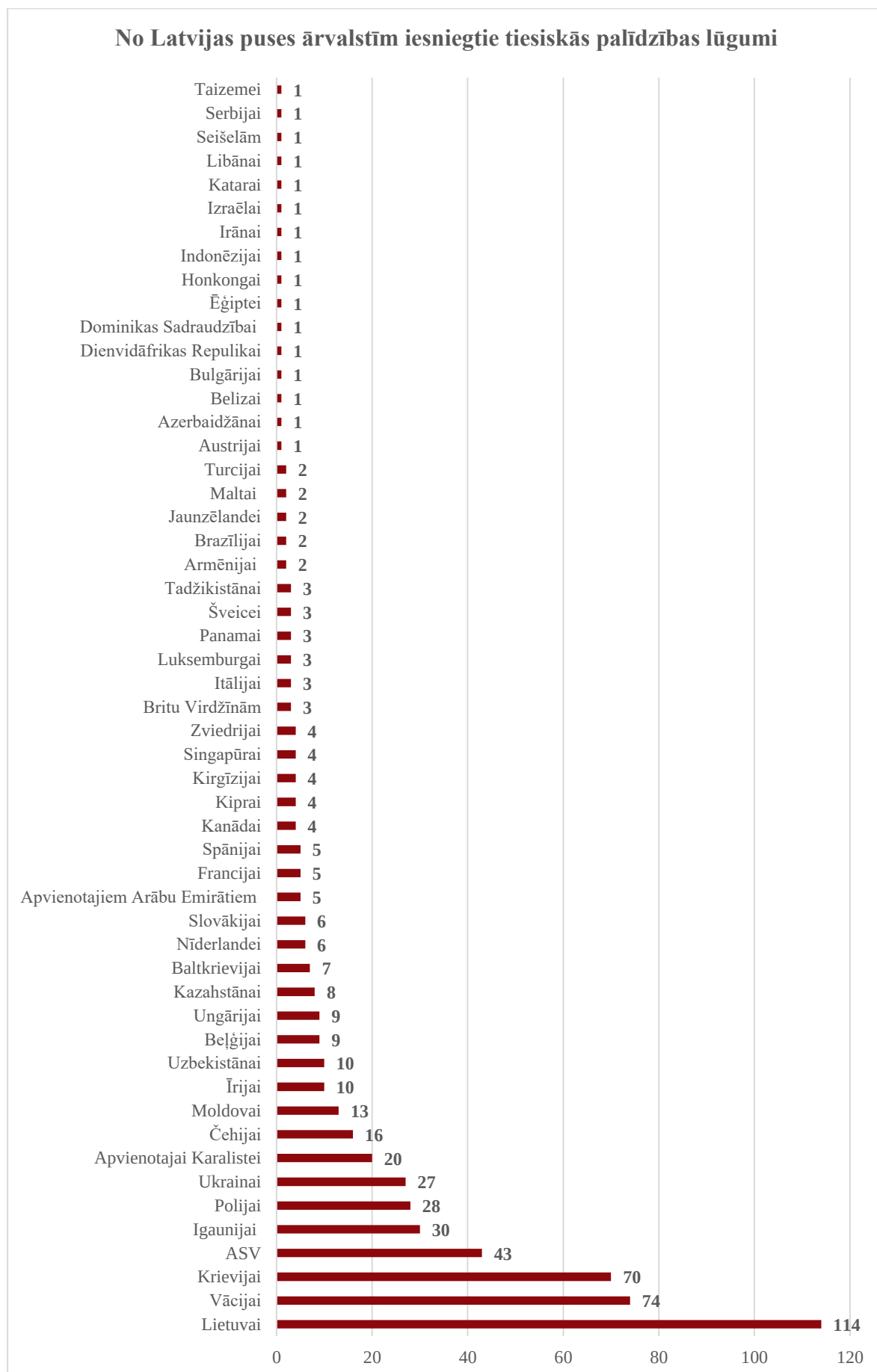
Sīkāks dalījums redzams diagrammā:

Tajā pašā laikā no Latvijas puses ārvalstīm tika iesniegti 579 tiesiskās palīdzības lūgumi. Visbiežāk lūgumi par palīdzību procesuālās darbības veikšanu tika adresēti:

- ✓ Lietuvai (114 lūgumi);
- ✓ Vācijai (74 lūgumi);
- ✓ Krievijai (70 lūgumi);
- ✓ ASV (43 lūgumi).

Sīkāks dalījums redzams diagrammā:

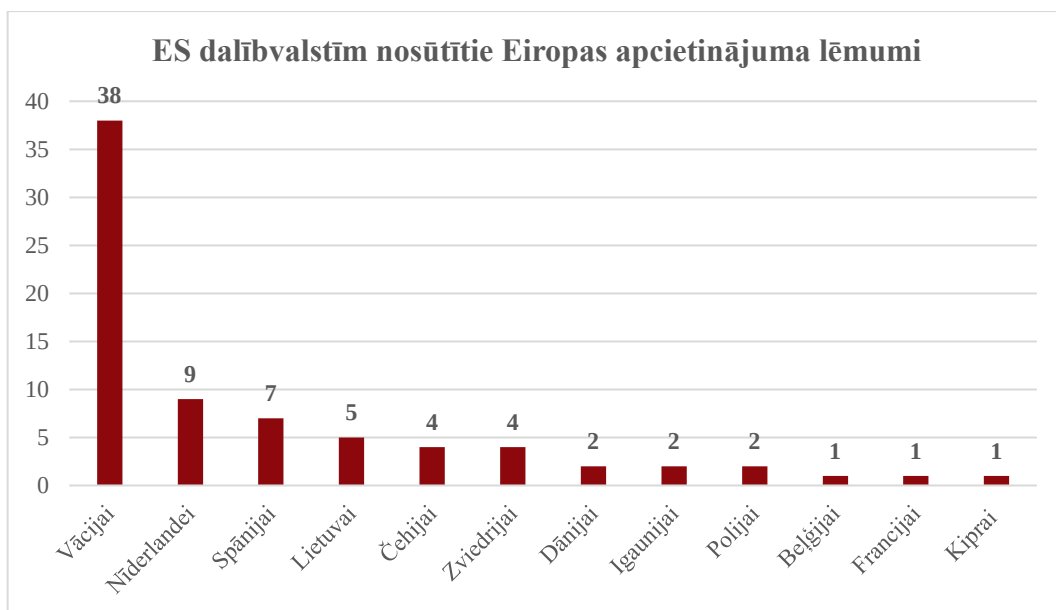
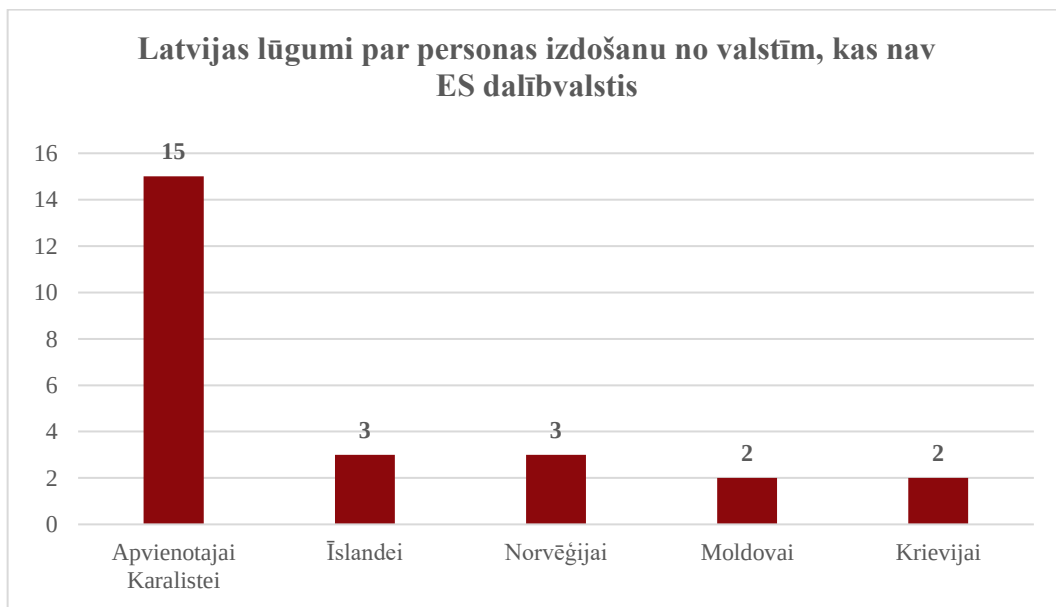
Visvairāk tiesiskās palīdzības lūgumu ārvalstij tika nosūtīti sakarā ar kriminālprocesos veikto izmeklēšanu par:

- ✓ noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu (212 gadījumi);
- ✓ izvairīšanos no nodokļu un tiem pielīdzināto maksājumu nomaksas (179 gadījumi);
- ✓ krāpšanu (92 gadījumi).

Paralēli tam 138 personas tika izsludinātas starptautiskā meklēšanā, jo to atrašanās vieta nav zināma, bet ārvalstīm tika iesniegti 100 personu izdošanas lūgumi (25 lūgumi ārpus ES un 76 Eiropas apcietinājuma lēmumi).

Ārpus ES personu izdošana visbiežāk ir lūgta Apvienotajai Karalistei (15 izdošanas lūgumi), bet ES ietvaros – Vācijai (38 lūgumi) un Nīderlandei (9 lūgumi).

Sīkāks dalījums redzams diagrammās:

Atšķirībā no tiesiskās palīdzības instrumenta, personas izdošanas un izsludināšanas starptautiskā meklēšanā jautājumos visbiežāk prevalēja tādi noziedzīgi nodarījumi kā:

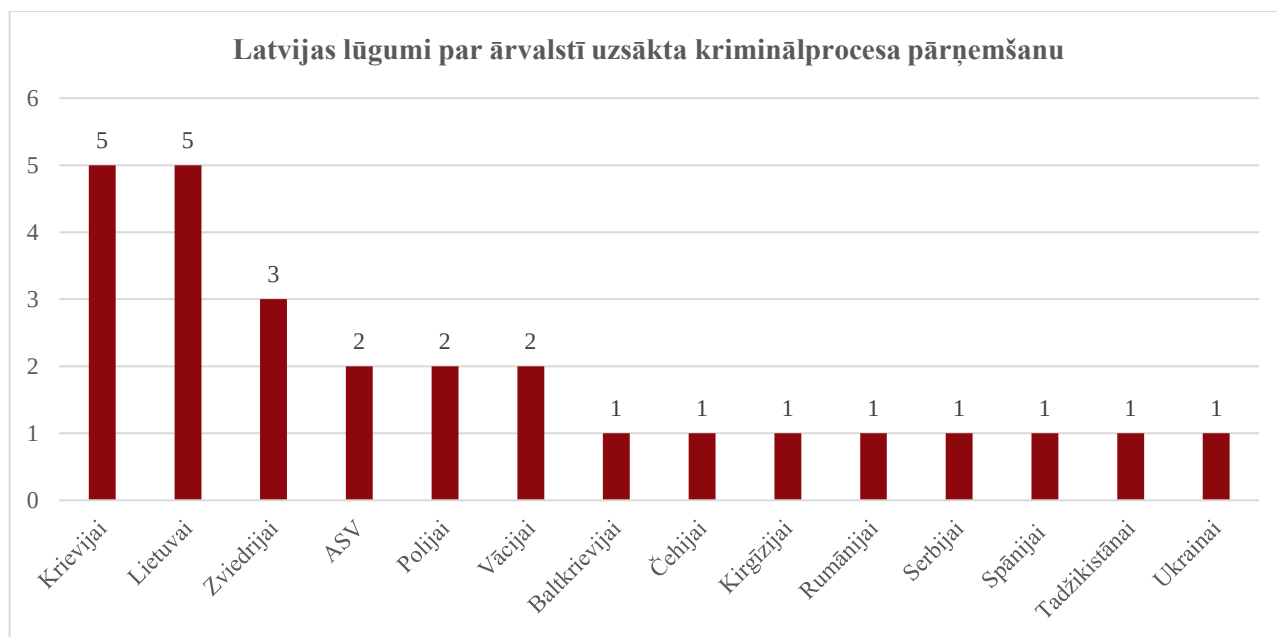
- ✓ narkotisko un psihotropo vielu nelegāla aprīte (KL 253; 253.¹ un 253.² panti) – 73 gadījumi;
- ✓ zādzību izdarīšana (53 gadījumi).

- ✓ Bez tam 2022. gadā ārvalstij tika iesniegti 6 personu tranzīta lūgumi (pa 2 Vācijai, Nīderlandei un Dānijai).

Attiecībā uz kriminālprocesa nodošanas ārvalstij lūgumiem, tad tie minētajā laika periodā tika nosūtīti 27. Visvairāk tiesvedības nodošanas lūgumu tika adresēts:

- ✓ Lietuvai (5 krimināllietās);
- ✓ Krievijai (5 krimināllietās);
- ✓ Zviedrijai (3 krimināllietās).

Sīkāks dalījums redzams diagrammā:

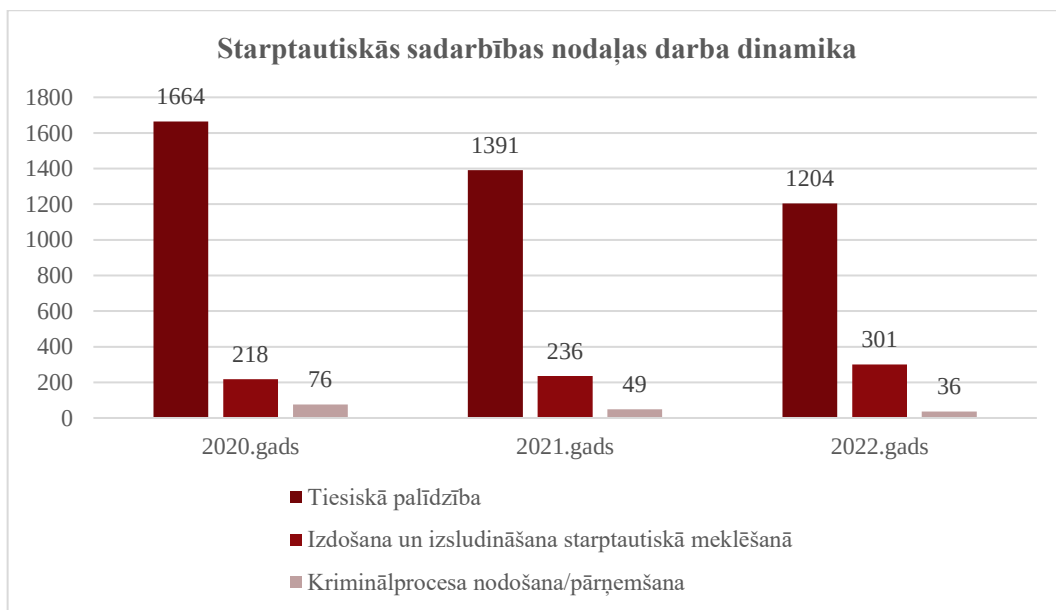

Šī tiesiskās sadarbības instrumenta ietvaros savukārt bija raksturīga kriminālprocesa nodošana par tādiem noziedzīgiem nodarījumiem kā noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšana (9 gadījumi), viltota dokumenta izmantošana (5 gadījumi) un krāpšana (5 gadījumi).

Šogad īpaši iezīmējās tendence, kad, vienam sadarbības instrumentam izsmēlot savas iespējas, tika pielietots cits tā paša kriminālprocesa mērķa sasniegšanai, piemēram, atsakot Nīderlandei izdot (AW), Nīderlandes kompetentā iestāde Latvijas Republikai iesniedza lūgumu uzsākt izmeklēšanu lietā pret (AW) un citām personām.

Tāpat, neskatoties uz apstākli, ka skaitliski ir samazinājies uz ārvalsti nodoto kriminālprocesu skaits, ir paplašinājies mērķvalstu ģeogrāfiskais tvērums kriminālprocesa nodošanas jomā (piemēram, Rumānija, Serbija, Tadžikistāna, Kirgīzija, Zviedrija, Čehija, Spānija, ASV).

Savukārt, analizējot Starptautiskās sadarbības nodaļas darba dinamiku 3 gadu griezumā, neskatoties uz Covid-19 pandēmijas ierobežojumu samazināšanos, ir skaidri redzama tendence, kā ģeopolitisks stāvoklis un karš Ukrainā atstāj iespaidu uz valstu sadarbību krimināltiesiskajā jomā, proti, samazinās tiesiskās palīdzības un kriminālprocesa nodošanas, bet proporcionāli pieaug personas izdošanas lūgumu skaits.

Tāpat var secināt, ka kopumā galvenie ārvalstu sadarbības partneri saglabājušies tie paši, kas iepriekšējos gados, proti Vācija, Polija, Lietuva, ASV un Apvienotā Karaliste.

Starptautiskās sadarbības nodaļas 2022. gada darbības akcenti

2022. gada pavasarī Eiropas Savienības Padomes 9. savstarpējās novērtēšanas kārtas kontekstā tika veikta Latvijas izvērtēšana par jautājumiem, kas saistīti ar praktiskās piemērošanas problemātiku atsevišķiem ES Pamatlēmumiem par savstarpējās atzīšanas principa piemērošanu, kurā tika analizēta ES aktu transponēšana nacionālajā likumdošanā un praktiskās piemērošanas problēmas tādiem ES instrumentiem kā Direktīva par Eiropas izmeklēšanas rīkojumu krimināllietās, Pamatlēmums par Eiropas apcietināšanas orderi un par nodošanas procedūrām starp dalībvalstīm, Pamatlēmums, ar ko attiecībās starp ES dalībvalstīm savstarpējās atzīšanas principu piemēro lēmumiem par uzraudzības pasākumiem kā alternatīvu pirmstiesas apcietinājumam u. c. Pēc izvērtēšanas ir saņemtas pozitīvas atsauksmes par Starptautiskās sadarbības nodaļas darbu, un Latvijas prokuratūra tiek minēta kā piemērs citām ES valstīm attiecībā uz centrālās iestādes augsto specializācijas līmeni, Eiropas apcietinājuma lēmumu sastādīšanas precizitāti un svešvalodu pielietošanas līmeni.

2022. gada rudenī Starptautiskās sadarbības nodaļas prokurori piedalījās ANO Pretterorisma komitejas izpilddirektorāta novērtēšanas vizītē, kas rezumējās ar pozitīvu Latvijas vērtējumu.

Bez tam 2022. gadā Starptautiskās sadarbības nodaļas prokurori regulāri piedalījušies Tieslietu ministrijas pastāvīgās Kriminālprocesa likuma darba grupas sēdēs, kur tika skatīti jautājumi, kas skar tiesisko sadarbību krimināllietās, jo sevišķi sakarā ar pārkāpuma procedūras uzsākšanu pret Latviju no Eiropas Komisijas puses par neprecīzo ES tiesību aktu transponēšanu nacionālajā likumdošanā.

Tāpat Starptautiskās sadarbības nodaļas prokurori ir veikuši pārrunas ar ASV par memoranda noslēgšanu attiecībā uz iespējamajiem kara noziegumiem un ar to saistītiem likuma pārkāpumiem Krievijas iebrukuma Ukrainā laikā. Memoranda noslēgšanas mērķis ir izveidot informācijas un pierādījumu vākšanas un apmaiņas mehānismu starp speciāli izveidotās apvienotās izmeklēšanas grupas dalībniekiem un ASV. Pēc vairāku būtisku grozījumu veikšanas memoranda projektā, tuvākajā laikā tiks lemts jautājums par memoranda parakstīšanu.

Atsevišķi ir pieminams nodaļas prokurora darbs, strādājot Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla (nacionālo kontaktpunktu tīkls, kura galvenais uzdevums ir starptautiskās tiesiskās sadarbības veicināšana un atvieglošana) sekretariātā Hāgā. 2022. gadā bez ES dalībvalstu pārstāvju ikgadējo

sanāksmju un regulāro apmācību organizēšanas tika organizētas sanāksmes par aktuālo Eiropas Kopienas Tiesas 2021. gada 11. novembra sprieduma lietā *Gavanozov II* ietekmi uz Eiropas izmeklēšanas rīkojuma piemērošanu, iesaldēšanas un konfiskācijas rīkojumiem, kā arī Apvienotās Karalistes Partnerības un sadarbības nolīgumu, un sanāksme par grūtībām sadarbībā ar ASV jautājumos par e-pierādījumu iegūšanu naida noziegumos, kā arī kriptovalūtas iesaldēšanas un konfiskācijas īpatnībām. Paralēli tam tika sagatavots Padomes dokumentu Nr. 15296/22 par pārrobežu novērošanas, kontrolētas piegādes un sakaru pārtveršanas piemērošanu, turpināts darbs ar Eiropas Komisiju jautājumā par jaunas eDES platformas, kas paredzēta elektroniskajai Eiropas izmeklēšanas rīkojumu un tiesiskās palīdzības lūgumu nosūtīšanai, sasaisti ar nacionālo kompetento iestāžu datu bāzi, kā arī veikti uzlabojumi Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla tīmekļvietnes e-rīkos, t. sk. Atlasā (ES kompetentu iestāžu datu bāze, kas piesaistīta izmeklēšanas un procesuālajām darbībām) un *Fiches Belges* (īsa juridiska un praktiska informācija par izmeklēšanas un procesuālo darbību nosacījumiem katrā ES dalībvalstī).

Vienveidīgas prakses izveides nodrošināšanas nolūkā visu centrālo iestāžu (Valsts policijas, Tieslietu ministrijas) starpā jautājumos, kas skar starptautiskās sadarbības instrumentu piemērošanu un jaunu starptautisko tiesību instrumentu aprobēšanu praksē, turpinātas neformālas sanāksmes Eirojusta koordinācijas sistēmas ietvaros.

Visām izmeklēšanas iestādēm 2022. gada 8. martā nosūtītas izstrādātās rekomendācijas starptautiskās sadarbības jomas pilnveidošanai, tai skaitā finanšu noziegumu izmeklēšanas kontekstā.

Valsts policijas organizētā seminārā “Aktuālās tendences un izaicinājumi noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas izmeklēšanas jomā, valsts centieni nozīme starptautiskajā sadarbībā” nodaļas prokure nolasīja lekciju par kriminālprocesu nodošanas problemātiku un tiesisko regulējumu.

Paralēli tam Starptautiskās sadarbības nodaļas prokurori ir organizējuši nodaļas diskusiju ciklus par:

- ✓ Eiropas tiesiskās sadarbības tīklu un tā lomu starptautiskajā sadarbībā (piedalījās 55 prokurori);
- ✓ Eiropas izmeklēšanas rīkojuma praktisko piemērošanu (piedalījās 55 prokurori);
- ✓ apvienotām izmeklēšanas grupām (piedalījās 60 prokurori);
- ✓ tiesiskās palīdzības lūguma sagatavošanu, praksē identificējamām problēmām un to risinājumiem (piedalījās 118 prokurori).

Starptautiskās sadarbības nodaļas prokurori veikuši koordinējošo prokuroru funkciju izpildi nodaļas prokuroru specializācijas jautājumos. Pastāvīgi sniegts atbalsts procesa virzītājiem tiesiskās palīdzības lūgumu sagatavošanā un piemērotākā starptautiskās sadarbības veida izvēlē konkrētā lietā. Vēl aizvien kā galvenās problēmas ir konstatētas Eiropas izmeklēšanas rīkojuma korekta aizpildīšana un specialitātes principa ievērošana pie personas izdošanas no ārvalsts.

Sadarbībā ar Tiesu administrāciju ir uzsākta daļēja Eiropas Komisijas piedāvātās E-pierādījumu platformas praktiska darbība Latvijā. Vēl aizvien atklāts jautājums ir platformas sekojošā integrācija pastāvošajās Krimināltiesiskās sadarbības lūgumu un Tiesu informācijas sistēmās (sākotnēji veicot tehnisko prasību apkopojumu E-lietas starptautiskās sadarbības moduļa izstrādei).

Prokuratūras iekšējā tīmekļvietnē ir ievietota informācija par Eiropas Savienības tiesas judikatūru, kas skar Eiropas apcietinājuma lēmumu, Eiropas izmeklēšanas rīkojumu, *ne bis in idem* principu un citus ar starptautisko sadarbību saistītus jautājumus.

Starptautiskās sadarbības nodaļas prokurori ir uzsākuši darbu pie Eiropas Padomes Tiesvedības nodošanas konvencijas modernizācijas gan Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla krimināllietās līmenī,

gan Roterdamas Erasmus juridiskās akadēmijas organizētā darba grupā. Paralēli tam jautājums tika apspriests arī Eiropas Padomes ekspertu komitejā krimināllietās.

Ir nodrošināta Starptautiskās sadarbības nodaļas funkciju kvalitatīva un savlaicīga izpilde liela apjoma tiesiskās palīdzības vai izdošanas lūgumu saņemšanas (starptautisku operāciju) gadījumā. Vienlaicīgi pildītas arī kontaktpunktu funkcijas Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla krimināllietās (sniedzot atbalstu gan Latvijas, gan ārvalstu kolēģiem informācijas iegūšanā par nacionālo regulējumu un noziedzīgo nodarījumu kvalifikāciju) un Eiropas Padomes Ekspertu komitejas par Eiropas Padomes konvencijām, kas attiecas uz sadarbību krimināllietās, ietvaros.

Starptautiskās sadarbības nodaļas prioritātes 2023. gadā būs koordinējošo prokuroru funkciju izpilde nodaļas prokuroru specializācijas jautājumos, apkopojot praksē konstatēto problemātiku; sadarbībā ar Tiesu administrāciju Eiropas Komisijas piedāvātās E-pierādījumu platformas integrācija pastāvošajās Krimināltiesiskās sadarbības lūgumu un Tiesu informācijas sistēmās; darba turpināšana pie Eiropas Savienības tiesas judikatūras apkopošanas, vienlaicīgi informējot par to prokurorus; darba turpināšana pie Eiropas Padomes Tiesvedības nodošanas konvencijas modernizācijas; nodaļas funkciju kvalitatīvas un savlaicīgas izpildes nodrošināšana, kā arī elastīguma un mobilitātes nodrošināšana liela apjoma tiesiskās palīdzības vai izdošanas lūgumu saņemšanas (starptautisku operāciju) gadījumā; Eiropas Savienības Padomes Ģenerālsēkretariāta 10. novērtēšanas par Eiropas izmeklēšanas rīkojumu pozitīvas norises nodrošināšana; progressa novērtēšanas veikšana par starptautiskās krimināltiesiskās sadarbības ātruma, kvalitātes un efektivitātes paaugstināšanas iespējām.

Prokuroru atestācijas komisijas 2022. gada darbības pārskats

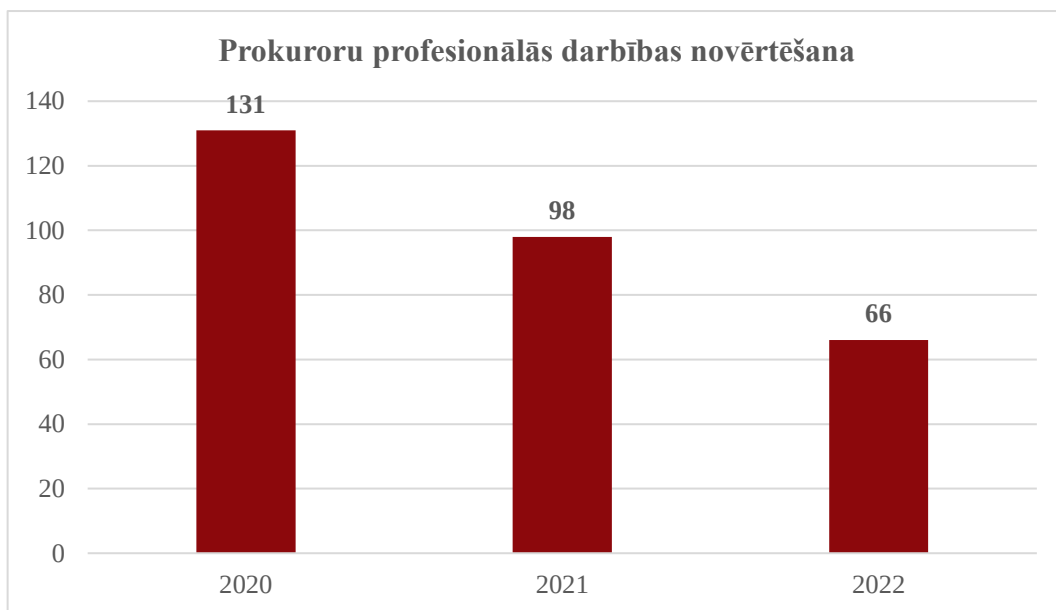
Galvenās Prokuroru atestācijas komisijas funkcijas ir sniegt atzinumus par atbilstību amatam pirms prokurora iecelšanas vai paaugstināšanas amatā; izteikt priekšlikumu ģenerālprokuroram par disciplinārsoda piemērošanu prokuroram, ja Prokuratūras likums paredz šāda atzinuma nepieciešamību; intervēt prokurora amata pretendētus un izskatīt viņu atbilstību prokurora amata kandidāta statusam, kā arī veikt prokuroru profesionālās darbības novērtēšanu.

2022. gadā kopumā notikušas 60 Prokuroru atestācijas komisijas sēdes, kuru laikā izskatīti šādi 194 jautājumi:

- ✓ 66 jautājumi par prokuroru profesionālās darbības novērtēšanu, divu prokuroru profesionālo iemaņu un zināšanu pārbaudi uzdodot veikt Prokuroru kvalifikācijas komisijai;
- ✓ 43 jautājumi par prokurora amata pretendenta atbilstību prokurora amata kandidāta statusam, divus pretendētus atzīstot par neatbilstošiem prokurora amata kandidāta statusam;
- ✓ 16 prokurora amata pretendentu interviju rezultātu apspriešanas;
- ✓ 15 jautājumi par prokurora amata kandidāta atbilstību prokurora amatam;
- ✓ 1 jautājums par atbilstību rajona (pilsētas) prokuratūras virsprokurora amatam;
- ✓ 1 jautājums par atbilstību rajona (pilsētas) prokuratūras virsprokurora vietnieka amatam;
- ✓ 4 jautājumi par atbilstību tiesas apgabala līmeņa prokuratūras prokurora amatam;
- ✓ 1 jautājums par atzinuma sniegšanu par iespēju turpināt amata attiecības pēc prokurora amata pienākumu pildīšanas maksimālā vecuma sasniegšanas;
- ✓ 4 jautājumi par iespējamu prokurora saukšanu pie disciplinārbildības;
- ✓ 1 gadījumā skatīts jautājums par iespējamu Latvijas Prokuroru ētikas kodeksa normu pārkāpšanu, kurā Prokuroru atestācijas komisija, konstatējot prokurora pieļautu Latvijas Prokuroru ētikas kodeksa 28. punkta noteikumu pārkāpšanu, aprobežojās ar jautājuma izskatīšanu Prokuroru atestācijas komisijā;
- ✓ 1 gadījumā skaidrota Latvijas Prokuroru ētikas kodeksa norma;
- ✓ 40 jautājumi par prokuroru ziņojumiem par Prokuroru atestācijas komisijas lēmumos uzdoto uzdevumu izpildi;
- ✓ 1 jautājums par prokurora ziņojuma par Prokuroru atestācijas komisijas lēmumos uzdoto uzdevumu izpildi iesniegšanas termiņa pagarināšanu.

Būtiskākais Prokuroru atestācijas komisijas darba apjoms 2022. gadā bija saistīts ar prokuroru profesionālās darbības novērtēšanu.

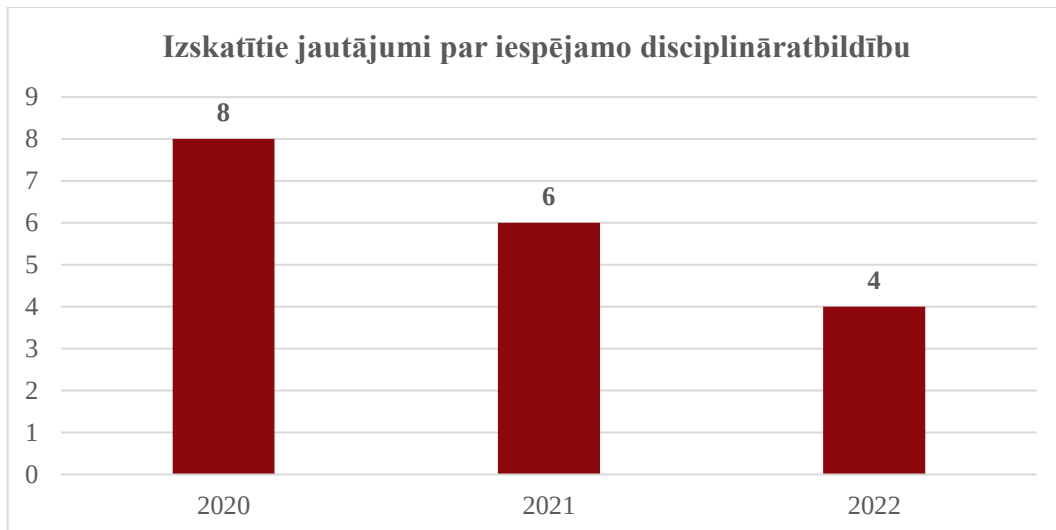
Salīdzinājumā ar iepriekšējiem diviem gadiem 2022. gadā prokuroru profesionālās darbības novērtēšana ir veikta mazāk. Minētais samazinājums saistīts ar izmaiņām Prokuratūras likumā un Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likumā, proti, ar 2019. gada 27. decembri stājās spēkā grozījumi, kas vairs neparedzēja prokuroriem piešķirt prokurora amata pakāpes, par kurām tiek noteiktas atbilstošas piemaksas. Tā vietā normatīvā regulējumā tika nostiprināts, ka prokuroram, kurš profesionālās darbības kārtējā novērtēšanā saņēmis pozitīvu atzinumu, nosaka izdienas piemaksu pie mēnešalgas. Tādējādi 2020. un 2021. gadā vairāku prokuroru profesionālās darbības novērtēšana tika veikta paātrinātā kārtībā, lai prokurori nezaudētu sev pienākošos izdienas piemaksu.

Prokuroru atestācijas komisija 2022. gadā veikusi izvērstu prokurora profesionālās darbības novērtēšanu, akcentējot uzmanību ne tikai uz kvantitatīvajiem un kvalitatīvajiem profesionālās darbības rādītājiem, bet arī uz prokurora profesionālo prasmju novērtēšanu. Prokuroru atestācijas komisija arī regulāri izmantojusi savas tiesības un noteikusi prokuroriem konkrētus uzdevumus, kas saistīti ar prokuratūras stratēģiski svarīgu uzdevumu izpildes kvalitātes un efektivitātes paaugstināšanu. Prokuroriem doti uzdevumi arī viņu profesionālās darbības pilnveidei un attīstībai nākotnē, uzdodot Administratīvā direktora dienesta Projektu un apmācību koordinācijas nodaļai nodrošināt prokuroriem apmācības konkrētās jomās. No 66 novērtētajiem prokuroriem 53 prokuroriem tika rekomendēts apmeklēt konkrētus mācību pasākumus. Pārsvarā tika rekomendēts apmeklēt apmācības par stresa menedžmentu, efektīvu laika plānošanu un juridisko dokumentu sagatavošanu.

Prokuroru atestācijas komisija savus atzinumus par prokuroru profesionālo darbību izvērsti noformulējusi lēmumu veidā. Lēmumi pēc to apstiprināšanas nodoti izpildei gan novērtējamiem prokuroriem, gan arī attiecīgo prokuratūras struktūrvienību virsprokuroriem.

2022. gadā tika uzsākta prakse lūgt prokuroriem iesniegt ziņojumus par Komisijas lēmumu izpildi. Līdz ar to būtisks Prokuroru atestācijas komisijas laika resurss 2022. gadā tika veltīts prokuroru iesniegto ziņojumu par uzdoto uzdevumu izpildi izvērtēšanai. 2022. gadā ir veiktas 40 ziņojumu izvērtēšanas, četros gadījumos lūdzot prokuroriem informāciju papildināt.

2022. gada martā tika mainīta prokurora amata kandidātu atlases kārtība. Saskaņā ar to Prokuroru atestācijas komisija veic katra prokurora amata pretendenta pieteikumā sniegto izvērsto atbildžu vērtēšanu un pretendenta intervēšanu, pārliecinoties par pretendenta motivāciju, prasmi to pamatot un iepriekšējo darba un dzīves pieredzi, kā arī izvērtē pretendenta atbilstību Prokuratūras likumā noteiktajai prasībai par nevainojamu reputāciju. 2022. gadā kopumā veiktas 44 prokurora amata pretendentu intervijas un 16 rezultātu apspriešanas sēdes.

Kā redzams no diagrammas, 2022. gadā ir samazinājies izskatāmo jautājumu par iespējamo disciplināratbildību skaits. Prokuroru atestācijas komisijā izvērtēti četri gadījumi par iespējamo disciplinārā pārkāpuma faktu, neviens prokurors netika saukts pie disciplinārās atbildības. Trīs gadījumos Prokuroru atestācijas komisija nekonstatēja prokurora pieļautu disciplinārā pārkāpuma faktu. Tomēr nevienam no prokuroriem netika piemērots disciplinārsods.

Vienā gadījumā komisija atzina, ka divos kriminālprocesos prokurors ir nolaidīgi pildījis KPL 37. panta otrās daļas 1. punktā noteiktos pienākumus (uzraugošajam prokuroram izmeklēšanas laikā ir pienākums dot norādījumus par procesa veida izvēli, izmeklēšanas virzienu un izmeklēšanas darbību veikšanu, ja procesa virzītājs nenodrošina mērķtiecīgu izmeklēšanu un pieļauj neattaisnotu iejaukšanos personas dzīvē vai vilcināšanos) un vienā kriminālprocesā ir pieļāvis nolaidību pret kriminālprocesā pieļautajiem KPL pārkāpumiem un nav reaģējis uz tiem atbilstoši Prokuratūras likumā noteiktajam. Izvērtējot prokurora pieļautā pārkāpuma raksturu, ņemot vērā prokurora noslodzi, apstākli, ka prokuroram uzdots pildīt papildu pienākumus, un to, ka iepriekš viņam nav tikuši piemēroti disciplinārsodi, Prokuroru atestācijas komisija lēma aprobežoties ar jautājuma izskatīšanu komisijā.

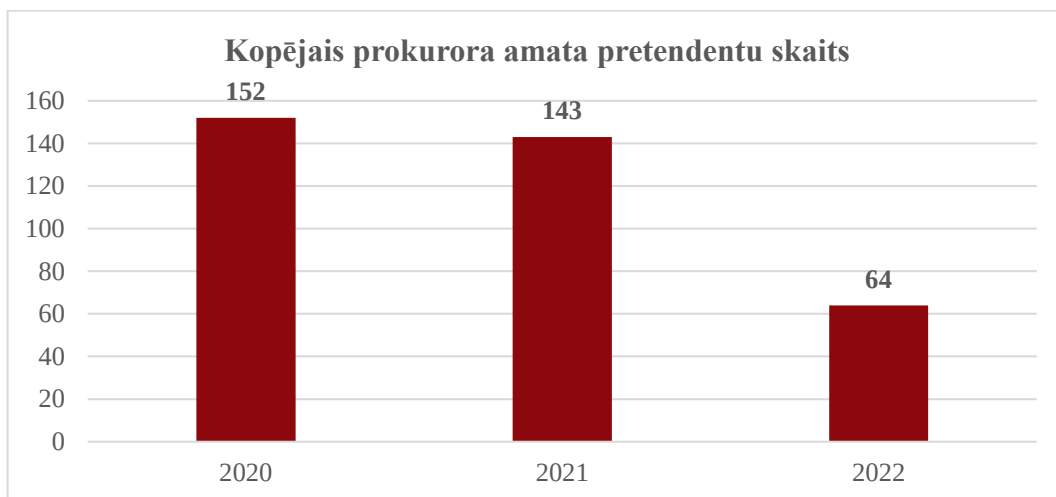
2022. gadā Prokuroru atestācijas komisijā izskatīto jautājumu par iespējamo disciplināratbildību skaita samazinājums, salīdzinot ar iepriekšējiem diviem gadiem, un tas, ka nevienā no gadījumiem nav piemērots disciplinārsods, liecina par to, ka prokuratūrā ieviestie prokuroru profesionālās darbības kvalitāti regulējošie instrumenti dod iespēju savlaicīgi identificēt un novērst iespējamus pārkāpumus.

Vērtējot Prokuroru atestācijas komisijas darbu 2022. gadā, ir jāsecina, ka komisija ir devusi būtisku ieguldījumu prokuratūras prioritāro mērķu sasniegšanā, nepieciešamības gadījumā izmantojot iespēju dot prokuroriem uzdevumus profesionālās darbības uzlabošanai, kā arī aicinot sniegt ziņojumus par uzdevumu izpildi. Būtiski uzsvērt Prokuroru atestācijas komisijas lomu Latvijas Prokuroru ētikas kodeksa normu iedzīvināšanā, sniedzot skaidrojumu par ētikas normu piemērošanu praksē.

Prokuroru kvalifikācijas komisijas 2022. gada darbības pārskats

Galvenās Prokuroru kvalifikācijas komisijas funkcijas ir izvērtēt un dod atzinumu par prokurora amata kandidāta stažēšanās programmas izpildi, par prokurora amata kandidāta, prokurora zināšanu un profesionālo iemaņu atbilstību prokurora amatam, kā arī veikt citas Prokuratūras likumā noteiktās un Prokuroru kvalifikācijas komisijas nolikumā paredzētās funkcijas, tostarp pieņemt un izvērtēt prokurora amata pretendentu vispārējo un juridisko zināšanu pārbaudījumu.

Prokuroru kvalifikācijas komisijas darba rādītāji apskatīti, veidojot salīdzinājumu trīs gadu periodā.

Kā redzams no diagrammas par kopējo prokurora amata pretendentu skaitu trīs gadu periodā, 2020. gadā (konkurss izsludināts divas reizes gadā) sagatavots, pieņemts un izvērtēts prokurora amata pretendentu vispārējo un juridisko zināšanu pārbaudījums kopumā 152 personām (martā – 77 personām, augustā – 75 personām), 2021. gadā (konkurss izsludināts trīs reizes gadā) – kopumā 143 personām (jūnijā – 72 personām, septembrī – 26 personām un decembrī – 45 personām), savukārt 2022. gadā (konkurss izsludināts divas reizes gadā) – kopumā 64 personām (aprīlī – 49 personām, novembrī – 15 personām).

Prokurora amata kandidātu atlases nolikums paredz, ka ģenerālprokurors no testa kārtēšanas var atbrīvot personu, kura:

- ✓ pēdējo triju gadu laikā sekmīgi nokārtojusi tiesneša vai advokāta kvalifikācijas eksāmenu;
- ✓ jau agrāk ir strādājusi prokurora amatā un no amata tiesisko attiecību izbeigšanas nav pagājuši vairāk kā pieci gadi;
- ✓ atbilst tiesnesim, augstskolas tieslietu specialitātes akadēmiskajam personālam vai zvērinātam advokātam saskaņā ar Prokuratūras likuma 34. un 35. pantā noteikto darba stāža ilgumu kandidēšanai uz prokurora amatu (par rajona (pilsētas) prokuratūras virsprokuroru var iecelt personu, kurai ir ne mazāk kā piecus gadus ilgs darba stāžs prokurora vai tiesneša amatā; par tiesas apgabala prokuratūras prokuroru un par Ģenerālprokuratūras prokuroru var iecelt personu, kurai ir ne mazāk kā piecus gadus ilgs darba stāžs prokurora vai tiesneša amatā vai ne mazāk kā 10 gadus ilgs darba stāžs augstskolas tieslietu specialitātes akadēmiskā personāla vai zvērināta advokāta amatā; par Ģenerālprokuratūras departamenta, nodaļas vai tiesas apgabala prokuratūras virsprokuroru un virsprokurora vietnieku var iecelt personu, kurai ir ne mazāk kā 10 gadus ilgs darba stāžs prokurora amatā vai ne mazāk kā piecus gadus ilgs darba stāžs Augstākās tiesas tiesneša amatā);
- ✓ pēdējo triju gadu laikā ir nokārtojusi valsts vienoto jurista profesionālās kvalifikācijas eksāmenu;

- ✓ prokuratūrā ieņem amatu ar juridisku specializāciju un ir saņēmusi struktūrvienības vadītāja rekomendāciju;
- ✓ trīs gadus ir nostrādājusi izmeklētāja amatā un ir saņēmusi struktūrvienības, kura realizē uzraudzību KPL noteiktajā kārtībā, virsprokurora rekomendāciju.

Saskaņā ar iepriekš aprakstītajiem nosacījumiem minētajās atlasēs no vispārējo un juridisko zināšanu pārbaudījuma (testa) kārtošanas ģenerālprokurors 2022. gada aprīlī atbrīvoja 11 personas, novembrī – 6.

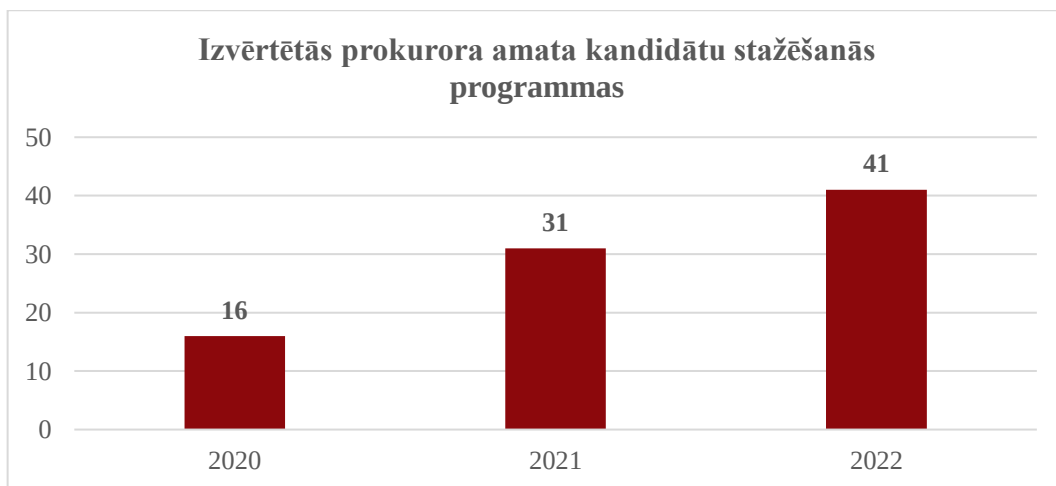
No 2022. gada Prokuroru kvalifikācijas komisija vairs neveic prokurora amata pretendentu vispārējo un juridisko zināšanu pārbaudījumu organizēšanu un pārbaudi, jo tas ir uzdots Personāla nodaļai. No 2022. gada pārbaudījums tiek organizēts trīs kārtās, iepriekš tas notika divās kārtās.

Kopumā 2022. gadā no pārbaudījuma kārtošanas tika atbrīvoti 23 pretendenti, kas ir lielākais atbrīvoto pretendentu skaits prokuratūras vēsturē. 2021. gadā no pārbaudījuma kārtošanas atbrīvoti bija tikai 2 pretendenti un 1 netika atbrīvots. 2020. gadā atbrīvot no pārbaudījuma kārtošanas lūdza 6 prokurora amata pretendenti, no kuriem 2 pretendenti no pārbaudījuma kārtošanas netika atbrīvoti.

2022. gadā kopumā notikušas 49 Prokuroru kvalifikācijas komisijas sēdes, kurās izvērtēta 41 prokurora amata kandidāta atskaite, 2021. gadā – 31 atskaite, toties 2020. gadā tikai 16 atskaites. 2022. gadā divos gadījumos atskaites tika atgrieztas atpakaļ prokurora amata kandidātiem trūkumu novēršanai.

Atbilstoši Prokuroru amata kandidātu stažēšanās un kvalifikācijas pārbaudes nolikumā noteiktajam Prokuroru kvalifikācijas komisijas locekļi pārbauda un izvērtē stažēšanās programmas izpildi.

Ja Prokurooru kvalifikācijas komisija atzīst, ka prokurora amata kandidāts ir pietiekamā kvalitātē un apjomā izpildījis visus stažēšanās programmā paredzētos uzdevumus, viņš tiek pielaists pie kvalifikācijas eksāmena, kas sastāv no trīs kāzusiēm (praktiskajiem uzdevumiem), kurus sagatavojusi Prokurooru kvalifikācijas komisija.

Prokurooru kvalifikācijas komisija 2022. gadā izvērtēja 41 prokurora amata kandidāta atskaitei, kā arī pieņēma 43 prokurora amata kandidātu eksāmenus un veica divas zināšanu un profesionālo iemaņu atbilstības prokurora amatam pārbaudes. Komisija atzina, ka viena prokurora zināšanas atbilst ieņemamajam amatam, taču otra – neatbilst. Līdzīga situācija bija arī 2021. gadā. 2020. gadā nebija veikta neviena zināšanu un profesionālo iemaņu atbilstības prokurora amatam pārbaude.

Kopumā 2022. gadā prokurora amatā iecelti 33 prokurori. Pieci prokurora amata kandidāti netika iecelti prokurora amatā, no tiem četri nenokārtoja kvalifikācijas eksāmenu un viens stažēšanos pārtrauca pēc paša vēlēšanās. Līdzīgi 2021. gadā prokurora amatā iecelti 33 prokurori, taču 5 kandidāti amatā netika iecelti, jo nenokārtoja kvalifikācijas eksāmenu. 2020. gadā amatā iecelti tikai 8 prokurori, 2 amatā netika iecelti, jo kvalifikācijas eksāmenu nenokārtoja.

2023. gadā Prokurooru kvalifikācijas komisijas locekļi turpinās pieņemt prokurora amata kandidātu, ar kuriem noslēgts stažēšanās līgums gan 2022. gadā, gan arī 2023. gadā un kuri pietiekamā kvalitātē un apjomā būs izpildījuši visus stažēšanās programmā paredzētos uzdevumus, kvalifikācijas eksāmenus, tostarp, iepriekš izvērtējot arī stažēšanās programmas izpildi.

Pārskats par Latvijas Republikas pārstāvniecības Eirojustā darbu 2022. gadā

Latvijas pārstāvniecības Eirojustā struktūru 2022. gadā veidoja:

- ✓ Latvijas pārstāvis Eirojustā;
- ✓ viens norīkotais nacionālais eksperts (tikai daļā, kas saistīts ar operatīvo funkciju izpildi);
- ✓ viens administratīvais asistents, kuru katrai pārstāvniecībai Eirojustā nodrošina Eirojusta Administratīvais dienests.

2022. gadā Latvijas pārstāvniecība Eirojustā nodrošināja stažēšanos vienam prokuroram EJTN ilgtermiņa pieredzes apmaiņas programmas ietvaros no 2022. gada septembra līdz decembrim.

2022. gadā darbs Latvijas pārstāvniecībā Eirojustā ir veikts atbilstoši Stratēģijā noteiktajām prioritātēm un mērķiem. Prioritāro noziedzīgo nodarījumu (smagu un sevišķi smagu noziegumu) ar pārrobežu raksturu sekmīga izmeklēšana bez starptautiskās sadarbības nav iespējama, līdz ar to pēc Latvijas un ārvalstu nacionālo iestāžu lūguma Latvijas pārstāvis Eirojustā ir īstenojis aktīvu iesaisti un palīdzības sniegšana, lai tiktu nodrošināta ātra, kvalitatīva un koordinēta krimināltiesiskā sadarbība. Kopumā Latvijas pārstāvniecības Eirojustā darbu var iedalīt divos galvenajos darbības virzienos – darbs, kas saistīts ar Eirojusta pārvaldību un operatīvais darbs ar lietām.

Eirojusta pārvaldība

Atbilstoši EUROJUST Regulā noteiktajam Latvijas valsts pārstāvis Eirojustā ietilpst Eirojusta kolēģijā, kuras ietvaros tiek realizētas Eirojusta operatīvās un vadības funkcijas.

Realizējot šīs funkcijas, 2022. gadā Latvijas pārstāvis ir piedalījies visās Eirojusta kolēģijas sanāksmēs, kuru laikā tika pieņemti aktuāli lēmumi gan par Eirojusta operatīvo, gan administratīvo darbību, t. sk. plānošanas dokuments, kurā ietverta Eirojusta gada un daudzgadu programma.

Šajā laika periodā ir notikušas 24 kolēģijas sanāksmes, 4 no tām videokonferences režīmā Covid-19 ierobežojumu dēļ. Uzlabojoties epidemioloģiskajai situācijai, kolēģijā tika nolemts atcelt sanāksmju norisi videokonferences režīmā un kopš marta kolēģijas sēdes notikušas tikai klātienē. Kolēģija 2022. gadā ir izskatījusi virkni jautājumu, kuru ietvaros:

- ✓ tika pieņemti lēmumi, kas saistīti ar lietu reģistrēšanu un slēgšanu, kā arī iespējamo personas datu nodošanu trešajām valstīm reģistrēto lietu ietvaros;
- ✓ tika pieņemti 11 formāli kolēģijas lēmumi;
- ✓ tika veiktas 3 konsultāciju procedūras;
- ✓ balsojot rakstiskā procedūrā, pieņemti lēmumi par 27 priekšlikumiem.

Kolēģijas sanāksmju darba kārtībā iekļauto jautājumu loks ir ļoti plašs, līdz ar ko ievērojama nacionālā pārstāvja darba laika daļa tiek veltīta tam, lai iepazītos ar sanāksmēs izskatāmajiem jautājumiem, ierosinājumiem un to pavadošajiem dokumentiem, tādējādi nodrošinot kvalitatīvu valsts pārstāvību kolēģijā.

2022. gadā Latvijas pārstāvis turpināja darbību Eirojusta kolēģijas apakšstrukturās – Valdē sadarbībai ar partneriem un Krimināltiesiskās sadarbības instrumentu darba grupā. Pārskata periodā kopumā Latvijas pārstāvis piedalījās piecās Valdes sadarbībai ar partneriem sanāksmēs, divās ES padomdevējmisijas Ukrainā un Eirojusta sadarbības sanāksmēs (videokonferences režīmā), kā arī nodrošināja Eirojusta saziņu sadarbības jautājumos ar ES Tiesībaizsardzības apmācības aģentūru (*European Union Agency for Law Enforcement Training – CEPOL*), INTERPOL un Austrumu partnerības valstīm.

Latvijas pārstāvis 2022. gada jūnijā piedalījās Centrālāzijas un Dienvidkaukāza reģiona tiesiskās sadarbības tīkla ikgadējā plenārsēdē Taškentā, kuras laikā sniedza divas prezentācijas par Eirojusta

koordinējošo lomu narkotiku kontrabandas un kibernetiskumu apkarošanā. Tāpat Latvijas pārstāvis piedalījās divās ES un INTERPOL vadošo amatpersonu sanāksmēs: jūnijā – Lionā, Francijā – un decembrī – sanāksmē Prāgā, Čehijā.

2022. gadā Latvijas pārstāvis piedalījās piecās Krimināltiesiskās sadarbības instrumentu darba grupas sanāksmēs, kurās tiek apspriesti jautājumi un problēmas, kas izriet no Eiropas apcietinājuma lēmuma, Eiropas izmeklēšanas rīkojuma, iesaldēšanas rīkojuma un citu instrumentu praktiskās piemērošanas. Krimināltiesiskās sadarbības instrumentu darba grupas darbības rezultātā tiek izstrādāti ziņojumi un vadlīnijas par krimināltiesiskās sadarbības instrumentu praktisko piemērošanu, kā, piemēram:

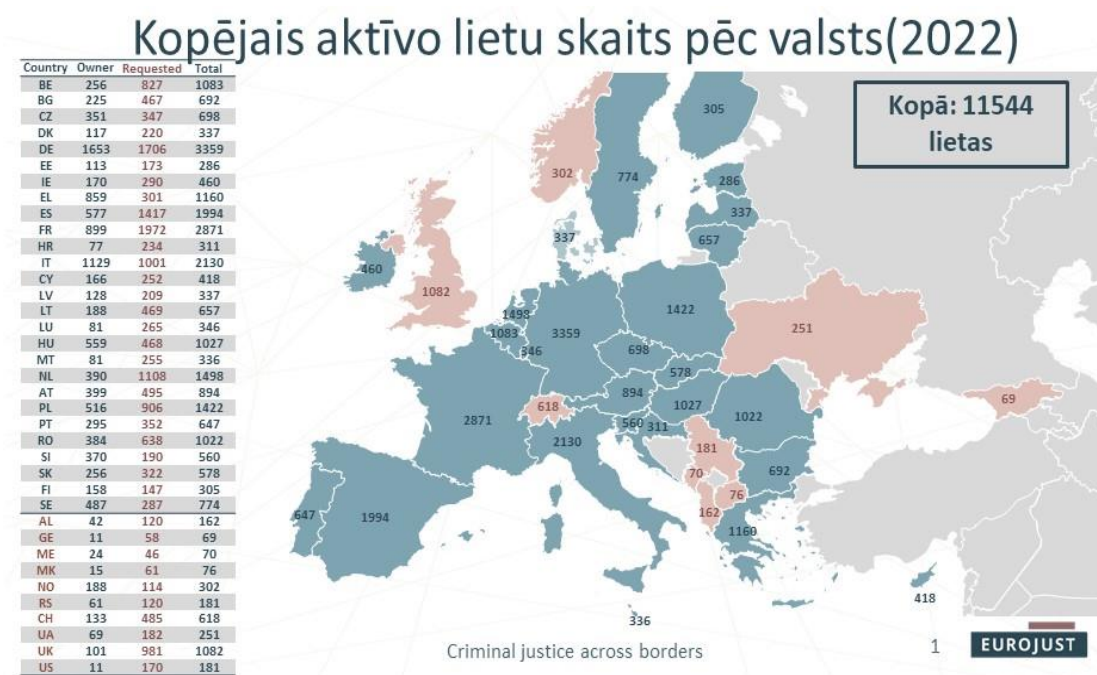
- ✓ “Vadlīnijas par apvienotajām izmeklēšanas grupām, kurās tiek iesaistītas trešās valstis”;
- ✓ “Eiropas Savienības tiesas tiesu prakse lietās par Eiropas apcietināšanas ordera piemērošanu”.

Krimināltiesiskās sadarbības koordinēšana – operatīvo un citu funkciju izpilde

Operatīvais darbs ar lietām

Eiropas uzdevums ir atbalstīt un stiprināt koordināciju un sadarbību starp tām valstu iestādēm, kas veic izmeklēšanu un kriminālvajāšanu, saistībā ar smagiem noziegumiem, kuri skar vismaz divas dalībvalstis vai kuru dēļ nepieciešama kopīga kriminālvajāšana, pamatojoties uz dalībvalstu iestāžu un Eiropas veiktajām darbībām un sniegtu informāciju.

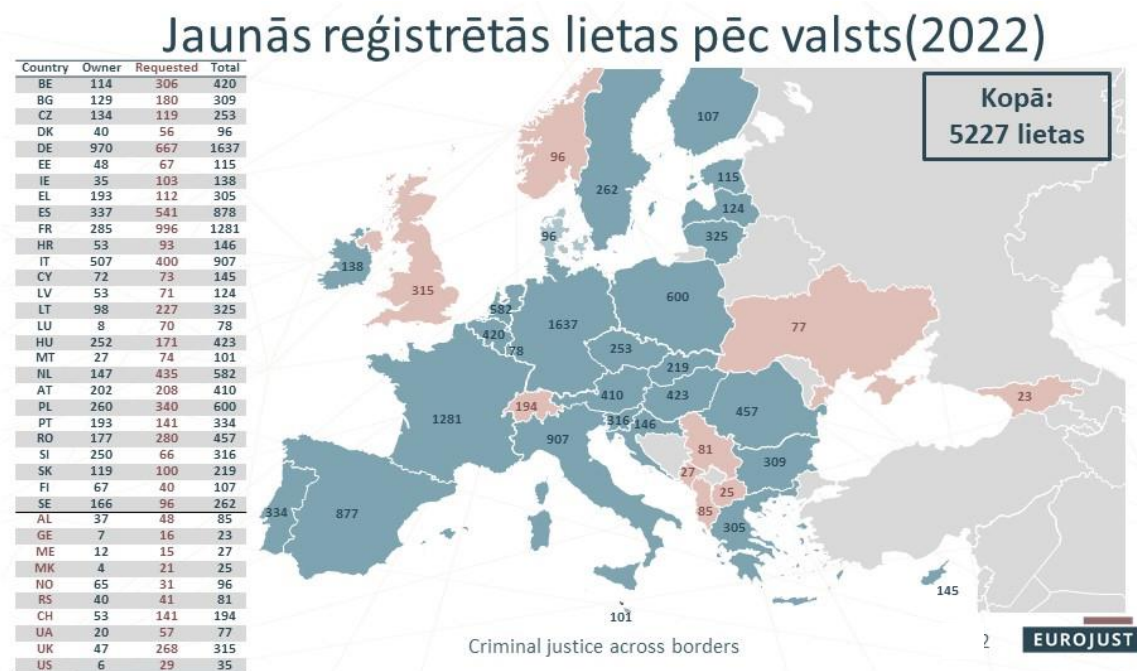
Eiropas darbību šī uzdevuma izpildē galvenokārt raksturo darbs ar lietām. Reģistrēto lietu skaits Eiropas katru gadu pieaug un arī 2022. gads nav bijis izņēmums. Kopumā Eiropas 2022. gadā strādāja ar 11 544 lietām, kas ir par 14 % vairāk nekā 2021. gadā. Globalizācija ir veicinājusi arī starptautiskās noziedzības pieaugumu un attīstību, noziegumu shēmas kļūst arvien sarežģītākas, tāpēc šādu smagu un organizētu noziegumu sekmīga izmeklēšana bez starptautiskās sadarbības nav iespējama. Diemžēl starptautiskā krimināltiesiskā sadarbība joprojām ir smagnēja un problemātiska, līdz ar ko nepieciešamība pēc atbalsta sadarbības veicināšanai un izmeklēšanu koordinēšanai ir arvien izteiktāka. Tas arī izskaidro atbalsta pieprasījumu skaita pieaugumu no nacionālajām iestādēm (Eiropas sniedz atbalstu konkrētās krimināllietās pēc dalībvalstu kompetento iestāžu lūguma).

Saskaņā ar EUROJUST Regulas 7. panta 8. punktu apmaiņa ar operatīvo informāciju starp Eiropas un dalībvalstīm notiek ar valsts pārstāvju starpniecību. Turklāt atbilstoši EUROJUST Regulas 24. un

25. pantam valsts pārstāvis pieņem lēmumus par lietu reģistrēšanu lietu pārvaldības sistēmā, piekļuves tiesību piešķiršanu, kā arī ir atbildīgs par sistēmas darba datņu pārvaldību un personas datu aizsardzību.

Izpildot uzdevumu, kas noteikts EUROJUST Regulas 2. pantā, Latvijas pārstāvniecība Eirojustā 2022. gadā pēc Latvijas pārstāvja lēmuma ir reģistrējusi 53 jaunas lietas, balstoties uz lūgumu pēc atbalsta no kompetentām Latvijas iestādēm.

Jauno registrēto lietu salīdzinājums 2018-2022 (Latvijas reģistrētās)

Lai gan jauno reģistrēto lietu skaits 2022. gadā ir bijis tikai par vienu lietu liks nekā 2021. gadā, darba apjoms ir palielinājies, jo ir pieaugusi lietu sarežģītība un iesaistīto valstu skaits, kā arī arvien vairāk ir bijis nepieciešams atbalsts saistīto/paralēlo izmeklēšanu koordinēšanā, ko apliecina pieaugošais koordinācijas sanāksmju skaits (pieaugums par 84 %). Jāņem vērā arī tas, ka koordinēto krimināltiesiskās sadarbības lūgumu skaits ir bijis krietni lielāks, jo 12 lietas tika reģistrētas pret vairāk nekā vienu iesaistīto valsti vienlaicīgi. Minētais nozīmē, ka konkrēta kriminālprocesa ietvaros krimināltiesiskās sadarbības lūgumi ir tikuši nosūtīti vairākām valstīm un Latvijas pārstāvniecība

Eiropas atbalstu ir lūgusi sniegt vairāk nekā vienai valstij. Tā no reģistrētajām lietām 41 lieta ir divpusēja, bet 12 – daudzpusēja.

Pēc Latvijas iestāžu iniciatīvas lietas tika reģistrētas pret šādām valstīm:

- ✓ Vāciju, Lietuvu – pret katru 8 lietas;
- ✓ Ukrainu – 7 lietas;
- ✓ Nīderlandi, Poliju – pret katru 5 lietas;
- ✓ Šveici, Lielbritāniju, Itāliju, Ungāriju – pret katru 4 lietas;
- ✓ Maltu, Spāniju, Bulgāriju, Čehiju, Luksemburgu – pret katru 3 lietas;
- ✓ Īriju, Beļģiju, Igauniju, Kipru, Austriju, Rumāniju, Slovēniju, Slovākiju – pret katru 2 lietas;
- ✓ Dāniju, Zviedriju, Horvātiju, Grieķiju, Portugāli, Somiju, Gruziju, Lihtenšteinu, Moldovu – pret katru 1 lieta.

Piecās lietās sadarbība tika nodrošināta arī ar Armēniju, Maroku, Izraēlu, Kazahstānu un Turciju, izmantojot Eiropas kontaktpersonu tīkla trešajās valstīs sniegto atbalstu. Kā izriet no minētā, jauno reģistrēto lietu ietvaros ārvalstīm (ES un trešajām valstīm) nosūtīti lūgumi sniegt atbalstu kopumā 94 gadījumos.

Latvijas pārstāvniecības reģistrētajās lietās izplatītākie noziegumu veidi atspoguļo valstī noteiktās prioritātes un tie ir: noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšana, krāpšana, noziedzīgi nodarījumi pret personas dzīvību un veselību, izvairīšanās no nodokļu nomaksas, noziedzīgi nodarījumi, kas skar ES finanšu intereses, narkotiku kontrabanda, dokumentu viltošana, kā arī citi noziegumi.

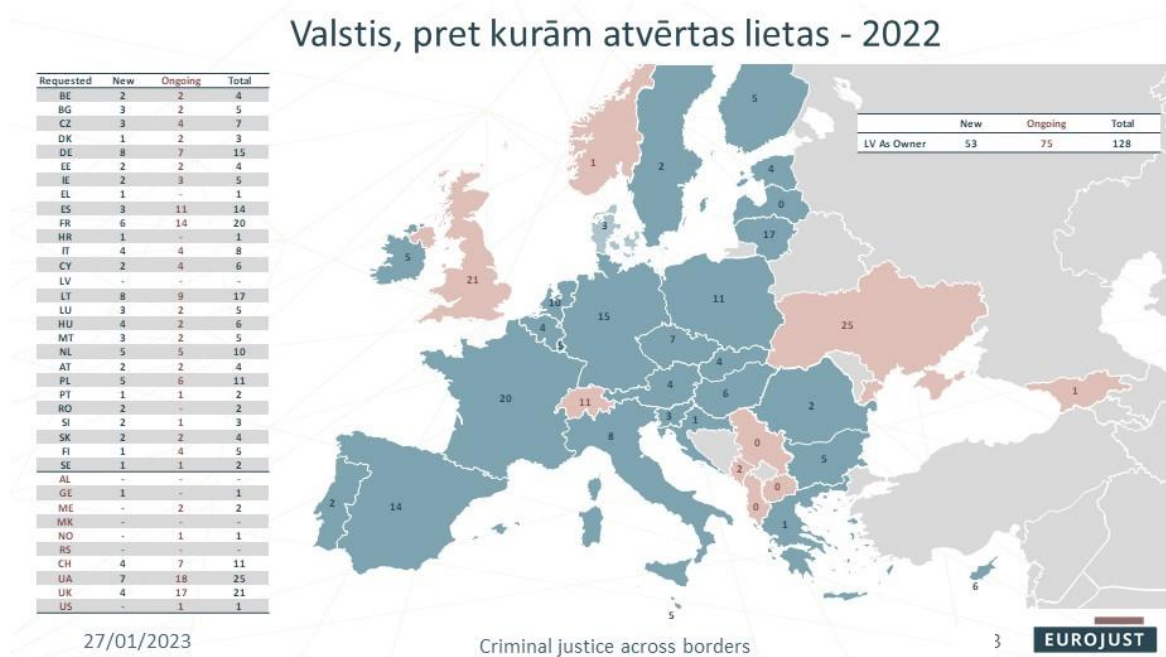
Uz šo brīdi jau ir slēgtas 11 no 2022. gadā reģistrētajām 53 lietām, kas nozīmē, ka šajās lietās Latvijas iestādēm ir sniegts nepieciešamais atbalsts (kā, piemēram, saņemtas atbildes uz Eiropas izmeklēšanas rīkojumiem, tiesiskās palīdzības lūgumiem, iegūta nepieciešamā informācija, pabeigts personas izdošanas vai nodošanas soda izciešanai process u. c.) un turpmāks Eiropas atbalsts nav nepieciešams.

Piemēram, vienā no reģistrētajām lietām Itālijas pārstāvniecībai Eiropas atbalstā tika lūgts ļoti steidzami sniegt atbalstu informācijas iegūšanā no Itālijas kompetentajām iestādēm (1 dienas laikā) par Itālijā apcietinājumā pavadīto laiku, kas ieskaitāms soda izciešanas termiņā Latvijā pēc notiesātās personas pārņemšanas un par ko Latvijas iestādes netika savlaicīgi informētas. Šo informāciju kritiski svarīgi bija saņemt vienas dienas laikā, lai netiktu nelikumīgi ierobežota personas brīvība un notiesātā persona tiktu atbrīvota no ieslodzījuma pēc soda izciešanas termiņa beigām. Informācija tika saņemta noteiktajā laikā, un notiesātā persona tika savlaicīgi atbrīvota no ieslodzījuma vietas.

Kā veiksmīgu sadarbības piemēru var minēt arī operatīvi sniegto atbalstu izmeklēšanu koordinēšanā īpaši aktuālā kriminālprocesā, kas palīdzēja īstenot starptautisku operāciju Latvijā un Lietuvā. Ar Eiropas atbalstu steidzamības kārtībā tika noorganizēta koordinācijas sanāksme, pēc kuras īsā laika posmā (nepilnas nedēļas laikā) tika izveidota apvienotā izmeklēšanas grupa (*Joint Investigation Team – JIT*), kas bija nepieciešama sekmīgas operācijas norisei iesaistītajās valstīs. Šīs starptautiskās operācijas laikā vienlaicīgi Latvijā un Lietuvā tika aizturētas kopumā vairāk nekā 100 personas aizdomās par iesaistīšanos starptautiskā zvanu centru krāpniecības shēmu īstenošanā. Kopumā tika pārtraukta trīs krāpnieku zvanu centru darbība – divi no tiem atradās Latvijā un viens Lietuvā.

2022. gadā tika aktīvi strādāts arī pie 75 iepriekšējos gados atvērtajām lietām, kur atbalsts sadarbības veicināšanai joprojām ir nepieciešams.

Latvijas pārstāvniecībā reģistrēto un slēgto lietu skaits ir pastāvīgi mainīgs, bet pārskata perioda beigās Latvijai kopumā bija reģistrētas 128 aktīvas lietas.

Atskaides periodā pieprasījumi pēc Eiropas atbalsta veicināt un koordinēt starptautisko krimināltiesisko sadarbību saņemti no šādām iestādēm:

- ✓ Valsts policijas – 24 lietas;
- ✓ prokuratūras – 16 lietas;
- ✓ Valsts ieņēmumu dienesta – 7 lietas;
- ✓ Valsts drošības dienesta – 1 lieta;
- ✓ Iekšējās drošības biroja – 1 lieta;
- ✓ tiesas – 1 lieta;
- ✓ Tieslietu ministrijas – 1 lieta.

Analizējot Latvijas iestādēm sniegto atbalstu pēc krimināltiesiskās sadarbības lūgumu veida, pārliecinošā vairākumā gadījumu atbalsts sniegts Eiropas izmeklēšanas rīkojumu un tiesiskās palīdzības lūgumu izpildes veicināšanā un paātrināšanā. Tā atvērto lietu ietvaros palīdzība sniegta saistībā ar šādiem krimināltiesiskās sadarbības veidiem:

- ✓ Eiropas izmeklēšanas rīkojumi – 22 lietas;
- ✓ tiesiskās palīdzības lūgumi – 18 lietas;
- ✓ Eiropas apcietināšanas orderis – 2 lietas;
- ✓ jurisdikcijas jautājumi, *ne bis in idem* un/vai procesa nodošana – 1 lieta;
- ✓ personas izdošana – 1 lieta;
- ✓ notiesāto personu nodošana soda izciešanai – 1 lieta;
- ✓ cita veida sadarbība vai informācijas iegūšana, kas nepieciešama konkrētajā kriminālprocesā – 9 lietas.

2022. gadā pēc Ģenerālprokuratūras lūguma tika sagatavots arī viens Eiropas atzinums saskaņā ar EUROJUST Regulas 4. panta ceturto daļu par to, kura jurisdikcija ir labākā pozīcijā veikt personas kriminālvajāšanu. Ievērojot atzinumā izteikto rekomendāciju, Latvija nodeva kriminālprocesu tā turpināšanai Polijā, savukārt Polijas kompetentās iestādes apmierināja minēto lūgumu.

Citas valstis pie Latvijas pārstāvniecības šajā periodā ir vērsušās kopumā 72 lietās – 71 lieta reģistrēta konkrētu krimināllietu ietvaros un 1 lieta – par nacionālo regulējumu konkrētā juridiskā situācijā.

Latvijas pārstāvniecība minēto 72 lietu ietvaros atbalstu un palīdzību sniegusi šādām valstīm:

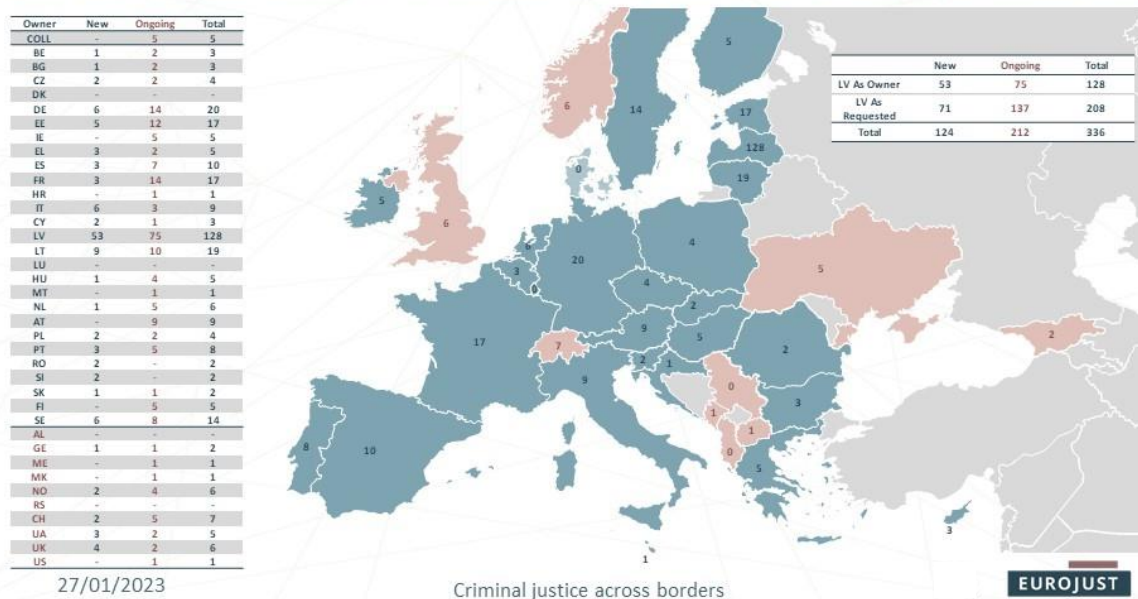
- ✓ Lietuvai – 9 lietās;

- ✓ Vācijai, Itālijai, Zviedrijai – 6 lietās;
- ✓ Igaunijai – 5 lietās;
- ✓ Lielbritānijai – 4 lietās;
- ✓ Grieķijai, Spānijai, Francijai, Portugālei, Ukrainai – katrai 3 lietās;
- ✓ Čehijai, Kiprai, Polijai, Rumānijai, Slovēnijai, Norvēģijai, Šveicei – katrai 2 lietās;
- ✓ Beļģijai, Ungārijai, Bulgārijai, Nīderlandei, Slovākijai, Gruzijai – katrai 1 lietā.

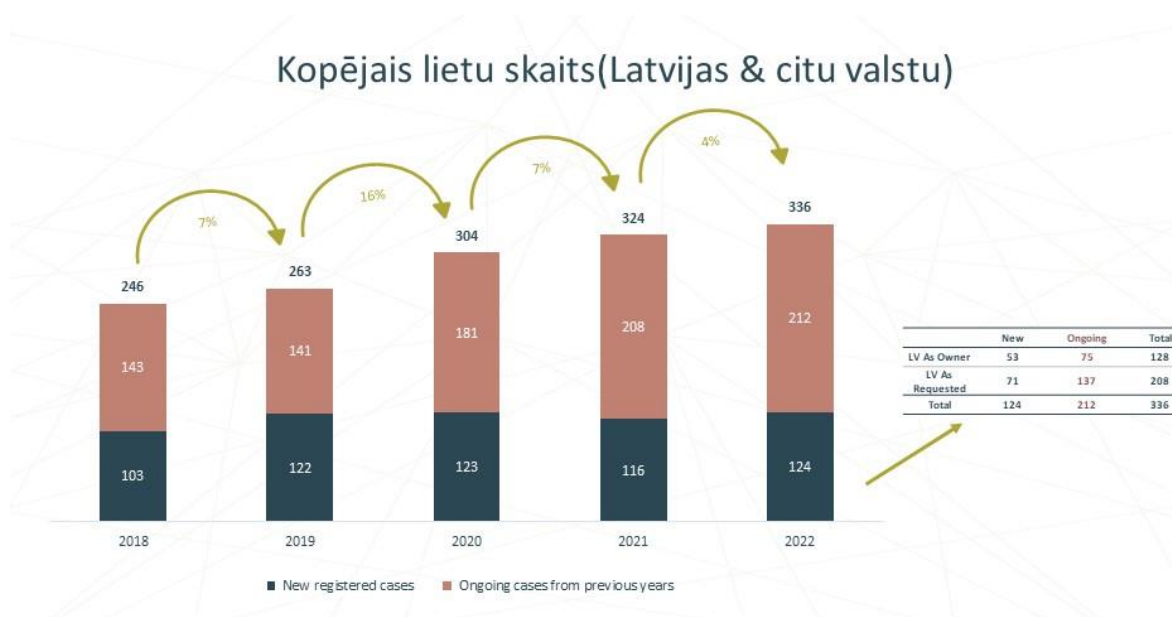
2022. gadā Latvija ir sniegusi atbalstu vairākām valstīm Eiropas izmeklēšanas rīkojumu/tiesiskās palīdzības lūgumu izpildē kopīgu un koordinētu starptautisku operāciju laikā. Sadarbojoties vairāku valstu pārstāvniecībām Eiropastā, ir veikts rūpīgs plānošanas un koordinēšanas darbs, lai sekmīgi realizētu kopīgas starptautiskas operācijas. Tā ir sniegts atbalsts vairākām ārvalstīm apjomīgās investīciju krāpšanas lietās, narkotiku nelikumīgas tirdzniecības, kā arī PVN izkrāpšanas un noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas lietās, kas ir rezultējušās ar personu aizturēšanu, noziedzīgi iegūtu līdzekļu iesaldēšanu un pierādījumu iegūšanu, kā arī ar vairāku augsta līmeņa organizētu starptautisku organizētu grupu darbības pārtraukšanu.

Darbs notiek arī pie 137 lietām, kuras citas valstis reģistrēja pret Latviju iepriekšējos gados, bet atbalsts sadarbības veicināšanai joprojām var būt nepieciešams.

Latvijas kopējais darba apjoms (sadaliņumā pēc lietas reģistrācijas valsts)-2022

Līdz ar to, kopējais lietu skaits, ar kurām šobrīd strādā Latvijas pārstāvniecība (jaunās un iepriekšējos gados reģistrētās) ir 336 lietas. Salīdzinot ar darba apjomu 2021. gadā, kopējais atbalstāmo gan Latvijas, gan ārvalstu lietu skaits 2022. gadā ir audzis par 4 %.

Koordinācijas sanāksmes

2022. gadā ir bijis ievērojams koordinācijas sanāksmju skaita pieaugums (par 84 %). Tas apliecina, ka koordinācijas sanāksmes ir ļoti efektīvs Eiropas atbalsta rīks, ko Latvijas un citu valstu tiesu varas un tiesībsardzības iestādes vēlas izmantot arvien biežāk. Tā Latvijas pārstāvētība pārskata periodā kopumā ir organizējusi un atbalstījusi 46 koordinācijas sanāksmes, kas tika organizētas pēc Latvijas un citu dalībvalstu pieprasījuma – 12 sanāksmes pēc Latvijas un 34 sanāksmes pēc citu valstu iniciatīvas. 12 sanāksmes tika organizētas videokonferences režīmā, pārējās klātienē vai kombinēti (daļa dalībnieku piedalās sanāsmē videokonferences režīmā, daļa klātienē). 3 sanāksmes tika rīkotas arī ārpus Eiropas telpām, jo, ņemot vērā konkrētās lietas specifiskos apstākļus, ir bijis izdevīgāk tikties citur – pa vienai sanāksmei Rīgā, Viļņā un Neapolē.

Koordinācijas sanāksmju rezultātā tiesu varas un tiesībsardzības iestādes ir apmainījušās ar informāciju un panākušas vienošanās par turpmāko nepieciešamo sadarbību un izmeklēšanas taktiku,

atsevišķos gadījumos vienojoties arī par apvienotās izmeklēšanas grupas izveidi sekmīgākai un ātrākai noziedzīgo nodarījumu izmeklēšanai.

Gandrīz puse no visām koordinācijas sanāksmēm ir tikušas organizētas kriminālprocesos par finanšu un ekonomiskajiem noziegumiem, t. sk. par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu un krāpšanu. Jāatzīmē, ka 8 koordinācijas sanāksmes tika organizētas krimināllietās, kuras ir uzsāktas par iespējamajiem noziegumiem pret cilvēci un mieru un kara noziegumiem Ukrainā. Pēc kara sākuma Ukrainā sekoja ātra Eirojusta reakcija, lai koordinētu izmeklēšanas, kas uzsāktas vairākās valstīs. Ņemot vērā Latvijas iesaisti apvienotajā izmeklēšanas grupā, kas izveidota šajā lietā, Latvija ir aktīvi piedalījusies visās šajās sanāksmēs.

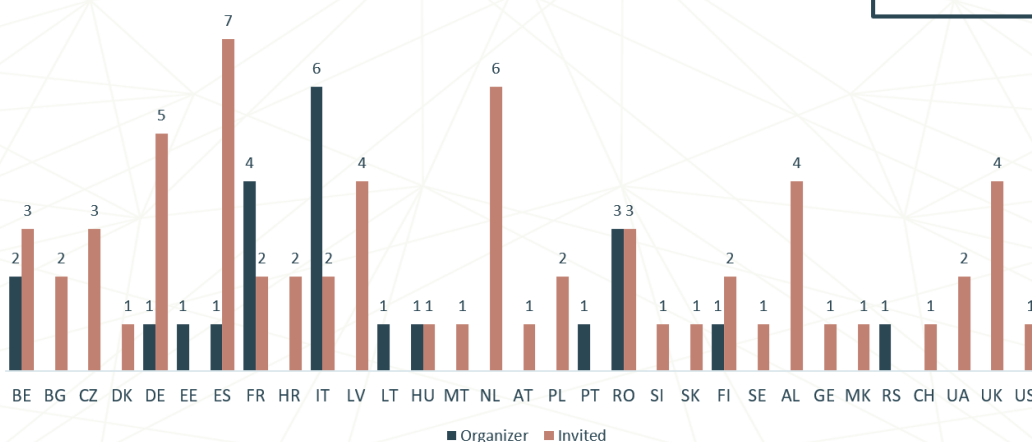
Koordinācijas centri

Pieaugot savstarpēji koordinēto starptautisko operāciju skaitam, Eiropjūstā arvien biežāk tiek izmantotas arī koordinācijas centru sniegtās atbalsta iespējas. Kopā darbojas 22 koordinācijas centri. 2022. gadā Latvijas pārstāvniecība Eiropjūstā ir piedalījusies četros koordinācijas centros, atbalstot kopīgās rīcības dienas aktivitātes un visas operācijas laikā sniedzot aktuālo informāciju ārvalstu kolēģiem par Latvijas tiesībsardzības iestāžu paveikto.

Koordinācijas centri (2022)

Kopā: 22

1 līdz-organizēts

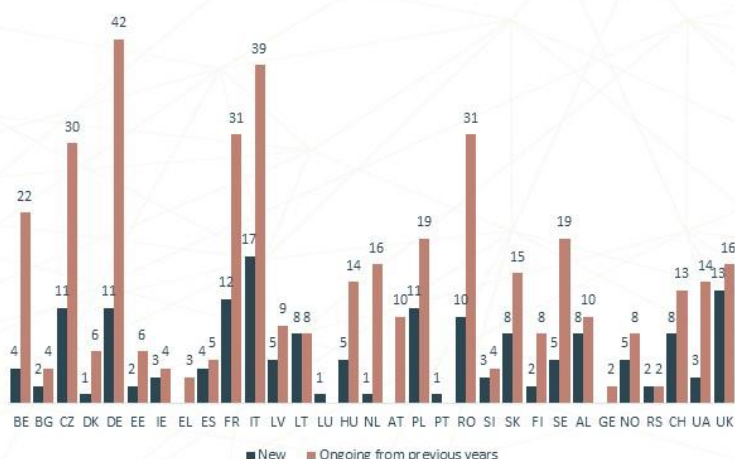
Apvienotās izmeklēšanas grupas

Latvijas pārstāvniecība ir sniegusi aktīvu atbalstu 5 jaunu apvienotās izmeklēšanas grupu izveidē, sekmējot starpvalstu sarunas, kā arī apvienoto izmeklēšanas grupu līgumu sastādīšanu, saskaņošanu un parakstīšanu (t. sk., sagatavojot apvienoto izmeklēšanas grupu līguma un tā grozījumu projektus). Atbalsts tiek sniegts arī 9 apvienotajās izmeklēšanas grupās, kur līgums tika noslēgts iepriekšējos gados, bet sadarbība joprojām turpinās.

Apvienotās izmeklēšanas grupas ir ļoti efektīvs krimināltiesiskās sadarbības instruments. To izveidošana paātrina apmaiņu ar informāciju un pierādījumiem, tādējādi novēršot kriminālprocesa neattaisnotu novilcināšanu, kas saistīta ar nepieciešamību veikt izmeklēšanas darbības vairākās valstīs.

Latvijas pārstāvniecība Eirojustā ir aktīvi informējusi Latvijas iestādes arī par iespējām pieteikties apvienoto izmeklēšanas grupu darbībai nepieciešamā finansējuma iegūšanai no Eirojusta, kā arī sniegusi teorētisku un praktisku atbalstu attiecīgu pieteikumu iesniegšanai finansējuma saņemšanai. Situācija apvienoto izmeklēšanas grupu finansējuma apgūšanā ir būtiski uzlabojusies, salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem. Tā 2022. gadā 9 apvienoto izmeklēšanas grupu darbībai ir ticis piešķirts Eirojusta finansējums, ko Latvijas tiesībsardzības un tiesu varas iestādes ir izmantojušas dažādu apvienoto izmeklēšanas grupu aktivitāšu finansēšanai, t. sk. tulkojumiem, komandējumiem, kā arī apvienoto izmeklēšanas grupu darbībai nepieciešamo tehnisko ierīču iegādei. Latvijas pārstāvniecība Eirojustā ir sniegusi praktisku atbalstu ne tikai pieteikumu sagatavošanā un iesniegšanā, bet arī konsultējusi jautājumos par finansējuma apgūšanu un kompensēšanas procesu.

Atbalstītās AIG(2022)

Third Countries	New	Ongoing
Albania	8	10
Australia	0	1
Bosnia and Herzegovina	1	1
Brazil	1	1
Georgia	0	2
Kazakhstan	1	0
Kosovo*	1	0
Liechtenstein	1	0
Malaysia	0	1
Moldova	4	8
Norway	5	8
Serbia	1	2
Switzerland	8	13
Ukraine	3	14
United Kingdom	13	16

Partners	New	Ongoing
EPPO	1	0
Europol	9	45
ICC	1	0
OLAF	0	3

27/01/2023

Criminal justice across borders

4

EUROJUST

Koordinācija dežūras režīmā

Lai izpildītu pienākumus ārkārtas gadījumos, Eirojusts izmanto koordinācijas dežūras režīmā mehānismu, kas jebkurā laikā var saņemt un apstrādāt tai adresētos lūgumus. Ar koordinācijas dežūras režīmu var sazināties 24 stundas diennaktī septiņas dienas nedēļā. Atbilstoši EUROJUST Regulas 19. pantam Latvijas pārstāvis (atvaļinājuma laikā – norīkotais nacionālais eksperts) ir nodrošinājis Latvijas pārstāvības koordinācijas dežūras režīmā pieejamību divdesmit četras stundas septiņas dienas nedēļā visu 2022. gadu.

Sadarbības veicināšana ar Latviju

Latvijas pārstāvis Eirojustā bijis 10 komandējumos uz Latviju, kuru laikā notika tikšanās ar Valsts policijas, Valsts drošības dienesta, Tieslietu ministrijas un prokuratūras pārstāvjiem, lai pārrunātu savstarpējās sadarbības aktualitātes, informētu par labo praksi Eirojusta atbalsta instrumentu izmantošanā, kā arī vienotos par atbalsta iespējām konkrētos kriminālprocesos.

Aktīva sadarbība notiek arī ar Latvijas sakaru virsniekiem Eiropolā, aktīvi apmainoties ar informāciju un sniedzot atbalstu konkrētajās lietās savas kompetences ietvaros. Pārskata periodā Latvijas pārstāvis Eirojustā ir piedalījies vairākās Eiropola operatīvajās sanāksmēs konkrētu krimināllietu ietvaros, kā arī notikusi tikšanās ar jauno Valsts drošības dienesta sakaru virsnieku, kurš bija ieradies Eirojustā iepazīšanās vizītē.

Latvijas pārstāvis uzstājās ar lekciju Valsts policijas rīkotajā starptautiskajā seminārā par ekonomisko noziegumu apkarošanas problemātiku “Eiropas Savienības finanšu līdzekļu izkrāpšanas apkarošana – jaunas tendences un veiksmes stāsti”, kas norisinājās 2022. gada 27. un 28. aprīlī.

Sadarbībā ar Latvijas Valsts policijas sakaru virsnieku biroju Eiropolā tika panākta vienošanās ar SIRIUS projekta realizētājiem – Eiropolu un Eirojustu – par projekta ietvaros iekļauto apmācību par e-pierādījumiem organizēšanu Latvijā no 2022. gada 14. līdz 16. jūnijam. Latvijas pārstāvis kopā ar Eirojusta ekspertiem piedalījās šo nozīmīgo apmācību plānošanā un organizēšanā, kā arī saturiskajā norisē.

Atsaucoties uz Valsts policijas ielūgumu, Latvijas pārstāvis 2022. gada 5. un 6. oktobrī Jūrmalā piedalījās arī starptautiskajā konferencē “Noziedzīgi iegūto līdzekļu legalizēšanas novēršana un apkarošana”.

Latvijas pārstāvniecība Eirojustā, izmantojot Eirojusta piešķirto finansējumu, 2022. gada 7. septembrī Jūrmalā noorganizēja darbsemināru Latvijas tiesībsardzības un tiesu varas iestāžu pārstāvjiem. Darbsemināra mērķis bija informēt semināra dalībniekus par Eirojusta atbalsta iespējām krimināltiesiskās sadarbības veicināšanā, īpašu uzmanību pievēršot apvienotajām izmeklēšanas grupām. Pasākumu apmeklēja 45 tiesībsardzības un tiesu varas iestāžu darbinieki.

2022. gadā Latvijas pārstāvniecība Eirojustā ir nodrošinājusi vairāku darba un pieredzes apmaiņas vizīšu norisi Eirojustā:

- ✓ 2022. gada 20. maijā pieredzes apmaiņas vizītē Eirojustā viesojās delegācija no Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja. Vizītes laikā tās dalībniekiem tika sniegts ieskats par Eirojusta atbalsta iespējām korupcijas noziegumu izmeklēšanā, t. sk. par analītiskā atbalsta iespējām, ko varētu nodrošināt Eirojusts;
- ✓ 2022. gada 21. septembrī Latvijas pārstāvniecība Eirojustā uzņēma 3 prokuroru delegāciju no Organizētās noziedzības un citu nozaru specializētās prokuratūras, kas bija ieradušies pieredzes apmaiņas vizītē Nīderlandē. Prokuroriem tika sniegts ieskats par Eirojusta atbalsta iespējām lietās, kas saistītas ar noziedzīgi iegūto līdzekļu legalizēšanu un līdzekļu atgūšanu;
- ✓ 2022. gada 3. oktobrī Latvijas pārstāvniecībā Eirojustā oficiālā darba vizītē viesojās Valsts policijas un Valsts ieņēmumu dienesta vadošās amatpersonas. Vizītes laikā tika pārrunāti aktuālie savstarpējās sadarbības jautājumi, kā arī problēmas un izaicinājumi sekmīgas krimināltiesiskās sadarbības nodrošināšanai konkrētos kriminālprocesos veiktajā izmeklēšanā;
- ✓ 2022. gada 7.–9. decembrī tika nodrošināta pieredzes apmaiņas vizīte 5 prokuroriem, kas specializējas kibernetiskās noziedzības lietās. Vizītes norisei tika sagatavota visaptveroša programma, lai prokurorus iepazīstinātu ar Eirojusta darbību un atbalsta iespējām kibernetiskās noziedzības apkarošanā.

Apzinoties efektīvas Eirojusta valsts koordinācijas sistēmas darbības nozīmi, Latvijas pārstāvis 2022. gada 5. decembrī Rīgā piedalījās Eirojusta valsts koordinācijas sistēmas sanāksmē. Sanāksmes mērķis bija pārrunāt savstarpējās sadarbības aktualitātes, kā arī mijiedarbību starp Eirojustu un Eiropas tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunktiem. Sanāksmes laikā tika pārrunāti arī krimināltiesiskās sadarbības jautājumi, kas ir aktuāli sakarā ar karu Ukrainā, kā arī novitātes tieslietu digitalizācijas jomā.

Starptautiskā juridiskā sadarbība

Pārskata periodā Latvijas pārstāvniecība Eirojustā 32 reizes ir sniegusi konsultācijas un atbildes par vispārīgiem juridiskiem jautājumiem, ko uzdevušas citas nacionālās pārstāvniecības, kā arī 4 gadījumos ir izmantojusi iespēju noskaidrot pārējo ES dalībvalstu kārtību un pieredzi Latvijai aktuālu jautājumu risināšanā, kā, piemēram, par lietu izskatīšanas termiņiem tiesās un iespēju samazināt sodu notiesātajai personai, kā arī par ES sankciju pārkāpumiem.

Pārskata periodā Latvijas pārstāvniecība ir piedalījusies, kā arī aicinājusi Latvijas pārstāvjus piedalīties 18 tematiskajos semināros un konferencēs – tai skaitā par kibernetiskās noziedzības un kriptovalūtām, intelektuālā īpašuma aizsardzības jautājumiem, terorismu, genocīda noziegumiem, migrantu kontrabandu u. c. Šie pasākumi ir notikuši kā klātienē, tā arī videokonferences režīmā.

2022. gada aktualitātes

2022. gada galvenie Eirojusta izaicinājumi ir bijuši saistīti ar globalizāciju, digitalizāciju un Ukrainā pastrādāto kara noziegumu kriminālvajāšanu.

Noziegumiem nav robežu un, lai stiprinātu operatīvo kapacitāti, Eirojusts ir aktīvi strādājis pie sadarbības stiprināšanas ar citām ES tieslietu un iekšlietu aģentūrām, ieskaitot Eiropas Prokuratūru, Eiropolu, Eiropas biroju krāpšanas apkarošanai (*European Anti-Fraud Office – OLAF*) un Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūru (*European Border and Coast Guard Agency – FRONTEX*). Tā kā daudzās no lietām ir nepieciešama sadarbība arī ar valstīm ārpus ES robežām, ir izveidotas jaunas partnerības un nodibināti kontakti ar trešajām valstīm un starptautiskajām organizācijām, kā arī tiek cieši strādāts kopā ar Komisiju, lai īstenotu Eirojusta četru gadu ārējās sadarbības stratēģiju.

Nepārtraukti noris darbs arī digitalizācijas jomā, lai pēc iespējas labāk varētu izmantot moderno tehnoloģiju iespējas krimināltiesiskās sadarbības uzlabošanai. Aktīvi tiek strādāts pie jaunās Lietu pārvaldības sistēmas (CMS) izveides un sekots līdzi citām iniciatīvām tieslietu digitalizācijas jomā. Efektīvi digitālie risinājumi ir nepieciešami arī starptautisko pamatnoziegumu pierādījumu datubāzes izveidei (CICED).

2022. gads viennozīmīgi ir iezīmējies ar īpašu Eirojusta aktivitāti kara noziegumu, noziegumu pret cilvēci un mieru, kas, iespējams, izdarīti Ukrainā, izmeklēšanu koordinēšanā.

Kopš 2022. gada marta sākuma Latvijas pārstāvis ir nodrošinājis informācijas apmaiņu un nepieciešamo koordināciju ar citām valstīm īpaši aktuālajā kriminālprocesā, kas uzsākts par Krievijas Federācijas bruņoto spēku īstenotajiem kara noziegumiem un noziegumiem pret cilvēci un mieru Ukrainā. Eirojustam ir īpaša koordinējošā loma starp valstīm, kas veic izmeklēšanas par iespējamajiem kara u. c. noziegumiem Ukrainā, kā arī ar Starptautisko Krimināltiesu, lai nodrošinātu regulāru informācijas apmaiņu, koordināciju un atbalstu, t. sk. finansiālu atbalstu apvienotajai izmeklēšanas grupai. Turklāt šīs lietas ietvaros Latvijas pārstāvis ir piedalījies 8 koordinācijas sanāksmēs, kā arī Genocīda tīkla ārkārtējā un regulārajās sanāksmēs.

2022. gada 24. martā Ministru prezidenta biedrs, tieslietu ministrs Jānis Bordāns Hāgā piedalījās Eiropas valstu tieslietu ministru ārkārtas sanāksmē, lai vienotos par savstarpēji koordinētu sadarbību un nepieciešamo atbalstu Starptautiskajai Krimināltiesai, tostarp, lai nodrošinātu valstu brīvprātīgus finansiālos ieguldījumus tiesas atbalstam un nacionālo ekspertu nozīmēšanu. Vizītes laikā J. Bordāns apmeklēja arī Eirojustu, kur tika iepazīstināts ar Eirojusta atbalsta un koordinācijas iespējām iespējamo kara noziegumu izmeklēšanā.

Lai varētu operatīvāk un efektīvāk atbalstīt Ukrainu, steidzamības kārtībā ir veikti grozījumi EUROJUST Regulā, paplašinot Eirojusta mandātu, proti, ietverot Eirojusta kompetencē arī starptautisko pamatnoziegumu pierādījumu apkopošanu, uzglabāšanu un analīzi. Grozījumu izstrādes laikā Latvijas pārstāvis ir vairākkārt sniedzis savu viedokli un komentārus par piedāvātajām izmaiņām. Šobrīd Eirojustā turpinās darbs un notiek aktīvas diskusijas par šo grozījumu praktisko piemērošanu un starptautisko pamatnoziegumu pierādījumu datubāzes (CICED) izveidi. 2022. gada 7. decembrī Eiropas datu aizsardzības uzraudzības iestāde sniedza savu izvērtējumu par jaunās datu bāzes atbilstību datu aizsardzības principiem, sniedzot atļauju tās izmantošanai. Līdz ar to valstīm ir dota iespēja nosūtīt uz Eirojustu savāktos pierādījumus uzglabāšanai un analīzei.

Īpaša uzmanība Ukrainas kara kontekstā ir tikusi pievērsta arī jautājumiem par ES sankcijām pakļauto aktīvu un īpašumu iespējamo konfiskāciju, t.sk. kriminālprocesu ietvaros.

Izmaiņas ir notikušas arī Eirojusta prezidijā, un proti, 2022. gada 28. jūnija Eirojusta kolēģijas sēdē Margarita Šniutytė-Daugėlienė, Lietuvas nacionālā pārstāve Eirojustā tika ievēlēta Eirojusta vice-

prezidenta amatā. Lai pēc iespējas vairāk un plašāk varētu finansiāli atbalstīt apvienoto izmeklēšanas grupu aktivitātes un pielāgotu atbalsta mehānismus šī brīža situācijai, Apvienot izmeklēšanas grupu sekretariāts ir izstrādājis izmaiņas finansējuma noteikumos, tādējādi uzlabojot un paplašinot finansējamo pakalpojumu klāstu.

Administratīvā direktora dienesta 2022. gada darbības pārskats

Administratīvā direktora dienesta funkcijas, uzdevumus, struktūru un darba organizāciju nosaka 2022. gada 27. jūlijā ģenerālprokurora izdots nolikums. Administratīvā direktora dienestu vada administratīvais direktors, kurš ir tieši pakļauts ģenerālprokuroram. Administratīvā direktora dienesta darbību nodrošina administratīvais direktors, administratīvā direktora vietnieki, kā arī Administratīvā direktora dienesta struktūrvienību vadītāji atbilstoši savai kompetencei. Administratīvā direktora dienesta funkcijas un to izpildē iesaistītās Administratīvā direktora dienesta struktūrvienības ir norādītas turpmāk tabulā.

Administratīvā direktora dienesta funkcijas un to izpildē iesaistītās struktūrvienības

Nr.p.k.	Funkcija	Funkcijas izpildē iesaistītie administratīvā direktora vietnieki, eksperti, Administratīvā direktora dienesta struktūrvienības
1.	prokuratūras finanšu pārvaldība, kas ietver prokuratūras budžeta procesa administrēšanu, grāmatvedības uzskaites nodrošināšanu, finanšu līdzekļu izlietojuma kontroli un analīzi	Administratīvā direktora vietnieks finanšu un plānošanas jautājumos Finanšu nodaļa (7 darbinieki) Vecākais datu analīzes speciālists
2.	prokuratūras personāla pārvaldība, kas ietver prokuratūras personāla vadības procesus atbilstoši Administratīvā direktora dienesta noteiktajai kompetencei, personāla dokumentu pārvaldību, personāla apmācību un attīstības vadību, personāla iesaistes, motivācijas un efektivitātes veicināšanu, darba aizsardzību un darba vides iekšējo uzraudzību	Administratīvā direktora vietnieks personāla jautājumos – Personāla nodaļas vadītājs Personāla nodaļa (7 darbinieki)
3.	informācijas un komunikācijas tehnoloģiju pārvaldība, kas ietver prokuratūras informācijas un komunikācijas tehnoloģiju risinājumu iegādi, ieviešanu, uzturēšanu, attīstību, datorlietotāju atbalstu, informācijas sistēmu attīstības plānošanu un vadību, informācijas un komunikācijas tehnoloģiju jomas drošības pārvaldību un nepārtrauktības nodrošināšanu	Administratīvā direktora vietnieks informācijas tehnoloģiju jautājumos Informācijas un komunikācijas tehnoloģiju nodaļa (18 darbinieki) Informācijas sistēmu drošības politikas pārvaldnieks
4.	fiziskās drošības pasākumu pārvaldība, kas ietver fiziskās drošības risinājumu attīstības plānošanu, vadību un uzturēšanu, kritiskās infrastruktūras kopuma uzturēšanu un slepenības režīma nodrošināšanu	Administratīvā direktora vietnieks nodrošinājuma jautājumos – Nodrošinājuma nodaļas vadītājs Iekšējās drošības nodaļa (4 darbinieki)
5.	dokumentu un arhīvu pārvaldība, nodrošinot kvalitatīvu un efektīvu informācijas apriti, pieeju un saglabāšanu visiem informatīvi vērtīgiem dokumentiem	Dokumentu un arhīvu pārvaldības nodaļa (31 darbinieks)
6.	tulkošanas pakalpojumu sniegšana prokuratūras struktūrvienībām un to administrēšana	Dokumentu un arhīvu pārvaldības nodaļa, Tulkošanas daļa (26 tulki)
7.	ES fondu un programmu un citu finanšu instrumentu finansējuma piesaiste prokuratūras attīstības pasākumiem, projektu pieteikumu sagatavošanas, iesniegšanas un projektu ieviešanas organizatoriskā vadība	Projektu un apmācību koordinācijas nodaļa (3 darbinieki)
8.	Administratīvā direktora dienesta administrēto procesu darbības tiesiskuma kontrole, publisko iepirkumu veikšana prokuratūras vajadzībām	Juridiskā nodaļa (6 darbinieki)
9.	izmaksu ziņā efektīvu un savlaicīgu pasākumu īstenošana prokuratūras darbības materiāltehniskajam nodrošinājumam, tajā skaitā prokuratūras	Administratīvā direktora vietnieks nodrošinājuma jautājumos – Nodrošinājuma nodaļas vadītājs

	apsaimniekošanā esošo ēku un nomāto telpu pārvaldīšana un apsaimniekošana, ar prokuratūras dienesta automobiļu nodrošinājumu saistīti jautājumi u.c.	Nodrošinājuma nodaļa (49 darbinieki)
10.	kvalitātes vadības sistēmas ieviešana un atbilstības nodrošināšana atbilstoši LVS NE ISO 9001:2015 standarta prasībām	Kvalitātes vadītājs
11.	Eiropas deleģēto prokuroru darbībai nepieciešamo atbalsta funkciju veikšana	Eiropas deleģēto prokuroru atbalsta nodaļa (4 darbinieki)

Administratīvā direktora dienesta pārvaldības procesu pilnveide

Lai uzlabotu Administratīvā direktora dienesta pārvaldību, 2022. gadā veikta Administratīvā direktora dienesta funkciju analīze, kā rezultātā ierosinātas strukturālas izmaiņas un izstrādāts jauns Administratīvā direktora dienesta nolikums, kas nosaka Administratīvā direktora dienesta funkcijas, uzdevumus, struktūru un darba organizāciju. Pilnveidots Administratīvā direktora dienesta funkciju izpildes plānošanas un uzraudzības mehānisms, ieviešot jaunu pieeju Administratīvā direktora dienesta darba plāna izstrādei un darba rezultātu uzraudzībai. Jaunā pieeja radīs pamatu darba snieguma novērtēšanai, kurā darbinieku individuālie mērķi būs no prokuratūras darbībai kopumā būtiskajiem mērķiem izrietoši. 2023. gadā turpināsies darbinieku darba izpildes (rezultativitātes) vadības sistēmas izstrādāšana un ieviešana.

Atbilstoši administratīvās direktors iesniegtajiem ierosinājumiem, kas prezentēti Ģenerālprokurora padomes 2022. gada 13. maija sēdē, veikti grozījumi Stratēģijā, iekļaujot vairākas būtiskas aktivitātes, kas attiecinātas uz Administratīvā direktora dienesta darbības jomām. Secīgi izdarīti grozījumi arī Darba plānā un izstrādāts Administratīvā direktora dienesta darbības plāns 2022. gadam. Būtiska īstenojamo aktivitāšu daļa saistīta ar Administratīvā direktora dienesta pārvaldības procesu pilnveidi.

Veikts prokuratūras atbalsta funkciju pārvaldības modeļa izvērtējums

Viens no Stratēģijā un Darba plānā iekļautajiem uzdevumiem bija līdz 2022. gada 1. jūnijam veikt prokuratūras Administratīvā direktora dienesta funkciju izvērtējumu, noteikt pilnveidojamās jomas un izstrādāt priekšlikumus uzlabojumiem. Šī uzdevuma izpildes ietvaros ir apkopota informācija par Administratīvā direktora dienesta veicamajām funkcijām un uzdevumiem, izvērtējot funkciju un uzdevumu pārklājuma pietiekamību prokuratūras pamatdarbības mērķu atbalstam, to izpildei nepieciešamo kompetenci, kā arī struktūrvienību iesaistes funkciju un uzdevumu izpildē pietiekamības un savstarpējās sadarbības aspektus. Pamatojoties uz veikto izvērtējumu, izstrādāts Administratīvā direktora dienesta nolikuma projekts un jauna struktūras shēma. 2022. gada 27. jūlijā ģenerālprokurors izdeva jaunu nolikumu "Administratīvā direktora dienesta nolikums", kurā noteiktas Administratīvā direktora dienesta funkcijas, uzdevumi, struktūra un darba organizācija. Viena no būtiskākajām izmaiņām Administratīvā direktora dienesta struktūrā no 2022. gada 1. augusta ir Juridiskās nodaļas izveide tiešā administratīvā direktora pakļautībā. Juridiskās nodaļas kompetencē ir Administratīvā direktora dienesta administrēto procesu darbības tiesiskuma nodrošināšana, publisko iepirkumu veikšanas nodrošināšana prokuratūras vajadzībām, fizisko personu datu aizsardzības tiesiskā regulējuma ievērošanas prokuratūrā nodrošināšana, kā arī vienotu prasību ievērošanas iekšējā tiesiskā regulējuma izstrādē nodrošināšana.

2022. gada 2. pusgadā uzsākta Administratīvā direktora dienesta struktūrvienību nolikumu pilnveide, kā arī darbinieku amata pienākumu precizēšana atbilstoši veiktajām strukturālajām izmaiņām un amatu pārklassifikācijas rezultātiem. Šis darbs turpināsies arī 2023. gada 1. ceturksnī.

Pilnveidots Administratīvā direktora dienesta funkciju izpildes plānošanas un uzraudzības mehānisms, kas rada pamatu darba snieguma vadīšanai

Lai sekmētu funkciju izpildes plānošanas un uzraudzības procesu efektivitāti, Administratīvā direktora dienestā izstrādāta un ieviesta pieeja Administratīvā direktora dienesta darba plāna izstrādei un darba rezultātu uzraudzībai. Ieviestajā Administratīvā direktora dienesta darba plāna formātā sasniedzamie mērķi tiek plānoti no stratēģiskā līdz zemākajam līmenim (ietver attīstības pasākumu un prokuratūras darbības ilgtspējas nodrošināšanas sadaļas), tā nodrošinot struktūrvienību vadītājiem un darbiniekiem iespēju sekot līdzi mērķu izpildei un veicinot darbinieku izpratni par Stratēģiju un savu lomu tās īstenošanā.

2023. gadā turpināsies darbs pie prokuratūras darbinieku darba izpildes (rezultatīvitatē) vadības sistēmas izstrādes un ieviešanas. Tiks ieviesta sistēma darbinieku sasniedzamo rezultātu plānošanai un snieguma novērtēšanai, kas būs integrēta darbinieku novērtēšanas procesa sastāvdaļa un kopā ar darbinieku kompetenču vērtēšanu veidos pamatu darba snieguma vadīšanai un atlīdzības noteikšanai atbilstoši veiktajam ieguldījumam.

Unificēts iekšējo normatīvo aktu izstrādes un piemērošanas kontroles mehānisms, nosakot normatīvo aktu izstrādes un to izpildes kontroles procesā iesaistāmo amatpersonu loku, atbildību un kārtību

Stratēģijā izvirzītā mērķa – prokuratūras iekšējo normatīvo aktu izstrādes sistēmas sakārtošana – ietvaros 2023. gadā paredzēts noteikt kārtību iekšējo normatīvo aktu izstrādes un ieviešanas kontrolei, kas atspoguļo galvenos principus normatīvo aktu izstrādes un izpildes kontroles procesā, iesaistāmās amatpersonas un to atbildību. Minētā uzdevuma izpildē būtiska loma būs Administratīvā direktora dienesta Juridiskās nodaļas iesaistei.

Jau Administratīvā direktora dienesta 2022. gada darba plānā Juridiskajai nodaļai bija paredzēts uzdevums apzināt un apkopot prokuratūrā spēkā esošos tiesību aktus (iekšējos normatīvos aktus, ģenerālprokurora un administratīvā direktora izdotos rīkojumus, pavēles u. c.) saistībā ar Administratīvā direktora dienesta atbildībā esošajiem jautājumiem un jautājumiem, kas regulēti prokuratūras pamatdarbības jomā, bet kuros ir saskarsmes punkti ar Administratīvā direktora dienesta atbildības jomu, kā arī ir uzsākta tiesību aktu, kas regulē Administratīvā direktora dienesta atbildībā esošos jautājumus, aktualitātes izvērtēšana, lai veicinātu vienotu pieeju tiesiskā regulējuma izstrādei.

2022. gadā izvērtēti atbalsta procesi un izstrādāti iekšējie normatīvie akti tādās jomās kā (1) valsts iepirkumi, (2) administratīvo un prokuratūras tēla veidošanas pasākumu organizēšana un izdevumu plānošana, (3) mobilo sakaru lietošana, (4) tulkojumu nodrošināšana u. c.

Pēc administratīvās direktores ierosinājuma Stratēģijā iepriekš minētā mērķa ietvaros ar 2022. gada 13. maija grozījumiem tika iekļauts uzdevums izvērtēt ISO standartu principu (kvalitātes pārvaldības sistēmas, risku vadības) piemērošanas iespējas prokuratūras darbības specifikai un izstrādāt pieeju kvalitātes pārvaldības sistēmas ieviešanai. Atbilstoši plānotajam Administratīvā direktora dienestā 2022. gadā tika veikts minētais izvērtējums un iesniegti priekšlikumi ģenerālprokuroram, un kvalitātes pārvaldības sistēmas ieviešanas jautājuma tālāku virzību ģenerālprokurors ir atbalstījis. Veiktā izvērtējuma rezultātā izstrādāti priekšlikumi (1) piemērot ISO standartā³ aprakstītos kvalitātes pārvaldības principus attiecībā uz prokuratūras vadības un atbalsta funkcijām, bet ne pamatdarbību; (2) ieviest ISO standartā aprakstīto procesu pieeju (attiecībā uz prokuratūras vadības un atbalsta

³ Izvērtējums veikts par Latvijas standarta LVS EN ISO 9001:2017 “Kvalitātes pārvaldības sistēmas. Prasības (ISO 9001:2015)”, kas ir identisks un bez pārveidojumiem tā saturā nacionālā standarta statusā pārņemts Eiropas standarts EN ISO 9001: 2015 “Quality management systems – Requirements (ISO 9001: 2015)”, piemērošanu.

funkcijām), veicot savstarpēji saistītas darbības, no kurām kā būtiskākās var minēt – procesu reģistra izstrādi (nosakot procesu mijiedarbību); procesu pārvaldības metodikas izstrādi; kvalitātes pārvaldības sistēmas rokasgrāmatas izstrādi; procesu aprakstu/procesu shēmu izstrādi (vienlaikus aktualizējot un/vai izstrādājot iekšējos normatīvos aktus); kvalitātes pārvaldības sistēmas procesu kvalitātes auditu metodikas izstrādi (nosakot, kādā veidā procesu izpilde tiks uzraudzīta un pilnveidota). Procesu pieejas ieviešana sniegtu iespēju kontrolēt prokuratūras vadības un atbalsta procesu norisi un nodrošināt to savstarpējo mijiedarbību, veicinātu vienotu izpratni par procesu izpildei izvirzītajām prasībām un konsekvenci procesu īstenošanā, un būtu veids, kā kopumā panākt procesu izpildes efektivitāti; (3) plānot kvalitātes pārvaldības sistēmas ieviešanu, pakāpeniski veicot savstarpēji saistītas darbības procesu pieejas ieviešanai, līdz 2027. gada beigām.

2022. gada decembrī procesu pieejas ieviešana tika piemērota, izstrādājot iekšējo regulējumu tulkošanas nodrošināšanas procesam – izstrādāti iekšējie noteikumi, kas nosaka tulkošanas veidus prokuratūrā, kā arī tulkojumu nodrošināšanas kārtību, tajā skaitā tulkojuma pieteikšanu, organizēšanu, tulkojuma pieņemšanu un tā izpildes kontroli, un iekšējie noteikumi rakstveida tulkojumu noformēšanai.

2023. gada janvārī plānota kvalitātes pārvaldības sistēmas ieviešanas plāna (pakāpeniska ieviešana Stratēģijas īstenošanas periodā, t. i., līdz 2027. gadam) izskatīšana un apstiprināšana Ģenerālprokurora padomē. 2023. gadā plānots uzsākt kvalitātes pārvaldības sistēmas ieviešanu, tostarp izstrādājot kvalitātes pārvaldības sistēmas rokasgrāmatu, procesu pārvaldības metodiku, veicot saistītās darbības atbalsta procesu definēšanai.

Finanšu pārvaldība

Finanšu pārvaldības jomā, lai radītu priekšnoteikumus prokuratūras darbības procesu izmaksu efektivitātes, produktivitātes un ekonomiskuma vērtēšanai, 2022. gadā īstenoti pasākumi finanšu pārvaldības procesu pilnveidošanai, izvērtējot pieejamo datu kvalitāti un pietiekamību vadības grāmatvedības rīka ieviešanai. Piesaistīto konsultantu rekomendācijas ietver pasākumus, kuru īstenošanas rezultātā varētu tikt ne tikai uzlabota informācijas plūsma un datu apstrādes efektivitāte finanšu pārvaldības procesu ietvaros, bet arī atslogota ProIS no administratīvo procesu ietvaros radīto dokumentu apjoma, tā, iespējams, padarot informācijas apstrādi prokuratūras pamatfunkciju izpildes ietvaros efektīvāku un operatīvāku. 2023. gadā paredzēts īstenot konsultantu ieteiktos pasākumus, kuru ieviešana būtu piemērota prokuratūras vajadzībām un varētu sniegt reālus uzlabojumus, kā arī būtu atbilstoši no izmaksu efektivitātes viedokļa.

Administratīvā direktora dienesta pamatfunkcijas finanšu pārvaldības jomā ir prokuratūras budžeta procesa administrēšana, finanšu līdzekļu izlietojuma kontrole un grāmatvedības uzskaites nodrošināšana.

Budžeta procesa ietvaros, ievērojot Ministru kabineta noteikto grafiku, Administratīvā direktora dienests sagatavoja un Finanšu ministrijā iesniedza prokuratūras 2023. gada budžeta pieprasījumu, ietverot priekšlikumus prioritārajiem pasākumiem un to īstenošanai nepieciešamo finansējumu, prokuratūras maksimāli pieļaujamā valsts budžeta izdevumu kopējā apjoma aprēķinus un veicot citas saistošās darbības. Tāpat 2022. gada laikā nodrošināta budžeta izpildes kontrole un visu nepieciešamo atskaišu sagatavošana atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajai kārtībai.

Prokuratūras budžetā 2022. gadā piešķirti 42,6 milj. EUR, kas ir par 5,19 % vairāk nekā 2021. gadā. Detalizēta informācija par prokuratūras darbībai piešķirto valsts budžeta līdzekļu izlietojumu 2022. gadā ir sniegta šīs pārskata sadaļas 1. pielikumā.

Prokuratūras budžets 2020.–2022. gadā

Gads	Budžets, EUR	Izmaiņas EUR, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, EUR	Izmaiņas procentos, salīdzinot ar iepriekšējo gadu
2020	36 507 236		
2021	40 496 091	+3 988 855	+10.93 %
2022	42 596 531	+2 100 440	+5.19 %

Administratīvā direktora dienesta atbildībā ir prokuratūras grāmatvedības procesa organizēšana un grāmatvedības uzskaites nodrošināšana atbilstoši normatīvajiem aktiem un starptautisko finanšu pārskatu standartiem. Administratīvā direktora dienesta uzdevums ir izstrādāt un īstenot konsekventu grāmatvedības politiku, normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā sagatavot pārskatus par prokuratūras finanšu un saimniecisko darbību. Valsts kontrole, veicot finanšu revīziju par prokuratūras 2021. gada pārskata sagatavošanas pareizību, sniedza atzinumu, ka gada pārskats visos būtiskajos aspektos sniedz skaidru un patiesu priekšstatu par prokuratūras finansiālo stāvokli, tā izmaiņām un darbības rezultātiem gadā, kas noslēdzās 2021. gada 31. decembrī, un tas ir sagatavots atbilstoši Latvijas Republikā spēkā esošo normatīvo aktu prasībām.

Stratēģijā atzīts, ka prokuratūras pārvaldības procesu pilnveides ietvaros nepieciešams arī pārskatīt resursu pārvaldības mehānismus, ieviešot principus un metodes prokuratūras funkciju īstenošanai pieejamo resursu un izmaksu analīzei. Administratīvā direktora dienesta funkciju izvērtējuma ietvaros nolemts paplašināt finanšu vadības funkcijas ietvaru ar izmaksu analīzi nolūkā meklēt kopsakarības un cēloņus funkciju un procesu izmaksu efektivitātes paaugstināšanai, šim nolūkam ieviešot mūsdienīgu vadības grāmatvedības uzskaiti, attīstot metodes datu uzkrāšanai un analīzei. Stratēģijā tika plānota mehānisma izstrāde prokuratūras funkciju izpildes izmaksu analīzei, kas nākotnē radītu pamatu darbības efektivitātes, produktivitātes un ekonomiskuma vērtēšanai. Stratēģijas izpildes gaitā pieņemts lēmums veidot mehānismu prokuratūras funkciju un darbības rezultātu analīzei kopumā, kur izmaksu analīze veido daļu no analizējamo rādītāju kopuma. Par 2022. gadā paveikto Administratīvā direktora dienesta iesaistē prokuratūras funkciju un darbības rezultātu analīzes mehānisma izveidē norādīts turpmāk.

Izstrādāts un ieviests mehānisms prokuratūras funkciju izpildes un darbības rezultātu (tostarp, izmaksu) analīzei, kas rada pamatu darbības efektivitātes, produktivitātes un ekonomiskuma vērtēšanai un uzlabošanai

Būtiskākais darba apjoms 2022. gadā bija saistīts ar esošā finanšu vadības procesa digitalizācijas izvērtējumu, lai noteiktu nepieciešamos uzlabojumus kvalitatīva vadības grāmatvedības procesa ieviešanai. 2022. gada augustā noslēgts līgums ar KPMG Baltics par prokuratūras finanšu procesu izvērtējumu, iekļaujot ar prokuru un darbinieku atlīdzību, ar komandējumu plānošanu un piešķiršanu, ar apmācību plānošanu, ar autotransporta pārvaldību, kā arī ar pamatlīdzekļu un krājumu iegādi, uzskaiti un kustību saistītos procesus.

Finanšu procesus prokuratūrā atbalsta ProIS un resursu vadības un grāmatvedības programma *Horizon*, kā arī darbinieku pašapkalpošanās portāls *Horizon* HoP. Veiktā izvērtējuma rezultātā secināts, ka 80 % no darba plūsmu noslodzes ProIS rada ar administratīvajiem procesiem saistītie dokumenti, kas būtiski ietekmē sistēmas kopējo darbību un spēju nodrošināt administratīvos (atbalsta) procesus, apgrūtinot arī prokuratūras pamatdarbības procesus. KPMG Baltics ir ieteikuši izvērtēt darbinieku pašapkalpošanās portāla *Horizon* HoP plašāku lietošanu procesu realizācijai, kuru rezultātā informācija nonāk *Horizon* sistēmā. Kā iespējamie ieguvumi šādam risinājumam norādīti – atvieglots prokuru darbs ProIS, atvieglota dokumentu plūsma grāmatvedības procesa vajadzībām,

izvairīšanās no dubultās datu ievades un fizisku dokumentu drukāšanas, atvieglotāka sistēmas pielāgojamība administratīvajām vajadzībām (dokumentu plūsmu veidošanā, dokumentu veidu papildināšanā un koriģēšanā).

Izmantojot veiktā izvērtējuma rezultātus un rekomendācijas, 2023. gada 1. ceturksnī plānots sagatavot plānu iespējamai pārejai uz *Horizon* funkcionalitātes plašāku izmantošanu autotransporta pārvaldības, norēķinu veikšanas, personāla pārvaldības (piemēram, komandējumu plānošana un izdevumu uzskaitē) procesos, kas ietvertu arī nepieciešamā finansējuma aprēķinus u. c. būtisku informāciju tālāku lēmumu pieņemšanai.

Otrais būtiskais rīcības finanšu pārvaldības procesu attīstības virziens bija saistīts ar projekta pieteikuma izstrādi ES Tehniskā atbalsta instrumenta finansējuma saņemšanai datu analīzes risinājuma izveidei prokuratūras darbības efektivitātes analīzei, kur vienu daļu veidotu funkciju izmaksu analīzes mehānisms. Sadarbībā ar Ģenerālprokuratūras Darbības kontroles un starptautiskās sadarbības departamentu tika izstrādāts un 2022. gada oktobrī iesniegts Eiropas Komisijas Strukturālo reformu atbalsta ģenerāldirektorātā (DG REFORM) projekta pieteikums ES finansējuma saņemšanai⁴. Sagaidāmie projekta ieguvumi – piesaistot kvalificētus ekspertus, veikta izpēte par citu valstu pieredzi, izmantotajiem tehniskajiem risinājumiem u. c.; Latvijas situācijai piemērojamas metodikas izstrāde (ietver rekomendācijas snieguma rādītāju izvēlei, attiecināmām izmaksām u. c. datu apjoma uzkrāšanai) un ieteikumus atbilstoša digitālā risinājuma izvēlei. 2022. gada decembra nogalē no Finanšu ministrijas kā DG REFORM Tehniskā atbalsta instrumenta koordinējošās iestādes Latvijā saņemtā informācija liecina, ka prokuratūras iesniegtais projekta pieteikums nav atbalstīts.

Personāla pārvaldība

2022. gadā, īstenojot prokuratūras attīstības pasākumus, lai nodrošinātu prokuratūras darbības nepārtrauktību un ilgtspēju (1) izstrādāta pieeja prokuratūras darbinieku amatu pārklasifikācijai, analītiski izvērtējot amatus un nosakot katra amata vērtību; (2) izstrādāta un īstenota darbinieku atlīdzības reforma; (3) pārskatīta darbinieku atlīdzības sistēma; (4) nodrošināta darbinieku novērtēšanas procesa organizēšana un koordinēšana; (5) veikti pasākumi darba aizsardzības sistēmas pilnveidošanai. 2023. gadā turpināsies darbinieku novērtēšanas procesa pilnveidošana, izstrādājot pieeju darbinieka individuālā darba snieguma (rezultātu) vērtēšanai. Tāpat turpināsies darba aizsardzības sistēmas procesu digitalizēšana un to pārvaldības uzlabošana.

Lai ilgtermiņā īstenotu kvalificētu darbinieku piesaisti prokuroru pamatfunkciju īstenošanas atbalstam, veikts prokurora palīga amata esošās kapacitātes izvērtējums, sniedzot priekšlikumus amata reformai, kā arī veiktas darbības jauna amata – jurista krimināltiesību jomā ieviešanai un pārbaudes laika organizēšanai, radot priekšnoteikumus atdeves no šāda amata ieviešanas prokuratūras darbības rezultātos vērtēšanai. 2023. gadā turpināsies kvalificētā prokurora atbalsta personāla attīstības pasākumi, tostarp prokurora palīga amata reformas plānošana un īstenošana.

Administratīvā direktora dienesta regulārie uzdevumi personāla pārvaldības jomā ietver personāla atlases procesu plānošanu, vadīšanu un organizēšanu. 2022. gadā pieteikšanās prokurora amatam izsludināta divas reizes gadā (aprīlī – 49 personām, novembrī – 15 personām). No 2022. gadā organizētajām divām prokurora amata kandidātu atlasēm stažēšanās līgumi tika noslēgti ar 18 prokurora amata kandidātiem, amatā tika iecelti 16 prokurori. No 2022. gada Prokuroru kvalifikācijas komisija vairs neveic prokurora amata pretendentu vispārējo un juridisko zināšanu

⁴ REQUEST FOR TECHNICAL SUPPORT (Article 9 of the TSI Regulation) “Development of Management Tool to measure efficiency of the Prosecution Office of the Republic of Latvia” (iesniegts 2022. gada 11. oktobrī).

pārbaudījumu organizēšanu un pārbaudi, tas ir uzdots Administratīvā direktora dienesta Personāla nodaļai.

Tiek nodrošināta personāla dokumentu aprites kārtība, personāla lietu uzturēšana un dienesta/darba tiesisko attiecību administrēšana. 2022. gadā prokuratūrā bija nodarbināti 457 prokurori un 377 darbinieki. Detalizēta informācija par prokuratūras personālsastāvu ir sniegta šīs pārskata sadaļas 3. pielikumā.

Prokuroru un darbinieku skaits uz gada beigām

Prokuroru un darbinieku skaits	31.12.2021.	31.12.2022.
Prokurori	444	457
Darbinieki, to skaitā:	357	377
<i>Prokurora kvalificētais atbalsta personāls⁵</i>	95	105
<i>Administratīvā direktora dienesta intelektuālā darba veicēji</i>	187	173
<i>Administratīvā direktora dienesta fiziskā, tehniskā darba veicēji</i>	75	99

Būtisku darba apjomu veido Prokuroru atestācijas komisijas, Prokuroru kvalifikācijas komisijas darba organizēšana un ar to saistīto juridisko dokumentu projektu sagatavošana. 2022. gadā kopumā notikušas 49 Prokuroru kvalifikācijas komisijas sēdes, kurās izvērtēta 41 prokurora amata kandidāta atskaite, kā arī pieņemti 43 prokurora amata kandidātu eksāmeni un veiktas divas zināšanu un profesionālo iemaņu atbilstības prokurora amatam pārbaudes. Tāpat 2022. gadā kopumā notikušas 60 Prokuroru atestācijas komisijas sēdes, kurās izskatīti kopumā 194 dažādi jautājumi.

Personāla pārvaldības jomā būtiskās aktivitātes līdztekus regulāro pienākumu izpildei bija saistītas ar Stratēģijā un Darba plānā paredzēto uzdevumu īstenošanu.

Izstrādāta un ieviesta prokuratūras darbinieku atlīdzības reforma

Pamatojoties uz grozījumiem Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likumā, kas stājās spēkā 2022. gada 1. jūlijā, tika veikta prokuratūras darbinieku amatu pārklasificēšana un mēnešalgu pārskatīšana.

Lai noteiktu pieeju prokuratūras darbinieku amatu sākotnējai pārklasificēšanai un mēnešalgu pārskatīšanai, tika izstrādātas un 2022. gada 27. jūlijā apstiprinātas “Vadlīnijas Latvijas Republikas prokuratūras darbinieku amatu pārklasificēšanai un jaunās mēnešalgu skalas ieviešanai”. Atbilstoši vadlīnijās noteiktajam tika veikta darbinieku amatu analītiskā izvērtēšana, kurā, balstoties uz faktoru izvērtējumu vairākās jomās – amata pienākumu intelektuālā sarežģītība, atbildības apjoms, vadības funkciju īstenošana, specifisku prasmju un pieredzes prasības, kas nepieciešamas attiecīgā amata veikšanai –, noteikta katra amata vērtība.

Saskaņā ar prokuratūras darbinieku amatu analītiskās izvērtēšanas rezultātiem prokuratūras darbinieku amatu struktūrā tika izdalīti “atslēgas amatu veicēji” – augstākā un vidējā līmeņa vadītāji, vecākie speciālisti un speciālisti, eksperti, kuru amatam izvirzītas augstas prasības tādās jomās kā amata intelektuālā sarežģītība, atbildības līmenis, vadības funkcijas īstenošana, specifiskas prasmes un pieredzes prasības. Pārējie prokuratūras darbinieku amati, kuriem tādās jomās kā amata intelektuālā sarežģītība, atbildības līmenis, vadības funkcijas īstenošana, darba apjoma līmenis netiek izvirzītas tik augstas prasības kā “atslēgas amatu veicējiem”, iedalīti amatu grupās – jaunākie speciālisti, kvalificētie un fiziskā darba veicēji. Izstrādāts prokuratūras darbinieku Kompetenču

⁵ Prokurora palīgi un juristi, analītiķi u. c. konsultatīvais personāls (piemēram, komunikācijas joma).

katalogs, kurā noteiktas kompetences definētajām amata grupām un noteikta pieeja to vērtēšanai. Kompetenču vērtēšana tiks integrēta, tā kļūs par būtisku darbinieku novērtēšanas procesa daļu.

Ņemot vērā likumprojekta anotācijā⁶ un Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likuma pārejas noteikumu 52. punktā noteikto, pieņemts lēmums darbinieku individuālās mēnešalgas prokuratūras esošā atalgojuma fonda ietvaros pakāpeniski pārskatīt divās kārtās: 1. kārtā – prokuratūras darbinieku “atslēgas amatu veicējiem” mēnešalgas pārskata no 2022. gada 1. augusta; 2. kārtā – veic izvērtējumu un nolūkā efektīvāk izmantot pieejamos cilvēkresursus līdz 2022. gada 31. decembrim izstrādā priekšlikumus jaunāko speciālistu, kvalificēto un fiziskā darba veicēju mēnešalgu pārskatīšanai. Līdz ar to darbs pie darbinieku atlīdzības reformas otrās kārtas īstenošanas tiks turpināts 2023. gadā.

Ņemot vērā, ka Administratīvā direktora dienesta uzdevums personāla pārvaldības jomā ir izstrādāt, ieviest un uzturēt personāla atalgojuma un motivācijas sistēmu, līdztekus darbinieku atlīdzības reformas īstenošanai izstrādāti un apstiprināti darbinieku atlīdzības noteikumi, kuros definēta pieeja mēnešalgu apmēra noteikšanai prokuratūras darbiniekiem, darbinieku motivācijas u. c. atlīdzības nosacījumi. Turklāt tā kā ar grozījumiem Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likumā, kas stājās spēkā 2022. gada 1. jūlijā, tika veiktas izmaiņas atsevišķu atlīdzības veidu izmaksā prokuroriem, Administratīvā direktora dienests ierosināja izmaiņas un piedalījās iekšējā tiesību akta izstrādē, kas noteica sistēmu prokuroru atlīdzības izmaksai.

Nodrošināta kvalificētu darbinieku piesaiste prokuroru pamatfunkciju īstenošanas atbalstam, paredzot līdzekļus darba algu un darba vietu nodrošināšanai

Lai piesaistītu kvalificētus darbiniekus prokuroru funkciju izpildes atbalstam, Administratīvā direktora dienests iesaistījās Ģenerālprokuratūras ierosinātā projekta īstenošanā, kura mērķis bija vērtēt jauna kvalificēta prokurora atbalsta personāla amata (jurists krimināltiesību jomā) ieviešanas iespējas prokuratūrā. Sadarbībā ar Ģenerālprokuratūras Darbības kontroles un starptautiskās sadarbības departamentu izstrādāts amata apraksts, noteiktas prasības jurista krimināltiesību jomā amata pienākumu izpildes pārbaudes laikā vērtēšanai un pārbaudes laika organizēšanai. Administratīvā direktora dienestā organizēts atlases process, kopumā izvērtējot 55 pretendentu pieteikumus, apkopoti pretendentu pārbaudījumu rezultāti, nodrošināts pārrunu process ar pretendentiem.

Turpinot vērtēt kvalificēta prokurora atbalsta personāla attīstības iespējas, līdztekus jaunā jurista krimināltiesību jomā amata ieviešanai Administratīvā direktora dienestā tika veikts prokurora palīga amata tālākas attīstības perspektīvu izvērtējums. Izvērtējuma mērķis bija noskaidrot, kāda ir šī brīža prokurora palīga institūta kapacitāte (kādus pienākumus veic prokurora palīgi, kāda ir to noslodze u. c.), kāda ir prokurora palīga nākotnes “loma” un kādi pasākumi būtu īstenojami, lai to sasniegtu. Izvērtējuma veikšanai tika noteikti jautājumi un metodes informācijas apkopšanai, kas ietvēra pārrunas ar virsprokuroriem, prokurora palīgu darba atskaides sagatavošanu, datu analīzi par prokurora palīga iesaistes apjomu ar lietvedības procesu saistītu pienākumu izpildē (materiālu kopēšana, skenēšana, dokumentu reģistrēšana, pievienošana ProIS Kriminālprocesu reģistram u. tml.). Izvērtējums veikts laika periodā no 2022. gada 15. septembra līdz 30. novembrim, bet tā rezultātu apkopojums un priekšlikumi turpmākai prokurora palīga amata attīstībai iesniegti ģenerālprokuroram 2023. gada 15. janvārī.

⁶ Ministru kabineta 2021. gada 29. septembra sēdē atbalstītā likumprojekta “Grozījumi Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likumā” sākotnējās ietekmes (*ex-ante*) novērtējuma ziņojums (anotācija).

Administratīvā direktora dienestā izpētes gaitā secināts, ka prokurora palīgs ir nepietiekami izmantots resurss un būtu nepieciešama šī amata reforma, lai šis amats sniegtu ieguldījumu prokuratūras ilgtspējīgā attīstībā un sekmētu kopējo darbības efektivitāti.

Uz 2022. gada 30. septembri prokuratūrā bija nodarbināti 83 prokurora palīgi. Lai arī lielākajai daļai prokurora palīgu ir augstākā juridiskā izglītība vai arī tie pašlaik tādu iegūst, to pienākumu raksturs pašreiz vairāk atbilst lietveža darba, nevis jurista darba raksturam. Prokurora palīgu mainība ir 17 %. Darba attiecības lielākoties pārtrauc darbinieki vecumgrupā 20–30 gadi, ar augstāko juridisko izglītību un darba stāžu līdz 5 gadiem. Ņemot vērā, ka pusei no prokurora palīgiem darba stāžs prokuratūrā nepārsniedz 5 gadus, piektdaļa no viņiem studē un vēl nav ieguvuši augstāko izglītību, ir liela varbūtība, ka prokurora palīgu mainības līmenis saglabāsies esošajā līmenī, jo, iegūstot augstāko izglītību un jurista kvalifikāciju, darbiniekiem palielinās iespējas atrast iegūtajai kvalifikācijai vairāk atbilstošu darbavietu un ar konkurētspējīgāku atalgojumu.

Kopš 2021. gada maija, kad Valsts un pašvaldību institūciju amatu katalogā tika izdarīti grozījumi ar mērķi stiprināt prokurora palīga institūtu, pārskatot pienākumus un atbildību, lai prokurora un prokuratūras darbu kopumā padarītu efektīvāku, nav būtisku izmaiņu prokurora palīga darba raksturā un pienākumos. Arī 2022. gadā prokurora palīga būtiskāko darba sastāvdaļu veidoja krimināllietas materiālu skenēšana un pievienošana ProIS Kriminālprocesu reģistram, veidojot datnes, krimināllietu materiālu kopēšana, numurēšana un šūšana, kā arī elektroniskās lietas noformēšana, savukārt procesuālās darbības saskaņā ar KPL 114. panta pirmajā daļā noteikto prokurora palīgi veic nelielā apjomā vai neveic vispār.

Administratīvā direktora dienesta ierosinātās darbības prokurora amata reformai ietvēra jauna Nolikuma par prokurora palīgu izstrādi, nosakot prokurora palīga amata mērķi un amata pienākumus (tostarp attiecībā uz KPL 114. panta kārtībā īstenojamo juridiska rakstura pienākumu kopumu, ko prokurora palīgs veic, sniedzot juridisku atbalstu prokuroram), atbilstoši pārskatot prokurora palīga amata kvalifikācijas prasības u. c. pasākumus.

2023. gadā turpināsies prokurora palīga amata reformai nepieciešamās rīcības plānošana un tiks uzsākta Administratīvā direktora dienesta kompetencē esošo saistošo pasākumu veikšana. Tāpat tiks īstenota tālāka kvalificēta prokurora atbalsta personāla ieguldījuma prokuratūras darba rezultātos vērtēšana.

Nodrošināta efektīva darbinieku profesionālās darbības novērtēšana

2022. gadā atbilstoši iekšējiem noteikumiem “Prokuratūras darbinieku novērtēšanas noteikumi” veikta prokuratūras darbinieku novērtēšana. Darbinieku novērtēšanas procesu organizēja un koordinēja Administratīvā direktora dienesta Personāla nodaļas atbildīgie darbinieki sadarbībā ar prokuratūras struktūrvienību vadītājiem. Novērtēšanas laikā vērtēta darbinieka amata aprakstā noteikto amata pienākumu izpildes kvalitāte un amatam noteiktās kompetences (to rīcības rādītāji).

Stratēģijā noteikts pilnveidot Administratīvā direktora dienesta funkciju izpildes plānošanas un uzraudzības mehānismu, radot pamatu darba snieguma vadīšanai. Saistībā ar minēto uzdevumu 2023. gada 1. ceturksnī tiks pilnveidoti darbinieku novērtēšanas noteikumi. Plānots pārskatīt un mainīt līdzšinējo pieeju prokuratūras darbinieku darba snieguma vērtēšanai. Līdz šim vērtēta konkrētā darbinieka individuālā kvalifikācija un kompetences darba pienākumu izpildē, nevis darba snieguma līmenis, par ko būtu uzskatāms vērtējums, kādi rezultāti (individuālie mērķi) sasniegti, izmantojot piemītošās kompetences.

Darba aizsardzības sistēmas pilnveide

Viena no Administratīvā direktora dienesta funkcijām personāla pārvaldības jomā ir koordinēt un uzraudzīt darba aizsardzības procesus. 2022. gadā veikts izvērtējums un nolūkā pilnveidot darba aizsardzības sistēmu pieņemts lēmums turpmāk darba aizsardzības sistēmu veidot sadarbībā ar kompetento institūciju. Veiktā iepirkuma rezultātā atbilstoši Darba aizsardzības likuma 5. panta pirmajai un otrajai daļai, Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likuma 9. panta pirmajai daļai 2022. gada 29. augustā ir noslēgts iepirkuma līgums par darba aizsardzības un ugunsdrošības pakalpojumiem. Noslēgtā līguma ietvaros ir paredzēts aktualizēt iekšējo tiesību aktu regulējumu darba aizsardzības un ugunsdrošības jautājumos, prokuratūras struktūrvienībās veikt darba vides riska novērtējumus un indikatīvos mērījumus, uzraudzīt un aktualizēt darba aizsardzības pasākumu plānu. Administratīvā direktora dienesta mērķis, īstenojot sadarbību ar kompetento institūciju, ir modernizēt darba aizsardzības un ugunsdrošības uzraudzības sistēmu, pēc iespējas digitalizējot procesus, lai, ievērojot prokuratūras struktūrvienību teritoriālo izvietojumu, nodrošinātu informācijas aktualitāti un pieejamību par prokuratūras struktūrvienībām jebkurā vietā un laikā. Noslēgtā līguma ietvaros līdz 2022. gada beigām veikts apjomīgs darbs – apsekotas visas prokuratūras struktūrvienības un veikts darba vides riska izvērtējums, aktualizēts darba aizsardzības pasākumu plāns, veiktas ugunsdrošības praktiskās apmācības, sagatavoti aktualizētu tiesību aktu projekti, kas turpmāk noteiks darba aizsardzības sistēmu prokuratūrā.

Personāla apmācību procesa plānošana un nodrošināšana

Administratīvā direktora dienesta noteiktās kompetences ietvaros nodrošināti pasākumi prokuroru un darbinieku mācību vajadzību noskaidrošanai, atbilstošo pasākumu plānošanai un organizēšanai Latvijā, kā arī prokuroru iesaistei apmaiņas programmās un citos pasākumos ārvalstīs.

Administratīvā direktora dienests savas kompetences apjomā pārtrauga un vada personāla attīstības procesu – vadītāju, speciālistu, prokuroru speciālo prasmju attīstību, sagatavo apmācību plānus, veic EJTN nacionālā kontaktpunkta pienākumus, izvērtē iespējas un atbilstoši Administratīvā direktora dienesta kompetencei veic pasākumus prokuroru iesaistei apmaiņas programmās un citos pasākumos.

Administratīvā direktora dienesta Projektu un apmācību koordinācijas nodaļas regulārie uzdevumi apmācību jomā pamatā saistīti ar personāla apmācību un kvalifikācijas paaugstināšanas pasākumu organizēšanu un to norises kontroli. EJTN nacionālā kontaktpunkta pienākumu nodrošināšanas ietvaros tiek organizēta informācijas aprīte un prokuroru iesaistes koordinēšana apmaiņas programmās ārvalstīs, kā arī apmaiņas dalībnieku uzņemšanai Latvijā. 2022. gadā nodrošinātās prokuroru iesaistes mācību pasākumos detalizēts izklāsts ir pievienots šīs pārskata sadaļas 2. pielikumā.

2022. gadā nodrošinātās prokuroru iesaistes mācību pasākumos kopsavilkums

Organizēto mācību klasifikācija	Mācību pasākumu skaits	Mācību dalībnieku skaits
Mācības, kas norisinājušās Latvijā		
Prokuroru profesionālās kvalifikācijas apmācības	15	1553
Komunikācijas prasmju attīstība	3	55
Prokurora ētika	1	49
Mācības, kuras organizētas sadarbībā ar ASV vēstniecību Latvijā	9	96
Mācības, kas norisinājušās ārvalstīs		
Dalība EJTN mācību pasākumos	4	20
Eiropas izmeklēšanas iestāžu apmācību tīkls (CEPOL)	11	21
Citu organizāciju rīkotie pasākumi	14	156
Prokuratūras organizētie mācību pasākumi un diskusijas		
EJTN apmācību pasākumu ietvaros	1	5
Eiropas izmeklēšanas iestāžu apmācību tīkla (CEPOL) ietvaros	1	2
Prokuroru organizētas mācības (diskusijas)	10	1164

Apmācību jomā nodrošināta iesaiste turpmāk norādīto Stratēģijā un Darba plānā paredzēto uzdevumu īstenošanā.

Uzlabotas prokuroru komunikācijas prasmes, tai skaitā valsts apsūdzības uzturēšanas procesā

Lai nodrošinātu prokuroriem mācības komunikācijas prasmju uzlabošanai, Administratīvā direktora dienests piesaistīja finansējumu no Tiesu administrācijas īstenotā projekta “Justīcija attīstībai”. Tika sagatavotas un organizētas praktiskas mācības “Komunikācijas un prezentēšanas prasmes”, kuru saturā tika iekļautas metodes, lai stiprinātu prokuroru uzstāšanās prasmes – valodas lietojumu, žestus, vizuālo tēlu u. c. –, kā arī tika sniegti praktiski norādījumi, kā veidot uztveramas prezentācijas, sniedzot ieskatu stresa pārvarēšanas metodēs. Mācības apmeklēja 45 prokurori.

Projekta “Justīcija attīstībai” ietvaros Tiesu administrācija organizēja mācību ciklu “Stresa vadības mācības ar uzsvaru uz stresa pārvarēšanu komunikācijas laikā”, kurā piedalījās 38 prokurori, kā arī, atbalstot prokuroru pausto vēlēšanos stiprināt pārliecināšanas, argumentēšanas un uzstāšanās prasmes, tika noslēgts līgums, kura ietvaros mācības norisinājās divas dienas un tika apgūtas tādas tēmas kā publiskā runa un instrumenti stresa mazināšanai, kā arī meistarklase runas prasmē: lobēšana, pārliecināšana, pārstāvēšana. Šīs mācības apmeklēja 14 prokurori.

Veikts izvērtējums par to, kādas zināšanas, kompetences, prasmes būs nepieciešamas prokuroriem un darbiniekiem ilgtermiņā

Prokuratūra kā sadarbības partneris ir iesaistījies Tieslietu akadēmijas izveides projektā⁷. Prokurori un prokurora palīgi ir viena no projekta galvenajām mērķa grupām. Tiek paredzēta sadarbības līguma slēgšana starp Tiesu administrāciju un Ģenerālprokuratūru. Dalībai projekta Konsultatīvajā padomē deleģēts Ģenerālprokuratūras Darbības kontroles un starptautiskās sadarbības departamenta Prokuratūras funkciju īstenošanas koordinācijas nodaļas virsprokurors, bet projekta Vadības komitejā – prokuratūras administratīvā direktore. Administratīvā direktora dienesta struktūrvienības 2022. gadā ir iesaistītas Tieslietu akadēmijas darbību regulējošo tiesību aktu projektu izskatīšanā, kā

⁷ Saskaņā ar Ministru kabinetā 2022.gada 16.augustā apstiprināto Informatīvo ziņojumu “Par ES ANM plāna 6.2.1.3.i. investīcijas “Vienota tiesnešu, tiesu darbinieku, prokuroru, prokuroru palīgu un specializēto izmeklētāju (starpdisciplināros jautājumos) kvalifikācijas pilnveides mācību centra izveide” īstenošanu”.

arī sadarbības formātos, kuros tiek apspriesta iespējamā sadarbība mācību satura definēšanā, plānoto mācību programmu izstrādē. 2023. gadā Administratīvā direktora dienesta iesaiste tiks plānota atbilstoši Tieslietu akadēmijas projekta īstenošanas laika grafikam. Piemēram, 2023. gadā ir paredzēts veikt mācību vajadzību apzināšanu, mācību satura un apjoma novērtējumu.

Darbinieku ilgtermiņa mācību vajadzības plānots noteikt pēc pilnveidotā darbinieku novērtēšanas procesa organizēšanas 2023. gadā.

Nepārtraukta prokuroriem un darbiniekiem aktuālo apmācību tēmu identificēšana un tam secīga nepieciešamo apmācību nodrošināšana

Administratīvā direktora dienesta Projektu un apmācību koordinācijas nodaļa atbilstoši ģenerālprokurora noteiktajai kārtībai sagatavoja priekšlikumus 2023. gada prokuroru mācību plānā iekļaujamajām tēmām, tās tika apstiprinātas ar Ģenerālprokurora padomes 2022. gada 27. decembra lēmumu Nr. 15.

Savukārt darbinieku īstermiņa mācību vajadzības tika noteiktas, pamatojoties uz 2022. gadā veiktās darbinieku novērtēšanas rezultātiem. Ar administratīvās direktores rīkojumu apstiprināts darbinieku 2023. gada mācību plāns, kurā mācību tēmas ietvertas moduļos – (1) darbinieku pamatapmācība; (2) specializētā (profesionālā, speciālistu) apmācība; (3) vadītāju apmācība (vadītprasme).

Informācijas un komunikācijas tehnoloģiju pārvaldība

Viena no būtiskākajām Administratīvā direktora dienesta atbildības jomām ir informācijas un komunikācijas tehnoloģiju pārvaldība, kas ietver plašu regulāri izpildāmo uzdevumu apjomu. Prokuratūrā ieviesto IT risinājumu attīstībai 2022. gadā kopumā izlietoti vismaz 2,11 milj. EUR (to skaitā PVN).

Informācijas un komunikācijas tehnoloģiju pārvaldības jomā 2022. gadā nodrošināta funkciju un uzdevumu izpildes uzraudzība, koncentrējoties uz iepirkumu procesu un to ietvaros noslēgto iepirkuma līgumu izpildes kontroles pilnveidošanu, tā uzlabojot procesu caurskatāmību. Lai nodrošinātu prokuratūras informācijas un komunikācijas tehnoloģiju resursu attīstību un ilgtspēju, līdztekus ieguldījumam regulāro informācijas un komunikācijas tehnoloģiju jomas pārvaldības funkciju īstenošanā nodrošināta iesaiste attīstības pasākumu īstenošanā, kuru rezultātā, īstenojot vairākas būtiskas izpētes, ir radīti priekšnoteikumi būtiskākās prokuratūras pamatfunkciju atbalsta informācijas sistēmas ProIS darbības procesu uzlabojumiem, kas ietver ProIS konfigurāciju, arhitektūras risinājumus, datu bāzes uzbūvi, administratīvos pasākumus. 2023. gadā Administratīvā direktora dienests paredz veikt pasākumus, kas ir izmaksu ziņā efektīvi un varētu sniegt reālus uzlabojumus ProIS darbības pilnveidošanai, kā arī uzsākt visaptverošas prokuratūras informācijas un komunikācijas tehnoloģiju attīstības stratēģijas izstrādi, kurā tiktu noteikti prokuratūras pamata un atbalsta funkciju digitalizācijas ietvaros ilgtermiņā veicamie pasākumi, tam nepieciešamais informācijas un komunikācijas tehnoloģiju atbalsts, attīstāmie informācijas un komunikācijas tehnoloģiju risinājumi, tam nepieciešamie resursi un finansējuma avoti.

Administratīvā direktora dienesta Informācijas un komunikācijas tehnoloģiju nodaļas speciālisti konfigurē, uzstāda un pārrauga informācijas un komunikācijas tehnoloģiju risinājumus, novērtē informācijas un komunikācijas tehnoloģiju risinājumu tehnisko stāvokli un veic to apkopi atbilstoši ražotāju nosacījumiem, kā arī uztur un administrē prokuratūras datorlietotāju perifērijas, telekomunikāciju un gala iekārtas. Būtisku darba apjomu veido iesaiste informācijas un komunikācijas tehnoloģiju jomas nodrošinājuma plānošanā, kur Informācijas un komunikācijas tehnoloģiju nodaļa organizē nepieciešamo informācijas un komunikācijas tehnoloģiju risinājumu izpēti, sagatavo tehnisko specifikāciju to iegādei, kā arī piedalās nepieciešamo informācijas un

komunikācijas tehnoloģiju risinājumu iegādes procesos. Kopumā 2022.gadā informācijas un komunikācijas tehnoloģiju jomā elektroniskajā iepirkumu sistēmā veikti 33 iepirkumi, no kuriem 23 vērtējami kā paaugstinātas sarežģītības iepirkumi, kuru norise saistīta ar dažādu pamatojumu un skaidrojumu sagatavošanu par iepirkuma priekšmetu un iegāžu nosacījumiem. Papildus minētajam 2022. gadā tika saskatīta iespēja racionalizēt datortehnikas, perifērijas ierīču un komponentu iegāžu procesu, pēc iespējas apvienojot iepirkuma priekšmetus vienā iepirkumā. Iepirkuma procesa organizēšanai tika veikta izpēte, vienkopus apkopotas vajadzības un noteiktas tehniskās prasības kopumā 79 iepirkuma pozīcijām. Iepirkuma rezultātā noslēgts iepirkuma līgums, kura ietvaros līdz 2022. gada beigām veikti 22 dažāda veida datortehnikas, perifērijas ierīču un komponentu pasūtījumi, tā veicinot gan iepirkumu caurskatāmību, gan atvieglojot Informācijas un komunikācijas tehnoloģiju nodaļas speciālistu ikdienas darbu.

Informācijas un komunikācijas tehnoloģiju nodaļas speciālisti kopā ar informācijas un tehnisko resursu turētājiem nodrošina informācijas sistēmu attīstību un to darbības atjaunošanas un nepārtrauktības plānus (ProIS un e-pakalpojuma “Nolēmumi par mani Prokuratūrā”, sevišķās lietvedības sistēmas, resursu vadības sistēmas “Horizon”, prokuratūras tiešsaistes sistēmas “Atbalsta sistēma”, elektroniskā pasta sistēmas, failu servera sistēmas, koplietošanas lietotņu sistēmas, vienotās datu pārraides sistēmas, prokuratūras oficiālās tīmekļvietnes, prokuratūras iekšējās tīmekļvietnes), piedalās ikgadējās risku analīzes veikšanā prokuratūras turējumā esošajām informācijas sistēmām, kas ir klasificētas kā paaugstinātas drošības informācijas sistēmas vai kuras ir būtiskas prokuratūras funkciju īstenošanai.

Informācijas sistēmu drošības pārvaldības jomā 2022. gadā visām prokuratūras turējumā esošajām informācijas sistēmām veikta informācijas resursu klasifikācija, kā arī veikta risku analīze un izstrādāts risku mazināšanas plāns paaugstinātas drošības informācijas sistēmai (ProIS) un informācijas sistēmām, kurām ir būtiska ietekme uz prokuratūras sekmīgu darbību, – resursu vadības sistēmai “Horizon”, prokuratūras tiešsaistes sistēmai “Atbalsta sistēma”. Tāpat 2022. gadā aktualizēti un apstiprināti uz informācijas un komunikācijas tehnoloģiju drošības jomu attiecinātie iekšējie normatīvie akti.

ProIS ir valsts informācijas sistēma un tā ir paaugstinātas drošības sistēma. Tāpēc ProIS drošības pārvaldībai tiek pievērsta pastiprināta uzmanība, tostarp lietojot *e-StepControl* risinājumu ProIS lietotāju iespējami aizdomīgo darbību identifikācijai, kuras funkcionalitāte speciāli pielāgota prokuratūras vajadzībām. Izmantojot minēto risinājumu, 2022. gadā veikta automatizēta ProIS lietotāju 448 294 sesiju apstrāde, no tām par iespējami aizdomīgām atzītas 30 174 lietotāju sesijas, kuras padziļināti pārbaudītas un manuāli apstrādātas.

Nemot vērā ProIS īpašo nozīmi efektīvai prokuratūras pamatfunkciju izpildei, Informācijas un komunikācijas tehnoloģiju nodaļa pastiprināti uzrauga ProIS uzturēšanas pakalpojumu izpildi, kas tiek nodrošināta atbilstoši noslēgtajam līgumam. Atbilstoši līguma nosacījumiem ceturkšņa maksai var tikt piemērots samazinājums par pieteikto kļūdu reakcijas vai novēršanas termiņa kavējumu vai konsultācijas sniegšanas kavējumu. Veicot pieteikto kļūdu reakcijas un novēršanas termiņa kvalitātes analīzi un izpildes kontroli par 2022. gadā kopumā pieteiktajām 3 avārijām, 27 nopietnām kļūdām, 421 kļūdu, 242 neprecizitātēm un 657 konsultācijām, piemērotais samazinājums samaksai par pakalpojumiem veido kopumā 18 650,00 EUR. Tāpat nodrošināta iesaiste ProIS izmaiņu pieprasījumu realizācijā vai nelielu uzlabojumu izstrādē, 2022. gadā kopumā realizējot 31 izmaiņu pieprasījumu, kuru kopējā darbietilpība ir 3129 stundas un izmaksas 208 235,00 EUR.

Arī nozīmīgākie prokuratūras valsts budžeta investīciju virzieni gan 2022. gadā, gan 2023. gadā ir saistīti ar ProIS infrastruktūras attīstību. Kopumā 2022. gadā realizēti 32 ProIS izmaiņu pieprasījumi un dažāda veida ProIS pilnveidojumiem 2022.gadā izlietoti 172 095,00 EUR (bez PVN). Lai īstenotu

ProIS veiktspējas un drošības aspektu uzlabošanai nepieciešamo programmatūras pilnveidojumus, 2022. gadā pasūtīti un realizēti trīs izmaiņu pieprasījumi, kuri, izvērtējot aktuālo pamatdarbības procesu un tehnoloģisko tendenču kopsakarības, tika identificēti kā svarīgi aspekti, kuru uzlabošana ir būtiska gan operatīvā līmeņa, gan ilgtermiņa perspektīvu ProIS attīstībai. ProIS datu bāzes servera ātrdarbības uzlabošanas un datu bāzes rezerves kopiju izmēra samazināšanas nolūkos tika ieviesta integrācija ar failu krātuves klasterētu risinājumu *Min.IO*. Lai nodrošinātu efektīvāku un operatīvāku (apsteidzošu) ProIS veiktspējas problēmu identifikāciju, kas savukārt nodrošinātu fokusētāku problēmu risināšanu, tika ieviesta ProIS integrācija ar monitoringa risinājumu *ELK Stack*. Savukārt, lai mazinātu drošības riskus, kā arī uzlabotu ProIS datu meklēšanas tehnoloģiskos risinājumus, tika veikta ātrās meklēšanas datu indeksu servera *ElasticSearch* pāreja uz aktuālo programmatūras versiju, kura nodrošina šifrētu starpserversu saziņu, pamata lietošanas tiesību kontroles mehānismus tehniskajiem datu indeksu krātuves pieslēguma kontiem, kā arī plašāku ar datu meklēšanu un rezultātu atgriešanu saistīto funkcionalitāti.

Prokuratūras IT infrastruktūras darbības nodrošināšanā tiek izmantots datu masīvs, kura iegāde un ieviešana veikta 2017. gadā (2021. gadā veikti veiktspējas un kapacitātes papildinājumi). Lai nodrošinātu ilgtermiņā informācijas pieejamību (piekļuvi informācijai noteiktā laikposmā pēc informācijas pieprasīšanas), informācijas integritāti (pilnīgas un nemainītas informācijas saglabāšanu) un informācijas konfidencialitāti (informācijas nodošanu tikai tām personām, kuras ir pilnvarotas to saņemt un lietot), t. sk., ņemot vērā *Min.IO* un *ELK Stack* komponentēm nepieciešamo tehnisko nodrošinājumu, 2022. gadā tika iegādāti un papildus uzstādīti servertehnikas un datortīkla infrastruktūras elementi. 2022. gadā veiktas arī iegādes, kuru rezultātā piegādātās tehniskās komponentes izmantotas Sevišķās lietvedības sistēmas veiktspējas un drošības aspektu uzlabošanai nepieciešamajiem infrastruktūras pilnveidojumiem.

Vēl viena būtiska funkcija, ko Informācijas un komunikācijas tehnoloģiju nodaļa īsteno ikdienā, ir prokuratūras datorlietotāju atbalsts. Prokuratūras datorlietotāju atbalsta nodrošināšanai Informācijas un komunikācijas tehnoloģiju nodaļa uztur tiešsaistes “Atbalsta sistēmu”, kurā tiek nodrošināta pieteikto problēmu pārvaldība. Gada laikā ap 43 % IT problēmu (incidentu) pieteikumi tiek pieteikti, zvanot pa tālruni, bet 90 % ProIS problēmu tiek pieteiktas, rakstot uz atbalsta sistēmu. Kopējo pieteikto problēmu (incidentu) skaita pieaugums ir novērojams kopš 2020. gada, it īpaši pieaugums bija jūtams 2021. gadā, kas pamatā bija saistīts ar Covid-19 izraisītajiem apstākļiem, kad darbinieki un prokurori sāka vairāk strādāt elektroniskajā vidē. Savukārt 2022. gada ProIS incidentu pieaugums ir saistīts ar ProIS attīstību, jaunu funkcionalitāšu ieviešanu un integrāciju ar citām informācijas sistēmām.

Pieteikto informācijas un komunikācijas tehnoloģiju jomā risināmo problēmu apjoms

Incidentu klasifikācija	2020. gads	2021. gads	2022. gads
IT incidenti	4265	6943	5976
ProIS incidenti	1891	2993	4119
Kopā	6156	9936	10095

2022. gada nogalē Administratīvā direktora dienesta organizētās aptaujas rezultāti liecina, ka 95 % respondentu ir apmierināti ar Informācijas un komunikācijas tehnoloģiju nodaļas sniegto atbalstu dažādu problēmu risināšanā.

Informācijas un komunikācijas tehnoloģiju pārvaldības jomā būtiskās aktivitātes līdztekus regulāro pienākumu izpildei bija saistītas ar Stratēģijā un Darba plānā paredzēto uzdevumu īstenošanu, kas aprakstīti turpmāk tekstā.

Prokurora profesionālās darbības organizēšana kriminālprocesuālajā sfērā e-lietas ietvaros

Informācijas un komunikācijas tehnoloģiju nodaļas eksperti 2022. gadā veica pasākumus tehnisko resursu identificēšanai, kas ir nepieciešami efektīvai prokurora profesionālās darbības veikšanai elektroniskā vidē (skaņu un attēlu ierakstu veikšanai, dokumentu elektroniskai parakstīšanai u. tml.). Tika apzinātas tehniskās iespējas un apkopotas vajadzības (multifunkcionālā drukas iekārta, webkamera, parakstu grafiskā planšete, mikrofons u. c.), noskaidrotas prokuratūras struktūrvienību tehniskās iespējas (piem. pārrunu telpu pieejamība) un sagatavots plāns pakāpeniskai tehnisko resursu nodrošināšanai. 2023. gadā turpināsies prokuroru darba vides aprīkošana, rodot katrai situācijai atbilstošākos risinājumus un nodrošinot tehnisko resursu darbības testēšanu.

ProIS tālāku attīstības pasākumu īstenošana e-lietas attīstības projekta 2. posma ietvaros

Viena no Administratīvā direktora dienesta atbildības jomām ir izvērtēt iespējas piesaistīt nacionālo un/vai ārvalstu finansējumu dažādu attīstības projektu īstenošanai, sadarbībā ar atbilstošās jomas prokuratūras atbildīgajām amatpersonām sagatavot projektu pieteikumus, koordinēt projektos iesaistīto pušu sadarbību un organizēt projektu aktivitāšu norisi.

ES Atveseļošanas un noturības mehānisma plāna 2. komponentes “Digitālā transformācija” ietvaros plānots īstenot E-lietas – izmeklēšanas un tiesvedības procesu pilnveide – attīstības projekta 2. posmu. Administratīvā direktora dienests nodrošināja ProIS attīstības projekta plānošanā iesaistīto pušu darbību koordināciju, normatīvajos aktos⁸ paredzētās projekta dokumentācijas sagatavošanu un saskaņošanu.

E-lietas uzraudzības padomes 2022. gada 26. augusta sēdē tika apstiprināts Tiesu administrācijas un prokuratūras izstrādātais E-lietas projekta 2. posmā īstenojamo pasākumu plāns no Atveseļošanas un noturības mehānisma līdzekļiem. ProIS attīstības projektā paredzētas aktivitātes ProIS un datu apmaiņas e-lietas platformā pilnveidei, kopumā paredzot piesaistīt finansējumu 890 000,00 EUR (bez PVN) apmērā, piemēram, ProIS tālākas attīstības ietvaros izveidojot integrāciju ar izmeklēšanas iestādēm (IIS2), ekspertiem, izmantojot E-lietas platformu, uzlabojot, automatizējot un pilnveidojot sadarbības procesus ar tiesu un sodu izpildes iestādēm u. c. 2023. gadā plānots uzsākt attīstības projekta īstenošanu.

Digitālās transformācijas stratēģijas izstrāde, kas ietver plānu un struktūru prokuratūras procesu optimizācijai un automatizācijai, pamatojoties uz izmaksu efektivitātes apsvērumiem

Administratīvā direktora dienests 2022. gadā uzsāka īstenot mērķtiecīgas darbības prokuratūras pašreizējā stāvokļa tehnoloģiju trūkumu/atbilstības analīzes veikšanā, lai noteiktu nākotnē īstenojamās darbības procesu pilnveidošanai.

Tā kā ProIS ir galvenā prokuratūras pamatdarbības informācijas sistēma, kuras mērķis ir nodrošināt informācijas un komunikācijas tehnoloģiju atbalstu prokuratūras pamatdarbības procesiem un atsevišķiem atbalsta procesiem, kā arī, ņemot vērā, ka šobrīd Atveseļošanas un noturības mehānisma ietvaros tiek plānota tālāka ProIS attīstība, 2022. gadā prioritāri tika plānota ProIS izvērtējumu veikšana – (1) ProIS arhitektūras elementu izvērtējums; (2) ProIS procesu, risku un atbilstības prokuratūras pamatdarbības veikšanai izvērtējums.

⁸ Ministru kabineta 2022. gada 14. jūlija noteikumu Nr. 435 “Eiropas Savienības Atveseļošanas un noturības mehānisma plāna 2. komponentes “Digitālā transformācija” 2.1. reformu un investīciju virziena “Valsts pārvaldes, tai skaitā pašvaldību, digitālā transformācija” īstenošanas noteikumi” 13.1. un 18.3. apakšpunkts.

Lai īstenotu šos izvērtējumus, Administratīvā direktora dienestā 2022. gadā veiktas divas iepirkuma procedūras, kuru rezultātā noslēgti līgumi un šo līgumu ietvaros sekmīgi nodrošināta sadarbība ar piesaistītajiem konsultantiem un ekspertiem.

ProIS arhitektūras izvērtējumā piedalījās starptautiska līmeņa tehniskie eksperti, t. sk. ar plašu pieredzi gan privātajā, gan publiskajā sektorā, tostarp ar programmatūras izstrādi saistītajos zinātniskajos pētījumos, piemēram, Igaunijas valsts vienotā autentifikācijas pakalpojuma arhitektūras projektēšanā un iniciēšanā. Izvērtējuma rezultātā sagatavoti secinājumi un ieteikumi tehnoloģiskiem uzlabojumiem, tostarp *attiecībā uz ProIS konfigurāciju, arhitektūras risinājumiem, datu bāzes uzbūvi, administratīvajiem pasākumiem* (piemēram, ar atbalsta procesiem saistītas funkcionalitātes pārceļšana no ProIS uz citām informācijas sistēmām, pāreja uz mikropakalpojumus (*Microservices*) bāzētu sistēmu (izmantojot *strangulation* stratēģiju, laika gaitā pakāpeniski pārceļot funkcionalitāti uz jaunu mikropakalpojumu sistēmu, darbinieku kapacitātes attīstīšana u. c.).

ProIS procesu, risku un atbilstības biznesa vajadzībām izvērtējumā piedalījās nacionālā līmeņa eksperti ar pieredzi līdzīgu projektu veikšanā gan pašvaldību, gan valsts sektorā un darba pieredzi ar e-lietas projektā iesaistītajiem prokuratūras sadarbības partneriem. Izvērtējuma galvenais secinājums ir, ka kopumā ar ProIS prokuratūras pamatdarbības biznesa procesi tiek nodrošināti atbilstoši likumdošanā noteiktajam. Vienlaikus sniegti ieteikumi ProIS turpmākai pilnveidei un attīstībai šādās sadaļās – (1) *ProIS uzturēto procesu pilnveide* (piemēram, sadarbībā ar IeM IC uzlabot starpiestāžu procesu atbalstu ProIS; realizēt ProIS citus funkcionālos uzlabojumus, kas uzlabo lietotāju produktivitāti un ērtību; attīstīt ProIS uzkrāto datu analīzi u. c.); (2) *prokuratūras kapacitātes un kompetences stiprināšana* (piemēram, noteikt administratīvi un atbalstīt finansiāli ProIS lietotāju iesaisti tās pilnveidošanā; izvērtēt vajadzības (datu analītika, sistēmas būvēšana un izvietošana), piesaistīt papildu IT personālu, stiprināt esošā personāla kompetences, nodrošinot regulāras apmācības; pieņemt darbā IT arhitektu vai iepirkt atbilstošu ārpakalpojumu); (3) *ProIS nākotnes arhitektūras un integrācijas ietvara definēšana* (piemēram, izstrādāt ProIS nākotnes arhitektūru, definējot standartus un saskarnes starpmoduļu datu apmaiņai un atsakoties no datu bāzes kā integrācijas platformas; uzsākt ProIS migrāciju uz autonomiem mikroservisiem; pāriet uz *.net Core* vides izmantošanu; pēc iespējas izmantot ProIS atvērtā koda komponentes, kas atbalsta konteinerizāciju u. c.); (4) *kopējo e-lietas attīstības jautājumu risināšana* (piemēram, rosināt Tiesu administrācijai veikt e-lietas IT arhitektūras precizēšanu, lai nodrošinātu nozares IS optimālu kopdarbību u. c.); (5) *ProIS pārvaldības pilnveide* (piemēram, pārņemt no izstrādātāja kontroli par ProIS IT arhitektūru un iedibināt tās pārvaldības procesu; ieviest savu koda pārvaldes sistēmu (piemēram, *Git*) un pārņemt tur ProIS sākumkodu, nodrošinot arī izpildāmā koda būvēšanu un sistēmas izvietošanu u. c.); (6) *darbināšanas pilnveide* (piemēram, uzlabot ProIS, īpaši ProIS datu bāzes, veiktspēju; izvērtēt ProIS veiktspējas un pieejamības monitoringu un pilnveidot to u. c.); (7) *drošības uzlabošana* (piemēram, realizēt attālinātas auditāciju pierakstu glabāšanas risinājumu; pilnveidot datu apmaiņas protokolu konfigurāciju u. c.).

2023. gadā plānots īstenot konsultantu ieteiktos pasākumus, pirms tam izvērtējot pasākumu kopumu, kuru ieviešana varētu sniegt tūlītējus, reālus ProIS darbības uzlabojumus, kā arī būtu atbilstoši no izmaksu efektivitātes viedokļa. Administratīvā direktora dienests paredz arī uzsākt visaptverošas prokuratūras informācijas un komunikācijas tehnoloģiju attīstības stratēģijas izstrādi, kurā tiktu noteikti prokuratūras pamata un atbalsta funkciju digitalizācijas ietvaros ilgtermiņā veicamie pasākumi, tam nepieciešamais informācijas un komunikācijas tehnoloģiju atbalsts, attīstāmi informācijas un komunikācijas tehnoloģiju risinājumi, tam nepieciešamie resursi un finansējuma avoti. 2023. gadā informācijas un komunikācijas tehnoloģiju jomā paredzēta pasākumu kopuma noteikšana informācijas sistēmu tehniskās infrastruktūras un drošības infrastruktūras pilnveidei, ko cita starpā ietvertu informācijas un komunikācijas tehnoloģiju attīstības stratēģija.

Pāreja no kapitālieguldījumu veikšanas (iegādājoties pamatlīdzekļus, kuru tehniskais atbalsts, apkopes un remontu darbu veikšana rada papildu administratīvo un personāla resursu slogu) uz pakalpojumu modeli, paredzot lielapjoma multifunkcionālās drukas iekārtu nomas

2022. gadā Administratīvā direktora dienests attiecībā uz multifunkcionālo iekārtu nodrošinājumu prokuratūras pamatfunkciju atbalstam uzsāka īstenot pāreju no kapitālieguldījumu modeļa uz pakalpojumu modeli, kas nozīmē atteikšanos no šo iekārtu iegādāšanās īpašumā, slēdzot iepirkuma līgumu par iekārtu nodrošināšanu ārpus pakalpojuma ietvarā.

Šāds lēmums pieņemts, lai nodrošinātu dokumentu skenēšanu un izdruku veikšanu atbilstoši mūsdienu prasībām un jaunākajām tehnoloģiskajām tendencēm gan attiecībā uz kvalitātes kritērijiem, gan attiecībā uz veikspējas un ātrdarbības parametriem. Vienlaikus būtiski uzsvērt ieguvumus, kas tika saskatīti attiecībā uz iespējām efektīvāk izmantot gan informācijas un komunikācijas tehnoloģiju jomā pieejamos cilvēkresursus, gan valsts budžeta līdzekļus. Iegādājoties pamatlīdzekļus ir jānodrošina tehniskais atbalsts, apkopes un remontu darbu veikšana, kuru organizēšana rada papildu administratīvo slogu.

Prokuratūras īpašumā uz 01.01.2022. bija 109 lieljaudas multifunkcionālās drukas iekārtas, kuru iegāde veikta laika periodā no 2004. līdz 2017. gadam. 2022. gadā jaunākā iegādātā iekārta ekspluatācijā bija piecus gadus, bet lielākā daļa iekārtu (86 iekārtas jeb 79 %) – vismaz astoņus gadus. Izdevumu apjoms, kas izlietots iekārtu apkopēm un remontiem 2021. gadā, veidoja 86 246,00 EUR. Ņemot vērā izdevumu apmēru, ko prasa novecojušu iekārtu apkalpošana un uzturēšana, tika izvērtēta iespēja nodrošināt novecojošo iekārtu aizvietošanu ar multifunkcionālo iekārtu pilna servisa nomu.

Lai īstenotu pāreju uz jauno multifunkcionālo iekārtu nodrošinājuma pieeju, veikta iepirkuma procedūra, kuras ietvaros, lai precizētu iepirkuma prasības un specifikāciju, tika veikta priekšizpēte, iekļaujot septiņus iespējamus pakalpojumu sniedzējus. 2022. gada oktobrī tika noslēgts līgums par multifunkcionālo drukas iekārtu nomas un uzturēšanas pakalpojumiem. Noslēgtā līguma ietvaros prokuratūrai (1) tiek nodrošināta multifunkcionālo iekārtu vienveidība, visas iekārtas ir jaunas un no viena ražotāja, kas atbilst aktuālākajām tehnoloģiskajām tendencēm; (2) pakalpojuma sniedzējs attālināti fiksē atlikušos palīgmateriālus un veic palīgmateriālu (toneru u. c.) piegādi iekārtas lietošanas vietās pirms materiālu termiņa beigām; (3) pakalpojuma sniedzējs veic drukas iekārtu veikspējas attālinātu uzraudzību, novēršot problēmas pēc iespējas attālināti; (4) tiek nodrošināta palīdzības dienesta sistēma, par iekārtu darbības pārtraukumiem ir iespēja paziņot lietotāju portālā, ir iespēja sekot līdzi visu reģistrēto pieprasījumu, kas saistīti ar sniegtajiem pakalpojumiem, progresam un reāllaika statusam (tiešsaistē). Atbilstoši izstrādātajam plānam 2022. gada nogalē prokuratūras struktūrvienībās kopumā nomainītas 54 iekārtas un darbs tiks turpināts 2023. gadā.

Nodrošinājuma joma un fiziskās drošības pasākumi

Administratīvā direktora dienesta uzdevumos ietilpst prokuratūras struktūrvienību nodrošināšana ar telpām, to aprīkojumu, autotransportu, visa veida prokuratūras uzdevumu īstenošanai nepieciešamo materiāltechnisko resursu apgādes veikšana. Administratīvā direktora dienests uztur atbilstošā kārtībā telpas, teritorijas, inventāru un citu prokuratūras valdījumā, turējumā vai lietošanā nodoto valsts nekustamo īpašumu un kustamo mantu, risina jautājumus, kas saistīti ar prokuratūras personāla komandējumu un darba braucienu nodrošinājumu, plāno un kontrolē prokuratūras dienesta automobiļu ekspluatāciju, tehniskās apkopes un remontus u. c.

Tāpat būtisku darba apjomu veido fiziskās drošības pasākumu pārvaldība, kas ietver fiziskās drošības risinājumu attīstības plānošanu, vadību un uzturēšanu, kā arī kritiskās infrastruktūras kopuma uzturēšanu un slepenības režīma nodrošināšanu. Administratīvā direktora dienesta Iekšējās drošības nodaļa ēkās un telpās, kurās izvietotas prokuratūras struktūrvienības, atbilstoši prokuratūrā noteiktajai

kārtībai plāno, ierīko un uztur apsardzes signalizācijas sistēmu, piekļuves sistēmu, video novērošanas sistēmu, kā arī veic fiziskās apsardzes pasākumu plānošanu, ieviešanu un uzraudzību.

Līdztekus regulāro pienākumu izpildei Administratīvā direktora dienesta nodrošinājuma jomas speciālisti 2022. gadā bija iesaistīti vairāku būtisku Stratēģijā un Darba plānā paredzēto uzdevumu īstenošanā, kas aprakstīti turpmāk tekstā.

Nekustamo īpašumu attīstības pasākumu īstenošana prokuratūras struktūrvienību vajadzībām

2021. gada septembrī Ministru kabinets atbalstīja⁹ finansējuma piešķiršanu Ģenerālprokuratūras ēkas Kalpaka bulvārī 6, Rīgā, pārbūvei, kuras ietvaros ir paredzēta ēkas fasādes restaurācija, ēkas jumta pārbūve, logu un durvju restaurācija, ēkas nesošās konstrukcijas (pārsegumu) stiprināšana, ēkas energoefektivitātes uzlabošana, visu inženiersistēmu modernizācija, mūsdienīgas ventilācijas un gaisa kondicionēšanas sistēmas izbūve. Pārbūves rezultātā tiks veikta telpu modernizācija atbilstoši mūsdienīga biroja lietošanas prasībām un vides pieejamībai. Ēkas renovācijas projektu nodrošina VAS “Valsts nekustamie īpašumi”. Administratīvā direktora dienesta nodrošinājuma jomas speciālisti pārstāv prokuratūras intereses sadarbībā ar VAS “Valsts nekustamie īpašumi”, darbojoties projekta “Ēkas Kalpaka bulvārī 6, Rīgā, pielāgošana LR Ģenerālprokuratūras vajadzībām” darba grupā un Uzraudzības padomē.

Paralēli būvprojekta izstrādei notiek darbs pie pagaidu telpu risinājuma izstrādes uz ēkas pārbūves laiku. Ģenerālprokuratūras ēkā izvietotos prokuratūras nodarbinātos tiek plānots pārcelt uz objektiem Talejas ielā 1, Rīgā, un Ierēdņu ielā 3, Rīgā. Abās adresēs nepieciešams veikt daļēju telpu pielāgošanu, it sevišķi Ierēdņu ielā 3, Rīgā, kur plānots izvietot Īpaši pilnvarotu prokuroru nodaļu un Slepenības režīma nodaļu, kuru telpām nepieciešams veikt akreditāciju Nacionālajā drošības iestādē. Ģenerālprokuratūras ēkā izvietoto struktūrvienību pārcelšanas organizēšana un ar to saistīto procesu kontrole būs Administratīvā direktora dienesta prioritāte 2023. gadā.

Projekta īstenošanas laikā 2022. gadā ir notikušas 38 darba grupas sanāksmes par pamata pārbūves projektu, 17 darba grupas sanāksmes par telpām ar īpašo drošības režīmu (Kalpaka bulvārī 6, Rīgā, un Ierēdņu ielā 3, Rīgā), kā arī trīs “Ēkas Kalpaka bulvārī 6, Rīgā, pielāgošana LR Ģenerālprokuratūras vajadzībām” Uzraudzības padomes sanāksmes. Sadarbojoties projektētājiem SIA “JaunRīga ECO”, SIA “LDU” un VAS “Valsts nekustamie īpašumi”, izstrādāts un Rīgas pilsētas būvvaldē 2022. gada 28. septembrī apstiprināts būvprojekts minimālā sastāvā, kas dod turpmākās iespējas izstrādāt detalizētu būvprojektu, kam secīgi plānot atklāta konkursa rīkošanu par ēkas pārbūves realizāciju.

Administratīvā direktora dienesta nodrošinājuma jomas speciālisti iesaistījās arī projekta “Ēkas Cēsu ielā 28, Limbažos, Limbažu novadā, pielāgošana prokuratūras vajadzībām” uzraudzībā, kas tika īstenots sadarbībā ar Tieslietu ministriju un VAS “Valsts nekustamie īpašumi”. 2022. gada 1. augustā tika pabeigta telpu Cēsu ielā 28, Limbažos, Limbažu novadā, pielāgošana prokuratūras vajadzībām un prokuratūras struktūrvienības pārcelšana uz pielāgotajām telpām. Papildus jāatzīmē, ka Limbažu projekts ir īpašs ar to, ka prokuratūra sadarbojas ar Valsts probācijas dienestu un daļu koplietošanas telpu izmanto gan prokuratūra, gan Valsts probācijas dienests.

⁹ Ministru kabineta 2021. gada 28. septembra rīkojums Nr. 686 “Par finansējuma piešķiršanu ēkas Latvijas Republikas Prokuratūras vajadzībām Kalpaka bulvārī 6, Rīgā, pārbūves, telpu nomas maksas, aprīkojuma, pārcelšanās un citu saistīto izdevumu segšanai un finansējuma piešķiršanu Latvijas Republikas Prokuratūrai un Tieslietu ministrijai ēkas Cēsu ielā 28, Limbažos, Limbažu novadā, pielāgošanas un telpu nomas maksas un citu saistīto izdevumu segšanai”.

Prokuratūras fiziskās drošības politikas īstenošana

2022. gadā norisinājās centralizētas drošības sistēmas izveides plānošana un ierīkošana, kas ietver videonovērošanu, tehnisko apsardzi un piekļuves kontroles sistēmu. Centralizētā drošības pārvaldības sistēma sniegs iespēju operatīvāk reaģēt uz notikumiem, kā arī automatizēt procesus, efektīvāk pārraudzīt videonovērošanas kameras no visiem prokuratūras objektiem, nepieciešamības gadījumā papildus nodrošināt fiziskās apsardzes apgaitas kontroli un informācijas sagatavošanu par drošības incidentiem. Tāpat 2022. gadā 14 prokuratūras struktūrvienības papildus aprīkotas ar mūsdienīgu tehniskās apsardzes un piekļuves kontroles sistēmu, kas ļauj prokuratūrā nodarbinātajiem iekļūt ēkā vai kabinetos, izmantojot elektronisko atslēgu.

Publiskie iepirkumi

2022. gadā tika izdoti iekšējie noteikumi "Iepirkumu veikšanas noteikumi", kas nosaka vienotas prasības iepirkuma procesa norisei pakalpojumu un preču iegādei, kas nepieciešamas prokuratūras darbības nodrošināšanai. Ar noteikumiem ieviestas vairākas procedūras papildu tiesiskuma kontrolei.

2022. gadā Administratīvā direktora dienestā noslēgti 73 iepirkumu līgumi par kopējo līgumcenu 3 419 674,00 EUR (bez PVN) un veiktas 53 iepirkuma procedūras, piemērojot Publisko iepirkumu likumu.

Prokuratūras iepirkumi pa veidiem 2022. gadā

Iepirkuma procedūras veids	Procedūru skaits	Noslēgto līgumu kopsumma, EUR bez PVN
Atklāts konkurss	4	2 629 479
Sarunu procedūra	3	98 607
Publisko iepirkumu likumu 9. panta kārtībā veiktie iepirkumi	17	516 290
Līgumi, nepiemērojot Publisko iepirkumu likumu	47	175 298
Iegādes bez rakstveida līgumu noslēgšanas	434	162 485

Iepirkuma procesā veiktie uzlabojumi, pēc iespējas centralizējot iepirkumus, ietekmēja iegāžu bez rakstveida līgumu noslēgšanas apjoma samazināšanos par 46 %, salīdzinot ar 2021. gadu. Preču vai pakalpojumu iegādes nosacījumus līdz Publisko iepirkumu likuma noteiktajām robežvērtībām likums neregulē, tās noteiktas prokuratūras Iepirkumu veikšanas noteikumos.

Iepirkumi preču un pakalpojumu iegādēm, bez rakstveida līgumu noslēgšanas

Gads	Iepirkumu pieteikumos norādītā, paredzamā iegādes cena, EUR bez PVN	Faktiskā iegādes cena, EUR bez PVN
2021.	427 381	352 203
2022.	211 422	162 485

Savukārt saskaņā ar Elektronisko iepirkumu sistēmā uzkrāto informāciju iegādes 2022. gadā veidoja 2 254 447,00 EUR ar PVN (2021. gadā – 2 072 452,00 EUR ar PVN).

Prokuratūras plānotās darbības prioritātes 2023. gadā

Ievērojot Stratēģijā noteikto un ņemot vērā Darba plānu, kas apstiprināts laika periodam līdz 2023. gada beigām, prokuratūra 2023. gadā īstenos turpmāk norādītās prioritātes.

1. Kvalitātes nodrošināšana kriminālprocesa īstenošanā

- ✓ Krimināltiesisko attiecību taisnīga noregulējuma panākšana prokuratūrā;
- ✓ Krimināltiesisko attiecību taisnīgs noregulējums, ievērojot vadlīnijas vienkāršoto kriminālprocesa pabeigšanas veidu piemērošanai;
- ✓ Par smagiem un sevišķi smagiem noziegumiem pabeigto kriminālprocesa skaita pieaugums;
- ✓ Efektīva prokuroram uzraudzības īstenošanai KPL paredzēto pilnvaru izmantošana, lai uzraudzībā esošie kriminālprocesi bez kriminālvajāšanas perspektīvas tiktu savlaicīgi izbeigti;
- ✓ Progresu novērtēšana par Eirojusta izmeklēšanas koordinēšanas instrumentu biežāku izmantošanu krimināltiesiskajā sadarbībā ar ārvalstu tiesībaizsardzības iestādēm;
- ✓ Progresu novērtēšana par starptautiskās krimināltiesiskās sadarbības ātruma, kvalitātes un efektivitātes paaugstināšanu, nodrošinot koordināciju starp prokuroriem un Eirojusta iesaisti steidzamu un sarežģītu sadarbības lūgumu izpildes paātrināšanai un veicināšanai;
- ✓ Turpināt uzlabot prokuroru kvalifikāciju apsūdzību sastādīšanā;
- ✓ Efektīva prokurora protesta kā pārsūdzības instrumenta izmantošana;
- ✓ Prokuroru komunikācijas prasmi uzlabošana, tai skaitā valsts apsūdzības uzturēšanas procesā.

2. Prokuratūras resursu koncentrēšana prioritārajiem darbības virzieniem

- ✓ Par prioritārajiem noziedzīgajiem nodarījumiem pabeigto kriminālprocesa skaita pieaugums;
- ✓ Prokuratūras un tiesībaizsardzības iestāžu sadarbības vadlīniju apstiprināšana;
- ✓ Prokuratūras pasākumu plānu aktualizēšana starptautisko organizāciju rekomendācijās, starpinstitūciju darba plānos un citos stratēģiskos dokumentos iekļauto uzdevumu izpildei.

3. Operatīvās darbības, valsts drošības iestāžu izlūkošanas un pretizlūkošanas procesu un valsts noslēpuma aizsardzības sistēmas kvalitatīva uzraudzība

- ✓ Praksē iedibinātā koordinācijas mehānisma operatīvās darbības procesa uzraudzības kvalitātes paaugstināšanai īstenošana;
- ✓ Operatīvās darbības subjektu, tostarp valsts drošības iestāžu, darbības pārbaudes;
- ✓ Operatīvās darbības subjektu izdoto iekšējo normatīvo aktu izvērtēšana un ievērošanas kontrole.

4. Personu un valsts tiesību un likumīgo interešu aizsardzības ārpus krimināltiesiskās jomas īstenošana

- ✓ Iesniegumu ar lūgumu protestēt nepārsūdzamus pirmās instances tiesu nolēmumus skaita samazinājums;
- ✓ Prokuroru piedalīšanās civillietu izskatīšanā tiesās kvalitātes izvērtēšanas ieteikumu īstenošana un progresu novērtējums;
- ✓ Prokuroru un tiesībaizsardzības iestāžu pārstāvju informēšana par apstākļiem, kas izraisījuši vai veicinājuši atlīdzināmā kaitējuma nodarīšanu;
- ✓ Atbalsta sniegšana prokuroriem civiltiesisku jautājumu risināšanā, tai skaitā kriminālprocesa ietvaros;
- ✓ Atbalsta sniegšana prokuroriem Administratīvās atbildības likuma un informācijas pieejamības jautājumos;
- ✓ Efektīva rīcība personu un valsts tiesību pārkāpuma gadījumā.

5. Prokuratūras pārvaldības uzlabošana – mūsdienīgu vadības metožu ieviešana; iekšējo procesu efektivitātes nodrošināšana; digitālās transformācijas pasākumu īstenošana

- ✓ Izstrādāta un ieviesta prokuratūras darbinieku atlīdzības reforma;
- ✓ Izstrādāts un ieviests mehānisms prokuratūras funkciju izpildes un darbības rezultātu (tostarp izmaksu) analīzei, kas rada pamatu darbības efektivitātes, produktivitātes un ekonomiskuma vērtēšanai un uzlabošanai;
- ✓ Pilnveidots Administratīvā direktora dienesta funkciju izpildes plānošanas un uzraudzības mehānisms, kas rada pamatu darba snieguma vadīšanai;
- ✓ Veikts izvērtējums par prokuratūras personāla izmantošanas efektivitāti;
- ✓ Izstrādāti rajona līmeņa prokurora noslodzes monitoringa kritēriji;
- ✓ Kvalificētu darbinieku piesaiste prokuroru pamatfunkciju īstenošanas atbalstam, paredzot līdzekļus darba algu un darba vietu nodrošināšanai;
- ✓ Efektīva prokuroru un darbinieku profesionālās darbības novērtēšana;
- ✓ Prokuratūras struktūrvienību vadības personāla kompetenču novērtējums;
- ✓ Unificēts iekšējo normatīvo aktu izstrādes un piemērošanas kontroles mehānisms, nosakot normatīvo aktu izstrādes un to izpildes kontroles procesā iesaistāmo amatpersonu loku, atbildību un kārtību;
- ✓ Prokuratūrā 2021. gadā veiktās reorganizācijas rezultātu izvērtējums;
- ✓ Turpināt darbu pie kvalitātes pārvaldības sistēmas ieviešanas;
- ✓ ProIS integrētas kriminālprocesuālo dokumentu formas ātrākai, kvalitatīvākai un ekonomiskākai procesuālo dokumentu noformēšanai;
- ✓ Prokurora profesionālās darbības organizēšana kriminālprocesuālajā sfērā e-lietas ietvaros;
- ✓ ProIS tālāku attīstības pasākumu īstenošana e-lietas attīstības projekta 2. posma ietvaros;
- ✓ Digitālās transformācijas stratēģijas izstrāde, kas ietver plānu un struktūru prokuratūras procesu optimizācijai un automatizācijai, pamatojoties uz izmaksu efektivitātes apsvērumiem;
- ✓ Pāreja no kapitālieguldījumu veikšanas (iegādājoties pamatlīdzekļus, kuru tehniskais atbalsts, apkopes un remontu darbu veikšana rada papildu administratīvo un personāla resursu slogu) uz pakalpojumu modeli, paredzot lielapjoma multifunkcionālās drukas iekārtu nomas un uzturēšanas pakalpojumus;
- ✓ Informācijas sistēmu tehniskās infrastruktūras pilnveide;
- ✓ Informācijas sistēmu drošības infrastruktūras pilnveide;
- ✓ Nekustamo īpašumu attīstības pasākumu īstenošana prokuratūras struktūrvienību vajadzībām;
- ✓ Prokuratūras fiziskās drošības politikas īstenošana.

6. Prokuratūras lomas un prokurora profesijas uzdevumu skaidrošana sabiedrībai

- ✓ Prokuratūras sabiedrisko attiecību un komunikācijas stratēģijas īstenošana;
- ✓ Komunikācijas pasākumu īstenošana prokurora amata tēla popularizēšanai, īpaši studējošo vidū;
- ✓ Komunikācijas pasākumu īstenošana prokuratūras pozitīvā tēla izkopšanai.

7. Prokuroru un darbinieku prasmju attīstība un iesaistīšanās veicināšana, nodrošinot ētikas un integritātes principu ievērošanu

- ✓ Veikts izvērtējums par to, kādas zināšanas, kompetences, prasmes būs nepieciešamas prokuroriem un darbiniekiem;
- ✓ Nepārtraukta prokuroriem un darbiniekiem aktuālo apmācību tēmu identificēšana un nepieciešamo apmācību nodrošināšana;
- ✓ Apmācību procesa administrēšanas sistēmas izveide;
- ✓ Prokuroru un darbinieku iesaistes, apmierinātības un motivācijas rādītāju identificēšana;
- ✓ Prokuroru amata pienākumu izpildei nepieciešamās metodikas izstrādes kapacitātes stiprināšanai;
- ✓ Prokuroru–koordinatoru darbības turpināšana, nodrošinot metodisko atbalstu prokuroriem;

- ✓ Prokuroru un darbinieku izaugsmi veicinošo un kavējošo faktoru analīze;
- ✓ Latvijas Prokuroru ētikas kodeksu skaidrojošu un popularizējošu pasākumu rīkošana;
- ✓ Jauna Darbinieku ētikas kodeksa izstrāde un apstiprināšana;
- ✓ Izstrādāta un ieviesta integritātes kontroles sistēma;
- ✓ Prokuratūrā izveidotā trauksmes celšanas kanāla popularizēšana.

Katras prioritātes sasniedzamajiem rezultātiem ir izstrādāti konkrēti uzdevumi un izpildes termiņi, kuri ir noteikti Darba plānā 2023. gadam.

Pielikumi

1. pielikums. Prokuratūras darbībai piešķirto valsts budžeta līdzekļu izlietojums

Economiskā klasifikācija	Izdevumu pozīcija	Programma 01.00.00 "Prokuratūras iestāžu uzturēšana"			Apakšprogramma 70.10.00 "Citu ES politiku instrumentu projektu un pasākumu īstenošana (2014-2020)"			PROKURATŪRAS BUDŽETA IZPILDE (KOPSAVILKUMS)		
		Plāns, EUR	Izpilde, EUR	Izpilde, % no plānotā	Plāns, EUR	Izpilde, EUR	Izpilde, % no plānotā	Plāns, EUR	Izpilde, EUR	Izpilde, % no plānotā
21300; 21400; 21100; 21200; 18000; 19000; 21700	IEŅĒMUMI - KOPĀ	42 341 370	42 338 388	100.0 %	98 191	98 191	100.0 %	42 439 561	42 436 579	100.0 %
3.0 grupa	Ieņēmumi no maksas pakalpojumiem un citi pašu ieņēmumi	4 578	1 596	34.9 %	0	0	-	4 578	1 596	34.9 %
5.0 grupa	Transferti	75 172	75 172	100.0 %	0	0	-	75 172	75 172	100.0 %
21700	Dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	42 261 620	42 261 620	100.0 %	98 191	98 191	100.0 %	42 359 811	42 359 811	100.0 %
1000-9000	IZDEVUMI - KOPĀ	42 389 284	39 664 604	93.6 %	207 247	64 138	30.9 %	42 596 531	39 728 742	93.3 %
1000-4000; 6000-7000	Uzturēšanas izdevumi	40 425 095	37 837 477	93.6 %	207 247	64 138	30.9 %	40 632 342	37 901 615	93.3 %
1000-2000	Kārtējie izdevumi	40 424 700	37 837 267	93.6 %	207 247	64 138	30.9 %	40 631 947	37 901 405	93.3 %
1000	Atlīdzība	33 882 920	31 641 470	93.4 %	54 568	26 142	47.9 %	33 937 488	31 667 612	93.3 %
1100	Atalgojums	25 914 723	24 101 106	93.0 %	44 136	21 148	47.9 %	25 958 859	24 122 254	92.9 %

1200	Darba devēja valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas, sociāla rakstura pabalsti un kompensācijas	7 968 197	7 540 364	94.6 %	10 432	4 994	47.9 %	7 978 629	7 545 358	94.6 %
2000	Preces un pakalpojumi	6 541 780	6 195 797	94.7 %	152 679	37 996	24.9 %	6 694 459	6 233 793	93.1 %
2100	Komandējumi un dienesta braucieni	82 252	62 210	75.6 %	12 731	0	0.0 %	94 983	62 210	65.5 %
2200	Pakalpojumi	5 841 522	5 563 404	95.2 %	135 430	37 996	28.1 %	5 976 952	5 601 400	93.7 %
2300	Krājumi, materiāli, energoresursi, preces, biroja preces un inventārs, ko neuzskaita kodā 5000	589 225	541 403	91.9 %	4 518	0	0.0 %	593 743	541 403	91.2 %
2500	Budžeta iestāžu nodokļu maksājumi	28 781	28 780	100.0 %	0	0	-	28 781	28 780	100.0 %
B 150	Transferti viena budžeta veida ietvaros un uzturēšanas izdevumu transferti starp budžetu veidiem	185	0	0.0 %	0	0	-	185	0	0.0 %
6000	Sociāla rakstura maksājumi un kompensācijas	210	210	100.0 %	0	0	-	210	210	100.0 %
5000; 9000	Kapitālie izdevumi	1 964 189	1 827 127	93.0 %	0	0	-	1 964 189	1 827 127	93.0 %
5000	Pamatkapitāla veidošana	1 964 189	1 827 127	93.0 %	0	0	-	1 964 189	1 827 127	93.0 %
5100	Nemateriālie ieguldījumi	359 078	258 256	71.9 %	0	0	-	359 078	258 256	71.9 %
5200	Pamatlīdzekļi	1 605 111	1 568 871	97.7 %	0	0	-	1 605 111	1 568 871	97.7 %

2. pielikums. Prokuroru iesaiste kvalifikācijas celšanas pasākumos 2022. gadā

APMĀCĪBU PASĀKUMI, KAS NORISINĀJUŠIES LATVIJĀ		
Prokuroru profesionālās kvalifikācijas apmācības		
Mācību tēma	Mācības apmeklējušo prokuroru skaits	Pasākuma norises raksturojums
Finanšu un ekonomisko noziegumu izmeklēšana	255	Finanšu un ekonomisko noziegumu izmeklēšanas mācības organizētas vairāku pasākumu ietvarā, lai pārrunātu tādas tēmas kā mantas konfiskācija, ēnu ekonomikas problemātika, krāpšanās ar nodokļiem, līdzekļu legalizēšana, kas iegūta no cilvēku tirdzniecības, kriptovalūtas u. c.
Apsūdzības sastādīšana	209	Mācību tēma identificēta prokuroru apmācību plānā, kā arī Prokuroru atestācijas komisijas rekomendācijās. Mācību satura veidošanā iesaistīti prokurori Māris Leja, Krišjānis Rudzītis un Armīns Meisters.
Regulējums būvniecības jomā	50	Tēma aktuāla saistībā ar pārkāpumiem un uzsāktajiem procesiem, ņemot vērā tēmas specifiku un salīdzinoši nelielo apmācību skaitu.
Iestudētā krimināllietas izskatīšanas tiesas sēdes izspēle attālinātā formātā	13	Sadarbībā ar Tiesu administrāciju un Valsts ekspertīžu biroju organizētas attālinātas mācības, lai skaidrotu tiesas sēdē izmantojamās lietiskās pierādījumus, to prezentēšanu un jautājumus, kurus par šiem objektiem var uzdot.
Manipulācijas atpazīšana	16	Dalībnieki uzzināja, kā atpazīt viltus ziņas un fotogrāfiju viltojumus, kā arī caur dažādiem reāliem piemēriem dzīvē lektore sniedza informāciju par manipulāciju ar faktiem, foto faktu nepareizu izmantošanu, video konteksta maiņu, dziļajiem viltojumiem (deepfakes), kā arī apmācīja dalībniekus platformas "Facebook" viltus kontu atpazīšanā.
Datorprasmju attīstība (t. sk. MS Office, drošība internetā, Augstākās tiesas tīmekļvietne u. c.)	194	Datorprasmju attīstība gan darbā ar MS Office programmām, gan padziļinātie Excel kursi, tāpat mācības par drošību internetā, pieejamajiem resursiem, t. sk. Augstākās tiesas tīmekļvietni.
Starptautiskā sadarbība	119	Mācības prokuroriem par starptautiskās sadarbības rīkiem, to pielietojumu, apvienotajām izmeklēšanas grupām u. c. aktualitātēm, kas saistītas ar veiksmīgāku pārrobežu noziegumu izmeklēšanu un kriminālvajāšanu.
Vadītprasme	102	Vadītprasmes mācības, t.sk. individuālās un grupu supervīzijas, stresa vadība, personības izaugsme, efektīva laika plānošana u. c.
Latviešu valoda juridiskajos dokumentos	200	Mācības par pareizas latviešu valodas pielietojumu juridiskajos dokumentos, t.sk. noformējums, interpunkcija u.c.

Naida runa	40	Mācības organizētas atbilstoši aktualitātei Ukrainas kara, komentāru sociālajās platformās kontekstā. Mācības organizētas, sadarbojoties ar Latvijas Universitāti, Valsts policiju, Tiesu administrāciju, Sabiedrības integrācijas fondu. Mācību organizēšanā iesaistīts prokurors Aldis Lasmanis.
Cilvēku tirdzniecība	38	Mācības, kas skar cilvēku tirdzniecību, t. sk. bērnu tirdzniecības jautājumus.
Terorisma apkarošana	90	Mācības, kuras organizētas gan prokuratūrā, gan piedaloties sadarbības partneru organizētajos pasākumos ar mērķi aktualizēt problēmjautājumus, kas saistīti ar terorisma apkarošanu.
Bērnu tiesību aizsardzība	144	Mācības, nodrošinot Bērnu tiesību aizsardzības likuma 5. ¹ panta pirmās daļas 11. punkta prasības par speciālo zināšanu bērnu tiesību aizsardzības jomā nepieciešamību visiem prokuroriem.
Noziedzīgi nodarījumi pret vidi	35	Mācības, kuras organizētas sadarbībā ar Valsts meža dienestu, Baltijas valstu tīklu par drošu vidi u.c.
Kibernozieģumi	48	Mācības par kibernetizācijām, t. sk. rīki, metodes un taktika izmeklēšanā, atklāšanā, kriminālvajāšanā.
Komunikācijas prasmju stiprināšana		
Mācību tēma	Mācības apmeklejušo prokuroru skaits	Pasākuma norises raksturojums
Komunikācija, uzstāšanās tiesā	44	Darba plānā noteiktā prioritāte – ik gadu apmācīt 30 prokurorus. Mācības organizētas, apgūstot projekta "Justīcija attīstībai" finansējumu. Kā lektors piesaistīts prokurors Mārcis Viļums.
Kritiskā domāšana un argumentācijas prasmes	8	Tēma aktualizēta, veicot prokuroru anketēšanu par aktuālajām tēmām, kā arī nepieciešamība norādīta Prokuroru atestācijas komisijas lēmumos.
Stresa pārvarēšana komunikācijas laikā	3	Uzsvars mācībām tieši par spēju ātri reaģēt un stresa situācijām komunikācijas laikā – agresīvi klienti, prese u.c.
Prokurora ētika		
Mācību tēma	Mācības apmeklejušo prokuroru skaits	Pasākuma norises raksturojums
Latvijas Prokuroru ētikas kodekss	49	Darba plānā noteiktā prioritāte – ik gadu organizēt mācības, lai pārrunātu ētiska rakstura problēmjautājumus. Sadarbībā ar ASV vēstniecību Latvijā un biedrību "Sabiedrība par atklātību – Delna" organizētas mācības Rīgā Prokuroru atestācijas komisijas locekļiem un reģionos – Valmierā un Jelgavā.

Mācības, kuras organizētas sadarbībā ar ASV vēstniecību Latvijā		
Mācību tēma	Mācības apmeklējušo prokuroru skaits	Pasākuma norises raksturojums
CFCS sertifikācijas programma 6 kursi (Sertificēta finanšu noziegumu speciālista akreditācija un sagatavošanās semināri akreditācijas eksāmenam) <i>Financial Crime Overview, Money laundering</i>	3	6 semināru cikls. Finanšu noziegumu speciālistu asociācijas (ACFCS) un ASV Tieslietu departamenta Biroja Ārvalstu prokuratūru attīstībai, atbalstam un apmācībai (OPDAT) organizētajā tiešsaistes finanšu noziegumu speciālista (CFCS) akreditācijas programmā, lai iegūtu CFCS sertifikātu. CFCS akreditācijas process ietver četras stundas ilgu eksāmenu angļu valodā, kurā tiek pārbaudītas šādas jomas: noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācija, korupcija, finanšu noziegumu izmeklēšana, aktīvu konfiskācija, sankcijas, izvairīšanās no nodokļu maksāšanas, terorisma finansēšana, atbilstības programmas un kibernetiskie noziegumi. Sertifikācijas process ietvers pašmācības rokasgrāmatu, iepriekš ierakstītus videoklipus, sagatavošanās eksāmenu, CFCS eksāmenu un trīs gadu dalību organizācijā. Papildus CFCS programmai Projektu un apmācību koordinācijas nodaļa ar OPDAT rīkos piecus tiešsaistes seminārus, lai papildinātu pašmācības materiālus un demonstrētu praktiskus piemērus par tēmām, kas iekļautas CFCS mācību programmā, t. i., lai palīdzētu padziļinātāk apgūt tēmas un sagatavoties eksāmenam.
Komercnoslēpumu (<i>Trade Secrets</i>) aizskārumu izmeklēšana	7	Apmācību cikls, kurš sagatavots atbilstoši prokuroru vēlmei iegūt padziļinātas zināšanās attiecīgās jomas izmeklēšanā.
Sarežģītu pierādījumu vizualizācija: vebinārs par tehnoloģiju izmantošanu prezentēšanai tiesā	30	Apmācību mērķis sniegt ieskatu prokuroriem par iespējām tiesas sēdē prezentēt materiālus tiesas sēdes dalībniekiem, lai tie būtu vieglāk uztverami. Tēma īpaši aktuāla finanšu un ekonomisko noziegumu kontekstā.
Mantas konfiskācija	12	Tēma aktualizēta saistībā ar nepieciešamajām mācībām, lai stiprinātu prokuroru zināšanas finanšu un ekonomisko noziegumu izmeklēšanā un kriminālvajāšanā.
Ievads galveno starptautisko noziegumu izmeklēšanā un kriminālvajāšanā	1	Eirojusta Genocīda apkarošanas tīkla organizētas mācības.
Telefonkrāpniecība	30	Reaģējot uz augsto noziegumu skaitu, kas tiek izdarīts pielietojot telefonkrāpniecību, sadarbībā ar ASV vēstniecību organizētas apmācības, lai stiprinātu prokuroru zināšanas attiecīgo noziegumu izmeklēšanas vadīšanā un kriminālvajāšanā.
ASV Tieslietu departamenta rīkotā Kriptovaluūtu darba grupas sanāksme	1	Mācības Horvātijā, kuras organizē ASV vēstniecība ar mērķi stiprināt tiesībsardzības iestāžu pārstāvju zināšanas, t. sk., piesaistot speciālistus no visas pasaules.
Krāpšana grāmatvedībā	6	ASV vēstniecības mācības, kuras organizētas sadarbībā ar ASV Valsts kasi.

Tirgus manipulācijas	6	ASV vēstniecības mācības, kuras organizētas sadarbībā ar ASV Valsts kasi.
APMĀCĪBU PASĀKUMI, KAS NORISINĀJUŠIES ĀRVALSTĪS		
Dalība EJTN apmācību pasākumos		
Mācību tēma	Mācības apmeklējušo prokuroru skaits	Pasākuma norises raksturojums
Angļu valodas zināšanu stiprināšana	8	EJTN aktivitāšu katalogs 2022. gadam. Izmantojot EJTN piedāvātās programmas, prokurori apguvuši angļu valodas zināšanas starptautiskās sadarbības, sadarbības ar policiju un krimināllietu izskatīšanas jomā.
Kibernozieģumi	6	EJTN aktivitāšu katalogs 2022. gadam.
Par Eiropas apcietinājuma ordera piemērošanu (<i>The functioning of the EAW in the EU in practice: improving trust in national criminal justice systems</i>).	3	EJTN aktivitāšu katalogs 2022. gadam.
BREXIT ietekme uz starptautisko tiesisko sadarbību	3	EJTN aktivitāšu katalogs 2022. gadam.
Eiropas izmeklēšanas iestāžu apmācību tīkls (CEPOL)		
Mācību tēma	Mācības apmeklējušo prokuroru skaits	Pasākuma norises raksturojums
Cilvēku tirdzniecība	5	CEPOL aktivitāšu katalogs 2022. gadam.
Tabakas produktu nelikumīga aprīte	1	CEPOL aktivitāšu katalogs 2022. gadam.
Cietušā aizsardzība	1	CEPOL aktivitāšu katalogs 2022. gadam.
Organizētā noziedzība, izmantojot pieaugušo interneta tīmekļvietnes	1	CEPOL aktivitāšu katalogs 2022. gadam.

Par e-pierādījumu iegūšanu izmeklēšanā un kriminālvajāšanā (<i>Obtaining e-Evidence When Investigating and Prosecuting Crimes</i>)	1	Mācības aktualizētas saistībā ar Eiropas Komisijas Tieslietu ģenerāldirektorāta iniciatīvu par vienotas E-pierādījumu platformas izveidi.
SIRIUS ietvaros organizētās klātienē apmācības par elektronisko pierādījumu iegūšanu un savstarpējo tiesiskās palīdzības procesu starp ASV un ES	6	EiROPOL un Eirojusta organizētas apmācības ar praktiskiem uzdevumiem.
Starptautiskās un Eiropas tiesības: šī brīža izaicinājumi	1	Rīgas Juridiskās augstskolas organizēta konference par aktualitātēm tiesību jomā.
Eiropas atbalsta iespējas smagu pārobežu noziegumu izmeklēšanā un kriminālvajāšanā. Apvienotās izmeklēšanas grupas	19	Eiropas organizētas mācības, lai skaidrotu Eiropas atbalsta iespējas pārobežu noziedzīgu nodarījumu izmeklēšanā.
Eiropas intelektuālā īpašuma prokuroru tīkla (EIPPN) konference	2	
Būtiskais kaitējums KL, tiesības uz taisnīgu tiesu	14	Rīga Stradiņa universitātes, Latvijas Universitātes rīkota konference, kurā aplūkota problemātika saistībā ar būtiska kaitējuma piemērošanu.
Interesu konflikta novēršana (padziļinātais kurss)	4	Valsts administrācijas skolas organizētas mācības, kuras īpaši paredzētas amatpersonām.
Patiesais labuma guvējs – tā noskaidrošana, izpēte, riski	29	LURSOFT organizētas apmācības.
E-pierādījumu platformas apmācības	30	Tiesu administrācijas apmācību pirmais cikls darbā ar E-pierādījumu platformu, informācijas apstrādi.
Efektīvas intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzības metodes	27	Patentu valdes organizētas mācības par intelektuālā īpašuma aizsardzības problēmjautājumiem.

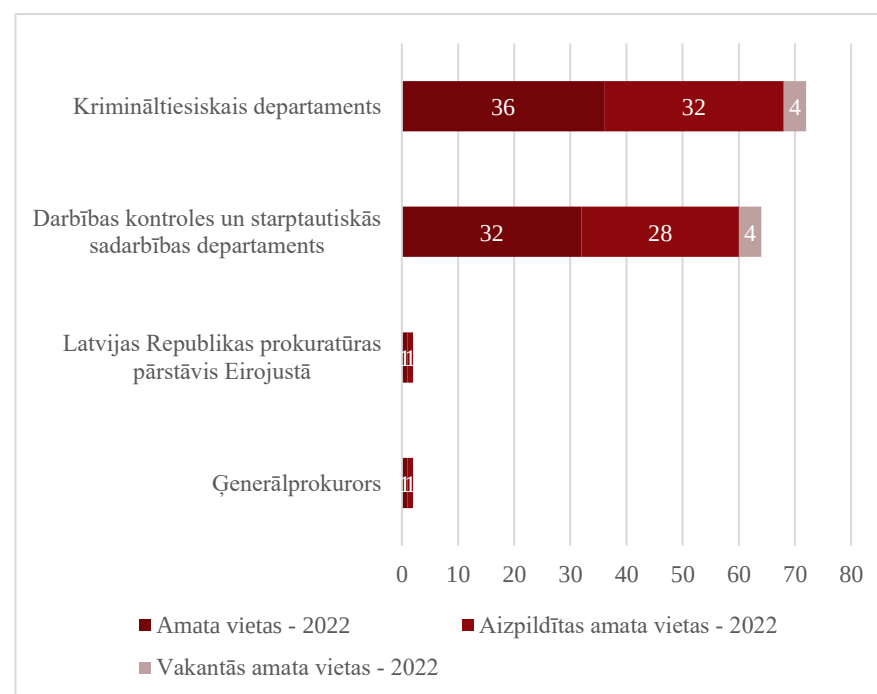
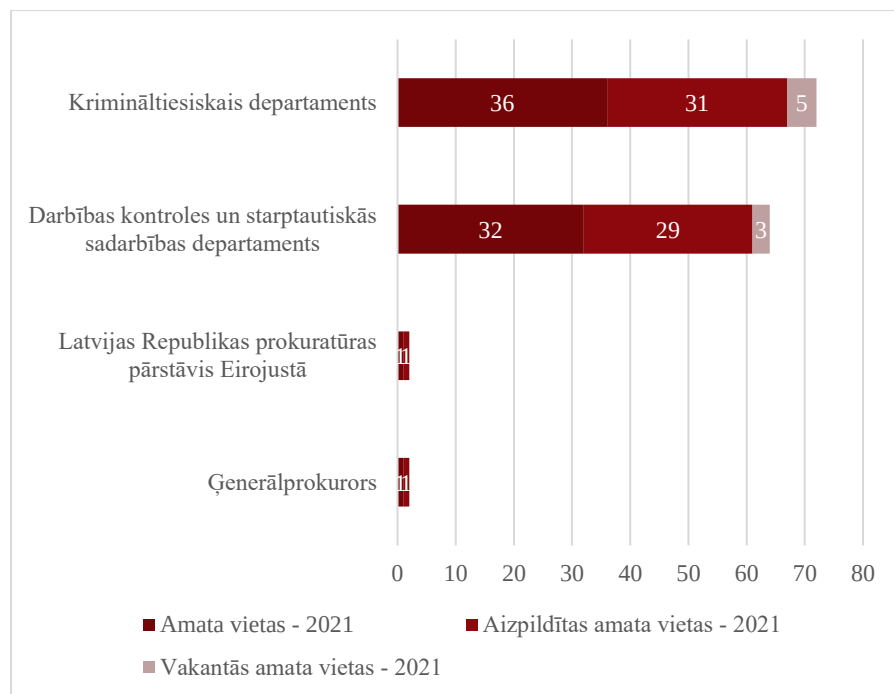
PROKURATŪRAS ORGANIZĒTIE MĀCĪBU PASĀKUMI UN DISKUSIJAS		
EJTN apmācību pasākums		
Mācību tēma	Mācības apmeklējušo prokuroru skaits	Pasākuma norises raksturojums
Prokurora neatkarība	5	Prokuratūra, izpildot EJTN dalīborganizācijas saistības, organizēja 2 dienu semināru prokuratūras telpās Aspazijas bulvārī 7, Rīgā, kur kopskaitā uzņēma 35 ārvalstu ekspertus – prokurorus un tiesnešus.
Eiropas izmeklēšanas iestāžu apmācību tīkls (CEPOL)		
Mācību tēma	Mācības apmeklējušo prokuroru skaits	Pasākuma norises raksturojums
Tumšais internets (<i>Understanding the Darknet</i>)	2	Prokuratūra kā pirmā organizācija Latvijā piekrita atbalstīt CEPOL mācību organizēšanu Latvijā. CEPOL sedza visas ar mācību organizēšanu saistītās izmaksas, t.sk. telpas un ēdināšanu, Projektu un apmācību koordinācijas nodaļa sniedza organizatorisku atbalstu.
Prokuroru organizētas apmācības		
Mācību tēma	Mācības apmeklējušo prokuroru skaits	Pasākuma norises raksturojums
Diskusija par būtiska kaitējuma piemērošanas problēmjaudājumiem	20	Projekta “Justīcija attīstībai” ietvaros prokuratūras iniciatīva organizēt diskusiju ciklu, lai vienādotu izpratni starp tiesnešiem un prokuroriem par aktuāliem problēmjaudājumiem. Diskusijas tēma aktualizēta, apkopojot attaisnojošos tiesu nolēmumus 2022. gada 1. ceturksnī.
Rīcība ar lietiskajiem pierādījumiem un arestēto mantu	30	Tēma aktualizēta, veicot prokuroru aptauju par aktuālajām tēmām un problēmjaudājumiem.
Kriminālprocesu izmeklēšana, kas uzsākti pēc KL 195. panta trešās daļas, pamatojoties uz Finanšu izlūkošanas dienesta sniegtajām ziņām	90	Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas apkarošanas koordinācijas nodaļas organizēts mācību cikls, kas norisinājās gan tiešsaistē, gan klātienē.

Aktualitātes par apelācijas, kasācijas un KPL 63. nodaļas kārtībā iesniegto protestu izskatīšanu. Tiesību uz sadarbību citu personu izdarītu noziedzīgu nodarījumu atklāšanā tiesiskie un praktiskie aspekti. Speciālā izmeklēšanas eksperimenta piemērošanas teorētiskie aspekti un problēmjautājumi	253	Tiešsaistes mācības, kurās Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskais departaments sagatavoja prezentācijas par prokuroriem aktuāliem problēmjautājumiem.
Apsūdzības saturs; Tiesas kompetence atzīt par pierādītiem no apsūdzības atšķirīgus faktiskos apstākļus un pārkvalificēt noziedzīgo nodarījumu	209	Prokurora Māra Lejas organizēta diskusija atbilstoši apmaiņas vizītes laikā gūtajai informācijai ar ierosinājumu veikt grozījumus KPL saistībā ar tiesneša pilnvarām atzīt par pierādītiem no apsūdzības atšķirīgus faktiskos apstākļus un pārkvalificēt noziedzīgo nodarījumu.
Sūdzību izskatīšana pirmstiesas kriminālprocesā. Iesniegumu izskatīšana prokuratūrā valsts un personu tiesību aizsardzības jomā. Adopcijas lietu praktiskās problēmas prokurora kompetences ietvaros	269	Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta Pirmstiesas kriminālprocesa un tiesvedības koordinācijas nodaļa un Darbības kontroles un starptautiskās sadarbības departamenta Personu un valsts tiesību aizsardzības koordinācijas nodaļa, reaģējot uz prokuroru pausto lūgumu par mācībām, organizēja attiecīgo semināru.
KL 170. panta (Izvairīšanās no uzturēšanas) piemērošanas pamats un ar to saistītie problēmjautājumi	172	Rīgas Ziemeļu prokuratūras organizētas tiešsaistes apmācības prokuroriem atbilstoši prokuroru norādītajai aktualitātei.
Eiropas Prokuratūra	17	Prokuratūra sadarbībā ar Eiropas Tiesību akadēmiju (ERA) organizēja apmācības, lai skaidrotu Eiropas Prokuratūras nozīmi, lietu piekrišanu un sadarbības mehānismu.
Koruptīvie noziedzīgie nodarījumi – KL 316., 320. un 323. pants	78	Prokurora Māra Lejas lekciju cikls.

3. pielikums. Prokuratūras personālsastāvs

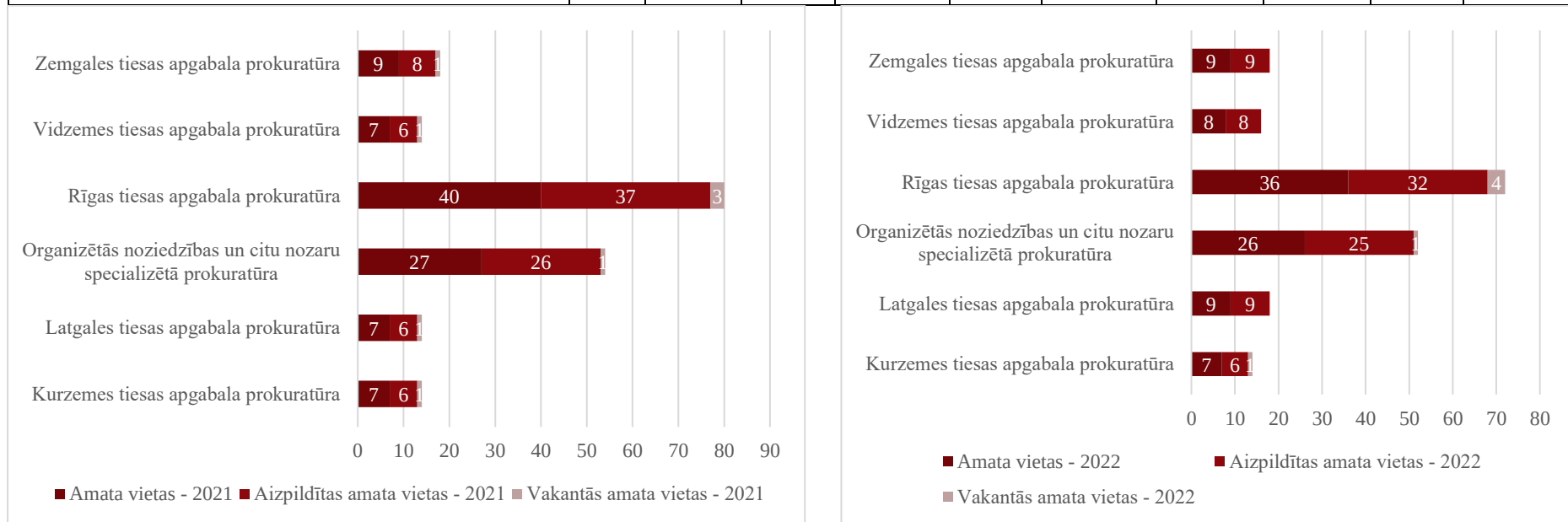
Prokuroru amata vietu skaits Ģenerālprokuratūras struktūrvienībās 2022. un 2021. gadā uz 31. decembri

Struktūrvienība	Amata vietas		Vakantās amata vietas		Aizpildītās amata vietas		t. sk. stažējas citās struktūrvienībās		t. sk. ilgstošā prombūtnē	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022
Ģenerālprokurors	1	1	0	0	1	1				
Latvijas Republikas prokuratūras pārstāvis Eirojustā	1	1	0	0	1	1				
Darbības kontroles un starptautiskās sadarbības departaments, t. sk:	32	32	3	4	29	28				
Starptautiskās sadarbības nodaļa	11	11	0	0	11	11				
Prokuratūras funkciju īstenošanas koordinācijas nodaļa	13	13	2	3	11	10				
Personu un valsts tiesību aizsardzības koordinācijas nodaļa	7	7	1	1	6	6				
Krimināltiesiskais departaments, t. sk:	36	36	5	4	31	32				
Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas apkarošanas koordinācijas nodaļa	5	5	1	1	4	4				
Pirmstiesas kriminālprocesa un tiesvedības koordinācijas nodaļa	15	15	3	3	12	12				
Korupcijas apkarošanas koordinācijas nodaļa	8	8	1	0	7	8	1			
Īpaši pilnvarotu prokuroru nodaļa	7	7	0	0	7	7				
Kopā	70	70	8	8	62	62	1	0	0	0

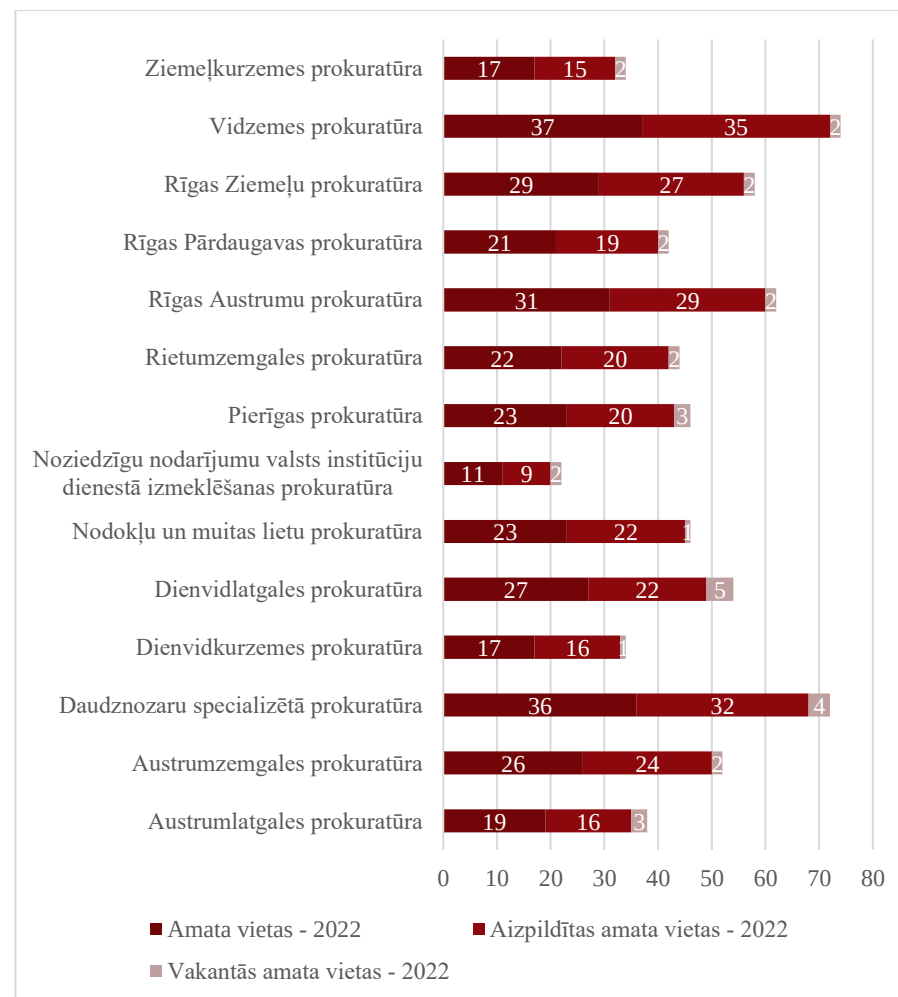
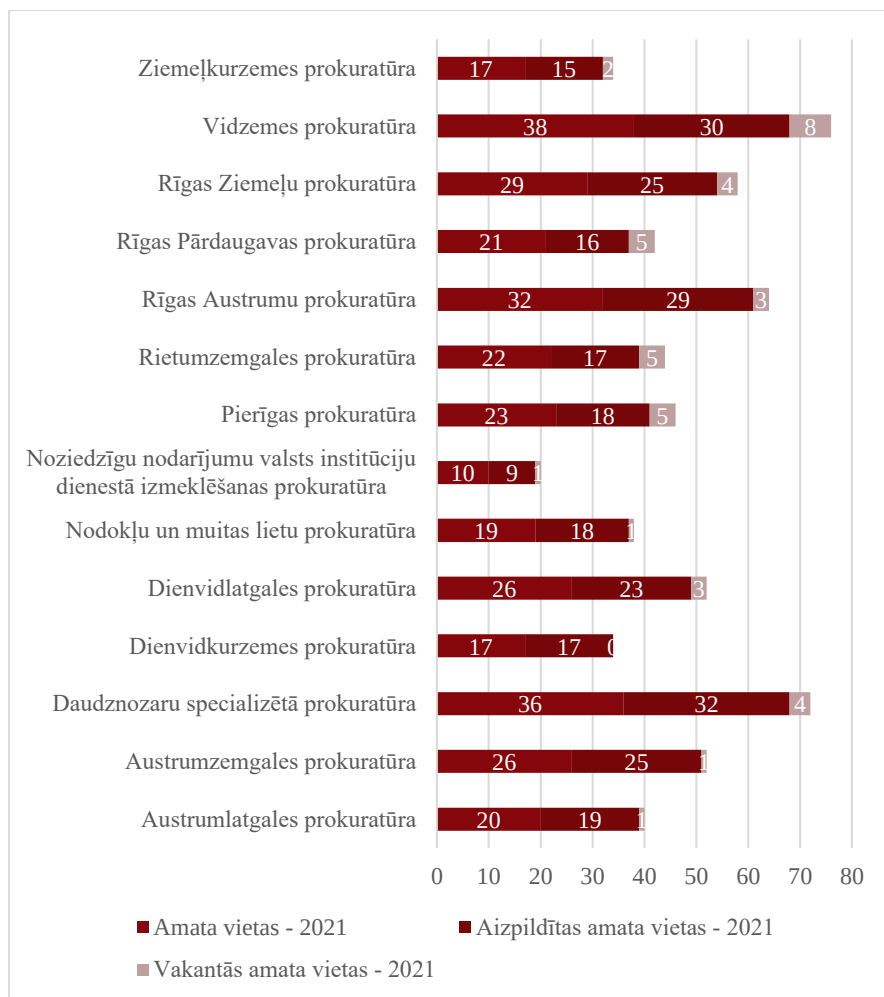
Prokurora amata vietu skaits tiesu apgabalu prokuratūrās un tiesu apgabala prokuratūras statusa specializētajā nozaru prokuratūrā 2022. un 2021. gadā

Struktūrvienība	Amata vietas		Vakantās amata vietas		Aizpildītās amata vietas		t. sk. stažējas citās struktūrvienībās		t. sk. ilgstošā prombūtnē vai atstādināti	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022
Kurzemes tiesu apgabala prokuratūra	7	7	1	1	6	6				
Latgales tiesu apgabala prokuratūra	7	9	1	0	6	9	1			
Organizētās noziedzības un citu nozaru specializētā prokuratūra	27	26	1	1	26	25			1	1
Rīgas tiesu apgabala prokuratūra	40	36	3	4	37	32				
Vidzemes tiesu apgabala prokuratūra	7	8	1	0	6	8				
Zemgales tiesu apgabala prokuratūra	9	9	1	0	8	9				
Kopā	97	95	8	6	89	89	1	0	1	1

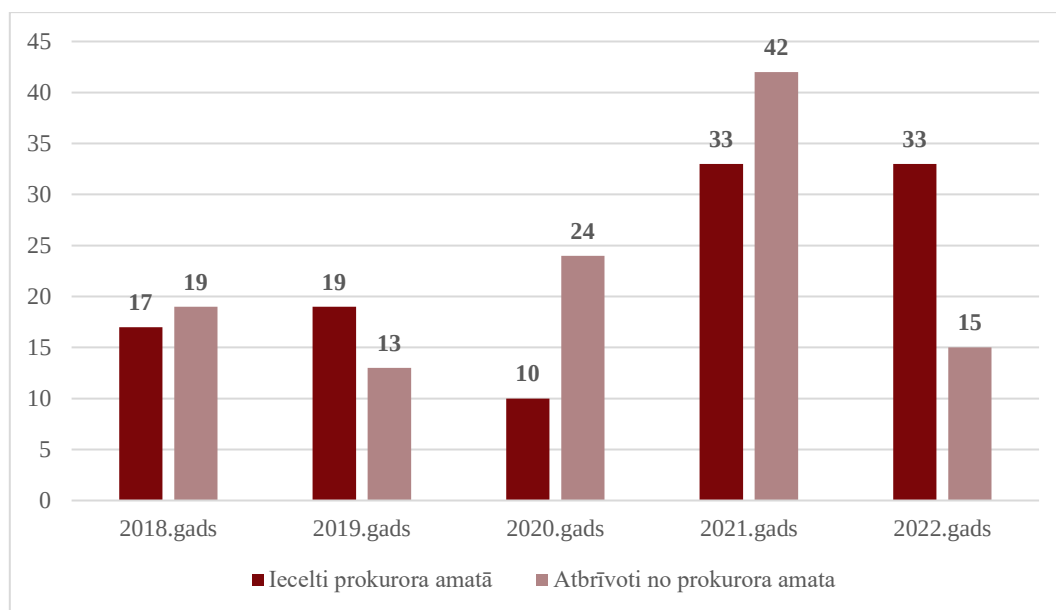

Prokurora amata vietu skaits rajona (pilsētas) prokuratūrās 2022. un 2021. gadā

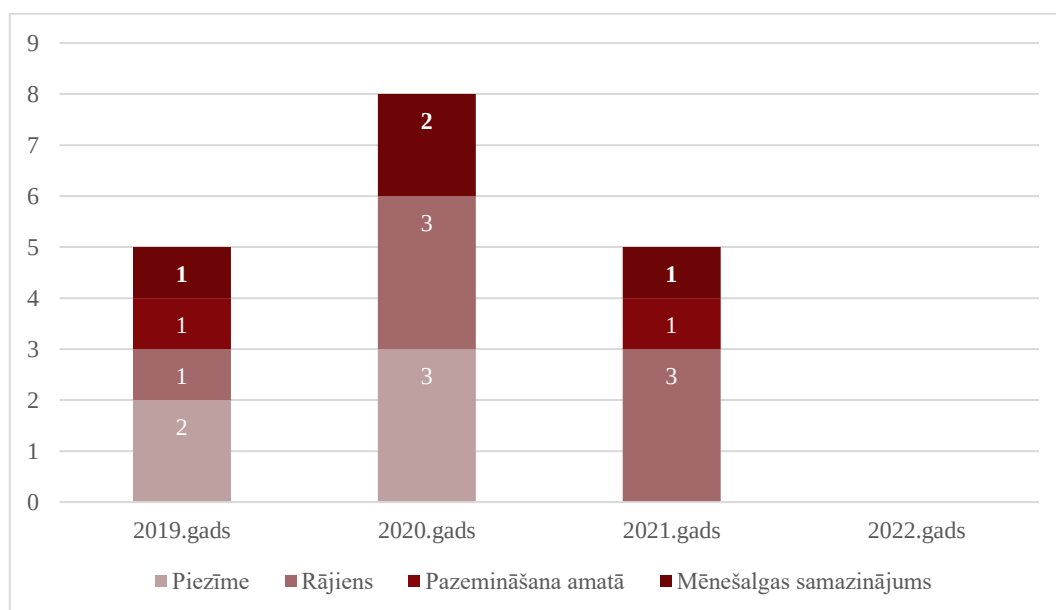
Struktūrvienība	Amata vietas		Vakantās amata vietas		Aizpildītās amata vietas		t.sk. stažējas citā struktūrvienībā		t.sk. ilgstošā prombūtnē vai atstādināti	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022
Austrumlatgales prokuratūra	20	19	1	3	19	16			3	
Austrumzemgales prokuratūra	26	26	1	2	25	24				1
Daudznozaru specializētā prokuratūra	36	36	4	4	32	32				1
Dienvīdķurzemes prokuratūra	17	17	0	1	17	16			1	
Dienvīdlatgales prokuratūra	26	27	3	5	23	22		1		1
Nodokļu un muiķas lietu prokuratūra	19	23	1	1	18	22				1
Noziedzīgu nodarījumu valsts institūciju dienestā izmeklēšanas prokuratūra	10	11	1	2	9	9				
Pierīģas prokuratūra	23	23	5	3	18	20			1	1
Rietumzemģales prokuratūra	22	22	5	2	17	20			1	1
Rīģas Austrumu prokuratūra	32	31	3	2	29	29	1	1	1	3
Rīģas Pārdaugavas prokuratūra	21	21	5	2	16	19			1	
Rīģas Ziemeļu prokuratūra	29	29	4	2	25	27			2	
Vīdzemes prokuratūra	38	37	8	2	30	35				
Ziemeļķurzemes prokuratūra	17	17	2	2	15	15				1
Kopā	336	339	43	33	293	306	1	2	9	6

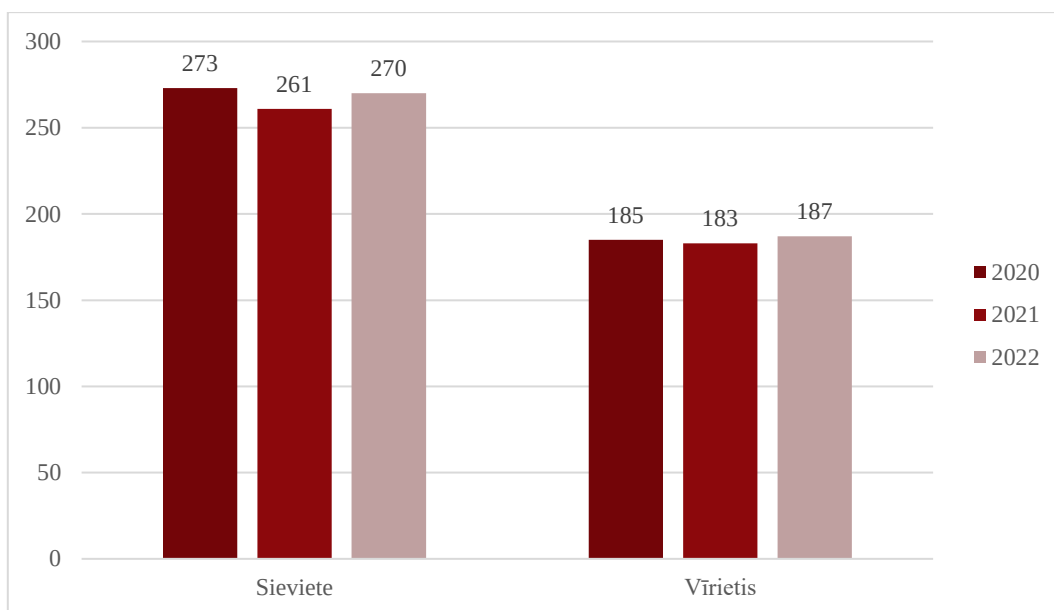
Amatā iecelto un no amata atbrīvoto prokuroru skaits

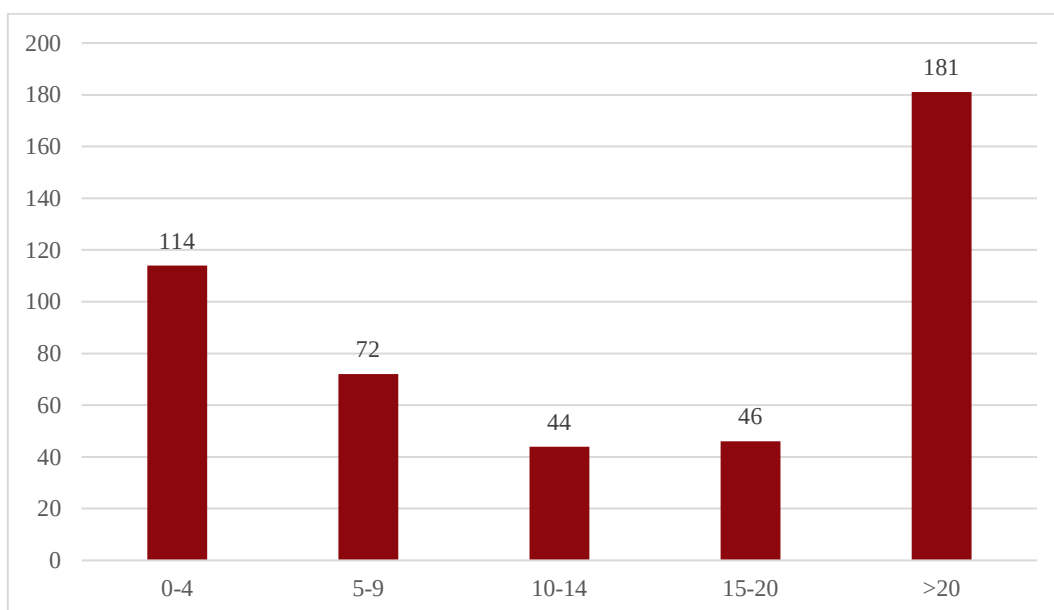
Prokuroriem piemēroto disciplinārsodu skaits 2019.–2022. gadā

Prokuroru skaits pēc dzimuma 2020.–2022. gadā

Prokuroru skaits sadalījumā pēc stāža (gados) uz 31.12.2022.

Stāžs gados	Prokuroru skaits	t. sk. sasnieguši 50 gadu vecumu
0-4	114	
5-9	72	
10-14	44	
15-20	46	
>20	181	101
Kopā	457	101

